

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ» НАПН УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ У
ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ПРАЦІВНИКІВ
ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ»**

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЗП(ПТ)О НА ЗАСАДАХ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЛОГІСТИКИ: СТАН, РЕАЛІЇ, ДОСВІД

МАТЕРІАЛИ

ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

17 листопада 2022 р.

**Київ:
ДЗВО «УМО» НАПН України
Чернівці:
Видавничий дім «Букрек»**

УДК 377.091(043.2)

Друкується за рішенням вченої ради ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (протокол № 11 від 30 листопада 2022 р.)

Розглянуто та схвалено Вченою радою Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (протокол № 7 від 8 листопада 2022 р.)

Розглянуто та схвалено Науково-методичною радою Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Чернівецькій області (протокол № 3 від 26 жовтня 2022 р.)

ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИПУСК

Сергєєва Лариса Миколаївна – завідувач кафедри професійної і вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, доктор педагогічних наук, професор;

Микитюк Світлана Миколаївна – директор Навчально-методичного Центру професійно-технічної освіти у Чернівецькій області;

Романова Ганна Миколаївна – професор кафедри професійної і вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, доктор педагогічних наук, професор;

Отамась Інна Григорівна – завідувач відділу наукової роботи, доцент кафедри професійної і вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, кандидат історичних наук, доцент;

Цимбал Оріся Василівна – директор ДПТНЗ «Чернівецький професійний ліцей сфери послуг».

Управління розвитком ЗП(ПТ)О на засадах педагогічної логістики: стан, реалії, досвід: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 17 листопада 2022 р.) / ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України. Чернівці, 2022. 256 с.

ISBN 978-966-997-138-8

У збірнику вміщено матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Управління розвитком ЗП(ПТ)О на засадах педагогічної логістики: стан, реалії, досвід».

Для педагогічних і керівних кадрів установ і закладів професійної (професійно-технічної) освіти, фахової перед вищої та вищої освіти, наукових, науково-педагогічних працівників, аспірантів, докторантів, слухачів курсів підвищення кваліфікації.

Тексти тез подано в авторській редакції. Автори несуть відповідальність за опублікований матеріал.

УДК 377.091(043.2)

ISBN 978-966-997-138-8

© ДЗВО «УМО» НАПН України
© Навчально-методичний центр
ПТО у Чернівецькій області

ЗМІСТ

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО

Муранова Наталія Петрівна, проректор з науково-педагогічної, освітньої роботи та міжнародних зв'язків ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри професійної і вищої освіти ЦПО..... 10

Гармаш Людмила Миколаївна, начальник відділу змісту освіти та організації освітнього процесу Директорату професійної освіти Міністерства освіти і науки України..... 11

НАУКОВІ ДОПОВІДІ

Муранова Наталія Петрівна
ЯКІСТЬ ОСВІТИ: ПОЛІТИКА ЯКОСТІ..... 12

Микитюк Світлана Миколаївна
ЛОГІСТИЧНА МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЛОГІСТИКИ..... 15

Пономарьова Галина Федорівна
ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ: НОВИЙ ВИМІР..... 18

Сорочан Тамара Михайловна
МЕНЕДЖМЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЛОГІСТИКИ..... 22

Вайнола Ренате Хейкїївна, Нарійчук Микола Деонісович
ЛОГІСТИКА СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ..... 24

Даниленко Лідія Іванівна
ПЕДАГОГІЧНА ЛОГІСТИКА В АСПЕКТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВІДКРИТОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ..... 25

Палійчук Оксана Михайлівна, Ферштіга Христина Мірчівна
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ..... 29

Мірошниченко Катерина Борисівна
РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК ОДИН ІЗ ЛОГІСТИЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ СФЕРИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ..... 30

Беляєв Сергій Борисович
ВИМОГИ РИНКУ ПРАЦІ ЯК ІНДИКАТОР ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ ПРОГРАМ..... 32

Садовий Микола Ілліч, Соменко Дмитро Вікторович, Островський Роман Костянтинович
ЛОГІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 015 ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА (ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ)..... 33

Сулима Тетяна Сергіївна
ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ІЗ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ГОТОВНОСТІ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ..... 37

Стойчик Тетяна Іванівна
ПІДГОТОВКА КОНКУРЕНТОЗДАТНИХ ФАХІВЦІВ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ..... 38

Сергеєва Лариса Миколаївна
ВПРОВАДЖЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЛОГІСТИКИ В ОСВІТНЬОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ..... 40

НАУКОВІ ПАНЕЛІ КОНФЕРЕНЦІЇ

Абрамова Оксана Віталіївна

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ ЕКСКУРС ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У КОМЕРЦІЙНИХ УЧИЛИЩАХ..... 43

Акімова Олена Михайлівна

ОБҐРУНТУВАННЯ МЕТОДІВ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА ЗАСАДАХ ОСВІТНЬОЇ ЛОГІСТИКИ..... 45

Александрова Світлана Олександрівна

ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИХ ФАХІВЦІВ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ НА ЗАСАДАХ МАРКЕТИНГОВОГО АНАЛІЗУ..... 47

Антонюк Людмила Анатоліївна

ЗМІНА ПАРАДИГМИ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ..... 49

Антосюк Олександр Володимирович

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ В УКРАЇНІ..... 51

Антощук Світлана Володимирівна

ДОСВІД ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ТА КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-СЕРВІСІВ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ЦИФРОВОГО ОСВІТНЬОГО КОНТЕНТУ..... 52

Берегій Людмила Олексіївна

КЛІЄНТООРІЄНТОВАНІСТЬ ЯК ПЕРЕДУМОВА ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК УСПІШНОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ КРАВЦІВ, ЗАКРІЙНИКІВ..... 55

Білоус Людмила Іванівна

ЛОГІСТИКА ФОРМУВАННЯ КАДРОВОГО ПОТОКУ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ..... 57

Борисюк Інна Анатоліївна

ЛОГІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИФРОВОГО ПОТОКУ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ..... 61

Ботук Марина Василівна

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛОГІСТИЧНИХ ПОТОКІВ (МАТЕРІАЛЬНОГО ТА ПОТОКУ ЗНАНЬ) У ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ НАПРЯМУ ХАРЧОВОЇ ІНДУСТРІЇ..... 63

Братко Марія Василівна

ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ ЯК ЛОГІСТИЧНА СИСТЕМА..... 65

Брезіцька Валентина Володимирівна, Юрченко Тетяна Володимирівна

УПРОВАДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЛОГІСТИКИ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ..... 67

Бур'ян Оксана Михайлівна

ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ВИРОБНИЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНО – ВИРОБНИЧИЙ ПРОЦЕС – ЛОГІСТИЧНИЙ АСПЕКТ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ... 70

Василишин Марія Володимирівна

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА ТА ПЕДАГОГІЧНА ЛОГІСТИКА — ВАЖЛИВІ УМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ТА РЕГУЛЮВАННЯ СУЧАСНОГО РИНКУ ПРАЦІ..... 71

Ващенко Алла Павлівна, Ващенко Алеся Володимирівна

ПЕДАГОГІЧНА ЛОГІСТИКА ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ..... 74

Верстюк Оксана Сергіївна ЛОГІСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕКИ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО ВИЩОГО КОМЕРЦІЙНОГО УЧИЛИЩА ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.....	78
Вишневська Світлана Андріївна ЛОГІСТИКА ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОГО ПОТОКУ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ.....	80
Власик Олександр Володимирович ОСВІТНІЙ БРЕНДИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ МАРКЕТИНГУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ.....	83
Волгіна Наталія Ярославівна ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕЛЕКТРОМЕХАНІКІВ.....	85
Гайчук Ольга Робертівна, Хілковська Інна Миколаївна СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	87
Герасименко Сергій Олександрович ВИКОРИСТАННЯ КОМПЛЕКСУ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ СПЕЦІАЛЬНИХ ПРЕДМЕТІВ: НОВІ ПІДХОДИ ДО ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКОВАНОГО РОБІТНИКА ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНОГО НАПРЯМУ.....	89
Гонсалес Юлія Сергіївна, Галіцька Марина Сергіївна ПРОЄКТНІ ТЕХНОЛОГІЇ, ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК УСПІШНОСТІ (АКТИВНОГО НАВЧАННЯ ТА ПРОГРАМУВАННЯ) У ВИРОБНИЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ.....	91
Гончарова Ірина Петрівна АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНИХ ЦИФРОВИХ ПОТОКІВ, ЯК ЛОГІСТИЧНИХ ЕЛЕМЕНТІВ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.....	93
Гончарюк Олеся Михайлівна ЦИФРОВИЙ ЛОГІСТИЧНИЙ ПОТІК ЯК ПЕРЕДУМОВА ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ.....	95
Горбачова Тетяна Вікторівна, Бескровна Надія Вікторівна ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЛОГІСТИКИ.....	98
Горук Іннеса Радувна ЛОГІСТИКА МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА.....	101
Гребенькова Галина Володимирівна МЕТОДИКА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ: ЛОГІСТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	104
Грищенко Олег Борисович ПРАКТИЧНЕ ВТІЛЕННЯ ВИХОВНОГО АСПЕКТУ КОНЦЕПЦІЇ «НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА».....	109
Докторович Валерія Миколаївна ЕКОФАСИЛІТАЦІЙНИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІННІ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ В ЗП(ПТ)О НА ЗАСАДАХ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЛОГІСТИКИ.....	111
Дребіт Наталія Іванівна ЛОГІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ПОТОКУ ЗНАНЬ ПРИ ПІДГОТОВЦІ КОНКУРЕНТОЗДАТНОГО РОБІТНИКА.....	114
Дрозд Іван Іванович, Курчак Маріанна Дмитрівна ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕПЕРЕРВНОСТІ НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ – ШЛЯХ ДО ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ	

ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ.....	117
Жерновенкова Людмила Вікторівна РАЦІОНАЛІЗМ ТА КРЕАТИВНІСТЬ ЯК СКЛАДОВІ УСПІШНОСТІ ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	119
Задорожна Оксана Олександрівна ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ІНСТРУМЕНТІВ НА УРОКАХ ЕЛЕКТРОТЕХНІКИ ЯК СПОСІБ ВПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНЬО-ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	122
Івашко Любов Іванівна ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ КУЛІНАРНОГО ПРОФІЛЮ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	125
Ілліна Оксана Миколаївна ЦИФРОВИЙ АНАЛІТИЧНИЙ КОНТЕНТ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ВИКЛАДАЧА ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ.....	129
Ільїна Тетяна Володимирівна ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	131
Казаков Євген Петрович ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЗП(ПТ)О НА ЗАСАДАХ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЛОГІСТИКИ (НА ПРИКЛАДІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ).....	133
Кайтановська Ольга Миколаївна СТРУКТУРА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОПЕРАТОРІВ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ.....	138
Карлінська Яніна Валеріївна ПЕДАГОГІЧНА ЛОГІСТИКА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ.....	139
Ковальова Людмила Олександрівна ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ СИТУАТИВНОГО НАВЧАННЯ (НА ПРИКЛАДІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ НА БАЗІ НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНОГО ЦЕНТРУ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ).....	142
Козаченко Марина Олександрівна, Шульган Катерина Олегівна УЧНІ, ЯК СУБ'ЄКТИ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПОЗАНАВЧАЛЬНІЙ РОБОТІ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ СПРЯМОВАНОЇ НА ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК УСПІШНОСТІ (АКТИВНЕ НАВЧАННЯ ТА ПРОГРАМУВАННЯ).....	146
Кононенко Сергій Олексійович, Омельченко Роман Сергійович МЕТРОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В КУРСІ ЕЛЕКТРОТЕХНІКИ ТА ПРОМИСЛОВОЇ ЕЛЕКТРОНІКИ.....	148
Корсікова Катерина Геннадіївна ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЛОГІСТИЧНОГО ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК УСПІШНОСТІ ПРИ ПІДГОТОВЦІ КОНКУРЕНТОЗДАТНОГО КВАЛІФІКОВАНОГО РОБІТНИКА.....	150
Кочурко Алла Валеріївна ЛОГІСТИКА ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОГО СВІТОГЛЯДУ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В СИСТЕМІ БІБЛІОТЕЧНОЇ РОБОТИ ЗП(ПТ)О.....	153
Кошіль Оксана Петрівна ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ З ВРАХУВАННЯМ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЛОГІСТИКИ.....	156
Краснощок Інна Петрівна, Алексеєвєць Вікторія Саввична	

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЛОГІСТИКИ ФОРМУВАННЯ НАВИЧКИ АКТИВНОГО НАВЧАННЯ ТА СТРАТЕГІЇ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ.....	157
Куліченко Юлія Ігорівна ЯКІСНА ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ СУЧАСНОГО РИНКУ ПРАЦІ.....	160
Купрієвич Вікторія Олександрівна ПЕДАГОГІЧНА ЛОГІСТИКА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РИНОК ОСВІТНІХ ПОСЛУГ.....	162
Лизогуб Марина Олексіївна ІНВЕСТИЦІЯ В ЯКІСНУ ПІДГОТОВКУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО КВАЛІФІКОВАНОГО РОБІТНИКА – НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНИЙ ЦЕНТР З ПРОФЕСІЇ ЕЛЕКТРОМОНТЕР З РЕМОНТУ ТА ОБСЛУГОВУВАННЯ ЕЛЕКТРОУСТАТКУВАННЯ.....	164
Лопакова Олена Миколаївна, Муравйова Надія Григорівна ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ У ЗП(ПТ)О НА ПРИНЦИПАХ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЛОГІСТИКИ.....	165
Мартиненко Катерина Валеріївна ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЕЛЕКТРОМОНТЕРІВ З РЕМОНТУ ТА ОБСЛУГОВУВАННЯ ЕЛЕКТРОУСТАТКУВАННЯ В НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНИХ ЦЕНТРАХ ЗП(ПТ)О.....	167
Мартинюк Наталія Вікторівна СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	169
Микицей Ірина Антонівна ЛОГІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БІБЛІОТЕКИ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО ВИЩОГО ПРОФЕСІЙНОГО УЧИЛИЩА РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ.....	172
Нікішина Олеся Валентинівна ЗАСТОСУВАННЯ ОСНОВНИХ ПРИНЦИПІВ ЛОГІСТИКИ (КОМПЛЕКСНІСТЬ, ВАРІАТИВНІСТЬ) В УПРАВЛІННІ РОЗВИТКОМ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ.....	175
Оліфіра Лариса Миколаївна ЛОГІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	178
Отамась Інна Григорівна СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНИ ТА ЄС.....	180
Петренко Лариса Михайлівна ВІДКРИТА ОСВІТА: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	182
Подрез Валентина Михайлівна ІНТЕГРАЦІЯ ЗНАНЬ З ПРЕДМЕТІВ ПРИРОДНИЧО–МАТЕМАТИЧНОГО ТА ПРОФЕСІЙНО–ТЕОРЕТИЧНОГО ЦИКЛУ.....	184
Попович Олеся Василівна ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧОМУ ПРОЦЕСІ ЗП(ПТ)О.....	186
Порубана Анжела Миколаївна СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ МЕТОДИ ЛОГІСТИЧНОГО УПРАВЛІННЯ.....	188
Пуляк Ольга Василівна, Пуляк Анастасія Ігорівна ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	191

Розлач Анатолій Васильович РОЗВИТОК ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ У ЗП(ПТ)О.....	192
Романов Леонід Анатолійович СТВОРЕННЯ СУЧАСНОГО ВІЗУАЛЬНОГО КОНТЕНТУ ДЛЯ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ СЛУХАЧІВ КУРСІВ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ.....	194
Романова Ганна Миколаївна НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ВІДКРИТОЇ ОСВІТИ.....	196
Руснак Тетяна Ананіївна ЛОГІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИФРОВОГО ПОТОКУ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА СУЧАСНОГО ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ В УМОВАХ ЗМПШАНОГО НАВЧАННЯ ТА ВІЙНИ.....	200
Рябець Сергій Іванович, Щирбул Олександр Миколайович ТЕХНІЧНА ТВОРЧІСТЬ СТУДЕНТІВ У ТЕХНОЛОГІЯХ ТА МАТЕРІАЛОЗНАВСТІ.....	202
Снежко Людмила Олексіївна, Соколенко Наталія Миколаївна ЛОГІСТИЧНІ ПОТОКИ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК АКТИВНОГО НАВЧАННЯ ТА ПРОГРАМУВАННЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ПРОЄКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ.....	204
Стасєва Марина Андріївна, Слюсар Ірина Володимирівна МАРКЕТИНГОВЕ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО- ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ.....	206
Тарасова Олена Володимирівна, Тарасов Ігор Веніамінович КВАЗПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ.....	209
Тарасюк Ірина Володимирівна ОСОБЛИВОСТІ ПРОЄКТУВАННЯ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВА.....	211
Ткач Людмила Іванівна ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ТА КАДРОВОГО ПОТОКІВ ЦЕНТРУ ПРОФЕСІЙНОЇ КАР'ЄРИ ЗАКЛАДУ П(ПТ)О.....	214
Ткаченко Ніна Григорівна, Яловенко Наталія Максимівна ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬО-ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ ЗА УМОВ ВОЄННОГО СТАНУ.....	218
Трифоновна Олена Михайлівна, Павлюк Денис Андрійович СПІВПРАЦЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 015 ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА (ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ) ЗІ СТЕЙКХОЛДЕРОМ: ДЕПАРТАМЕНТОМ КІБЕРПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ...	221
Фатюшина Ганна Петрівна ЛОГІСТИЧНІ ОСНОВИ ПРОЄКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ.....	223
Федорук Наталія Іванівна ЛОГІСТИКА УЧАСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗАКЛАДІВ ЗП(ПТ)О У ТРАНСКОРДОННИХ ПРОЄКТАХ.....	228
Харівська Світлана Василівна РОЗВИТОК КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЛОГІСТИКИ.....	232
Циба Юлія Анатоліївна, Нагуло Тетяна Олександрівна ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНО-ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	

КВАЛІФІКОВАНОГО РОБІТНИКА ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ.....	237
Чернушка Ольга Петрівна ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗП(ПТ)О У ФОРМАЛЬНІЙ ТА НЕФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ ЯК РОЗВИТОК ПЕДАГОГА.....	240
Шумило Юлія Володимирівна ХМАРНІ СЕРВІСИ MICROSOFT OFFICSE 365: ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	244
Юденкова Олена Петрівна РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ.....	247
Склад організаційного комітету.....	251
Склад програмного комітету.....	252
Рекомендації конференції.....	254

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО

Муранова Наталія Петрівна,

проректор з науково-педагогічної, освітньої роботи та міжнародних зв'язків ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри професійної і вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти

Доброго дня, шановні колеги!

Дозвольте привітати Вас на поважному науковому зібранні – Всеукраїнській науково-практичній конференції «Управління розвитком ЗП(ПТ)О на засадах педагогічної логістики: стан, реалії, досвід» від себе особисто та від колективу ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України.

Сьогодні наша держава, як ніколи, покладає на професійно-технічну освіту, яка має величезний потенціал, великі надії у відновленні України у післявоєнний період. Тому П(ПТ)О є важливим складником сучасної системи освіти нашої держави.

Хочу зазначити багатогранність тематики виступів на пленарному та секційних засіданнях. Серед них актуальні проблеми сфери П(ПТ)О сьогодення – це інноваційна експериментальна діяльність, якість освіти, формування професійного розвитку; обговорюватимуться проблеми сучасного ринку праці, підготовки педагогічних працівників галузі, процеси трансформації в освіті, зміст підготовки та багато інших питань із урахуванням інноваційної ідеї нашої конференції – педагогічна логістика.

Варто відмітити переваги сучасної професійної освіти – це її гнучкість та, безумовно, швидка реакція на потреби ринку праці в руслі її реформування.

Суттєво розширює горизонти для модернізації професійно-технічної освіти підтримка реформи на національному рівні. Дійсно суспільство, стейкхолдери, замовники освітніх послуг очікують на масштабне «перезавантаження» цієї сфери освіти задля підготовки якісних робітничих кадрів для відновлення України. І не дарма, не зважаючи на війну, держава передбачила додаткове фінансування у 2023 році на забезпечення потреб професійно-технічної освіти.

Хочемо подякувати всім учасникам, які сьогодні зібралися на конференцію, щоб поділитися новими ідеями та можливостями для майбутнього П(ПТ)О, відкрити нові знання, а також для того, щоб розуміти і передбачати як ми можемо рухатися вперед разом завдяки вдосконаленим методологіям, інструментам, технологіям, методикам і підходам.

Дякуємо оргкомітету та організаторам за надану можливість бути учасником такого поважного зібрання, що нас всіх об'єднали і зібрали у таку потужну команду із інноваційної проблематики.

Тож, шановні колеги! Бажаємо всім учасникам плідної праці задля розквіту нашої славної України. Будемо і надалі тримати свій особливий фронт! І крокуємо до Перемоги кожен своїм шляхом, але разом, як одне ціле!

Слава Україні!

Гармаш Людмила Миколаївна,

начальник відділу змісту освіти та організації освітнього процесу
Директорату професійної освіти Міністерства освіти і науки України

Шановні учасники конференції!

Високоповажне освітянське товариство!

Дозвольте привітати вас із від імені Директорату професійної освіти Міністерства освіти і науки України за дорученням Генерального директора Директорату пані Ірини Шумік.

Передусім хотіла б виразити захоплення усіма вами і кожним зокрема: адже на одному із засідань комісії Генеральної Асамблеї ООН з питань освіти відмічено, що вперше у історії людства підчас воєнних дій освітній процес не припиняється на території держави, де ці дії ведуться. Цю діяльність, на нашу думку у майбутньому вивчатимуть історики педагогіки.

Ми не лише підтримуємо освітній процес, а й дбаємо про управління його розвитком. Свідченням цього є сьогоднішня Всеукраїнська науково-практична конференція, що проводиться відповідно до наказу МОН України від 21.05.2019 р. № 693 у рамках програми заходів педагогічного експерименту за темою «Управління розвитком закладів професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики», що проходив на базі Навчально-методичного центру ПТО у Чернівецькій області.

Надважливо, що у роботі конференції беруть участь понад 200 учасників із 17 областей України, значна когорта докторів наук, професорів, доцентів, залучена талановита молодь – студенти/магістранти, аспіранти, науково-педагогічні та педагогічні працівники.

Програма конференції ілюструє актуальність тематики, адже педагогічна логістика стає новим міждисциплінарним науковим напрямом, запотребуваним в різних освітніх галузях.

В умовах пандемії COVID-19 та збройної агресії проти нашої держави для ефективної організації обґрунтування організаційно-педагогічних умов розвитку ЗП(ПТ)О на засадах педагогічної логістики учасниками робочої групи експерименту введені нові наукові дефініції; в ході лише одного 2022 року проведено серію із 20-ти вебінарів з теми «Маркетинг і логістика інновацій», де до тематики педагогічної логістики долучилися більше ніж 450 учасників практично зі всіх областей України.

За результатами дослідно-експериментальної роботи розроблено методичні рекомендації «Управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики: методичні рекомендації». Зареєстровано *свідоцтво на авторське право* (патент) на науковий твір № с202204738 від 11 жовтня 2022 року

Поширено ідеї та результати наукового дослідження упродовж тільки у цьому році вийшли друком 5 наукових статей (1-на з яких – категорія Б) з проблем впровадження моделі розвитку ЗП(ПТ)О на засадах педагогічної логістики, розвитку педагогічної майстерності майбутнього педагога в умовах освітніх трансформацій, формування логістичних пріоритетів для сталого розвитку педагогічних працівників та ін.

Бажаємо плідної співпраці ЗП(ПТ)О, ЗВО, обласним НМЦ ПТО, усім освітянам нашої незламної країни і учасникам нашої конференції.

Адже, саме запровадження моделі управління розвитком ЗП(ПТ)О на *засадах педагогічної логістики* дозволить частково вирішити ряд проблем для забезпечення якості освітнього процесу: це і участь у міжнародних та транскордонних проектах, і нові знання та практики щодо сервісної логістики як концепції управління людськими потоками, а саме управління потоками тих, хто навчає, та тих, хто навчається, підвищення цифрової компетентності у процесі реалізації кадрового та сервісного потоків, забезпечення ефективності функціонування системи управління навчальною роботою тощо. Все буде ПЕРЕМОГА! Все буде Україна!

НАУКОВІ ДОПОВІДІ

Муранова Наталія Петрівна,
*проректор з науково-педагогічної, освітньої
роботи та міжнародних зв'язків ДЗВО
«Університет менеджменту освіти» НАПН
України, професор кафедри професійної і
вищої освіти ЦІПО, доктор педагогічних
наук, професор*

ЯКІСТЬ ОСВІТИ: ПОЛІТИКА ЯКОСТІ

Оцінювання якості освітньої освіти та освітньої діяльності закладів освіти доцільно розглядати через призму: розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти; проведення самооцінювання освітніх і управлінських процесів; формування стратегії установи; чіткого розуміння сутності понять «якість освіти» та «якість освітньої діяльності»; політики якості установи; аналізу внутрішніх можливостей та зовнішнього середовища (SWOT-аналіз); основних принципів внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

Головною метою освітньої діяльності закладу освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства [1]. Досягти даної мети можна, забезпечивши високий рівень якості освіти.

Якість освіти необхідно розглядати у нерозривній єдності якості процесу (діяльності) і якості результату. Якість освітнього процесу (діяльності) є невід'ємною складовою якості освіти, яка залежить від якості освітнього середовища, включає якісні і кількісні характеристики освітнього процесу, якість професійної компетентності викладачів і організаційно-управлінської компетентності [2].

Показники оцінювання якості освітньої діяльності закладу освіти визначено міжнародними та вітчизняними рейтингами, МОН України, Державною службою якості освіти України, Національним агентством забезпечення якості вищої освіти, але разом із тим освітня установа може визначати власні показники якості освіти та освітньої діяльності. Для створення ефективної системи якості необхідно створити реєстр показників, який буде містити зовнішні показники державних органів влади, стейкхолдерів, засновників, показники зовнішніх рейтингів та внутрішні показники, що визначені закладом освіти з урахуванням специфіки, автономії та Стратегії розвитку (так звані цільові показники). Усі визначені показники мають бути вимірювані у кількісному вигляді, щоб забезпечити моніторинг у реальному часі. Також варто пам'ятати і про аналіз показників ступенів ризиків закладів освіти через Єдину державну електронну базу з питань освіти, які були визначені Державною службою якості освіти України.

Розбудова внутрішньої і зовнішньої систем забезпечення якості освіти є актуальною вимогою часу, оскільки секретом успіху провідних підприємств, організацій чи освітніх установ є наявність у них ефективної внутрішньої системи забезпечення якості.

Які етапи передбачає процес формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти? Це три обов'язкові етапи:

- 1) визначення компонентів внутрішньої системи забезпечення якості освіти;
- 2) забезпечення функціонування цих компонентів;
- 3) самооцінювання освітніх та управлінських процесів закладу освіти для їх подальшого вдосконалення [3].

Серед компонентів, які може містити внутрішня система забезпечення якості освіти (як визначено у ч. 3 ст. 41 Закону України «Про освіту») на першому місці є такий компонент як:

стратегія (політика) та процедури забезпечення якості освіти [1].

Важливим для забезпечення якості є колегіальне розроблення стратегії (політики) Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти, яке може визначати: цілі внутрішньої системи забезпечення якості освіти; її компоненти (окремої уваги потребує визначення стратегії і процедур забезпечення якості освіти); періодичність і механізм самооцінювання.

Заклад освіти може обрати власний підхід до формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти, керуючись власною академічною та організаційною автономією. Зазначаємо, що при цьому потрібно врахувати компоненти визначені у ч. 3 ст. 41 Закону України «Про освіту», що заклад освіти самостійно обирає, які з них використовувати, а які ні [1].

У який спосіб може бути забезпечене функціонування цих компонентів? Так у Методичних рекомендаціях Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти пропонують розпочати формування внутрішньої системи оцінювання з визначення Стратегії (політики) внутрішнього забезпечення якості освіти [4]. Цей документ повинен: фіксувати орієнтири функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти; враховувати інтереси учасників освітнього процесу щодо якості освітніх послуг та реалізації інших їхніх прав; враховувати засади державної політики у сфері освіти та принципи освітньої діяльності, визначені у ст. 6 Закону України «Про освіту» [5].

Політика у сфері якості є офіційним документом освітньої установи, частиною її загальної політики, основою функціонування всієї системи якості. Вона повинна містити стратегічні цілі у сфері якості, сформульовані для досягнення цілей завдання установи та зобов'язання (особливо з боку керівництва). Ця Політика повинна бути сформульована так, щоб зробити цілеспрямованою діяльність кожного співробітника. У ній мають бути чітко визначено рівні стандартів якості роботи для закладу освіти та розглянуто всі аспекти системи забезпечення якості. Формулювання політики у сфері якості має бути короткою і доступною для сприйняття. Цілі та політика у сфері якості сформульовані керівництвом закладу освіти, мають визначати напрями діяльності освітньої установи впродовж його існування. Цілі не можна часто змінювати [6].

Політика у сфері якості є елементом загальної політики освітньої установи в цілому. Необхідно враховувати зовнішні й внутрішні цілі забезпечення якості. Внутрішні цілі формуються на рівні підрозділів, а зовнішні цілі забезпечення якості - на рівні конкретних контрактів і створюють гарантії споживачам у тому, що замовлену освітню послугу буде представлено у певний термін з обумовленою якістю.

Рекомендовано наступну структуру документу «Політика в сфері якості»: Політика в сфері якості (назва документа). Гасло. Сутність політики (основні напрями розвитку закладу освіти у сфері якості). Поставлені цілі. Засоби реалізації політики. Фактори, що впливають на політику в сфері якості: гарантії освітньої установи щодо кінцевого результату освітніх послуг; вимоги законодавства; вимоги споживачів до якості надання обумовлених послуг й систем забезпечення якості; умови конкурентоспроможності; економічні розрахунки; технологічні умови [6].

Обов'язковою умовою функціонування системи якості є регулярний (зазвичай щорічний) аналіз із боку вищого ТОП менеджменту системи якості та її відповідності політиці у сфері якості. А обов'язковою умовою динамічного розвитку закладу освіти є вироблення керівництвом програми поліпшення якості в результаті аналізу стану системи якості.

Під поняттям «поліпшення якості» треба розуміти реальні заходи, що приймаються освітньою установою з метою підвищення ефективності в результативності діяльності та процесів для одержання вигоди як для самої установи, так і для її споживачів – замовників освітніх послуг.

Важливим процесом у забезпеченні якості є процес планування, який можна ефективно

здійснити шляхом SWOT-аналізу, що заснований на виявленні внутрішніх і зовнішніх факторів об'єкта. Метод SWOT-аналізу використовує чотири ключові елементи: сильні та слабкі сторони, можливості та загрози. Провівши такий аналіз, можна визначити власні сильні сторони, які допоможуть у досягненні мети та уникнути певних ризиків. Найважливіше завдання SWOT-аналізу – це допомогти освітній установі побачити та оцінити всі чинники, що впливають на прийняття рішень, а також визначити можливості подальшого розвитку. SWOT-аналіз маємо розглядати як чудовий інструмент, але не панацея. Для того, щоб приймати збалансовані та розсудливі рішення, потрібне всебічне розуміння ситуації всередині закладу освіти, знання ринку праці, економічних, політичних і соціальних тенденцій [7].

Важливою складовою в системі забезпечення якості освіти та освітньої діяльності є формування Стратегії розвитку установи з урахуванням його стратегічних показників, які розглядаються як показники якості. Визначальною частиною Стратегії є чітке визначення і бачення місії та візії установи.

З чого ж починається Стратегія? У нас всіх є мрія. Тож завданням стратегії саме є допомогти здійснити цю мрію. Нашим напрямом руху є такий шлях: 1) цінності (наші переконання, на яких базується діяльність закладу освіти; 2) місія (заради чого існує освітня установа); 3) візія (якою хочемо її бачити); 4) стратегія (як конкретний план дій для досягнення місії та візії). Місію закладу освіти необхідно розглядати як розширене пояснення бачення установи, головну ціль, причину існування, особливу роль закладу (що робити, як і для кого/чого?). У візії (стратегічне бачення) зазначається конкретна мета існування закладу освіти, така собі ідеальна картина майбутнього, що зорієнтована на абстрактне прийдешнє, стан, якого установа прагне досягнути у перспективі, для чого існує заклад, де буде через 3–5 років.

Виокремимо основні етапи створення стратегії: підготовка до стратегічного планування; визначення цінності, місії, візії, мети і принципів діяльності установи; аналіз внутрішніх можливостей закладу освіти, аналіз зовнішнього середовища; визначення пріоритетних напрямів діяльності (стратегічних цілей), завдання; складання плану реалізації стратегії; впровадження стратегії; моніторинг виконання стратегії. Стратегія має бути оптимально не велика, але структурована за процесами, містити в собі визначені стратегічні показники.

Якої ж мети ми досягаємо завдяки системі внутрішнього забезпечення якості освіти? Перш за все, формування стійкої довіри до закладу освіти з боку стейкхолдерів (громади, батьки, здобувачів освіти, підприємницьких структур, засновників тощо), гарантування надання освітніх послуг належного рівня та якості, які відповідають державним стандартам та потребам споживачів. По-друге, забезпечення і підвищення якості освітньої діяльності, її відповідності нормативній базі, формування у закладі освіти культури якості як основи конкурентоспроможності. І нарешті, об'єднання й інтеграція організаційних, методичних, кадрових зусиль і ресурсів із урахуванням різноманітних факторів та умов для досягнення високої якості освітнього процесу та його результатів, що відповідають кращим зразкам і відповідним стандартам.

Список використаної літератури

1. Про освіту. Закон України від 05.09.2017р. №2145-VIII. URL: <https://is.gd/4lhgEa> (дата звернення: 10.11.2022).
2. Абетка для директора. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. Київ: ДСЯО, 2021. URL: <http://surl.li/adbkh> (дата звернення: 10.11.2022)
3. Внутрішня система якості освіти: що рекомендує МОН? Освіта UA. URL: <http://surl.li/dstpw> (дата звернення: 10.11.2022)
4. Рекомендації Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти стосовно запровадження внутрішньої системи забезпечення якості. URL: <http://surl.li/jlby> (дата звернення: 10.11.2022)

5. Рекомендації щодо застосування критерії оцінювання якості освітньої програми. Київ: ТОВ «Український освітянський видавничий центр "Оріон"», 2020. 66 с. URL: <http://surl.li/jksf> (дата звернення: 10.11.2022)
6. Основи управління якістю (2002). Цілі та політика в області якості. URL: <http://surl.li/dstqg> (дата звернення: 10.11.2022)
7. Важливість і необхідність проведення SWOT-аналізу при просуванні бізнесу. URL: <http://surl.li/dstqj> (дата звернення: 10.11.2022)

Микитюк Світлана Миколаївна,
*директор Навчально-методичного центру
професійно-технічної освіти у Чернівецькій
області*

ЛОГІСТИКА ПЕДАГОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ ЯК КРИТЕРІЙ ЯКОСТІ УПРАВЛІНСЬКОГО ПРОЦЕСУ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО- ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Заклади професійної (професійно-технічної) освіти (далі – ЗП(ПТ)О) несуть відповідальність за надання якісних освітніх послуг здобувачам освіти, які потребують відповідних умов та сприятливої атмосфери навчання. Фактично, забезпечити успішне функціонування системи освіти у значній мірі може допомогти логістика, як мистецтво створення попиту та процес залучення клієнтів, як існуючих, так і потенційних. Конкуренція є скрізь, освітній сектор послуг не є винятком.

Цікаво, що потреба в «логістиці» своїх послуг до недавнього часу не відчувалась українським сектором освіти, оскільки ЗП(ПТ)О мали справу з більшим попитом, ніж могли б задовольнити. Навіть ЗП(ПТ)О, що стикаються з великим попитом, задаються питаннями про можливість вибору бажаних цільових споживачів, а тому виникають такі проблеми, як диференціація продуктів, розширення продукту, диверсифікація та інтеграція послуг.

Вирішення цих питань може взяти на себе такий новітній напрямок, як *педагогічна логістика*, метою якої є системна інтеграція і оптимізація *освітніх потоків*, адже досягнення цієї мети характеризується підвищенням якості освітнього процесу і зниженням загальних витрат на його підтримку.

Серед першочергових напрямів реформування освіти, згідно з Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, є підвищення ефективності системи ПТО і професійної підготовки, забезпечення її відповідності потребам ринку праці та стандартам ЄС.

Відповідно до Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07.11.2000 № 522, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26.12.2000 за № 946/5167, наказу Міністерства освіти і науки України від 21.05.2019 № 693 «Про проведення експерименту всеукраїнського рівня за темою «Управління розвитком закладів професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики» у червні 2019 року розпочато експеримент за означеною вище темою, розрахованого на термін з червня 2019 до грудня 2022 року.

Мета дослідження полягала в обґрунтуванні доцільності впровадження педагогічної логістики в зміст професійної освіти, з метою відповідності стандартам освітнього менеджменту і забезпечення довгострокових конкурентних переваг ЗП(ПТ)О на ринку освітніх послуг.

У дослідженні, ми виходили з того, що педагогічна логістика стає новим міждисциплінарним науковим напрямом, затребуваним в різних освітніх галузях, виникає

потреба розмежування та уточнення понятійного апарату логістики, а також обґрунтування особливостей її запровадження в освітній процес ЗП(ПТ)О.

В умовах пандемії COVID-19 для ефективної організації обґрунтування організаційно-педагогічних умов розвитку ЗП(ПТ)О на засадах педагогічної логістики учасниками робочої групи введені поняття «Логістична онлайн студія», «Науково-методичний віртуальний хаб», «Методичний тьюторіал» та розроблені положення про зазначені вище форми методичного супроводу.

Для експериментального підтвердження значущості, критеріїв і показників оцінювання ефективності впровадження концепцій педагогічної логістики в освітній процес ЗП(ПТ)О застосовували метод експертної оцінки. У експерименті брали участь 60 експертів, яким було запропоновано анкету, за якою вони мали б оцінити ефективність впровадження концепцій педагогічної логістики в освітній процес ЗП(ПТ)О.

Результати опитування засвідчили недостатній рівень системного розуміння педагогами компонентів концепцій педагогічної логістики та процесу їх практичної реалізації. Результати анкетного опитування показали, що більшість педагогів (73,5%) оцінюють потребу в інноваціях, що пов'язані з логістичними потоками для свого закладу освіти як високу, 24,2% – як посередню, 2,3% – не визнають необхідності таких інновацій. Такі результати свідчать про достатньо високу вмотивованість педагогів до реалізації інновацій і разом з тим нерозуміння їх сутності, яка пов'язана з концепціями педагогічної логістики.

Під системою управління логістичними потоками, ми розуміємо систематичну, всеохоплюючу організаційно-аналітичну, на засадах логістичного підходу, модернізацію управління ЗП(ПТ)О як логістичною системою, основними інструментами якої є стратегія логістики, логістичне забезпечення та відповідна система логістичного менеджменту, що забезпечить досягнення комплексу пріоритетів закладу освіти та підвищення ефективності його діяльності [1].

Логістичний процес управління розвитком ЗП(ПТ)О направлений на обслуговування руху різних видів потоків (сервісного, інтегрованого з фінансовим, матеріальним, інформаційним потоком, кадровим потоком, що пов'язаний з потоками знань та здоров'я) з метою спрямованого управлінського впливу на їх параметри, а їх чітка спрямованість на продукування знань через використання інтелектуального потенціалу, говорить про можливість розгляду логістичної системи як підсистеми управління розвитком ЗП(ПТ)О [3].

За результатами експериментальної роботи було розроблено методичні рекомендації «Управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики», а також здійснення їх запровадження та оприлюднення моделі управління розвитком ЗП(ПТ)О.

У ході запровадження моделі управління розвитком ЗП(ПТ)О на засадах педагогічної логістики зроблено висновок, що формування ефективних *кадрового* та *сервісного* потоків починається із задоволення потреб постачальників послуг. Якщо ЗП(ПТ)О буде фокусувати свою логістичну діяльність на потребах практичної реалізації отриманих знань, особливо важливо розробляти вимоги до якості освітніх послуг та технологій для підтримки логістичної системи. У зв'язку з цим, розробка стратегії розвитку потенціалу викладачів ЗП(ПТ)О відіграє важливу роль у побудові ефективної *логістичної системи*. При переході до суспільства знань, освітні технології стають все більш орієнтованими на клієнта, а здобувачі освіти (споживачі освітньої послуги) стають більш відповідальними за власне навчання [2].

Саме запровадження стратегії розвитку потенціалу викладачів ЗП(ПТ)О здійснювалось через реалізацію функціонування визначених моделлю *цифрового, інформаційного потоків*, що передбачало розвиток та опанування цифрових технологій в системі освіти ЗП(ПТ)О в умовах пандемії та особливо із введенням воєнного стану; розвиток цифрової інфраструктури та електронних сервісів у ЗП(ПТ)О; створення єдиного цифрового середовища, яке об'єднує всіх суб'єктів освітньої діяльності в ЗП(ПТ)О, для комунікації та обміну даними.

Так, протягом лютого-травня 2022 року Навчально-методичним центром професійно-технічної освіти у Чернівецькій області з метою покращення цифрових навичок педагогічних працівників ЗП(ПТ)О, було проведено 3 етапи тренінгових занять по 4 діджитал-майстерки кожен – 12 тренінгових занять. 132 викладачі, які виконали необхідний обсяг завдань, отримали електронні версії сертифікатів загальною кількістю 24 академічних години (0,8 кредиту ЄКТС). З метою реалізації *потоків здоров'я* у 6 ЗП(ПТ)О області відповідного профілю у межах запровадження нових СП(ПТ)О освітніми програмами запроваджено освітній компонент «Основи раціонального харчування».

Вивчення освітніх тенденцій, особливостей освітніх процесів у ЗП(ПТ)О, принципів та проблем, привело нас до висновку, що сучасні заклади в системі П(ПТ)О гостро потребують висококваліфікованих викладачів, здатних швидко адаптуватися до нових освітніх стандартів, приймати зміни, створювати високоякісні освітні продукти. Саме рівнева структура оцінювання відображає особливості логістичного підходу, дозволяє достовірно оцінити рівень логістичного потенціалу в ЗП(ПТ)О й можливості реалізації логістичних процесів в системі управління логістичними потоками.

З метою підвищення ефективності реалізації логістичної стратегії необхідно також визначити її місце у стратегічному ланцюгу досягнення комплексу логістичних пріоритетів ЗП(ПТ)О та виявити призначення основних складових цього ланцюга. Результати експерименту сприяли цілеспрямованому створенню нових, інноваційних форм, методів, засобів діяльності за допомогою прогнозованої *логістичної моделі* в управлінні розвитком ЗП(ПТ)О, а саме: підвищення рівня згуртування управлінських команд в забезпеченні діяльності конкурентоспроможного закладу освіти в середньому на 16%; зросла організаційна та корпоративна культура педагогічних працівників ЗП(ПТ)О – учасників експерименту; підвищилася роль управлінських команд у забезпеченні діяльності конкурентоспроможності ЗП(ПТ)О; зросла поінформованість педагогічних працівників щодо сервісної логістики як концепції управління людськими потоками, а саме управління потоками тих, хто навчає, та тих, хто навчається; принципів оптимізації процесів у освітніх системах та структурах, підвищилась цифрова компетентність у процесі реалізації кадрового та сервісного потоків.

Список використаної літератури

1. Вінярська, Ю. Демська, О. Кухар, М. Огородник, Забезпечення якості надання логістичних послуг. Управління якістю в освіті та промисловості: досвід, проблеми та перспективи: тези доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції пам'яті професора Петра Столярчука, 11–12 травня 2017 року / відп. за вип. М. М. Микийчук. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 240 с. С. 44.
2. Сергєєва Л.М., Микитюк С.М., Кінах Н.В. Обґрунтування можливості проєктування освітньо-логістичних систем в освітній процес ПТНЗ. Методичний вісник професійно-технічної освіти Чернівецької області. Випуск 1. Чернівці. 2021. С.10–15.
3. Сергєєва Л. М., Микитюк С.М. Управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики: методичні рекомендації. Чернівці. «Букрек», 2022. 56 с.

Пономарьова Галина Федорівна,
*ректор Комунального закладу «Харківська
гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради, доктор
педагогічних наук, професор*

ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ: НОВИЙ ВИМІР

Сучасна модель системи управління сферою вищої освіти чітко характеризує всю систему управління освітою як державно-громадську. Забезпечення управління закладами освіти в ній передбачається з урахуванням громадської позиції, що, по-суті, змінює функції, структуру і стиль управління.

Удосконалення системи управління освітою передбачає, насамперед, запровадження програмно-цільового управління, нової етики управлінської діяльності, що базується на принципах взаємодопомоги, позитивної мотивації, підвищення компетентності управлінців усіх рівнів [7].

Аналіз змісту законодавчих актів та нормативної бази щодо управління освітою засвідчує закономірність процесу і сучасну тенденцію до підвищення ролі теоретичної підготовки, зростання питомої ваги базових теоретичних знань у процесі набуття управлінської компетентності керівних кадрів у всіх соціальних сферах, зокрема, в освіті.

Доля країни, її економічна міць, інтелектуальне і моральне здоров'я суспільства визначаються значною мірою діяльністю менеджерів освіти. Ці очікування від керівників, їх управлінської діяльності зумовлюють специфічні вимоги до їх управлінської компетентності. Нажаль, інколи такі очікування вкрай заідеологізовані. Керівник закладу освіти часто не отримує належної теоретичної і практичної підготовки як менеджер освітньої ланки, адже його діяльність має ґрунтуватися на знаннях наукових підходів до управління освітою чи конкретним закладом освіти, змісті функцій і видів управлінської діяльності, на здатності до пошуку раціональних шляхів їх реалізації.

Різні аспекти проблем управління закладами освіти, підвищення професійної та управлінської компетенції їх керівників досліджували такі вчені, як В. Бондар, Л. Даниленко, М. Дарманський, Г. Єльнікова, О. Зайченко, І. Зязюн, В. Олійник, О. Пометун, О. Савченко, Л. Сергєєва, Т. Сорочан, Є. Хриков та ін.

Виклад основного матеріалу.

Досліджуючи діяльність і особистість керівника закладу освіти, ми дійшли висновків, що праця сучасного керівника має професійно управлінський і творчий характер; зміст діяльності керівника визначається його функціями, правами та обов'язками, відповідальністю, а низький рівень його професійної підготовки негативно позначається на роботі і взаєминах у педагогічному колективі – недостатньо компетентний керівник об'єднує навколо себе таких же непрофесійних працівників.

Цей висновок підтверджують і результати опитування науково-педагогічних і педагогічних працівників академії та структурних підрозділів. Усього було опитано 179 респондентів. Узагальненні результати засвідчують, що престиж закладу освіти, його конкурентоспроможність, визначається, передусім, професійною компетентністю викладачів, їх вмінням творчо розв'язувати фахові проблеми (71,4%). Далі було названо ініціативу і професійне керівництво з боку адміністрації (66,7%).

Під управлінською компетентністю ми розуміємо один із видів професійної компетентності, що утворює єдність професійних знань і вмінь, професійних позицій та морально-психологічних якостей; готовності творчо підходити до планування та ефективного здійснення управлінської діяльності; здатності здійснювати діагностико-рефлексійну роботу і

регулювання на підставі її результатів управлінської діяльності та корекцію свого професійного розвитку.

Спираючись на результати досліджень Г. Єльнікової, В. Лугової, Д. Серікова, Л.Сергєєвої, Т. Сорочан [1, 6, 8, 9], зазначимо, що у структурі управлінської компетентності важливо виокремити як суто професійні (базові) компоненти, так і особистісні риси та якості. Тож, у структурі управлінської компетентності ми виокремлюємо такі компоненти:

- професійні:
 - когнітивний (пізнавальний, комунікативний, дидактичний);
 - маркетинговий (моніторинговий, планово-прогностичний, інформаційно-аналітичний);
 - діяльнісний (організаційний, функціонально-рольовий, технологічний, операційний, контрольний).
- особистісні:
 - індивідуальний (іміджевий);
 - рефлексивний (оцінювальний, корекційно-прогностичний).

Доцільно наголосити, що структурні компоненти управлінської компетентності перебувають у тісному взаємозв'язку, однак, особистісні компоненти розглядаємо як основні, визначально-направлюючі.

Нині, коли мова заходить про управління, механізми його оновлення, то висловлюються різні, часто не співвідносні між собою думки.

Одні під оновленням системи управління розуміють його лібералізацію як тотальну відмову від традиційного, централізованого управління, відкидають необхідність безпосереднього управління. Інші вважають, що необхідно далі нарощувати обсяг громадської компоненти в управлінні, щоб заклади освіти з державно-громадського утворення перетворювалися на громадсько-державне. Існують думки і про те, що частину функцій управління слід передати здобувачам освіти, їхнім органам і організаціям, а педагогам в цьому випадку відводиться роль партнерів, порадників, консультантів. Нарешті, висловлюється точка зору, що суттєве вдосконалення системи управління можливе лише в тому випадку, коли будуть кардинально оновлені зміст і форми освіти.

Очевидно, що кожна із вище наведених точок зору заслуговує на увагу. Узагальнення результатів досліджень таких науковців, як Б. Андрушків, О. Білоус, В. Журавель, А. Кредісов, Ф. Хміль доводить, що з формуванням вітчизняної ринкової економіки, розвитком конкурентних умов і конкурентоздатності в управлінській діяльності акцентується увага на менеджменті як теорії і практиці управління в соціальних організаціях [2, 3, 4, 5, 10]. Тенденція збагачення управління закладами освіти елементами менеджменту (постановка й досягнення цілей за допомогою мобілізації праці людей, їх інтелекту, фінансових і технічних ресурсів) зумовлює й акцентовані вимоги до керівника закладу освіти як лідера, організатора, господарника.

У наукових працях учених, зокрема А. Кредісова [5], зроблено спробу виокремити основні напрями становлення теорії і практики управління: раціоналістичний, психологічний та кібернетичний, які характеризують, по-суті, і зміст управлінської діяльності сучасного керівника-менеджера педагогічного ЗВО.

Означена тенденція знаходить своє втілення у цілеспрямованій спеціально організованій фаховій підготовці здобувачів вищої освіти за спеціальністю 073 Менеджмент, зокрема і в нашій академії.

Визначаючи систему знань і вмінь майбутнього менеджера закладу освіти, ми виходимо з того, що:

- управлінська діяльність – це система дій, спрямованих на прийняття і реалізацію рішень;
- управлінські знання і вміння необхідні як для реалізації відповідних функцій, так і

для виховного впливу на членів колективу, налагоджування комунікативних зв'язків з ними;

- керівник – це член колективу, за яким він визнає право ініціювати і приймати рішення; індивід, здатний відігравати ключову роль в організації діяльності в закладі освіти на засадах співпраці та партнерства.

Головна стратегічна мета управління – створення умов для розвитку і самореалізації кожної особистості у процесі підготовки фахівців. Одна із фундаментальних вимог до педагогів на сучасному етапі – інноваційний характер їх дій і поведінки в процесі управлінської діяльності.

Усвідомлюючи, що нинішні здобувачі освіти – це майбутні класні керівники, методисти, керівники загальноосвітніх, дошкільних та інших закладів освіти різних рівнів, ми прагнемо створювати сприятливі педагогічні та психологічні умови формування їхньої особистості в контексті інноваційного підходу до організації освітнього процесу.

З нашого погляду, такими умовами можуть бути:

- спрямування освітнього процесу на формування майбутніх фахівців, які б стали носіями високої загальної, світоглядної, професійної, правової, соціально-психологічної, емоційної, естетичної, фізичної культури;

- підготовка особистості до критичного сприйняття великого обсягу інформації, володіння сучасними методами, засобами і технологіями обробки інформації на основі створення якісного інформаційного середовища в сучасному закладі освіти;

- збереження психічного здоров'я педагогів і студентів на основі гуманістичного підходу в управлінні освітнім процесом;

- забезпечення інтелектуального та соціального розвитку педагогів здатних отримувати, аналізувати та використовувати необхідну інформацію, адекватно будувати взаємини з соціальним оточенням (колеги, сім'я тощо);

- перегляд співвідношення в управлінській діяльності контрольних та інструктивно-методичних функцій, розвиток студентського самоврядування;

- забезпечення засвоєння в процесі навчання найсучасніших знань про людину;

- спрямування освітнього процесу на формування творчого стилю нового мислення; усвідомлення внутрішньої багатозначності позицій і точок зору при вирішенні того чи іншого питання; усвідомлення необхідності залучення до співпраці при виробленні і прийнятті рішень, що стосуються життєдіяльності колективу чи окремих осіб; утвердження принципу гуманізму у ставленні до людей, без якого неможливо налагодити ефективну співпрацю.

- виховання патріотизму як найвищої цінності, що впливає на якість управління;

- виховання дисциплінованості, підвищення особистої відповідальності за якість своєї праці, її результати.

Обговорення педагогічних чи психологічних ситуацій, розв'язання педагогічних і психологічних задач, моделювання ситуацій, проведення ділових ігор, педагогічний і психологічний тренінг – ось далеко не повний перелік тих методів і прийомів роботи викладачів зі здобувачами освіти на заняттях, використання яких робить останніх суб'єктами процесу формування себе як професіонала, компетентного в питаннях управління педагогічним процесом фахівця.

Тісне спілкування викладачів і студентів на різних етапах педагогічної практики допомагає майбутнім педагогам набути необхідних умінь і навичок для успішної організації та керівництва педагогічними процесами і відчутти відповідальність за результати своєї роботи.

Ще одним питанням, яке, на наше переконання, потребує розгляду, це розвиток системи підвищення кваліфікації керівників закладів освіти. Високо оцінюючи роль кластеризації у забезпеченні підвищення якості й ефективності найрізноманітніших процесів і, зокрема, освітнього, наукового, ми вважаємо, що такий же підхід слід ширше запроваджувати до організації освітньої діяльності відповідних центрів підвищення кваліфікації. Платформою для

цього може стати система публічного управління, яка б виконувала не лише регулюючу та інтегративну функції, а, насамперед, генерувала процеси і засоби створення та застосування наукових знань і технологій, акумулювала досвід, забезпечувала умови для підвищення інноваційної активності закладів освіти, організацій і установ, створення їх інноваційної структури на основі організаційної, управлінської, педагогічної модернізації, упровадження нових освітніх послуг, методів організації та управління діяльністю. Саме на це мають бути спрямовані й освітні програми з підготовки та підвищення кваліфікації менеджерів в освіті, які доцільно формувати на замовлення органів влади та з урахуванням сучасних освітніх потреб.

Кластер підвищення кваліфікації, при цьому, це мережева структура, метою якої є створення критичної маси керівників різних ланок, здатних ініціювати та реалізовувати системні інноваційні зміни в системі освіти.

Таким чином, формування управлінської компетентності керівника закладу освіти є процесом неперервним і визначається рівнем його професійних знань і вмінь, ступенем розвитку професійно значущих особистісних якостей. Оновлення класичних функцій управління має здійснюватись шляхом упровадження модернізованих практик як національної, так і світової управлінської діяльності, що ґрунтуються на новітніх формах, методах, змісті та механізмах управління у сфері освіти.

Потребує наукового обґрунтування та впровадження система розвитку управлінських компетентностей, розроблена шляхом порівняльного аналізу із закордонним досвідом та на основі інтегрування вітчизняної управлінської практики.

Список використаної літератури

1. Адаптивне управління розвитком професійної освіти : колективна монографія. Г.В. Єльнікова, О.О. Загіка, Г.Ю. Кравченко. І.С. Лапшина, Г.І. Лукьяненко, В.Е. Луначек, Г.А. Полякова, В.С. Ульянова, Л.І. Фесік та ін. / За заг. та наук. ред. Г.В. Єльнікової. Павлоград : ІМА – прес, 2016. 248 с.
2. Андрушків Б.М. Кузьмін О.Є. Основи менеджменту. Львів : Світ, 1995. 296 с.
3. Білоус О.Г. Панченко Є.Г. Менеджмент : конкурентоздатність і ефективність. Київ : Знання, 1992. 263 с.
4. Журавель В.І. Основи менеджменту в системі охорони здоров'я : монографія. Київ : Деснянська правда, 1994. 335 с.
5. Кредісов А.І. Історія вчень менеджменту : підруч. для вищих навчальних закладів. Київ : Знання України, 2001. 300 с.
6. Лугова В.М. Д.О. Серіков. Діагностика управлінської компетентності керівника. Актуальні наукові дослідження в сучасному світі. 2017. №3 [23]. Ч.4. с.36-41
7. Національна доктрина розвитку освіти : Указ Президента України від 17 квітня 2002 року №347/2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text> .
8. Сергєєва Л.М. Сучасні орієнтири змісту управлінської компетентності керівника навчального закладу. Теорія та методика управління освітою. 2010. №3. С.23
9. Сорочан Т.М. Розвиток професіоналізму управлінської діяльності керівників загальноосвітніх навчальних закладів у системі післядипломної педагогічної освіти : дис... д-ра пед. наук. Луганськ. 2005.
10. Хміль Ф.І. Становлення сучасного менеджменту в Україні : проблеми теорії та практики. Львів, 1996. 206 с.

Сорочан Тамара Михайлівна,
директор Центрального інституту
післядипломної освіти ДЗВО «Університет
менеджменту освіти» НАПН України,
доктор педагогічних наук, професор

МЕНЕДЖМЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЛОГІСТИКИ

Важливими концентрами професійної освіти і освіти дорослих стали поняття професії, професіоналізму, професійного розвитку, менеджменту професійного розвитку персоналу закладу освіти.

Професіоналізм – сукупність компетентностей, які формуються в системі професійної освіти, розвиваються в системі управління закладом освіти на основі культурних, гуманістичних та демократичних цінностей й дозволяють фахівцю здійснювати професійну діяльність у сучасних соціально-економічних умовах. Професія, професійна діяльність передбачають коло повноважень людини, певне поле, в якому фахівець компетентний діяти, тобто межі його компетенції як обсягу повноважень. Для того, щоб бути реалізованими в діяльності, повноваження (у цьому сенсі – компетенції) мають бути забезпечені сформованими у фахівця компетентностями, тобто, здатностями виконати професійну діяльність. Очевидно, чим більш розвинуті компетентності, тим професійна діяльність виконується на більш високому рівні, що є однією з визначальних ознак професіоналізму.

Професіоналізм – це сукупність професійно значущих компетентностей фахівця, основою якої є професійна самосвідомість та професійна культура, що забезпечує здатність і готовність особистості виконувати професійну діяльність на високому рівні відповідно до компетенції як кола повноважень.

Професійний розвиток – це набуття фахівцем нових сутнісних характеристик професійної самосвідомості та професійної культури, оновлення компетентностей, що є результатом доцільного поєднання технологій формальної, неформальної та інформальної освіти [1, 75].

Розвиток професіоналізму – це цілеспрямований процес сутнісного оновлення професіоналізму як інтегрованого особистісного утворення, що безпосередньо зумовлює виконання фахівцем професійної діяльності на якісно новому рівні відповідно до суспільних вимог та умов ринку праці.

Поняття професійного розвитку та розвитку професіоналізму близькі за змістом. Проте ми пропонуємо не ототожнювати, розрізняти їх. Поняття професійного розвитку акцентує увагу на процес, а поняття розвитку професіоналізму – на результат. У контексті менеджменту професійного розвитку як процесу можна розглядати умови, організацію та форми роботи з персоналом, освітні технології та методики. Професіоналізм як результативна, якісна складова потребує розробки критеріїв, показників, індикаторів, визначення рівнів сформованості та розвитку.

Професіоналізм фахівців оновлюється відповідно до вимог суспільства в цілому, роботодавців, стейкхолдерів, споживачів товарів та послуг, а також відповідно до професійної самосвідомості особистості самого фахівця, усвідомлення необхідності підвищення власної конкурентоздатності на ринку праці. Зміни вимог до професіоналізму відбуваються настільки швидко, що наразі можна говорити не лише про розвиток як поступовий процес, а й про трансформацію професіоналізму як докорінну його зміну.

Трансформація професіоналізму – якісна зміна професіоналізму, зумовлена набуттям фахівцем нового рівня здатності і готовності до професійної діяльності в умовах цифрового

світу та суспільства знань, що відбувається в процесі трансформаційного навчання в системі формальної, неформальної, інформальної освіти дорослих [3, 1021].

Перед освітою дорослих постає перспектива навчити фахівців користуватися цифровими ресурсами та капіталізувати отримані навички. Це означає нагальну необхідність підготовки кадрів до використання цифрових технологій, що може бути реалізовано шляхом поширення цифрових засобів навчання, хмарних сервісів, забезпечення доступу до спільного контенту, звернення до масових он-лайн курсів. Поняття цифрової компетентності, цифрової грамотності, цифрової культури стають своєрідними індикаторами професіоналізму сучасного фахівця.

Другим чинником трансформації професіоналізму є поширення лідерства у різних сферах професійної діяльності. Управління, менеджмент відбуваються у сфері міжособистісної взаємодії, тому лідерство інтегрує міжособистісні чинники діяльності організації та орієнтує їх на досягнення цілей організації. Лідер здатний зробити співробітників своїми одностайними або послідовниками. Здійснювати управління та менеджмент, реалізовувати владні повноваження в сучасному суспільстві можна за умови опанування сутності та технологій лідерства, усвідомлення та прийняття позиції та соціальної ролі лідера.

Третім чинником трансформації професіоналізму є зміна цінностей. Відбувається перехід від цінностей тоталітарного суспільства (слухняність, одноманітність, колективізм як синонім нівелювання) до цінностей демократичного суспільства (повага до особистості, пріоритет розвитку, критичне мислення, креативність, інноваційність). Нова система цінностей становить основу трансформаційного навчання, адже нові знання та навички ґрунтуються на оновленні ментальності.

Отже, трансформація професіоналізму передбачає перехід фахівців з одного стану до іншого:

- від розуміння себе як «гвинтика», від якого мало залежить загальний результат – до професіонала, який на високому рівні виконує професійну діяльність відповідно до встановленої компетенції;
- від застосування обмеженої кількості окремих способів дій – до опанування технологій професійної діяльності на сучасному рівні;
- від статусу виконавця – до позиції лідера;
- від роботи відповідно до наказу без критичної рефлексії – до професійної діяльності в команді;
- від звички до примусу – до утворення нових смислів, мотивації, розуміння смислу й мети професійної діяльності;
- від освіти «раз і на завжди» – до освіти впродовж життя;
- від знань, умінь, навичок – до компетентностей, які обов'язково включають ціннісний компонент;
- від очікування тотального контролю – до відповідальності;
- від обов'язковості щодо виконання чітко визначених дій – до свідомого відповідального вибору напрямів і технологій професійної діяльності [2].

Зазначені пріоритети спрямовують менеджмент професійного розвитку персоналу і створюють передумови для педагогічної логістики професіоналізму і компетентностей фахівців.

Список використаної літератури

1. Кириченко М.О., Сорочан Т.М. Безперервний професійний розвиток. *Енциклопедія освіти* / Нац. Акад. пед наук України [гол. ред. В.Г. Кремень]: 2-ге вид., допов. та перероб. Київ: Юрінком Інтер, 2021, 1144 с. С.75–76.
2. Сорочан Т.М. Технології освіти дорослих у вимірі трансформації. Відкрита освіта: інноваційні технології та менеджмент: колективна монографія / за наук. ред. М.О. Кириченка, Л.М. Сергеевої. Київ: Видавництво інституту обдарованої дитини НАПН України, 2018. 440 с. С. 82–102.

3. Сорочан Т.М. Трансформаційне навчання. *Енциклопедія освіти* /Нац. Акад. пед наук України [гол. ред. В.Г. Кремень]: 2-ге вид., допов. та перероб. Київ: Юрінком Інтер, 2021, 1144с. С. 1021–1022.

Вайнола Ренате Хейкїївна,
завідувач кафедри соціальної освіти та соціальної роботи НПУ імені М.П. Драгоманова, доктор педагогічних наук, професор
Нарійчук Микола Деонісович,
викладач-методист Комунального закладу «Одеський педагогічний коледж», кандидат педагогічних наук

ЛОГІСТИКА СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ТА СОЦІАЛЬНОГО КОНФЛІКТУ: ВЕКТОРИ ВЗАЄМООБУМОВЛЕНOSTІ

У сучасних умовах воєнного стану України все більшої актуальності набуває усвідомлення та трактування підходів до явищ, що характеризують механізми створення безбар'єрного соціального середовища, в якому найбільш незахищені верстви населення: особи з інвалідністю, діти-сироти, внутрішньо переміщені особи, люди літнього віку гарантовано отримують забезпечення соціальних прав, пільг, захист їх інтересів, вільний доступ до отримання соціальних благ. Таким дієвим механізмом виступає соціальна інтеграція. Соціальний конфлікт, натомість, є процесом визрівання, здійснення і подолання взаємних суперечностей, протидій, боротьби окремих індивідів, соціальних груп та соціальних інститутів. Метою даної публікації є визначення взаємозв'язків та взаємообумовленостей даних понять у контексті розвитку як освітньої, так і соціальної сфер.

Вивчення теоретичних засад проблеми соціальної інтеграції дозволило охарактеризувати мету даного процесу як створення «суспільства для всіх», в якому кожен громадянин відіграє активну роль суб'єкта соціального розвитку. Таке суспільство характеризується повагою до прав людини, її свобод, релігійних та культурних поглядів, урахуванням потреб людей, які потребують соціальної допомоги та підтримки, високим рівнем соціальної справедливості, демократії та верховенства права [2].

Соціальна інтеграція передбачає: надання всім членам суспільства права брати участь у всіх сферах суспільного життя; широкий доступ до інформації; підтримку соціальної стабільності та соціальної справедливості; соціальну мобільність; гендерну рівність; подолання всіх форм насилля та дискримінації; забезпечення рівного доступу всіх громадян як отримувачів соціальних послуг; активізацію участі населення в політичному житті суспільства; залучення інститутів громадянського суспільства для вирішення завдань соціального розвитку та забезпечення соціального благополуччя [1]. Відтак, беручи до уваги, що соціальна інтеграція спостерігається на різних рівнях життя суспільства, в різних соціумах, бачиться ймовірним те, що на рівні малих соціальних груп соціальна інтеграція є відображенням та змістовним еквівалентом таких понять, як «згуртованість», «консолідація», однією з характеристик групової динаміки, а на рівні великих систем, соціальна інтеграція ототожнюється з функціональною єдністю соціальної системи і гіпотетично може бути представлена як показник її життєздатності.

Відсутність чи недостатній рівень реалізації завдань соціальної інтеграції призводить до дезінтеграції на рівні окремої особи і загрожує створенням соціальних конфліктів спільноти, громади, суспільства. У виявленні сутності феномену соціального конфлікту доречно скористатися принципом клієнтоцентризму, оскільки причини соціального конфлікту можуть

бути різноманітними, але в їх основі завжди лежать протиріччя (реальні чи уявні) потреб, інтересів, цінностей і цілей соціальних суб'єктів, груп чи окремої особи [3].

Сутність теорії соціальних конфліктів утворена такими постулатами, як: наявність протистояння, при якому сторони намагаються оволодіти територією або ресурсами, загрожують опозиційно налаштованим індивідам чи групам, їх власності чи культурі таким чином, що боротьба набуває форми атаки чи оборони. При цьому важливо усвідомлювати, що соціальний конфлікт є випадком загострення соціальних протиріч, що виражається в різних формах боротьби між індивідами і різними соціальними спільнотами, що спрямовані на досягнення економічних, соціальних, політичних, духовних інтересів і цілей, нейтралізацію чи усунення дійсного чи уявного суперника, що не дозволяє йому досягнути реалізації інтересів.

Окрім зазначеного, варто згадати ще й те, що соціальний конфлікт розрізняють за характером причин, їх реальністю, об'єктивністю, співвідношенням інтересів, ступенем відповідності інтересів конфліктуючих, значимістю для соціальних систем, елементом яких є конфліктуючі, характером перебігу, тривалістю, масовістю учасників, особливостями приводу, фазами розвиненості, мірою насильства, ступенем вирішеності тощо [2].

Отже соціальний конфлікт відображає взаємодію соціальних суб'єктів, постає явним чи прихованим фактором протиборства інтересів, які об'єктивно не співпадають, цілей і тенденцій розвитку соціальних суб'єктів; прямим чи опосередкованим зіткненням соціальних сил на підґрунті протидії існуючому суспільному устрою [4]. Водночас соціальний конфлікт розглядається як особлива форма історичного руху до нової соціальної єдності. У цьому контексті для нас є особливо важливим виявлення конструктивних ознак соціального конфлікту як джерела створення нової соціальної дійсності та забезпечення соціального благополуччя українського суспільства і кожного громадянина. Саме тому ми будемо розглядати соціальний конфлікт як передумову реалізації завдань соціальної інтеграції та реінтеграції громадян, що нині перебувають у складних життєвих обставинах, що потребує, на нашу думку, подальшого обґрунтування шляхів та технологій підготовки працівників освітньої та соціальної сфер, готових до розв'язання вище зазначених завдань.

Список використаної літератури

1. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери: за ред. проф. І.Д. Зверевої. Київ, Симферопіль: Універсум, 2012. 536 с.
2. Небоженко В.С. Соціальна напруженість і конфлікти в українському суспільстві. К.: Абрис, 2004. 64с.
3. Соціальна робота. Короткий енциклопедичний словник. Книга IV.К.: Інститут. вищої освіти АПН України, ДЦССМ, 2002. 686с.
4. Філософський словник соціальних термінів. За заг. ред. Андрущенка В.П. Х.: Корвін, 2002. 669 с.

Даниленко Лідія Іванівна,
*професор кафедри парламентаризму ННІ
публічного управління та державної служби
Київського національного університету імені
Тараса Шевченка доктор педагогічних наук,
професор*

ПЕДАГОГІЧНА ЛОГІСТИКА В АСПЕКТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВІДКРИТОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Проведене нами дослідження підтверджує думку про те, що інноваційний розвиток освіти, у тому числі професійної, є перспективним у цілому і для України, зокрема. Адже, в

результаті такого розвитку виникають якісні зміни в усіх освітніх процесах – навчальному, навчально-виробничому, управлінському.

Для забезпечення саме такого розвитку системи професійної освіти науковці та практики застосовують нині не класичні, а постнекласичні методи дослідження та найсучасніші наукові підходи, серед яких – синергетичний, аксіологічний, гендерний, акмеологічний, компетентнісний, кібернетичний, інформаційний, логістичний тощо [1].

Ці наукові підходи і методи дослідження виникли на хвилі сучасної (четвертої) глобальної наукової революції, яка розпочалась в останню чверть XX ст. і триває донині. Вона характеризується *міждисциплінарністю і трансдисциплінарністю*, об'єктами дослідження якої є складні системи, що само організуються і саморозвиваються. Ця «хвиля» змінила три попередні: так звану *«коперніканську»* революцію, яка існувала з VII століття, у процесі якої утвердилися засади об'єктивного пізнання світу; *дисциплінарно організовану революцію*, яка існувала з кінця XVIII ст. до середини XIX ст., в якій перемагали ідеї логіки у дослідженні та революцію *наукової раціональності* (кінець XIX ст. – середина XX ст.), якою передбачалось застосування об'єктивних стандартів до вивчення будь якого об'єкта [2].

У результаті таких революційних змін у науці нині вчені розглядають будь яку систему як складну і відкриту до будь яких змін, зокрема до інноваційних.

Система професійної освіти (далі – СПО) не є виключенням і вона також розглядається нині як *складносоціально-педагогічну і частково соціально-економічна відкрита до інновацій система*, в якій заклади професійної (професійно-технічної) освіти (далі – ЗП(ПТ)О) й установи професійної освіти є організаціями, що постійно розвиваються/змінюються. Управління такими системами стає все більш складним, нелінійним, не традиційним, потребує врахування не лише класичних наукових підходів, а й нових/сучасних, зокрема, пов'язаних із ціннісними орієнтаціями суб'єкта, активним застосуванням інформаційно-комп'ютерних технологій та сучасних математичних і логістичних методів дослідження.

Таким чином, логістичні методи дослідження, які раніше більше застосовувалися в економіці і військовій науці, стають провідними у соціальних науках – публічному управлінні, політології, психології, соціології, педагогіці [3].

Розглядаючи їх сутність, зазначаємо, що вони (*логістичні методи дослідження*) полягають у сукупності таких дій та операцій, за допомогою яких забезпечується посилення конкурентоздатності тієї чи іншої системи чи процесу, вдосконалюються засоби організації управління й контролю якості.

Це, априорі, означає більш чітке визначення: – стратегічних цілей (наприклад, управління чи навчання у системі ПО); – операційних цілей (наприклад, управління кадровими ресурсами чи навчання конкретної категорії здобувачів освіти за конкретною освітньою програмою у системі ПО); – завдань для кожного етапу їх досягнення.

Тобто, при застосуванні логістичних методів дослідження і логістичного наукового підходу, як інноваційного, кожна система чи процес розглядаються дослідниками як під мікроскопом, коли не тільки визначаються проміжні цілі для кожної складової частини системи чи етапу процесу, а й напрями їх розвитку, чинники впливу тощо. При цьому «сучасна логістика виступає новим образом мислення, новою теоретичною концепцією, новим напрямом управління, новою стратегією, яка практично реалізується за підставі нетрадиційних тактичних принципів, засобів і методів управління матеріальними та інформаційними потоковими процесами» [4].

Розглянемо один із прикладів застосування логістичного методу при стратегічному плануванні діяльності МОН України до 2024 року, у якому виокремлено «Сучасну професійну освіту» як один із стратегічних пріоритетів, який має 3 стратегічні цілі, 8 операційних цілей та 32 тактичних завдання [5].

Нами проаналізовано цей документ з логістичного наукового підходу для кожної складової освітнього процесу (навчальний, навчально-виробничий, управлінський) для першої

стратегічної цілі(СЦ¹ – «Система професійної освіти має відповідати потребам ринку праці») та її трьох операційних цілей (ОЦ¹, ОЦ², ОЦ³) і 15-ти тактичних завдань (див. рис. 1).

Складові частини освітнього процесу в СПО		
Навчальний	Навчально-виробничий	Управлінський
СЦ ¹ - система професійної освіти має відповідати потребам ринку праці		
ОЦ ¹ - мережа ЗП(ПТ)О оптимізована відповідно до потреб регіональних ринків праці		
Тактичні завдання до ОЦ¹		
X	1. Надання методичної допомоги щодо розробки регіональних планів розвитку ПТО членам регіональних рад ПТО.	1. Законодавче врегулювання. 2. Формування єдиної мережі ЗП(ПТ)О. 3. Проведення комунікаційної кампанії створення єдиної системи ПО.
ОЦ ² - Реалізація у системі ПО нової децентралізованої моделі управління та фінансування, орієнтованої на результат		
Тактичні завдання до ОЦ²		
1. Забезпечення підготовки та підвищення кваліфікації керівників ЗП(ПТ)О	1. Створення наглядових рад у державних та комунальних ЗП(ПТ)О.	4. Забезпечення багатоканального фінансування ЗП(ПТ)О 5. Забезпечення передачі ЗПО з державної у комунальну власність 6. Забезпечення автономії ЗПО (дерегуляція) 7. Створення EMIS (інформаційної системи управління освітою). 8. Підходи до управління у системі ПО ґрунтуються на міжнародному досвіді
ОЦ ³ - Здобувачі ПО використовують сучасну навчально-виробничу інфраструктуру ЗП(ПТ)О		
Тактичні завдання до ОЦ³		
1. Створення підручників, у тому числі електронних, з ключових предметів, дисциплін, компетентностей (у тому числі для здобувачів із особливими освітніми потребами).	2. Створення навчально-практичних центрів (лабораторій) у ЗП(ПТ)О за кошти державного бюджету на конкурсній основі. 3. Унормування питання набуття статусу центру професійної досконалості ЗП(ПТ)О	8. Оновлення матеріально-технічної бази ЗП(ПТ)О за кошти Компоненту 3 проекту EU4Skills. 9. Здійснення модернізації матеріально-технічної бази та освітнього процесу у пілотних ЗП(ПТ)О з метою набуття статусу центру професійної досконалості.
2	3	10
15		

Джерело: авторська розробка на основі [6].

Рис. 1. Аналіз стану застосування логістичних методів дослідження при плануванні роботи освітньої державної установи за складовими частинами освітнього процесу в системі професійної освіти

Як видно з рис.1, визначені тактичні завдання не рівномірно розподілені між усіма складовими частинами освітнього процесу в СПО: більше – в управлінському процесі (10

позицій); менше – у навчально-виробничому (3 позиції) та у начальному (2 позиції). Це свідчить про те, що управлінський процес вже більше розглядається теоретиками і практиками з точки зору логістичного підходу, на відміну від інших освітніх процесів у СПО, які є також важливими. Особливо важливим в умовах розвитку ринкових відносин є навчально-виробничий процес, який відповідає першій стратегічній цілі (СЦ¹ – «СПО має відповідати потребам ринку праці).

Відсутність достатньої роботи з викладачами виробничої сфери, а також не достатнє залучення до реалізації першої стратегічної цілі викладачів навчальних дисциплін ЗП(ПТ)О свідчить про неможливість її досягнення у визначені терміни. Тобто, порушення засад педагогічної логістики стає відповідною перешкодою на шляху до досягнення результатів стратегічного планування.

Однак, як **висновок**, все ж слід відзначити позитивні зрушення у стратегічному плануванні діяльності органів управління професійною освітою й освітою в цілому щодо застосування елементів педагогічної логістики [6], а також – позитивну роль кафедри професійної і вищої освіти ЦПО ДВНЗ «Університету менеджменту освіти» НАПН України, яка знаходиться на передовій у цьому напрямі досліджень і формує всеукраїнську платформу для обміну думками щодо посилення конкурентоздатності ЗП(ПТ)О та створення на їх базі спільно з галузевими підприємствами в регіонах України відповідних Навчально-методичних центрів професійно-технічної освіти [7]. Це сприяє, на наш погляд, ефективній, оптимальній і раціональній підготовці фахівців для економіки нашої держави, яку часи війни з РФ, так і у часи її повоєнного відновлення.

Список використаної літератури

1. Сучасні підходи до управління професійно-технічними навчальними закладами [Текст] : навч.-метод. посіб. / [Даниленко Л.І., Сергєєва Л.М. та ін. ; за заг. ред. В.В. Олійника] ; Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти АПН України, Укр.-канад. проект «Децентралізація управління професійним навчанням в Україні». К. : Етіс Плюс, 2007. 120 с.
2. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О.В. Руденко, Л.І. Сидоренко та ін. ; за ред. І.С. Добронравової (ч. 1), О.В. Руденко (ч. 2). К. : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Methodol.pdf>
3. Воловник В.Є. Логістичний підхід до організації управління і контролю якості навчального процесу у вищій школі. «Наука і освіта», № 7-8, 2005, С. 135–137. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4844/1/48.pdf>
4. Проектування навчальних програм професійно-технічної освіти на основі потреб галузі й громади [Текст] : навч.-метод. посіб. / О.В. Пащенко, Л.М. Сергєєва та ін. ; [за заг. ред. Л.І. Даниленко] ; ДВНЗ «Ун-т менедж. Освіти» НАПН України, Укр.-канад. проект «Децентралізація упр. проф. навчанням в Україні». Вид. 2-е, переробл. і допов. К. : Арт Економі, 2011. 154 с.
5. Стратегічний план діяльності Міністерства освіти і науки України до 2024 року. URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2020/01/strat_plan_mon_2024.pdf
6. Про проект Стратегії розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на період до 2023 року. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/kolegiya-ministerstva/2020/12/Proyekt%20Stratehiyi%20rozvytku%20proftekhosvity%20do%202023.pdf>
7. Педагогічна логістика в управлінні професійним розвитком педагогічних працівників закладів освіти. URL : <http://umo.edu.ua/news/pedagoghichna-loghistika-v-upravlinni-profesijnim-rozvitkom-pedagoghichnikh-pracivnikiv-zakladiv-osviti>
8. Сергєєва Л.М., Микитюк С.М. Управління розвитком закладу професійної (професійно-

технічної) освіти на засадах педагогічної логістики: методичні рекомендації. Чернівці. «Букрек», 2022. 56 с.

Палійчук Оксана Михайлівна,
*начальниця управління Державної служби
якості освіти у Чернівецькій області*
Фештрига Христина Мірчівна,
*головний спеціаліст відділу інституційного
аудиту управління Державної служби якості
освіти у Чернівецькій області*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

*“Якість ніколи не виникає випадково,
вона завжди є результатом ясного наміру,
щирого зусилля, розумного керівництва
й кваліфікованого виконання; вона досягається
мудрим вибором із багатьох альтернатив”.*
Уілл Фостер

Згідно із ЗУ «Про освіту» якість освіти – це «відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг»; якість освітньої діяльності – «рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг». Тож якість освіти сьогодні передбачає нерозривний зв'язок якісного процесу та якісного результату навчання, а оскільки складниками освітнього процесу є освітнє середовище, педагогічна діяльність, система оцінювання результатів навчання учнів та управлінська діяльність, то саме вони безпосередньо впливають на якість освітньої діяльності закладу професійної (професійно-технічної) освіти.

Проте 2022 рік вніс свої корективи в організацію освітнього процесу. Новий 2022/2023 навчальний рік стартував в умовах війни, і керівники разом із педагогічними колективами активно працюють над його найоптимальнішою моделлю.

Закономірно, що в центрі уваги – безпека учасників освітнього процесу. Тому якість освіти сьогодні визначається насамперед фізичною та психологічною безпекою. Констатуємо: пів року війни кардинально змінили наші підходи й вимоги до організації освітнього середовища. Зокрема, під час планування та організації освітнього процесу варто враховувати зміни, що відбулися у світоглядно-ціннісній та соціально-психологічній сферах життя українців, зокрема українських дітей.

Назвемо основні фактори, які мають бути враховані:

- досвід навчання українських школярів за кордоном (зокрема, більшість родин, діти яких навчалися або навчаються за кордоном, підкреслюють персоналізований, індивідуальний, альтернативний підходи європейського вчителя до учнів на протиположності переважно жорстко ієрархічним стосункам в українській школі;

- внутрішнє переміщення учнів, батьків та учителів у межах України (долучення до освітнього процесу шкіл різних регіонів також призвело до колосальної різниці досвіду учнів: різний доступ до інтернету, різні за якістю варіанти дистанційного навчання, різні умови проживання тощо)

- різний здобутий за 6 місяців війни досвід переживань, стресу, втрат, «травматизму» в учасників освітнього процесу;
- освітні «втрати» (сформовані компетентності в учнів однієї групи, курсу можуть суттєво відрізнятись).

Незважаючи на те, що основна увага освітян прикута до «освітніх втрат», варто наголосити на «освітніх здобутках», зокрема, у формуванні життєвих компетентностей здобувачів освіти, зміні світоглядно-ціннісних орієнтирів. Їх обов'язково потрібно враховувати, адже освіта – це передусім ЦІННОСТІ! Пережитий досвід війни переконує: цінність – це те, що стає єдиною важливою у граничних ситуаціях буття.

Тож необхідно зосередити увагу на **ОСВІТНІХ ВИКЛИКАХ** та **ПРІОРИТЕТАХ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ**:

ОСВІТНІ ВИКЛИКИ	ПРІОРИТЕТИ
Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта має готувати до «стрільби по динамічних мішенях», тобто формувати вміння адаптуватися до обставин і швидко реагувати на них;	Національні цінності – наскрізно; Громадянські й соціальні компетентності як пріоритет;
Навчання має бути гнучким, враховувати різницю досвіду учнів. Не можна вимагати «однаковості» та/або уніфікувати освітній процес;	Обґрунтована, системна й постійна корекція змісту освіти на всіх рівнях (неможливо в дистанційному й у змішаному форматі виконати все, як в очному);
Компенсування «прогалин» у знаннях, уміннях і навичках має відбуватися через формування нових компетентностей, зокрема професійних;	Перегляд ціннісних освітніх пріоритетів: життєспроможність, стійкість, гнучкість, критичне мислення, діяльнісний підхід (уміння втілити ідею в реальну справу, виріб);
Гуманізація, психологізація освітнього процесу (постійний моніторинг стану, застосування ефективних практик психологічного розвантаження) має бути частиною.	Безпека понад усе! Психологічний комфорт. Керівник-лідер-мотиватор.

Мірошниченко Катерина Борисівна,
*президент Громадської організації
«Всеукраїнська асоціація працівників
професійно-технічної освіти»*

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК ОДИН ІЗ ЛОГІСТИЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ СФЕРИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

XXI століття характеризується глобальними змінами, що відбуваються в економіці, науці, техніці, технології. Відмінною рисою сучасного світового економічного розвитку є формування суспільства, основою якого є виробництво освітніх послуг, розвиток особистості та формування нових знань. Тому одне із завдань сьогодення – забезпечити якомога більш якісну освіту, що в свою чергу забезпечує якісну та продуктивну працю. Важливо, щоб якість отриманих компетентностей і професійних кваліфікацій відповідала очікуванням суспільства, запитам батьків і здобувачів освіти та вимогам ринку праці.

На сьогодні незаперечним фактом є те, що якість освіти знаходиться у прямій залежності від рівня професіоналізму педагогів. Тому створення оптимальних умов для самореалізації

педагогів у їх творчій професійній діяльності, розвиток креативності педагогічних працівників є одним із головних напрямів забезпечення якісної освіти.

У наш час процес формування й розвиток креативних якостей педагогічних працівників слід розглядати виключно в контексті неперервної професійної освіти, яка реалізується впродовж життя педагога як цілеспрямована систематична пізнавальна діяльність із метою засвоєння й удосконалення знань, умінь і навичок, здобутих як в освітніх та наукових установах, так і шляхом самоосвіти.

Креативність педагога зумовлюється особливостями його розумової діяльності та характером професійної праці, розвитком творчих здібностей, нестандартним, творчим мисленням, здатністю до використання інноваційних форм і методів навчання, володінням сучасних виробничих технологій та технікою.

Поняття «**креативність**» (від лат. creatio – створення) увійшло в науковий обіг в 70-х роках минулого століття й означає творчі здібності особистості, що характеризуються готовністю до створення принципово нових ідей, які відхиляються від традиційних або прийнятих схем мислення та входять до структури обдарованості як незалежний чинник.

У **сфері педагогічної діяльності креативність** – це духовна здатність культурної особистості створювати новий навчальний продукт завдяки мотивації успіху, прийняття рішень, ідей, осмислення, створення нових методичних та дидактичних форм, теорій або будь-яких освітніх продуктів, що є унікальними й новими.

Креативний педагог володіє здатністю до генерування оригінальних, неповторних, новаторських ідей для вирішення різноманітних фахових педагогічних завдань, які виникають у освітньому процесі. Така особистість характеризується здатністю своєчасно побачити педагогічну проблему, розробити творчі шляхи її вирішення й діяти не за шаблоном, а оригінальним, притаманним саме йому способом.

До загальних критеріїв креативності належать:

- **асоціативність** – здатність до встановлення логічних зв'язків між подіями, об'єктами та їх властивостями;
- **гнучкість мислення** – здатність застосовувати різноманітні стратегії вирішуючи проблем;
- **здатність до перекомбінування** – спроможність до швидкого перетасування ідей, що виникають;
- **інтуїтивність** – здатність до передбачення певних подій, властивостей об'єктів;
- **оригінальність** – здібність продукувати незвичайні, нестандартні ідеї;
- **побіжність думки** – кількість ідей, що виникають в одиницю часу.

У наш час ще не створено єдиної, загальноприйнятої теорії дослідження й розвитку креативних здібностей людини, разом із тим пропонується **шість параметрів-характеристик** креативності:

- здатність до знаходження і формулювання проблеми;
- здатність до генерування великої кількості ідей;
- гнучкість як уміння продумування різноманітних ідей;
- оригінальність – властивість відповідати на стимули нестандартно;
- здатність удосконалювати об'єкт, додаючи деталі;
- уміння розв'язувати проблеми, тобто здатність до аналізу й синтезу.

Креативність як особистісна якість потребує постійного вдосконалення. Чим вищою є креативність педагога, тим більше шансів для розвитку творчого потенціалу здобувачів освіти: тільки креативний педагог, здатний подолати шаблон і формальність у навчанні, спроможний творчо підходити до навчання сучасних кваліфікованих кадрів та розвивати їхні креативні здібності.

Окрім цього, нестандартні уроки, що характерні для креативних педагогів, більше подобаються здобувачам освіти, ніж буденні навчальні заняття, бо вони незвичні за задумом,

організацією, методикою проведення. Запровадження нестандартних елементів, вправ та завдань забезпечує підвищення активності навчально-пізнавальної та практико-орієнтованої діяльності здобувачів освіти, формування самостійності мислення, стимулює розвиток творчості та креативності. Водночас слід відзначити, що перетворювати нестандартні уроки в головну форму роботи недоцільно через відсутність серйозної пізнавальної праці, невисокої результативності, великої втрати часу на підготовку, ускладнення оцінювання та аналізу результатів навчання.

Управління розвитком креативності педагогічних працівників закладів професійної освіти є важливим елементом педагогічної логістики та необхідним фактором забезпечення якості надання освітніх послуг, розвитку професійних, творчих, комунікативних здібностей здобувачів професійних кваліфікацій.

Беляєв Сергій Борисович,
*завідувач кафедри педагогіки, психології,
початкової освіти та освітнього
менеджменту Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна
академія» Харківської обласної ради доктор
педагогічних наук, професор,*

ВИМОГИ РИНКУ ПРАЦІ ЯК ІНДИКАТОР ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ ПРОГРАМ

Розвиток систем освіти упродовж XX століття став першим яскравим прикладом тісних взаємозв'язків системи освіти з ринком праці. Передусім слід говорити про визначення якості професійної підготовки виходячи з об'єктивних вимог до фахівців в межах окремого робочого місця. У 20-30-х роках XX століття невідповідність якості підготовки випускників закладів освіти вимогам ринку праці стимулювала пошуки нових підходів, прийомів, технологій, що мали метою підвищити якість надання освітніх послуг.

У другій половині XX століття в педагогічній науці виділили та сформулювали чітку закономірність між рівнем розвитку суспільства та організацією освітнього процесу, що стало вагомим підставою для подальших пошуків шляхів забезпечення більш якісної підготовки у закладах освіти різних рівнів. Науково-технічний прогрес вважався неможливим без глобального підвищення якості освіти в межах окремої країни. Як результат, темпи підвищення якості освітніх послуг виявились найбільшими саме в цей період розвитку педагогічної науки і практики. Паралельно з цим виникали та змінювали один одного методологічні підходи до організації освітнього процесу, що призвело до необхідності свідомого вибору між знаннево-діяльнісним, блочно-модульним, особистісно-орієнтованим та компетентнісним підходами [1].

Найбільш продуктивним з позиції формування системи змістових модулів виявився блочно-модульний підхід. Блочно-модульна система організації освітнього процесу отримала науково-теоретичне обґрунтування, а згодом і впровадження у 90-х роках XX століття. З її допомогою структурування змісту освіти забезпечило представлення його в якості здатної до адаптації системи. Одночасно із цим блочно-модульний підхід створив нові можливості для розроблення змісту освіти для окремого напрямку підготовки спираючись безпосередньо на вимоги ринку праці.

Блочно-модульний підхід до формування змісту освітньо-професійної програми забезпечив диференціацію у визначенні цілей та завдань зазначеної підготовки, що надало професійній освіті особистісно-орієнтованих характеристик. На підставі аналізу комплексу цілей та задач професійної діяльності фахівця блочно-модульний підхід дав можливість конкретизувати цілі освітнього процесу та забезпечити структурування освітнього процесу

шляхом виділення функціонально завершених змістових елементів. У залежності від конкретизованих характеристик первинних посад завдяки такому підходу забезпечувалось адекватне визначення змістових модулів, як окремих структурних одиниць освітньо-професійної програми підготовки фахівця, а також створювались можливості для розроблення спектру кваліфікацій у межах окремої спеціальності. Як результат, методологія блочно-модульного підходу забезпечила оптимальне визначення кількості взаємопов'язаних освітніх компонентів для якісної підготовки фахівця, професійна самореалізація якого забезпечуватиметься блоком дисциплін спеціалізації.

Сучасний етап розвитку національної системи освіти базується на ідеї запровадження компетентнісного підходу в освіті, що базується на положеннях програми визначення та вибору ключових компетентностей (Definition and selection of competencies – DeSeCo) [2]. Його ідеологія передбачає вибір методів і засобів реалізації системи професійної підготовки виходячи з необхідності забезпечення формування та розвитку системи компетентностей, відбір яких відповідає трьом ключовим категоріям: автономність діяльності, інтерактивність в діяльності, діяльність у соціально гетерогенних групах [3]. Як результат, конкретизована в межах компетентнісного підходу система цілей та завдань професійної підготовки у першу чергу ґрунтується на аналізі вимог ринку праці, що й забезпечує перманентний процес оновлення змісту освітньо-професійних програм.

Таким чином, виділені у минулому столітті об'єктивні передумови удосконалення змісту професійної підготовки фахівців лише на початку ХХ століття отримали дієвий інструмент діагностики та швидкого коригування змісту освітньо-професійних програм на зміни у вимогах ринку праці. Вимога щорічного оновлення змісту освітньо-професійної програми, на дотримання якої неодмінно акцентується увага під час акредитації освітніх програм, є логічною з позиції еволюції науково-методологічних підходів до формування змісту освітньо-професійної підготовки фахівців, а також в аспекті логіки необхідності врахування вимог ринку праці з метою забезпечення якісної підготовки конкурентоспроможних фахівців. Діагностика вимог до якості підготовки фахівців стає підґрунтям для введення нових освітніх компонентів чи коригування змісту вже існуючих навчальних програм, ініціює пошук нових методів, прийомів, технологій реалізації цілей професійної підготовки фахівців.

Список використаної літератури

1. Беляєв С.Б. Аналіз і перспективи вибору концептуальних підходів до формування змісту освіти. Педагогічні науки: зб. наук. праць. Херсон, 2016. Вип. LXIX. Том 2. С. 7–12.
2. The definition and selection of key competencies. Executive Summary URL: <http://www.oecd.org/pisa/35070367.pdf>.
3. Беляєв С.Б. Компетентнісний підхід до організації професійної підготовки майбутнього вчителя до розроблення й використання педагогічних технологій. Педагогічні науки: зб. наук. праць. Херсон 2017. Вип. LXXX. Т. 3. С. 102–106.

Садовий Микола Ілліч,

доктор педагогічних наук, професор завідувач кафедри технологічної та професійної освіти, Центральноукраїнського державного педагогічного університету ім. В. Винниченка

Соменко Дмитро Вікторович,

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри технологічної та професійної освіти, Центральноукраїнського державного педагогічного університету ім. В. Винниченка

Островський Роман Костянтинович,
студент III курсу, спеціальності 015
Професійна освіта. Цифрові технології,
Центральноукраїнського державного
педагогічного університету ім. В. Винниченка

ЛОГІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 015 ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА (ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ)

Сьогодні багато закладів вищої освіти (ЗВО) мають проблему набору студентів, причому ця проблема стосується всіх ЗВО без винятку. Без результативної профорієнтаційної діяльності сучасний ЗВО не є конкурентоспроможним, оскільки саме студенти є основною конкурентною перевагою. Тому, якщо ЗВО планує функціонувати та розвиватися в умовах конкурентної боротьби, йому необхідно підходити креативно та системно до вибору методів профорієнтаційної діяльності.

В основу профорієнтаційної діяльності ЗВО мають бути покладені принципи інтеграції, регіоналізації (облік інтересів конкретних роботодавців, особливостей та потреб ринку праці, міграційних процесів, соціально-професійних та освітніх запитів населення), безперервності (поетапність формування професійного самовизначення, особистісного та професійного розвитку учнів).

Хотілося б розглянути два основні напрямки профорієнтаційної роботи ЗВО:

- 1) профорієнтаційну роботу з метою залучення абітурієнтів до ЗВО;
- 2) профорієнтаційну роботу з метою професійного самовизначення студентів.

Додаткова освіта на базі ЗВО покликана доповнити та розширити передпрофільну та профільну підготовку школярів. Профільна диференціація сприяє тому, щоб учні могли зробити усвідомлений вибір майбутньої професії.

Сучасні тенденції розвитку суспільства вимагають від випускників раннього визначення професії, на момент закінчення школи учні повинні мати уявлення про сферу їхніх майбутніх професійних інтересів. Ця обставина вказує на необхідність створення умов для гармонійного та безболісного переходу випускників шкіл від загальної до вищої освіти, реалізації ідей безперервної освіти. Довузівська підготовка може допомогти у цьому випадку як елемент системи безперервної освіти, зміст якого будується на ідеях організації неформальної освіти старших школярів з урахуванням специфіки ЗВО, в який вони планують вступати.

Профорієнтаційна діяльність освітньої установи розглядається як науково обґрунтована система підготовки потенційних абітурієнтів до вільного та самостійного вибору професії, покликана враховувати як індивідуальні особливості особистості, так і необхідність повноцінного розподілу трудових ресурсів на користь суспільства.

Як приклад, наведемо варіант проведення «Дня відкритих дверей». Як відомо, метою цього заходу є залучення абітурієнтів через знайомство їх із запланованим прийомом до ЗВО, умовами навчання у ЗВО тощо. З однією із проблем, з якою можна зіткнутися під час організації «Дня відкритих дверей», – це як залучити до заходу потенційних абітурієнтів. Однозначно їм треба запропонувати щось для них цінне зараз. Як такий мотиваційний компонент для школярів у першій половині навчального року ми пропонуємо проведення майстер-класів зі шкільних предметів, що виносяться на зовнішнє незалежне оцінювання (ЗНО) [3; 4].

У рамках профорієнтаційної роботи студенти активно залучаються до суспільно-корисної діяльності: проведення навчально-практичних семінарів у школах; різних акцій щодо пропаганди здорового способу життя; пропаганди кібергігієни.

У *Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка* здійснюється системна та комплексна профорієнтаційна робота на довузівському, вузівському та післявузівському етапах. А саме:

- формування контингенту слухачів на спеціальностях і напрямках довузівської підготовки;
- якісний добір абітурієнтів;
- вивчення та прогнозування перспектив формування студентського контингенту;
- встановлення постійних контактів із колективами закладів загальної середньої освіти, професійних освітніх організацій, підприємств.
- проведення спільно з факультетами та кафедрами профорієнтаційних заходів щодо проблем професійної орієнтації учнів, у тому числі виїзних інформаційних лекцій у загальноосвітніх організаціях регіону;
- співробітництво з органами місцевого самоврядування, які здійснюють управління у сфері освіти, щодо організації та проведення виїзних профорієнтаційних заходів у муніципальних закладах освіти, тематичних семінарів за участю професорсько-викладацького складу, інформування зацікавлених осіб про факультети, напрями підготовки;
- залучення учнів шкіл до участі у Днях відкритих дверей, науково-практичних конференціях та ін.;
- інформування абітурієнтів про форми навчання, різноманіття спеціальностей, можливості подальшого працевлаштування;
- видання інформаційних профорієнтаційних буклетів з метою надання абітурієнтам повної інформації про вступ до ЗВО, факультетів та спеціальностей;
- оновлення на сайті закладу вищої освіти сторінки «Абітурієнту»;
- створення професійних консультаційних пунктів на базі ЗВО з метою надання допомоги учням в уточненні та конкретизації інформації про професійну діяльність з обраної спеціальності;
- проведення зустрічей абітурієнтів із випускниками, спрямовані на створення позитивного іміджу спеціаліста.

При організації виїзних профорієнтаційних заходів з метою зацікавлення потенційних абітурієнтів доцільно максимально-широко використовувати наочні засоби з елементами «шоу-програми» (тобто активне використання мультимедійного контенту, проведення майстер-класів, інтерактивної взаємодії з учасниками та демонстрації матеріальних напрацювань спеціальностей).

Прикладом реалізації ідей профорієнтаційної діяльності є серія заходів під назвою «Профорієнтаційна презентація університету» Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, в якій беруть участь студенти зі спеціальності 015 Професійна освіта (Цифрові технології).

Використання наочних презентаційних матеріалів, вдало виділяють зазначену спеціальність з поміж інших. Цьогорічний базовий сценарій профорієнтаційного виступу студентів складався з кількох етапів [1; 2]:

- представники факультету математики, природничих наук та технологій презентували створених власноруч роботів. Глядачам було презентовано можливості роботів зі сцени, далі запропоновано подивитися на виставку роботів, а також прийняти участь в їхньому керуванні. Школярів ознайомили зі здобутками студентів спеціальності 015 Професійна освіта (Цифрові технології) у напрямку цифровізації та створення роботизованих систем [5];
- презентували роботів, які були створені студентами факультету під час занять з робототехніки, мехатроніки та під час роботи студентських наукових гуртків [6]. Глядачам було запропоновано прийняти участь у керуванні одного з роботів, а саме робота з камерою. Охочі з цікавістю впоралися з завданнями. Найактивніші отримали заохочувальний приз від нашого університету;

- інтерактивне завдання полягало в проходженні складного шляху учасниками заходу під променями сигналізації. Самим винахідливим було запропоновано здолати перешкоду за допомогою лайфхаків із фільмів. Використовуючи дезодорант та крейдову пудру. Учасники з помітним хвилюванням справлялися з завданням, після чого отримали нагороду;

- студенти не лише ознайомили слухачів з функціоналом роботів і цифрової техніки, а й наголосили на своїй активній співпраці з відділом протидії кіберзлочинам в Кіровоградській області Департаменту кіберполіції НПУ. Відповідальний студент за групу від університету, розповів за проєкт «Мрія» та ознайомив глядачів з відеоматеріалом від департаменту кіберполіції. Він запропонував усім охочим долучитися до групи та наголосив, що кожен українець – воїн на своєму фронті. Наш фронт – інформаційний.

При використанні великої кількості наочного матеріалу особливої уваги при підготовці до виїзних профорієнтаційних заходів заслуговують логістичні особливості підготовки, що полягали в організованій роботі кожного учасника і чіткому розподілі обов'язків. Для кожного учасника було чітко визначено завдання, яке він виконує й яким чином допомагає під час виступу своїх колег.

Особлива роль відводиться становленню та розвитку моделі профорієнтаційних дій, так як саме в ній встановлюється стійкий зв'язок між запитом абітурієнтів та інтересами університету, фіксується сьогоденний стан і прогнозуються основи подальшого вдосконалення освітньої діяльності ЗВО.

Оптимальний варіант – коли програма профорієнтації у ЗВО враховує не лише залучення абітурієнтів та підтримку випускників, а й проміжний етап – професійний розвиток та самовизначення студентів. У цьому випадку профорієнтація буде комплексною, наскрізною. Рационально створити єдиний центр управління профорієнтацією (що і реалізовано в нашому ЗВО) та його роботу зробити підзвітною безпосередньо ректору.

Висновки. Як показують результати нашого дослідження, на кожному етапі до профорієнтаційної роботи важливо залучати мотивованих викладачів та студентів, стимулювати їхню активність. На допомогу робочим групам залучати фахівців, які професійно навчають педагогічних та психологічних особливостей такої роботи.

У роботі зі студентами корисно передбачити щорічне тестування компетенцій (hard і soft skills) для побудови індивідуальних програм навчання розвитку підвищення якості підготовки спеціалістів. Робота зі студентами має бути доповнена програмами з планування траєкторії професійного розвитку, з кар'єрного самомаркетингу, щодо розвитку надпрофесійних компетенцій.

Список використаної літератури

1. Візит в Малу Виску під назвою «Мандрівка роботів Кіровоградщиною» Опубліковано: 12 жовтня 2022. URL: <https://phm.cuspu.edu.ua/facultet/novini/2564-vizit-v-malu-visku-pid-nazvoyu-mandrivka-robotiv-kirovogradshchinoyu.html>
2. Мандрівка роботів Кіровоградщиною: візит у Новгородку. Опубліковано: 02 жовтня 2022. URL: <https://phm.cuspu.edu.ua/facultet/novini/2556-mandrivka-robotiv-kirovogradshchynoiu-vizyt-u-novhorodku.html>
3. Садовий М.І. Трудове навчання і виховання учнів як основа профорієнтаційної роботи в умовах нового парадигми освіти. Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти (КДПУ ім. В. Винниченка). 2015. Вип. 7, Ч. 1. С. 16–21.
4. Садовий М.І., Трифонова О.М. Дистанційна освіта в умовах використання хмарних освітніх технологій як основа профорієнтаційної роботи з абітурієнтами. Хмарні технології в освіті: матеріали Всеукр. наук.-метод. Інтернет-семінару, 21 грудня 2012 р., Кривий Ріг – Київ – Черкаси – Харків. С. 83–84.
5. Соменко Д.В. Передумови створення матеріально-технічної бази для ґрунтовної фахової підготовки студентів спеціальності: 015.39 Професійна освіта (Цифрові технології). Концепція формування природничо-наукової компетентності та світогляду майбутнього фахівця в умовах STEM-освіти: матеріали міжнарод. наукової конференції. 6-7 жовтня 2021 р., Кам'янець-

Подільський, Кам'янець-Подільський національний університет ім. І. Огієнка, 2021, 102 с. С. 88-90.

- б. Соменко Д.В. Використання систем 3D друку за FDM технологією в межах навчальної дисципліни «Машинознавство: Основи робототехніки». Наукові записки. Випуск 191. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2020., С. 157-161.

Сулима Тетяна Сергіївна,

доцент кафедри професійної та соціально-гуманітарної освіти Криворізького національного університету, кандидат педагогічних наук, доцент

ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ІЗ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ГОТОВНОСТІ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У сучасних умовах підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти, коли вже який рік поспіль навчання не може бути на 100% реалізоване в офлайн форматі і, відповідно, забезпечити їх якісну професійну підготовку надзвичайно складно, все більшої актуальності набуває проблема застосування інноваційних педагогічних технологій в онлайн-середовищі.

Власний досвід та спостереження свідчать, що запровадження дистанційного навчання, поряд з незаперечними перевагами, має чимало суттєвих недоліків. Постійний пошук дієвих прийомів навчання, які необхідно адаптувати до специфіки професії, розробка та реалізація віртуальної методики професійного навчання – одні з основних завдань педагогічних працівників сьогодні. Окрім того, вони за таких умов витрачають набагато більше емоційних ресурсів, які, на жаль, не поповнюються через складність налагодження зворотного зв'язку зі здобувачами освіти під час онлайн-занять. Як наслідок, часто відчувають втому, констатують емоційне та, подекуди, професійне вигорання.

На думку Р. Михайлишин, педагог повинен бути готовим до зміни характеру взаємодії в навчально-виховному процесі, вмотивованим до професійної діяльності, здатним працювати не лише по-новому, а й бути ініціатором інноваційних процесів. Водночас, важливо, щоб для педагога така готовність стала потребою [3].

У сучасних наукових дослідженнях поняття «професійна готовність педагога» трактується як закономірний результат певної фахової підготовки, яка представлена поєднанням мети навчання та виховання, а також як результат самовизначення, самоосвіти та самовиховання. Її визначають як психічний, активно-дієвий стан особистості, складну якість, систему інтегрованих властивостей, що регулює професійну діяльність, забезпечує її ефективність [1, с. 53].

Своєю чергою І. Дичківська зазначає, що важливою складовою готовності до інноваційної діяльності є інноваційний потенціал педагога. Науковець пояснює його як сукупність соціокультурних і творчих характеристик особистості педагога, за якою виявляється готовність удосконалювати професійну діяльність, наявність внутрішніх засобів та методів, здатних забезпечити цю готовність [2, с. 248].

Саме тому, ураховуючи, що готовність майбутнього педагога професійного навчання до розроблення, апробації та впровадження в навчально-виробничий процес педагогічних інновацій є необхідним компонентом його професійної діяльності, при підготовці бакалаврів із професійної освіти постійно оновлюється зміст освіти і навчання, велика увага приділяється формуванню у студентів готовності до використання інноваційних педагогічних технологій.

Так, зокрема, у Криворізькому національному університеті здобувачі освіти спеціальності 015 Професійна освіта (Цифрові технології; Електроенергетика, електротехніка та

електромеханіка) першого (бакалаврського) рівня під час курсу «Методика професійного навчання», окрім стандартних тем щодо застосування методів, засобів та форм навчання, вивчають тему «Андрагогічні засади професійної підготовки фахівців». На практичних заняттях за допомогою кейс-методу відпрацьовуються навички застосування майбутніми педагогами професійного навчання андрагогічних принципів у конкретних ситуаціях, надаються рекомендації щодо реалізації рефлексивності, елективності навчання, надання пріоритетності самостійному навчанню учнів, забезпечення актуалізації результатів їх навчання тощо. На наш погляд, це сприятиме формуванню в студентів здатності методично обґрунтовано адаптувати та диференціювати зміст навчання з урахуванням індивідуальних особливостей здобувачів професійної освіти.

Окрім того, майбутній бакалавр із професійної освіти повинен вміти застосовувати у професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання навчальних дисциплін і обирати доцільні технології та методики в освітньому процесі. З метою досягнення такого програмного результату у зміст освіти студентів до циклу їх професійно-практичної підготовки введено дисципліну «Технології навчання у сучасній освіті», розраховану на 150 годин (5 кредитів ECTS). Значна увага приділятиметься методиці реалізації технології дистанційного навчання, практичним аспектам гейміфікації, індивідуалізації, мотиваційним технологіям навчання та ін.

Отже, з метою якісної підготовки кваліфікованих робітників у ЗП(ПТ)О важливо формувати готовність до використання інноваційних педагогічних технологій у бакалаврів із професійної освіти в умовах закладу вищої освіти, формувати у них мотиваційно-ціннісне ставлення до професійної діяльності, озброювати ефективними способами і засобами досягнення педагогічних цілей, формувати здатність до творчості і рефлексії.

Список використаної літератури

1. Бартків О. Готовність педагога до інноваційної діяльності. Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2010. № 1. С.52–58.
2. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології: підручник. Київ: Академвидав, 2015. 304 с.
3. Михайлишин Р. Професійна готовність педагога до інноваційної діяльності: якісний аспект. Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. 2016. Вип. 31. С. 11–18.

Стойчик Тетяна Іванівна

*заступник директора з навчально-виробничої роботи Криворізького професійного гірничо-технологічного ліцею,
доцент кафедри професійної та соціально-гуманітарної освіти Криворізького національного університету, доктор педагогічних наук*

ПІДГОТОВКА КОНКУРЕНТОЗДАТНИХ ФАХІВЦІВ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

В умовах сучасного розвитку економіки та посилення технологічного розвитку в промисловій сфері відбувається перехід до потреби у фахівцях високої кваліфікації, здатних виконувати професійні обов'язки в інноваційному середовищі із застосуванням високотехнологічних знарядь праці. Досить важливим фактором у реалізації зазначеного є формування конкурентоздатних фахівців, які володіють необхідними знаннями, уміннями та навичками для роботи з автоматизованими системами. Провідна функція у вирішенні цих питань належить закладам професійної (професійно-технічної) освіти.

Враховуючи аналіз ринку праці, на сьогодні, надзвичайно актуальними є професії електротехнічного профілю [2], де ґрунтовного дослідження потребує насамперед процес підготовки кваліфікованих робітників, компетентних в т.ч. з питань ефективного використання енергетичних ресурсів.

Саме тому в жовтні 2021 року Криворізький професійний гірничо-технологічний ліцей ініціював та отримав статус регіонального експериментального майданчика з вивчення питання «Забезпечення якості підготовки майбутніх фахівців електротехнічного профілю в навчально-практичних центрах закладів професійної (професійно-технічної) освіти» [3].

Науковими консультантами регіонального майданчика стали Ничкало Н.Г., академік-секретар Відділення професійної освіти і освіти дорослих Національної академії педагогічних наук України, дійсний член Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук, професор та Тарасова О.В., керівник центру забезпечення якості вищої освіти, доцент кафедри професійної та соціально-гуманітарної освіти Криворізького національного університету, кандидат психологічних наук, доцент.

Консультанти експерименту – Василенко В.М., директор навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області та Стрілець М.О., начальник відділу енергоменеджменту ПрАТ «Центральний гірничо-збагачувальний комбінат».

До складу науково-методичної ради регіонального експерименту ввійшли науковці Криворізького національного університету, фахівці навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області, роботодавці, керівні та педагогічні працівники ліцею.

В листопаді 2021 року Криворізький професійний гірничо-технологічний ліцей ввійшов до складу інноваційного віддаленого кластеру «Електроімпульс», який був створений на базі ДЗВО «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України як один з поміж інших експериментальних майданчиків регіонального рівня [4, с.5].

Координацію діяльності експериментальних педагогічних майданчиків із проведення педагогічного експерименту регіонального рівня в рамках інноваційного віддаленого кластеру «Енергоімпульс» здійснює Координаційна рада (голова Сергєєва Л. М., завідувач кафедри професійної і вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук, професор). До складу ради входять науковці, керівники експериментальних закладів професійної (професійно-технічної) освіти та регіональних навчально-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти [1] (рис. 1).

Рис. 1. Структура підпорядкування інноваційному віддаленому кластеру «Енергоімпульс».

Науково-методичний супровід інноваційного віддаленого кластеру «Енергоімпульс» виконує Консультативна рада (голова Ничкало Н. Г., академік секретар Відділення професійної

освіти і освіти дорослих НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України). До складу ради входять науковці, роботодавці, керівники структурних підрозділів експериментальних закладів професійної (професійно-технічної) освіти та регіональних навчально-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти [1].

Основними завданнями Консультативної ради є:

- налагодження діалогу між експериментальними педагогічними майданчиками з проведення педагогічного експерименту регіонального рівня в областях України;
- поглиблення співробітництва між учасниками інноваційного віддаленого кластеру «Енергоімпульс»;
- надання консультацій та експертних оцінок матеріалам, розробленим у ході проведення експерименту;
- розробка механізмів, спрямованих на підвищення ефективності експериментальної роботи;
- розробка пропозицій щодо шляхів, механізмів і способів вирішення спірних питань, що виникають у рамках діяльності інноваційного віддаленого кластеру «Енергоімпульс».

У результаті здійснення експериментальної роботи у тісній взаємодії з науковцями, роботодавцями, закладами професійної (професійно-технічної) освіти та фахівцями методичної служби регіонів України Криворізький професійний гірничо-технологічний ліцей отримає можливість перш за все вивчити досвід професійної підготовки фахівців електротехнічного профілю, розробити та апробувати комплекс навчально-методичного забезпечення професійної підготовки майбутніх фахівців електротехнічного профілю в навчально-практичних центрах закладів професійної (професійно-технічної) освіти регіонів, що в результаті покращить ефективність професійної підготовки та забезпечить конкурентоздатність майбутньому фахівцю.

Список використаної літератури

1. Витяг з протоколу засідання Вченої ради ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України від 17 листопада 2021 року № 11 «Про створення інноваційного віддаленого кластеру «Електроімпульс» з метою проведення педагогічного експерименту регіонального рівня за темою: «Забезпечення якості підготовки майбутніх фахівців електротехнічного профілю в навчально-практичних центрах закладів професійної [професійно-технічної] освіти» URL: <http://umo.edu.ua/klaster-energhoimpuljs> (дата звернення: 23.07.2022).
2. Вісім професій, які будуть найбільш затребувані після війни. Закон і бізнес. URL: <https://zib.com.ua/ua/151088.html> (дата звернення: 23.07.2022).
3. Наказ Департаменту освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації від 11.10.2021 року №455/0/211-21 «Про проведення експерименту регіонального рівня за темою «Професійна підготовка майбутніх фахівців електротехнічного профілю в навчально-практичних центрах закладів професійної (професійно-технічної) освіти» на 2021-2024 роки у Криворізькому професійному гірничо-технологічному ліцеї».
4. Сергеева Л.М. Забезпечення якості професійної освіти і навчання: сучасна візія і перспектива розвитку професій електротехнічного профілю. Методичний вісник професійно-технічної освіти Чернівеччини. Випуск 1, 2022. С. 5-8 URL: <http://nmcpto.com.ua/vydavnycha-diialnist> (дата звернення: 23.07.2022).

Сергєєва Лариса Миколаївна,
*завідувач кафедри професійної і вищої освіти
Центрального інституту післядипломної
освіти ДЗВО «Університет менеджменту
освіти» НАПН України, доктор педагогічних
наук, професор*

ВПРОВАДЖЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЛОГІСТИКИ В ОСВІТНЬОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ ЗП(ПТ)О

У процесі створення нових інституційних форм управління розвитком закладу освіти саме впровадження логістичного підходу в управлінні ЗП(ПТ)О дає можливість оптимізувати процеси матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу, досягнути високої результативності впровадження науково-методичних розробок у діяльність педагогічного колективу.

Проблемам формування і використання логістичних систем в управлінні окремими сферами та секторами економічної системи присвячені праці вітчизняних науковців, у яких досліджується сучасні проблеми логістики (Р. Ларіна, Р. Патора, А. Лялюк, Н. Чухрай [2; 3] та ін.).

Мистецтво логістики розвивається настільки стрімко й швидко, що професіоналам приходиться постійно займатися самоосвітою. Застосування логістики значно підвищує продуктивність праці як у сфері обігу, виробництва, так і у сфері професійно освіти і навчання.

Разом з тим, цілісне обґрунтування розвитку ЗП(ПТ)О, як відкритої соціально-освітньої системи, характеристика механізму його залежності одночасно від ринку праці і від ринку освітніх послуг, комплексне удосконалення управління розвитком ЗП(ПТ)О на засадах педагогічної логістики є дискусійним у теоретичному плані, недостатньо розробленим і не доведеним до практичного застосування. Нашим дослідженням встановлено, що застосування засад педагогічної логістики значно підвищує продуктивність праці. З інтернаціоналізацією освіти відповідно збільшуються і потреби логістики в міру подовження логістичного ланцюжка, росту невизначеності, збільшення обсягу необхідної документації. Задача педагогічної логістики створити такі умови, що дозволили б закладам освіти витягати максимальні вигоди з глобального освітнього середовища, підтримуючи ефективний рівень освітніх послуг.

Останнім часом відбулися фундаментальні зміни у філософії професійної освіти; істотно розширився асортимент освітніх послуг; відбулися революційні зміни у сфері виробництва та застосування комп'ютерів і комунікаційних технологій; відбулась цифровізація професійної освіти, що сприяло здійсненню логістичного підходу в управлінні розвитком ЗП(ПТ)О.

Інформаційне суспільство є суспільством знань нового типу, яке базується на глобальному характері інформації і яке сприяє взаємопроникненню різних культур. *Інформаційна логістика* – це система, яка організує потік даних, що супроводжують матеріальний потік, і є тою суттєвою для суб'єктів підприємництва ланкою, яка зв'язує постачання, виробництво і збут [1]. У закладах освіти, крім матеріального, фінансового та інформаційного логістичного потоку є ще й людський потік, так званий «інтелектуальний потенціал суспільства». ЗП(ПТ)О є складовою логістичної системи, що виступає як сукупність дій, направлених на перетворення потоків інтелектуального потенціалу суспільства, у нашому випадку – потік вступників, для яких вхідним елементом є випускники ЗЗСО, а вихідним – кваліфіковані робітники.

Для забезпечення якісного процесу управління ЗП(ПТ)О необхідно створити якісне інформаційно-логістичне середовище, яке б відповідало певним потребам: бази даних системи мають включати інформацію про всі елементи навчально-виробничого процесу; у систему має

бути закладений обмін інформацією між користувачами; наявна можливість взаємообміну інформацією з регіональними органами управління освітою.

В основі концептуальних засад управління розвитком ЗП(ПТ)О на засадах педагогічної логістики складають рівень комплексу логістики, на якому здійснюється пошук оптимальних затрат ресурсів споживачами освітніх послуг, визначення оптимальної кількості навчальної площі, встановлення послідовності викладання навчальних дисциплін, локалізація навчально-консультативних послуг. Ключовими елементами реалізації логістичної системи в ЗП(ПТ)О має стати інформаційна система, постійне оновлення змісту професійного навчання, раціональне використання ресурсів, партнерство з роботодавцями на основі дослідження рівня трудової успішності випускників та здійснення постійного контролю за якістю надання освітніх послуг.

В основу нашого аналізу покладено певні показники конкурентоспроможності ЗП(ПТ)О, такі як: якість освітнього процесу, якісний рівень педагогічного колективу, рівень матеріально-технічної бази, організація виробничої практики учнів та стажування педагогічних працівників, можливість продовження навчання у ЗВО та можливість працевлаштування, попит регіонального ринку праці на робітників певної професії. У результаті підвищуються вимоги до інформаційного забезпечення процесів у сфері управління ЗП(ПТ)О, що обумовлює необхідність створення надійної й ефективної системи підтримки прийняття рішень, впровадження уніфікованих способів доступу до інформаційних ресурсів, а також забезпечення відповідності ІТ-інфраструктури стратегічним цілям ЗП(ПТ)О в галузі управління конкурентоспроможністю, що сприяють урахуванню основних ознак сегментування ринку праці і використовуються у комбінації з іншими для точного визначення освітніх послуг з метою акцентування уваги на способи ідентифікації роботодавцями випускників ЗП(ПТ)О та ефективність інформаційної логістики в освітньому менеджменті закладу освіти.

Список використаної літератури

1. Кальченко А.Г. Логістика: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2002. 148 с.
2. Ларіна Р.Р. Логістика: навч. посіб.; Донецький держ. ун-т управління. Донецьк : ДонДУУ, 2006. 277 с.
3. Чухрай Н.І., Патора Р.А., Лялюк А.М. Маркетинг і логістика у вищому навчальному закладі: монографія / Волинський національний ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк: Вежа, 2008. 324 с.

НАУКОВІ ПАНЕЛІ

Абрамова Оксана Віталіївна,
доцент кафедри технологічної та професійної освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка кандидат педагогічних наук, доцент

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ ЕКСКУРС ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У КОМЕРЦІЙНИХ УЧИЛИЩАХ

Комерційні навчальні заклади XIX – початку XX ст. були складовою професійної освіти та мали економічне спрямування [2, с. 190]. Організація освітнього процесу в них вигідно відрізнялася від навчальних закладів інших типів того часу, а вивчення позитивного історичного досвіду викликає інтерес на фоні стратегічних завдань реформування сучасної системи освіти України.

У комерційних училищах починали свою педагогічну діяльність багато відомих методистів: О. Астряб, Н. Верховський, В. Герд, П. Знам'янський, А. Реформатський, С. Созонов, інші, й це не випадково. У комерційних училищах у викладачів була певна свобода складання програм, опробування різних методик і прийомів викладання. Саме в кращих комерційних училищах широко використовувалися наочність, тогочасні технічні засоби навчання (фільмоскопи, шкільні кінотеатри), демонстраційні досліди, практичні й лабораторні роботи при викладанні фізики, хімії, природознавства, система екскурсій тощо. Саме тут учнів привчали до написання рефератів, до роботи в наукових гуртках, до системної самоосвіти, саме тут почали використовувати лекційно-практичну систему.

У кращих училищах запроваджували психолого-педагогічні спостереження над учнями, вивчення їхнього завантаження домашніми завданнями, причин неуспішності, намагалися максимально індивідуалізувати навчання. У багатьох комерційних училищах протягом тривалого часу з успіхом використовували безоцінне навчання. Саме в деяких комерційних училищах наблизили навчальний процес до природи, проводили уроки в «зелених класах», регулярні освітні екскурсії з природознавства, вивчали виробничі процеси безпосередньо на заводах, фабриках й інших підприємствах. Деякі дидактичні ідеї, висловлені у ті роки, можливо, випередили свій час. Наприклад, у Київському першому та деяких інших комерційних училищах, замислювалися над заданням різної швидкості проходження шкільного курсу різними класами спеціально підібраних дітей, створенням якщо не індивідуальної, то групової траєкторії навчання.

Плідним є досвід комерційної школи й у виховному плані. Тут у кращих закладах близько підійшли до ідеї виховного класного колективу, інтелігентного трудового середовища, зорієнтованого на навчання. В училищах проходили апробацію методи й принципи демократичної гуманістичної педагогіки. Тут відмовлялися від будь-яких заходів зовнішнього впливу на учнів (оцінок, нагород і покарань тощо). Вважалося що діти самі повинні прагнути до знань і самовдосконалення, а педагоги – лише їхні доброзичливі помічники і наставники у цьому. Ця гуманізація навчання поєднувалася з вимогливістю до результатів навчальної роботи учнів. З молодших класів дітей привчали до наполегливої щоденної напруженої праці, у т.ч. й навчальної. Праця розглядалася як основа майбутнього добробуту й благополуччя випускників. На високий рівень було поставлено моральне виховання молоді. Вихованцям прищеплювали почуття честі, обов'язку, патріотизму, релігійної моралі, добротності. Розвивали підприємливість, ініціативу, активну життєву позицію. У кращих училищах звертали велику увагу на виховання не лише морально, але й фізично здорового покоління, слідкували за дотриманням гігієнічних норм у

закладі, організували гарячі сніданки, спортивні заняття й ігри на свіжому повітрі, прогулянки, літній відпочинок на замських шкільних дачах, які розміщалися біля моря або серед місцевої природи (у лісі, біля річки тощо).

Серед комерційних училищ України особливе місце займають авторські заклади освіти, які спираючись на європейські педагогічні ідеї, інновації й технології, виробили власне спрямування освітнього процесу.

А. Синявський, який очолив Катеринославське комерційне училище 1901р., в основу організації навчально-виховної роботи в ньому поклав декілька основоположних принципів: зв'язок навчання з життям, гармонічний розвиток особистості, розвиток самодіяльності учнів, виховання інтересу до знань, самоосвіти, зміцнення самодіяльності, утворення в класах інтелігентного середовища, налаштованого на навчальну працю, безоціночне навчання, широке використання практичних робіт, екскурсій, творчих робіт, виховання внутрішньої мотивації до навчання й самовдосконалення тощо [3].

І. Акінфієв, видатний вітчизняний ботанік, спочатку працював у А. Синявського, а 1908р. очолив Олександрівське комерційне училище, де широко впроваджував ідеї А.Синявського, щодо змісту організації освітнього процесу. Він багато зробив для розробки методики проведення практичних робіт з природознавства, природничих екскурсій [3].

В. Харцієв, відомий вітчизняний мовознавець, який певний час працював в училищі А. Синявського, а 1909 р. став директором Єлисаветградського громадського комерційного училища, роботу якого організував на засадах «нової школи» й ідеях А. Синявського. В. Харцієв у роботі широко використовував принципи самодіяльності, елементи самоврядування тощо [1, с.58].

1900 р. у м. Київ подружжям М. і Л. Володкевичів було заснувало приватне жіноче комерційне училище. Микола Володкевич був генератором педагогічних ідей та новацій в училищі, а його система була схожою на педагогічні ідеї А. Синявського. В закладі освіти прослідковуються демократичні принципи, націленість на творчий пошук, з'ясування основоположних завдань навчання й виховання молоді, відсутність зовнішніх засобів впливу, зокрема, в училищі практикували безоціночне навчання [1, с. 57].

Виділяючи досліджені авторські училища серед інших закладів комерційної системи освіти, слід зазначити, що кожне з них, а особливо А. Синявського, І. Акінфієва, Володкевичів організували свій освітній процес на новітніх на той час демократичних і гуманістичних засадах, прагнули досягати високих результатів навчально-виховної роботи не зовнішнім примусом і понуканням школярів, а прищепленням їм глибокої внутрішньої мотивації до оволодіння знаннями й самовдосконалення. Тут прагнули створювати класні виховні середовища на засадах моралі, інтелігентності й працелюбства, розвивати підприємливість, ініціативність, активну життєву позицію [3].

На фоні тогочасного навчання в інших закладах освіти, яке здебільшого базувалося на «примусі» та «муштрі» молодого покоління, авторські комерційні училища можна вважати тогочасним педагогічним феноменом, що складають яскраву сторінку історії вітчизняної педагогіки, дозволяють краще зрозуміти нереалізований у тих історичних умовах можливий подальший розвиток закладів освіти та допомагають осмислити потенціал модернізації сучасної освіти. Базові засади, на яких було організовано освітній процес авторських комерційних училищ, є співзвучними принципам Нової української школи та сучасному баченню формування компетентностей, м'яких навичок здобувачів закладів загальної середньої та професійної освіти.

Список використаної літератури

1. Абрамова О.В., Вдовенко В.В. Оцінювання навчальних досягнень учнів: історичний аспект. Наукові записки. Випуск 161. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2018. С. 55–60.

2. Гур'янова О.В. Комерційні училища в системі професійної освіти України (кін. XIX – поч. XX ст.). Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології. №3 (54). Додаток 2, Том 1. Теоретичний та науково-методичний часопис. 2014. С. 190–195.
3. Гур'янова О.В. Організація навчально-виховного процесу в комерційних училищах України (1894 – 1920рр.). Дис. канд. пед. наук: 13.00.01. Кіровоград, 2007. 255 с.

Акімова Олена Михайлівна,
*доцент кафедри педагогіки, психології,
початкової освіти та освітнього менеджменту
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно -
педагогічна академія» Харківської обласної ради
кандидат педагогічних наук, доцент*

ОБҐРУНТУВАННЯ МЕТОДІВ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА ЗАСАДАХ ОСВІТНЬОЇ ЛОГІСТИКИ

Обґрунтування управлінських рішень потребує аналізу методів, що позначається роллю та функціями, які відіграють рішення в сфері освіти. Процес прийняття управлінських рішень характеризується як складне, різнобічне та багатоетапне використання різноманітних методів, ефективність яких впливає із коректного, правильного застосування відповідно певної управлінської практики зокрема і на засадах освітньої логістики [3].

Ю. Мельник, І. Пипенко наводять узагальнений аналіз психолого-педагогічної літератури щодо проблеми визначення змісту поняття «педагогічна логістика», та зауважують, що на сьогодні відсутній єдиний підхід щодо характеристики та визначення категорій цього поняття. В сучасному науковому середовищі як тотожні використовуються поняття: «педагогічна логістика», «освітня логістика», «навчальна логістика» та інші [2].

Ми підтримуємо наукову позицію дослідників М. Рудої, Ю. Мельника, І. Пипенко, що «освітня логістика» виступає підґрунтям для педагогічної та навчальної логістики, оскільки визначає загальну стратегію їх призначення, прогнозує розвиток, забезпечує проектування і планування, передбачення результатів, встановлює освітні стандарти [2, 4].

Обґрунтування методів прийняття управлінських рішень на засадах освітньої логістики зорієнтовано на вирішення певних управлінських задач та ситуацій. Зміст та характеристики управлінських задач та ситуацій освітньої логістики, визначають методи, що використовуються для їх прийняття. Охарактеризуємо зміст деяких методів прийняття управлінських рішень більш детально.

У ході нормативного прогнозування для обґрунтування управлінських рішень метод блок-схем розкриває ряд послідовностей реалізації завдань та визначає умовне відбиття всіх можливих варіантів послідовностей дій та вчинків. Розміщення складових елементів у блок-схемі передбачає безперервний довгостроковий аналіз потрібних інструментів та небажаних проблем, з метою виключення неприйнятних варіантів.

Побудова дерева цілей за О. Мармазою визначає основні аспекти формування ієрархії на підвалинах кількісних та евристичних методів обґрунтування управлінських рішень в сфері освіти. З метою вибору найкращого напрямку дій із потенціальних пропозицій у ході розв'язання управлінських задач використовується обернений метод «дерева рішень», котрий спирається на метод «дерева цілей» і передбачає схематичне зображення перебігу розв'язання проблеми та прийняття остаточного рішення. Використання методу «дерева рішень» передбачає оптимізацію процесу прийняття рішень та моніторингу різноманітних варіантів розвитку ситуації, оцінку привабливості та ефективності того чи іншого варіанта розвитку [1].

Використання методу обґрунтування управлінських рішень «дерева цілей» задачі структурує в порядку:

- визначення множин та підмножин загальної мети, ресурси та інструменти їх здійснення;
- визначення критеріїв та відповідних коефіцієнтів для проведення оцінки складових частин загальної мети на кожному рівні «дерева цілей»;
- введення коефіцієнтів для кожної складової частини загальної мети «дерева цілей» відносно критеріїв на кожному рівні реалізації.

Зазначимо, що помітну роль в дієвості застосування методів «дерева цілей» та «дерева рішень» виступає побудова структури згідно принципу ієрархічної структури, а саме:

- мета вищого рівня виступає орієнтиром для розроблення задач нижчого рівня;
- мета нижчого рівня виступає інструментом досягнення мети вищого рівня та презентується так, щоб сукупність цілей вищого та нижчого рівнів визначала досягнення початкової цілі.

Метод критичного шляху можна охарактеризувати як концепцію, що використовується в управлінні проєктами для визначення мінімального часу між початком та закінченням роботи, зважаючи на процеси в системі із відповідними термінами. Тобто метод передбачає складання оцінок того, скільки часу повинен тривати повний цикл в нормальних умовах, в оптимістичних умовах та в песимістичних умовах, які стосуються оцінок ресурсів, людського капіталу, професійних компетентностей для реалізації передбачених прийнятим управлінським рішенням заходів.

Метод побудови горизонтальних матриць використовується для конструкції черги реалізації проєктів, які заплановані для розвідки цілей та найкращого поділу ресурсів при заданих критеріях. Двовимірна матриця передбачає, що одна ось координат може відображати головні проблеми, а інша – ресурси для розв'язання. Тривимірна матриця передбачає, що одна ось координат може відображати цілі, друга – ресурси, третя – час реалізації.

Метод побудови вертикальних матриць використовується для розвідок динаміки просування концептів по вертикалі.

Отже, усвідомлення ролі та змісту методів прийняття управлінських рішень на засадах освітньої логістики виступає провідною передумовою успішної організації, узгодженості всіх елементів розподілу завдань відносно потенціалу та особистих задатків менеджерів-виконавців із дотриманням окреслених шляхів реалізації обґрунтованих управлінських рішень.

Список використаної літератури

1. Мармаза О.І. Менеджмент в освіті: дорожня карта керівника. Х. : Основа, 2007. 448 с.
2. Мельник Ю., Пипенко І. Запровадження педагогічної логістики у вищій школі. Науковий Збірник наукових статей вісник Льотної академії. Сер. : Педагогічні науки. зб. наук. пр. Кропивницький: КЛА НАУ, 2017. Вип. 1. С. 100 – 105.
3. Освітній менеджмент. Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти: Навчальний посібник для здобув. вищ. освіти другого (магістерського) рівня / уклад.; О.Акімова, О. Кузнецова, В. Одарченко. Комуніальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків, 2022. 97 с.
4. Руда М.В. Перспективи впровадження освітньої логістики в Україні. Вісник національного університету «Львівська політехніка»: зб. наук. праць. 2012. Вип. 749. С. 71–77.

Александрова Світлана Олександрівна,
заступник директора з навчально-виробничої
роботи Державного навчального закладу
«Одеський центр професійно-технічної
освіти»

ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИХ ФАХІВЦІВ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ НА ЗАСАДАХ МАРКЕТИНГОВОГО АНАЛІЗУ

Професійна (професійно-технічна) освіта (далі – П(ПТ)О) як важлива складова економіки розвивається в тісному взаємозв'язку з іншими галузями на основі об'єктивних економічних законів. Проте, дія економічних законів у сфері освіти має свою специфіку: сьогодні очевидна тенденція інтеграції ринкових і державних засад у функціонуванні професійно-технічної освіти.

Завдання, які ставить суспільство перед П(ПТ)О, вимагають нового розуміння теорії і практики управління закладами професійної (професійно-технічної) освіти. Наявність досить жорсткої конкуренції на ринку освітніх послуг потребує від закладів освіти здійснення сегментації ринку та пошуку власної ринкової ніші, розроблення нових освітніх продуктів, створення оптимальних умов для здобуття громадянами якісної професійної освіти.

Для того, щоб визначитися зі стратегічним плануванням, сформулювати мету діяльності закладу освіти, адміністрація Державного навчального закладу «Одеський центр професійно-технічної освіти» (далі – ДНЗ ОЦПТО, Центр) здійснює певні дії маркетингового управління, а саме проводить аналіз внутрішнього й зовнішнього середовища, виявляє сильні й слабкі сторони закладу, потенційні зовнішні загрози й сприятливі можливості діяльності закладу освіти. Все це необхідно для того, щоб забезпечити підготовку конкурентоспроможних фахівців, зокрема й електротехнічного профілю для задоволення потреб ринку праці.

Щорічно ми проводимо маркетинговий аналіз (за результатами опитування випускників, абітурієнтів та роботодавців, на основі якого робимо операційні плани щодо розвитку професій будівельної та електротехнічної галузей). За минулий рік ми отримали наступні результати:

- анкетування випускників показало, що в цілому вони задоволені рівнем та умовами навчання, можливостями працевлаштування.
- анкетування абітурієнтів показало, що майже більшість з них про заклад освіти дізналися під час профорієнтаційної роботи працівників ДНЗ ОЦПТО, великий вплив на вибір професії мають також батьки та друзі, що свідчить про високий рівень популярності закладу освіти серед населення регіону.
- роботодавці в цілому задоволені теоретичною та практичною підготовкою здобувачів освіти.

Важливою складовою маркетингового аналізу є PESTEL та SWOT-аналіз. Якщо раніше ми обмежувалися PEST-аналізом, то сьогодні надзвичайно важливими є й екологічні проблеми, які виникають внаслідок бойових дій:

- порушення екосистем;
- руйнування екологічно небезпечних промислових об'єктів;
- погіршення санітарно-гігієнічних показників питної води;
- порушення діяльності природоохоронних територій;
- загроза радіоактивного забруднення.

Це також потрібно враховувати при стратегічному плануванні.

В сфері професійної освіти постійно оновлюються Стандарти для різноманітних професій, зокрема, вводяться додаткові предмети, такі як: «Основи енергоефективності», «Основи енергоменеджменту». В навчальних програмах електромонтерів обов'язково

розглядаються екологічно чисті матеріали, звертається увага на їх екологічне виробництво, енергоефективність, енергозбереження.

На основі PESTEL проводимо SWOT-аналіз, тобто аналізуємо сильні та слабкі сторони закладу освіти та з PESTEL отримуємо можливості й загрози.

Сильною стороною Центру є: можливість прискорити опанування професій завдяки модульній системі навчання (за окремими професіями), підготовленість педагогічних кадрів для роботи з гнучкими модульними програмами, інтеграція в структурі безперервного навчання, надання повної загальної середньої освіти, виховання всебічно розвинутих, компетентних, мобільних професіоналів, повне забезпечення матеріалами, сировиною для навчання, висока якість навчання, залучення роботодавців до розробки навчальних програм та державної кваліфікаційної атестації.

Зі слабких сторін можна назвати не високий рівень заробітної плати педагогічного персоналу порівняно з зарплатами спеціалістів у відповідних галузях, недостатнє фінансування внаслідок воєнних дій, відсутність бомбосховищ.

Щодо можливостей, то це зміна законодавства в сфері освіти, що спростить процедури ліцензування, здачу в оренду приміщень, надання платних послуг населенню, впровадження екологічних технологій та матеріалів, створення нових професій, стандартів, розширення різних видів підготовки, зростання потреби в кваліфікованих робітниках будівельної та електротехнічної галузей для відбудови країни по закінченню воєнного стану, отримання зовнішніх інвестицій в сферу освіти, збільшення контингенту за рахунок міграції населення.

З загроз можна виділити: зменшення чисельності населення, занепад промисловості в регіоні, недофінансування освітньої галузі в умовах воєнного стану, можливий спад співпраці зі стейкхолдерами, екологічні проблеми, які виникають внаслідок бойових дій.

Також ми проводимо ретельний аналіз регіонального ринку праці. Проведений аналіз показав, що в області існує дисбаланс між попитом і пропозицією на кваліфікованих робітників. Підприємствам не вистачає робітників за професіями «Монтажник систем утеплення будівель», «Машиніст холодильних установок», «Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування».

Інструменти маркетингу – це ті засоби, які використовує організація, щоб здійснювати вплив на ринок. Щодо інструментів педагогічного маркетингу, визначаємо їх як засоби маркетингового впливу на споживачів освітніх послуг із метою побудови ефективних взаємозв'язків між суб'єктами освітнього ринку.

Світ швидко змінюється, і ми маємо пристосовуватися до цих змін. Тому серед інструментів педагогічного маркетингу, які ми застосовуємо у своїй діяльності, поряд з PESTEL та SWOT-аналізом, все частіше ми використовуємо такі як: блогінг, бенчмаркінг, white paper, сторітелінг і трайвертайзінг.

Отже, на підставі маркетингового аналізу ми розробляємо логістику освітнього процесу, яка спрямована на досягнення стратегічної мети Державного навчального закладу «Одеський центр професійно-технічної освіти» – здійснення багатопрофільної підготовки кадрів як з наданням їм повної загальної середньої освіти, так й первинної професійної підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації, короткотермінових курсів незайнятого населення з метою підвищення їх конкурентоспроможності на регіональному ринку праці, працевлаштування за фахом та подальшого закріплення випускників на робочих місцях підприємств, організацій, установ або започаткування ними власної справи.

Список використаної літератури

1. Свистун В.І., Помаран П.І., Рукавичка Т.Я., Чернобук Г.Г. Методичні рекомендації щодо організації діяльності маркетингової служби у ЗП(ПТ)О: для керівників системи ПТО, директорів ЗП(ПТ)О. К.: ПТО НАПН України, 2015. 56 с.

2. Свистун В.І., Петренко Л.М., Проценко Н.Д. Розвиток маркетингової компетентності керівників ЗП(ПТ)О: наук.- метод. посіб. К.: ПТО НАПН України, 2016. 86 с.

*Антонюк Людмила Анатоліївна,
старший викладач кафедри професійної і
вищої освіти Центрального інституту
післядипломної освіти ДЗВО «Університет
менеджменту освіти» НАПН України*

ЗМІНА ПАРАДИГМИ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Ми постійно чуємо, що вже зараз у світі, де ми всі живемо, швидко змінюється все і всюди. І у найближчому майбутньому швидкість цих змін буде лише збільшуватись. Відповідно збільшується і швидкість, з якою застарівають знання, отримані молодими людьми в закладах освіти різного рівня. Дуже часто інформація, подана в підручнику, перетворюється в застарілу ще під час видання підручника.

Сучасний світ ставить нам нові виклики, дедалі актуальнішою стає навичка вміти швидко пристосовуватися до змін і бути гнучким. Для сфери освіти це питання особливо актуальне.

Більшість науковців підкреслюють, що ключові компетентності у навчанні змінні, мають динамічну структуру, залежать від пріоритетів суспільства, цілей освіти, особливостей і можливостей самовизначення особистості в соціумі. Це стосується і професійних компетентностей учителя, викладача.

Яскравим прикладом того, наскільки сильно з часом можуть мінятися вимоги до професійних якостей педагога, може служити витяг з однієї з статей «Комуністичної Освіти» (1931): «Педагог нашої школи мусить бути перш за все політично освічена людина на базі марксо-ленінського світогляду, на основі марксо-ленінської методології. Він повинен знати, крім загальних основ усякого виробництва, ще увесь процес якого-небудь одного виробництва і вміти виконувати хоча би елементарні процеси праці цього виробництва. Він повинен бути активним громадсько-політичним діячем і вміти виконувати певні організаційні функції в установі або в організації. Він повинен бути організатором, консультантом учнів своєї школи, що активно навчаються. Він повинен любити новий лад і бути відданим, він повинен ненавидіти старий лад, вміти з ним боротися та вміти мобілізувати на боротьбу з ним своїх учнів» [4, с. 772–773].

У сучасних умовах євроінтеграції, глобалізації міжнародних відносин, прагнень України стати повноцінним членом європейської та світової спільноти, що визначили зміну цільових орієнтирів освіти, змінюються і моделі формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання, чия фахова і педагогічна компетентність прямо та опосередковано позначаються на стані розвитку професійної освіти нашої держави.

«Право на освіту передбачає право на кваліфікованого вчителя» – такою обрали тему Всесвітнього дня учителя в 2018 році. Для того, щоб усі учні мали можливість отримати сучасні якісні знання, їх вчителі/викладачі повинні мати адекватну професійну підготовку і ефективну підтримку, яка дозволяє їм враховувати потреби кожного учня.

Сучасні соціально-економічні перетворення зумовлюють принципово нові вимоги до викладача, оскільки від його професійної компетенції та особистісних характеристик, рівня його освіти і загальної культури, здатності до творчої діяльності залежать якість підготовки підростаючого покоління, формування соціально активної особистості й створення сприятливих умов для розвитку творчих можливостей учнів. Сучасний учитель/викладач часто має змогу впливати на дитину навіть більше ніж батьки, котрі не можуть чи не хочуть заглиблюватись у

виховання й освіти. Він має бути професіоналом, здатним до гнучкого, нестандартного мислення, постійного творчого пошуку, адаптації до швидких змін умов життя.

У сучасних умовах стає об'єктивною потреба формування викладача нового типу: викладача-консультанта, викладача-технолога навчальної діяльності учнів, викладача-інструктора. Як зазначає О.І. Щербак, викладач-інструктор має володіти вміннями спонукати тих, хто навчається, до самостійного планування, виконання та оцінки учнями робіт. Це передбачає використання нових методів навчання. У зв'язку з цим викладачі мають володіти такими засобами взаємодії, які передбачають перехід від типу викладачів, які демонструють усі прийоми, до типу викладачів-інструкторів, які є консультантами та ініціаторами у навчанні. Вони спонукають учнів до навчання під власну відповідальність. До викладачів-інструкторів для роботи у навчально-тренувальній фірмі висуваються основні вимоги: спеціальна економічна підготовка та педагогічна компетентність; практичний досвід роботи на середніх керівних посадах, викладацької роботи у професійно-технічному закладі освіти, знання іноземної мови, комп'ютерної та офісної техніки [3, с. 168].

Тому ми поділяємо висновок Н.Г. Ничкало щодо необхідності переосмислення й теоретико-методологічного обґрунтування кваліфікації педагога професійного навчання в ХХІ столітті з урахуванням оптимального співвідношення його підготовки у відповідному закладі вищої освіти, постійного удосконалення професійно-технічного рівня на робочому місці та в системі післядипломної освіти [1].

У досвіді провідних європейських країн можна спостерігати спроби розробити певну систему професійних компетентностей педагога, де не останнє місце займає особистісна складова.

На Другому форумі Асоціації ректорів педагогічних університетів Європи (2013 р., Франкфурт-на-Майні, Німеччина) ректори 25 університетів з 11 країн підписали Педагогічну Конституцію Європи, що є документом, який визначає принципи і методологію філософії та політики процесу підготовки сучасного педагога для об'єднаної Європи ХХІ століття.

Як зазначено в статті 5.5 даного документа, зміст педагогічної освіти підпорядковується потребі формування у вчителя здатності навчити своїх учнів жити разом у сучасному глобалізованому світі, постійно відтворювати і вдосконалювати умови гідного існування людини; забезпечення їх вільного спілкування в системі відносин сталого людського розвитку [2, с. 116].

Сучасному суспільству потрібен фахівець з новою структурою особистості, який був би спроможний до саморозвитку та самовизначення в різноманітних складних ситуаціях, міг би чітко визначати свою роль у професійній діяльності, бути відкритим до прийняття професійного досвіду інших, психологічно готовим до використання освітніх нововведень. Сьогодні потрібна підготовка фахівців, яким доведеться працювати в інших соціальних та економічних умовах, і не зважати на це не можна. Адже, «саме вчителі знаходяться в основі всіх професій, працюють з учнями на всіх освітніх маршрутах, забезпечуючи неперервність освіти впродовж усієї життєвої траєкторії і створюють умови для функціонування «соціального ліфту»» [5, с. 5].

Список використаної літератури

1. Ничкало Н.Г. Сучасні тенденції і проблеми неперервної професійної освіти. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. праць / ред. кол. І.А. Зязюн та ін. Київ-Вінниця: ДОВ Вінниця, 2000. С. 12.
2. Педагогічна Конституція Європи. Вища освіта України. 2013. № 3. С. 111–116.
3. Педагог професійної школи: метод. посібн. / Л.В. Нестерова та ін.; наук. ред. Л.В. Нестерової, Т.М. Герлянд. Київ: ІПТО НАПН України, 2012. 264 с.
4. Сірополко Степан. Історія освіти в Україні. Київ: Наук. думка, 2001. 912 с.

5. Химинець В.В. Інноваційна освітня діяльність. Ужгород: Інформаційно-видавничий центр ЗППО, 2007. 364 с.

Антосюк Олександр Володимирович
викладач ДНЗ «Одеський професійний ліцей
сфери послуг Південноукраїнського
національного педагогічного університету
ім. К.Д. Ушинського»

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Шлях, який Україна обрала до інтеграції в Європу, та світ вимагають інтенсивних змін у соціальному, політичному та економічному житті нашої країни. Саме з цією метою реформи, спрямовані на досягнення найкращих світових стандартів, мали місце протягом останніх років.

Освіта відіграє важливу роль у цьому контексті, закладаючи основи нового. Сучасна освітня парадигма є за своєю суттю гуманістичною, інноваційною та конкурентоспроможною.

Європейські та міжнародні освітні тренди спрямовані на виховання покоління молодих людей, які почуватимуться захищеними та мобільними на ринку праці, будуть здатні на свідомий вибір, володітимуть знаннями, навичками та вміннями, необхідними протягом усього життя. Тому виникає потреба у створенні всіх необхідних умов, які б сприяли виконанню цього важливого завдання та забезпечували висококваліфіковану педагогічну підтримку. Важлива роль у вирішенні цих проблем відводиться викладачу закладу професійної (професійно-технічної) освіти [3, с. 224].

Ключовою реформою Міністерства освіти і науки України у цьому напрямі стало реформування професійної освіти в Україні, що передбачає масштабне «перезавантаження» системи, яке супроводжуватиметься не лише модернізацією інфраструктури, а й зміною стандартів освіти та навчання педагогів.

У 2019 році стартувала Програма ЄС «EU4Skills: Кращі навички для сучасної України». Проект сприяє реформі професійно-технічної освіти в Україні з метою зробити відповідне вимогам ринку праці навчання та допомогти здобувачам реалізувати потенціал. Програма триватиме до 2023 року.

У 2020 році Колегія МОН схвалила Стратегію розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на період до 2023 року. Вона передбачає чотири головні напрями розвитку:

- побудову ефективної системи управління та фінансування;
- покращення змісту та якості професійної освіти;
- розвиток державно-приватного партнерства;
- популяризацію сфери.

Закладені в Стратегії ідеї деталізують завдання Концепції реформи «Сучасна професійно-технічна освіта» на період до 2027 року [1].

Аналізуючи дані з Держстату, констатуємо, що на сьогодні в Україні функціонує близько семисот закладів професійної освіти. За останні 20 років кількість випускників зменшилась, а отже й кількість закладів скоротилася – майже на третину.

Одна з причин цього – стереотипи, пов'язані із професійною освітою в Україні: молодь часто вважає, що навчатися у ЗП(ПТ)О «не престижно», інфраструктура та матеріальне забезпечення освітніх закладів у поганому стані, а робітничі професії є непривабливими з точки зору побудови успішної та прибуткової кар'єри.

Саме через це абітурієнти все частіше націлені на здобуття вищої освіти, а не професійної.

Виникає питання: у чому цінність проєкту «EU4Skills»? Реальна значущість робітничих професій недооцінена: близько 70% випускників вишів не працюють за спеціальністю. Водночас більш ніж половина наявних в Україні вакансій – це робітничі професії. І саме цей Проєкт допоможе молодим людям здобути якісну та сучасну освіту для подальшої успішної кар'єри. Очікується, що завдяки створенню сучасної інфраструктури професійної освіти, її репутація серед молоді буде зростати. Проєкт має закласти основу для ефективної освіти, яка відповідатиме потребам ринку праці, а також надасть учням змогу набути навичок, необхідних роботодавцям.

EU4Skills надає корисні методології та інструменти для викладачів профтехосвіти, а саме:

- методичні рекомендації, щодо розроблення концепції впровадження компетентнісного підходу до навчання у закладі професійної (професійно-технічної) освіти;
- практичні рекомендації щодо впровадження змішаного та дистанційного навчання в навчальний процес закладів профтехосвіти [2].

Програма «EU4Skills: Кращі навички для сучасної України» складається з трьох компонентів. Компонент №1 – підвищення ефективності реформи професійно-технічної освіти. Компонент №2 – покращення якості, привабливості профосвіти та збільшення її відповідності потребам ринку праці. Компонент №3 – модернізація інфраструктури та обладнання.

Серед іншого, програма допоможе модернізувати інфраструктуру та обладнання в обраних навчальних закладах та розробити новий контент для навчальних програм. Ці зміни допоможуть викладачам та випускникам відповідати вимогам ринку праці.

Список використаної літератури

1. Про реформу професійної освіти в Україні на 2021–2031 роки. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesijno-tehnicna-osvita/reforma-profesijnoyi-osviti/populyarizaciya-profesijnoyi-osviti-i-robitnichih-profesij/profesijn>
2. EU4SKILLS: Кращі навички для сучасної України URL: <https://eu4skills.info/>
3. Освіта України. Інформаційно-аналітичний огляд. /Під загальною редакцією В.Г. Кременя. Київ: ЗАТ «НІЧЛАВА». 2001. 224 с.

*Антощук Світлана Володимирівна,
завідувач кафедри відкритих освітніх систем
та інформаційно-комунікаційних технологій
ЦПО ДЗВО «Університет менеджменту
освіти» НАПН України, кандидат
педагогічних наук, доцент*

ДОСВІД ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ТА КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-СЕРВІСІВ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ЦИФРОВОГО ОСВІТНЬОГО КОНТЕНТУ

Нові виклики сьогодення та умови, починаючи від запланованих завдань цифрової трансформації освітньої галузі, що потребують невідкладного вирішення, до невизначених та мінливих вимог воєнного стану, в яких доводиться працювати педагогам і керівникам закладів освіти, спонукають їх здобувати та розвивати свої цифрові навички та цифрові компетентності. У Економічній стратегії України 2030 зазначено, що «з появою нових технологій виникає попит на нові компетенції. Зростає дефіцит кваліфікованих працівників, набуття цифрових навичок

стає базовою потребою» [3], і виклики, які сьогодні стоять перед освітянами, яскраво це підтверджують. Активне використання цифрових технологій в освітній та управлінській діяльності закладу освіти дозволить: подолати бар'єри розвитку ключових цифрових трендів в Україні, бути конкурентними та відповідати викликам нинішнього технологічного ладу, що сприятиме розвитку конкуренції та підвищенню якості освіти [3], забезпечить здобуття особою цифрової освіти з використанням інформаційних ресурсів, нових освітніх технологій та цифрових освітніх ресурсів, спрямованих на підвищення рівня цифрових навичок та цифрових компетентностей [1]. Заклади освіти сьогодні змушені використовувати різні форми навчання. Задля успішної реалізації різноманітних форм навчання у закладі освіти необхідно формувати цифрове навчальне середовище нового покоління [2], яке має забезпечувати активну взаємодію між учасниками освітнього процесу та має бути наповнене відповідним освітнім контентом. У непередбачених реаліях сьогодення, в умовах запровадження дистанційних і змішаних технологій в освітній процес та в еру діджиталізованих здобувачів освіти мають трансформуватися і засоби навчання. Педагог у таких обставинах має не лише володіти елементарними навичками роботи з комп'ютером, а й активно розробляти і використовувати цифровий освітній контент, цифрові медіа, електронні освітніх ресурси.

Цифрова грамотність (або цифрова компетентність) визнана ЄС однією з восьми ключових компетентностей для навчання протягом усього життя. І саме «цифровий контент», згідно з оновленою рамкою цифрової компетентності ЄС (Digital Competence Framework, DigComp 2.0), є одним з п'яти основних її блоків, до якого входять: 1) створення цифрового контенту; 2) уміння змінювати, покращувати, використовувати цифровий контент для створення нового, релевантнішого контенту; 3) обізнаність у сфері авторських прав та політики ліцензування щодо даних, інформації та цифрового контенту; 4) програмування, тобто вміння писати програмний код [4].

Тому, протягом останніх років для працівники закладів професійної (професійно-технічної) освіти на нашій кафедрі запроваджено низку тематичних курсів підвищення кваліфікації, зміст освітньо-професійних програми та модулі яких спрямовано на практичне опанування саме таких сервісів (рис. 1). Також, постійно нарощується кількість розроблених та запроваджених в освітній процес навчальних занять і спецкурсів за темами, які тісно пов'язані з вивченням та практичним опануванням різноманітних сервісів для створення цифрового контенту. За останні три роки спостерігається стала тенденція зростання як надання можливостей, так і попиту щодо опанування цифрової грамотності та підвищення рівня цифрової компетентності працівників професійної освіти.

Рис. 1. Кількість впроваджених курсів ПК, навчальних занять і спецкурсів для працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти

У всесвітній павутині існує безліч онлайн-сервісів які дозволять легко та зручно створити різноманітний цифровий контент, який можна успішно та з користю інтегрувати в освітній процес в очному форматі, або використати для наповнення курсу на платформі дистанційного навчання, або запропонувати здобувачам освіти в якості домашнього завдання чи для самостійного опрацювання, або перевірити чи закріпити знання з певної теми або

модулю, або, навіть, запропонувати здобувачам освіти використати окремі онлайн-сервіси для виконання проєктів, роботи в групах, індивідуальних завдань. Також, деякі онлайн-сервіси можна використовувати для реалізації різних форм і методів у роботі педагога під час викладання.

Спробуємо зробити стислий огляд онлайн-сервісів, які можна використати для створення цифрового контенту, та навести приклади їх застосування в освітній практиці. Існує велика кількість інструментів для створення ментальних мап: XMind, Mindmeister, Bubbl, Coggle, WiseMapping, Mind42, FreeMind, Spider Scribe, Mindjet, Mindomo. Мапи, побудовані індивідуально або групою осіб, за допомогою таких сервісів будуть доречними для створення, візуалізації, структуризації і класифікації ідей; а також як засіб для: навчання, організації, вирішення завдань, ухвалення рішень або при написанні статей.

Заслужують на увагу також інструменти для створення хмар слів, наприклад: WordArt, WordItOut, Wordclouds, EdWordle, Tagxedo, які використовуються для візуального представлення даних під час мозкового штурму, підбиття підсумків за темою або будь-якої обробки вірша, промови чи тексту.

Організаторам навчання та педагогам у нагоді стануть інструменти для створення стрічок часу, такі як: Timeline JS, TimeGraphics, Histropedia, Tiki-Toki, Timetoast, Sutori, Preceden. Їх варто використовувати у випадках коли ми маємо справу з історією або хронологією, причому як у минулому, так і в майбутньому.

Виокремимо також інструменти для створення презентацій і те тільки. Наприклад: Prezi, Canva, Moovly, Emaze, Genially, Beautiful.ai. З використанням цих інструментів візуалізація ваших ідей буде вирізнятися професійним дизайном і креативністю, а також покращить сприйняття аудиторією. Окремі з них можна застосувати також для розробки інфографіки, афіш, веб-сайтів, електронних листівок, блогів, фотоальбомів, відео та іншого візуального контенту.

Педагогам буде надзвичайно корисно та цікаво познайомитися з інструментами для створення інтерактивних вправ: LearningApps, WordWall, Kahoot!, Wizer.me, H5P, Flippity. Вони слугують для підтримки процесів навчання та викладання, можуть використовуватись як навчальні ресурси або для самостійної роботи.

Відома велика кількість сервісів, які орієнтовані на використання такого популярного інструменту, як віртуальна дошка: WikiWall, Padlet, Twiddla, Tutorsbox, Glogster, Dabbleboard, Twiddla, Scribblar, Lino, Educreations, Popplet, Miro. Цей засіб легко опанувати та з користю використати для освітнього процесу, а саме: для організації спільної та командної роботи, або, навпаки, для індивідуальних завдань, для презентацій проєктів, як майданчик для збереження матеріалів і супроводу лекцій, практичних і семінарських занять, для розміщення інтерактивних завдань або проведення веб-квестів, для створення колажів або інтерактивних плакатів, для обміну ідеями або формування банку творчих ідей, для здійснення рефлексії тощо.

Варто також згадати про інструменти для створення флеш-карток, такі як: Quizlet, Study Stack, Flashcard Machine, GoConqr, які покращують активне запам'ятовування, що дає можливість показати вищі результати під час іспиту.

Застосування QR-кодів набули сьогодні надзвичайної популярності в освітньому процесі. Переваги використання їх під час викладання очевидні. Насамперед це миттєвий доступ до інформації, зручність розміщення великих об'ємів інформації у невеликому зображенні та простота у використанні. Розміщувати QR-код можна на будь-якій рівній поверхні: аркуш паперу, слайд, стіна, підлога, подвір'я закладу освіти тощо. Тому, звісно, що знайомство з інструментами для їх створення буде корисним для науково-педагогічних працівників.

Не можна не пригадати й онлайн-сервіси для проведення різного роду опитувань, такі як: Mentimeter, Socrative, Plickers, Quizizz, Poll Everywhere, Wooclap. Вони дозволяють виступаючому отримати миттєвий зворотний зв'язок від аудиторії, відслідкувати динаміку засвоєння матеріалу під час навчального заняття, уявити думку аудиторії загалом у режимі

реального часу. А для створення тестів та проведення тестування можна використати: Classtime, ClassMaker, Google Forms, Online Test Pad, Майстер-Тест, EasyTestMaker, які дозволять створити, опублікувати і керувати тестами, а також здійснять автоматичну перевірку та оцінювання.

Правильно підібрані онлайн-сервіси і створений власноруч цифровий контент дозволять: оновити зміст навчальної діяльності на заняттях, урізноманітнити та диференціювати процес навчання, підвищити мотивації до навчання, сформувати індивідуальну освітню траєкторію здобувачеві та реалізувати власне бачення щодо вирішення професійних завдань педагога. А отже, опанування педагогами та використання в педагогічній практиці онлайн-сервісів для створення цифрового контенту сприятиме розробці нового покоління навчальних засобів, допоможе розширити та індивідуалізувати процес навчання, наповнити його цікавими та нестандартними формами і методами роботи, які дозволяють зацікавити та втримати увагу здобувачів освіти, надасть змогу створити простір для самостійної та дослідницької діяльності тих, хто навчається, водночас формуючи їх цифрову компетентність. Водночас, значно полегшується процес підготовки і викладання для педагога, що дозволить оптимізувати використання часу, людського ресурсу та підвищити ефективність праці.

Список використаної літератури

1. Кабінет Міністрів України: Концепція розвитку цифрових компетентностей (2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80>.
2. Карташова Л., Гуржій А., Сорочан Т. Цифрове навчальне середовище нового покоління: екосистема для суб'єктів освітнього процесу. Сучасні досягнення в науці та освіті: зб. пр. XVI Міжнар. наук. конф., 1–8 листопада 2021 р., м. Нетанія (Ізраїль). Хмельницький: ХНУ, 2021. С. 63–66 (126 с).
3. Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою. 6.2.2 Цифрові тренди. Виклики та можливості для України. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html#6-2-2>.
4. Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою. 6.7.4 Цифровізація системи освіти та цифрові компетентності. URL: <https://strategy.uifuture.org/ukraine-learning-nation.html#6-7-4>.

Берегій Людмила Олексіївна,
викладач спеціальних дисциплін, викладач-методист, голова методичної комісії професійного циклу Вищого професійного училища №3 м. Чернівці

КЛІЄНТООРІЄНТОВАНІСТЬ ЯК ПЕРЕДУМОВА ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК УСПІШНОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ КРАВЦІВ, ЗАКРІЙНИКІВ

Ми живемо у швидкоплинному світі – вимоги до людства XXI століття змінилися. Суспільство тепер цінує не лише технічну спеціалізацію, а й наявність комплексних знань та вмінь. На перші щаблі виходять особистісні характеристики людини. Сьогодні успішний вже не той, хто просто може виконати норму. Лідерами ринку стають особистості, здатні комплексно вирішувати проблему, зібрати команду, проаналізувати завдання, оптимізувати процеси, знайти довгострокові рішення та утримати клієнта. Парадигма «виготовити виріб за кресленнями» перетворюється на принцип «ось ідея, втілюй її в життя». Сучасний кваліфікований робітник має бути не тільки носієм знань, а людиною, яка вміє застосовувати ці знання та мислити поза

шаблонами. З огляду на сучасні і майбутні тенденції, перед нами постало питання: якими навичками повинні володіти наші випускники? Чи відповідають запитам роботодавців знання, які дає наш заклад? За результатами експериментального дослідження ми визначили пріоритети у формуванні успішного професіонала, який вміє вирішувати проблеми через клієнтоорієнтованість.

Вищезазначене поняття міцно ввійшло до словника сучасних кравців, закрійників. Власне саме клієнтоорієнтованість найчастіше є результатом інтуїції фахівця, аніж продуманим кроком. Сучасні ринкові умови спонукали нас до переосмислення та перетворення цього поняття з окремого елемента на філософію розвитку, конкурентоспроможності й успішності майбутніх кваліфікованих робітників – випускників закладу професійної (професіно-технічної) освіти.

ПРИНЦИПИ ЕФЕКТИВНОЇ КЛІЄНТООРІЄНТОВАНОСТІ:

Принцип 1. Сумлінність. Одним з ключових принципів клієнтоорієнтованості є сумлінність. На уроках спеціальних дисциплін намагаємося навчити майбутніх спеціалістів швейної справи якісно, на високому професійному рівні виконувати свої обов'язки. Високий рівень професійних компетенцій – запорука клієнтоспроможності, а враження від якісно наданих послуг та кінцевого результату стає переконливою рекламою.

Принцип 2. Знання потреб свого клієнта. Даний принцип клієнтоорієнтованості полягає в тому, що майбутній надавач послуг (у нашому випадку – кравець...) повинен чітко уявляти, чого бажають клієнти. Це можна дізнатися максимально просто: ставити запитання і уважно слухати, що на них відповідають клієнти. Після отримання послуги просити надати зворотний зв'язок про те, якої якості дана послуга, і чи залишився клієнт задоволений вашою роботою. Ці елементарні дії виражають турботу про клієнта, яка сприяє його поверненню до фахівця з новим замовленням.

Принцип 3. Уміння розуміти і приймати точку зору клієнта. Ще один принцип клієнтоорієнтованості – аналіз шляху майбутнього клієнта. Варто спробувати уявити себе на місці клієнта та проаналізувати шлях, який він проходить для того, щоб замовити одяг чи послугу саме у вас. Якщо вам подобається цей шлях, у вас ніщо не викликало невдоволення чи роздратування – ваші дії правильні та призведуть до очікуваного результату.

Принцип 4. Увага до дрібниць. Даний принцип клієнтоорієнтованості полягає в тому, що майбутній фахівець повинен навчитися помічати дрібниці, які йому не подобаються і теоретично можуть дратувати і споживача. Часом моменти, які не вимагають величезних зусиль, можуть сильно впливати на інших людей.

Заздалегідь підготовлені інформаційно-наочні матеріали для вибору моделей одягу, створені в кожній виробничій майстерні, комфортні умови для обмірювання фігури, зрозуміле професійне мовлення при проведенні примірок і багато іншого справляють позитивне враження про рівень готовності працювати з клієнтами наших здобувачів освіти.

Принцип 5. Уміння випереджати очікування клієнта. Даний принцип клієнтоорієнтованості полягає в тому, що фахівець повинен систематично дивувати своїх клієнтів, надавати послуги якісніше, ніж від нього очікували. Творча учнівська спільнота систематично дивує своїх потенційних і постійних клієнтів фантазією та креативністю, новими розробками моделей одягу через зовнішню рекламу, участь у телевізійних проєктах, соціальних програмах та конкурсах.

Принцип 6. Фінансова доступність. Найважливіше у швейній справі – людський ресурс. Якісно навчені кравці, закрійники – це запорука нашого успіху. У виробничих майстернях училища можна недорого зшити ексклюзивне жіноче пальто, елегантний чоловічий костюм або вишукану вечірню сукню й отримати весь пакет відповідних послуг. Відгуки вдячних клієнтів з різною фінансовою спроможністю, працюють краще за будь-яку рекламу.

ФОРМУЄМО КЛІЄНТООРІЄНТОВАНІСТЬ

- *Сприяємо поверненню клієнтів*

- *Формуємо систему заходів*
- *Обіцяємо менше, робимо більше*
- *Критично мислимо*
- *Аналізуємо*
- *Демонструємо професійні навички*
- *Працюємо командно*

Сьогодні клієнти стають все більш вимогливими, критичними і чутливими до сервісу. Вони висувають високі вимоги не тільки до якості виробів, але і до якості обслуговування. Вимогливість клієнтів спонукає нас і наших вихованців до емоційного інтелекту, дотримання правил професійної етики та культури, розвитку умінь мобілізувати свої внутрішні ресурси, до постійного фахового вдосконалення, вміння комплексно вирішувати проблеми та самостійно ухвалювати рішення .

Висновок. Клієнтоорієнтованість – це той критерій, який дає найкращу характеристику можливостям і здібностям наших кравців, закрійників, орієнтованим на максимальний обіг виробів, що виготовляються в майстернях училища за індивідуальними замовленнями від населення.

Не даремно стверджують, що молодість – це період життя чи не найпродуктивніший для багатьох. Чи можливо зробити так, щоб наші учні навчилися самостійно вирішувати проблеми та усвідомлювали відповідальність за результат своєї роботи? Віримо, що так, але ми все ще у пошуках чудодійного рецепту, який би гарантував найкращий результат. Та ми готові ділитися успіхами і здобутками у пошуках нових рішень, кращих можливостей самореалізації наших здобувачів освіти. Бачимо в них величезний потенціал, джерело ідей для розвитку та створення власного бізнесу. За таких умов зростають шанси на конкурентоспроможність випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти, готових до викликів сучасного світу – активних і свідомих громадян України з імунітетом проти вірусу інертності та апатії.

Список використаних джерел:

1. Гріньова А. Як комплексно вирішувати проблеми і чому це важливо для кар'єри [Електронний ресурс] *КАР'ЄРА*: журнал кар'єрної платформи Happy Monday – 2019. URL: <https://happy monday.ua/complex-problem-solving>
2. Захаренко Д.С. Клієнтоорієнтованість підприємства: сутнісні характеристики. 2017. № 4. С. 187–194. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/esmebi_2017_4_28
3. Сергеева Л.М. Вплив тенденцій світового ринку праці на якість вітчизняної професійної освіти в умовах пандемії. *Методичний вісник професійно-технічної освіти Чернівецьчини*. Випуск 2. Чернівці. 2021. С. 5–8.
4. Яценко О.В. Проблеми та шляхи реалізації стратегії клієнтоцентричності компаній в умовах глобалізації ринків. *Науковий вісник*. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. Науки: економіка, політологія, історія. 2019. № 7. С. 103–112.

Білоус Людмила Іванівна, *методист,
старший викладач, Навчально-методичний
центр професійно-технічної освіти у
Чернівецькій області*

ЛОГІСТИКА ФОРМУВАННЯ КАДРОВОГО ПОТОКУ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

Кадровий потік – є частиною інтелектуального капіталу, що має безпосереднє відношення до педагогічних працівників ЗП(ПТ)О, як тих що задіяні в освітньому процесі, так і тих, які його супроводжують. Це сукупність знань, досвіду, практичних навичок педагога, його

мобільність, здатність сприйняття нової інформації, навчання, перепідготовки, готовність до нововведень, адаптації до нових умов, креативного мислення, здатності формувати нові ідеї, культура праці. Управління кадровим потоком потребує постійного підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Вирішальну роль при цьому відіграє безперервний процес розвитку та оцінки індивідуальної компетентності педагогів. Накопичені знання та досвід їх практичного використання характеризують рівень професійної компетентності.

Якість освітніх послуг є основою успішної діяльності закладів освіти. Довгострокова ринкова успішність закладів освіти із надання освітніх послуг залежить від своєчасного оновлення і нарощування їх ресурсного забезпечення. Для представників закладу освіти в першу чергу якість визначається змістом навчальних програм і рівнем педагогічного складу. Для споживача важливий результат від навчання, тобто наскільки покращаться його професійні навички в результаті навчання і як воно допоможе вирішенню його практичних проблем.

Вирішальну роль у забезпеченні якості освітніх послуг відіграють педагоги, які безпосередньо можуть відстежити реакцію споживчого ринку (здобувачів освіти), гнучко пристосовуватися до його запитів. Тому одним із важливих ресурсів забезпечення конкурентоспроможності освітніх послуг є підготовка і підвищення кваліфікації педагогічного складу, представники якого є і своєрідними маркетологами, оскільки сприяють збагаченню взаємовідносин із покупцями освітніх послуг. Особливості технології надання освітніх послуг пов'язані з підвищенням їх конкурентної диференціації, яка здебільшого відбувається за ціновим фактором, що спричиняє цінову конкуренцію. Альтернативами їй можуть бути: наділення існуючих освітніх послуг елементами новаторства (підвищення кваліфікації випускників через кожні п'ять років за зниженими цінами, безоплатне забезпечення підручниками через систему Інтернет тощо); укомплектованість навчального закладу висококваліфікованими викладачами, які постійно підвищують свій освітній рівень; створення сучасних аудиторій, матеріально-технічної бази; більш досконала організація процесу навчання (можливість самостійного вивчення матеріалу і контролю за допомогою комп'ютера в інтерактивному режимі, використання комп'ютерних баз даних, кейс-стаді, тренінг, робота в малих групах, дистанційні форми навчання через інформаційно-комунікаційні мережі).

Навчально-методичним центром професійно-технічної освіти у Чернівецькій області здійснюється одна з важливих функцій логістики кадрового потоку для забезпечення якості освітніх послуг – координаційний і системний науково-методичний супровід розроблення та впровадження Державних освітніх стандартів професійної (професійно-технічної) освіти на основі компетентнісного підходу. Директором НМЦ ПТО у Чернівецькій області, Микитюк С.М. (керівником всеукраїнської робочої групи з розробки державних освітніх стандартів з робітничих професій) у 2021 та 2022 році скоординовано розробку СП(ПТ)О з робітничих професій: «Робітник з комплексного обслуговування й ремонту будинків» (наказ МОН України від 3.10.22 № 877); «Електромеханік з ремонту та обслуговування лічильно-обчислювальних машин»; «Радіомеханік з обслуговування та ремонту радіотелевізійної апаратури». Педагогічні працівники Центру, представники роботодавців-замовників робітничих кадрів, науковці та педагоги ЗП(ПТ)О області долучені до складу робочих груп всеукраїнського рівня з розроблення СП(ПТ)О на основі компетентнісного підходу з робітничих професій: «Агент з організації туризму; Агент з постачання»; «Педагог професійного навчання»; «Кравець»; «Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів»; «Помічник машиніста тепловоза».

За ініціативи та сприяння Центру здійснено координацію та розробку 103 навчальних посібників з робітничих професій за якими здійснюється підготовка кваліфікованих робітників у ЗП(ПТ)О області та розміщено на офіційному сайті НМЦ ПТО у Чернівецькій області в електронних каталогах освітніх матеріалів для дистанційного та змішаного навчання.

З метою формування кадрового потоку, як передумови забезпечення якості освітніх послуг, НМЦ ПТО у Чернівецькій області здійснюється організація, методичний супровід та проведення заходів у напрямках: міжнародна співпраця, дослідно-експериментальна робота,

підвищення кваліфікації педагогічних працівників, видавнича діяльність, організація, підтримка і методичний супровід заходів закладів професійної (професійно-технічної) освіти області.

1. Міжнародна співпраця.

Логістичний напрям міжнародної співпраці Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Чернівецькій області має чітку структурованість і аргументованість та спрямований на розробку проектів спільної навчально-виробничої діяльності; участь педагогічних працівників у тренінгах за підтримки Міністерства освіти і науки України в межах Проєкту «EU4Skills: кращі навички для сучасної України»; роботу у європейській асоціації АЕНТ; реалізацію проектів транскордонної співпраці, участь у програмі Еразмус+ та поширення й популяризацію досвіду роботи закладів професійної (професійно-технічної) освіти Чернівецької області.

У жовтні 2022 року, в межах міжнародної програми Еразмус+ Person mobility для навчальних цілей та відповідно до угоди про співпрацю у сфері освітньої діяльності між НМЦ ПТО у Чернівецькій області (Resource Center for Technical and Vocational Education and Training, Chernivtsi oblast) та Ризьким технікумом туризму та творчої індустрії (Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums), делегація здобувачів освіти професії «Кухар, кондитер» у супроводі педагогічних працівників, в межах навчальної мобільності та для обміну успішними практиками навчалася у технікумі м. Рига. В рамках практичної програми Erasmus+, здобувачів освіти познайомлено з інноваціями в кулінарній індустрії Латвії; з латвійською культурою та мовою; поглиблено міжнародні зв'язки у системі професійної освіти України та Латвії; посилені ключові компетентності та навички; покращено якість формальної, інформальної та неформальної освіти.

Центром здійснено реалізацію проектів у межах транскордонної співпраці «Україна-Румунія», а саме: транскордонний проєкт із навчання молоді соціально вразливих категорій «Smart4Youth- Support, Mobility and Arts for youth across the border Romania-Ukraine» («Підтримка, мобільність та мистецтво для молоді») та **проєкт «Термомодернізація та утеплення фасадів будівель: через навчання до енергоефективності»** (ГО «Міжнародна фундація розвитку») та виконується Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ).

У вересні-жовтні 2022 року педагогічні працівники Центру долучилися до міжнародних тренінгів та вебінарів: тренінг «Європейські практики регулювання професійної освіти та навчання», у рамках Проєкту «EU4Skills: кращі навички для сучасної України» за підтримки Міністерства освіти і науки України, який триватиме до кінця 2022 року; тренінг «Професіоналізація педагогів: підходи, структура та стандарти», який проводиться Університетом Констанца (Німеччина) у рамках проєкту Erasmus+ PAGOSTE «Нові механізми управління на основі партнерства та стандартизації підготовки викладачів професійної освіти в Україні»; тренінги: «Розвиток потенціалу з оцінювання на основі компетенції», «Модель цифрового навчання», «Видно Курс» у рамках Проєкту «EU4Skills: кращі навички для сучасної України» за підтримки Міністерства освіти і науки України; серія вебінарів про досвід кращих HR практик: «Практики роботи з персоналом. Досвід європейських компаній», який розпочато Федерацією роботодавців України спільно з Конфедерацією роботодавців Латвії (LDDK).

2. Дослідно-експериментальна робота.

НМЦ ПТО Чернівецькій області здійснює організаційно-методичний супровід трьох експериментальних майданчиків на базі закладів професійної (професійно-технічної) освіти Чернівецької області: експериментальний майданчик Всеукраїнського рівня: «Управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики», на базі: Чернівецького вищого професійного училища радіоелектроніки; ДПТНЗ «Чернівецький професійний лицей сфери послуг» та Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Чернівецькій області на період з 2019–2023 рр.; експеримент регіонального рівня: «Забезпечення якості підготовки майбутніх фахівців електротехнічного

профілю у навчально-практичних центрах закладів професійної (професійно-технічної) освіти» на базі Чернівецького вищого професійного училища радіоелектроніки на 2021-2024 роки у межах інноваційного віддаленого кластеру «Електроімпульс». За період I і II етапів проведено 10 міжрегіональних панорамних вебінарів педагогічного експерименту на тему: «Забезпечення якості підготовки майбутніх фахівців електротехнічного профілю у навчально-практичних центрах закладів професійної (професійно-технічної) освіти»; експеримент регіонального рівня за темою: «Формування м'яких навичок (soft skills) майбутніх кваліфікованих робітників в освітньому середовищі закладу професійної (професійно-технічної) освіти», на базі Вищого професійного училища №3 міста Чернівці на 2021-2024 роки. У межах якого НМЦ ПТО, за період I і II етапів міжрегіонального педагогічного експерименту скоординовано та залучено педагогічний колектив ВПУ 3 м. Чернівці до спільних заходів, які проводилися кафедрою професійної і вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, зокрема 6 вебінарів за темою: «Формування м'яких навичок (soft skills) майбутніх кваліфікованих робітників в освітньому середовищі закладу професійної (професійно-технічної) освіти» та 3 вебінарів на тему: «Логістика формування навичок успішності», у межах науково-освітнього альянсу.

3. Заходи НМЦ ПТО у Чернівецькій області: організація, підтримка та методичний супровід заходів ЗП(ПТ)О області.

Відповідно до плану роботи НМУ ПТО у Чернівецькій області на 2022 рік, здійснюється супровід методичної діяльності ЗП(ПТ)О області у 2022/2023 навчальному році, забезпечуючи реалізацію методичної проблеми «Управління розвитком закладів професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики», науковці ЦППО ДЗВО «УМО» НАПН України, представники ГО «Всеукраїнської Асоціації працівників професійно-технічної освіти»; педагогічні працівники регіональних ЗП(ПТ)О та педагоги ЗП(ПТ)О Чернівецької області.

13-14 вересня 2022 року, відповідно до Плану роботи Центру на 2022 рік, Навчально-методичним центром професійно-технічної освіти у Чернівецькій області було проведено дводенну Обласну конференцію педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти Чернівецької області «Освіта можливостей: нові горизонти професійної (професійно-технічної) освіти у Чернівецькій області», робота якої представлена у п'яти секціях відповідних цільових груп педагогічних працівників області та присвячена: логістиці формування нових підходів до військово-патріотичного виховання в закладах професійної освіти; підсумкам методичної роботи з педагогічними працівниками закладів професійної (професійно-технічної) освіти області у 2021/2022 навчальному році та перспективи подальшої роботи; ролі освітнього менеджменту в діяльності педагога ЗП(ПТ)О; логістиці формування цифрового потоку у закладах професійної (професійно-технічної) освіти області; організації заходів з безпеки в освітньому середовищі; оцінці затребуваності навичок успішності у межах проекту EU4skills «Кращі навички для сучасної України»; організації атестаційного процесу педагогічних працівників ЗП(ПТ)О у 2022/2023 н.р. та логістиці роботи бібліотек у ЗП(ПТ)О Чернівецької області.

У 2022 році, у межах координації роботи логістичного потоку з наряду підвищення кваліфікації педагогічних працівників, Центром розроблено два силабуси тренінгів для педагогічних працівників ЗП(ПТ)О області та проведено 5 тренінгів: 4 тренінги діджитал-майстерки/тренінги з розвитку цифрових професійних компетентностей педагогів для педагогічних працівників (залучено 200 осіб) та 1 курс тренінгів «Кар'єрне консультування і розвиток підприємницьких навичок здобувачів освіти ЗП(ПТ)О» з розвитку професійних ключових компетентностей педагогів: розвиток м'яких навичок, формування компетентності щодо реалізації успішної професійної кар'єри, розвиток навичок самозайнятості для молоді, як майбутніх кваліфікованих робітників (залучено 35 осіб).

З березня по вересень 2022 року 74 педагогічні працівники ЗП(ПТ)О Чернівецької області пройшли курси підвищення кваліфікації в Центральному інституті післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України за програмою: Професійний розвиток педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти (на базі НМЦ ПТО Чернівецької області).

Методична робота Центру з напрямку логістики формування кадрового потоку, відображена у інформаційно-видавничій діяльності та у популяризації і поширенні освітніх матеріалів для дистанційного та змішаного навчання ЗП(ПТ)О області з робітничих професій. Щоквартально виходить у друк «Методичний вісник професійно-технічної освіти Чернівецьчини», де розміщено методичні напрацювання педагогічних працівників ЗП(ПТ)О області: методичні розробки уроків, посібники, підручники, методичні рекомендації тощо. За ініціативи Центру розроблено та розміщено на офіційному сайті НМЦ ПТО у Чернівецькій області вісім електронних каталогів освітніх матеріалів для дистанційного та змішаного навчання ЗП(ПТ)О області з робітничих професій за якими здійснюється підготовка кваліфікованих робітників у ЗП(ПТ)О Чернівецької області.

Отож, підсумовуючи, можна стверджувати, що сучасні заклади в системі П(ПТ)О потребують висококваліфікованих педагогічних працівників, здатних швидко адаптуватися до нових освітніх стандартів, приймати зміни, створювати високоякісні освітні продукти. Відповідно, логістика формування кадрового потоку, як передумова забезпечення якості освітніх послуг це є великий ланцюг різних логістичних зв'язків та потоків для отримання, впровадження та застосування знань, що здатні трансформувати сучасного педагога професійної освіти для надання освітніх послуг здобувачам освіти і як результат, випуску закладами професійної (професійно-технічної) освіти висококваліфікованих конкурентоздатних робітників, затребуваних на ринку праці.

Список використаної літератури

1. Сергеева Л.М., Микитюк С.М. Управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики: методичні рекомендації. Чернівці: Видавничий дім «Букрек», 2022. 56 с.
2. Пономарьова Ю.В. Логістика: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 192 с.
3. Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики. К., 2003. 296 с.

Борисюк Інна Анатоліївна,
викладач спецдисциплін ДНЗ «Центр
підготовки та перепідготовки робітничих
кадрів будівельної галузі»

ЛОГІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИФРОВОГО ПОТОКУ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

“Бути вчителем у цифрову добу – це навчати навичок майбутнього вже сьогодні”.

Дженіфер Флемінг, California State University

“Живи ніби завтра помреш, вчися ніби будеш жити вічно”.

Махатма Ганді

Логістична система – адаптивна система із зворотним зв'язком, що виконує ті чи інші логістичні функції та операції, складається, переважно, з декількох підсистем і має досить розвинуті зв'язки із зовнішнім середовищем.

Простими словами, логістика – це наука про організацію процесу передачі, зберігання та обробки послуг, ресурсів та ін. від постачальника (викладача) до кінцевого споживача (здобувача освіти). Об'єктами управління логістики є не лише матеріальні, та інформаційні потоки (знання, вміння, навички). Її метою є створення інфраструктури циркуляції різних об'єктів.

Логістична операція – відособлена сукупність дій, скеровану на перетворення матеріального та інформаційного потоку. Традиційними логістичними операціями вважаються збір, збереження та обробка даних інформаційного потоку.

Вимушені заходи для організації освітнього процесу під час воєнного стану потребують трансформацію змісту, методів та організаційних форм навчання з метою забезпечення якості та доступності освіти, посилення індивідуалізації та диференціації навчання. Тому якісні зміни в системі освіти неможливі без цифрової трансформації освітнього процесу, яка передбачає максимально повне використання потенціалу цифрових технологій. Цифровізація (діджиталізація) освітнього процесу спричинена потребою у широкому впровадженні інноваційних технологій, появою нових вимог до фахівців, зокрема до формування ключових компетентностей, і нового цифрового покоління (з особливими соціально-психологічними характеристиками). [3, .91]

Цифровізація системи освіти полягає у технологічній та цифровій модернізації інфраструктури закладу освіти, створенні безпечного цифрового освітнього середовища, розвитку цифрової компетентності педагогічних, науково-педагогічних та адміністративних кадрів, які здатні ефективно використовувати цифрові технології в освітньому процесі.[1, с. 2].

Актуальності набуває перехід до цифрового потоку навчання, що передбачає «не лише кількісне накопичення технічних засобів, а зміну цілей, пріоритетів, корпоративної ідеології, організаційних принципів і підходів, структури закладу тощо»

Перед викладачем постає низка завдань, а саме: пошук моделі цифровізації ; створення цифрового освітнього середовища, зокрема – забезпечення комп'ютерною технікою та ширококутовим доступом до Інтернету; розвиток інформаційно-технологічної інфраструктури закладу; підготовка, перепідготовка й підвищення кваліфікації педагогічних кадрів в умовах цифрових технологій для підвищення якості й ефективності навчання; створення нових форм освітнього контенту; організація системи відкритої дистанційної освіти; налагодження ефективної комунікації усіх учасників освітнього процесу в мережевому середовищі . [1, 2].

До основних напрямів цифровізації освітнього процесу належать: використання доповненої, віртуальної і змішаної реальності, хмарних технологій, мобільних та інтернет технологій, дистанційної освіти, масових відкритих онлайн курсів, гейміфікацію освітнього процесу, розвиток цифрових бібліотек

Зокрема, усе більшого поширення набуває використання цифрових освітніх ресурсів (ЦОР), популярності набувають відкриті цифрові освітні ресурси з різних галузей знань, які «передбачають набуття певного набору знань/умінь з їх перевіркою всередині та/або наприкінці вивчення курсу у формі тестування чи виконання певного роду завдань». [4,с.333]. Прикладами найбільш популярних платформ є Coursera, Prometheus, edX, MIT OpenCourseWare, FutureLearn, Udacity, UoPeople, OpenLearn.

До основних педагогічних технологій, що забезпечують цифрове навчання відносять: адаптивне навчання, технології дистанційного, мобільного та змішаного навчання, тощо. Таким чином, цифровізація є одним із ключових напрямків трансформації системи освіти і передбачає використання цифрових технологій в освітньому процесі з метою забезпечення якості та доступності освіти, посилення індивідуалізації та диференціації навчання, розвитку та поглиблення цифрової компетентності особистості.

Список використаної літератури

1. Арешонков В.Ю. Цифровізація вищої освіти: виклики та відповіді. Вісник НАПН України. 2020. № 2 (2). С. 1–6.
2. Колеснікова І.В. Цифровізація освітнього процесу в закладі післядипломної педагогічної освіти. Науковий часопис Нац. пед. унт імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи, 2020. Випуск 78. С.117–120.
3. Кучерак І.В. Теорія і методика професійної освіти. Випуск 22. Т. 2. 2020 С. 1.
4. Семеніхіна О.В., Юрченко А.О., Сбруєва А.А. та ін. Відкриті цифрові освітні ресурси в галузі ІТ: Кількісний аналіз. Інформаційні технології і засоби навчання. 2020. Том 75, №1. С. 331–348.

Ботук Марина Василівна

старший майстер, викладач спеціальних дисциплін, Чернівецьке вище комерційне училище Державного торговельно-економічного університету

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛОГІСТИЧНИХ ПОТОКІВ (МАТЕРІАЛЬНОГО ТА ПОТОКУ ЗНАНЬ) У ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ НАПРЯМУ ХАРЧОВОЇ ІНДУСТРІЇ

Педагогічна логістика спрямована на підвищення якості освітнього процесу та покликана забезпечити задоволення потреб споживачів освітніх послуг для більш ефективного використання кадрових ресурсів.

Логістика є системою, яка містить функціональні області, кожна з яких вирішує певні проблеми. До складу системи входять:

1. Інформація – планування навчального процесу, обробка замовлень, прогнозування попиту. Будь-яка логістична система управляється за допомогою інформаційної;
2. Навчально-лабораторна база – вибір виду та засобів надання освітніх послуг;
3. Кадри, які обслуговують здобувачів освіти – важливий складовий елемент системи логістики, їх підбору та підготовки надається велике значення.

Логістика в сфері освіти – інтегрований процес планування, отримання, накопичення та руху освітніх послуг та інформації, в тому числі, освітньої статистики, що в свою чергу, є методологічною основою для аналізу стану систем, пошуку і прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Основне завдання логістики полягає в забезпеченні потоку пізнання, навчання, психології, матеріально-технічних досягнень від установи освіти до споживача. Застосування організаційно-управлінських методів освітньої логістики в сфері професійної освіти, дозволяє підвищувати ефективність використання матеріальних, інформаційних, кадрових ресурсів і створює інформаційно-освітнє середовище в масштабах регіональної системи освіти. [1, с.10, 11]

Сучасні реалії нашого життя протягом останніх років створюють передумови для нового підходу до навчання в закладах професійної освіти. За період карантину, який тривав два роки, наш навчальний заклад адаптувався до навчання здобувачів освіти як в онлайн режимі так і в офлайн режимі. Тому, з початком війни в нашій країні Чернівецьке вище комерційне училище Державного торговельно-економічного університету дуже швидко переформатувало свою педагогічну діяльність знову на дистанційну форму навчання. Паралельно із навчанням, як і в більшості закладів освіти України, на території яких не було бойових дій, педагогічний колектив закладу займався і продовжує займатися волонтерською діяльністю. А вона в свою чергу пов'язана саме з харчовими технологіями – професіями, яким навчають здобувачів освіти в нашому закладі професійно-технічної освіти. Саме використання інноваційних технологій

дозволяє наразі проводити уроки виробничого навчання в режимі онлайн, приймати кваліфікаційні пробні роботи і випускати здобувачів освіти з дипломом кваліфікованого робітника.

Для проведення уроків виробничого навчання в онлайн режимі майстрами виробничого навчання були відзняті фрагменти відео уроків і створені презентації з різних тем для здобуття знань, умінь і навичок з професій, які викладені на сайті училища. Кожен здобувач освіти має можливість переглянути відео уроку відповідно до теми, після чого відтворювати свої практичні навички вдома, на роботі, тощо. Фрагменти виконання відео завдань відправляються здобувачами освіти на електронну пошту групи для можливості оцінювання майстром виробничого навчання. Перевіривши завдання, майстер виробничого навчання оцінює знання і вміння здобувачів освіти та надає рекомендації. При здачі кваліфікаційної пробної роботи в онлайн режимі здобувач освіти знімає відео приготування страв, кондитерських виробів, коктейлів, напоїв, сервіровки столу, тощо. Професії, яким навчає наш заклад, дають можливість відтворювати завдання за допомогою відео технологій.

Для створення в училищі умов, наближених до сучасних закладів харчування, в 2019 році був зроблений капітальний ремонт та закуплене сучасне устаткування для виробничої майстерні «Кухня», де здобувачі освіти проходять виробниче навчання. У 2020 році, коли навчання відбувалось онлайн, карантинний період використали для поновлення матеріально-технічної бази навчального закладу – було зроблено капітальний ремонт та реконструкцію лабораторії кухарів. Тепер лабораторія налічує 16 сучасних робочих місць та робоче місце викладача, обладнане необхідним сучасним устаткуванням та інвентарем, зал для бракеражу на 16 місць, дві роздягальні, нові меблі в сервізній. Всі робочі місця оснащені новими робочими столами, сучасними інфрачервоними плитами, дошками і ножами відповідно до вимог НАССР, кухонним і столовим посудом, тощо. У 2021 році закінчили ремонтні роботи і в новій лабораторії кондитерів. Лабораторія створена на 16 робочих місць, оснащена новим сучасним устаткуванням, інвентарем і посудом.

Під час проведення уроків виробничого навчання майстер проводить перевірку професійно-теоретичних знань – в залі для бракеражу, демонструє практичний показ для здобувачів освіти на робочому місці майстра. Після закінчення вступного інструктажу кожен здобувач освіти, на своєму робочому місці, готує страви чи кондитерські вироби, удосконалюючи свої навички, з використанням сучасного технологічного обладнання.

Лабораторії також використовуються на уроках теоретичного навчання для проведення лабораторно-практичних робіт, де здобувачі освіти закріплюють на практиці свої теоретичні знання. Після приготування страв чи кондитерських виробів здобувачі освіти проводять дегустацію у залі для бракеражу, навчаючись при цьому давати правильну оцінку.

Саме в лабораторіях навчального закладу, після їх реконструкції, знімаються всі відео уроки. І не тільки. До 30-річчя Незалежності України училище підготувало проект «Майстер класи приготування страв Буковини». До найбільш значущих релігійних свят, які святкуються в Україні, майстрами виробничого навчання були відзняті відео фрагменти приготування найбільш поширених етнічних буковинських страв, кондитерських виробів і сервіровки тематичних столів. В передсвяткові дні відповідні майстер-класи транслювалися у фейсбуці і на You Tube каналі.

Здобувачі освіти різних професій також проводять майстер-класи в прямому ефірі, через інстаграм канал, демонструючи свої практичні навички учням шкіл і не тільки, які підключаються до прямих ефірів. Хочу зауважити на тому, що нестандартні форми проведення уроків виробничого навчання дають можливість нашому начальному закладу паралельно проводити ще і профорієнтаційну роботу.

При атестації педагогічних працівників заняття проводяться в онлайн режимі із застосуванням запису відео уроків в прямому ефірі, під час якого є можливість побачити повністю проведення вступного чи заключного інструктажів як в прямому ефірі, так і у

відеозапису. Атестаційна комісія має можливість бачити методику проведення як теоретичного уроку, так і уроку виробничого навчання.

Таким чином, можна зробити висновок. Що на всіх періодах навчального процесу є логічний ланцюг, який дозволяє не зупиняти навчання, а навпаки вдосконалювати його завдяки інтерактивним технологіям і бажанню педагогічних працівників передавати свої вміння і навички здобувачам освіти незважаючи ні на що.

Україна до ПЕРЕМОГИ!

Список використаної літератури

1. Сергеева Л.М., Микитюк С.М. Управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики: методичні рекомендації. Чернівці: Видавничий дім «Букрек», 2022. 56 с.
2. Закон України «Про Національну програму інформатизації» № 74/98-ВР Відомості Верховної Ради України. 1998. № 27–28. С. 181.
3. Байраківський А. І. Особливості самостійної роботи студентів в умовах запровадження комп'ютерних технологій у навчальному процесі: матеріали III Міжнародної науково-методичної конференції ДУІКТ. Київ, 2006. 247–251 с.
4. Пометун О.І, Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посіб. Київ, 2006. 104 с.

Братко Марія Василівна,
*професор кафедри професійної і вищої освіти
Центрального інституту післядипломної
освіти ДЗВО «Університет менеджменту
освіти» НАПН України, доктор педагогічних
наук, професор*

ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ ЯК ЛОГІСТИЧНА СИСТЕМА

Професійна освіта в Україні в умовах воєнного часу та наступного відродження країни у повоєнний час відіграє та відіграватиме одну з вирішальних ролей у розвитку людського капіталу, оскільки здійснює професійну підготовку фахівців, в яких є нагальна потреба вітчизняної економіки. Сучасна економічна теорія ідентифікує людський капітал як один із найважливіших складників довгострокового економічного зростання. Саме «людський капітал є головним драйвером створення та розвитку інноваційної економіки» [2, с. 6].

Відтак, актуалізується питання результативної діяльності закладів професійної (професійно-технічної) освіти в умовах необхідності досягнення стратегічних, тактичних, оперативних цілей та доцільно-раціонального використання ресурсів – матеріальних, людських, фінансових. Вирішення цього завдання можливе за умови ефективного управління процесами в закладі освіти, координування синергетичної взаємодії усіх структур та процесів закладу освіти. В цьому контексті може стати у нагоді логістика як наука і практика про оптимізацію потокових явищ у економічних системах різного рівня та середовищний підхід, який озброює суб'єкта управління методологією та технологією використання освітнього середовища закладу освіти для організації професійної підготовки здобувачів освіти.

Освітня (педагогічна) логістика (англ. educational logistics) – піддисципліна логістики, яка займається менеджментом (управлінням) педагогічних потоків, виходячи з принципів логістики і принципу простоти реальних систем [3]. Освітня логістика – наука про планування, контроль і управління операціями, здійснюваними в процесі формування освітньої послуги,

доведення готової продукції до споживача відповідно до інтересів і вимог останнього, а також в процесі передачі, зберігання й обробки відповідної інформації [4, с. 9].

Середовищний підхід передбачає системну діяльність, спрямовану на створення і розвиток у закладі освіти середовища, яке оптимально задовольняє освітні потреби здобувача освіти та дозволяє досягти цілей діяльності освітньої організації [1, с. 175]. Середовищний підхід не підміняє відомі методологічні підходи в освіті – системний, діяльнісний, особистісно зорієнтований, культурологічний, етико-педагогічний, компетентнісний, а інтегрує їх, доповнюючи та конкретизуючи, орієнтуючись на особистість, яка за усіх умов є метою, результатом педагогічної діяльності. Кожен із зазначених підходів тією чи іншою мірою апелює до освітнього середовища як детермінанти розвитку особистості, оскільки здобувач освіти неодмінно, довільно чи мимовільно, усвідомлено чи не усвідомлено, занурений у певне освітнє середовище.

Актуалізуємо, що *освітнє середовище закладу професійної (професійно-технічної) освіти* – це багатосуб'єктне та багатопредметне системне утворення, що має об'єктивні можливості цілеспрямовано впливати на професійно-особистісний розвиток майбутнього фахівця, забезпечуючи його готовність до професійної діяльності та/або продовження навчання, успішного виконання соціальних ролей і самореалізації у процесі життєдіяльності. За своєю природою – це комплекс умов – можливостей та ресурсів (матеріальних, фінансових, особистісних, технологічних, організаційних, репутаційних) для освіти особистості, що склались цілеспрямовано в установі, яка виконує освітні функції щодо надання фахової освіти, забезпечує можливості для загальнокультурного та особистісного розвитку суб'єктів освітнього процесу [1, с.146].

Застосування освітньої (педагогічної) логістики в освітньому середовищі закладу професійної (професійно-технічної) освіти дозволяє оптимально синхронізувати освітнє середовище, яке у цьому випадку є локальною освітньою системою, наблизити рівень управління ним до оптимального, аналогічного з управлінням економічними системами. Це дає можливість зменшити ризики неефективного використання ресурсів, а значить посилити ефективність діяльності освітнього закладу в цілому. Логістичний підхід до управління наявними в освітньому середовищі професійної (професійно-технічної) освіти потоками (матеріальними, фінансовими, інформаційними, сервісними, кадровими, здобувачів освіти) оптимізує функціонування його структурних компонентів задля досягнення стратегічної цілі діяльності – підготовки *конкурентоздатних* на ринку праці фахівців. Питання якості освіти й ефективності функціонування закладу освіти є взаємопов'язаними. Узагальнюючи існуючі підходи до виокремлення структур освітнього середовища закладу професійної (професійно-технічної) освіти, зазначимо, що найбільш оптимальним є виокремлення наступних структурних компонентів: особистісного (суб'єкти освітнього процесу, зв'язки і взаємовідносини між ними, що проявляються у діяльності, спілкуванні та поведінці); аксіологічно-сміслового (місія, візія, стратегія, цінності, традиції, церемонії, ритуали, символи, корпоративна культура, історії соціально-схвального життєвого успіху випускників); інформаційно-змістового (основні та допоміжні освітні програми; позааудиторні культурні та соціальні проекти; нормативні документи, які регламентують освітню діяльність та взаємодію суб'єктів освітнього процесу); організаційно-діяльнісного (форми, методи, способи, технології, стилі взаємодії та поведінки суб'єктів освітнього процесу, способи комунікації, у тому числі через соціальні мережі, управлінські структури та механізми, включаючи студентське самоврядування); просторово-предметного (матеріально-технічна інфраструктура, аудиторний фонд, комп'ютерний парк, обладнання для внутрішньої ІК-мережі, виходу в Інтернет, бібліотечні ресурси, у тому числі електронні, побутові умови, дизайн та обладнання приміщень) [1, с.175].

Сучасна теорія і практика логістики використовує широкий перелік логістичних концепцій, які варті дослідження з метою запровадження в сфері освіти. Зокрема, це:

Requirements / resource planning (RP) – планування потреб/ресурсів; Just-in-time (JIT) – «точно в строк»; Lean Production (LP) – «струнке» або «худе» виробництво, Demand-driven techniques (DDT) – логістика, орієнтована на попит; Supply chain management (SCM) – управління ланцюгом (ланцюгами) постачання; Effective Customer Response (ECR) – ефективна реакція на запити споживачів; Value added logistics – логістика доданої вартості; Time-based logistics – логістика в реальному масштабі часу; E-logistics – електронна логістика; Virtual logistics – віртуальна логістика. Зауважимо, що однією із найпоширеніших логістичних концепцій є концепція планування потреб/ресурсів (requirements / resource planning (RP)), яка, на нашу думку, є актуальною для освітнього середовища закладу освіти як комплексу умов–можливостей та ресурсів (матеріальних, фінансових, особистісних, технологічних, організаційних, репутаційних) для освіти особистості. Ця концепція дозволяє здійснювати планування витрат ресурсів для забезпечення усіх етапів професійної підготовки фахівця в умовах закладу освіти на наукових засадах, з урахуванням циклічності діяльності освітньої організації, пов'язуючи плани та конкретні практичні кроки, спрямовані на заплановані результати, беручи до уваги гармонійний розвиток кожного з компонентів освітнього середовища закладу освіти.

Надзвичайно важливо у процесі запровадження логістичного підходу до управління підготовкою фахівців в умовах закладу професійної (професійно-технічної) освіти пам'ятати, що метою є удосконалення освітнього середовища з метою максимізації освітніх результатів здобувачів освіти.

Список використаної літератури

1. Братко М.В. Управління професійною підготовкою фахівців в освітньому середовищі університетського коледжу : теорія і практика: монографія. Кам'янець-Подільський: «Аксіома», 2017. 424 с.
2. Розвиток людського капіталу: на шляху до якісних реформ. Центр Разумкова. Київ : Заповіт, 2018. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2018_LUD_KAPITAL.pdf
Україна
3. Сергєєва Л.М. Освітня логістика в управлінні розвитком професійно-технічного навчального закладу. Вісник післядипломної освіти, 2014. №11, С. 144–153.
4. Сергєєва Л.М., Микитюк С.М. Управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики: методичні рекомендації. Чернівці: Видавничий дім «Букрек», 2022. 56 с.

Брезіцька Валентина Володимирівна,
заступник директора Навчально-методичного кабінету професійно-технічної освіти у Київській області

Юрченко Тетяна Володимирівна,
методист ДПТНЗ «Переяслав-Хмельницький центр професійно-технічної освіти»

УПРОВАДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЛОГІСТИКИ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Підготовка кваліфікованого фахівця, який відповідає потребам сучасного суспільства та вимогам роботодавця, – одне з фундаментальних завдань закладу професійної освіти. Заклад освіти, незалежно від його профілю, задовольняє загальні потреби, згідно з якими кожний випускник повинен мати сучасні професійні компетентності, бути здатним дати оцінку наслідкам своєї професійної діяльності і спроможним до подальшого творчого розвитку. Таким

чином, заклади професійної освіти постійно працюють над покращанням якості освіти шляхом введення інновацій та зміни парадигми традиційних освітніх послуг [5].

У даний час забезпечити успішне функціонування системи освіти у значній мірі може допомогти педагогічна логістика, метою якої є системна інтеграція і оптимізація освітніх потоків. Досягнення цієї мети характеризується підвищенням якості освітнього процесу і зниженням загальних витрат на його підтримку. Логістичний процес управління розвитком закладу професійно-технічної освіти передбачає обслуговування руху різних видів потоків, а саме: матеріального, сервісного, цифрового, потоку знань, фінансового, потоку здоров'я, інформаційного і кадрового [2].

Потік знань. Він включає в себе такі ланки, як виробництво знань, розвиток інтелекту, видалення застарілих та поширення нових знань в освітньому просторі. Основне завдання в цьому потоці – створення єдиного інформаційно-освітнього простору.

Інформаційний потік – це сукупність повідомлень, інформації, яка циркулює всередині освітньої системи або між освітньою системою й зовнішнім середовищем та призначена для управління освітньою діяльністю.

Потік здоров'я спрямований на розвиток і реалізацію творчого потенціалу та тривалість активної діяльності здобувачів освітніх послуг.

Кадровий потік – це педагогічні працівники, задіяні в освітньому процесі, та ті, що його супроводжують [4, с. 105].

Матеріальний потік – це сукупність матеріальних цінностей, які забезпечують безперервний освітній процес професійно-технічного закладу, створюють комфортне, сучасне освітнє середовище для здобувача освіти.

Фінансовий потік – це сукупність коштів, цінних паперів та інших фінансових активів, що циркулюють всередині освітньої системи, між освітньою системою та зовнішнім середовищем та які необхідні для обслуговування матеріального потоку. Фінансовий потік забезпечує рух матеріального потоку і тільки в окремих випадках виступає як самостійний суб'єкт. Специфіка фінансового потоку полягає, в першу чергу, у потребі обслуговувати освітній процес.

Цифровий потік дозволяє значно скорочувати освітні витрати, а також призводить до підвищення ефективності надання освітніх послуг, продуктивності праці працівників та покращання сервісу для споживачів, тобто роботодавців.

Сервісний потік (потік послуг) має відображати організаційну відповідь на виявлені потреби та бажання цільового сегмента в певному соціально-економічному контексті і в освітній логістичній системі [4, с. 105].

У сучасних умовах розвитку освіти увага приділяється здебільшого розгляду матеріальних, фінансових та інформаційних потоків. Кадрові ж потоки залишаються поза увагою. Хоча, на нашу думку, рух кадрових потоків має вирішальне значення для правильної організації управління іншими потоковими процесами. Персонал є основою будь-якої організації. Тому планомірний рух, розвиток та використання кадрових потоків сприяє підвищенню ефективності функціонування закладу професійно-технічної освіти [1].

Варто зазначити, що в роботі з кадрами потрібно обрати правильну стратегію, яка буде спрямовувати потенціал педагогів у потрібне русло.

Упровадження педагогічної логістики в освітній процес закладу освіти забезпечується створенням навчально-методичної документації, а саме:

➤ **освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника** відображає основу галузевого компоненту сутності професій та конкретизована з урахуванням зауважень і пропозицій фахівців підприємства-замовника у відповідності із специфікою конкретного виробництва;

➤ **робоча освітня програма та робочий навчальний плані з певної професії** включають зміст тем, професійних знань, умінь та навичок, вимоги до знань і умінь, які повинні

бути сформульовані таким чином, щоб після закінчення вивчення теми можна було перевірити ступінь засвоєння здобувачами освіти знань та набутих умінь за 12-бальною системою; графік освітнього процесу тощо;

➤ **поурочно-тематичний план** складається у відповідності до робочої навчальної програми, містить найменування тем та відомості про обсяги навчального часу для їх вивчення;

➤ **детальна програма з виробничої практики** визначає зміст робіт відповідного рівня кваліфікації для практичного закріплення знань, умінь та навичок здобувачів освіти, одержаних в процесі теоретичного та виробничого навчання з професії. Такі програми розробляються для кожного кваліфікаційного рівня з урахуванням особливостей конкретного виробництва, технологічного процесу, номенклатури, складу робіт, умов організації праці;

➤ **перелік навчально-виробничих робіт з професії** визначає роботи, які виконують здобувачі освіти з метою оволодіння професійними знаннями, вміннями та навичками, що передбачено програмою виробничого навчання;

➤ **перелік перевірочних робіт** визначає роботи, які виконують здобувачі освіти з метою перевірки їх рівня професійних знань та вмінь;

➤ **план уроку виробничого навчання** складається майстром виробничого навчання відповідно до навчальної програми на кожний день занять з виробничого навчання в майстернях закладу освіти або на виробництві;

➤ **критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти** відображають єдині вимоги до оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти, виступають конкретними нормами, що регулюють виставлення балів з різних навчальних предметів та виробничого навчання. Розробляються на основі типових з кожного розділу професійно-практичної підготовки, навчальної теми та кожної навчально-виробничої роботи;

➤ **пакет контрольних завдань для перевірки знань** включає в себе завдання для перевірки знань та вмінь здобувачів освіти під час поточного, тематичного, семестрового, річного контролю;

➤ **інструкційно-технологічна картка** включає вказівки з виконання навчально-виробничої роботи залежно від технології, послідовності виконання роботи, навчально-технічних та технологічних вимог, правил виконання прийомів, малюнків, схем, фотографій, правил безпеки праці, елементів самоконтролю;

➤ **завдання для курсових (дипломних) робіт;**

➤ **паспорт навчальної лабораторії (майстерні)** містить відомості про забезпечення та зміст лабораторії, забезпечує оптимальну систему навчально-методичної документації;

➤ **щоденник для проходження виробничої практики** видається майстром виробничого навчання здобувачу освіти з метою контролю проходження ним виробничої практики;

➤ **графік перевірки виробничої практики майстром** розробляється майстром виробничого навчання на час проходження здобувачами освіти виробничої практики.

Таким чином, можемо зробити висновок, що освітній процес закладу професійної (професійно-технічної) освіти повинен базуватись на принципах педагогічної логістики, бо це є вимогою сьогодення. Дотримання вимог логістичних потоків допомагає зменшити інформаційні, кадрові, фінансові та інші витрати на підготовку майбутніх кваліфікованих фахівців [3].

Список використаної літератури

1. Воловик В.Є. Логістичний підхід до організації управління і контролю якості навчального процесу у вищій школі. Наука і освіта. 2005. №7–8. С. 135–143.
2. Іванов Ю.В. Використання логістичного підходу в системі освіти. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Конкурентоспроможна модель

- інноваційного розвитку економіки України» (м. Кропивницький, 14 квітня 2020). С. 18–20.
3. Кінах Н.В. Впровадження принципів педагогічної логістики в управління розвитком закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет конференції «Проблеми і перспективи розвитку професійної компетентності працівників системи професійної освіти в умовах реформування освітньої галузі» (м. Біла Церква, 27 лютого 2019). С. 98–104.
 4. Сергеева Л.М., Микитюк С.М. Впровадження моделі розвитку закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики. Наукові записки малої академії наук України. 2022. №1(23). С.101–109.
 5. Сергеева Л.М. Освітня логістика в управлінні розвитком професійно-технічного навчального закладу. *Вісник післядипломної освіти*. 2014. Вип. 11. С. 144–153.

Бур'ян Оксана Михайлівна,
*заступник директора з навчально-виробничої
роботи державного навчального закладу
«Корсунь-Шевченківський професійний ліцей»*

ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ВИРОБНИЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНО – ВИРОБНИЧИЙ ПРОЦЕС – ЛОГІСТИЧНИЙ АСПЕКТ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Перехід до інноваційної моделі розвитку логістики – найхарактерніший аспект сучасного етапу в освітній діяльності. Інновації у логістиці – суттєвий елемент підвищення ефективності у підготовці кваліфікованих робітників. Логістична інновація починається з ідеї і проходить фази дослідження, розробки та створення нових стадій логістичних процесів та їх реалізацію. Інноваційна модель розвитку логістики охоплює сферу всього освітнього процесу. Починаючи від загальноосвітньої підготовки, загально професійної, професійно-теоретичної, професійно-практичної підготовки до завершення повного курсу навчання та отримання на виході кваліфікованих робітників.

Впровадження сучасних виробничих технологій у навчально-виробничий процес – логістичний аспект інноваційної діяльності. Розвиток інноваційної діяльності неможливий без участі кваліфікованих фахівців, які повинні мати ґрунтовну підготовку у своїй галузі та організації інноваційної діяльності, що передбачає знання, уміння, виконання управляти інноваційними процесами з урахуванням тенденцій інноваційного розвитку.

Планування інноваційного уроку вимагає від викладачів, майстрів виробничого навчання більше зусиль, ніж традиційного, оскільки необхідно визначити сукупність форм, методів, доступність, логічність та посиленість їх застосування на уроках.

Алгоритмом підготовки педагога до інноваційного уроку є:

1. визначення теми;
2. визначення типу (в залежності від основної мети уроку) і виду уроку (в залежності від методів його проведення);
3. зміст навчального матеріалу;
4. вибір методик з урахуванням інноваційності;
5. інтерактивні завдання, форми, методи навчання і контролю;
6. критерії оцінювання завдань (визначаються оцінюванням завдань, виконуваних учнями (якість, швидкість, продуктивність, самостійність, дотримання безпеки праці);
7. врахування часу на проведення елементів уроку;
 - орієнтований на реальні умови праці;
 - зв'язок між теорією і практикою;
 - врахування професійних ситуацій у процесі навчання;

- співпраця викладачів і майстрів виробничого навчання;
- співпраця з наставниками, відповідальними за ТБ.

Інноваційний урок має бути логічно побудований. Навчальні плани, програми викладач, майстер виробничого навчання складає так, щоб формування знань, умінь і навичок були направлені на виконання професійної діяльності визначеного рівня - розряд, кваліфікацію, категорію. Педагогічними працівниками закладу освіти розробляється власний підхід інноваційного вдосконалення в навчальний процес. Викладачами, майстрами виробничого навчання визначається і впроваджуються сучасні технології у навчально-виробничий процес самостійно.

На уроках теоретичного та виробничого навчання застосовуються такі технології:

- фронтальна форма;
- фронтально-групова форма;
- робота в парах;
- індивідуальна форма;
- тренінги;
- майстер-клас;
- імітаційні технології;
- зв'язок між загальноосвітніми і спеціальними дисциплінами;
- використання інтернет-ресурсів.

Хочу детально зупинитися на деяких формах впровадження викладачами, майстрами виробничого навчання на уроках теоретичного та виробничого навчання в ліцеї.

Інтерактивне навчання – це співпраця вчителя і здобувача, спільне вирішення навчальних завдань. Це може бути як фронтальне так і індивідуальне навчання. Також застосовується така форма як фронтально-групова із застосуванням декількох методик: практично всі учні працюють над одним завданням, це можуть бути тестові завдання, опитування, а інша частина учнів в цей час виконує завдання підвищеної складності. Одна з форм робота в парах – більш успішний учень надає допомогу учню який її потребує. Індивідуальна форма – за єдиною темою, програмою учні виконують завдання одного рівня складності самостійно. Одна із інноваційних методів, найпоширеніших форм, за допомогою якої відбувається поглиблення професійних знань, умінь, навичок під час професійної підготовки фахівців електротехнічного профілю – майстер-клас – інтерактивна форма проведення сучасного уроку, базується на практичних діях, у процесі яких відбувається передача вчителем власного досвіду та професійної майстерності. Готуючись до майстер-класу викладач, майстер виробничого навчання звертає увагу на те, що на даному занятті головним є не стільки повідомлення нової інформації, як презентація сучасних освітніх практик, продуктивних способів, прийомів, методик, засобів професійної діяльності.

Отже, всі інноваційні методи, форми які приводять до позитивних результатів і спрямовані на формування професійних умінь і навичок мають право на їх використання на уроках теоретичного та виробничого навчання. Педагогічні працівники постійно підвищують фаховий рівень, запроваджують свій досвід, використовують новітні технології в навчанні.

Василишин Марія Володимирівна,
*викладач-методист ВСП «Львівський
 фаховий коледж харчової і переробної
 промисловості НУХТ»*

**ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА ТА ПЕДАГОГІЧНА ЛОГІСТИКА -
 ВАЖЛИВІ УМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ТА РЕГУЛЮВАННЯ
 СУЧАСНОГО РИНКУ ПРАЦІ**

В умовах освітніх змін сучасне суспільство потребує нової якості освіти. На новий якісний рівень за таких умов має вийти професіоналізм педагога, що перебуває в авангарді суспільних перетворень: умотивованому, компетентному, кваліфікованому, який має академічну свободу й розвивається професійно впродовж життя.

Педагогічні працівники отримують дедалі все більше можливостей для професійного розвитку, самореалізації й удосконалення фахової майстерності. Такі поняття, як віртуальна лабораторія, вебінар, дистанційне навчання стали невід'ємним компонентом професійного життя сучасного викладача. Іноді буває навіть важко зорієнтуватися серед багатьох інтернет-ресурсів, які пропонують можливості для забезпечення безперервного професійного розвитку сучасних освітян.

Якість освіти є основою для розвитку будь-якої країни внаслідок того, що навчання компетентних людей як робочої сили створює цінність на робочому місці і веде до економічного зростання держави у майбутньому. Таким чином, заклади освіти несуть відповідальність за надання якісних освітніх послуг здобувачам освіти, які потребують відповідних умов та гарної атмосфери навчання.

Фактично, забезпечити успішне функціонування системи освіти у значній мірі може допомогти логістика, як мистецтво створення попиту та процес залучення клієнтів, як існуючих, так і потенційних. Конкуренція є скрізь, освітній сектор послуг не є винятком. Цікаво, що потреба в «логістиці» своїх послуг до недавнього часу не відчувалась українським сектором освіти, оскільки навчальні заклади мали справу з більшим попитом, ніж могли б задовольнити.

Питання формування і використання педагогічної логістики в управлінні розвитком закладів професійної освіти досліджували Л.М. Сергеева, В.А. Денисенко, М.В. Руда, В.Л. Лівшиць, М.О. Мельников, Т.Н. Скоробогатова, Н.В. Шевченко. Проте, аналіз сучасних наукових публікацій і досліджень з питань педагогічної логістики свідчить, що сьогодні не існує чіткого окреслення та розуміння цього поняття. Так, одна група вчених застосовує поняття «педагогічна логістика»; друга група – поняття «освітня логістика»; третя група вчених вживає декілька понять водночас в якості синонімів, тобто спостерігається тісне переплітання понять.

Нині спостерігається певний дисбаланс між попитом на ринку праці на фахівців, які мають потрібні професійні знання, уміння та навички у цілком визначеній сфері діяльності на високому рівні, і обмеженими можливостями ЗП(ПТ)О щодо задоволення такого попиту. Основними причинами цього є:

- відсутність чітких вимог роботодавців щодо професійних компетенцій майбутніх фахівців, а також їх дистанціювання від процесів формування або корегування навчальних програм;
- відсутність або епізодичність вивчення освітніми закладами вимог ринку праці та їх врахування при формуванні й виконанні освітнього замовлення;
- освітні заклади за різних причин не завжди можуть забезпечити підготовку фахівців за професіями, що користуються попитом на ринку праці;
- на час закінчення навчання роботодавці нині досить часто відмовляються від випускників ЗП(ПТ)О, які пройшли адресну цільову підготовку, мотивуючи це скороченням обсягів виробництва.

Зважаючи на вище зазначені проблеми і тенденції я вважаю, що кожен освітній заклад повинен зробити власні перші кроки у напрямку реорганізації системи підготовки фахівців, її адаптацію до впровадження та використання логістичних принципів функціонування.

Аналізуючи запити роботодавців щодо кваліфікаційних вимог до майбутніх фахівців, керівники закладів освіти можуть вживати заходи, що спрямовані на перегляд та вдосконалення змісту навчальних дисциплін, навчальних та виробничих практик, тощо, адаптуючи їх до потреб соціально-економічної сфери діяльності суспільства. Все це зменшить дистанцію між

зкладами освіти і роботодавцями, а також сприятиме підготовці дійсно потрібних суспільству фахівців.

Отже, використання принципів педагогічної логістики дозволяє узгодити вимоги роботодавця як замовника фахівців та споживача результатів їх професійних компетенцій і закладів професійної освіти як виконавця цього замовлення. З точки зору роботодавця, педагогічна логістика описує потреби виробничого процесу стосовно участі у ньому фахівців з цілком визначеними навичками.

Підготовка майбутніх фахівців в ЗП(ПТ)О повинна базуватись на принципах педагогічної логістики, оскільки логістичні потоки мінімізують витрати (інформаційні, кадрові, фінансові, та інші) на їх підготовку.

Крім модернізації та розвитку системи професійної орієнтації потребує трансформації та реформування і система професійної освіти України на основі врахування сучасних і перспективних потреб розвитку суспільства. Пошук нових прогресивних форм реалізації освіти передбачає переорієнтування на реалії розвитку ринку праці, сучасні світові тенденції з урахуванням особливостей національної економіки. Посилення конкуренції зумовлює необхідність упровадження інновацій у виробничі процеси різних видів економічної діяльності, що потребує якісної підготовки робочої сили на ринку праці.

Слабкість координації діяльності навчальних закладів, що здійснюють професійну підготовку та перепідготовку, відповідно до переліку професій, за якими здійснюється підготовка, приводить до дублювання професійних напрямів підготовки у регіонах. Водночас у регіональному масштабі доволі часто спостерігається значна потреба у працівниках окремих професій, підготовка за якими або не здійснюється, або незначна. Саме тому визначення потреби повинно відбуватися на регіональному рівні.

Неефективність структурних зрушень в економіці України зумовлює посилення професійно-кваліфікаційної невідповідності попиту та пропозиції робочої сили. Це потребує приведення у відповідність до сучасних інноваційних тенденцій параметрів працересурсного потенціалу, зокрема, робітничі кадри мають відповідати вимогам технологічного суспільства. З цією метою повинна бути проведена модернізація професійної освіти, оптимізація професійно-кваліфікаційної структури робочої сили, що зумовлює необхідність наближення підготовки кадрів відповідно до вимог роботодавців та регіональних потреб економіки [3, с. 31].

Нормативна невизначеність механізмів налагодження зв'язків навчальних закладів із роботодавцями передбачає налагодження зв'язків між навчальними закладами та роботодавцями на регіональному і національному рівні [5, с. 113–115].

Крім недосконалості системи, на ринок праці впливають і інші не менш важливі фактори, а саме:

- економічний розвиток регіону та соціальна відповідність роботодавців (відповідна заробітна плата, гідні умови праці та соціальні гарантії);
- недосконалість системи освіти (різке збільшення кількості випускників вищих навчальних закладів та зниження якості освіти);
- спотворення суспільної думки (зниження престижу робітної професії та статусу робітника у суспільстві);
- втрата цілісності системи професійної орієнтації (розрив зв'язків між школою, навчальними закладами фахової передвищої освіти та роботодавцями; відсутність державного замовлення на підготовку кадрів).

Отже, з огляду на це, серед перспективних напрямів підвищення ефективності освіти у контексті вимог ринку праці можна виділити такі:

1. Налагодження дієвого контролю за працевлаштуванням і подальшою трудовою діяльністю працевлаштованих випускників на зазначеній посаді за отриманою спеціальністю. Це можливо забезпечити на основі моніторингу працевлаштування випускників, що передбачає взаємодію органів виконавчої влади різних рівнів, об'єднань роботодавців і навчальних

закладів щодо визначення необхідних обсягів підготовки кадрів за деталізованим переліком професій.

2. Розроблення адекватних механізмів оцінювання відповідності кваліфікації випускників навчальних закладів потребам ринку праці шляхом моніторингу професійної кар'єри випускників після закінчення навчального закладу.

3. Стимулювання роботодавців до організації виробничої практики студентів з метою ознайомлення з виробничим процесом і подальшим їх працевлаштуванням на цих підприємствах, забезпечення стажування викладачів навчальних закладів на підприємствах, покращення наявної навчально-матеріальної бази.

4. Мотивація роботодавців до участі у підготовці навчальних програм, узгодженні освітніх та професійних стандартів. Це передбачає налагодження взаємодії професійно-технічних навчальних закладів із роботодавцями у розробленні нових навчальних програм та оновленні змісту чинних програм; підвищення частки практичного компонента у складі навчальних програм; впровадження виробничої практики (програм стажування).

5. Покращення інформаційного забезпечення прогнозування розвитку ринку праці за професіями та видами економічної діяльності. Це потребує залучення додаткових джерел інформації з метою отримання необхідної для прогнозування наявної структури робочої сили за професіями та видами економічної діяльності.

6. Удосконалення порядку формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців з урахуванням потреби ринку праці.

7. Створення нормативно-законодавчої бази розвитку державно-приватного партнерства у сфері освіти; запровадження стимулів (насамперед податкових пільг) для збільшення інвестицій бізнесу в розвиток професійної освіти та навчання.

Список використаної літератури:

1. Беганська І.Ю. Професійна орієнтація та професійна освіта в Україні: теорія і практика. Донецьк: «ВІК», 2019. 428 с.
2. Лівшиць В. Л. Педагогічна логістика. КохтлаЯрве, 2017. № 1. С. 72–79.
3. Петрова Т. Професійний розвиток працівників: проблеми стимулювання персоналу та заінтересованості роботодавців // Україна: аспекти праці. 2016. № 2. С. 26–34.
4. Руда М.В. Перспективи впровадження освітньої логістики в Україні. Вісник національного університету «Львівська політехніка»: зб. наук. праць. 2019. Вип. 749. С. 71–77.
5. Шубенок С. Сучасний стан та проблеми підготовки робітничих кадрів відповідно до потреб ринкової економіки. Україна: аспекти праці. 2020. № 8. С. 31–37.

Вашенко Алла Павлівна,

*методист Навчально-методичного центру
професійно-технічної освіти у
Дніпропетровській області*

Вашенко Алєся Володимирівна,

*студентка Університету митної справи та
фінансів*

ПЕДАГОГІЧНА ЛОГІСТИКА ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ

Актуальність тематики конференції підтверджується зростаючим інтересом до використання методологічних принципів логістики в різних галузях наукової та практичної діяльності людей. Одним з найбільш значущих видів діяльності є педагогіка, яка в даній статті і стане об'єктом аналізу на сумісність із логістикою. Логістика дає методологію оптимізації

потоків будь-якої природи і в даному контексті застосовна до педагогіки. Педагогічні потоки розглядаються як освітньо-виховні, що накладаються на здобувачів освіти в умовах, створюваних матеріально-технічними потоками. Безперервність педагогічних потоків синхронізується з управлінськими потоками кадрового забезпечення, контролю якості освітніх процесів та стратегічного планування.

Слово «логістика» все частіше почало використовуватися в повсякденному мовленні. При цьому різні люди припускають під логістикою впорядкування та раціоналізацію процесів незалежно від їхньої природи [1].

Метою педагогічної логістики є системна інтеграція та оптимізація педагогічних потоків, до яких можна віднести [2]:

- потік кадрового забезпечення освітнього процесу;
- потік здобувачів освіти;
- потік дисциплінарно-інформаційний;
- потік освітньо-виховний;
- потік матеріально-технічний;
- потік контролю якості педагогічного процесу;
- потік стратегічного планування.

Кадровий потік. Методологія логістики може бути ефективно використана в управлінні персоналом такий підхід можна назвати кадровою логістикою. Кадровий потік розглядається за аналогією з матеріальним потоком. Пошук та залучення кадрів потрібної кваліфікації асоціюються із закупівельною логістикою. Кадрові переміщення, підвищення кваліфікації, формування кадрового резерву, просування службовими сходами можна розглядати з позиції виробничої логістики. Логістичний сервіс у кадровій логістики забезпечує мотивацію та стимулювання, соціальне забезпечення людей. Звільнення працівників завершує внутрішньофірмовий кадровий потік.

Великою проблемою логістики є її кадрове забезпечення. Кадри потрібні і у сфері освіти, і у сфері бізнесу. Грамотних фахівців у галузі логістики не вистачає.

Потік здобувачів освіти. У галузі освіти логістика може асоціювати здобувачів освіти із матеріальним потоком, а під виробничим процесом розуміємо освітній процес. На вхідній стадії матеріального потоку знаходяться абітурієнти або потенційні здобувачі освіти - це аналогія з матеріальним ресурсом, на виході процесу перебувають навчені випускники – готова продукція освіти. Здобувачі освіти перебуваючи в освітньому процесі між «матеріальним ресурсом» та «готовою продукцією» є «незавершеним виробництвом».

В освітньому процесі з погляду логістики можна виділити функціональні області, що асоціюються із закупівельною, виробничою та збутовою діяльністю.

Під закупівельною логістикою в навчальному процесі можна розуміти роботу з професійної орієнтації майбутніх здобувачів освіти, що проводиться з постачальниками здобувачів освіти (сім'єю, школою, підприємствами та іншими закладами освіти), здійснення прийому здобувачів освіти та організація підготовчих курсів.

Під виробничою логістикою розуміється сам освітній процес. Особливістю освітнього процесу з погляду логістики є завдання тимчасових параметрів, що визначаються навчальними планами. Варіативної характеристикою при цьому є контекст та якість освітнього процесу. При цьому логістика передбачає реалізацію принципів безперервного контролю якості.

Функції збутової логістики включають працевлаштування випускників, соціальне партнерство, надання післявипускного сервісу, підвищення кваліфікації та перепідготовку випускників, взаємодія з роботодавцями.

Потік дисциплінарно-інформаційний. Дуже важлива і малодосліджена тема для закладу освіти – дисциплінарно-інформаційний потік. Формування компетенції випускника передбачає отримання ним певної кількості засвоєної інформації. Освітній процес заснований на послідовному вивченні дисциплін, що мають міждисциплінарні зв'язки, причому важливо, щоб

ці зв'язки не були порушені і різні дисципліни не дублювали один одного з деяких питань. На питання, як оптимізувати інформаційний потік, що створює необхідні компетенції студента, повинна відповісти логістика знань.

Потік освітньо – виховний. Освітньо-виховне середовище формується з багатьох взаємодіючих компонентів: дидактичної, виховної, просторової, предметної, соціальної, психологічної, фізіологічного, культурного, естетичного. Процес формування знань повинен відповідати сучасним умовам та використовувати передові технології. Виховна компонента орієнтує здобувачів на загальнолюдські гуманістичні цінності. Просторові та предметні компоненти визначаються інфраструктурним та технічним забезпеченням освітнього процесу. Соціальна компонента відображає складність та різноманіття навколишнього світу, соціальних груп та міжособистісних відносин. Культурна та естетична компоненти розвивають та гармонізують особистісне ставлення до зовнішніх факторів буття, культурних цінностей, смакових переваг.

Складність освітньо-виховного середовища визначає і складність впливів, які у своїй безперервності утворюють освітньо-виховний потік. Управління цим потоком з метою отримання гармонійно-розвинутою та вихованою особистості є функцією педагогічної логістики.

Потік матеріально-технічний. Найбільш традиційним додатком логістики для педагогіки є матеріальне забезпечення її процесів. Необхідно виявляти потреби в технічних і матеріальних засобах, знаходити оптимальні джерела їх отримання, визначати кращих постачальників, організувати процедуру закупівлі, контролювати фактичне отримання та розподіл ресурсів, створювати необхідні для безперебійної роботи запаси витратних матеріалів, утилізувати обладнання, що відслужило. Таким чином матеріально-технічний потік забезпечує навчальний, науковий, господарський та адміністративні процеси, створює інфраструктуру педагогічного процесу. В основі логістичного управління лежить планування, виконання, контроль та оптимізація матеріально-технічного потоку по структурі, витратам, якості та ефективності використання.

Потік контролю якості педагогічного процесу. Якість педагогічного процесу є найважливішим компонентом місії закладу освіти. З метою досягнення високого рівня якості будується система управління якістю освіти. Управління якістю є безперервним процесом, що вимагає для реалізації контролю досягнутого рівня, моніторингу його зміни в часі при проходженні здобувача освіти через контрольні точки навчального процесу, прийняття та реалізація управлінських рішень щодо коригування результатів.

Педагогіка та якість методологічно та системно пов'язані з логістикою. Неможливо забезпечити цілі педагогіки без забезпечення відповідної якості та неможливо забезпечити високу якість без використання принципів логістики. У навчальному процесі можна виділити логістику знань, що контролює подачу контенту здобувачам освіти. При цьому освіта розглядається як підприємство, продукцією якого є випускники, що володіють усіма набором показників якості, необхідних державі.

Якість навчального процесу визначається через якість випускника.

Відповідно до стадій життєвого циклу об'єкта його якість планується, реалізується, підтримується. Для закладу освіти планування якості спеціалістів зумовлює сам підхід до організації навчального процесу. Реалізація якості відбувається через управління якістю навчального процесу та оцінюється через показники якості його носія – здобувача освіти та випускника. Підтримка якості випускника може бути досягнуто шляхом надання йому деякого післявипускного сервісу, збереження зв'язку закладу освіти з випускником, надання можливості перепідготовки, отримання спеціальних знань, консультацій.

Проблема якості актуальна для усіх процесів, і її значимість зростає по мірі переходу до ринкової економіки з її жорстким конкурентним середовищем. На Дніпропетровщині

реалізуються програми підвищення якості та конкурентоспроможності продукції. Сказане стосується і педагогічної діяльності.

Управління якістю поєднує безліч об'єктів та суб'єктів управління, принципів, методів та функцій управління, що реалізуються на різних етапах життєвого циклу освітньо-виховного процесу.

Кожна з функцій системи управління якістю має бути вбудована в освітній процес, переосмислена відповідно до специфіки діяльності освітнього закладу та організована у потік удосконалення якості відповідно до принципів логістики.

Потік стратегічного планування. Побудова логістичної системи управління навчальним процесом починається з визначення мети. Метою логістичного підходу до управління є ефективність, метою системи управління педагогічним процесом – його якість. Система управління організує діяльність всіх його учасників: адміністрації, співробітників, викладачів, здобувачів освіти. Для забезпечення сталого розвитку системи та окремих її елементів необхідні стимулювання, мотивація та зворотний зв'язок.

Для реалізації обраної стратегії закладу освіти використовуються цільові орієнтири. Цільове управління спирається на формування дерева цілей, розробку взаємозалежних програм їх реалізації, розподіл наявних ресурсів.

Концептуальні положення:

1. Стратегічне планування розглядається як безперервний процес реалізації загальних правил для прийняття рішень та заходів, якими адміністрація керується у своїй діяльності з досягнення мети.

2. Положення стратегічного планування та відбору проєктів ґрунтуються на формуванні дерева цілей, вагомості рішень та проєктів, оцінці показників загальної та спеціалізованої ефективності.

3. Модель оптимального управління освітнім процесом ґрунтується на моніторингу показників його розвитку та прийняття управлінських рішень, що знижують відхилення від поставленої мети.

4. Соціальна культура визначає ефективність функціонування та розвитку педагогіки і є основною умовою успіху.

5. Ефективне управління інноваціями є частиною стратегії розвитку.

Стратегічне управління педагогічною діяльністю передбачає переосмислення логіки взаємодії потоків різної природи. Цей процес для освітньої установи є інноваційним з методологічної та організаційних точок зору.

Висновки. Педагогічна логістика визначається як наука про планування, організацію, управління та контролю педагогічних потоків з метою їх системної інтеграції та оптимізації при заданому рівні якості освітньо-виховного процесу.

Метою педагогічної логістики є системна інтеграція та оптимізація педагогічних потоків. Досягнення цієї мети характеризується підвищенням якості педагогічного процесу та зниженням загальних витрат на його підтримку.

Список використаної літератури

1. Андреас Шлейхер. Найкращий клас у світі: як створити освітню систему 21-го століття / Перекл. з англ. Ганна Лелів. Львів : Літопис, 2018. 296 с.
2. Руда М. В. Перспективи впровадження освітньої логістики в Україні. *Вісник національного університету «Львівська політехніка»*: зб. наук. праць. 2012. Вип. 749. С. 71–77.
3. Корчинська О. Ринок освітніх послуг в Україні: економічні аспекти. Ринок освітніх послуг: виклики сучасності : зб. матеріалів наук.-практ. конф. з міжнар. участю, м. Київ, 11 червня 2019 р., Київ, 2019. С. 40–42.

Верстюк Оксана Сергіївна,
*бібліотекар Чернівецьке вище комерційне
училище Державного торговельно-
економічного університету*

ЛОГІСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕКИ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО ВИЩОГО КОМЕРЦІЙНОГО УЧИЛИЩА ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Інновації, якість та науковість – саме на таких принципах повинна базуватись будь-яка сфера в суспільному житті держави, для успішного виконання нею своїх функцій та безупинного розвитку. Освітня сфера не є тому винятком.

Висока якість надання освіти та використання на практиці інноваційних методів надання освітніх послуг, у результаті, збільшують кількість спеціалістів, компетентних у своїй справі. Неможливо не погодитись, що саме такі працівники є гарантом подальшого стабільного розвитку нашої країни, що в умовах сьогодення є надзвичайно важливим. Лівову частку підготовки кваліфікованих робітників покладено на заклади професійної освіти. Відповідальність таких освітніх закладів пов'язана із тим, які кадри в майбутньому будуть працювати в цій сфері, наскільки якісними в них будуть знання, чи достатньо компетентними вони будуть, чи навчатимуться вони за прогресивними методами, наскільки швидкою буде позитивна динаміка означених змін. Вищезазначене ще раз підкреслює важливість вивчення та дослідження навчального процесу задля його модернізування та постійної актуалізації під сучасні потреби. Цьому допомагає упровадження логістичного підходу, що спрямований на потреби споживача освітніх послуг.

Одним із основних факторів якісного навчального процесу є швидкий та легкий доступ до актуальної інформації, джерелом якої, в першу чергу, виступає бібліотека. Постає проблема, як подати наявну інформацію згідно з потребами користувачів бібліотеки. Необхідно проаналізувати, чи методична база забезпечена відповідно до потреб, оскільки велика кількість напрацювань не є гарантом того, що в них буде зацікавлений споживач. У даному випадку потрібно опиратись на проведену бібліотечну роботу та проаналізувати її результативність. Багато форм бібліотечної роботи, які користувались популярністю останніми роками, не відповідають запитам сучасності, тому потрібно слідкувати за тенденціями, акумулювати та впроваджувати оптимальну логістику роботи бібліотеки [3].

Сучасна, реформована бібліотека є місцем, що дає можливість отримати вільний доступ до інформації як на традиційних носіях у вигляді книг, так і в електронному чи цифровому варіантах. На сьогоднішній час інформаційна складова грає велику роль у розвитку суспільства і діяльності бібліотеки, а сама бібліотека, в свою чергу, нарощує свою значимість, виконує роль інформаційного центру та надає свої послуги відповідно до запитів. Бібліотека була, є і буде інтелектуальним каналом, що поєднує людину із інформацією. Дослідник, викладач чи здобувач освіти частіше за все необхідну для нього інформацію отримає саме в бібліотеці. Тим самим вона вкотре підтверджує, що безумовно чудово виконує свою головну місію, яка полягає у зберіганні та розповсюдженні інформації. Бібліотека – багатофункціональна берегиня, що структурує інформацію та робить із неї надзвичайно цінний ресурс, який вкрай необхідний для сталого розвитку суспільства [2].

Бібліотеки зараз переживають не найкращі часи. Недостатнє фінансування зменшило швидкість оновлення книжкового фонду, а комп'ютеризація суспільства успішно замінила традиційне читання «живої» книги її аудіо чи електронним аналогом. Основне покликання бібліотек – це популяризація книги як джерела інформації. Для залучення здобувачів освіти до читання бібліотекам вкрай необхідно користуватись не тільки традиційними методами, а й новими, що більш тісно пов'язані із сучасними інформаційними технологіями. Бібліотека

завжди повинна бути на один крок попереду свого читача, щоб у будь-який момент вона могла йому запропонувати те, що йому потрібно, адже найшвидше реагування на попит реалізує інформаційну складову логістичної системи. Сьогодення диктує такі умови, що читач часто звертається до електронних джерел під час пошуку інформації, проте бібліотека може цим скористатись як методом пропаганди книги, створюючи тематичні та анотовані списки літератури, а також списки щодо нових надходжень [1].

Загальноприйняті форми роботи, такі як книжкові виставки на коридорах чи проведення вечорів публічного читання є досить застарілі і, як наслідок, малоефективні. Потенційного читача важко зацікавити якоюсь вибіркою книг, що тьмяно стоять на стелажах. Працюючи зі здобувачами освіти, бібліотекарі мають використовувати результати спостережень за цільовим колом зацікавлення користувачів та впроваджувати нові форми роботи.

Учнівська молодь із захватом сприймає демонстрацію слайдів, показ фрагментів художніх чи документальних фільмів із подальшим суттєвим доповненням бібліотекаря, який може спиратися на ті чи інші книжкові джерела. Такий підхід реалізується у співпраці з Чернівецькою обласною універсальною науковою бібліотекою ім. М. Івасюка, де здобувачі освіти можуть переглядати результат роботи документалістів та активістів, які започаткували нову програму Docudays UA.

Як один із можливих методів, для зацікавлення читача, також використовуються віртуальні книжкові виставки чи презентації нових книг. Будь-яка нестандартність у формі проведення заходу дасть йому вкрай необхідного ефекту душевності та емоційності. Наприклад, організація книжкової виставки на тему: «Екранізовані твори української літератури» з використанням QR-кодів на відповідні фільми, чи популяризація сучасної літератури з використанням короткого опису та ілюстрування.

Для того, щоб досягти ефекту, варто використовувати класичну музику, документальні фотокартки, репродукції картин чи будь-який інший ілюстративний матеріал. Доцільною є робота, що ведеться не з пасивним слухачем, а з активним учасником, що має більше шансів на успіх, а успіхом в цій справі є популяризація бібліотеки [44].

Сучасні проблеми потребують інноваційних шляхів їх вирішення, оскільки застосування нових тактик, з урахуванням взаємодії ресурсів і реалізації нових форм роботи, у результаті підвищує зацікавленість у послугах бібліотеки, збільшенні кількості постійних читачів, адже без книги і читання неможливий і розвиток особистості, її освіта та професійне становлення. Читання книг для кожного повинно бути стратегією на все його свідоме життя. Будь-коли та будь-де читач може знайти допомогу чи розумну пораду в книжці, в читанні, в бібліотеці.

Список використаної літератури

1. Великосельська О. М. Культурно-просвітницька робота бібліотеки як основа створення інтелектуального та культурного середовища університету // Просвітницька діяльність бібліотек вищої школи: проблеми, пошук, перспективи : матеріали наук.-практ. конф., 20 квіт. 2016 р. / редкол.: О. О. Мацей, С. А. Молчанова, О. С. Нечипорук ; гол. ред. О. Б. Айвазян. - Хмельницький : НБ ХНУ, 2016. С. 21–27.
2. Івашкевич О. В. Цифрова трансформація бібліотек України: сьогодення та перспективи. Науковий журнал «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія». 2021. № 2. С. 50–56.
3. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про проведення експерименту всеукраїнського рівня за темою «Управління розвитком закладів професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики» у червні 2019 року – грудні 2022 року» // Міністерство освіти і науки України. 2019. № 693.
4. Шкира О. І. Комфорт бібліотечного простору як запорука всебічного розвитку майбутнього фахівця. Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2014. С.281–286.

Вишнеvsька Світлана Андріївна,
*методист Навчально-методичного центру
професійно-технічної освіти у Чернівецькій
області*

ЛОГІСТИКА ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОГО ПОТОКУ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

Дослідно-експериментальна робота закладу освіти в умовах відкритої освіти набуває особливої ваги у забезпечення якості освітнього процесу. Згідно з Законом України «Про інноваційну діяльність» інновації – «новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери» [1].

Особливої актуальності набуває сьогодні освітня логістика як методологія управління розвитком ЗП(ПТ)О, інструмент формування готовності педагога до інновацій як методології управління розвитком ЗП(ПТ)О. Готовність як якісно стійкий стан, виявляється у високому рівні професійної компетентності педагогічного працівника, що базується на сукупності спеціальних знань і вмінь, та вмотивованому бажанні здійснювати цю діяльність, що складаються у структуру готовності педагога до роботи в сучасних умовах [5, с. 73].

У червні 2019 року відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 21.05.2019 №693 «Про проведення експерименту всеукраїнського рівня за темою «Управління розвитком закладів професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики» розпочато експериментальну роботу.

Метою дослідження є теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити розроблену технологію управління розвитком закладу професійної освіти на засадах педагогічної логістики, що дасть можливість модернізувати механізм управління закладів професійної освіти та підвищити їх конкурентоспроможність.

В умовах цифрової трансформації освіти предметом дискусії багатьох вчених, педагогів і методистів стає питання створення єдиного освітнього середовища на базі широкого використання сучасних високошвидкісних інформаційно-комунікаційних технологій. Одним з напрямів реалізації такого освітнього середовища разом з активним розвитком освітніх Інтернет-ресурсів і технологій є застосування хмарних технологій в навчальному та управлінському процесах.

Цифровізація закладів професійно-технічної освіти потребує значних зусиль для впровадження цифрових технологій. Такі процеси як підвищення ефективності реформ професійно-технічної освіти, покращенням якості освітнього процесу та його результатів, привабливості профосвіти для вступників та забезпечення вимог і потреб ринку праці у кваліфікованих кадрах, модернізація інфраструктури, обладнання закладів освіти та створення Центрів професійної досконалості як інноваційних осередків із кращими практиками, неможливі без проведення цифровізації.

Термін «цифровізація» сьогодні має тенденцію використання для опису трансформації, яка йде далі, ніж просто заміна аналогового або фізичного ресурсу на цифровий. Наприклад, книги не просто перетворюються в електронні книги, а надають цілий спектр інтерактивних і мультимедійних ресурсів. Відповідно, процеси можуть стати вже онлайн-діалогами між різними сторонами освітнього процесу.

Цифровізація – це своєрідна зміна парадигми того, як ми думаємо, як ми діємо, як ми спілкуємося із зовнішнім середовищем і один із одним, а технологія тут – скоріше інструмент, аніж мета.

Цифровізація сприяє спрощенню освітнього процесу, роблячи його більш гнучким, пристосованим до реалій сучасного дня, що у свою чергу забезпечує формування конкурентоспроможних професіоналів.

На основі цифрової трансформації освіти України вибудовується модель цифрового закладу професійної (професійно-технічної) освіти (Рис.1).

Рис. 1. Модель цифрового закладу професійної (професійно-технічної) освіти

У наш час глобальної інформатизації суспільства, жорсткої конкуренції і швидких змін найбільш розвинуті й успішні країни спрямовують свою державну політику у напрямі модернізації освітньої діяльності, а саме на підготовку нової генерації фахівців, спроможних конкурувати на сучасному ринку праці, здатних діяти в нестандартних ситуаціях й адаптуватися в умовах сьогодення. У цьому контексті перед нашою державою теж постає проблема відшукання ефективних шляхів й інноваційних підходів, які сприятимуть якісній підготовці майбутніх спеціалістів з різних галузей. Одним із можливих способів вирішення цього завдання є цифровізація освітнього процесу закладів професійної (професійно-технічної) освіти, оскільки саме ЗП(ПТ)О є осередками формування нового покоління робітничих кадрів, які здатні навчатися впродовж усього життя, створювати і розвивати цінності громадянського суспільства, а також повною мірою втілити в життя українську національну ідею підготовки конкурентоспроможних фахівців-професіоналів.

Перш ніж розглядати проблему цифровізації освіти, необхідно дати визначення основним поняттям. Згідно закону «Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 рр.» «цифровізація» – насичення фізичного світу електронно-цифровими пристроями, засобами, системами та налагодження електронно-комунікаційного обміну між ними, що фактично уможливує інтегральну взаємодію віртуального та фізичного, тобто створює кіберфізичний простір [4]. Закон передбачає використання електронних навчальних матеріалів, мультимедійно- наукових, інформаційних ресурсів у веб-павутині Інтернет.

У контексті означеної праці аналізуючи сучасні напрями цифровізації закладів професійної (професійно-технічної) освіти, під цифровою освітою розуміємо цілеспрямовану пізнавальну діяльність особи задля отримання знань, формування умінь та навичок або їхнє вдосконалення протягом життя з використанням цифрових технологій, комп'ютерів, інших

електронних носіїв, функціональні можливості яких дають змогу використовувати Веб-портал цифрової освіти [2].

Існують різні сценарії реалізації цифрового ЗП(ПТ)О, наприклад: запровадження електронного навчання з використанням адаптивних технологій на основі аналітичних даних про здобувачів освіти для підвищення ефективності освітнього процесу; використання електронного документообігу для пришвидшення управління та економії ресурсів; інтелектуальні системи прийняття рішень; управління ресурсами закладу за допомогою штучного інтелекту тощо. Для закладу професійної (професійно-технічної) освіти важливо системно використовувати рішення відповідно освітніх та управлінських потреб.

Процес формування цифрового закладу професійної (професійно-технічної) освіти, це процес при якому усі учасники освітнього процесу отримують постійний доступ до якісної інформації, а самі рішення в галузі цифрових технологій настільки переплетені з основними управлінськими та освітніми процесами, що співробітники та здобувачі освіти вже не можуть обходитися без сервісів, які надаються в інформаційно освітньому середовищі цифрового ЗП(ПТ)О.

Визначимо основні логістичні складові цифрового потоку для впровадження цифрового закладу професійної (професійно-технічної) освіти:

Рис. 2. Складові цифрового потоку впровадження цифрового ЗП(ПТ)О

Одним з кращих рішень, що дозволяють запровадити цифровий заклад професійної (професійно-технічної) освіти є використання сервісів Microsoft Office 365 A1 у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

Заклади П(ПТ)О, які розгорнули Microsoft Office 365 A1, отримали змогу цифровізувати освітній процес та життєдіяльність закладу освіти (організація очного та дистанційного навчання: призначення завдань та зворотній зв'язок зі здобувачами освіти, моніторинг успішності учнів).

Microsoft Office 365 A1 – це набір служб, який дає змогу працювати разом над навчальними матеріалами та надавати до них спільний доступ. Цей план безкоштовний для викладачів, які наразі працюють у навчальних закладах, а також для учнів, які в цих закладах навчаються. Ця служба забезпечує доступ до Office Online (Word, PowerPoint, Excel і OneNote) [3], необмеженого обсягу пам'яті в хмарному сховищі для кожного користувача, Yammer і сайтів SharePoint. Хмарний формат означає, що дані зберігаються в центрі обробки даних, а не на комп'ютері, що забезпечить користувачам доступ до документів і даних через браузер з

різних пристроїв з можливістю виходу в Інтернет. Крім того це чудовий засіб для формування навичок командної роботи.

Для організації доступу до сервісів використовується лише один аккаунт. Головною логічною одиницею Microsoft Office 365 A1 є електронна пошта. Корпоративна пошта є невід'ємною складовою корпоративної культури. Відтак для початку роботи з хмарним сервісом необхідно створити та налаштувати електронну пошту Outlook. Адреса е-пошти є логіном для доступу до усіх сервісів Office 365 A1.

Microsoft Teams (MS Teams, Teams) — це онлайн сервіс для командної роботи, який забезпечує в одному робочому просторі функції спілкування, управління задачами, контентом та додатками. Будучи віртуальною платформою для проведення зустрічей, Teams містить функції та інструменти, які здатні забезпечити продуктивну спільну роботу команд, в тому числі, забезпечувати організацію і здійснення дистанційного навчання. Як і багато інших хмарних систем дистанційного навчання, MS Teams можна використовувати для налагодження ефективної роботи між зовнішніми користувачами та закладами професійної (професійно-технічної) освіти.

MS Teams надає всі функції спільної роботи, доступні в Office і SharePoint, включаючи чат, який зберігається та налаштований і розширений набір засобів спільної роботи, в єдиному інтерфейсі.

Відповідно до всесвітніх трендів, національних програм та проєктів необхідно зробити висновок про те, що цифровізація повинна бути невід'ємним складником професійної (професійно-технічної) освіти. Цифровізація професійної (професійно-технічної) освіти включає в себе два пріоритетні напрям, а саме: 1) покращення цифрової інфраструктури, подолання цифрового розриву, якісний освітній цифровий контент; 2) розвиток цифрової компетентності усіх учасників освітнього процесу; побудова індивідуальної траєкторії розвитку цифрової компетентності в умовах зміни комунікаційних переваг.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про інноваційну діяльність» (2012) Електронний документ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
2. Положення про Єдиний державний веб-портал цифрової освіти «Дія. Цифрова освіта», затверджене Постановою КМУ від 10 березня 2021 р. № 184. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/184-2021-%D0%BF#Text>
3. Посібник із початку роботи Microsoft Teams для викладачів [Електронний ресурс]. URL: <https://cutt.ly/MW4MKJQ>
4. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 рр. та затвердження плану заходів щодо її реалізації: розпорядження від 17 січня 2018 р. № 67-р. Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text>
5. Сергеева Л.М. Нові можливості формальної та неформальної післядипломної освіти. Актуальні проблеми технологічної і професійної освіти. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 14 травня 2020 р. Глухів: Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2020. с. 282.

Власик Олександр Володимирович,
*директор Свалявського професійного
будівельного ліцею*

ОСВІТНІЙ БРЕНДИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ МАРКЕТИНГУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВИТИ

Створення комплексних планів маркетингової та комунікаційної діяльності сьогодні є одним із основних факторів та ресурсів успішного розвитку ЗП(ПТ)О. Оскільки інноваційні зміни у системі професійної освіти відбуваються постійно, то й необхідно проводити їх ефективними методами. Таким інструментом змін, що активно застосовується закладом освіти, є освітній брендинг [4]. Під брендом Свалявського професійного будівельного ліцею, що є інструментом маркетингу, ми розуміємо систему, яка пов'язує в одне ціле освітню послугу, імідж, образ марки закладу освіти у свідомості споживача.

У даному виступі розкриваються інструменти використання освітнього брендингу в контексті сучасного підходу до підвищення іміджу закладу освіти, престижності професійно-технічної освіти та робітничих професій, що є результатом роботи педагогічного колективу Свалявського професійного будівельного ліцею.

Якість освітніх послуг є основою успішної діяльності ЗП(ПТ)О, що залежить від своєчасного оновлення і нарощування їх ресурсного забезпечення, наявності сучасної матеріально-технічної бази, максимально наближеними до вимог виробництва, модернізації змісту освіти шляхом запровадження державних освітніх стандартів за результатами навчання, що сприяє підвищенню професійної компетентності педагогічних працівників та удосконаленню системи підготовки кваліфікованих робітників [3]. Осучаснення навчальних приміщень, створення навчально-практичних центрів галузевого спрямування, використання STEM-орієнтованого підходу до навчання, що формує новий тип мислення – все це працює на імідж закладу.

Важливим аспектом у створенні сучасної моделі управління якістю підготовки є питання професійної орієнтації як «системи взаємодії особистості й суспільства». В організації заходів беруть участь педпрацівники та здобувачі освіти: майстри виробничого навчання проводять професійні майстер-класи, а майбутні випускники – екскурсії та демонструють презентації з професій.

Більшість науковців приходять до висновку про те, що результатом такої взаємодії має стати готовність особистості до професійного самовизначення, яка розглядається «як здатність до пізнання індивідуальних професійних особливостей (образ професійного «Я») і до прийняття рішення» [1]. Для організації напрямів професійного становлення та зростання молоді в ліцеї завершується робота над створенням Центру розвитку кар'єри, що стане не тільки осередком консультування з професійної кар'єри, а й центром маркетингової діяльності, соціального партнерства зі стейкхолдерами [2].

Свалявський професійний будівельний ліцей має успішний досвід впровадження дуальної форми навчання. Перспективність цієї системи полягає в тому, що вона відповідає інтересам усіх учасників цього процесу: держави, закладу освіти, підприємств чи організацій, а також здобувачів освіти.

Організація виробничої діяльності у навчально-виробничих майстернях, надання послуг із благоустрою та облаштування міста Сваляви, співпраця з місцевими органами влади, організація волонтерської допомоги для ЗСУ – це ще один напрям формування бренду закладу.

Особливістю географічного розташування Закарпатської області є її близькість із кордонами чотирьох держав Європейського Союзу, що дозволяє налагодити партнерські стосунки, обмінюватися кращими практиками, вивчати європейський досвід колег і тим самим підвищувати імідж ліцею.

Заклад освіти активно співпрацює з чеською гуманітарною організацією «Людина в біді»/ «PEOPLE IN NEED», «Регіон КАРПАТ», міжнародними благодійними волонтерськими організаціями. Укладений договір із благодійним фондом «Карітас» Чеської Республіки про зведення 10 будиночків для внутрішньо-переміщених осіб, які потребують покращення житлових умов і наразі проживають у гуртожитку ліцею.

Значну роль у системі управління розвитком ЗП(ПТ)О відіграє інноваційна діяльність. Участь у регіональному дослідно-експериментальному майданчику «Забезпечення якості

майбутніх фахівців електротехнічного профілю в навчально-практичних центрах закладів професійної (професійно-технічної) освіти» у формі інноваційного віддаленого кластеру «Енергоімпульс» дає можливість не лише підвищувати якість надання освітніх послуг, а й просувати власний бренд на всеукраїнському рівні.

У побудові та просуванні бренду закладу освіти використовується технологія PR (Public Relations), що в перекладі з англійської, означає «зв'язки з громадськістю», з метою встановлення двостороннього спілкування, співпраці з соціальними партнерами, розширення сфери впливу засобами реклами, організації виставок, Інтернет-комунікації тощо. Свалявський професійний будівельний ліцей має свій сайт www.liceumspbl.uz.ua, власний профіль в соціальній мережі Фейсбук, яка є популярною в якості просування брендів та послуг і дозволяє спілкуватися в реальному часі, обговорювати події та залишати коментарі і відгуки. На сайті Google створено віртуальний 3D тур, який дозволяє тим, хто шукає наш заклад в Internet, «потрапити всередину» навчально-практичних центрів електротехнічних технологій, будівництва та дизайну, навчально-виробничих майстерень та кабінетів ліцею відразу зі сторінки Google Пошуку або Google Maps. Ми відкриваємо двері для потенційних абітурієнтів, здійснюючи віртуальну прогулянку нашим закладом.

Змістовним компонентом рекламних інформаційних матеріалів є проспекти, бюлетені, буклети та публікації в засобах масової інформації, відгуки про заклад його випускників, соціальних партнерів тощо. Також викладаються відеоролики та фоторепортажі різноманітних заходів на місцевому каналі.

Теоретичний аналіз та освітня практика показує, що брендинг є дієвим інструментом управління закладом, невід'ємною складовою сучасного ринкового середовища, яке змушує посилювати конкурентні позиції навчальних закладів. Очевидно, що при сьогоденньому шляху розвитку професійної освіти саме бренд, а, значить, і підхід до його формування та розвитку, будуть у найближчому майбутньому визначати загальні успіхи Свалявського професійного будівельного ліцею.

Список використаної літератури

1. Сергеева Л.М., Стойчик Т.І. Конкурентоздатність як умова професійного становлення фахівців: монографія. Дніпро: Журфонд, 2020. 181 с.
2. Стойчик Т.І. Управління якістю підготовки конкурентоздатних фахівців у закладах професійної освіти: теорія та практика : монографія. /за наук. ред. Л.М. Сергеевої. Дніпро : Журфонд, 2020. 767 с.
3. Сергеева Л.М., Микитюк С.М. Управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики: методичні рекомендації. Чернівці: Видавничий дім «Букрек», 2022. 56 с.
4. Сергеева Л.М., Лукіна Т.О., Красильник Ю.С., Пащенко О.В., Стойчик Т.І., Купрієвич В.О. Управління розвитком професійного навчального закладу: праксеологічні засади: навчальний посібник для керівників професійних навчальних закладів. Київ: видавництво Ліра-К, 2017. 124 с.

Волгіна Наталія Ярославівна,
*викладач ВСП «Київський фаховий коледж
міського господарства Таврійського
національного університету імені
В.І. Вернадського»*

ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕЛЕКТРОМЕХАНІКІВ

У сучасних соціально-економічних умовах, які висувають високі вимоги до рівня професійної підготовки, основним завданням майбутніх електромеханіків закладів фахової

передвищої освіти є набуття професійної компетентності, яка дозволить їм легко зорієнтуватися на ринку праці.

Стандарт фахової передвищої освіти передбачає три групи компетентностей: інтегральна компетентність, загальні та професійні компетентності. «Великий тлумачний словник сучасної української мови» слово «компетентний» трактує так: 1) який має достатні знання в якій-небудь галузі; який з чим-небудь добре обізнаний; тямущий; який ґрунтується на знанні; кваліфікований; 2) який має певні повноваження; повноправний, повновладний [1, с.560].

Інтегральна компетентність – здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі професійної діяльності в галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів математичних, природничих та інженерних наук та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність спілкуватись державною мовою, як усно, так і письмово; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність виявляти ініціативу та підприємливість

Невід’ємною частиною професіоналізму є професійна компетентність працівника. Професійна компетентність – це якість, властивість або стан фахівця, що разом або окремо забезпечує його фізичну, психічну, духовну відповідність потребам, вимогам до певної професії, спеціальності, спеціалізації, стандартам кваліфікації, службової посади, яку цей фахівець займає [3].

Професійна компетентність майбутнього електромеханіка – це сукупність компетенцій, важливі особистісні якості та індивідуально-психологічні особливості, які мають бути здобуті за фахом, у тому числі регулярним навчанням, самовдосконаленням та безпосереднім застосування професійних знань на практиці; знання нових інноваційних технологій та вміння їх застосовувати; творчо та відповідально ставитися до роботи; вміти ставити завдання та знаходити шляхи вирішення конкретних проблем.

Згідно Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників електромеханік розуміється як фахівець, який повинен знати будову і принцип роботи електродвигунів, генераторів, трансформаторів, комутаційної і пускорегулювальної апаратури, акумуляторів і електроприладів; основні види електротехнічних матеріалів; їх властивості і призначення, правила і способи монтування і ремонту електроустаткування в обсязі виконуваної роботи; назву, призначення і правила користування робочим та контрольно-вимірювальним інструментом і основні знання про виробництво та організацію робочого місця; прийоми і способи заміни, зрощування і паяння проводів низької напруги; правила надання першої допомоги в разі ураження електричним струмом; правила техніки безпеки під час обслуговування електроустановок в обсязі кваліфікаційної групи; прийоми і послідовність виконання такелажних робіт [2].

Під час професійної підготовки майбутніх електромеханіків важливу роль відіграють знання з комп’ютерно-інтегрованих технологій при проектуванні та дослідженні електричних схем, уміння працювати з прикладними програмами за допомогою яких можна проводити аналітичні розрахунки та графічний аналіз, використовувати їх при вирішенні електромеханічних завдань.

Виходячи з вище сказаного можна зазначити, що реалізація компетентнісного підходу професійної освіти, формування професійної компетентності у майбутніх електромеханіків сприяє розвитку їх професійної мобільності та конкурентоспроможності на ринку праці. А саме формування професійної компетентності майбутніх електромеханіків полягає в підготовці фахівців, яких характеризує комплекс розвинених професійних здібностей, які були б здатні забезпечити найвищі результати в виконанні професійних завдань.

Список використаної літератури

1. Бусел В.Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ: Перун. 2005. С.17–28.
2. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників Випуск 1 «Професії працівників, що є загальними для всіх видів економічної діяльності» від 22.09.2015. № 951. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0336203-04>.
3. Казарницькова Я.Л. Процес формування професійної компетентності та працездатності майбутнього фахівця туристської індустрії. Вісник Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка. 2009. №10 (173). С. 67–74.

Гайчук Ольга Робертівна,

*викладач ДНЗ «Криворізький центр
підготовки та перепідготовки робітничих
кадрів будівельної галузі»*

Хілковська Інна Миколаївна,

*викладач ДНЗ «Криворізький центр
підготовки та перепідготовки робітничих
кадрів будівельної галузі»*

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Нова стратегія освіти України в контексті європейського виміру покликана виробити життєствердну модель, що ґрунтується на провідних людських цінностях як надбання багатьох поколінь: повага до людини й прийняття її індивідуальності, цінність відповідальності за власну діяльність, внесок у розвиток спільноти, суспільства. Завдання виховання й навчання (освіти) полягають у тому, щоб навчити особистість змінювати умови життя, покращувати їх, а не пасивно приймати «дари» попередніх поколінь.

Педагогічна освіта є базовою для будь-якого фахівця, причетного до навчання, виховання, розвитку та соціалізації людини. Рівень педагогічної освіти визначає ефективність у вирішенні професійних завдань вихователя, вчителя, викладача вищого навчального закладу і системи освіти дорослих.

Професійно-педагогічна компетентність визначається сукупністю умінь педагога особливим чином структурувати наукові і практичні знання з метою ефективного розв'язання задач. Особистісні знання в даному випадку є результатом розвинених здібностей і спрямованості, що впливають на сприйняття педагогічних явищ, ситуацій, а також на способи їх перетворення з наукових позицій. Професійно-педагогічна компетентність – складне утворення. До її основних елементів відносимо: 1) компетентність у галузі теорії і методики виховного процесу, зокрема, його цілей, завдань, принципів, закономірностей, змісту, засобів, форм, методів, прийомів; 2) компетентність у галузі фахових предметів і знання того, як зробити процес навчання, зміст предмету провідним засобом виховання учнів; 3) соціально-психологічну компетентність у галузі процесів спілкування; 4) диференціально-психологічну компетентність у сфері мотивації, здібностей, спрямованості учнівської молоді; 5) аутопсихологічну компетентність у сфері достоїнств і недоліків власної діяльності і особистості. Зріла сформована особистість – професійна необхідність, яка зумовлена процесом пошуку способів формування особистості вихованця. Професіоналізм діяльності – ще одна підструктура акмеологічного підпростору концептуальної моделі, котра, як якісна характеристика суб'єкта діяльності, визначається мірою оволодіння ним сучасним змістом і сучасними засобами розв'язання професійних задач.

Професіоналізм діяльності включає в себе такі параметри особистості вихователя, які відображають її операційний аспект – володіння знаннями в дії. Тому дана підструктура містить наступні складові; теоретична і практична підготовленість вихователя для роботи з різними категоріями учнівської молоді. Теоретична підготовленість передуює практичній і передбачає набуття суб'єктивно значущих знань для педагога, що створює не тільки образ проєктованого виховного результату, але й образ, концептуальну модель системи засобів або технологій досягнення поставленої мети [4, с.7].

Основу професійної підготовки педагога складає психолого-педагогічна підготовка, яка передбачає формування глибоких людинознавчих знань, комунікативних умінь та компетенцій у сфері людських відносин. Реалізація такого підходу здійснюється через вивчення, крім традиційних навчальних дисциплін (дидактика, теорія виховання, історія педагогіки, загальна психологія, педагогічна і вікова психологія), порівняльної педагогіки, основ педагогічної майстерності, соціальної психології та інших навчальних дисциплін, які визначаються.

Професійна підготовка педагога передбачає проєктування і реалізацію педагогічного процесу з освоєння знань, умінь, компетенцій, ціннісних орієнтацій, норм поведінки і педагогічного спілкування, спрямованих на становлення здобувача освіти як суб'єкта, відповідального за розвиток своїх професійно значущих якостей (активність, відповідальність, креативність, цілеспрямованість, рефлексивність тощо), розкриття внутрішніх ресурсів (духовне і фізичне здоров'я, стиль мислення, самооцінка, педагогічні здібності, емоційно-вольові властивості), необхідних йому для повноцінного виконання основних видів професійної діяльності (педагогічна, науково-дослідна, управлінська, проєктна, методична, культурно-просвітницька), функцій (мотивування, цілепокладання, інформування, прогнозування, прийняття рішень, організація, комунікація, контроль, корекція), ролей (вчитель, вихователь, керівник, тьютор, організатор, дослідник, експерт, методист, консультант, куратор, репетитор, педагог-психолог, соціальний педагог тощо), проявів рольових позицій (натхненник, майстер, фасилітатор, аналітик, діагност, ініціатор, стратег, порадник, психотерапевт, проєктувальник, лідер, оратор, модератор та ін.)

Отже, випереджувальна професійна підготовка педагога у вузі з урахуванням найближчої і віддаленої перспектив діяльності педагога позначена спрямованістю на: активність і професійно-особистісний розвиток здобувачів освіти; самоосвітню діяльність студентів; усвідомлення себе як педагога, здатного адекватно усвідомлювати професійну реальність, своє місце, значення і роль у ній, пропагувати ідеї інклюзивної освіти, здоров'язберігаючого навчання, освіти в інтересах сталого розвитку, демократії, створення єдиної зони європейської освіти. [3, стор 180-182]

Список використаної літератури

1. Будак В.Д. Якість педагогічної освіти – майбутнє України. Технології неперервної освіти: проблеми, досвід, перспективи розвитку : збірник статей до традиційної IV Всеукраїнської науково-практичної конференції. Миколаїв : Вид-во МФ НаУКМА, 2002. С. 3–6
2. Ганна Іванюк – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та психології, Київський університет імені Бориса Грінченка, вул. Бульварно–Кудрявська, 18/2, 04053 Київ, Україна URL: h.ivaniuk@kubg.edu.ua
3. Вишківська В. Б. Сучасні вимоги до професійної підготовки майбутніх учителів / В. Б. Вишківська // Єдність навчання і наукових досліджень – головний принцип університету : збірник наукових праць звітної-наукової конференції викладачів університету за 2013 рік, 4-6 лютого 2014 року / укл. Г. І. Волинка, О. В. Уваркіна, О. П. Ємельянова. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. С. 180–182

4. Дубасенюк О.А., Семенюк Т.В., Антонова О.Є. Професійна підготовка майбутнього вчителя до педагогічної діяльності: Монографія. Житомир: Житомир. держ. пед. ун-т, 2003. 193 с.

Герасименко Сергій Олександрович,
*викладач професійно-теоретичної підготовки,
ДПТНЗ «Переяслав-Хмельницький центр
професійно-технічної освіти»*

ВИКОРИСТАННЯ КОМПЛЕКСУ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ СПЕЦІАЛЬНИХ ПРЕДМЕТІВ: НОВІ ПІДХОДИ ДО ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКОВАНОГО РОБІТНИКА ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНОГО НАПРЯМУ

Інтеграція України у світовий простір ставить перед суспільством завдання – створити таку систему освіти нового покоління, яка буде відповідати вимогам нового тисячоліття, виховувати дітей, які здатні мислити і діяти системно, при цьому відчувати в собі високий рівень відповідальності за майбутнє життя після себе [2, с. 10]. Суспільству, що розвивається, потрібні сучасно освічені, етичні, завзяті люди, які можуть самостійно приймати відповідальні рішення в ситуації вибору, прогнозуючи можливі наслідки, здібні до співпраці, відрізняються мобільністю, динамізмом, конструктивністю, володіють розвиненим відчуттям відповідальності за долю країни [3].

Саме такі критерії лежать в основі реформування сучасної освіти, головне завдання якої – підготувати компетентну особистість, яка здатна знаходити правильні рішення в різних життєвих та професійних ситуаціях. Отримані знання повинні бути гнучкими і випускник повинен вміти мобілізувати їх в реальній життєвій ситуації, швидко адаптуватися до нестандартних ситуацій.

Для цього необхідно активно впроваджувати інтерактивні технології, адже технології ніколи не замінять викладача, але викладач, який ефективно застосовує технології для розвитку своїх здобувачів освіти, замінить того, хто ними не володіє.

У освітньому просторі наразі набуває поширення феномен «віртуальна лабораторія», коли програмно-апаратні можливості цифрових пристроїв дозволяють ефективно застосовувати їх у навчальному експерименті, зокрема при вивченні дисципліни «Електротехніка».

Крім безпосередньо ЕОМ, у своїй роботі, викладач може використовувати спеціально створене програмне забезпечення, що «організовує зміну параметрів моделі чи схеми та унаочнює у вигляді графічного відображення відповідні процеси на екрані комп'ютерного монітора» [1, с. 23].

Комп'ютерно орієнтоване середовище дозволяє застосовувати у навчальних експериментах різні складні та дорогі прилади, зокрема, такі як генератор сигналів, осцилографи, аналізатори спектрів тощо. Проте слід зауважити, що об'єктами вивчення мають бути реальні явища, а створена модель у віртуальній лабораторії, навіть найдосконалішій, це лише комп'ютерна імітація реальних явищ та об'єктів.

Існує безліч програмних комплексів якими можна користуватися. Зокрема це такі програмні комплекси як: Micro-Cap, OrCAD, NI Multisim, Protel, P-CAD.

На сьогоднішній день, один з програмних комплексів, який можна використовувати на уроках спеціальних дисциплін, зокрема, вивчення електротехнічних дисциплін – це програма NI Multisim, досить складний та універсальний програмний продукт. На офіційному сайті компанії NI Multisim [4], можна детальніше ознайомитися із даною програмою, яка «дозволяє створювати та редагувати моделі принципів електричних схем пристроїв, розраховувати режими роботи моделей, проводити їхній аналіз та представляти дані у зручній для подальшої роботи формі. Програма містить велику кількість електричних компонентів. Також передбачена можливість поповнення бібліотеки власними елементами. Особливістю цієї системи

схемотехнічного моделювання є наявність контрольно-вимірювальних приладів, що за зовнішнім виглядом та характеристиками наближені до їх апаратних аналогів. У середовищі NI Multisim віртуальні прилади включаються у віртуальну схему. Процес проходження струму в колі, робота вимірювальних приладів симулюється». Отже, цю програму можна сміло назвати симулятором.

Формування уявлення про опір можна почати з досліду, мета якого – показати, що сила струму в провіднику залежить не тільки від напруги, але й від властивостей самого провідника.

Можна зібрати електричне коло із джерела струму і мідного дроту, які розміщені на колодці, ключа, амперметра і вольтметра. Замкнути коло й записати покази амперметра й вольтметра. Потім замість мідного дроту можна ввікнути залізний дріт, і спостерігати за показами вимірювальних приладів. Так само можна вмикати в електричне коло опори певного номіналу. Внаслідок проведення цього досліду, можна зробити висновки, що сила струму залежить від певної властивості провідника.

За допомогою програми Microcap, можна реалізувати принцип візуального програмування, що дає змогу здобувачу освіти, на екрані монітору, з стандартних компонентів бібліотеки, створювати модель електричного пристрою і проводити розрахунки. Microcap дає можливість будувати діаграми, імітувати роботу електричних пристроїв та досліджувати працездатність різних систем. Цей програмний комплекс можна використовувати як на уроках електротехніки, так і на уроках фізики.

Наприклад, при вивченні теми «Вимірювальні прилади», можна накреслити схему з підключенням амперметра та вольтметра. Змінюючи опір резистора, ми будемо спостерігати різні покази вимірювальних приладів. Цим самим, здобувачі освіти, спочатку можуть провести розрахунки, а потім через віртуальну програму перевірити правильність їх.

Програмний комплекс SketchUp, хоч і призначений для 3-D дизайну та архітектурного проєктування, але її можна використовувати і на уроках спецтехнології. Наприклад, при вивченні теми «Монтаж та технічне обслуговування прихованої електричної проводки», можна схематично показати правила прокладання електричних кабелів в приміщеннях.

Таким чином, використання цих програмних комплексів сприяє формуванню основних професійних компетентностей в електромонтерів з ремонту та експлуатації електроустаткування. Застосування у освітньому процесі віртуальних лабораторій дозволяє широко включати у навчання здобувачів навчальний експеримент, навіть за умов дистанційного навчання, здійснювати наочні демонстрації, виконувати лабораторні роботи тощо. Отже, застосування комп'ютерно-орієнтованого середовища, програм-симуляторів вимірювальних приладів, дозволяє візуалізувати роботу приладів та складних процесів проєктування з електротехнічного напрямку.

Список використаної літератури

1. Дементієвська Н.П., Морзе Н.В. Як можна комп'ютерні технології використати для розвитку учнів та вчителів? Актуальні проблеми психології: Психологічна теорія і технологія навчання / За ред. С.Д. Максименка, М.Л. Смульсон. Київ: Міленіум, 2005. Т. 8, вип. 1. С. 23–38.
2. Журавський В.С., Згуровський М.З. Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти. Київ: Політехніка, 2003. 200 с.
3. Нова школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
4. Офіційний сайт компанії NI. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ni.com/en-us/support/documentation/supplemental/15/accurately-evaluate-circuits-with-probes-in-multisim.html>

Гонсалес Юлія Сергіївна,
викладач ДЗП(ПТ)О «Кропивницький професійний ліцей сфери послуг і торгівлі»
Галіцька Марина Сергіївна,
викладач ДЗП(ПТ)О «Кропивницький професійний ліцей сфери послуг і торгівлі»

ПРОЄКТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК УСПІШНОСТІ (АКТИВНОГО НАВЧАННЯ ТА ПРОГРАМУВАННЯ) У ВИРОБНИЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Сучасний світ націлений на постійне удосконалення та створення нового, оскільки така інноваційна діяльність дає якісну перевагу. Тому, суспільну перевагу має той, хто намагається встигати за інноваційними змінами й здатен активно вчитись упродовж життя. Щоб навчання було успішним, сьогоденному здобувачеві професійної освіти необхідно володіти різноманітними стратегіями навчання.

То що ж таке активне навчання? Метою такого навчання не є створення штучної чи «примусової» активності, це процес свідомого навчання, а «Методи активного навчання – ... спонукають учнів активно включатися в інтелектуальну і практичну діяльність у процесі оволодіння предметом» [1]. Тому, головним завданням, згідно з інноваціями в освіті, є створення моделі «Педагогіки партнерства», де навчальний осередок (школа, ліцей, університет) – мінідержава; учні, батьки та вчителі є «...рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат...» [2], а навчання – це процес добровільної співпраці та взаємодії із зацікавленими спільниками. Так, центром усієї діяльності стають потреби особистості здобувача освіти.

На наш погляд, якнайкраще досягти цієї мети допомагають проєктні технології.

У світовій педагогіці вони не є принципово новими, та останнім часом, у багатьох країнах світу, ці технології повертають свою популярність. Таке зацікавлення пов'язане з раціональністю поєднань теоретичних знань та можливостей їх застосування для розв'язування конкретних задач у процесі спільної діяльності.

Оскільки, головним завданням освітнього закладу є підготовка спеціалістів конкурентоспроможних на ринку праці із сформованими навичками успішності. Тому, проєктна технологія широко застосовується колективом нашого закладу, а спектр професій створює простір для творчості. Пропонуємо на прикладах простежити впровадження технології, через висвітлення методів і прийомів, що формують логістичний потік для створення простору свідомого, а, отже, і активного навчання.

Проєкт «Дослідження попиту та визначення найпопулярнішої марки смартфонів на думку учнів ліцею», що презентували учні торгівельного профілю – дослідницький.

Етапи проєкту:

I етап – Підготовчий.

II етап – Планування дослідницького проєкту.

III етап – Дослідження.

IV етап – Висновки.

V етап – Звіт і захист роботи.

VI етап – Оцінка процесу і результатів роботи.

Відповідно до структури, важливим є підготовчий етап, в якому ми виявили значний потенціал для пізнання стратегій навчання та активізації навчання. Так, на цьому етапі, доречним є застосування методу кейсів, де учні у процесі аналізу конкретних життєвих ситуацій роблять висновки, що без чіткого плану дій та розподілу роботи, впоратись із завданням вчасно не вдасться. Таким чином, учні були мотивовані застосовувати правильні стратегії навчання.

Згідно із запропонованими індикаторами успішності реалізуються й наступні проекти:

- виготовлення посібника «Способи шнування взуття»;
- «Дослідження нових способів пакування подарунків»;
- «Творчі проекти по створенню фотозон».

Такі інформаційні проекти, як:

- «Неочікувані секрети супермаркетів та торгових центрів»;
- «Інноваційні тренди роздрібної торгівлі»;
- «15 міфів про здорове харчування».

Творчі проекти:

- «Варене м'ясо»;
- «Яблуневий калейдоскоп»;
- організація обслуговування масового банкетного заходу в формі офіційного прийому «Святкова вечеря на 25 осіб»;

прийому «Святкова вечеря на 25 осіб»;

• організація обслуговування заходу в формі неофіційного прийому «Романтична вечеря на 2 особи»;

• організація обслуговування масового банкетного заходу в формі неофіційного прийому «Новий рік» на 75 персон».

Цікавим та мотивуючим проектом є створення професійних сторінок у соціальних мережах. Роботу над ним логічно розпочати із організації дискусії: «Чи може соціальна мережа працювати на тебе?», «Як захистити себе від шахраїв у соціальній мережі?».

Не менш цікавими є проекти учнів груп сфери обслуговування. Такі як:

- «Створення кілець з нейл-матеріалів»;
- «Колір настрою – веселка»;
- «Щоденник майстра манікюру»;
- «Створення карт бажань».

Вартими уваги є проекти, створені учнями груп швейного профілю:

- «Виготовлення квітів з атласної стрічки»;
- «Янгол-охоронець – лялька мотанка»;
- «Ідеал жінки в історії моди».

Тож показником результативності такої роботи стають індикатори, сформовані у процесі. А саме:

- обізнаність щодо своїх індивідуальних особливостей, пізнавальних ресурсів – пам'ять, мислення, уява та ін.;
- розуміння можливих стратегій навчання та шляхів їх оптимальної реалізації;
- навичка активного навчання для досягнення успіху, налаштованість на зміни суспільних потреб та інноваційність у своїй професійній діяльності.

Не менш важливим є формування в учнів таких навичок, як: вміння самостійно формувати нові знання; критично мислити; бути суб'єктом процесу пізнання; використовувати сучасні технології для пошуку, аналізу та вибору необхідної інформації; користуватися мовою програмування.

Список використаної літератури

1. Кліменко В.Г., Ачкасова В.В., Іваненко Л.О. Активні методи навчання як складова інновації у викладанні географії. // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. 2019. Вип. 29. С. 43–54. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pbgo_2019_29_7
2. Кравчинська Т.С. Педагогіка партнерства – основні ідеї, принципи та сутність. URL: <https://cutt.ly/10h98s6>
3. Інноваційні технології в сучасній школі. Педагогіка. URL: https://vuzlit.com/595212/tipi_proektiv

Гончарова Ірина Петрівна,
*старша викладачка кафедри технологій
навчання, охорони праці та дизайну
Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти ДЗВО «Університет
менеджменту освіти» НАПН України*

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНИХ ЦИФРОВИХ ПОТОКІВ ЯК ЛОГІСТИЧНИХ ЕЛЕМЕНТІВ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Сучасну освіту неможливо уявити без використання засобів цифрових технологій. Водночас інформаційно-освітнє середовище має потенційні загрози для всіх учасників освітнього процесу, зокрема через наявність у ньому можливостей маніпуляції свідомістю, впливу на психічні та фізіологічні структури особистості, доступності сайтів терористичного та екстремістського характеру тощо. Таким чином, потрібні спеціальні заходи щодо захисту освітнього цифрового середовища від зовнішніх негативних чинників.

Забезпечення цифрової безпеки держави є актуальною задачею сьогодення. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України», прийнятий Верховною Радою України 5 жовтня 2017 року, визначає онлайн-безпеку (кібербезпеку) як захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства та держави під час використання кіберпростору, за якої забезпечуються сталий розвиток інформаційного суспільства та цифрового комунікативного середовища, своєчасне виявлення, запобігання й нейтралізація реальних і потенційних загроз національній безпеці України в кіберпросторі [1]. Сьогодні у світі вже виникло розуміння того, що проблема безпеки цифрових потоків – це задача, що вимагає скоординованого рішення на всіх рівнях: від сім'ї, закладу освіти, громади до регіонального та міжнародного. Розмаїття небезпек і загроз зростає постійно, зачіпаючи всі можливі дії людини в мережі. Найбільшу загрозу мають приховані активні небезпеки [2, с. 319]. Таке поняття як кібергігієна є надзвичайно актуальним для сьогодення, адже саме розвиток кіберкультури та кібергігієни здобувачів освіти дозволить попередити небезпеку цифрових потоків інформації, зможе допомогти педагогічній спільноті сформулювати ефективні заходи у відповідь.

Через воєнний стан в Україні більшість здобувачів освіти навчаються дистанційно. Це несе із собою певні кібернебезпеки. До початку активної фази війни, ми постійно бачили в мережі інформацію про взломи сайтів, про крадіжку персональних даних, про постійне відбиття кібератак. Наразі таких повідомлень майже немає в інформаційному полі, однак це зовсім не означає, що кібератаки зупинилися. Російські хакери полюють на нашу особисту інформацію, на персональні дані як наші, так і тих осіб, до яких ми маємо доступ. Тому кібергігієна – це те, про що ми не маємо забувати кожного дня, адже наше життя тісно пов'язане з використанням мережі інтернет [3].

Під кібергігієною розуміють сукупність навичок та знань, що зменшують ризики перебування у мережі. Кожен користувач повинен розуміти, що робота в цифровому просторі несе в собі певний ризик. Усвідомлення цього факту дозволяє уникнути багатьох проблем. Високий рівень розвитку кіберпростору потребує такого ж високого рівня культури користування цим, без перебільшення, науково-технологічним досягненням.

Щоб здобувачі освіти з легкістю засвоювали базові правила цифрової безпеки інформаційних потоків, важливо їм показати, що кібербезпека дійсно є цікавою і важливою, а головне – вона стосується кожного з нас. Для досягнення цієї мети дієво стають у пригоді інструменти індустрії розваг.

У процесі навчання кіберграмотності саме у відеоіграх здобувачі освіти зіткнуться з правдоподібними ситуаціями та будуть поставлені перед тими ж виборами, які доводиться

робити і в реальному житті, що безпосередньо вплине на рівень захищеності користувача від кіберзагроз. Це такі актуальні питання, як доцільність використання VPN, підключення до Wi-Fi у громадських місцях, збереження паролів до важливих ресурсів безпосередньо у веб-браузерах, листування з незнайомими дорослими тощо. Прикладом таких ігор може бути [Cyber Manhunt](#) (розробник: Aluba Studio) або [Hacknet](#) (розробник: Team Fractal Alligator). Подібні ігри успішно виконують свою основну функцію: демонструють дії зловмисників, вказуючи на слабкі ланки захисту від таких дій, знайомлять із тим набором навичок, які застосовуються у сфері безпеки інформаційних цифрових потоків.

Онлайн-тренажери створюють ситуації, які максимально наближені до «бойових». Так, у серпні 2022 року кіберполіція Сумщини спільно з громадськими та урядовими організаціями регіону презентували онлайн-гру для дітей «Чемпіони кібербезпеки». Відповідаючи на питання у форматі вікторини, користувачі мають змогу покращити знання з цифрової безпеки та підвищити власний рівень кібергігієни.

Кібергігієна – це фундамент безпеки у цифровому середовищі. Саме тому, з метою підвищення рівня обізнаності учнівської молоді щодо кібербезпеки, формування навичок безпечної поведінки у кіберпросторі ГО «Всеукраїнський громадський центр «Волонтер» спільно з Управлінням протидії кіберзлочинам у м. Києві Департаменту кіберполіції Національної поліції України за підтримки Представництва Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні розроблено онлайн курс для молодих людей, які хочуть знати, як захистити себе та свою інформацію у кіберпросторі (<https://cyber.volunteer.kiev.ua/#/>). В межах курсу здобувачі освіти знайомляться з поняттям «кібербезпека», захистом персональних даних, дізнаються про лайфхаки щодо убезпечення особистих даних, про те, як з'являється фейкова інформація, які існують фейки, про способи і техніки, що допомагають відрізнити фейкову інформацію від правдивої, про алгоритми самозахисту у цифровому просторі. Під час навчання здобувачі освіти не тільки знайомляться з інформацією, а також виконують практичні завдання.

За даними Cyberedge Group, у 2019 році 78% ІТ-фахівців повідомляли про кібератаки. Опитування The Myers-Briggs Company дає цифру 64% [4]. Всесвітній економічний форум у 2019 році назвав кібератаки та мережеве шахрайство серед головних проблем, з якими стикається суспільство. 82% опитаних аналітиками форуму погодилися з тим, що витік даних завдає серйозних збитків для їхніх компаній [4].

Для забезпечення захисту персональних даних під час роботи в Інтернет-мережі спеціалісти ESET (міжнародний розробник антивірусного програмного забезпечення і рішень в області комп'ютерної безпеки для корпоративних і домашніх користувачів) рекомендують дотримуватися основних правил кібергігієни [5]: перевірка безпеки вже існуючих облікових записів електронної пошти та акаунтів в соцмережах (такі веб-сайти як haveibeenpwned.com та breachalarm.com допоможуть з'ясувати, чи був пароль до електронної пошти викрадений зловмисниками); аналіз програм; своєчасне оновлення операційної системи та окремих додатків; створення надійних паролів; використання двофакторної аутентифікації; регулярне резервне копіювання інформації на зовнішній жорсткий диск або у хмару; використання надійного рішення для захисту комп'ютера чи смартфона від різних загроз, зокрема програм-вимагачів, шпигунських програм, вірусів, троянів та фішинг-атак. Ці основні правила кібергігієни допоможуть користувачам цифрового простору своєчасно виявити підозрілу діяльність зловмисників та запобігти втраті персональних даних та іншої особистої інформації.

Отже, формування основ кібергігієни – процес тривалий і складний, але важливий і необхідний. Інтернет може бути як всесвітньою енциклопедією, яка об'єднує цифрові інформаційні ресурси в усьому світі, так і руйнівним чинником, що таїть у собі конкретні ризики. Завданням педагогів є формувати різнобічну інтелектуальну особистість, високий моральний рівень якої буде гарантією її безпеки в цифровому потоці інформації. Для цього необхідно підвищувати кваліфікацію педагогів з питань цифрової безпеки, щоб вони вміли не тільки оперативного орієнтуватися в цифровому кіберпросторі, а й орієнтували здобувачів освіти

на відповідну безпеку перебування в ньому. Нормою є працювати не навздогін, а на випередження. І пам'ятаймо, безпека – понад усе.

Список використаних джерел

1. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України, Закон України від 05.10.2017 р. № 2163-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text> (дата звернення: 07.10.2022)
2. Биков В. Ю., Буров О. Ю., Дементієвська Н. П. Кібербезпека в цифровому навчальному середовищі. Інформаційні технології і засоби навчання, 2019, Том 70, №2, С. 313 – 331.
3. Основні правила кібергігієни. URL: <https://erepublic.org.ua/news/osnovni-pravila-kibergigiyeni/> (дата звернення: 07.10.2022)
4. Кибербезопасность с человеческим лицом: как донести проблему до каждого. URL: <https://trends.rbc.ru/trends/industry/5fa460199a7947a946d4b37e> (дата звернення: 06.10.2022)
5. Основні правила захисту даних — кібергігієна для активного Інтернет-користувача. URL: <https://eset.ua/ua/blog/view/38/osnovnyye-pravila-zashchity-dannykh-kibergigiyena-dlya-aktivnogo-Internet-polzovatelya> (дата звернення: 06.10.2022)

Гончарюк Олеся Михайлівна,
викладач спеціальних дисциплін, викладач-методист, інженер з охорони праці Вищого професійного училища № 3 м. Чернівці

ЦИФРОВИЙ ЛОГІСТИЧНИЙ ПОТІК ЯК ПЕРЕДУМОВА ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Концепція освіти, заснованої на знаннях і навичках, висвітлює нову роль інтелекту людини в інформаційному суспільстві, а також вплив інформації як головної продуктивної сили, що формує знання та навички здобувачів освіти.

Інтенсивність і різноплановість інформаційних потоків прискорює розповсюдження знань, які використовуються в різних галузях діяльності людини.

Інформація виступає рушієм педагогічної діяльності і тримає її відкритою – здатною пристосовуватися до нових умов. У зв'язку з цим одним із ключових понять логістики є поняття інформаційного потоку.

В загальному вигляді інформаційний потік є переміщенням у деякому середовищі даних, виражених у структурному вигляді. Цифровий логістичний потік дозволяє комплексно вирішувати проблеми створення інформаційного середовища, яке відкриває нові можливості для навчання в будь який час, як для педагогів, так і для учнів, це безперервна освіта, проектування індивідуальних освітніх маршрутів, розробка та поширення власних освітніх продуктів, що сприяє розвитку наскрізних навичок учнів, а саме міркування та ідей, комплексне вирішення проблем. Сформованість цифрового потоку дозволяє педагогу використовувати електронні освітні ресурси, онлайн інструменти з метою пошуку, логічного відбору, систематизації, використання навчального матеріалу та організації результативного освітнього процесу.

На основі педагогічної логістики сформоване цифрове освітнє середовище училища, яке включає:

- Web-сайт училища;
- Предметні сайти;
- Блоги педагогів;

- Сервіси для відеоконференцій;
- Електронні педагогічні засоби;
- Хмарні сервіси;
- Онлайн-інструменти для опитування;
- Соціальні мережі.

Web-сайт училища є основою інформаційно-цифрового простору, який зосереджує у відповідних електронних полицях цифровий потік освітнього процесу.

Предметні сайти за допомогою технології wiki роблять інформацію швидкодоступною для працівників та здобувачів освіти.

На предметних сайтах зосереджена інформація щодо:

- роботи навчально-практичних центрів (НПЦ) сучасних швейних технологій та сучасних технологій крою та дизайну, зокрема, їх науково-методичної діяльності, навчання, курсової підготовки і волонтерської діяльності.

- безпеки життєдіяльності, а саме, створена збірка посилань на нормативно-правові документи, висвітлюються заходи з ОП, БЖД та ЦЗ, створений інформаційний вісник, висвітлюється робота кабінету з ОП та БЖД.

На сайтах старших майстрів представлена структурована інформація за предметами напрямів підготовки перукарської та швейної справ.

Персональні блоги педагогів – це особистий інформаційний простір вчителя, створений інструментами інтернет-технологій для взаємодії між учасниками освітнього процесу. Така інтернет-платформа забезпечує відкритість, доступність, публічність та інтерактивність. Для організації взаємодії учня і педагога у блогах залучається величезний набір онлайн-засобів. Блог це блискучий інструмент для взаємодії з учнями, як при очному навчанні так і при дистанційному навчанні.

В умовах сьогодення важливим інструментом взаємодії з учнями є Web-сервіси для відеоконференцій, що розширюють цифровий простір училища та надають можливість проводити не тільки уроки, а й різноманітні заходи. Розвитку цифрової грамотності педагогів сприяють різноманітні курси підвищення кваліфікації, але особливо варто відмітити Діджитал-майстерки, як онлайн тренінги для викладачів закладів професійної (професійно-технічної) освіти з цифрової грамотності, що організовані за сприяння директора Навчально-методичного центру ПТО Чернівецької області Світлани Микитюк та проводяться методистом центру Світланою Вишневською.

Завдяки діджитал-майстеркам цифровий простір училища збагатився такими хмарними сервісами як Symbaloo та Wakelet, що передбачають віддалену обробку та зберігання даних. Суть даних сервісів полягає в наданні користувачам віддаленого доступу до колекцій посилань, матеріалів до тем уроків, обчислювальних ресурсів і додатків через Інтернет. Впровадження в освітній процес електронних педагогічних засобів супроводжується збільшенням цифрового потоку інформації. Електронні підручники створюють цілісну дидактичну систему, що заснована на використанні комп'ютерних технологій і засобів Інтернету і яка ставить за мету забезпечити навчання за індивідуальними і оптимальними навчальними програмами з керуванням процесу навчання.

В умовах дистанційного та змішаного навчання посібники розширюють можливості вивчення здобувачами освіти спеціальних дисциплін. Адже посилання на посібники можна вбудовувати у персональні блоги, сайти, GoogleClassroom, застосовувати у Месенджерах та в інших Internet-ресурсах .

Інноваційним доповненням до цифрового простору училища є мобільний додаток «CloStyler», що розроблявся викладачами та студентами Хмельницького національного університету в тому числі і майстром закладу Мариною Українець, як частина магістерської дипломної роботи. Основною метою створення мобільного додатку є підтримка слабоавтоматизованого процесу проектування одягу на малих підприємствах. Даний застосунок

розраховує всі параметри конструкції одягу за введеними розмірними ознаками та обраними прибавками на вільність облягання. Скорочує час на виконання розрахунків та виключає механічний спосіб виконання креслень, що суттєво зменшує час на виготовлення виробів та замінює більшість ручних робіт.

Розширенню цифрового логістичного потоку сприяють онлайн-інструменти для оцінювання знань учнів, яке базується на основі формувального оцінювання. Оскільки цей підхід дозволяє оцінити не результат, а процес навчання і зробити перехід до компетентісного навчання. Різноманітність завдань на онлайн сервісах розвиває у учнів навички міркування та вирішення проблем.

Важливими інструментами для поширення інформаційного потоку є соціальні мережі. Створений YouTube-канал училища – це можливість для педагогів та учнів вийти на нову платформу комунікації з користувачами інтернету, підвищити впізнаваність закладу, освітніх послуг та талантів учнів, залучити абітурієнтів. Також Інстаграм, Фейсбук та YouTube-канал допомагають формувати бренд училища – як успішного закладу освіти України, що розвиває успішну особистість.

В училищі створений електронний каталог освітніх матеріалів для дистанційного та змішаного навчання з робітничих професій кравець, закрійник, квіткар, модистка головних уборів, перукар (перукар-модельєр), манікюрник, за якими здійснюється підготовка кваліфікованих робітників. Каталог розміщений на сайті закладу та сайті НМЦ ПТО Чернівецької області.

Цифровий потік збільшує кількість самостійної роботи учнів, що сприяє діджиталізації освіти, розширює інформаційний потік. Результативність процесів можна спостерігати у підвищенні та якості засвоєння знань учнів. Застосування цифрових технологій навчання дозволяє сформувати цифрову компетентність майбутнього фахівця. Але поряд із цифровою компетентією, завдяки різноманіттю цифрових потоків, а саме: навчальних програм, практичних вправ, тестуючих систем у здобувачів освіти формуються soft skills для успішної майбутньої кар'єри.

Список використаної літератури

1. SOFT SKILLS. М'які навички для успішної кар'єри майбутнього. URL: <https://taslife.com.ua/blog/soft-skills>
2. Сергеева Л.М. Шляхи реалізації мети і завдань формування готовності педагогічних працівників до роботи в сучасних умовах. *Методичний вісник професійно-технічної освіти Чернівецьчини*. Випуск 1. Чернівці. 2021. С. 5–10.
3. Цифрова компетентність сучасного вчителя нової української школи: (Моделювання цифрового навчального середовища закладу загальної середньої освіти) : зб. матеріалів всеукр.наук.-практ. семінару (Київ, 5 березня 2020 р.) / за заг.ред. О.В. Овчарук. К.: Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України: К., 2020. 117 с.

Горбачова Тетяна Вікторівна,
директор ДНЗ «ОПЛСП ПНПУ імені К.Д. Ушинського», викладач-методист
Бескровна Надія Вікторівна,
викладач професійно-технічної підготовки
ДНЗ «ОПЛСП ПНПУ імені К.Д. Ушинського»,
старший викладач

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЛОГІСТИКИ

Сучасний розвиток суспільства, а саме стрімкий розвиток інформаційного суспільства, суспільства в якому особливо цінним є здібності та навички працювати з інформацією, ставлять

перед системою освіти нові вимоги, цілі та завдання, які сприятимуть формуванню і розвитку особистості, розкриття її потенціалу, формуванню життєвих та трудових навичок.

Щоб забезпечити соціальну успішність кожної людини в умовах зростання невизначеності й нестабільності сучасного світу, вибудовувати підготовку громадян в освітній системі необхідно з урахуванням власне педагогічних принципів: гуманізації, демократизації, природної та культурної відповідності, цілісності, професійної доцільності та інших, застосовуючи в освітній системі логістику педагогічних інновацій. Це сформує умови, необхідної ефективної діяльності та розвитку освітньої системи у єдності її інфраструктури та педагогічного змісту.

Такими умовами стають універсалізація систем освіти, формування інноваційного суспільства, підвищення академічної мобільності закладів освіти.

Педагогічна логістика дозволяє синхронізувати педагогічну систему, наблизити її за рівнем управління економічним системам, збільшити ефективність та розвиток в цілому.

Зміна загальної системи освіти, її модернізація, досягається широким і ефективним використанням цифрових та інформаційно-комунікаційних технологій, технологій – котрі стали неодмінною частиною сучасного світу XXI століття, а освітнє середовище – сукупністю інформаційних систем, призначених для забезпечення різноманітних завдань освітнього процесу, які згуртовані в єдину цифрову інформаційну систему, що об'єднує всіх учасників освітнього процесу як в режимі онлайн, так і в офлайн.

Саме нові цифрові та інформаційно-комунікаційні технології з застосуванням комп'ютерних технологій, всесвітньої мережі internet, її сервісів дали поштовх розвитку нових освітніх технологій, якісному змінненню технічної складової освіти та суттєво змінюють освіту в цілому.

Цифрове освітнє середовище включає три основні елементи: сам комплекс ресурсів (письмові та електронні), інформаційні та комунікаційні технології (ПК, електронні дошки, сучасні гаджети та ін.), педагогічні технології (компетенції викладачів у сфері освітніх технологій) та надає безпечний доступ та високу якість навчання в освітньому середовищі:

- для здобувачів освіти: розширення можливостей освіти; доступ до найсучасніших ресурсів у найкоротший термін; зникнення рамок для здобуття освіти (можливість здобувати освіту, пройшовши навчання онлайн в іншій точці світу);

- для викладачів: зниження навантажень внаслідок автоматизації процесів; підвищення зручності моніторингу; формування нових умов для мотивації та нових можливостей;

- для закладів освіти: підвищення ефективності використання ресурсів; розширення пропозицій у межах освітнього середовища; однакова комунікація з усіма учасниками освітнього процесу;

- для регіону: зручний моніторинг освітніх процесів; оптимізація освітніх ресурсів; підвищення можливостей регіону у межах освітнього середовища; а також зниження бюрократичного навантаження;

- для держави: зростання освітнього розмаїття країни; підвищення задоволеності населення у навчанні; підвищення ефективності освітніх ресурсів; зниження освітньої міграції (немає потреби їхати в інше місто, або країну, коли вся необхідна інформація є у мережі).

Цифрове освітнє середовище багатофункціональна система, яка, своєю чергою, взаємодіє з іншими інфраструктурними й педагогічними елементами та забезпечує позитивні зміни освітньої системи, що і є основною метою педагогічної логістики.

Нові освітні технології оптимізовані шляхом цифрових та інформаційно-комунікаційних технологій з використанням спеціальних технічних засобів, персональних комп'ютерів, мультимедіа сприяють ефективному підвищенню рівня розвитку системи освіти в цілому й окремо більш ефективній діяльності педагогічних працівників. Сучасний педагог повинен не тільки володіти знаннями у сфері цифрових та інформаційно-комунікаційних технологій, але і

бути фахівцем щодо їх застосування у своїй професійній діяльності. Це стосується і, безпосередньо, навчально-виховного процесу, і методичної роботи, ведення документації, і підвищення кваліфікації викладачів, професійного зростання і самовдосконалення.

Педагогічні працівники мають можливість використовувати цифрові та інформаційно-комунікаційні технології для кожного етапу навчального процесу:

- при розробці та підготовці навчальних планів, планів уроків;
- для пошуку і вибору необхідної інформації для використання на уроках та самостійної роботи здобувачів освіти;
- для групової роботи, роботи в малих групах, індивідуальної роботи;
- для надання нового матеріалу, закріплення матеріалу;
- для контролю засвоєння здобувачами освіти набутих знань та оцінювання.

Потрібно зазначити, що їх використання ні в якій мірі не нівелює використання в роботі традиційних, перевірених часом методів і технологій навчання, цифрові та інформаційно-комунікаційні технології дають можливість, за допомогою нових інтерактивних методів оптимізувати та вдосконалити навчально-виховний процес.

Комп'ютерні навчальні програми, комп'ютерні підручники, електронні бібліотеки, різноманітні бази даних і інформаційні системи, освітні платформи, використання технічних засобів навчання, засобів мультимедіа – все це сприяє оптимізації навчального процесу, економить навчальний час одночасно поєднуючи процеси викладання матеріалу, його закріплення, контролю засвоєння знань і оцінювання. Значною мірою інтеграція цифрових та інформаційно-комунікаційних технологій в навчальний процес впливає на якість отримання знань здобувачами освіти:

- значно підвищується пізнавальний інтерес до навчання;
- більшою мірою розвивається креативне мислення;
- більш якісно відбувається сприйняття та засвоєння інформації;
- розкривається творчий потенціал;
- поліпшується засвоєння знань внаслідок збільшення змістовності процесу навчання;
- збільшується якість та обсяг отриманих знань за мінімальні терміни та з мінімальними зусиллями.

Завдяки новим цифровим та інформаційно-комунікаційним технологіям отримали розвиток такі напрямки в освіті – як самоосвіта та дистанційна освіта.

Самоосвіта, яка спрямована на розвиток особистості, завдяки великій кількості відкритої інформації комп'ютерних мереж задовольняє і пізнавальні інтереси та надає можливості професійного росту. Це вкрай важливо в сучасному інформаційному суспільстві, в якому розвиток цифрових, інформаційних технологій і ресурсів проходить вкрай стрімко, а людині необхідно встигати за цими рухливими змінами. Завдяки самоосвіті, як складової неперервної освіти, процесом якої керує сама людина, їй надається можливість адаптуватися до розвитку суспільства в цілому та само реалізовуватися протягом усього життя.

Цифрові, інформаційно-комунікаційні технології, електронні ресурси, мережа internet – зробили значний прорив в технологіях дистанційного навчання. Ще кілька років тому, дистанційна освіта в нашій державі робила перші кроки у своєму розвитку в умовах пандемії та карантинних обмежень. Виклики сьогодення надали цій формі освіти неабиякої актуальності, саме дистанційні технології на основі цифрових та інформаційно-комунікаційних технологій дали можливість не переривати навчальний процес, а організувати навчання за допомогою комп'ютерної техніки та комунікаційних мереж.

Дистанційне навчання стало справжнім випробуванням для всіх учасників навчального процесу і хоч показало незаперечну значущість впровадження цифрових технологій в систему освіти, але й розкрило цілу низку проблем:

- недостатнє забезпечення відповідною матеріальною базою, технічним та програмним

забезпеченням і навчальних закладів і здобувачів освіти;

- недостатній рівень знань теоретичних і практичних основ інформатики та інформаційних технологій, комп'ютерної культури та грамотності, володіння комп'ютерною технікою;

- відсутність достатньої методичної системи застосування засобів і методів цифрових і інформаційних технологій в навчанні.

Беручи до уваги усе вище зазначене, можна зробити наступні висновки:

Безперечно, сучасні цифрові та інформаційно-комунікаційні технології мають величезний вплив на систему освіти, її ефективність, якісне зростання, значно підвищуючи результативність навчання, стають невіддільною ланкою моделі навчально-виховного і управлінського процесів освітнього закладу, яку відображає педагогічна логістика.

Інновації цифрових та інформаційно-комунікаційних технологій в сучасній освіті, що об'єднують в собі зміст, форми та засоби кожного з них, дозволяють їм бути й стратегіями й конкретними методами практичної діяльності, спрямованої на створення в освітній системі сталого потоку педагогічних інновацій і просування отриманих результатів.

Однак, потрібно зазначити, що інформатизація освіти не може відбутися водночас, цей процес поступовий і має невпинно вдосконалюється.

Розв'язання проблем впровадження цифрових та інформаційно-комунікаційних технологій в систему освіти зробить їх не просто корисним додатком який доповнює традиційне навчання, але й невіддільною частиною сучасної інформаційної освіти, спрямовану на оптимізацію та підвищення ефективності навчально-виховного процесу.

Список використаної літератури

1. Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю., Козяр М. М. Інформаційні технології навчання: інтегрований підхід. за ред. Гуревича Р.С. Львів : Вид-во «СПОЛОМ», 2011. 484 с.
2. Кадемія М.Ю., Шахіна І.Ю. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі : Навчальний посібник. Вінниця, ТОВ «Планер». 2011. 220 с.
3. Концепція впровадження медіа-освіти в Україні. Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України. URL: <http://mediaosvita.org.ua/book/kontseptsiya-vprovadzhennya-mediaosvity/>
4. Лапінський В. Електронні засоби навчального призначення – світовий досвід й українська освіта. Вища освіта України. 2011. №3. Т. 2. С.487–495.
5. Лівшиць В. Л. Педагогічна логістика. Сб. Полісвітте. Кохтла-Ярве, 2007. № 1. С. 72–79.
6. Мельник Ю., Пипенко І. Запровадження педагогічної логістики у вищій школі. Збірник наукових статей вісник Льотної академії. Сер. :Педагогічні науки. зб. наук. пр. Кропивницький: КЛА НАУ, 2017. Вип. 1. 480 с.
7. Руда М. В. Перспекти впровадження освітньої логістики в Україні. *Вісник національного університету «Львівська політехніка»*: зб. наук. праць. 2012. Вип. 749. С. 71–77.
8. Швачич Г.Г., Толстой В.В., Петрчук Л.М., Іващенко Ю.С., Гуляєва О.А., Соболенко О.В. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології: Навчальний посібник. Дніпро: НМетАУ, 2017. 230 с.

Горук Інеса Радувна

викладач технології приготування їжі з основами товарознавства, Чернівецьке вище комерційне училище Державного торговельно-економічного університету

ЛОГІСТИКА МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

В умовах, коли зростання обсягів виробництва і розширення господарських в'язків призвели до збільшення витрат сфери обігу, увага підприємців сконцентрувалася на пошуку нових форм оптимізації ринкової діяльності та скорочення витрат у цій сфері. Фундаментальні засади логістики і основи технологій прийняття типових рішень на підприємстві, взаємозв'язок логістики і маркетингу, підходи щодо використання логістики в Україні та за кордоном та багато інших питань цікаво висвітлені в науковій літературі.

Відмінною рисою логістики є широке застосування засобів інформатики та комунікацій. Вони дають змогу на високому рівні контролювати усі основні та допоміжні процеси сфери розподілу.

Одна із особливостей принципу логістики полягає в тому, що вона приділяє увагу не тільки інтеграції видів діяльності, як і традиційно ставитися до різних фікцій підприємництва, але при ухваленні рішення об'єднати їх. У логістичній системі всі види діяльності взаємозв'язані і прийняті рішення повинні бути враховані негативні і позитивні сторони різних функціональних областей.

Якісна підготовка кваліфікованих робітників потребує творчого підходу викладачів та майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти до вибору змісту, форм, методів та засобів навчання, максимального використання досягнень сучасної педагогічної науки, нових педагогічних і виробничих технологій. Які мають бути орієнтованими не лише на передачу готових знань, а й відображати ідеї розуміння та визнання чужої точки зору, повагу до особистості, організації співпраці та самовираження в діяльності, в творчості, тобто на формування комплексу особистісних якостей здобувачів освіти.

Сучасного здобувача освіти потрібно навчити осмислювати подану тему, до якої він шукатиме інформацію, щоб вирішити проблему. Отож, повернути здобувачам освіти інтерес до вивчення предметів професійного спрямування, зробити навчання цікавим, посилити бажання учитися, спонукати до пошуків, сприяти вирішенню поставлених перед освітою завдань мають інноваційні технології навчання.

У доповіді проаналізована одна із популярних форм, за допомогою якої відбувається поглиблення професійних знань, умінь, навичок під час професійної підготовки фахівців кулінарного профілю – майстер-клас. Це сучасний інноваційний метод при професійній підготовці здобувача освіти з професії кухар та при вдосконаленні роботи майстрів виробничого навчання.

Підготовка майбутнього кухаря до творчості у професійній діяльності починається під час вивчення загально-професійних і спеціальних дисциплін, зміст яких орієнтовано на розвиток творчої активності. Продумана система підготовки здобувача освіти до творчості забезпечує формування в них підвищеної мобільності, самостійності, ініціативності, здатності до швидкої зміни виду професійної праці, а також підвищеного рівня мотивації до постійного вдосконалення професійної майстерності. Оскільки, така підготовка до творчості потребує створення певної системи навчання, то необхідно визначити ті проблеми, які перешкоджають цьому процесу. Домінування традиційних методів навчання в навчальному процесі зумовлює виникнення низки проблем, головними з яких є: низький рівень навичок спілкування учнів; неможливість одержати детальну відповідь учнів із власною оцінкою даного питання (низький рівень рефлексивної діяльності); недостатня активність у загальному обговоренні відповідей. При цьому традиційні навчальні технології, побудовані на пояснювально-ілюстративному способі навчання, не дають належного ефекту. Нові ж педагогічні технології, такі як майстер-класи, уроки-змагання, диспути, семінари тощо, змінюють роль інформації в навчанні учнів, спрямовують її на використання з метою створення ними власного творчого продукту.

Майстер – клас це сучасна форма проведення навчального заняття для відпрацювання практичних навичок за різними методиками і технологіями з метою підвищення професійного рівня та обміну передовим досвідом учасників. Під час проведення цього заходу відбувається

передавання досвіду, майстерності шляхом демонстрації прийомів роботи з паралельним коментуванням виробничого процесу.

Основний принцип майстер-класу: Я знаю, як це зробити, і навчу вас. Переваги використання майстер-класу при підготовці здобувачів освіти з професії кухар:

- новий підхід до навчання,
- ламає встановлені стереотипи;
- створення умов для включення усіх в активну діяльність;
- постановка проблемного завдання і вирішення його через програвання ситуації;
- нова форма взаємодії-співробітництва (за таким методом працюють більшість кулінарних шкіл світу);
- обмін досвідом з метою підвищення професійної майстерності працівників; ознайомлення здобувачів освіти та педагогічних працівників з новітніми виробничими технологіями в кулінарії;
- підвищення якості знань учнів та їх професійної компетентності.

Для реалізації такої форми роботи методична комісія «Харчових технологій» розробила та впровадила інноваційний проект на тему «Майстер-клас як засіб до підвищення професійних знань кухарів». Яким чином це відбувалося?

1. Розробили план роботи над проектом.
2. Проводили уроки виробничого навчання у формі майстер-класу.
3. Залучили кращих здобувачів освіти та педагогічних працівників для проведення майстер-класів.
4. Запросили до проведення майстер-класів працівників підприємств громадського харчування міста та випускників нашого закладу.
5. Методика проведення майстер-класу не має якихось строгих і єдиних норм.

Для себе ми з'ясували, що майстер-клас – це особливий жанр вивчення як фахового, так і педагогічного досвіду. Тому і містить він два напрямки: фаховий і педагогічний, які постійно перемежуються і доповнюють один одного. Наші майстер-класи з кулінарії – це не просто «показовий виступ» майстра перед здобувачем освіти, це – насамперед урок, на якому найпильніша увага приділяється технології приготування страв з усіма нюансами, про які здобувачі освіти не прочитають в кулінарних книгах і не побачать навіть у кулінарних шоу.

Під час проведення майстер-класів з кулінарії здобувачі освіти не тільки готують страви, але ще й навчаються майстерності подачі, підбору правильного посуду, знайомляться з історією страви. Майстер-класи проходять, як у формі вивчення страв національної кухні будь-якої країни світу, так і в формі навчання приготування конкретної страви. Форма проведення майстер-класу може бути будь-яка. Це може бути класичний майстер-клас від майстра за мотивами кухні будь-якої країни світу. Це може бути інтерактивний майстер-клас із залученням будь-якого охочого спробувати себе в ролі кулінара. Ще одна форма проведення майстер-класу – змагальна, коли після демонстраційного показу від майстра, здобувачі освіти пробують повторити «страву від майстра». Майстер-клас забезпечує формування мотивації та пізнавальної активності здобувачів освіти. Здобувачам освіти такі заходи допомагають досконало розібратися в особливостях алгоритму виробничого процесу приготування, оформлення, презентації страви чи кондитерського виробу. Під час проведення декади «Харчових технологій» здобувачі освіти із задоволенням проводять майстер-класи з приготування найрізноманітніших страв.

Через рік реалізації нашого проекту про нас почули в місті, і що найбільш втішно - далеко за межами області. На прохання Центрив зайнятості нашої області, педагоги нашого закладу П(ПТ)О провели безліч майстер-класів для учнів шкіл. Окрім цього, було рекомендовано здобувачам освіти, які за підсумками навчання досягли високого рівня знань, проводити майстер-клас з приготування позапрограмних страв з меню фірмових страв підприємств нашого міста, де вони проходили практику. Адже, це той інноваційний метод, який

можна найчастіше застосувати в практиці професійного навчання не тільки кухарів, а й інших професій.

Здорове харчування – один із фундаментальних факторів, що підтримують здоров'я і настрої людини протягом усього життя.

На теперішній час загальний рівень знань про здорове харчування не такий високий. Додає масла у вогонь реклама і пропаганда з усіх боків харчових продуктів і закладів швидкого обслуговування (так званих фаст-фудів), які не мають нічого спільного з раціональним харчуванням. Тому, в нашому навчальному закладі пропагується здорове харчування.

Під час проведення лабораторних робіт готуються корисні страви, запрошуються на лекції, дискусії, неформальні зустрічі провідних дієтологів-нутриціологів м. Чернівці. А також, впроваджуються «здоровий фаст-фуд», який дуже любить молодь, тобто його приготування здійснюється за правильною технологією та правильних продуктів.

Отже, на основі вище сказаного, можна зробити висновок, що інноваційні методи та технології навчання, які призводять до позитивних результатів і спрямовані на формування професійних умінь і навичок мають впроваджуватися в освітній процес, як на уроках виробничого навчання, так і в позакласній роботі зі здобувачами освіти.

Список використаних джерел

1. Байраківський А. І. Особливості самостійної роботи студентів в умовах запровадження комп'ютерних технологій у навчальному процесі: матеріали III Міжнародної науково-методичної конференції ДУІКТ. Київ, 2006. 247–251 с.
2. Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства України на 2007–2015 роки» від 9 січня 2007 року № 537-в. Відомості Верховної Ради України. 2007. № 12. С. 102.
3. Закон України «Про Національну програму інформатизації» № 74/98-ВР Відомості Верховної Ради України. 1998. № 27–28. С. 181.
4. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки (2012 р., у тому числі щодо стратегії розвитку професійно-технічної освіти)
5. URL: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>. (дата звернення: 02.04.2020).
6. Парламентські слухання з розвитку інформаційного суспільства в Україні 21 вересня 2005 року Київ, 2005. С. 64.
7. Пометун О.І, Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посіб. Київ, 2006. 104 с.
8. Постанова кабінету міністрів України «Про затвердження державної програми «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці на 2006–2010 роки» від 7 грудня 2005 року № 1153 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1153-2005-%D0%BF> . (дата звернення: 02.04.2020).
9. Сергєєва Л.М., Микитюк С.М. Управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики: методичні рекомендації. Чернівці: Видавничий дім «Букрек», 2022. 56 с.
10. Фоміних Н. Ю. Сутність поняття «Інформаційно-комунікаційні технології» та їх значущість на сучасному етапі інформатизації освіти. Запоріжжя, 2009. Вип. 5 (58). 396–400 с. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pfto/2009_5/files/ped905_77.pdf (дата звернення: 04.04.2020).

Гребенькова Галина Володимирівна,
методист ДНЗ «Одеський центр професійно-технічної освіти»

МЕТОДИКА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ: ЛОГІСТИЧНИЙ АСПЕКТ

Приоритетним напрямом розвитку професійної освіти є перенесення акцентів зі знань і вмінь на формування в здобувачів освіти системи компетентностей. Майбутній випускник закладу професійної (професійно-технічної) освіти має вміти навчатися, вільно застосовувати новітні технології. Підготовка професійно мобільних кваліфікованих робітників стає головною метою.

Система професійно-технічної освіти реформується, оновлюється нормативно-правова база, йде розробка професійних та освітніх стандартів нового покоління, заснованих на компетентнісному підході, запроваджуються нові професії. Соціальне партнерство стає найважливішим засобом підвищення якості професійно-технічної освіти і адаптації випускників професійно-технічних навчальних закладів до нових економічних умов.

Пандемія COVID-19 значно вплинула на освітній сектор України. Після закриття освітніх закладів у березні 2020 року основною проблемою було забезпечити безперервність навчання та створити умови для якісного дистанційного та змішаного навчання.

Водночас пандемія сприяла розвитку освітньої галузі:

- дистанційне навчання мотивувало педагогів удосконалювати свої цифрові навички;
- керівники закладів освіти отримали цінний досвід адаптації освітнього процесу до нової реальності й створення безпечних умов для вчителів та учнів;
- українська освіта отримала шанс подолати наявний цифровий розрив.

Все це підготувало освітян до роботи у найскладніших умовах ведення бойових дій на території України.

У ДНЗ «Одеський центр професійно-технічної освіти» педагогічний колектив ретельно підготувався для ведення навчального процесу в нових умовах. Звісно, в першу чергу, ми дбаємо про безпеку. Але головним питанням залишається створення безбар'єрного доступу до освіти всіх верств населення та надання якісних освітніх послуг.

Для розробки методичного супроводу освітнього процесу ми використовуємо сучасні засоби педагогічного маркетингу та логістики.

Педагогічна логістика – галузь педагогіки, що розкриває тактику урахування взаємодії ресурсів і реалізації моделей управління, спрямовану на оптимізацію та підвищення ефективності освітнього процесу.

Нагадаємо, що педагогічна логістика в структурі професійної освіти має такі складові освітньо-логістичної діяльності:

1. Продукція – кваліфікація, яку отримує випускник (потрібні знання).
2. Якість – відповідність кваліфікаційним вимогам, що висуваються до випускників ЗП(ПТ)О.
3. Кількість – кількість стандартних дидактичних порцій, які здобувач освіти опановує упродовж терміну навчання.
4. Час – своєчасність отримання знань за умови забезпечення наступності отримання дидактичних порцій з урахуванням їх актуальності, а також оптимізація часу підготовки фахівця.
5. Місце – мобільність щодо надання освітніх послуг, а також динамічність постачання потрібних фахівців споживачеві.

6. Споживач – суспільство, ринок праці, сам фахівець.

7. Витрати – чітка і виважена оптимізація якісних, кількісних та часових показників з подальшою їх інтерпретацією у грошовій формі.

Усі ці складові взаємопов'язані, але, на наш погляд, головною складовою залишається рівень якості освітніх послуг, що надаються у нашому закладі, зокрема Навчально-практичними центрами, які створені на базі закладу.

Сутністю поняття «навчальна логістика» є спосіб організації навчання, що відображає шлях освоєння навчального матеріалу в межах навчального предмета, теми, питання; потребує спеціальної організації навчального змісту, форм і методів навчання [4].

З позицій логістики основна увага зосереджена на ключових видах потоків: матеріальних, супутніх їм інформаційних й фінансових, деякі вчені також виділяють кадрові, цифрові, сервісні, психологічні, енергетичні потоки та інші.

За результатами проведеного маркетингового аналізу, ми виділили такі основні логістичні потоки, як матеріальний, інформаційний, кадровий та фінансовий, на яких зосередили свою увагу. Розглянемо інформаційний потік. До нього ми включаємо інноваційні методики викладання, методи передачі та способи засвоєння інформації, здоров'язберігаючі технології, психологічний супровід навчального процесу тощо.

Усі ми усвідомлюємо, що сьогодні неможливо навчати здобувачів освіти старими методами. Знать стало так багато, професійні навички стали настільки різноманітними, що їх неможливо передати в повному обсязі в межах традиційних методів, шляхом ретрансляції, позбавленої емоційності.

Інновації в освіті є закономірним явищем, сутнісною ознакою якого є здатність впливати на загальний рівень професійної діяльності, розширювати інноваційне поле освітнього середовища в закладі освіти.

Джерелом інновації є цілеспрямований пошук ідей. Їх освоєння відбувається шляхом апробації в формі педагогічного експерименту, як, наприклад, педагогічний експеримент регіонального рівня «Забезпечення якості професійної підготовки майбутніх фахівців електротехнічного профілю в навчально-практичних центрах закладів професійної (професійно-технічної) освіти», учасниками якого ми маємо честь бути.

На даний момент основним завданням педагогічного колективу ДНЗ ОЦПТО є саме створення умов для формування творчої компетентної особистості, яка буде здатна реалізувати свій потенціал у суспільстві.

Навчальні інновації суттєво поліпшують мотивацію здобувачів освіти до навчального процесу.

Хочемо відмітити, що при впровадженні інновацій на рівні здобувачів освіти підвищується освіченість, творча активність, здійснюється процес соціальної адаптації, розвиток відповідальності за власне життя, життя оточуючих.

На даний момент у практику педагогів ДНЗ ОЦПТО увійшли наступні види технологій:

- технологія розвивального навчання;
- інтерактивні методики, куди ми можемо віднести роботу в групах, метод проектів, «розумовий штурм», «кейс-метод», рольові та ділові ігри, «велике коло», «шкала думок», «асоціативний куш», групова дискусія, взаємне навчання;
- технологія проблемного та ситуативного навчання;
- блочний метод викладання матеріалу;
- кооперативна форма навчання.

У педагогічній практиці з'явилися нові форми занять:

- урок-практикум;
- урок-пошук;
- урок-дискусія;
- урок-мандрівка;

- урок-панорама;
- урок-залік тощо.

Більшість з них знайома всім педагогам, тому я зупинемось на двох провідних технологіях навчання, які доповнюють одне одну та застосовуються на цей час у ДНЗ ОЦПТО:

- технологія ситуативного навчання (кейс-метод);
- технологія «перевернутий клас».

Сьогоднішня потреба від закладів освіти швидко реагувати на зміни, які відбуваються в суспільстві. Дистанційне навчання стало звичним для викладачів та здобувачів освіти, педагоги знаходяться у постійному пошуку шляхів передачі інформації, якісного її засвоєння здобувачами освіти. З'явилося відносно нове поняття «змішане навчання» – форма навчання, при якій навчання проводиться як в традиційній очній формі, так і з використанням технологій дистанційного навчання.

Добре зарекомендувала себе методика «перевернутий клас».

Перевернутий клас – принцип навчання, за яким основне засвоєння нового матеріалу здобувачами освіти відбувається вдома, а час класної роботи виділяється на виконання завдань, вправ, проведення лабораторних і практичних досліджень, індивідуальних консультацій викладача.

Як показало впровадження технології «перевернутого класу» під час вивчення нового матеріалу на уроках спецтехнології, мотивація здобувачів освіти до оволодіння новим матеріалом підвищується, адже засвоєння значної частини навчальної інформації відбувається заздалегідь, а на заняттях у класі при співпраці з викладачем вони обмінюються своїми знаннями, створюючи при цьому «дискусійне поле». У такому випадку ефективність навчальних занять підвищується. При виникненні труднощів з опануванням нового матеріалу здобувачі освіти самостійно відшукують відповіді на конкретні питання у підручниках, посібниках, ресурсах (Інтернет). При цьому не тільки реалізуються переваги проблемного навчання, а й забезпечується формування компетенцій здобувачів освіти щодо аналізу навчальної інформації з наступним її структуруванням і коригуванням для практичного використання.

Рівень активності здобувачів освіти під час занять свідчить про належну чи неналежну їх підготовку. Нова роль педагога у процесі використання запропонованої технології полягає в організації процесу колективного розв'язання навчальних проблем у навчальній групі. Отже, актуальна проблема підвищення ефективності освітнього процесу засобами технології «перевернутого класу» дає підстави рекомендувати впроваджувати її під час вивчення нового матеріалу.

Особливості «перевернутого» навчання:

– змінюється роль викладача, який перетворюється на наставника. Роль педагога все ж залишається провідною, але його діяльність спрямовується на координацію навчання здобувачів освіти, здійснення консультування, надання допомоги та створення навчально-проблемної ситуації для пізнавально-дослідницької діяльності;

– використовуються електронні освітні ресурси.

Значне місце в останній час посідає метод аналізу ситуацій (кейс-стаді). Аналіз реального досвіду використання цього методу в ДНЗ ОЦПТО дає можливість стверджувати про актуальність його запровадження в систему П(ПТ)О.

За цієї технології навчання, навчальний процес орієнтований на усвідомлення здобувачами освіти не єдиної, а багатьох істин: здобувачі освіти разом із педагогом розглядають проблему, яка має декілька варіантів вирішення. У процесі навчання моделюється конкретна ситуація, яка зустрічається у реальній професійній практиці, та розробляється дидактичний пакет завдань щодо вирішення проблеми. Здобувачі освіти вчаться аналізувати, висувати гіпотези, обирати альтернативні рішення, прогнозувати та оцінювати результати своєї

діяльності. Сьогодні цей метод завоював провідні позиції у навчанні та активно використовується у нашому закладі.

З методичної точки зору кейс – це спеціально підготовлений учбовий матеріал, що «містить структурований опис ситуацій, що запозичені з реальної практики». В перекладі з англійської кейс – випадок, кейс-стаді – повчальний випадок. Класичним є визначення поняття «кейс-стаді» як опис ситуації, яка реально існувала. Кейс-стаді, за визначенням вчених, це «сукупність умов та обов'язків, що описують конкретні, реальні обставини на даному етапі». Кейс, це завжди моделювання життєвої ситуації. Як інтерактивний, кейс-метод може застосовуватися при закріпленні знань та вмінь, що були отримані на попередніх заняттях, розвитку навичок аналізу та критичного мислення, зв'язку теорії та практики [10].

Кейси (ситуаційні вправи) мають чітко визначений характер і мету. Як правило, вони пов'язані з проблемою чи ситуацією, яка існувала чи й зараз існує. При цьому проблема чи ситуація або вже мали якесь попереднє рішення, або їх вирішення є необхідним і нагальним, а тому потребують аналізу.

Кожна з проблем (ситуацій), які розглядаються в кейсі, має відповідати чотирьом умовам.

По-перше, кейси повинні бути правдивими, реалістичними, однак, в той же час, не обтяженими деталями, бути за тематикою зв'язаними з матеріалом, що вивчається. Добрим вважається кейс, який відповідає десяти характеристикам якісного кейсу: бути вміло розказаною історією, стосуватися важливої проблеми, описувати драматичну ситуацію з прийняттям критичного рішення, містити конкретні порівняння, надавати можливість для узагальнення висновків, мати центрального героя, давати змогу оцінити ефективність вже прийнятих раніше рішень, бути оптимальним за розміром, містити оптимальний обсяг інформації.

По-друге, ситуаційні вправи пропонують розгляд феноменів, з якими, як правило, стикаються робітники в конкретних умовах.

По-третє, кейси загострюють інтерес учнів до питань, з якими ті стикаються, підкреслюють їх значущість та необхідність вирішення. Кейси також пропонують шляхи реакції та вдосконалюють майстерність учнів у вирішенні проблем.

По-четверте, кейси вдосконалюють практичні навички; спрямовують на пошук відповідних шляхів, можливих реакцій на різноманітні ситуації, використання специфічних інструментів та понять.

Навчання за допомогою кейсів розвиває здатність аналізувати, уникати помилок, які часто виникають під час виконання конкретних завдань [10].

Хотілося б зупинитися на питанні оцінювання якості впровадження цих технологій. Проблема в тому, що оцінити ефективність тієї чи іншої педагогічної технології надзвичайно важко. Для цього на даний момент використовуються десятки методик, розроблені вітчизняними та зарубіжними педагогами і психологами, які в тій чи іншій мірі ілюструють результати навчання. Найчастіше показники якості освіти визначаються шляхом оцінювання компетенцій випускників, де основним критерієм слугує міра відповідності їхніх знань і навичок вимогам соціально-економічної та професійної сфер життя, а також готовність випускників до творчого вирішення проблем і завдань в усіх сферах життєдіяльності.

На наш погляд, важливим критерієм є відповідність рівня компетентності майбутніх фахівців, його відповідність запитам ринку праці, конкретним роботодавцям. Маркетинговий аналіз дозволяє визначити ступінь задоволеності роботодавців рівнем підготовки наших випускників.

Аналізуючи запити роботодавців щодо кваліфікаційних вимог до майбутніх фахівців електротехнічного профілю, ми можемо вживати заходи, що спрямовані на перегляд та вдосконалення змісту навчальних дисциплін, навчальних та виробничих практик, адаптуючи їх до потреб соціально-економічної сфери діяльності суспільства. Все це зменшить дистанцію між

закладами професійної (професійно-технічної) освіти і роботодавцями, а також сприятиме підготовці дійсно потрібних суспільству фахівців.

Отже, використання принципів педагогічної логістики дозволяє узгодити вимоги роботодавця як замовника фахівців та споживача результатів їх професійних компетенцій і закладів професійної (професійно-технічної) освіти як виконавця цього замовлення. З точки зору роботодавця, педагогічна логістика описує потреби виробничого процесу стосовно участі у ньому фахівців з цілком визначеними навичками. Враховуючи вищезазначене, можна зробити висновок, що підготовка майбутніх фахівців в ДНЗ ОЦПТО повинна базуватись на принципах педагогічної логістики, оскільки логістичні потоки мінімізують витрати (інформаційні, кадрові, фінансові, та інші) на їх підготовку.

Список використаної літератури

1. Гребенькова Г.В. Кейс-метод у професійному навчанні [Електронний ресурс]. Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти в Одеській області. URL: <http://www.nmc.od.ua/?cat=9>.
2. Коберник О.М., Бялик О.В. Інноваційні технології навчання та виховання: навчальний посібник. Умань: ПП Жовтий, 2020. 220 с.
3. Коберник О.М. Креативні технології навчання: Навчальний посібник. Умань: ВПЦ «Візаві», 2016. 272 с.
4. Курач М. Реалізація проектної технології в підготовці майбутніх учителів трудового навчання. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2021. №4. С. 32–36.
5. Мельник Ю., Пипенко І. Запровадження педагогічної логістики у вищій школі. *Науковий вісник Льотної академії*. Сер. : Педагогічні науки. зб. наук. пр. Кропивницький: КЛА НАУ, 2017. Вип. 1. С. 100–105.
6. Микитюк С.М., Сергєєва Л.М. Логістичні пріоритети для сталого розвитку педагогічних працівників // *Методичний вісник професійно-технічної освіти Чернівецьчини*. Випуск 2. Чернівці. 2022. С. 5–7. [Електронний ресурс]. URL: <https://cutt.ly/E0juNoj>
7. Руда М. В. Перспективи впровадження освітньої логістики в Україні. *Вісник національного університету «Львівська політехніка»*: зб. наук. праць. 2012. Вип. 749. С. 71–77.
8. Сергєєва Л.М., Микитюк С.М. Управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики: методичні рекомендації. Чернівці. «Букрек», 2022. 56 с.
9. Сергєєва Л.М., Микитюк С.М. Педагогічна логістика в управлінні професійним розвитком педагогічних працівників закладів освіти. *Розвиток педагогічної майстерності майбутнього педагога в умовах освітніх трансформацій*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (13 травня 2022 р.). Глухівський НПУ ім. О. Довженка. Глухів, 2022. 317 с. С. 245–248.
10. Сергєєва Л.М., Микитюк С.М. Впровадження моделі розвитку закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики. *Наукові записки малої академії наук*: Збірник наукових праць. 2022. № 1(23). С.101–109.
11. Шеремета П. Каніщенко Г. Кейс-метод: з досвіду викладання в українській бізнес-школі / за ред. О. Сидоренка. 2-е вид. Київ: Центр інновацій та розвитку, 1999. 80 с.

Грищенко Олег Борисович,
викладач загальноосвітньої підготовки
Криворізького професійного гірничо-
технологічного ліцею

ПРАКТИЧНЕ ВТІЛЕННЯ ВИХОВНОГО АСПЕКТУ КОНЦЕПЦІЇ «НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА»

Сьогодні вітчизняна система надання освітніх послуг знаходиться в стані перманентного реформування. Перш за все мається на увазі модернізаційні процеси, більш відомі під узагальненою назвою «Нова українська школа». Нею передбачено комплексні радикальні зміни не лише в процесі навчання, а й у вихованні, організації управлінської діяльності та фінансуванні закладів освіти. Тому й не дивно, що формула «Нової української школи» включає в себе аж 9 компонентів [3, с. 7]. Серед них чільне місце посідає педагогіка партнерства, на якій власне й має будуватися інноваційна освітньо-виховна робота.

Як передбачено Концепцією Нової української школи, будь-який заклад освіти має сприяти розвитку, вихованню та соціалізації особистості інноватора та патріота, здатного приймати відповідальні рішення, поважати гідність та права людини, а також вміти критично мислити й впроваджувати інновації [3, с. 6]. Задля забезпечення даного завдання слід ефективно організувати взаємодію у трикутнику: здобувач освіти – педагог – батьки. При цьому відносини між ними мають здійснюватися на партнерських засадах. Під партнерством зазвичай розуміють спосіб взаємодії та взаємин, організованих на принципах рівності, добровільності, рівно значущості та доповнюваності всіх її учасників. Таким чином, педагогіка партнерства передбачає рівноправне спілкування та співпрацю усіх суб'єктів освітнього процесу. Виходячи з постулату, що кожна дитина є неповторною, наділеною від природи унікальними здібностями, талантами та можливостями, тому місією закладу освіти є допомога у розкритті та розвитку здібностей, талантів й можливостей кожного юнака та дівчини на основі партнерства між педагогом, здобувачем освіти та його батьками [3, с. 14]. Отже, педагог стає вже не наставником, а рівноправним другом для кожного здобувача освіти, а родина, в якій він виховується залучається до побудови освітньої траєкторії дитини.

Існуюча нормативна база передбачає, що педагогіка партнерства має ґрунтуватися на низці принципів, серед яких слід виділити наступні:

- ✓ повага до особистості;
- ✓ доброзичливість і позитивне ставлення;
- ✓ довіра у відносинах;
- ✓ діалог – взаємодія – взаємоповага;
- ✓ розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);
- ✓ принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей) [5].

Таким чином, в основі педагогіки партнерства покладені спілкування, взаємодія та співпраця між усіма учасниками освітнього процесу [3, с. 14].

Сьогодні педагогічні працівники всіх закладів освіти стоять перед непростю задачею – як перенести поняття «педагогіка партнерства» із нормативної площини у повсякденну діяльність. Виходячи із практичного досвіду, можна однозначно стверджувати, що для успішної реалізації поставленої задачі, перш за все, слід відійти від архаїчних пострадянських штампів та цінностей, заснованих на патерналізмі, консерватизмі та зверхності педагога по відношенню до здобувача освіти. Першим кроком на цьому шляху має стати перехід від авторитарного до демократичного стилю педагогічної діяльності. Це однозначно сприяє активізації здобувачів освіти, підвищує їх самостійність у прийнятті рішень та усвідомленні

необхідності нести відповідальність за них [2].

Особливе значення вказані твердження набувають в ході освітнього процесу у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Найчастіше до них вступають підлітки з відносно низькою успішністю або навіть з соціально неблагополучних сімей. Логічним наслідком даної ситуації є суттєва педагогічна занедбаність таких дітей. За таких умов гуманістичне, демократичне та навіть довірливе відношення викладачів та майстрів виробничого навчання до кожного здобувача освіти є неодмінною запорукою підготовки конкурентоздатного кваліфікованого робітника. Лише доброзичливість, рівноправність, взаємоповага та найголовніше – відсутність будь-якого тиску на дитину є надійною запорукою продуктивної співпраці. Таке ставлення до здобувачів освіти забезпечує їхнє право на вибір, власну гідність, повагу, і в кінці кінців право бути таким, яким він є, а не таким, яким хоче її бачити педагог. Саме завдяки таким підходам, можливе становлення не інертного виконавця, а справжнього професіонала, здатного проявляти ініціативу й самостійність, раціонально й творчо вирішувати поставлені перед ним задачі та постійно вдосконалювати свій професійний рівень [1].

Другим кроком на шляху реалізації педагогіки партнерства має стати вибудовування ефективної взаємодії між педагогами та батьками здобувачів освіти. Згідно з Концепцією «Нової української школи» вони об'єднані спільними цілями та прагненнями, а також добровільними та зацікавленими односторонніми. Педагоги та батьки стають рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат – формування свідомого громадянина України [3, с. 14–15]. Тепер замість односторонньої авторитарної комунікації здійснюється взаємовигідна співпраця. Вона може мати як традиційні форми (батьківські збори, індивідуальні бесіди), так і взаємодію з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (наприклад, обговорення найбільш актуальних питань в режимі відеоконференції або у месенджерах). Останні форми комунікації в умовах дистанційного та змішаного навчання набули особливого значення. Тим паче, що педагогіка партнерства передбачає саме горизонтальність зв'язків. Викладачі (майстри виробничого навчання) та батьки здобувачів освіти діляться досвідом у вихованні дітей, спільно вирішують проблеми, що виникають, а також надають один одному практичні поради. Навіть більше – нерідко педагогічні працівники допомагають батькам здобувати спеціальні знання про особливості формування особистості в підлітковому віці, про поведінкові особливості й розлади, про ефективні способи виховання в дитині сильних сторін характеру і чеснот залежно від її індивідуальних особливостей [4].

Підбиваючи підсумки слід зробити особливу увагу на тому, що важливість педагогіки партнерства полягає у тому, що, по-перше, вона сприяє створенню атмосфери, в якій найкраще розкривається потенціал кожного здобувача освіти, формується його ініціативність і креативність. По-друге, рівноправність та демократичність у стосунках задовольняє потребу в власній значимості і приналежності, що суттєво сприяє кращому засвоєнню нової інформації. По-третє, такий формат стосунків найкраще готує юнаків й дівчат до майбутньої професійної діяльності.

Таким чином, педагогіка партнерства як фундаментальна основа виховного аспекту Нової української школи визначає найбільш оптимальний спосіб співпраці педагога, дитини та її батьків який не відкидає різниці в їхньому життєвому досвіді та світоглядних позиціях, але водночас передбачає безумовну рівність у праві на довіру, повагу, позитивне ставлення і взаємну вимогливість. Тому, впроваджуючи дані принципи у своїй професійній діяльності, викладачі та майстри виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти вже сьогодні роблять важливий внесок в процес реалізації Нової української школи, і тим самим перетворюють його на заклад, який приємно і комфортно відвідувати кожному здобувачу освіти. Адже саме тут прислухаються до їхньої думки, вчать критично мислити, не бояться висловлювати власну думку та бути національно свідомими особистостями. Такий

підхід до впадоби й батькам, адже він базується на співпраці та взаєморозумінні. У підсумку, даний стан речей надає поштовх духовному та інтелектуальному зростанню особистості, що перспективі сприяє підготовці не просто кваліфікованого спеціаліста у своїй справі, а перш за все відповідального громадянина.

Список використаної літератури

1. Дем'янчук О. О. Педагогіка партнерства в умовах реалізації концепції Нової української школи. URL: <https://conf.zipro.net.ua/?p=178>. (дата звернення 11.10.2022).
2. Журавко С. О., Левченко О. В. Педагогіка партнерства як один із факторів ефективної взаємодії учасників освітнього процесу. URL: <https://genezum.org/library/pedagogika-partnerstva-yak-odyn-iz-faktoriv-efektyvnoi-vzaemodii-uchasnykiv-osvitnogo-procesu>. (дата звернення 12.10.2022).
3. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>. (дата звернення 12.10.2022).
4. Кравчинська Т. С. Педагогіка партнерства – основні ідеї, принципи та сутність. URL: https://lib.iitta.gov.ua/707221/1/Кравчинська_тези.pdf. (дата звернення 11.10.2022).
5. Скиба М. Що таке педагогіка партнерства і навіщо вона в НУШ. URL: <https://nus.org.ua/articles/pedagogika-partnerstva-shho-take-ta-yak-zrozumity-chy-vona-ye-u-shkoli/>. (дата звернення 12.10.2022).

Докторович Валерія Миколаївна,
*заступник директора з навчально-виробничої роботи ДПТНЗ «Сумське вище професійне училище будівництва і дизайну»,
доктор філософії (Ph.D)*

ЕКОФАСИЛІТАЦІЙНИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІННІ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ В ЗП(ПТ)О НА ЗАСАДАХ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЛОГІСТИКИ

У статті доведено, що одним із завдань сучасної професійної (професійно-технічної) освіти є розвиток потенціалу всіх учасників освітнього процесу, надання їм можливостей для розкриття творчих здібностей. Така зміна в ролі освіти в суспільстві призвела до інноваційних процесів.

Освітня логістика дозволяє педагогу бути мобільним і швидко задовольняти потреби або свої професійні дефіцити. Керівники освітніх організацій повинні розуміти, що підвищення кваліфікації, професійна перепідготовка педагога повинна носити не стихійний, а систематичний характер, заснований на моніторингу вивчення виникнення ускладнень педагогів. Для цього керівники освітніх організацій повинні володіти компетенціями в галузі управління потоковими процесами, тобто основами освітньої логістики.

Теоретичну значущість та зміст наповнення поняття *soft skills* були досліджені у працях закордонних науковців, таких як Р. Болстад (R. Bolstad), К. Двек (K. Dwek), Г. Пауелл (H. Powell) та вітчизняних: Н. Абашкіна, С. Андрущенко, О. Бондаренко, Л. Сергеева, В. Свтушенко, Ю. Захарченко, П. Сосновенко І. Ткачук.

Освітня логістика зачіпає всі функції управління: планування, організацію, мотивацію і контроль в освітній організації. Ефективне управління потоком «знань», кадровим потоком, фінансовим потоком, інформаційним потоком повинно стати основним завданням керівника закладу ЗП(ПТ)О.

Освітня логістика виходить із позиції управління потоковими процесами в освітній організації, а саме: матеріальними, кадровими, інформаційними та фінансовими і потоком

«знань». Принципи освітньої логістики в системі ЗП(ПТ)О: комплексність; науковість; конкретність; конструктивність; надійність; варіативність.

Педагогічна логістика має сприйматися як механізм ефективного управління, ідея, технологія, спрямована на підвищення якості освітнього процесу. Педагогічна логістика покликана більш ефективно організувати і вибудувати освітній процес, з її допомогою буде можливо вирішити основні освітні виклики, з якими стикаються ланки великого освітнього ланцюжка [1, с.12].

Термін «екофасилітація» широко застосовується у психології та означає «інноваційний неклінічний підхід до надання психологічної допомоги» [2].

На підставі аналізу робіт американського психолога К.Роджерса (С. Rogers) [3, с.225] педагог-фасилітатор, займаючи партнерську позицію, сприяє розвитку здобувача освіти. Таким чином особистість формується завдяки впливу освіти сприяючи якісно новим змінам в її структурі.

Екофасилітація – це екологічна фасилітація, що центрується на особистості, у нашому випадку це всі учасники освітнього процесу: батьки, здобувачі освіти, педагогічні працівники. «Еко» – це екологічність, що означає бережно ставитися до себе (внутрішній потенціал) і до інших (зовнішні чинники), довіряти особистим внутрішнім механізмам саморегуляції.

Дослідниця О. Галіцан розглядає педагогічну фасилітацію «як вид педагогічної діяльності вчителя, яка має за мету допомагати дитині в усвідомленні себе як самоцінності, підтримувати її прагнення до саморозвитку, самореалізації, самовдосконалення», «як інтегроване, професійно-значуще, особистісне утворення, котре детермінується педагогічною емпатією учителя, його професійно-педагогічною усталеністю та комунікативною компетентністю» [4, с.225].

Метод «екофасилітація» розроблено та науково обґрунтовано у 90-х роках ХХ ст. професором П. Лушиним. Екофасилітація – короткотерміновий метод психологічної допомоги, тобто після 1-3 сесій відбуваються суттєві глибинні системні зміни, що підтверджено багаторічним досвідом впровадження методу [2].

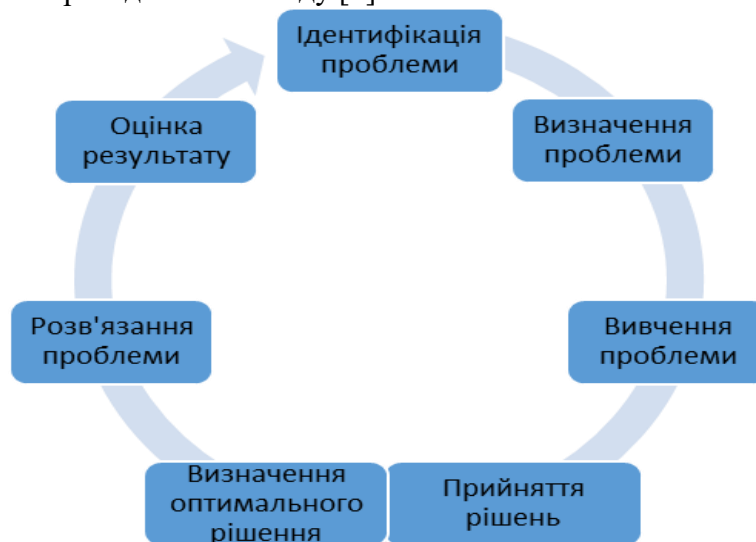

Рис. 1. Схема екофасилітаційного потоку в закладі професійної (професійно-технічної) освіти.

На підставі наукового аналізу виділяємо в ЗП(ПТ)О наступні етапи реалізації екофасилітаційного підходу в ЗП(ПТ)О: ідентифікація проблеми, визначення проблеми, вивчення проблеми, прийняття рішень, визначення оптимального рішення, розв'язання проблем (формування soft skills), оцінка результату.

Ідентифікація проблеми. На цьому етапі доцільно роботи SWOT, PEST – аналіз, який дозволить урахувати всі можливості, загрози зовнішнього середовища, сильні та слабкі сторони внутрішнього середовища, що безумовно відкриє можливості стратегічного бачення результату.

Глибокий і багатоаспектний аналіз дає побачити не тільки педагогічну систему, але і соціальну ситуацію в цілому. Заходи, які плануються і реалізуються, спрямовано на зміни не лише в даному закладі, а й у соціальному середовищі, що оточує його. ЗП(ПТ)О стає соціокультурними центрами розвитку територій, на яких здійснюють свою діяльність [5, с. 411].

Визначення проблеми. Визначення проблем та формулювання цілей дослідження – найважливіший його етап. Правильно сформульована проблема та точно визначена мета дослідження є запорукою успішного його проведення. Помилки, що можуть бути допущені на цьому етапі, можуть призвести до неправильно витраченого часу. Цілі можуть бути описові та пошукові. Описовими цілями перевіряємо суперечності, пошуковими – вибудовуємо стратегію розвитку.

Під час вивчення проблеми формуємо освітні програми, додаткові компетентності, використовуючи вже набуті знання.

Прийняття рішень. Рішення бувають потенційні та альтернативні. Наприклад, виробниче навчання може бути проведене в майстернях закладу або організоване на виробництві. Організація стажування здобувачів освіти відбувається в навчально-практичних центрах України чи в рамках міжнародної співпраці за кордоном.

Визначення оптимального рішення – це план вирішення проблеми який закріплюється в наказах, у яких закріплюються відповідальні, визначені терміни, розписуються та затверджуються заходи.

Розв'язання проблеми. Саме на цьому етапі відбувається формування ключових компетентностей soft skills: навчальні навички, які допомагають адаптуватися до робочого середовища та вдосконалювати свої знання, уміння і компетенції; навички грамотності, які допомагають розрізняти факти, публікувати інформацію, створювати технології, визначати достовірність джерел та інформації; соціальні навички – здатність успішно й ефективно взаємодіяти з конкретними людьми або різними групами, досягаючи поставлених цілей; особистісні навички – якості людини, які певним чином характеризують її особистість. Навчальні навички включають критичне мислення, креативність (творчість, інноваційність) та самонавчання; навички грамотності – медіаграмотність, цифрова грамотність; соціальні навички – навички командної роботи, комунікативність, емоційний інтелект; особистісні навички – гнучкість, тайм-менеджмент, ініціативність [6, с.69].

Оцінка результату отримується шляхом індекаторно-інструментального дослідження освітньої діяльності. Якщо показники від'ємні, це свідчить про те, що на одному з етапів дослідження ми припустилися помилки.

Отже, екофасилітаційний потік – це підтримка ритму саморозвитку учасників освітнього процесу при провадженні освітньої діяльності, що здійснюється при недирективному управлінні.

Список використаної літератури

1. Сергеева Л.М., Микитюк С.М. Управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики: методичні рекомендації. Чернівці: Видавничий дім «Букрек», 2022. 56 с.
2. Безоплатна психологічна допомога українцям під час війни. URL: <https://epf.com.ua/> (дата звернення: 15.11.2022).
3. Freedom to Learn by Rogers, Carl R.; Freiberg, H. Jerome. [1994, 3rd Edition.]
4. Галіцан О. А. Формування педагогічної фасилітації майбутніх учителів у процесі навчання у вищому навчальному закладі. Наукові праці. Серія: Педагогіка, психологія і

- соціологія. Випуск 5 (155). Частина I. Донецьк: ДВНЗ «ДонНТУ», 2009. С. 223–227.
5. Рябова З.В. Маркетингово-моніторинговий супровід забезпечення якості надання освітніх послуг. відкрита освіта: інноваційні технології та менеджмент : кол. монографія / за наук. ред. М.О. Кириченка, Л.М. Сергєєвої. Київ : Інтерсервіс, 2018. 540 с. С. 409–424.
 6. Молодь України – 2018: Результати соціологічного дослідження. Київ: ДП «Редакція інформаційного бюлетеня «Офіційний вісник Президента України», 2018. 72 с

Дребіт Наталія Іванівна,
*старший майстер, викладач спеціальних
дисциплін, старший викладач, Вище
професійне училище № 3 м. Чернівці*

ЛОГІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ПОТОКУ ЗНАТЬ ПРИ ПІДГОТОВЦІ КОНКУРЕНТОЗДАТНОГО РОБІТНИКА

Сформованість конкурентоздатного робітника оцінюється низкою показників та чинників, що в свою чергу, впливає на вимоги до розвитку професійних здібностей здобувача в процесі його навчальної діяльності. Адже конкурентоспроможність самого робітника – це реальна і потенційна його здатність, ділова та професійна компетентність, ініціативність, винахідливість у роботі, почуття відповідальності, які вигідно відрізняють його від інших працівників аналогічної спеціальності і дозволяють витримувати конкуренцію на ринку праці.

Виходячи з цього, система оцінки конкурентоздатних робітників враховує три рівні виміру успішності, а саме:

1. рівень соціального сприйняття образу робітника масовою свідомістю, де значну роль у кар'єрі відіграє фактор його соціальної успішності (м'які навички);
2. рівень професіоналізму особистості, де чинником успішності виступає сама конкурентоспроможність працівника, що свідомо формується і розвивається у процесі професійного становлення (тверді навички);
3. рівень професіоналізму діяльності, де чинником успішності є володіння конкретними видами технологій діяльності з урахуванням галузевої специфіки, яка впливає на успішність виконання поставлених завдань.

Зважаючи на ті завдання і цілі, що ставить сучасне суспільство перед професійною освітою, діяльність має ґрунтуватися на рівне партнерських відносинах між ЗП(ПТ)О, здобувачами освіти та роботодавцями. Саме завдяки спільним діям цих трьох «китів» можливе ефективне вирішення таких важливих питань, як:

- покращення матеріально-технічної бази;
- збільшення престижності робітничих професій;
- підвищення кваліфікації педагогічного колективу;
- навчання здобувачів освіти різних рівнів верств населення;
- логістичні зв'язки із соціальними партнерами тощо.

Для вирішення завдання логістичного підходу до формування потоку знань при підготовці конкурентоздатного робітника, однією із передумов є саме вибір засобів навчання для надання здобувачам освіти якісного потоку знань, зокрема, матеріального, ідеального та інформаційного потоку, що забезпечать засвоєння знань, формування практичної діяльності та накопичення досвіду, вплинуть на якість знань здобувачів освіти, їх розумовий розвиток та професійне становлення. Отже, якщо бути більш конкретнішим, то логістичний ланцюг для формування знань, вмінь та навичок виглядає так – це отримання та засвоєння знань на уроках теоретичного навчання, практичне відпрацювання на заняттях виробничого навчання та під

виробничої практики на підприємстві, відповідно в результаті відбувається формування знань і вмінь конкурентоспроможного робітника.

Метою нашого закладу є осучаснення всіх ланок освітнього процесу через матеріальний потік (сучасне обладнання, устаткування), освітні хаби (центри, сучасні кабінети, лабораторії), інформаційний потік (спеціальна література), що дозволяє формувати та розвивати особистість, її професіоналізм та потенціал у обраній професії.

Одним із таких об'єктів матеріального потоку знань є створення навчально-практичних центрів на базі Вищого професійного училища №3 м. Чернівці, при створенні яких ретельно добиралось обладнання та устаткування, бралось до уваги кваліфікаційні вимоги підготовки робітників швейної справи, що готуються в училищі, враховувались регіональні особливості щодо виготовлення швейної продукції галузі та потреби ринку праці.

Навчально-практичний центр сучасних швейних технологій має сучасне швейне обладнання, машини з програмним забезпеченням, що дає змогу навчати наших здобувачів освіти відповідно до вимог сучасного кваліфікованого робітника, здійснювати системний комплексно-орієнтований освітній процес на практиці, забезпечити професійно-теоретичну підготовку майбутніх спеціалістів виробництва, реалізувати завдання щодо впровадження у навчально-виробничий процес сучасних методик професійного навчання із застосуванням новітніх педагогічних та виробничих технологій, техніки, обладнання, інструментів і матеріалів.

Навчально-практичною базою підготовки здобувачів освіти є Навчально-практичний центр сучасних технологій крою та дизайну, в структуру якого входить:

– лабораторія № 1 обладнана комп'ютерною технікою та програмним забезпеченням САПР JULIVI для освітніх закладів (для розробки та друку конструкторського пакету документацій), технологічною програмою АСУП, що дозволяє співпрацювати з підприємствами для розробки документації нових моделей одягу та колекції одягу для модельної студії «STYLE» ВПУ №3 м. Чернівці, проводити підвищення кваліфікації, курсове навчання, рядових уроків, ПКА та ДКА здобувачів освіти;

– лабораторія № 2 обладнана комп'ютерною технікою, інноваційними швейними машинами з цифровим програмним керуванням, кутком для ВТО, розкрійними машинами, що є інноваційним підходом для вивчення сучасного обладнання у 3D форматі, проведення уроків та лабораторно-практичних робіт, тренінгів.

Створення засобів навчання для формування професійних знань - це комплекс різних заходів та підходів. Інформаційний потік знань відбувається, насамперед, через навчальні, навчально-методичні посібники, довідники, методичні розробки, інформаційні блоги тощо.

Спеціальна література, що створена педагогами закладу використовується на заняттях теоретичного та виробничого навчання, курсах, для самоосвіти та має суттєве значення для реалізації інформаційної та управлінської функції викладача. Така література допомагає формувати і підтримувати пізнавальний інтерес здобувачів освіти, покращувати зміст навчального матеріалу, робити його більш доступним, забезпечувати ємність інформації з теми, що вивчається, ефективність самостійної роботи та її темп. Література містить новий матеріал по темах, засоби закріплення і повторення, засоби контролю засвоєння матеріалу.

Розробка нових засобів навчання, вдосконалення освоєних раніше, конструювання їх здобувачами освіти, відповідно до індивідуальної траєкторії навчання, на уроці разом з викладачем, передбачає зміну пізнавальних завдань та інструкцій, використання нових видів тренувальних вправ, адже не абсолютна кількість завдань, а саме їх різноманітність є однією із формуючих основ підвищення якості знань майбутніх спеціалістів.

«Лише той Учитель, хто живе так, як навчає»

Григорій Сковорода

Для якісної передачі інформації від педагога до здобувача освіти кожен педагогічний працівник зобов'язаний бути фахівцем своєї справи, збагачувати свій педагогічний потенціал,

професійний рівень та педагогічну майстерність, підвищувати кваліфікацію, опанувати нові та вдосконалювати раніше набуті компетентності, мотивувати своїх здобувачів освіти до їх майбутніх успіхів. В нашому закладі цьому приділяється значна увага через професійні засідання, обмін досвідом, стажування, майстер-класи, воркшопи, тренінги та ін.

Пріоритетну роль у формуванні ланцюга всебічної інформації також відіграють системні зв'язки, які виникають під час взаємодії із соціальними партнерами: підприємствами, роботодавцями, центром зайнятості, іншими закладами освіти, регіональними установами, що забезпечують сукупність організаційних, економічних та правових взаємовідносин учасників цього ланцюга.

Тісні логістичні зв'язки нашого закладу з партнерами дають можливість співпрацювати по різних питаннях, зокрема, визначати важливість професійної підготовки здобувачів освіти, узгоджувати етапи підготовки конкурентоспроможних робітників відповідно до регіональних особливостей, врегульовувати навчальні робочі плани, переймати досвід роботи підприємств міста та області і впроваджувати їх в освітній процес, організувати виробничу практику відповідно до кваліфікаційного рівня, обмінюватись досвідом з іншими навчальними закладами, брати участь в різних просвітницьких заходах, тренінгах тощо.

Отож, підсумовуючи, можна сказати впевнено, що логістичні підходи щодо формування потоку знань при підготовці конкурентоздатного робітника – це великий ланцюг різних зв'язків та потоків для отримання, передачі, засвоєння, впровадження й застосування знань, що здатні трансформувати здобувача освіти на спеціаліста своєї справи, робітника, що буде затребуваним на ринку праці.

Список використаної літератури

1. Кальченко А.Г. Основи логістики: Навчальний посібник. К.: Товариство «Знання», КОО, 1999. 135 с.
2. Пономарьова Ю.В. Логістика: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 192 с.
3. Сергеева Л.М., Микитюк С.М. Управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики: методичні рекомендації. Чернівці: Видавничий дім «Букрек», 2022. 56 с.
4. Сергеева Л.М., Стойчик Т.І. Конкурентоздатність як умова професійного становлення фахівців: монографія. Дніпро: Журфонд, 2020. 182 с.
5. Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики. К., 2003. 296 с.

Дрозд Іван Іванович,

заступник директора з навчально-виробничої роботи Свалявського професійного будівельного ліцею.

Курчак Маріанна Дмитрівна,

методист Свалявського професійного будівельного ліцею

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕПЕРЕРВНОСТІ НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ – ШЛЯХ ДО ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Сучасний ринок праці вимагає максимальної готовності випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти до повноцінної професійної діяльності на

виробництві. Сьогодні роботодавець не бажає «доучувати» нашого випускника у себе на підприємстві.

Процес навчання та методи передачі знань протягом останніх років постійно змінюються, а сучасні умови, пов'язані з пандемією COVID-19 та військовою агресією росії, потребують побудови таких освітніх систем, які були б гнучкішими, здатними швидко адаптуватися до змін. Сучасний педагог повинен не лише передавати знання здобувачам освіти, а й бути фасилітатором у пізнанні світу, допомагати їм зрозуміти важливість навчання та нести особисту відповідальність за результати своїх досліджень, володіти різноманітними інструментами та онлайн ресурсами [3]. Аби не зіпсувати імідж, не втратити контингент, необхідно знаходити шляхи виходу із складної ситуації.

У березні 2020 року Міністерство освіти і науки України надало рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти під час карантину. Йшлося про певні особливості організації діяльності закладів освіти, зокрема передбачалося, що майстри виробничого навчання також працюватимуть дистанційно: проводитимуть онлайн-заняття, майстер-класи, розроблятимуть і оновлюватимуть методичні матеріали [5].

У період жорсткого карантину, коли здобувачі освіти знаходилися на дистанційному навчанні вдома, для забезпечення неперервності навчання у професійно-практичній підготовці майстри виробничого навчання активно почали знімати відеоуроки, ролики з демонстрацією виконання навчально-виробничих робіт за тематикою навчальної програми виробничого навчання. Було створено ряд відео матеріалів, що активно використовувалися в освітньому процесі і при очному навчанні. У нагоді ці матеріали стали й в період воєнного стану, коли окремі здобувачі освіти разом з батьками виїхали за межі України, але продовжували навчатися дистанційно.

Майстер-клас є однією з популярних форм, за допомогою якої відбувається отримання та поглиблення професійних знань, умінь, навичок та дослідження інновацій. Під час проведення майстер-класів відбувається передавання досвіду, майстерності шляхом демонстрації прийомів роботи з паралельним коментуванням виробничого процесу. Перевагою цієї форми є інтерактивність: можливість вивчати і розповсюджувати методичні розробки відповідно до теми заходу, брати участь в обговоренні одержаних результатів, отримувати консультації, висловлювати свої пропозиції тощо. Майстер-клас забезпечує формування мотивації та пізнавальної активності здобувачів освіти. Основний принцип майстер-класу: *Я знаю, як це зробити, і я навчу вас* [4].

Методика проведення майстер-класів не має якихось чітких і єдиних норм. У широкому сенсі вона ґрунтується на інтуїції педагога та сприйнятливості слухача [1].

Для вироблення єдиного підходу з організації та проведення майстер-класів у Свалявському професійному будівельному ліцеї розроблено Положення, яке визначає порядок підготовки та проведення майстер-класу як сучасної методики професійного навчання із застосуванням новітніх педагогічних, виробничих та цифрових технологій, зокрема, в умовах змішаного та дистанційного навчання [2].

Відповідно до цього Положення визначено основні завдання до майстер-класу: забезпечити неперервність освітнього процесу та якість знань у надзвичайних умовах; навчити продуктивним методам та прийомам виконання навчально-виробничих завдань; демонструвати творче вирішення певного пізнавального та проблемного практичного завдання, заснованого на діях показу; формувати та розвивати професійні компетентності, створити умови для професійного самовдосконалення й розвитку усіх учасників освітнього процесу; формувати мотивацію до самонавчання, самовдосконалення, саморозвитку; запроваджувати інноваційні виробничі технології; представити кращі педагогічні практики; сприяти виробленню кожним учасником власних підходів до використання досвіду в особистій практиці.

Особливою умовою організації майстер-класу є те, що його створення відбувається за

ініціативи педагогічного працівника на добровільних засадах.

При підготовці та розробленні майстер-класу педагогічним працівникам рекомендується розроблений алгоритм за такою логічною послідовністю: **мотивація – засвоєння нових знань – формування вмінь і навичок – рефлексія** [3].

Вимоги до майстер-класу:

- тема, зміст повинні відповідати державному освітньому стандарту професійної (професійно-технічної) освіти з конкретної професії та робочим навчальним програмам;
- логічна побудова плану майстер-класу, його змістовність, інформативність, наочність, доцільність для якісного засвоєння здобувачами освіти навчального матеріалу;
- наявність інтерактивних засобів навчання.

Формою проведення майстер-класів є практичний показ виконання навчально-виробничого завдання (при дистанційному навчанні демонструється за допомогою відеоролика, для створення якого також розроблені вимоги).

Результати роботи учасників майстер-класу враховуються при тематичному та семестровому оцінюванні.

У ліцеї майстер-класи використовуються не лише при проведенні уроків, а й для демонстрації сучасних виробничих технологій при підвищенні кваліфікації та стажуванні педагогічних працівників на базі двох навчально-практичних центрів закладу освіти.

Ще один ефективний напрям використання майстер-класів – у профорієнтаційній роботі: у рамках проведення Днів відкритих дверей у ліцеї, при відвідуванні закладів загальної середньої освіти, проведенні ознайомчих профорієнтаційних майстер-класів у навчально-виробничих майстернях для учнів різної вікової категорії.

Уже сьогодні ми бачимо ряд переваг у використанні майстер-класів при проведенні уроків виробничого навчання. Це, зокрема:

- новий підхід до навчання, що долає встановлені стереотипи;
- створюються умови для включення усіх учасників освітнього процесу в активну діяльність;
- постановка проблемного завдання і вирішення його через програвання ситуації;
- підвищення професійної майстерності педагогів;
- підвищення якості знань учнів та їх професійної компетентності.

Таким чином, у майстрів накопичується навчальний матеріал вже не у форматі конспектів, а у вигляді відео майстер-класів, які використовуються майстрами і при дистанційному навчанні, і при проведенні профорієнтаційної роботи. Наразі актуальним є створення нових освітніх продуктів у вигляді електронних ресурсів, які, безумовно, є перспективними. Це створення сертифікованих майстер-класів для опанування часткових професійних кваліфікацій. Саме розробка таких інноваційних освітніх продуктів є основною нашою роботою у регіональному дослідно-експериментальному майданчику «Забезпечення якості майбутніх фахівців електротехнічного профілю в навчально-практичних центрах закладів професійної (професійно-технічної) освіти» у формі інноваційного віддаленого кластеру «Енергоімпульс».

Отже, ми дійшли висновку, що майстер-клас – це дієва технологія навчання, яка дає можливість забезпечити неперервність освітнього процесу в надзвичайних ситуаціях, сприяти підвищенню знань, умінь та навичок здобувачів освіти, навчати прийомам виконання навчально-виробничих завдань, формувати та розвивати професійні компетентності, представляти кращі педагогічні практики.

Список використаної літератури

1. Дулова А.С., Соламати́на Л.М. Майстер-клас, як групова форма роботи. Колективні форми методичної роботи/ упоряд. Ж.М. Сташко. Київ: Шк. світ, 2013. 128 с.

2. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 року № 40-IV Дата оновлення 07.09.2021, № 1714-IX) /Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (Дата звернення 06.09.2022).
3. Сергеева Л.М., Микитюк С.М. Управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики: методичні рекомендації. Чернівці: Видавничий дім «Букрек», 2022. 56 с.
4. Шевчук С.С. Розвиток ключових компетентностей здобувачів освіти у позааудиторній навчальній діяльності ЗП(ПТ)О: Спецкурс. БІНПО: Біла Церква. 2020. 84 с.
5. Щодо організації освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти на період карантину: Лист Міністерства освіти і науки України від 26.03.2020 р. № 1/9-177. URL: <https://auc.org.ua/sites/default/files/sectors/u-137/5e7cd26fd707d046900547.pdf> (Дата звернення 06.09.2022)

Жерновенкова Людмила Вікторівна,
майстер виробничого навчання Криворізького професійного гірничо-технологічного ліцею

РАЦІОНАЛІЗМ ТА КРЕАТИВНІСТЬ ЯК СКЛАДОВІ УСПІШНОСТІ ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

В умовах реформування системи освіти в Україні педагоги-науковці говорять про нову якість освіти, життя, дозвілля. Тому працівники освіти все частіше й уважніше звертають увагу на проблему професійної ефективності в сучасній освіті, успішності педагога професійного навчання.

Основними критеріями успішності педагогічної діяльності, її прогнозованого результату та ефективності, є формування творчої особистості здобувача освіти в процесі навчання та виховання, а також раціоналізм та креативність педагога. Викладачу важливо не лише формувати творчу особистість, а й допомогти вихованцю розкрити свій потенціал, досягти у професійній сфері найвищих успіхів, застосовуючи сучасний дієвий інструментарій [1, с.1].

Сьогодні, коли реалії прогнозують появу нових педагогічних професій (координатор освітньої онлайн-програми; спеціаліст з дитячої психологічної безпеки; тьютер; особистий куратор; розробник освітніх траєкторій; ігропедагог; організатор проектного навчання, ментор стартапів тощо), враховуючи вимоги конкурентоспроможності, за орієнтир педагогічної професії варто взяти творчу направленість діяльності (С.О. Сисоєва), що передбачає [3, с.99]:

- розробку принципово нових підходів до навчання, виховання і розвитку;
 - раціоналізацію та модернізацію змісту, форм, методів та засобів навчально-виховного процесу у світлі реформування освіти, зокрема з метою розвитку творчих можливостей, талантів та обдарованості здобувачів освіти;
 - комплексне і варіантне використання в професійній діяльності всієї сукупності теоретичних знань і практичних навичок;
 - бачення нової проблеми у зовнішній знайомій ситуації, знаходження варіантних шляхів її вирішення;
 - застосування науково-доказового вибору дій у конкретній педагогічній ситуації;
 - проведення систематичного самоаналізу професійної діяльності, науково-дослідницької роботи з творчого узагальнення власного досвіду та досвіду своїх колег;
- володіння формами і методами управління творчою навчальною діяльністю здобувачів освіти з метою розвитку їх творчих можливостей;
 - реалізацію на практиці принципів педагогіки співробітництва, прояв гнучкості при виборі оптимального управлінського рішення у нестандартних (особливо конфліктних)

ситуаціях;

- оригінальне конструювання навчально виховного процесу.

Теоретики педагогіки раціоналізму зосереджені на обґрунтуванні максимально дієвих шляхів придбання знань, соціальної адаптації здобувачів освіти через механізми професійної освіти. Як стверджує американський педагог Е. Еріксон: «Технократична парадигма професійної освіти, можливо, і старіє, але аж ніяк не належить історії».

В крайньому антигуманному вигляді ідеї раціоналізму відображені в концепції «ліцею-фабрики». Її теоретики вважають, що здобувачі освіти повинні засвоїти знання і адаптуватися до соціальних умов при вирішенні освітніх завдань професійної спрямованості. Професійні знання розглядаються як система об'єктивних фактів. Викладач-«менеджер» в «ліцеї-фабриці» - регулює засвоєння цих фактів здобувачами освіти, які набувають «поведінковий репертуар» (знання, вміння, навички), необхідний для виконання певних функцій на виробництві. Роль здобувачів освіти згідно з концепцією «ліцею-фабрики» переважно пасивна. Добре ілюструє її образ німецький педагог О. Фінк [5, с. 262]: «Людину бачать як сировину, як матеріал, який стає податливий, якщо тільки вдатися до правильних методів впливу і управління». Критик «ліцею-фабрики» американський вчений Р. Бернс побоюється, що відповідне виховання і навчання перетворюють людину на зомбі, який не в змозі впливати на систему відносин, що склалися, будучи вимушеним демонструвати слухняність, підпорядкування загальному ритму діяльності, піддаючись нівелюванню, стаючи об'єктом жорсткого контролю, заохочень і покарань. Подібна освіта, зауважує Р. Бернс, здійснюється надто дорогою ціною – ігноруванням справжніх потреб і інтересів дитини.

За сучасних умов поняття «креативність» активно використовується в дослідженнях вітчизняних та зарубіжних авторів (В. Дружинін, Л. Єрмолаєва-Томіна, М. Козленко, М.Лещенко, О. Лук, А. Маслоу, О. Матюшкін, В. Моляко, В. Петухов, К. Тошина та ін.) [4, с. 215]. Однак, як зазначає Р.О. Павлюк, згадане поняття не можна визнати чітко та однозначно визначеним, не запропоновано єдиного підходу або концепції креативності. Тільки в зарубіжній психології існує близько сотні визначень згаданого поняття, що відбивають уявлення дослідників, представлених в межах численних концепцій креативності.

Креативність (від лат. creatio – створення) – творчі здібності індивіда, що входять до структури обдарованості в якості незалежного чинника і характеризуються здатністю до продукування принципово нових ідей. На думку П. Торранса, креативність означає здатність «копати глибше, дивитися краще, виправляти помилки, розмовляти з кішкою, поринати в глибину, проходити крізь стіни, запалювати сонце, будувати замок на піску, вітати майбутнє» [2, с.26]. Вона передбачає підвищену чутливість до визначення нових проблем, до дефіциту або протиріч знань, дій з визначення цих проблем, до пошуку їх рішень на основі висунення гіпотез, до перевірки і зміни гіпотез, до формулювання результату вирішення.

Розроблена П. Торрансом концепція обдарованості складається з тріади: творчих здібностей, умінь, мотивації. Творчість, у його розумінні, – це природний процес, породжуваний сильною потребою людини в знятті напруження, що виникає в ситуації незавершеності чи невизначеності. Розроблені ним на підставі власної концепції обдарованості методики діагностики креативності широко застосовуються в усьому світі під час ідентифікації обдарованих дітей.

Креативність визначається і як «творчі можливості людини, що можуть виявлятися в мисленні, почуттях, спілкуванні, окремих видах діяльності, характеризувати особистість в цілому або її окремі сторони». Це творчі здібності індивіда, здатність породжувати незвичні ідеї, відхилятися від традиційних схем мислення, швидко вирішувати проблемні ситуації. Креативність розглядається як найважливіший і відносно незалежний чинник обдарованості.

Оцінюючи креативність сучасні психологи слідом за Дж. Гілфордом враховують зазвичай чотири критерії. Продуктивність, або швидкість, – здатність до продукування максимально великого числа ідей. Цей показник не є специфічним для творчості, однак чим

більше ідей, тим більше можливостей для вибору з них найбільш оригінальних. Гнучкість – здатність легко переходити від явищ одного класу до явищ іншого класу, часто дуже далеких за змістом один від одного. Протилежну якість називають інертністю мислення. Оригінальність – один з основних показників креативності. Це здатність висувати нові, несподівані ідеї, що відрізняються від широко відомих, загальноприйнятих, банальних. Інший показник креативності позначається терміном «розробленість». Творці можуть бути умовно поділені на дві великі групи: одні вміють краще продукувати оригінальні ідеї, інші – детально, творчо розробляти існуючі. Ці варіанти творчої діяльності фахівцями не ранжуються, вважається, що це просто різні способи реалізації творчої особистості [2, с. 26].

Практика роботи сучасного професійного навчального закладу свідчить, що викладач повинен не тільки чітко і правильно відтворювати необхідну інформацію – він має вміти генерувати нові, оригінальні ідеї, знаходити нетрадиційні способи розв'язування проблемних педагогічних ситуацій і задач, тобто володіти креативністю мислення. Дослідженню педагогічної творчості та особливостям підготовки до неї майбутніх педагогів професійного навчання надається належна увага у дослідженнях В.А. Кан-Каліка, Н.В. Кічук, М.П. Лещенко, С.О. Сисоєвої, Л.О. Хомич та ін. Так, зокрема, С.О. Сисоєвою [3, с.98–99] виділяються такі ознаки педагогічної креативності: високий рівень соціальної і моральної свідомості; пошуково-перетворюючий стиль мислення; розвинені інтелектуально-логічні здібності (вміння аналізувати, обґрунтовувати, пояснювати, виділяти головне тощо); проблемне бачення; творча фантазія, розвинута уява; специфічні особистісні якості (любов до дітей; безкорисливість; сміливість; готовність до розумного ризику в професійній діяльності; цілеспрямованість; допитливість; самостійність; наполегливість; ентузіазм); специфічні мотиви (необхідність реалізувати своє «Я»; бажання бути визнаним; творчий інтерес; захопленість творчим процесом, своєю працею; прагнення досягти найбільшої результативності в конкретних умовах педагогічної праці); комунікативні здібності; здатність до самоуправління; високий рівень загальної культури [3, с.98-99].

Розроблений дослідницею С.О. Сисоєвою перелік ознак педагогічної креативності можна використовувати для проведення їх оцінювання і самооцінювання майбутніми викладачами теоретичного навчання і викладачами професійного навчання, а також для розробки на цій основі програми самовдосконалення. Отже, педагогічна креативність передбачає здатність до творчого пошуку, нестандартного розв'язання педагогічних задач і характеризується за цілим рядом параметрів. Вона характеризується за допомогою таких критеріїв як швидкість (продуктивність) і гнучкість думки, оригінальність, допитливість, точність і сміливість. Під швидкістю (продуктивністю) думки розуміють кількість ідей, яка виникає за одиницю часу. Протилежна якість – малопродуктивність. Гнучкість думки характеризує здатність швидко і без внутрішніх зусиль переключатися з однієї ідеї на іншу; бачити, що інформацію, отриману в одному контексті, можна використати і в іншому. Це добре розвинута навичка переносу (транспозиції). Вона забезпечує вміння легко переходити від одного класу явищ, що вивчаються, до іншого, долати фіксованість методів вирішення, своєчасно відмовлятися від недосконалої гіпотези, бути готовим до інтелектуального ризику і до парадоксів. Протилежна якість – інертність. Оригінальність визначає здатність до генерації ідей, які відрізняються від загальноприйнятих, до парадоксальних, несподіваних рішень. Вона пов'язана з цілісним баченням усіх зв'язків і залежностей, непомітних під час послідовного логічного аналізу. Протилежна якість – традиційність. Допитливість розуміється як здатність дивуватися; відкритість та інтерес до усього нового. Протилежна якість – байдужість. Сміливість передбачає здатність приймати рішення в ситуаціях невизначеності, не лякатися власних висновків і доводити їх до кінця, ризикуючи особистим успіхом та репутацією. Протилежна якість – поміркованість.

Список використаної літератури

1. Біла І.М. Стратегія професійної успішності сучасного педагога. Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми педагогічної освіти: європейський і національний вимір» (3-5 червня 2016 р.) Луцьк: ФОП Покора І.О., 2016. С. 38–43.
2. Савенков А.И. Основные подходы к разработке концепции одарённости. *Педагогика*. М., 1998. № 3. С. 24-29.
3. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: Підручник / Світлана Олександрівна Сисоєва. К.: Міленіум, 2006. 344 с.
4. Павлюк Р.О. Креативність як складова частина професійної підготовки майбутніх учителів [Електронний ресурс] URL: http://www.rusnauka.com/16_NPM_2007/Pedagogika/22154.doc.htm.
5. Финк Э. Основные феномены человеческого бытия / Э. Финк. М.: Канон +, 2017. 432 с.

Задорожна Оксана Олександрівна,
 викладач професійно-теоретичної
 підготовки, викладач-методист ДНЗ
 «Одеський центр професійно-технічної
 освіти»

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ІНСТРУМЕНТІВ НА УРОКАХ ЕЛЕКТРОТЕХНІКИ ЯК СПОСІБ ВПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНЬО-ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У час інформаційних технологій викладачам не можна ні на мить зупинятися. Адже вести за собою молоде покоління можна лише за умови, якщо тримаєшся з ними на одній хвилі. Потік інформації не зважає на складність фізичних чи психологічних умов перебування учасників освітнього процесу. Отож, щоб навчити підопічну молодь вчитися, наставники мусять повсякчасно самі розвиватися. І для цього ми маємо достатньо ресурсів. Єдине, що необхідно – це внутрішня мотивація бути корисним людству. Адже підготовка потрібних суспільству фахівців – завдання працівників закладів П(ПТ)О.

Відчуття відповідальності за якість наданих освітніх послуг є рушійною силою, що спонукає колектив ДНЗ «Одеський центр ПТО» до дослідження інноваційних педагогічних та інформаційних інструментів, їх аналізу та відбору найдієвіших з них.

Маємо на меті поділитися власним досвідом впровадження освітньо-логістичної діяльності, шляхом використання в освітньому процесі інноваційних педагогічних та інформаційних інструментів.

Відмова від стереотипів, здатність до інновацій, інтерес до нового, але при цьому критичне осмислення запропонованого, вміння підібрати найбільш ефективну для рішення педагогічної задачі технологію – все це визначає готовність педагога до провадження освітньо-логістичної діяльності.

Як відомо, електротехніка – дисципліна експериментальна, НПЦ «Електромонтерів» наповнений різним технічним обладнанням, за допомогою якого розкриваються всі секрети та закономірності електричних і магнітних явищ. Але теперішніх учнів часто називають «Віртуалами», бо вони багато часу проводять у віртуальному світі, використовуючи Internet. Привернути їх увагу, не використовуючи того, чим вони живуть не можливо, тому ми намагаємося регулярно поруч із «живим» експериментом демонструвати віртуальний, або надавати посилання аналогічного в мережі Internet. Тим паче, демонстрація сучасних комп'ютерних анімацій є неперевершеним способом донесення інформації. Тепер, на жаль, ми маємо можливість використовувати лише віртуальні експерименти. Але добре, що вже маємо необхідні навички та тематичні кейси.

Молодь, в переважній більшості, не любить писати, нашвидкуруч записувати почуте. Є вихід – можна створювати нотатки в додатку Google Keep, що має такі переваги.

- Швидко зробити нотатки й одразу можна поділитися ними з однокласниками, які відсутні на занятті.
- Можна записати голосові нотатки, які автоматично перетворюються на текст.
- Цінна властивість – можливість сфотографувати схеми, таблиці чи документи, щоб пізніше знайти їх за допомогою пошуку та легко впорядкувати.
- Функція редагування разом в режимі реального часу.
- Оформлення кольорами і позначки мітками дозволять легко знайти необхідну з нотаток.
- Нотатки завжди у вас під рукою, адже Google Keep працює на телефоні, планшеті, комп'ютері.
- Нотатки синхронізуються на всіх ваших пристроях, отож вони завжди з вами.

Корисним сервісом є Google Jamboard – інтерактивна віртуальна дошка, яка дозволяє демонструвати ключову інформацію під час уроку в Google Meet, а також одночасно взаємодіяти з усім колективом групи чи окремою частиною групи в режимі реального часу. Для роботи з Jamboard доступні такі інструменти:

- пензлик;
- гумка;
- курсор;
- різнобарвний стікер;
- текст;
- вставка зображень;
- лазерна вказівка.

Дошка має зручний функціонал і створює ряд можливостей для організації ефективного навчального процесу у віртуальному просторі. Для прикладу демонструємо завдання, що полягає в доповненні асоціативного ряду. Ось тут, до речі, аналіз можливостей іграшкового набору з повноцінним функціонуванням елементів електричного кола. Інколи я щиро дякую виробникам іграшок за сприяння в активізації пізнавальної діяльності дітей і юні. **Google Jamboard** дає можливість:

- фіксувати ідеї викладача та здобувачів освіти;
- разом створювати записи та малювати;
- здійснювати опитування з використанням спеціальних шаблонів;
- завантажувати зображення та текст із Google Діску;
- приєднуватись як за допомогою комп'ютера, так і зі звичайного смартфона;
- можливість створювати для здобувачів освіти індивідуальні і колективні завдання.

В еру цифрових технологій освітній процес має бути відповідним - цифровим. З 2016 року в Одеському центрі ПТО створено корпоративну мережу. Всі учасники освітнього процесу мають корпоративні акаунти, які є своєрідними квитками до всіх наочних матеріалів закладу. До 2020 року можливості Google+, а потім Gurrents, використовувалися учасниками освітнього процесу для оголошень та висвітлення інформації про заходи, а можливості Classroom застосовувались для організації навчальних проєктів, створення додаткових (творчих) завдань для допитливих та кмітливих учнів. З початком карантину, зумовленого світовою пандемією, ці застосунки стали в нагоді для впровадження елементів технології дистанційного навчання. Для реалізації синхронної взаємодії викладачів зі здобувачами освіти, взяли на озброєння ще й Google Meet. Саме на платформі Google Meet переважна більшість викладачів закладу реалізовує синхронне навчання за дистанційною технологією. Не зупиняючись, повсякчасно перебуваючи в пошуках раціональних застосунків, ми відкрили для себе вже згадані **Google Keep** та **Google Jamboard**.

Інфографіка. Візуалізація навчального матеріалу завжди забезпечувала покращення рівня його сприйняття. Сучасний потік інформації, його об'єм та швидкість дещо лякають дорослих людей, які не встигають адаптуватися до таких стрімких змін, а от для сучасної молоді це звичні умови. Вони інакше сприймають світ, інформацію. Вони не хочуть накопичувати почуте чи побачене, але готові аналізувати представлену графічно інформацію.

Бріколаж. Викладач як бріколер здатний виконати величезну кількість різноманітних завдань. Але, на відміну від інженера, жодне з них він не ставить у залежність від видобування сировини та інструментів.

Застосування бріколажу сприяє формуванню світогляду носія нової свідомості. Саме викладач-бріколер здатен навчити створювати та раціоналізувати, генерувати та втілювати нові ідеї.

STEM-освіта. Ні для кого не новина, що стрімка еволюція технологій веде до того, що незабаром найбільш популярними та перспективними на планеті фахівцями стануть програмісти, IT-фахівці, інженери, професіонали в галузі високих технологій тощо. У віддаленому майбутньому з'являться професії, про які зараз навіть уявити важко, всі вони будуть пов'язані з технологією і високо технологічним виробництвом на стику з природничими науками.

Постає питання – **як підготувати таких фахівців?** Навчання – це не просто передача знань від педагога до здобувачів, це спосіб розширення свідомості і зміни реальності.

У STEM-освіті активно розвивається креативний напрямок, що включає творчі та художні дисципліни (промисловий дизайн, архітектура та індустриальна естетика тощо). Тому що майбутнє, засноване виключно на науці, навряд чи когось порадує. Але майбутнє, яке втілює синтез науки, технологій і мистецтва, хвилює нас вже зараз. Саме тому вже сьогодні потрібно думати, як виховати кращих представників майбутнього. Реалізуючи STEM-напрями, викладачі нашого навчального закладу систематично залучають здобувачів освіти до дослідно-проектної діяльності, як ефективного засобу формування та розвитку ключових та професійних компетентностей підопічних. Інтегруючи природничо-математичні науки із спеціальними дисциплінами, педагоги прагнуть активізувати дослідницьку, творчу діяльність здобувачів освіти, спрямовану на отримання самостійних результатів під пильним керівництвом викладача. Пошуком раціональних форм та платформ взаємодії переймаємося не лише ми – педагоги. Над способами підготовки майбутніх фахівців працюють і розробники програмованих засобів, що позитивно сприяє вдосконаленню освітнього процесу.

Івашко Любов Іванівна,

майстер виробничого навчання Криворізького професійного гірничо-технологічного ліцею

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ КУЛІНАРНОГО ПРОФІЛЮ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Ефективне ведення справ у готельно-ресторанному бізнесі потребує належного матеріально-технічного забезпечення, використання новітніх досягнень науки і техніки, сучасних технологій професійної освіти. Поєднання високої фахової, ґрунтовної загальноосвітньої підготовки фахівців кулінарного профілю з набуттям ними навичок оперативного й творчого реагування на будь-які зміни в технології приготування страв, самостійного передбачення і виявлення тенденцій зміни смаків та вподобань клієнтів і споживачів, шляхів розв'язання технологічних проблем є одним із завдань професійної освіти фахівців кулінарного профілю. Обсяг накопичених людством кулінарних знань є дуже великим,

тому необхідно відібрати та систематизувати той мінімум, який є найбільш доцільним у процесі професійно-практичної підготовки майбутніх кухарів, кондитерів, офіціантів, барменів.

Підготовка якісних кваліфікованих робітничих кадрів, які відповідають сучасним вимогам і можуть вирішувати технологічно складні виробничі завдання, є головним завданням професійної освіти.

Розвиток сучасної техніки та виробництва у готельно-ресторанному бізнесі неможливий без висококваліфікованих робітничих кадрів, яких готує професійна освіта нашої країни. Оновлення змісту підготовки в навчальних закладах становить основу стратегічних завдань, визначених Державною національною програмою «Освіта» («Україна XXI століття»). Це зумовлює необхідність реалізації Концепції професійної освіти, Законів України «Про освіту», «Про професійно технічну освіту», Національної доктрини розвитку освіти в Україні тощо.

Сучасний етап розвитку закладів професійної освіти пов'язаний з необхідністю розв'язання проблеми підвищення інтелектуального рівня, пізнавального і творчого потенціалу здобувачів освіти. Пошук засобів для розвитку пізнавальних і творчих здібностей, підвищення ефективності навчання є проблемою для багатьох країн. Нині розроблено велику кількість технологій навчання, що спонукає до теоретичного узагальнення, аналізу, класифікації та вибору оптимальних. Процес використання традиційних і впровадження нових (інноваційних) технологій навчання протікає стихійно. У процедурі їхнього відбору і реалізації у навчальному процесі мають місце суперечності між: новими цілями освіти і старими способами представлення і засвоєння знань; зростаючими об'ємами інформації, яку необхідно передати здобувачам освіти і обмеженою кількістю навчального часу; гострою необхідністю педагогічних інновацій в навчальному процесі і недостатньою розробленістю методології використання нових педагогічних технологій в освіті. Наявність цих суперечностей обумовлює необхідність вивчення ефективності використання інноваційних методик [1].

Якісна підготовка майбутніх фахівців кулінарного профілю потребує творчого підходу викладачів та майстрів виробничого навчання закладів професійної освіти до вибору змісту, форм, методів та засобів навчання, максимального використання досягнень сучасної педагогічної науки, нових педагогічних і виробничих технологій, які мають бути орієнтованими не лише на передачу готових знань, а й відображати ідеї розуміння та визнання чужої точки зору, повагу до особистості, організації співпраці та самовираження в діяльності, в творчості, тобто на формування комплексу професійних компетентностей здобувачів освіти.

Інтенсивні пошуки нового у теорії та практиці навчання фахівців кулінарного профілю є характерними для сучасного етапу розвитку професійної освіти в Україні. Проте, в роботі професійних навчальних закладів, інноваційні процеси розвиваються стихійно, що стримує розвиток нового, прогресивного. Між тим у педагогіці виник новий напрям – педагогічна інноватика, яка стає спеціальною галуззю наукового знання, що характеризується певним змістом, принципами й закономірностями розвитку.

Педагогічна інноватика професійної освіти знаходиться в постійному пошуку, впровадженні нових, максимально ефективних технологій навчання і виховання, результатом яких має бути формування високоадаптованого до змінних умов активної діяльності фахівця кулінарного профілю, який вміє аналізувати, долати будь-які труднощі, приймати самостійні рішення. Орієнтація на нове, його пошук і впровадження стають на сьогодні актуальними і необхідними у професійному навчанні, яке модернізується відповідно до нових економічних та суспільних умов, до вимог ринку праці, а саме у сфері ведення готельно-ресторанного бізнесу [2].

На сьогодні якість оновлення системи професійної підготовки фахівців кулінарного профілю передбачає комплексний підхід до інноваційної освітньої стратегії професійної освіти. Подальшому удосконаленню професійно-педагогічних вмінь, позитивній мотивації здобувача освіти як суб'єкта навчання, сприятиме формування професійно-педагогічної інноваційної діяльності педагогів професійної освіти як основа розвитку творчого потенціалу суб'єктів

освітнього процесу.

Практичне значення мають обґрунтовані для певних категорій педагогічних працівників форми інноваційної діяльності, які впливають на розвиток творчої особистості в освітньому процесі, підготовка програм, розробки рекомендацій для самостійної роботи педагогів з інноваційної діяльності, методичні рекомендації. Тому діяльність педагогів повинна спрямовуватися на результат саморефлексії спільної діяльності педагога і здобувачів освіти та підвищення рівня навченості останніх і самоорганізації майстрів виробничого навчання [3].

Інноваційне навчання – альтернатива традиційному. Головною відмінністю інноваційного навчання від традиційного є те, що головною дійовою особою виступає здобувач освіти. У сучасних умовах в Україні відбувається пошук нових прогресивних форм реалізації професійної освіти, що пов'язано з відмовою від стереотипів і застарілих поглядів та підходів до проектування, планування та організації освітнього і навчально-виробничого процесів. Сучасні вимоги до якості трудових ресурсів потребують переважно інноваційних підходів до їх підготовки, високого професіоналізму майстрів виробничого навчання та викладачів. Тому педагог нині, як «джерело» інформації, не в змозі передати весь обсяг навчального матеріалу, повинен навчити здобувачів освіти систематизувати та аналізувати інформацію із різних джерел та використовувати її у майбутній професійній діяльності як кваліфіковані робітники кулінарного профілю. Здобувачі освіти повинні мати навички мислити, розуміти сутність технологій приготування їжі, осмислювати нові ідеї і концепції, трактувати і застосовувати їх в конкретних умовах. Саме через це виникла необхідність застосування інноваційних технологій навчання.

До провідних технологій навчання відносяться:

- технологія ситуаційного навчання (кейс-метод);
- ігрові технології;
- проектна технологія;
- технологія проблемного навчання;
- інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ);
- технології моделювання професійної діяльності;
- інтегративно-модульна технологія навчання;
- технологія розв'язування творчих, винахідницьких кулінарних завдань тощо.

Значне місце в останній час посідає метод аналізу ситуацій (кейс-стаді). Аналіз реального досвіду використання цього методу в системі професійної освіти дає можливість стверджувати про актуальність його запровадження при формуванні професійних компетентностей майбутніх фахівців кулінарного профілю у процесі професійно-практичної підготовки.

За цієї технології навчання, навчально-виробничий процес орієнтований на усвідомлення здобувачами освіти не єдиної, а багатьох істин: здобувачі освіти разом із майстром виробничого навчання та викладачами розглядають проблему, яка має декілька варіантів вирішення. У процесі навчання моделюється конкретна ситуація, яка зустрічається у реальній професійній практиці, та розробляється дидактичний пакет завдань щодо вирішення проблеми. Здобувачі освіти вчаться аналізувати, висувати гіпотези, обирати альтернативні рішення, прогнозувати та оцінювати результати своєї діяльності. Сьогодні цей метод завоював провідні позиції у навчанні та активно використовується у закладах професійної освіти кулінарного профілю.

Що стосується ігрових технологій, то їх суть полягає у тому, що ігри є дидактичним засобом розвитку творчого (теоретичного і практичного) професійного кулінарного мислення. Навчальний процес передбачає колективну імітаційну діяльність на основі моделювання змісту навчання у вигляді сценарію із системою проблемних ситуацій та правил взаємодії всіх суб'єктів навчання в процесі аналізу та вирішення даних ситуацій.

Під час ігрових занять у здобувачів освіти формуються навички комунікації, відпрацьовуються уміння прийняття рішень, стимулюється творче мислення. До ігрових

технологій відносять ділові та рольові ігри, операційні ігри (тренінги).

Ділові ігри є моделюванням реальних механізмів і процесів професійної діяльності. Ділова гра – це форма відтворення предметного і соціального змісту професійної діяльності майбутнього фахівця кулінарного профілю, моделювання відносин, характерних для цієї діяльності. У грі за допомогою знакових засобів (мова, мовлення, документація, таблиці, графі тощо) відтворюється професійна обстановка, подібна за сутнісними характеристиками до реальної.

Рольові ігри характеризуються наявністю складного завдання чи проблеми, спонтанного, соціального або життєвого характеру, не пов'язані з майбутньою професійною діяльністю здобувачів освіти, і розподілом ролей між учасниками гри для вирішення завдань.

Тренінг (операційна гра) – це інтерактивний метод навчання, який представляє собою сукупність практичних вправ з моделювання реальних або вигаданих виробничих, суспільних або побутових ситуацій. Приймаючи участь у тренінгу, здобувачі освіти мають можливість закріпити і розвинути знання, уміння й навички, змінити своє відношення до власного загальнолюдського або професійного досвіду. При проведенні тренінгів можуть широко використовуватися елементи інших інтерактивних методів: ділові та рольові ігри, аналіз конкретних виробничих ситуацій, мозкові атаки, опитування експертів, дискусії тощо [4].

Метою проектної технології є розвиток пізнавальної діяльності майбутніх фахівців кулінарного профілю, формування умінь і навичок самостійно конструювати свої знання та орієнтуватися в інформаційному просторі, розвиток критичного та творчого мислення, формування навичок мислення високого рівня (аналіз, синтез, оцінювання), вміння побачити, сформулювати та розв'язати проблему. Дана технологія орієнтована на самостійну, пошукову, дослідницьку діяльність здобувачів освіти впродовж певного часу, не обмеженого урочними рамками, з метою отримання реального результату.

В основі проблемної технології лежать психологічні закономірності проблемної ситуації та дослідницький принцип теорії пізнання. Характерною ознакою її є поява у них питань до самих себе. В процесі проблемного навчання у здобувачів освіти відпрацьовуються навички встановлення та аналізу проблеми, висунення та розгляд альтернативних гіпотез, прийняття оптимального рішення. У них формується система вмінь із наявністю не тільки практичного, а й методологічного компоненту оволодіння деякими навичками пошукової та дослідницької діяльності.

Інформаційно-комунікативні технології призначені для створення якісно нових можливостей передачі та сприйняття навчальної інформації, оцінювання якості навчання і розвитку особистості здобувача освіти шляхом використання комп'ютерної техніки, мережевих систем та програмного забезпечення у відповідності до визначених цілей навчання. Досконале знання ІКТ для майбутніх фахівців кулінарного профілю є надзвичайно необхідними у сучасних умовах підготовки кадрів, здатних створювати й застосовувати цифрові технології.

Сутність інтегративно-модульного навчання полягає в тому, що здобувач освіти частково самостійно чи повністю самостійно може працювати із запропонованою йому індивідуальною навчальною програмою, котра містить в собі цільові програму дій, бази інформації та методичне керівництво для досягненні поставлених дидактичних цілей. В цьому випадку функції майстра виробничого навчання можуть мінятися від інформаційно-контролюючих до консультаційно-координуючих. Навчальний матеріал модульних елементів потрібно формувати із відносно укрупнених фрагментів, кожен із яких повинен мати змістовну, логічну, смислову та методичну цілісність.

Технологія моделювання професійної діяльності в навчально-виробничому процесі надає можливість здобувачам освіти правильно та повно уявити собі цілісну картину майбутньої професійної діяльності як у виробничому так і в соціальному аспекті. Сутність технологій моделювання професійної діяльності полягає у тому, що здобувачі освіти імітують професійну діяльність в процесі навчання, при цьому вони знайомляться з цілісною професійною

діяльність, формуються комплексні уміння та навички, професійно-важливі якості особистості, цілісно-мотиваційні орієнтації.

Технологія розв'язування винахідницьких завдань спрямована на формування асоціативного, системного та креативного мислення в процесі творчої діяльності здобувачів освіти, їх вмінь прогнозувати результати своєї діяльності, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, розробляти алгоритми дій у нестандартних ситуаціях, що в сучасних умовах є досить актуальним.

Таким чином, проблема використання інноваційних технологій як засобу формування професійних компетентностей майбутніх фахівців кулінарного профілю у процесі професійно-практичної підготовки у сучасних умовах є актуальною. Нині є гостра потреба розвитку професійної освіти направлена на підготовку кваліфікованих фахівців, конкурентоздатних на ринку праці, готових до постійного професійного зростання, соціальної і професійної мобільності. Адже сучасний ринок праці диктує свої умови: якість професійно-практичної підготовки кваліфікованого робітника повинна відповідати не тільки вимогам освітніх стандартів, але й потребам суспільства і роботодавця. Зазначені якості створюють той потенціал особистості, що забезпечує їй відносно стабільну роботу в умовах постійних технологічних змін, здатність вчитися протягом життя та набувати нові актуальні компетентності.

Список використаної літератури

1. Доповідь [Електронний ресурс]. URL: <https://vseosvita.ua/library/dopovid-na-temu-innovacijni-tehnologii-navcanna-pri-pidgotovci-kvalifikovanih-robotnikiv-v-sistemi-profesijno-tehnicnoi-osviti126059.html>
2. Гаврилюк О.О. Спрямування освітніх інноваційних процесів на модернізацію професійного навчання / Педагог професійної школи [Текст]: Методичний посібник (за матеріалами Всеукраїнського науково-методичного семінару «Інноваційні методики у професійній підготовці кваліфікованих робітників (21 вересня 2009 р.)» / За заг. ред. Т.М. Герлянд. К.: ПТО АПН України, 2009. Вип. 1. С. 22–23
3. Інноваційні технології навчання при підготовці кваліфікованих робітників в системі професійно-технічної освіти. / [Текст]: Методичний посібник / За заг. ред. Палига О. В., Притула І. А. Василівка, 2015. 21 с.
4. Методика професійного навчання: методичний посібник / І.Є. Сілаєва, С.С. Шевчук, С.О. Заславська. Донецьк: ІПО ІПП УМО, 2013. 292 с.
5. Слатвінська О. А. Методичні засади щодо використання case-studies технологій у професійній підготовці учнів ПТНЗ аграрного профілю. *Педагог професійної школи* [Текст]: Методичний посібник (за матеріалами Всеукраїнського науково-методичного семінару «Інноваційні методики у професійній підготовці кваліфікованих робітників (21 вересня 2009 р.)» / За заг. ред. Т.М. Герлянд. К.: ПТО АПН України, 2009. Вип. 1. С.51–57.

Іллїна Оксана Миколаївна,

*викладач професійно-теоретичної підготовки,
вищої категорії, старший викладач
ДПТНЗ «Сумське вищепрофесійне училище
будівництва і дизайну»*

ЦИФРОВИЙ АНАЛІТИЧНИЙ КОНТЕНТ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ВИКЛАДАЧА ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

Завжди активні методи навчання сприяють засвоєнню знань, формуванню ціннісної орієнтації особистості, дозволяють вирішувати завдання переходу від простого накопичення

знань до створення механізмів самостійного пошуку і навичок дослідницької діяльності, підвищують пізнавальну активність, створюють дидактичні та психологічні умови, що сприяють активізації здобувачів освіти; розвивають творчі здібності.

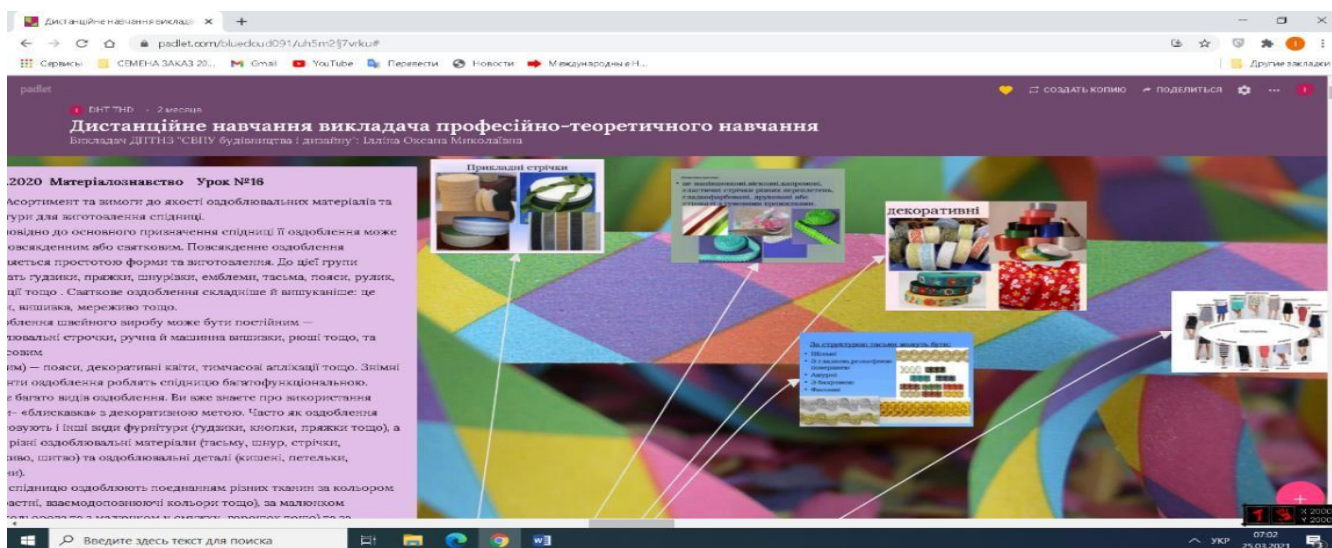

Рис.1. Особиста сторінка викладача в Padlet
Джерело: складено автором

Використання інноваційних технологій у процесі навчання оптимізує процес викладання спеціальних дисциплін із професій «кривець», «закрійник». Наприклад, під час проведення уроків на віртуальній інтерактивній дошці Padlet

[1] (рис.1) і платформі Google Classroom, Microsoft Teams із застосуванням сервісів Zoom, Google Meet, для груп з професій «кривців», «закрійників».

Для зворотнього зв'язку використовую LearningApps.org, «Всеосвіту» – конструктор тестів [2] – розділ для викладачів, з допомогою якого можна створювати власні тести для закріплення, перевірки знань здобувачів освіти, проведення самостійних і контрольних робіт.

Дана форма роботи є новою, вона викликає зацікавленість здобувачів освіти та викладача. Впровадження інноваційних технологій на заняттях предметів швейного профілю дає змогу покращити зміст навчання [3], вдосконалити методи і форми навчання, активізувати та індивідуалізувати його.

Особливість образного мислення є важливим для перекодування та оперування образами, що виникають на різній наочній основі. Тому одним з методів підвищення ефективності освітнього процесу, активізації та розвитку образного мислення здобувачів освіти є реалізація такого дидактичного принципу, як наочність навчання (рис.2), яке передбачає створення здобувачем освіти чуттєвого образу об'єкта, що вивчається.

Великий інтерес здобувачів освіти викликають яскраві схеми до теми, відеокліпи та голосовий супровід, що сприяє більш активному веденню дискусії під час обговорення теми. Здобувач комфортніше і розкутіше почуває себе під час проведення нетрадиційного уроку. Важливим є застосування різних методів проведення уроків. Одноманітність у роботі стомлює учасників освітнього процесу.

Впровадження інноваційних методів в освітній процес сприяють вирішенню головного питання – готувати конкурентноспроможного робітника швейної галузі. Роботодавці, знаючи рівень підготовки наших випускників, спілкуються з ними як зі спеціалістами.

Рис. 2. Вибір матеріалів для виробу. Джерело: складено автором

Ефективність використання інновацій під час проведення уроку значною мірою залежить від того, як реалізується творчий потенціал особистості здобувача освіти.

Отже, реалізація цифрового аналітичного контенту викладача для організації керованої самостійної роботи здобувачів освіти за дистанційною формою навчання професійного спрямування зорієнтована на: розвиток загальнолюдських, суспільних професійних цінностей; здатності визначати і ставити перед собою цілі щодо професійного та особистісного розвитку; прагнення до вираження власних ідей під час розроблення і виготовлення швейних виробів; а також здатності до: здійснення ефективної комунікації; застосування критичного і творчого мислення під час проєктування, розробки і виготовлення одягу; впевненого, критичного і відповідального використання цифрових технологій; працювати в команді; планування, керування власним життям і кар'єрою; знаходити можливості для навчання і саморозвитку.

Таким чином, цифровий аналітичний контент для самостійної роботи здобувачів освіти викладача професійного спрямування – невід'ємна частина сучасного навчального процесу в освітньому закладі, що сприяє поглибленню й розширенню знань, посиленню інтересу до пізнавальної діяльності, формуванню творчої особистості фахівця, здатного до самовдосконалення та самоосвіти.

Мотивуючими чинниками самостійної роботи є:

- широке застосування професійно орієнтованих завдань для аудиторної та позааудиторної роботи здобувачів освіти;
- використання сучасних педагогічних технологій навчання, які поєднують науково обґрунтовані індивідуальні та колективні форми роботи;
- індивідуалізація навчання з урахуванням рівня підготовки та здібностей кожного здобувача освіти ;
- навчання здобувачів освіти організації самостійної навчальної діяльності.

Таким чином, самостійна робота – це частина навчального процесу, яка проходить під керівництвом викладача та спонукає до активності, самостійності та застосування творчих здібностей здобувачів освіти і є необхідним атрибутом життєвої позиції при підготовці конкурентноспроможного робітника професійної (професійно-технічної) освіти в умовах змішаного навчання для швейної галузі.

Список використаних джерел

1. Що таке дошка Padlet? URL: <https://sites.google.com/site/ucnivskijproekt/instrukciie/so-take-doska-padlet>
2. Кухар Л. Використання тестового контролю як засобу моніторингу професійних компетентностей майбутніх фахівців педагогічної галузі. Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. Кіровоград : КДПУ ім. В. Винниченка, 2015. No 8. Т. 4. С. 66–76.
3. Поради педагогічним працівникам щодо організації дистанційного навчання в закладах URL: https://www.zippo.net.ua/data/files/2020/metod_rekomend.pdf

Ільїна Тетяна Володимирівна,
*старший викладач кафедри професійної і
вищої освіти ДЗВО «Університет
менеджменту освіти»*

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Готувати кадри для відродження економіки нашої країни в умовах воєнного стану – означає безумовно вірити у перемогу України у кривавій і руйнівній війні, у її світле майбутнє.

Це стало гаслом українських освітян, які, не зважаючи на складні умови, поновили навчальний процес з 14 березня 2022 року.

Саме в цей час питання профорієнтаційної роботи особливо загострюється. Руйнуються міста, галузі матеріального виробництва, інфраструктура, в наслідок цього, працездатне населення лишається своїх робочих місць, а підрастаюче покоління знаходиться ще в більш розгубленому стані. До питань, які постійно турбують підлітків і юнаків про самореалізацію, додалися вмотивовані питання про безпеку, шляхи допомоги країні, батькам і собі, питання як отримати гідну професію, що допоможе вирішити всі вищезазначені питання відповідно до тих, знань, умінь, навичок, що здобуті особою на попередньому рівні освіти. Тобто, в усіх випадках виникає необхідність у професійній допомозі щодо профорієнтації населення.

Таким чином, теза, що зазначена у Концепції державної системи професійної орієнтації населення: «...На сьогодні важливим соціальним та економічним завданням є послідовний розвиток державної системи професійної орієнтації населення, що забезпечує всім громадянам рівні можливості в отриманні профорієнтаційних послуг», – в умовах воєнного стану стає ще більш актуальною [2, с.1].

При цьому, в умовах ринкової економіки на сучасному етапі завданнями профорієнтаційної роботи є:

1. Сприяння цілеспрямованому розвитку здібностей і талантів людини, зростанню її професіоналізму, працездатності, збереженню здоров'я.
2. Стимулювання пошуку людиною найбільш ефективних напрямів (засобів) підвищення свого професійно-кваліфікаційного рівня, розвитку творчої ініціативи, інтелектуальної і трудової незалежності.
3. Підвищення конкурентоспроможності працівника на ринку праці.
4. Сприяння підвищенню соціальної і професійної мобільності особистості, а також профілактиці вимушеного безробіття.
5. Забезпечення ефективної зайнятості населення та раціональне використання трудового потенціалу [1, с. 21].

Відповідно до зазначеного вище, зростає роль закладів освіти в управлінні системою профорієнтації, виникає можливість відповідним фахівцям на професійному рівні ефективно працювати з потенціалом трудових ресурсів, що, в свою чергу, дозволить в майбутньому на ринку праці уникнути ризиків або знизити їх до прийняттого рівня. Слід зауважити, що «прийнятним ризиком» є економічно, соціально, технічно і політично обґрунтований ризик, який не перевищує гранично допустимого рівня.

Отже, саме заклади освіти, завдяки роботі в даному напрямі, протидіють негативним наслідкам, що призводять до втрат на економічному і особистісному рівнях, які вимірюються у кількісних та якісних показниках, попереджають неправильно прийняті особою рішення щодо вибору професійної діяльності, в наслідок своєї необізнаності у світі професій, у відповідних кваліфікаційних вимогах до цих професій, не усвідомленості своїх індивідуально-особистісних якостей, стану власного здоров'я і їх впливу на виконання професійних обов'язків.

Таким чином, сучасна система профорієнтаційної роботи закладів освіти має сприяти: професійному самовизначенню особистості, під час навчання у школі, в процесі вибору майбутнього професійного напрямку діяльності, розумінню власних інтересів та сильних сторін, знайомству зі світом професій; плануванню та подальшому супроводу розвитку професійної кар'єри випускників загальноосвітніх, професійних і вищих навчальних закладів; реалізації здатності до праці всіх громадян, незалежно від віку, соціального статусу, але з урахуванням їх індивідуально-особистісних якостей, інтересів, стану здоров'я тощо [2].

Але перед закладами освіти в умовах воєнного часу, а у попередні роки в умовах пандемії COVID-19, виникли проблеми – це обмеженість використання всіх ефективних класичних форм роботи з населенням, що потребують надання послуг з профвідбору, профпідбору, профконсультації та діагностики, профагітації, профосвіти, профвиховання тощо.

Вирішення даних питань лежить у площині використання закладами освіти інформаційно-комп'ютерних технологій (ІКТ), що дають можливість створити інформаційно-освітнє середовище (ІОС) у закладі освіти, а також можливість створення педагогічними працівниками власного інформаційно-освітнього середовища для організації більш якісного процесу профорієнтації. Головною відмінною рисою є безпосереднє застосування комп'ютера як засобу профорієнтаційної роботи, використання якого кардинально змінює систему форм і методів. При цьому використання ІКТ виступає не самоціллю, а фахово виправданим підходом, який дозволить отримати суттєві переваги у порівнянні з традиційними технологіями організації профорієнтації [3].

Отже, відповідно до викликів сьогодення профорієнтаційна робота з різними верствами населення має: базуватися на сучасних наукових дослідженнях; використовувати всі сучасні технології, зокрема, ефективні на сучасному етапі – інформаційно-комп'ютерні технології, для профінформування, профвиховання, професійного консультування та діагностування, профвідбору і профпідбору; спиратися на положення міжнародних документів і практичний досвід розвинутих країн світу; активно долучати до управління системою професійної орієнтації населення в закладах освіти спеціалістів ІКТ.

Дана проблема є об'ємною, цікавою і потребує всебічного вивчення, що: допоможе закладам освіти зробити свій менеджмент в системі профорієнтації більш ефективним; відповідає викликам сьогодення і дозволить у майбутньому на ринку праці уникнути ризиків щодо трудових ресурсів або значно їх знизити до прийнятного рівня.

Список використаної літератури

1. Кожан Т.О. Професійна орієнтація: Навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2009. 214 с.
2. Про затвердження Концепції державної системи професійної орієнтації населення: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2008 року, №842. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/842-2008-%D0%BF#Text>.
3. Створення інформаційно-освітнього середовища сучасного закладу освіти України: матеріали всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 15 березня 2019 р., Київ, 15 березня 2019 р. Суми: НВВ КЗ СОППО, 2019. 124 с.

Казаків Євген Петрович, викладач
професійно-теоретичної підготовки
Криворізького професійного гірничо-
технологічного ліцею

ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЗП(ПТ)О НА ЗАСАДАХ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЛОГІСТИКИ (НА ПРИКЛАДІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ)

Часткова професійна кваліфікація – це визнана або присвоєна/підтверджена суб'єктом, уповноваженим на це законодавством, та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей та/або результатів навчання, що дає змогу здійснювати частину трудових функцій, визначених відповідним професійним стандартом.

Теоретична підготовка здобувачів освіти з часткових кваліфікацій здійснюється у кабінеті професійно-теоретичної підготовки навчально-практичного центру електротехнічних технологій. Кабінет обладнаний індивідуальними комп'ютерами на кожному робочому місці та інтерактивною дошкою, що під'єднана до комп'ютера викладача, а також інтернетом.

Теоретичну частину викладає Євген Казаків, викладач-методист професійно-теоретичної підготовки, який має ступінь магістра, інженера-електромеханіка та 26 років педагогічного стажу за даним напрямком.

Практичну частину викладає завідувач НПЦ Володимир Кріцький, що має вищу електротехнічну освіту та досвід роботи 40 років в електротехнічній галузі на виробництві.

Як відомо, існує 5 видів інструктажів. Кожен етап навчання починається з вступного інструктажу з техніки безпеки та правил поведінки у навчально-практичному центрі.

Програма вступного інструктажу містить наступні пункти:

1. Загальні положення.
2. Загальні відомості про навчально-практичний центр, його структуру (кабінет, лабораторії та майстерні). Види та джерела небезпеки в навчальних приміщеннях.
3. Загальні правила поведінки під час навчально-виховного процесу.
4. Вимоги пожежної безпеки в навчально-практичному центрі.
5. Радіаційна безпека, дії у разі надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.
6. Правила поведінки під час повітряної тривоги.
7. Побутовий травматизм. Попередження та дії у разі нещасних випадків у побуті.

Також проводиться первинний інструктаж на робочому місці, який складається з таких пунктів:

- вимоги безпеки перед початком роботи;
- вимоги безпеки під час роботи;
- вимоги безпеки після закінчення роботи;
- вимоги безпеки в аварійних ситуаціях.

Проведення інструктажів фіксується у відповідному Журналі реєстрації інструктажів з безпеки життєдіяльності, форма якого буде показана наступним доповідачем. Пройшовши відповідні види інструктажів, здобувачі освіти ознайомлюються з метою, завданням та планом проведення майстер-класу.

Мета:

1. Підвищення професійних компетентностей здобувачів освіти у електротехнічній галузі щодо виконання технологічних операцій із сучасним електрообладнанням та проведення розрахунків.

2. Підвищення цифрових компетентностей здобувачів освіти із використання сучасних інтерактивних технологій при складанні електричних схем та розрахунків.

Завдання:

1. Удосконалення та оновлення знань із розробки електросхеми згідно теми майстер-класу.

2. Розвиток цифрових компетентностей здобувачів освіти із розробки електросхеми згідно теми майстер-класу у програмному середовищі SPlan 6.0.

3. Удосконалення практичних знань, умінь та навичок здобувачів освіти із розробки електросхеми згідно теми майстер-класу, організації робочого місця за системою «5S».

План проведення майстер-класу:

1. Вступний інструктаж.
2. Первинний інструктаж на робочому місці.
3. Тема, мета та план проведення занять.
4. Знайомство.
5. Актуалізація опорних знань.
6. Теоретичні відомості.
7. Рефлексія.
8. Первинний інструктаж на робочому місці.
9. Демонстрація практичних прийомів.
10. Закріплення практичних навичок.
11. Пробна робота.

Повідомляється здобувачам освіти про міжпредметні зв'язки: електротехніка, матеріалознавство, охорона праці, спеціальна технологія

Здобувачі освіти ознайомлюються з переліком навчально-виробничих робіт:

- Вивчення принципів будови електричних мереж в житлових приміщеннях.
- Вивчення вимог до розробки електричних схем.
- Виконання практичного завдання з розробки схем в середовищі Splan.
- Виконання практичного завдання з монтажу електричних мереж.
- Виконання пробної роботи.

Наступним етапом відбувається процес знайомства. Кожен здобувач освіти презентує свою професію, за якою він навчається чи вже має відповідну освіту і як вона пов'язана з чинним майстер-класом. Метою знайомства є не тільки зближення здобувачів освіти, але й адаптація викладача до попередніх знань здобувачів освіти та систематизація проведення заняття, адже в одній і тій же групі можуть бути здобувачі освіти, що навчаються за основною професією за відповідним фахом, а також здобувачі, що не мають стосунку до електротехнічного напрямку.

Теоретична частина майстер-класу починається з ознайомлення з системою 5S. Це система організації та раціоналізації робочого місця,

один з інструментів бережливого виробництва. Розроблена у післявоєнній Японії, виділяє 5 кроків.

1S. Сортує: розподіли все, що знаходиться в робочій зоні, на три категорії.

2S. Систематизуй: є місце для всього и все на своєму місці:

4 правила розташування речей:

на видному місці

легко взяти

легко використовувати

легко повернути на місце

3S. Утримуй у чистоті – утримуй робоче місце у чистоті та охайності

✓ розділити приміщення на зони

✓ визначити людей, які будуть закріплені за конкретною зоною

✓ визначити час проведення прибирання та наведення порядку

4S. Стандартизує: дії з підтримання трьох попередніх S – хто, що, коли, чим і скільки часу повинен виконувати

5S. Вдосконалює – формуй дисципліну, точного виконання встановлених правил, процедур і технологічних операцій

✓ продовжуй покращення

✓ піднімай планку

✓ постійно вдосконалюйся

При викладенні теоретичної частини застосовуються індивідуальні та групові форми навчання, оскільки група повинна складати до 15 здобувачів освіти. Досвід проведення попередніх майстер-класів показав, що це оптимальна кількість здобувачів освіти, при збільшенні чисельності групи знижується рівень знань, оскільки програма досить насичена і необхідно приділити увагу кожному здобувачеві у відповідності з рівнем його попередніх знань.

Заняття проходить переважно у формі співбесіди.

Під час розгляду теоретичної частини використовуються такі методи навчання, як словесні (інструктаж, бесіда, пояснення) так і наочні (демонстрація презентацій та відеоматеріалів).

Під час викладення теоретичного матеріалу пояснюється сутність, різновиди та принципи побудови електричних схем, їх умовні графічні позначення.

Згідно тематики конкретного майстер-класу надаються теоретичні відомості з призначення, підбору, принципу роботи та способів монтажу електротехнічного обладнання.

Завершується теоретична частина проведенням рефлексії, тобто конструктивним зворотнім зв'язком та самоаналізом проведеного майстер-класу. Проводиться опитування здобувачів освіти з метою визначення рівня засвоєння теоретичних знань, виявлення слабких сторін у проведенні підготовки.

Після засвоєння теоретичного матеріалу слухачі приступають до складання електричних схем на комп'ютерах за допомогою програми Splan.

За допомогою даної програми здобувач освіти може самостійно виконувати креслення принципів схем і не тільки. Вона дає можливість не тільки більш якісно вивчати креслення, електротехніку, електроніку та схемотехніку, а й здійснити процес автоматизації виконання електричних схем. Навчитись конструювати та втілювати в життя свої ідеї. Також при вивченні програми SPlan присутній міжпредметний зв'язок. В цій програмі перекликаються і креслення і електротехніка і радіоелектроніка, це дає можливість здобувачу освіти краще засвоїти матеріал.

Практична частина виконується на спеціалізованих робочих місцях у електромонтажній майстерні після проходження первинного інструктажу на навчальному робочому місці з дотриманням вимог техніки безпеки, де здобувачі освіти монтують електричні схеми згідно теми майстер-класу.

Електротехнічна лабораторія обладнана наступними стендами:

1. «Теоретичні основи електротехніки» для проведення лабораторних робіт для закріплення теоретичного матеріалу з теоретичної електротехніки: закони Ома, Кірхгофа, електричні величини та їх зв'язок, джерела і приймачі електричної та електромагнітної енергії, методи розрахунку електричних кіл, властивості лінійних та нелінійних, кіл, змінний струм, постійний струм, потужність, індуктивність і ємність.

2. «Електробезпека в системах електрозабезпечення» для проведення лабораторних робіт для закріплення теоретичного матеріалу вимірювання струму і часу спрацювання захисного приладу, вимірювання параметрів умов ураження електричним струмом, дослідження параметрів тіла людини, яка випадково торкається струмопровідних частин електромережі чи електроустановок, дослідження режимів мереж з ізольованою і заземленою нейтраллю.

3. «Електричні вимірювання і основи метрології» для проведення лабораторних робіт для закріплення теоретичного матеріалу дослідження електричних параметрів (напруга, струм, потужність, опір), дослідження термічних параметрів (температури С, К), дослідження параметрів тиску, дослідження параметрів однофазного і трифазного змінного струму, дослідження параметрів активного і реактивного опору.

4. «Електричні машини, електричні апарати і електронні перетворювачі» для проведення лабораторних робіт для закріплення теоретичного матеріалу дослідження окремих електричних приладів (реле часу, тепла, струму, напруги), вимикачі, пускачі, пакетні вимикачі, кнопкові вимикачі, магнітні пускачі, автоматичні вимикачі, дослідження перетворювачів і їх схем (мостова схема, однонапівперіодна схема, двонапівперіодна, з подвоєнням напруги, множилна, трифазні перетворювачі), дослідження роботи електричних двигунів (постійного струму, трифазного з короткозамкненим ротором двигуна, синхронного трифазного двигуна), основи електро- та схемотехніки.

5. «Монтаж і наладка електричних кіл, автоматики і електромоторів» для проведення лабораторних робіт для закріплення теоретичного матеріалу та дослідження будови та правил технічної експлуатації низьковольтних електроустановок, дослідження порядку монтажу і демонтажу силових електроапаратів, дослідження технічної будови, умов експлуатації та технічних характеристик електричної та механічної частин статичного і динамічного устаткування простих машин, вузлів і механізмів, засобів сигналізації та освітлення, розподільних, абонентських кабельних і телефонних мереж, заземлення, дослідження схем та

послідовності прокладання настановних проводів та кабелів, технології монтажних і ремонтних робіт розподільчих коробок клемників, запобіжних щитків та освітлювальної арматури, електричні схеми освітлювання.

Електромонтажна майстерня має 15 робочих місць для виконання монтажу одно- та трифазних схем живлення, під'єднання лічильників електричної енергії, автоматичних вимикачів та пристроїв ПЗВ, магнітних пускачів для керування однофазним та трифазним асинхронним двигуном та освітленням.

В навчально-практичному центрі можна опанувати навички та отримати сертифікати з наступних часткових кваліфікацій:

Максимально-струмовий захист: будова, принцип дії, вибір обладнання:

Сучасні засоби максимально-струмового захисту – це автоматичні вимикачі різного призначення, будови та потужності, змінного та постійного струму.

Автоматичний вимикач – захисний прилад, що спрацьовує від струму короткого замкнення або струмового перевантаження лінії, до якої підключений.

Максимально-струмовий захист (МСЗ) в електроустановках до 1000 В призначений для захисту обладнання та його ліній живлення від пошкоджень у разі короткого замикання чи перевантаження.

Монтаж сучасного електрообладнання в житлових приміщеннях

Складання такої схеми дає можливість визначити оптимальний варіант розташування магістралей, елетроточок, розрахувати кількість необхідного обладнання та кабелю, спрощує процес встановлення обладнання.

Монтаж сучасних систем електроосвітлення в житлових приміщеннях та їх підбір.

На підставі планів стель і підлог розробляють план освітлення квартири, відзначаючи на ньому види і місця розташування освітлювальних приладів, розеток і вимикачів, як стельових, так і настінних – так званий сценарій освітлення.

Одним з головних умов комфортного освітлення житлового приміщення є правильне співвідношення потужності, кількості освітлювальних приладів і освітлюваної площі.

Монтаж систем заземлення, їх розрахунок для житлових приміщень:

Захисне заземлення має за мету знизити напругу дотику між корпусом електроустановки і землею до 42 В, і менше, що виникає в результаті ушкодження чи пробією ізоляції струмопровідних частин.

У будинках старої споруди, його, на жаль немає. У ті часи проводка виконувалася двожилиним проводом, одна з жил була нулем, а інша фазою.

Монтаж приладів захисного вимкнення (ПЗВ) та їх підбір:

ПЗВ – захисний пристрій, який встановлюється в мережу живлення електроприймача і вимикає її у разі виникнення витоку електричної енергії (наприклад, внаслідок пошкодження ізоляції та ураження електричним струмом у разі попадання людини під напругу).

Монтаж систем блискавкозахисту та їх конструкції:

Блискавкозахист будівель та споруд – це сукупність різних технічних засобів, що надають додатковий захист при випадковому попаданні блискавки в приміщення, або об'єкт.

Монтаж електричних машин, апаратів та приладів:

Найбільш поширеними електромеханічними пристроями є електричні двигуни, комутаційні електричні апарати та апарати захисту. Монтаж та налагоджування – комплекс робіт, які передбачають установлення обладнання на місці використання, а також його підготовку до виконання певного кола функцій.

Розробка електросхеми квартири та приватного будинку:

Електрична схема – це схема, що містить у вигляді умовних позначок і зображень інформацію про будову електричного кола і взаємозв'язки його складових частин.

У приватних будинках, як і в міських квартирах, може використовуватися трифазна або однофазна мережа.

Обслуговування електроустановок зі складними схемами підключення: У випадку керування електроустановками, а саме виконанні складних перемикачів, розробляється певний алгоритм, що складається з окремих кроків (дій), які потрібно виконати в певному порядку. Обслуговування освітлювальних електроустановок зі складними схемами підключення:

Освітлювальні прилади повинні встановлюватися таким чином, щоб вони були доступними для їх зручного і безпечного обслуговування з використанням при необхідності інвентарних технічних засобів.

Виконання робіт з технічного обслуговування та ремонту електроустаткування різного призначення:

Персонал, обслуговуючий електрообладнання, може потрапити під напругу внаслідок несправності, аварії або своїх помилкових дій.

Безпека обслуговування електрообладнання залежить від його робочої напруги, умов експлуатації і характеру середовища приміщення, в якому воно встановлене. Після завершення виконання практичної частини здійснюється пробна робота, на підставі якої оформлюється протокол Державної кваліфікаційної комісії про присвоєння часткової кваліфікації.

Список використаної літератури

1. Азарсков В.М., Гаєв Є.О. Сучасне програмування. Модулі 1,2 «Програмування та математика із другом MATLABом». К.: НАУ, 2014. 256 с.
2. Говоров П.П. та ін. Релейний захист і автоматика в системах електропостачання. К.: 1996.
3. ГОСТ 2.702-2011 Єдина система конструкторської документації (ЕСКД). Правила виконання електричних схем.
4. ДСТУ EN IEC 62561-2:2019. «Компоненти системи блискавкозахисту. Частина 2. Вимоги до провідників і заземлювальних електродів».
5. Кутін В.М., Рубаненко О.Є. Релейний захист та системна автоматика: лабораторний практикум / Вінниця : ВНТУ, 2018. 130 с.
6. Телюта Р.В., Козловський О.А., Зінзура В.В. Експлуатація та монтаж електрообладнання. Кропивницький: ЦНТУ, 2018. 200 с.
7. Технологія електромонтажних робіт: підручник / В.В.Чорна, С.В.Чорний. Х.: Компанія СМІТ, 2014. 288 с.
8. Правила улаштування електроустановок. К, 2017. 617 с.

Кайтановська Ольга Миколаївна,
*науковий співробітник відділу науково-методичного забезпечення професійної освіти
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»,
аспірантка кафедри професійної і вищої
освіти ДЗВО «Університет менеджменту
освіти»*

СТРУКТУРА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОПЕРАТОРІВ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

Для здійснення структурно-семантичного аналізу поняття «професійна компетентність» у контексті професійної підготовки кваліфікованих робітників ми звернулися до дисертаційних робіт та наукових публікацій вітчизняних учених: О. Паржницького (формування професійної компетентності майбутніх токарів у фахово-орієнтованому освітньому середовищі), М. Мілохіної (формування професійної компетентності майбутніх операторів комп'ютерного

набору в професійно-технічних навчальних закладах), О. Загіка (формування професійної компетентності майбутніх агентів з постачання в професійно-технічних навчальних закладах), Т. Пятничук (формування професійної компетентності майбутніх опоряджувальників будівельних у професійно-технічних навчальних закладах), М. Ростоки (Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних), Я. Співао (теорія і практика формування професійної компетентності майбутніх соціальних працівників із соціального захисту прав молоді), О. Бойчук (формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг), А. Кононенко (формування професійної компетентності майбутніх слюсарів з ремонту автомобілів у професійно-технічних навчальних закладах) та ін.[2].

У процесі вивчення різних точок зору вітчизняних учених щодо змісту і структури професійної компетентності кваліфікованих робітників ми звернули увагу на виокремлення таких професійно-важливих якостей особистості: у агента з постачання – адаптивність, комунікативні та лідерські здібності, рефлексія, здатність до творчого пошуку, саморозвитку (О. Загіка), слюсаря з ремонту автомобілів – інтерес до техніки, технічна кмітливість, точний окомір, швидка реакція, технічне мислення, аналітичний розум, відповідальність, організованість, акуратність тощо (А. Кононенко). Доповненням до цього переліку можуть стати такі професійно важливі якості, як висока культура організації та реалізації професійної діяльності, здатність до самореалізації та самовдосконалення (Н. Ничкало). Однак можемо припустити, що для кваліфікованих робітників кожної окремої професії актуальним буде свій комплекс професійно важливих і особистісних якостей.

На основі дослідження нами виявлено що, результати контент-аналізу вказують на відповідність змісту і структури професійної компетентності кваліфікованих робітників вимогам Національної рамки кваліфікацій, яка «ґрунтується на європейських і національних стандартах та принципах забезпечення якості освіти, враховує вимоги ринку праці до компетентностей працівників» [3]. З огляду на опис у ній кваліфікаційних рівнів досягнень, які описуються результатами навчання, сформульованими у відповідності до дескрипторів(знання, уміння/навички, комунікацію, відповідальність і автономію), маємо зауважити, що найменше уваги дослідниками приділяється комунікації (здатність до ефективної роботи в команді, сприйняття критики, порад і вказівок, продукування деталізованих усних і письмових повідомлень, зокрема у професійній діяльності, здійснення наставництва, передавання досвіду тощо). Ці здатності відносять до «м'яких навичок» (soft-skills).

Можна припустити, що для операторів поштового зв'язку першого класу професійна компетентність базується на переліку здатностей, об'єднаних в групу «загально-професійні компетентності». Йдеться про оволодіння основами: галузевої економіки та підприємництва; трудового законодавства; адміністративної географії, зарубіжжя, країн світу; українського ділового мовлення; професійної етики; інформаційних технологій. Згідно із Стандартом професійної (професійно-технічної) освіти оператори поштового зв'язку першого класу мають оволодіти знаннями про поштовий зв'язок, навчитись дотримуватися вимог охорони праці, промислової і пожежної безпеки, виробничої санітарії [1].

Список використаної літератури

1. Про затвердження стандартів професійної (професійно-технічної) освіти з робітничих професій: Наказ Міністерства освіти і науки України від 27 грудня 2017 р., №1691. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1691729-17#Text>
2. Кайтановська О., Структурно-семантичний аналіз поняття «професійна компетентність операторів поштового зв'язку. Вісник післядипломної освіти. 2022. Вип. 21(50). С. 78–90.

3. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р., №1341. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>

Карлінська Яніна Валеріївна,
*заступник директора з навчальної роботи
Фахового коледжу «Універсум» Київського
університету імені Бориса Грінченка,
кандидат педагогічних наук*

ПЕДАГОГІЧНА ЛОГІСТИКА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Законом України «Про фахову передвищу освіту» визначено обов'язки, окреслено завдання педагогічних працівників в умовах інтеграції фахової передвищої освіти [1]. Для цього необхідно істотно модернізувати професійний розвиток педагогічних працівників, удосконалити освітнє середовище закладів фахової передвищої освіти, зробивши його сприятливим для здійснення педагогічними працівниками фундаментальних досліджень, а також прикладних досліджень у сфері науки, що визначила їх професію. За таких умов актуальності набувають обґрунтування теоретичних основ професійного розвитку та кар'єрного зростання педагогічних працівників в умовах інтеграції фахової м освіти, їхній професійний розвиток на основі компетентнісного підходу.

Особливої актуальності набуває сьогодні педагогічна логістика як методологія управління розвитком закладів передвищої освіти, інструмент формування готовності педагога до інновацій як методології управління розвитком ЗФПО. Готовність як якісно стійкий стан, виявляється у високому рівні професійної компетентності педагогічного працівника, що базується на сукупності спеціальних знань і вмінь, та вмотивованому бажанні здійснювати цю діяльність, що складаються у структуру готовності педагога до роботи в сучасних умовах (Сергєєва Л.М., 2020) [2; 73].

Найбільш сучасним і ефективним інструментом особистісного і професійного розвитку сьогодні визнається коучинг. Коучинг є однієї з нових форм педагогічної логістики, що дозволяє вирішувати проблеми закладів фахової передвищої освіти, і окремого педагога.

Професійний саморозвиток та самореалізація науково-педагогічного працівника є метою коучингу. Коучинг вважається універсальним інструментом, що розкриває внутрішній потенціал педагога практично у всіх областях його діяльності. Методикою коучингу, у зв'язку з затребуваністю, прагнуть опанувати багато хто, але мало хто розуміє, що вона з себе представляє.

Коучинг сприяє забезпеченню вибору і реалізації оптимальних особистісних стратегій та професійному розвитку викладача.

У всьому світі коучинг визнаний найбільш сучасним і ефективним інструментом особистісного і про професійного розвитку: процеси прийняття рішення, планування, мотивації, делегування, управління конфліктами, ведення переговорів і т.д. через призму коучингу проходять швидше, яскравіше і набагато ефективніше. Методика була створена на межі психології, менеджменту, філософії та логіки, що зробило коучинг універсальним інструментом, що розкриває внутрішній потенціал людини практично у всіх областях його діяльності.

Є один дуже важливий момент, який необхідно враховувати, розглядаючи коучинг як робочий інструмент викладача: метою коуча є все ж не навчання, а стимулювання інтересу і бажання навчатися, і в цьому його принципова відмінність від педагога і наставника. Тому коучинг є не методикою навчання, а швидше інструментом підвищення його ефективності.

Коуч надихне і мотивує, виділить сильні сторони учня, які можуть стати опорою, розрахує ризики і, нарешті, вибере правильний момент для початку дій.

Сама методологія коучингу розвивається. Коучинг, консультування, наставництво, репетиторство мають відмінні фактори самовизначення, автономності, внутрішньої та зовнішньої мотивації, міжособистісних стосунків, поведінки лідера, рекомендованих програм, особливостей пов'язаних із віком, психічним здоров'ям тощо.

Метод коучингу ґрунтується на партнерській взаємодії у випадку взаємодії викладача та студента, тобто взаємодія повинна бути рівними, рівними в плані спілкування. Цей метод сприяє розвитку нових здібностей та навичок студента, який підвищує його ефективності як дослідника та мобілізації його внутрішнього потенціалу.

Основоположними в коучингу є прагнення до знань, до дослідницької діяльності та почуття відповідальності як перед собою та суспільством в цілому. Тому однією з основних цілей коучингу є навчити студента критично мислити, створювати нові речі та зробити їх якісно.

Основна мета коучингу – розкрити потенціал студента закладів фахової передвищої освіти через активну позицію спілкування. У процесі навчання рекомендуємо використовувати, дотримуючись комунікативних прийомів, як на лекціях, на семінарських та практичних заняттях: відкриті та закриті питання; альтернативні питання; короткі техніки дискусії; техніку активного слухання.

Коуч повинен дотримуватися основоположних принципів коучингу:

– у всіх людей є більші внутрішні здібності, ніж ті, що вони проявляють в своєму повсякденному житті;

- люди є повноцінними і досконалими;
- в людині вже є всі необхідні ресурси для досягнення успіху;
- схвалення, відкритість і довіра – ключ до взаємодії;
- люди завжди роблять найкращий вибір в існуючій ситуації;
- спрямованість із сьогодення в майбутнє;
- зосередженість на позитив;
- кожна людина має потужний потенціал;
- фокус на сильні сторони людини;
- фокус на конкретну мету в майбутньому.
- орієнтація на рішення, результат і активні дії.

Основними компетенціями коуча в освітньому процесі повинні бути: щирий інтерес до людини; емоційна компетентність; абсолютне сприйняття людини такою, якою вона є; здатність співпереживати, відчувати те, що відчуває інший; справжність власних відчуттів і чесність по відношенню до своїх почуттів; вміння слухати (не тільки що каже, а й про що мовчить людина); позиція, вільна від переваг, засуджень, думок, порад; професійні знання, ефективні техніки і прийоми, досвід.

У сфері освіти необхідно мати досвідчених фахівців – коучів, які допоможуть випускникам, студентам, викладачам дивитися на життя, людські цінності, кар'єрний ріст, особистісний ріст, методики досягнення поставлених цілей по-новому, з більш креативної точки зору.

Індивідуальна професійна траєкторія розвитку педагога може мати наступну структуру особистісно-орієнтованого і середовищного підходу:

- розвиток особистісних і професійно важливих якостей педагога; вибір педагогом компетенцій, якими він хотів би опанувати в ході підготовки до професійних випробувань;
- освоєння сучасних педагогічних технологій; знайомство з загальними основами сучасних психолого-педагогічних знань; освоєння сучасних технологій навчання і основ методики навчання по предмету;

- оволодіння теорією і практикою інноваційної, експериментальної та проектної діяльності вчителя; планування професійної кар'єри.
- участь в практикумах: за рішенням педагогічних проблемних ситуацій; з розвитку рефлексивних здібностей педагога; професійного спілкування.

Підводячи підсумок вище сказаному, на наш погляд найбільш ефективним є поетапне впровадження коучингу і коучингового підходу в педагогічну логістику. Спочатку це навчання коучингу тих працівників освіти (педагогів, психологів, адміністрації), які вже інтуїтивно застосовують такий підхід в своїй роботі, яким близькі принципи коучингу. Навчені педагоги далі починають застосовувати отримані знання у практичній діяльності, напрацьовують досвід, питання, відповіді, власних модифікації коучингових технік, адаптованих до освітнього процесу. Таким чином, навколо педагогів буде формуватися особливий освітній простір, що залучає як студентів, так і інших педагогів. На цьому етапі особливо важливе підтримуюче середовище. Останній етап полягає у навчанні нових педагогів, поширенні успішного досвіду на конференціях, круглих столах, семінарах, на форумах, відкритих заняттях, в наукових статтях. Управління розвитком креативності педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти є важливим елементом педагогічної логістики та необхідним фактором забезпечення якості надання освітніх послуг, розвитку професійних, творчих, комунікативних здібностей здобувачів освіти.

Список використаної літератури

1. Про фахову передвищу освіту: Закон України від 30.03.2021 № 1369 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>
2. Сергеева Л.М. Нові можливості формальної та неформальної післядипломної освіти. Актуальні проблеми технологічної і професійної освіти. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 14 травня 2020 р. Глухів: Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2020. с. 282 С. 73–75.

Ковальова Людмила Олександрівна,
*майстер виробничого навчання, викладач
професійно-теоретичної підготовки ДНЗ
«Одеський центр професійно-технічної
освіти»*

ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ СИТУАТИВНОГО НАВЧАННЯ (НА ПРИКЛАДІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ НА БАЗІ НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНОГО ЦЕНТРУ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ)

Сьогодні професія електромонтера з ремонту та обслуговування електроустаткування – одна з провідних на промислових підприємствах, у будівельних організаціях та організаціях комунального господарства. Разом з тим вона застосовується практично в усіх галузях господарства і потреба у електромонтерах постійна. Під час післявоєнної відбудови країни ця професія буде однією з найпотрібніших.

Але професія ця, як і раніше, залишається небезпечною і стресовою, особливо для молодих електромонтерів.

Саме тому перед сучасним викладачем стоїть проблема впровадження інноваційних методів і прийомів навчання здобувачів освіти, зокрема інтерактивних, комп'ютерних, з метою розвитку індивідуальності, творчої, комунікативної особистості. Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається тільки шляхом постійної, активної взаємодії усіх здобувачів освіти. Головними в процесі навчання є взаємодія та співпраця. Результати досягаються взаємними зусиллями учасників процесу навчання.

Метод ситуативного навчання (кейс-стаді) – це прийом активного навчання здобувачів освіти за допомогою моделювання ситуативних вправ. Широкий міждисциплінарний характер методу ситуації робить даний підхід особливим серед ряду інших способів оволодіння професійною компетенцією. Адже саме вміння орієнтуватися в ситуації забезпечує розвиток самостійності та ініціативи майбутніх фахівців [1].

Оскільки кейс-метод потребує активної участі, то здобувач освіти має: регулярно відвідувати заняття, бути завжди готовим приймати участь у дискусіях, розглядати проблему у широкому аспекті, дотримуватися теми обговорення. У свою чергу викладач фокусує увагу, залучає здобувачів освіти, акцентує навчальний процес на загальних концепціях, займає контр-позицію [3].

Структура кейса складається з таких елементів:

Вступ;

Загальні знання чи інформація про предмет;

Опис проблеми;

Заключення;

Додаток.

Обов'язковими складовими кейса є такі:

Назва кейса;

Опис основної ідеї кейса (огляд кейса);

Мета кейса (чого навчає);

Місце кейса в навчальному плані (для самостійного планування навчального процесу);

Формулювання проблеми та план вивчення матеріалів кейса;

Поетапне завдання для виконання;

Питання для обговорення;

Вимоги до оформлення результатів роботи з кейсом;

Опис ситуації;

Довідкові матеріали;

Посилання на додаткові інформаційні ресурси (для самостійного вивчення);

Процес пошуку та прийняття рішень, який майбутні електромонтери проходять під час роботи над кейсом, можна представити шістьма фазами (табл. 1).

Таблиця 1.

ФАЗИ ПРОЦЕСУ ПОШУКУ ТА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ під час роботи над кейсом

1. Знайомство з конкретним випадком	Мета: розуміння проблемної ситуації і ситуації прийняття рішень
2. Інформація, яка отримується з наданих матеріалів і здобувається самостійно	Мета: навчитися здобувати і оцінювати інформацію, необхідну для пошуку рішень
3. Обговорення можливостей альтернативних рішень	Мета: розвиток альтернативного мислення
4. Резолюція. Прийняття рішень в групах	Мета: співставлення і оцінка варіативних рішень
5. Диспут. Окремі групи захищають свої рішення	Мета: аргументований захист рішень
6. Співставлення результатів. Порівняння рішень, прийнятих в групах, з рішенням, прийнятим в дійсності	Мета: оцінити взаємозв'язок інтересів, в яких знаходяться окремі рішення

Ефективне використання кейса потребує від викладачів ретельного планування. Така підготовка складається з двох частин – змісту та процесу.

Зміст означає вибір питань (проблем), на яких акцентується увага через застосування обраних процесуальних технологій. Процес означає технології щодо використання кейсів у класних завданнях, роботах у групі, рольових іграх та демонстраційних методах [3].

Застосовується метод «кроків» щодо ідентифікації та вибору питань у окремому кейсі. Для здобувачів освіти даються такі завдання:

Крок I. Проаналізуйте зміст кейсу. Прочитайте його декілька разів. У ході читання запишіть проблеми, які підіймаються героями, ситуаціями чи подіями.

Крок II. Перегляньте список зафіксованих проблем. Можливо, треба щось додати, поновити. Переконайтеся, що охоплено весь спектр проблем. Цей список має відображати ваш досвід, освіту, особистість. Пам'ятайте, що немає «правильного» чи «неправильного» списку.

Крок III. Перегляньте рекомендовані джерела інформації, зверніться до однокласників, використайте власний досвід тощо. Знайдіть статті, книги, доповіді, які пропонують теоретичний матеріал (узагальнення, розповіді тощо) щодо питань (проблем), які ви обрали. У цьому випадку ви будете повністю готові до виконання кейсу. Це також допоможе вам обрати техніку щодо використання кейсу.

Готуючи кейс до використання на уроці, викладач має визначитися з цілями; використовуючи свій власний стиль, не забувати про можливості, закладені у кейсі. Це може бути технічний чи інтуїтивний підхід. Природно, можуть виникнути питання: наскільки зручно викладач почувається серед здобувачів освіти? Веде викладач їх до специфічних висновків кейсу, чи навпаки надає групі можливість зробити власні «відкриття»?

Кожен з викладачів має визначитися з цими питаннями і розробити власну стратегію використання кейсів в контексті свого курсу. Деякі кейси передбачають рольові ігри: учасники освітнього процесу можуть безпосередньо розіграти ролі героїв кейсу. Є кейси, які представляють собою діалог між героями, інші надають слухачам змогу підготувати повідомлення, є й такі, що стимулюють формальні дебати в групі.

Звичайно, у кожного викладача можуть бути власні цілі щодо використання кейсів.

У професійно-технічній освіті кейс-метод використовується для моделювання професійної діяльності. При його використуванні здобувачі освіти й викладачі беруть участь у безпосередньому обговоренні ділових ситуацій і завдань. Майбутнім фахівцям пропонується проаналізувати реальну виробничу ситуацію, опис якої одночасно відбиває не тільки яку-небудь практичну проблему, але й актуалізує певний комплекс знань, який необхідний для розв'язку даної практичної ситуації. На мій погляд, навчання з використанням кейс-методу допомагає розбудовувати вміння вирішувати практичні завдання з урахуванням конкретних умов, дає можливість сформулювати такі кваліфікаційні характеристики, як здатність до проведення аналізу, вміння чітко формулювати й висловлювати свою позицію.

Чому ми використовуємо кейс-метод? Спеціальні дисципліни, такі як «Електроматеріалознавство», «Електротехніка», «Спеціальна технологія електромонтерів з ремонту та обслуговування електроустаткування» та інші, піддані постійним змінам. Ці зміни викликані стрімким розвитком техніки, введенням нових технологій, тому необхідно навчати учнів тому, як поводитися в нових умовах. Використання кейс-методу при вивченні дисципліни «Спеціальна технологія» дозволяє поєднувати теоретичне й практичне навчання.

У процесі вивчення курсу залежно від складності тем використовуємо кейси різної складності:

- Перший ступінь складності: є практична ситуація, опис проблеми, є розв'язок. Здобувачі освіти визначають, чи підходить розв'язок для даної ситуації чи можливо знайти інший розв'язок?

- Другий ступінь складності: є практична ситуація, визначено проблему. Здобувачам освіти пропонується знайти правильний розв'язок.

- Третій ступінь складності: є практична ситуація. Здобувачі освіти самі визначають проблему й знаходять шляхи розв'язку.

На перших етапах розробки та впровадження кейсів підходить перший ступінь складності. Працюючи над написанням кейсу, ви самі побачите який рівень складності буде оптимальним. Коли здобувачі освіти опанують методику навчання за кейс-методом, можна

запропонувати обдарованим учням самостійно створювати проблемні ситуації і вирішувати їх в мікрогрупах. Таким чином, вони самі прийдуть вам на допомогу при виборі сюжетів. Якщо викладач вибирає цю технологію, важливо забезпечити здобувачів освіти інструкціями щодо написання кейсів. Серед найважливіших: 1) зробіть кейс таким, який зорієнтований на рішення, а не на опис ситуації чи легкої проблеми; 2) пишіть кейс з точки зору якоїсь особи, навіть якщо ця особа не з'являється безпосередньо у кейсі; 3) надайте у кейсі достатньо відповідної інформації для використання її як основи прийняття рішень чи рекомендацій.

Свою роботу по підготовці занять по кейс-методу здійснюємо в такій послідовності:

1. Визначаємо теми дисципліни, по яких можна провести заняття в даній формі.
2. Формуємо текст кейса, пакет завдань, методичні вказівки по виконанню кейса.
3. Підбираємо пакет інформаційних документів, відео матеріали, корисні ресурси

Інтернет.

4. Розробляємо критерії оцінки знань і вмінь, прогнозований результат.

Для повторення базових теоретичних основ і більш глибокого вивчення теми пропонуємо проробити навчальну літературу, пошукати інформацію в мережі, повторити матеріали з раніше вивчених тем і предметів.

При роботі за кейс-методом викладач завжди описує прогнозований результат. До речі, зовсім не обов'язково реальний та прогнозований результати мають співпадати. Інколи здобувачі освіти пропонують оригінальні рішення проблеми, на яке ви раніше не звертали уваги.

Отже, кейси використовуються різноманітним чином. Їх мета – спонукати здобувачів до творчості. Кейси – суттєвий та гнучкий педагогічний ресурс, універсальний засіб для вивчення різноманітних дисциплін, які характеризуються тим, що вони передбачають пошук відповіді на проблемні питання, та передбачають співтворчість здобувача освіти і викладача [2]. Останній виступає у ролі координатора процесу навчання. Разом з тим, результатом кейсу є не лише оволодіння новими знаннями, а й набуття професійних навичок, цінностей.

Перевага кейс-методу відносно традиційних, що застосовуються у навчальному процесі, є незаперечною. Кейс-метод дозволяє зацікавити учнів процесом навчання, формує сталий інтерес до конкретної навчальної дисципліни, сприяє активному засвоєнню знань та навичок.

Проте кейс-метод має певні недоліки:

- недостатньо досліджений у педагогіці;
- не сприяє глибокому вивченню педагогічних проблем і завдань;
- вимагає більших затрат часу;
- потребує від викладача певного досвіду, глибоких знань у проведенні дискусії та аналізу «кейсової» ситуації;
- викладач повинен вміти відмовитися від власних суджень та упереджень.

Кейс-метод ґрунтується на принципах, які фактично змушують переглянути ролі викладача та здобувача освіти. Зобов'язання викладача при застосуванні кейс-методу полягає в тому, щоб створити в навчальній аудиторії такі умови, які б дозволили розвинути у майбутніх фахівців вміння критично мислити, аналізувати, спонукати їх до того, щоб в процесі дискусії поділитися власними думками, ідеями, знаннями та досвідом. Зобов'язання здобувачів освіти полягає в тому, щоб збагачуючи своєю творчою енергією освітній процес, прийняти на себе частку відповідальності за його результативність. При цьому вони повинні усвідомлювати, що викладач знаходиться в аудиторії для того, щоб допомогти їм, і вони мають скористатися цим у повній мірі, проте основна відповідальність за те, чому вони навчились, лежить на них.

Індивідуальний аналіз кейсу і його обговорення в групі дають набагато більші можливості для розвитку фахової майстерності, ніж заучування підручника чи конспекту лекцій.

Даючи здобувачам освіти завдання у формі кейсів, ми відкриваємо їм значно більшу можливість поділитися своїми знаннями, досвідом і уявленнями, тобто навчитися не тільки у викладача, а й один у одного. Такий метод піднімає впевненість здобувачів освіти у собі, у

своїх здібностях. Вони активно вчаться слухати один одного і точніше висловлювати свої думки [1].

Метод ситуативних вправ доцільно використовувати під час дистанційного навчання, тому що більшість інформації сконцентровано у вигляді текстової інформації на електронних носіях, здобувачі освіти мають можливість ознайомитись з завданнями і матеріалами кейсу, працювати в групі, де є змога проявити власні здібності. Використання платформ ZOOM, Meet надає можливість організувати групові конференції, мозковий штурм, інтерактивне обговорення. Представлення результатів роботи також передбачає створення презентацій, письмових висновків. Використання сервісів GSuite Classroom та сучасних гаджетів значно розширює можливості здобувачів освіти працювати в команді, що сприяє їх соціалізації і надає змогу отримати якісну освіту.

Список використаної літератури

1. Гребенькова Г.В. Кейс-метод у професійному навчанні [Електронний ресурс]. Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти в Одеській області. URL: <http://www.nmc.od.ua/?cat=9>.
2. Радкевич Валентина. Науково-методичне забезпечення якості професійної освіти і навчання. Модернізація професійної освіти і навчання: проблеми, пошуки і перспективи: зб. наук. пр. [ред. кол.: В.О. Радкевич (голова) та ін.]. Київ: Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, 2015. Вип. 6. Київ : «НВП Поліграфсервіс». С.5–20.
3. Шеремета П. Каніщенко Г. Кейс-метод: з досвіду викладання в українській бізнес-школі / за ред. О. Сидоренка. 2-е вид. Київ: Центр інновацій та розвитку, 1999. 80 с.
4. Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник. Київ: ВД «ЕКМО», 2011. 320 с.

Козаченко Марина Олександрівна,
керівник «Школа лідерів»

Шульган Катерина Олегівна,
соціальний педагог ДЗП(ПТ)О
«Кропивницький професійний ліцей сфери
послуг і торгівлі»

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК УСПІШНОСТІ (АКТИВНОГО НАВЧАННЯ ТА ПРОГРАМУВАННЯ) ЗАСОБАМИ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПОЗНАВЧАЛЬНІЙ РОБОТІ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

На сучасному етапі розвитку освіти проблема активізації пізнавальної діяльності учнів набуває особливого значення, у зв'язку з високими темпами розвитку й удосконалення технологій, потребою суспільства в людях освічених, здатних швидко орієнтуватися в обставинах, мислити самостійно й вільно від стереотипів. Виконання таких завдань стає можливим тільки в умовах активного навчання, яке стимулює розумову діяльність учнів.

Досвід використання технології активного навчання доводить її ефективність у розвитку пізнавальної сфери учнів і свідоме й активне осмислення і засвоєння ними інформації. Рівень вияву активності особистості в навчанні обумовлюється основною його логікою, а також рівнем розвитку навчальної мотивації.

Основною перевагою позаурочної діяльності є її слабка регламентованість. Неоднорідний розвиток учнів однієї вікової групи, різний рівень інтересу до вивчення певних предметів, обмеженість часу та форм організації навчання не дають можливості врахувати всі індивідуальні особливості учнів [5, с. 20–22]. Тому розв'язати ці завдання можна поза межами

закладу, аудиторії, занять, якщо можливості позаурочної роботи співпадають із завданнями, то ефективність навчального процесу стає значно вищою. Позаурочна діяльність впливає на побудову простору для саморозвитку, всіляко сприяє індивідуалізації, а також становленню вільної і самобутньої особистості, яка буде незалежною й матиме власну думку.

Проектна діяльність, як педагогічне явище сьогодення, для сучасної освіти є актуальною, оскільки є найперспективнішою складовою освітнього процесу, бо створює умови творчого саморозвитку, самореалізації учнів та формує всі необхідні життєві компетенції [3, с. 43–45].

Позаурочні учнівські проекти – це ті проекти, які дозволяють учням розкритись поза навчальним та виробничим процесом й дають можливості для формування, становлення громадянської позиції та формують громадянина-патріота своєї держави, вчать правильно організовуватись та гуртувати людей біля себе.

Серед переваг організації позаурочної проектної діяльності слід назвати такі:

- урізноманітнення дозвілля та задоволення інтересів учнів у сферах, що не входять до складу навчальної програми;
- формування колективу, розвиток дружніх, творчих стосунків між учнями;
- охоплення проектною діяльністю великої кількості учнів різного віку, які мають спільні інтереси;
- налагодження контактів з соціальними партнерами: громадськими організаціями, підприємствами, установами, органами виконавчої влади, неурядовими організаціями. Підвищення ефективності взаємодії навчального закладу з ними та встановлення нових ділових контактів;
- залучення до проектної діяльності батьківської громадськості;
- виховання важливих якостей учнів, як-от взаємодія, взаємодопомога, самовдосконалення, самореалізація тощо;
- залучення до змістовної позаурочної діяльності усіх учнів;
- сприяння активності, творчості, цілеспрямованості, наполегливості учнів;
- формування вмінь учнів самостійно працювати для вирішення різноманітних проблем;
- розвиток інтелектуальних здібностей, смаків, інтересів;
- удосконалення відповідальності учнів за власну роботу, уміння планувати, наполегливо працювати, ухвалювати самостійні рішення та оцінювати результати своєї діяльності [1, с.62-64].

Робота над проектом відбувається поетапно. Однак не можна розглядати проектну діяльність як чіткий алгоритм, оскільки це процес творчого мислення й прийняття рішень [4, с.241-251]. Ми виокремлюємо такі етапи проектної діяльності:

- обґрунтування проекту;
- пошуковий етап;
- технологічний етап;
- заключний етап.

Для успішної реалізації проектів в позаурочній діяльності ми дотримуємося таких вимог:

- забезпечення об'єктивності учнів при визначенні загальних засад реалізації проекту;
- формування пізнавальних мотивів;
- врахування соціального досвіду учнів;
- вирішення реалістичних задач;
- практичне втілення отриманих знань;
- планування програми, а не заходів;
- рефлексія.

Методику використання проектної технології в позаурочній діяльності нашого закладу презентуємо вам через проект «Вибори до органу учнівського самоврядування «Республіка для душі»:

1. На початковому етапі для формулювання мети й завдання проєкту, обґрунтування його соціальної значущості, визначення теми проводяться круглі столи: «Права та обов'язки учнів», «Ідеал сучасної людини», «Моє комфортне середовище». Для організації робочих груп, розподілу завдань між учасниками проєкту використовуємо роботу в малих групах.

2. Для дослідження проблеми й збору інформації – визначення кола джерел та пошуку необхідних відомостей, аналізу можливих варіантів вирішення проблеми використовуємо методику: «Навчання інших» або «Броунівський рух» (що дозволяє кожному учневі виступити в «ролі вчителя», передаючи свої знання колегам по проєкту), мозковий штурм (який дає змогу використовувати свої інтелектуальні можливості для швидкого та ефективного вирішення завдання), проблемне навчання. В ході спілкування для вибору оптимального варіанта виконання проєктного завдання (генерування ідеї) проводимо дискусії: «Стратегічне лідерство», «Делегування», вправу «Коло успіху» та методику виявлення лідерських нахилів. Для розроблення плану роботи над проєктним завданням проводимо з кандидатами в президенти тренінги «Управління мотивацією», «Я – лідер». Щоб здобувачі освіти ефективно використовували й контролювати свій особистий час, проводимо тренінги ефективного тайм-менеджменту «Володар часу». Для вибору форми презентації результатів проєкту пропонуємо розробити інформаційно-рекламні вісники: візитівку, газету, постер «Знайомтесь, це Я!».

3. Технологічний етап передбачає діяльність кожного учасника, згідно плану роботи над проєктним завданням. Відбувається підготовка до презентації результатів проєкту. На цьому етапі доречними є методики «Fishbone», ділові ігри, соціологічні опитування та проводиться передвиборна агітація й зустріч з виборцями. Випуск інформаційно-пізнавальної газети «Лідерський вісник».

4. На заключному етапі відбувається узагальнення результатів дослідження. Організуються дебати між кандидатами в президенти за методикою «Діалог Сократа». Презентація (захист проєкту) проводиться у вигляді ділової гри «Вибори».

Для рефлексії створено анонімне онлайн-опитування учнів ліцею щодо пропозицій роботи органу учнівського самоврядування.

Підсумовуючи вище викладене, приходимо до висновку що використання проєктних технологій під час позаурочної діяльності дає більше можливостей та краще готує майбутнього кваліфікованого робітника до реального життя.

Список використаної літератури

1. Алексійчук О.С., Федорчук В.В. Проєктна діяльність студентів у процесі опанування навчальної дисципліни «Шкільний курс світової художньої культури та методика його викладання»: навч. посібн. Кам'янець-Подільський, 2008. 31 с.
2. Гущина Н.І., Орлова Т.Г., Кондратова Л.Г. Нова українська школа: організація позаурочної діяльності в початковій школі на засадах партнерської взаємодії учасників освітнього процесу: навч.-метод. посіб. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2021. 160 с.
3. Практика реалізації педагогічних проєктів: навчально-методичний посібник до курсу / авт.-упоряд. І.В. Єгорова. Івано-Франківськ, 2021. 112 с.
4. Сисоєва С.О., Батечко Н.Г. Вища освіта України: реалії сучасного розвитку. Міністерство освіти і науки молоді та спорту України, Київський університет ім. Бориса Грінченка, Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ: ВД ЕКМО, 2011. 368 с.
5. Стеців Л.І. Реалізуємо метод проєктів. Директор школи. 2005. №40 (376). 40 с.

Кононенко Сергій Олексійович,
доцент кафедри технологічної та
професійної освіти Центральноукраїнського

*державного педагогічного університету імені
Володимира Винниченка, кандидат
педагогічних наук, доцент,
Омельченко Роман Сергійович,
студент факультету математики,
природничих наук та технологій
Центральноукраїнського державного
педагогічного університету імені Володимира
Винниченка*

МЕТРОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В КУРСІ ЕЛЕКТРОТЕХНІКИ ТА ПРОМИСЛОВОЇ ЕЛЕКТРОНІКИ

Вивчення метрологічних досліджень в курсі електротехніки та промислової електроніки сприяють засвоєнню первинних професійних знань та вмінь у системі формування фахових компетентностей з цифрових технологій. При вивченні майбутніми фахівцями професійної освіти курсу «Електротехніка та промислова електроніка» їм доводиться проводити певні метрологічні дослідження. А саме: визначити похибки вимірювань, клас точності та будувати графік поправок. Усі ці дії відповідають метрологічним дослідженням пов'язаними з проведенням виміру точності приладів та контрольно-повірочних робіт [5].

Методика проведення таких лабораторних робіт добре описана і відпрацьована в методичній літературі [1-4]. Проте, на сьогодні, аналогові прилади відходять в минуле. І наразі постає питання заміщення аналогових приладів цифровими. Так, нами було проведено дослідження яке полягало у здійсненні контрольно-повірочних досліджень цифрових вольтметрів та електронних лічильників електричної енергії (Рис.1., Рис.2.).

Рис.1. Зовнішній вид цифрового вольтметра

Рис.2. Зовнішній вигляд електронного лічильника електроенергії

Для перевірки класу точності цифрового вольтметра, ми проводили наступні дії. Для того щоб провести перевірку цифрового технічного вольтметра, визначити його похибку вимірювань, клас точності та побудувати графік поправок $k = f(A)$. Технічний вольтметр перевіряли, порівнюючи його показники з показниками зразкового вольтметра. Для цього паралельно до нього приєднували зразковий вольтметр та ЛАТР.

Перевірка цифрового технічного вольтметра відбувалася у наступній послідовності: спочатку подавалася напруга до самого цифрового вольтметра, і лише потім до ЛАТРа. Потенціометром встановили номінальну напругу за шкалою вольтметра, що перевірявся, і залишивши його увімкненим 15 хв., давали можливість прогрітися усім деталям вольтметра до тієї температури, яку вони мають у робочому режимі. Після цього змінювали напругу від номінальної до нуля за шкалою вольтметра, який перевірявся. Для кожного показу шкали із цифрами технічного й зразкового вольтметрів знімали показання. Такі ж вимірювання робили, збільшуючи напругу від нуля до номінальної. Користуючись результатами вимірювань, було обчислено абсолютні похибки при збільшенні й зменшенні напруги та поправки. Перевірялася відповідність зазначеному класу точності та будувався графік поправок $K = f(U)$.

Наступним було дослідження роботи електронного лічильника та визначення його сталої.

Для цього було складено установку зображену на (Рис.3.). Щоб визначити сталу лічильника, потрібно провести наступні вимірювання. Установку вмикали в мережу змінного струму 220 В. і знімали покази вольтметра та амперметра. Що надалі давало можливість визначити споживану потужність активним навантаженням. Далі, вмикали секундомір і відраховували 10 спалахів на лічильнику та знаючи кількість імпульсів, час та потужність

розраховували сталу лічильника за формулою.

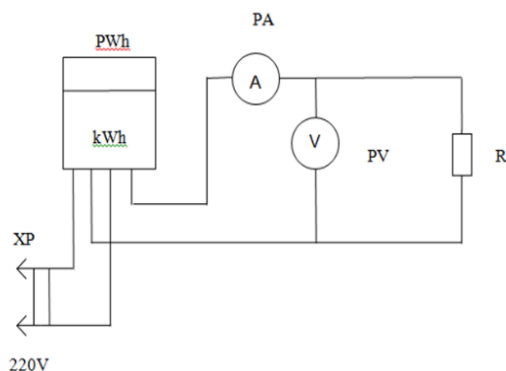
$$C = \frac{Pt}{N}$$

Рис.3 Принципова схема досліджуваної установки

Потім розраховували абсолютну та зведену похибки. Розрахована зведена похибка відповідала вказаному на щитку лічильника класу точності.

Список використаної літератури

1. Борко П.М. Електротехніка. Лабораторний практикум. Київ: Вища шк. 1972. 272 с.
2. Вартабедян В.А. Загальна електротехніка. Київ: Вища шк. 1986. 360 с.
3. Кононенко С.О. Марченко В.В. Методичні рекомендації до лабораторних робіт з курсу «Основи електротехніки». Навчальний посібник для студентів пед. навчальних закладів. Кропивницький: ФОП Піскова М.А., 2021. 43 с.
4. Кононенко С.О. Методичні рекомендації до лабораторних робіт з курсу «Промислова електроніка». Навчальний посібник для студентів пед. навчальних закладів. Кропивницький: ФОП Піскова М.А., 2021. 24 с.
5. Цюцюра В.Д., Цюцюра С.В. Метрологія та основи вимірювань: навчальний посібник. Київ: Знання-Прес, 2003. 180 с.

Корсікова Катерина Геннадіївна

*старший викладач кафедри педагогіки,
психології, початкової освіти та освітнього*

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЛОГІСТИЧНОГО ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК УСПІШНОСТІ ПРИ ПІДГОТОВЦІ КОНКУРЕНТОЗДАТНОГО КВАЛІФІКОВАНОГО РОБІТНИКА

Логістика відноситься до тих видів людської діяльності, яка бере своє коріння з часів древньої Греції, де логістикою називали прикладну математику, а у Римській імперії – діяльність із забезпечення військ провіантом і житлом.

У сучасній науці логістику розглядають як управління всіма фізичними операціями доставки товарів від постачальника до споживача та як комплекс операцій від постачальника сировини до покупця готового товару.

Виділення логістики в окремий напрям педагогічної науки відбулося зовсім недавно. Через значний демографічний спад заклади освіти відчули зменшення попиту на ті чи інші спеціальності, що привело до появи значної конкуренції в освітньому секторі послуг. З огляду на це абітурієнти розглядають, у першу чергу, якість освіти. На вирішення цих питань направлена педагогічна логістика, метою якої є системна інтеграція і оптимізація освітніх потоків, адже досягнення цієї мети характеризується підвищенням якості освітнього процесу і зниженням загальних витрат на його підтримку.

Питання формування і використання педагогічної логістики в освіті досліджували Л.М.Сергеєва, В.А. Денисенко, М.В. Руда, В.Л. Лівшиць, М.О. Мельников, Т.Н. Скоробогатова, Н.В. Шевченко, проте, на сьогодні не існує єдиного розуміння цього поняття. Науковці використовують дефініції «педагогічна логістика» та «освітня логістика».

Педагогічна логістика за Е.М. Голдраттом – «це піддисципліна логістики, яка займається менеджментом (управлінням) педагогічних потоків» [1].

Н.В. Шевченко дотримується точки зору, що освітня логістика – це сукупність принципів оптимізації процесів у освітніх системах та структурах [1].

Найбільше використання поняття «логістика» в освіті отримало у формуванні механізму управління розвитком закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Логістика – наука про планування, контроль і управління операціями, здійснюваними в процесі формування освітньої послуги, доведення готової продукції до споживача відповідно до інтересів і вимог останнього, а також в процесі передачі, зберігання й обробки відповідної інформації [2].

Логістика в сфері освіти – інтегрований процес планування, отримання, накопичення та руху освітніх послуг та інформації, в тому числі, освітньої статистики, що в свою чергу, є методологічною основою для аналізу стану систем, пошуку і прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Її основне завдання полягає в забезпеченні потоку пізнання, навчання, психології, матеріально-технічних досягнень від постачальника (установи освіти) до споживача (реальний сектор економіки) [3, с. 42].

Як зазначає Л.М. Сергеєва, педагогічна логістика дозволяє вперше синхронізувати педагогічну систему, наблизити її за рівнем управління до економічних систем, що дасть можливість знизити ризик неефективного використання коштів на розвиток і освіту і, тим самим, збільшити приплив капіталу в цю область [2].

Сучасна педагогічна логістика є синтезом досягнень педагогіки, логістики, економіки, маркетингу та інших наук, породжених суспільним і технічним прогресом. Метод логістики в педагогіці націлений на проектування відкритого освітнього середовища та забезпечення користувачів професійно грамотною та достовірною інформацією про стан освітньої системи та її підсистем. На основі метода педагогічної логістики можна синхронізувати інформаційні

потоки, до яких відносяться затребуваність підприємств у якісній підготовці робітничих кадрів, існуючі сучасні освітні технології та способи їх ефективного застосування, механізми відтворення нових знань.

Педагогічну логістику, що керується потоками, ми розглядаємо як новітній напрямок формування навичок успішності майбутнього фахівця. Серед навичок успішності подальше дослідження спрямували на аналітичне мислення та інновації, стійкість, стресостійкість і гнучкість.

Світовий Економічний Форум назвав ТОП-10 навичок 2025 року. Першість належить аналітичному мисленню й інноваційності. У десятку також потрапили навички самоконтролю: надзвичайно важливими будуть стійкість, опірність стресам та гнучкість [4].

Аналітичне мислення – це здатність людини проаналізувати конкретну ситуацію, зіставити факти й зробити висновки на основі отриманих даних. При аналітичному способі мислення людина розкладає інформацію на складові, структурує дані та з'ясовує їх співвідношення між собою. Такий підхід дає можливість приймати краще рішення серед усіх можливих.

Система інновацій – це структурований підхід з процесами, прописаними ролями та метриками на кожному з етапів – від пошуку інсайтів до масштабування прототипів [4].

Аналітичне мислення та інновації – найважливіші навичка для формування конкурентоздатного кваліфікованого робітника. Вироблення правильного мислення в учнів у процесі навчання в ЗП(ПТ)О дозволяє їм орієнтуватися та пристосовуватися до змін, керувати власною професійною діяльністю, перейти від шаблонних рішень до нових підходів, бачити результат своєї роботи в реальних змінах та створювати ціннісний потенціал для клієнта у довгостроковій перспективі.

Розглядаючи навички самоконтролю – стійкість, стресостійкість та гнучкість у контексті формування конкурентоздатного кваліфікованого робітника, зазначимо, що це – навички лідера, який уміє здійснювати управління і позитивно впливати на підлеглих.

Лідер – це не завжди керівник або управлінець. У першу чергу – це людина з так званою «товстою шкірою», здатна швидко та ефективно реагувати у різних ситуаціях. Тому вироблення умінь контролювати емоції, стани та почуття кваліфікованим робітником сфери послуг є провідним шляхом посилення продуктивності власної професійної діяльності.

Стійкість як якість лідера – це здатність довго зберігати і виявляти свої властивості, не піддаватися руйнуванню, псуванню, витримувати зовнішній вплив, протидіяти чомусь.

Стресостійкість як якість лідера – це інтегративна властивість особистості, що забезпечує здатність до соціальної адаптації, збереження значимих міжособистісних стосунків, успішної самореалізації, досягнення важливих цілей, збереження працездатності і здоров'я

Емоційна гнучкість як якість лідера – це спроможність узгоджувати свої почуття, думки та дії зі зміною обставин, адаптуватися до нових, мінливих та непередбачуваних ситуацій; здатність до швидких реакцій, у тому числі визнання своїх помилок.

Таким чином, впровадження педагогічної логістики дозволяє узгодити вимоги роботодавця як замовника фахівців і закладів освіти як виконавця цього замовлення. З точки зору роботодавця, педагогічна логістика розглядається як новітній напрям формування навичок успішності майбутнього фахівця та описує потреби виробничого процесу стосовно участі у ньому фахівців з цілком визначеними навичками. Враховуючи вищезазначене, можна зробити висновок, що підготовка майбутніх фахівців повинна включати в себе *ТОП-10 навичок успішності, зокрема, аналітичне мислення, інноваційність, стійкість, опірність стресам та гнучкість*, які готують до постійних змін і є шляхом до розуміння й задоволення спектру потреб роботодавців.

Список використаної літератури

1. Мельник Ю., Пипенко І. Запровадження педагогічної логістики у вищій школі. Науковий Збірник наукових статей вісник Львівської академії. Сер. : Педагогічні науки. зб. наук. пр. Кропивницький: КЛА НАУ, 2017. Вип. 1. С. 100–105.
2. Сергеева Л.М., Микитюк С.М. Управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики: методичні рекомендації. Чернівці: Видавничий дім «Букрек», 2022. 56 с.
3. Сергеева Л. М., Муранова Н.П. Логістика безперервного професійного розвитку майстра виробничого навчання. Підготовка майстра виробничого навчання, викладача професійного навчання до впровадження в освітній процес інноваційних технологій : матеріали V Всеукраїнського науково-методичного семінару (5 листопада 2021 р.) / Глухівський НПУ ім. О. Довженка. Глухів, 2021. 336 с. С. 42–44.
4. Світовий Економічний Форум назвав [топ-10 навичок 2025 року](https://osvitoria.media/news/svitoviy-ekonomichnyj-forum-nazvav-top-10-navychok-2025-roku). URL: <https://osvitoria.media/news/svitoviy-ekonomichnyj-forum-nazvav-top-10-navychok-majbutnogo/> (дата звернення: 10.10.2022).

Кочурко Алла Валеріївна,
методист Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Чернівецькій області

ЛОГІСТИКА ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОГО СВІТОГЛЯДУ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В СИСТЕМІ БІБЛІОТЕЧНОЇ РОБОТИ ЗП(ПТ)О

Процеси корінних змін, що відбуваються в суспільстві як у соціально-економічному, так і в технологічному аспектах, торкнулися функції та сутності сучасних бібліотек – скорочення темпів фінансування бібліотек, посилення економії бюджетних коштів та звітності за їх використання. Інша особливість змін – бурхлива комп'ютеризація не тільки у виробничих процесах, а й у побуті людей, яка набула повсюдного поширення і стала природним середовищем бізнесу. Бібліотеки в результаті комп'ютерної експансії набули нових якостей, зберігаючи колишні цілі, завдання та статус. Розвиток електронних бібліотек, свого часу, зробив виклик до життя завдання е-метрики. Отже, виникла потреба не тільки якісної, а й кількісної оцінки роботи бібліотек з урахуванням усіх витратних факторів її діяльності.

У контактах із зовнішнім середовищем бібліотеки в своїй роботі поступово розширюють ділові контакти. Тому процес оцінки ефективності діяльності бібліотеки стає величиною інтегральною, комплексною, що об'єднує у своїх рамках не лише традиційні методи якісної та кількісної оцінки бібліотечної роботи, а й методи педагогічної логістики, умови та параметри логістичної діяльності.

Логістика є системою, яка містить функціональні області, кожна з яких вирішує певні проблеми. До складу системи входять: інформація як планування навчального процесу, обробка замовлень, прогнозування попиту; навчально-лабораторна база як вибір виду та засобів надання освітніх послуг; кадри, які обслуговують здобувачів освіти як важливий складовий елемент системи логістики [7, с. 10].

Все більшого значення набуває інформаційна логістика та комплекс розробок і заходів з метою управління виробництвом інформації, її рухом та отриманням з мінімальними витратами, заснованими на логістичних правилах (підвищення релевантності інформації в потрібному обсязі, у потрібний час, у потрібному місці та з мінімальними витратами). Об'єктом вивчення інформаційної логістики є інформаційний потік, який визначають як спрямований рух чогось однорідного в межах інформаційної системи. Саме тому бібліотека і вдається до форм роботи, які дозволяють здійснювати бібліотечну діяльність на засадах інформаційної логістики.

Для цього проаналізуємо ефект логістики формування правового світогляду здобувачів освіти в системі бібліотечної роботи.

Соціально-економічна ситуація сьогодні не сприяє формуванню належного морального середовища для виховання учнівської молоді. Неприятливе побутове оточення, нелегке матеріальне становище сімей і погіршення на цьому ґрунті внутрішньо сімейних стосунків призводять до збільшення числа учнів, поведінка яких виходить за межі моральних і правових норм.

Бібліотека закладу освіти, володіючи педагогічним потенціалом, здатна використовувати у своїй діяльності різноманітні форми і засоби інформаційно-масової роботи, спрямовані на формування правової свідомості та навичок правомірної поведінки її користувачів, адже відіграє значну роль у формуванні правової культури здобувачів освіти, оскільки є однією з найбільш доступних у навчальному закладі, володіє документально-інформаційними ресурсами з питань права та забезпечує реалізацію права користувача на інформацію.

На сьогодні права освіта є одним з напрямів роботи бібліотек ЗП(ПТ)О, оскільки спрямована на підвищення рівня правової підготовки здобувачів освіти, створення умов для набуття ними знань про свої права, свободи і обов'язки; інформування про правову політику держави та законодавство; забезпечення вільного доступу користувачів бібліотеки до джерел правової інформації.

Бібліотеки, в основному, спрямовують свою діяльність на надання можливості учням ЗП(ПТ)О доступу до різного роду джерел інформації, включаючи й мережу інтернет для ознайомлення з нормами права, але не на формування правосвідомості.

Вважаємо, що з усіх набутих знань, які молодь набуває під час навчання, у житті їй необхідні й правові, тому доцільно більш активізувати правове виховання та культуру, не акцентуючи увагу тільки на ознайомленні з Конституцією, знаннями загальних поверхневих знань, які ні до чого не зобов'язують. Правове виховання має бути спрямоване на формування правосвідомості і правової культури, на розвиток соціально-правової активності особистості, адже воно, передусім – виховна діяльність навчального закладу, сім'ї, правоохоронних органів, спрямована на формування правової свідомості та навичок правомірної поведінки.

Сьогоднішня ситуація в суспільстві характеризується зростанням підліткової злочинності, поширенням шкідливих звичок, які часто є причиною скоєння ними протиправних вчинків, злочинів. Тому такі тривожні обставини вимагають від бібліотек особливого погляду на правове виховання, зокрема превентивне: дій щодо упередження деструктивної поведінки учнів, алкоголізму, наркоманії, СНІДУ чи негативного способу життя загалом.

У контексті бібліотечної діяльності превентивне виховання – сприяння розвитку позитивних якостей читачів, стимулювання до здорового способу життя через залучення до активного читання не лише літератури правового змісту, до участі у творчих акціях бібліотеки, а також інформаційної підтримки правовиховної діяльності викладачами ЗП(ПТ)О, батьками з протидії до втягування підлітків в аморальне середовище, у різноманітні негативні ситуації.

Правовиховна діяльність бібліотеки закладу повинна базуватися на диференційованому підході, компетентності популяризації правової літератури та різноманітності її форм, логічному поєднанні індивідуальної роботи, наочної популяризації книг та ідей, творчих акцій на правову тематику, передбачення обов'язкової координації з викладачами правових дисциплін, класних керівників, з іншими установами, закладами, громадськими організаціями, перш за все, правоохоронними.

Добирати літературу і форми роботи слід з урахуванням зацікавленості здобувачів освіти, кожен з яких має свої мотиви звернення до книги на правову тематику, певні вимоги до репертуару видань, які пропонує бібліотека, підбираючи зміст інформації на відповідну тематику для правового виховання здобувачів освіти та виокремлюючи тематичні комплекси, які є найважливішими в популяризації правових знань та правничої літератури: *становлення української державності; права людини; громадянське суспільство і правова держава;*

поняття про цивільне, трудове, сімейне, карне та інші галузі права; правила безпечної поведінки учнівської молоді, спрямовані на запобігання вчиненню іншими людьми дій, що порушують права.

«Правове виховання» пов'язане з «правовою культурою», оскільки під час набуття правових навичок в учнів формується правова культура, яка і є метою правового виховання.

Для того, щоб перетворити знання читачів у сферу правослужняної поведінки, необхідні зусилля і батьків, і педагогів, а також бібліотекаря, який використовує один із виховних засобів – книгу. Ці складові можна забезпечити під час організації різноманітних акцій, юридичного лекторію, циклу уроків права, інформативних циклів, консультування про найважливіші законодавчі акти, орієнтування у виборі книг та публікацій, що інформують про те, які вимоги висуває закон перед неповнолітнім громадянином, які його особливі права захищає.

Однією зі складових правовиховної роботи може стати популяризація літератури з питань етики, пропаганда здорового способу життя, допомога бібліотеки зрозуміти сутність інтелігентності, духовності тощо за допомогою комплексних заходів, що об'єднують виховні бесіди, бібліотечні уроки моралі і права тощо. До цієї програми також може входити бесіда бібліотекаря, літературно-музичні композиції, інсценівки та інші комплекси заходів, у межах яких відбувається вечір запитань та відповідей, уроки-міркування тощо.

Вагомий вплив може мати група інформаційно-просвітницьких заходів, яка включає книжкову виставку, бесіду про трагічну долю людей, що потрапили у наркозалежність, круглий стіл, під час якого виступить лікар-нарколог із розповіддю про природу наркотиків та їх вплив на підлітковий організм, правовий бумеранг, що навчить поводитись у складних ситуаціях, коли читачі зустрічаються з цигаркою, алкоголем, наркотиками тощо. Обов'язковими є наочне інформування та рекомендація літератури для читачів. Для більш поглибленого вивчення літератури правознавчого змісту у бібліотеці може бути створений клуб за інтересами.

Становленню правослужняних громадян також сприятиме і робота у таких напрямках як краєзнавство, народознавство, екологічне виховання. Ефективним і незамінним засобом правовиховного впливу є художня література, оскільки обговорення художніх творів у найрізноманітніших формах може вплинути значно більше, ніж інформаційно-навчальні бесіди.

Наприкінці кожного навчального року рекомендується проводити аналізи читання літератури правової тематики в обраній бібліотечним працівником групі спостереження для того, щоб висновки використати під час планування правоосвітньої та правовиховної роботи на наступний навчальний рік; внести, за потребою, корективи в індивідуальний план роботи бібліотекаря з певними користувачами книгозбірні.

Бібліотека також не може обійти своєю увагою у правовиховній та правоосвітній роботі викладачів, адже вони потребують зі сторони бібліотеки інформаційної підтримки. Виступи бібліотекаря на педагогічних радах з оглядами літератури на допомогу правовиховній діяльності, інформаційна темполичка «Правознавство для викладачів», допомога у підготовці ЗП(ПТ)О у різноманітних конкурсах щодо правоосвітньої та правовиховної роботи, у проведенні конкурсів будуть цілком доречними.

Отже, сучасна бібліотека ЗП(ПТ)О – це простір для реалізації освітніх можливостей кожного здобувача освіти, оскільки вона може не тільки зберігати книжки, а й бути інтерактивним центром, що оточує всіх відвідувачів належною інформацією, підтримує і збагачує навчальну програму, надає як здобувачам освіти, так і педагогічним працівникам інформаційні матеріали, послуги кваліфікованого бібліотечного працівника, та різноманітними засобами доповнює інформацію, подану в підручниках і викладачами на заняттях.

Список використаної літератури

1. Вилегжаніна М. Задоволення інформаційних потреб користувачів у правовій інформації. Бібл. планета. 2009. № 4. С. 18–21.
2. Гриценчук О. Формування громадянської свідомості. Рідна школа. 2002. №10. С. 8–9.

3. Заграєва В. Виховання в учнів поваги до законів і права. Рідна школа. 2001. №10. С. 65-67.
4. Знайти, поважати, виконувати: інформаційне видання. Кіровоград. ОЮБ ім. О.М. Бойченка; уклад. Л. Настояща. Кіровоград, 2009. 24 с.
5. Ісаєнко О. Типо-видова структура інформаційного обслуговування сучасної бібліотеки Вісник Книжкової палати. 2008. №12. С. 17–19.
6. Казак М. На терезах Феміди. Шк. бібліотека. 2008. № 4. С. 100–101.
7. Сергєєва Л.М., Микитюк С.М. Управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики: методичні рекомендації. Чернівці: Вид. дім «Букрек», 2022. 56 с.
8. Організація центрів правової інформації в бібліотеках / Донец. обл. універс. б-ка; уклад. І.А. Пилипенко. Донецьк: Сх. вид. дім, 2008. 24 с.

Кошіль Оксана Петрівна,
*викладач циклової комісії з педагогічної
освіти Фахового коледжу «Універсум»
Київського університету імені Бориса
Грінченка, кандидат педагогічних наук*

ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ З УРАХУВАННЯМ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЛОГІСТИКИ

Якість підготовки кваліфікованих фахівців набуває вагомого значення для соціально-економічного розвитку держави в умовах воєнного стану та в період відновлення країни у повоєнний час. У зв'язку з цим зростає актуальність професійної (професійно-технічної) освіти як одного із чинників впливу на загальний економічний розвиток країни.

Відтак, актуалізується питання створення сприятливих умов у закладі освіти для успішної адаптації майбутніх фахівців до умов ринку праці, забезпечення якості професійної (професійно-технічної) освіти, її ефективності та доступності. Вирішення цього завдання вбачаємо у проєктуванні освітнього середовища закладу освіти з урахуванням педагогічної логістики. Оскільки, саме педагогічна логістика, на думку вчених, сприяє визначенню тактики взаємодії ресурсів і реалізації моделей управління, спрямованої на оптимізацію та підвищення ефективності освітнього процесу в закладі освіти [3, с. 102].

На думку вченої Л. М. Сергєєвої, «поняття «педагогічна логістика» являє собою елемент понятійного апарату загальної логістики, спрямованої на підвищення якості освітнього процесу. Педагогічна логістика покликана забезпечити максимально, наскільки це тільки можливо, задоволення потреб споживачів освітніх послуг для більш ефективного використання кадрових ресурсів. Педагогічна логістика – це новий напрям у системі управління якістю освіти, що з'явився тільки на початку ХХІ ст.» [4, с. 103].

Найбільш поширеним є визначання поняття «педагогічна логістика» (від англ. Educational Logistics) – піддисципліна логістики, яка займається менеджментом (управлінням) педагогічних потоків, ґрунтуючись на основних усталених принципах логістики та принципом простоти реальних систем Е. Голдратта (Eliyahu M. Goldratt) [3, с. 101].

Логістичним підходом в системі освіти визначають взаємний зв'язок усіх областей та усіх напрямів діяльності з метою створення гармонійно організованих, легко керованих і високоефективних систем, що керується принципами комплексності, науковості, конкретності, конструктивності [2].

У контексті означеної проблеми вважаємо вдалим комплексне поєднання педагогічної логістики та середовищного підходу, що сприятиме організації управління та контролю якості навчання в освітньому середовищі закладу професійної (професійно-технічної) освіти.

Реалізація середовищного підходу в освіті забезпечує гарантування якісної освіти, збільшення активності, спрямованої на проєктування, моделювання та створення освітнього середовища, яке повинно ефективно задовольняти освітні потреби здобувачів освіти [1].

М. Братко вважає, що характерними ознаками освітнього середовища закладу вищої освіти є: цілісність, єдність, поява (як властивостей системи не типових для окремих елементів), організований характер (наявність певної структури та відповідних функцій), структурованість (порядок, ієрархія елементів), довговічність (здатність зберегти певні належні зв'язки або відновити їх у разі втрати), еволюційність та стійкість [1].

Отже, освітнє середовище – це функціональне і просторове об'єднання суб'єктів освіти, між якими встановлюються тісні різнопланові взаємозв'язки. Відтак, освітнє середовище може розглядатися як модель соціокультурного простору, в якому відбувається становлення особистості.

Проєктування освітнього середовища з врахуванням педагогічної логістики визначаємо як процес забезпечення сукупності умов для розвитку та саморозвитку особистості, пов'язаних з матеріально-технічним, програмно-методичним, особистісним забезпеченням освітнього процесу. У самому освітньому середовищі закладу освіти передбачаємо використання логістичних систем управління й організації матеріальних, інформаційних потокових процесів та інформаційних ресурсів, що зумовлюватимуть планування, аналіз, координацію, контроль логістичних операцій, а також об'єднуюватимуть усі структурні компоненти освітнього середовища в єдину систему.

Отже, проєктування освітнього середовища закладу освіти з врахуванням педагогічної логістики сприятиме більш ефективній організації підготовки фахівців як суб'єктів засвоєння основ майбутньої професійної діяльності, здатних адаптуватися до мінливих реалій оточуючого світу та дозволить узгодити вимоги стейкхолдерів і закладу професійної (професійно-технічної) освіти як виконавця замовлення.

Список використаної літератури

1. Братко М.В. Теоретичні і методичні засади управління професійною підготовкою фахівців в освітньому середовищі університетського коледжу: дис. докт. пед. наук : 13.00.04, 13.00.06 / Київський університет імені Бориса Грінченка, Держ. вищ. навч. заклад «Університет менеджменту освіти». Київ, 2018. 600 с.
2. Іванов Ю. В. Використання логістичного підходу в системі освіти. Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конференції “Конкурентоспроможна модель інноваційного розвитку економіки України”, м. Кропивницький, 2020. С. 18–20.
3. Мельник Ю. Б. Запровадження педагогічної логістики у вищій школі. Науковий вісник Львівської академії. Серія : Педагогічні науки, 2017. Вип. 1. С. 100–105.
4. Сергеева Л.М., Микитюк С.М. Впровадження моделі розвитку закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики. Наукові записки Малої академії наук України, 2022. №1 (23), С. 101–109.

Краснощок Інна Петрівна,
доцент кафедри педагогіки та спеціальної освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету ім. В.Винниченка,
кандидат педагогічних наук, доцент
Алексєєв Вікторія Саввична,

ЛОГІСТИКА ФОРМУВАННЯ НАВИЧКИ АКТИВНОГО НАВЧАННЯ ТА СТРАТЕГІЇ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ В ЗАКЛАДІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

У сучасних умовах динамічного розвитку технологій та суспільства провідною функцією закладів професійної (професійно-технічної) освіти постає забезпечення формування якостей майбутніх кваліфікованих робітників, необхідних для ефективного функціонування в умовах безперервних змін і зростання вимог соціально-професійного середовища. Оскільки на сучасному ринку праці потрібні універсальні випускники, які розвинені в різних сферах діяльності, здатні до швидкої адаптації, вміють перемикатися з одного виду діяльності на інший.

Дослідження авторитетних організацій, таких як Всесвітній економічний форум (WEF) [4], Організації економічного розвитку та співробітництва (OECD) [3] та інших, відзначають значущість розвитку softs kills майбутніх робітників для досягнення конкурентоспроможності на ринку праці, визначаючи зазначені навички як один з нових треків світу, що динамічно змінюється. У жовтні 2020 року Давоський світовий економічний форум у своєму черговому аналітичному звіті «Майбутнє робочих місць» [4], як прогноз для 2025 року, оприлюднив оновлений список softs kills – актуальні навички для успіху в майбутньому. Їхній перелік сформовано за результатами опитування керівників глобальних компаній щодо того, які навички знадобляться працівникам для успішної кар'єри в майбутньому. Порівняння цього каталогу з аналогічними прогнозами для 2015 та 2020 років засвідчує, що в списку незмінно залишилося вирішення проблем. Натомість до критичного мислення додано аналіз, до креативності – оригінальність та ініціативність. Таким чином додаються акценти, які допомагають краще зрозуміти очікування працедавців. Водночас у прогнозі для 2025 року з'явилися зовсім нові навички: активне навчання, навчальні стратегії та проектування технологій і програмування. Саме це обумовило науковий інтерес творчої групи педагогів ДЗП (ПТ)О «Кропивницький професійний ліцей сфери послуг і торгівлі» у реалізації регіонального експерименту «Формування м'яких навичок (soft skills) майбутніх кваліфікованих робітників в освітньому середовищі закладу професійної (професійно-технічної) освіти» до розробки теоретичної основи формування цих нових м'яких навичок в учнів ліцею.

Найважливішим оновленням у списку навичок успіху, на нашу думку, є активне навчання та навчальні стратегії. Адже саме вміння вчитись активно й ефективно є запорукою успіху в майбутньому, яке визначатиметься динамічними змінами, невизначеністю й необхідністю та готовністю до перекваліфікації.

Формування навички активне навчання та навчальні стратегії в учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти, на сьогодні, залишається малодослідженою проблемою. В доступних наукових джерелах не виявлено загальноприйнятих характеристик зазначеної навички, тому перед нами постало питання уточнення його сутнісних характеристик. Аналіз наукових джерел засвідчив поширене використання поняття «активне навчання» як процесуально-організаційної характеристики взаємодії педагога й учня в освітньому процесі. Зокрема, українська дослідниця І. Дичківська активне навчання розглядає як «таку організацію та ведення навчального процесу, яка спрямована на всебічну активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів (учнів) за допомогою широкого, бажано комплексного, використання як педагогічних (дидактичних), так і організаційно-управлінських засобів» [1, с.17]. Однак для нашого дослідження необхідне трактування «активного навчання та стратегії навчання» як особистісної характеристики майбутніх кваліфікованих робітників.

Проведені наукові дискусії дозволили нам визначити, що навичка активне навчання учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти – це усвідомлена потреба й здатність майбутнього кваліфікованого робітника бути суб'єктом освітньої діяльності, що передбачає високий рівень пізнавального інтересу, відкритість до нового, уміння здійснювати самооцінку відповідності свого освітнього рівня вимогам професійного середовища, визначати особистісно значимі цілі професійної освіти та саморганізувати свою пізнавальну діяльність для їх досягнення.

Активному навчанню можна і потрібно вчитися, як і будь-якої іншої справи. Якщо майбутній робітник оволодіє цією навичкою, то реагування на нові вимоги професійної діяльності стане якщо не легким, то хоча б зрозумілим і передбачуваним заняттям. У процесі уточнення сутності конструкту «стратегії навчання» як складової досліджуваного soft skills, ми виявили численні трактування терміну «стратегія», що використовується науковцями при характеристиці різних сфер людської діяльності. В нашому дослідженні ми поділяємо підхід, в якому «стратегія характеризується узгодженням індивідуальних особливостей суб'єкту діяльності й актуальних умов виконання цієї діяльності, вона об'єднує в єдине дії та процеси відповідно мети діяльності, й головне – стратегія є одним із визначальних факторів досягнення успіху в будь-якій діяльності людини» [5]. Відповідно, у працях Дж. Рубін стратегії навчання визначаються як «прийоми чи техніки, що їх можуть використовувати учні задля оволодіння знаннями» [6]. Отже, стратегії навчання є специфічними діями, які використовують учні для того, щоб навчання було легшим, швидшим, цікавішим, більш керованим самим учнем, тобто авторегульованим, більш ефективним.

В освітній сфері апробовано значну кількість стратегій навчання, відтак, процес професійного навчання може бути серйозно полегшений, якщо майбутні кваліфіковані робітники знатимуть про ці стратегії, матимуть можливість обирати для себе ті стратегії, які найбільше їм підходять, і використовувати їх у процесі самостійної роботи, самоосвіти тощо.

На наступному етапі наукового пошуку завдяки проведеному опитуванню роботодавців та педагогів було визначено індикатори розвитку навичок активного навчання та навчальних стратегій учнів закладів професійно-технічної освіти, що відображають їхній прояв в когнітивній, ціннісно-мотиваційній та діяльнісній сфері.

Когнітивна сфера. Обізнаність щодо: своїх індивідуальних особливостей, пізнавальних ресурсів (пам'ять, мислення, уява) можливих стратегій навчання та шляхів оптимального їх вибору; ролі місця навички активного навчання для досягнення успіху в професійній сфері.

Ціннісно-мотиваційна сфера. Ціннісне ставлення до: пізнання навколишнього світу; пізнання інновацій у професійній сфері; самоосвіти (самонавчання, саморозвитку); досягнення успіху в пізнавальній діяльності; суб'єктної позиції в процесі навчання; прояву ініціативності, активності, самостійності, інноваційності.

Діяльнісна сфера: уміння навчатись швидко завдяки ефективному використанню своїх пізнавальних ресурсів; уміння самостійно формувати нові знання, критично мислити; уміння бути суб'єктом процесу пізнання; здійснювати самостійно менеджмент своєї пізнавальної діяльності; уміння використовувати сучасні технології для пошуку, аналізу інформації та вибору необхідної.

Оцінка прояву визначених показників досліджуваної навички в освітній діяльності учнів дозволить визначити рівень її сформованості та виявити актуальні завдання процесу формування в майбутніх кваліфікованих робітників навички активне навчання та стратегії навчання для забезпечення їх конкурентоспроможності в майбутній професійній діяльності.

В процесі дослідження ми виявили значний потенціал педагогічної логістики для оптимізації процесу формування soft skills учнів ліцею взагалі і навички активне навчання та стратегії навчання в умовах закладу професійної (професійно-технічної) освіти. Педагогічна логістика (англ. Educational logistics) – «піддисципліна логістики, яка займається менеджментом (управлінням) педагогічних потоків, виходячи з принципів логістики (особливо «точно в

строк») і принципу простоти реальних систем» [2, с.148]. Отже, педагогічна логістика забезпечує синхронізацію використання всіх ресурсів відкритого освітнього простору закладу професійної (професійно-технічної) освіти для створення сприятливих організаційно-педагогічних умов формування soft skills учнів.

Одним із проявів ефективного використання педагогічної логістики в управлінні освітнім процесом ДЗП (ПТ)О «Кропивницький професійний ліцей сфери послуг і торгівлі» є залучення учнів до реалізації різносторонніх проєктів в навчальному процесі, виробничій практиці, діяльності учнівського самоврядування тощо. Проєктна діяльність учнів передбачає продуктивну взаємодію між собою, з педагогами, роботодавцями, представниками громадянського суспільства тощо. Це дозволяє оптимально використовувати всі ресурси й можливості освітнього простору для розв'язання актуальних завдань професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників, зокрема формування в них необхідних soft skills.

Список використаної літератури

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. 2004. Київ: Академвидав. 320 с.
2. Сергеева Л. М. Освітня логістика в управлінні розвитком професійно-технічного навчального закладу. Вісник післядипломної освіти. 2014. Вип. 11. С. 144–153.
3. Skills for Social Progress: The Power of Social and Emotional Skills OECD [Electronic resource] – URL: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264226159-en> (дата звернення 17.09.22)
4. These are the top 10 job skills of tomorrow – and how long it takes to learn them. Oct 21, 2020. [Electronic resource] URL: <https://www.weforum.org/agenda/2020/10/top-10-work-skills-of-tomorrow-how-long-it-takes-to-learn-hem>
utm_source=facebook&utm_medium=social_scheduler&utm_term=Education%20and%20Skills&utm_content=21%2F10%2F2020%2021%3A30&fbclid=IwAR3h_yMNY73A-WrEH7Fjap-WqRNCqMtaqlngJelHhZXdyGMmO4ppJCZgAk (дата звернення 17.09.22р.)
5. Weinstein C. E., Mayer R. E. The Teaching of Learning Strategies. Handbook of research on teaching. New York : Macmillian, 1986. P. 315 – 327.
6. Witkin H. A. Psychological Differentiation Studies of Development. N.Y., 1967. 418 p.

Куліченко Юлія Ігорівна,

*викладач професійно-теоретичної підготовки
Криворізький професійний гірничо-
технологічний ліцей*

ЯКІСНА ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ СУЧАСНОГО РИНКУ ПРАЦІ

Темп розвитку професійної освіти вимагає від сучасного педагога не тільки виконання своїх функціональних обов'язків, але й володіння новими інформаційними технологіями, знаннями нових виробничих технологій та технічного переоснащення відповідно до професійного напрямку, готовність до застосування нових освітянських методик викладання, а також постійно бути в творчому пошуку, підвищувати свій методичний рівень і навчатись.

Досліджуючи компетенції педагога в контексті нової освітньої парадигми, що характеризується євроінтеграційними освітніми процесами, О. Сухойваненко наводить базові (ключові) компетенції, необхідні кожній людині, визначені Радою Європи, на які треба орієнтуватися при складанні освітніх програм: політичні та соціальні компетенції, пов'язані із здатністю брати на себе відповідальність, бути учасником спільного прийняття рішень, у

функціонуванні та розвитку демократичних інститутів (саме вони визначають соціальну зрілість людини); компетенції, що стосуються життя в полікультурному суспільстві, які покликані перешкоджати виникненню ксенофобії, поширенню клімату нетерпимості та сприяють як розумінню відмінностей, так і готовності до життя з людьми інших культур, мов і релігій; компетенції, що визначаються володінням усним і писемним мовленням, важливим як у роботі, так і в суспільному житті (сюди відноситься й володіння декількома мовами, що набуває всезростаючого значення); компетенції, пов'язані з виникненням суспільства інформації (володіння новітніми інформаційними технологіями, розуміння їх сильних та слабких сторін, здатність критичного ставлення до інформації та реклами, що поширюється каналами ЗМІ й через мережу Інтернет); компетенції, що реалізують здатність і бажання навчатись усе життя не лише у професійній сфері, але і в особистому та суспільному житті [4, с. 24].

На жаль, викладачі та майстри виробничого навчання П(ПТ)О недостатньо цікавляться новітніми науково-методичними педагогічними технологіями. Тому необхідним є розроблення нових підходів до підвищення якості П(ПТ)О, що має на меті загальне підвищення рівня сучасної педагогіки при підготовці педагогічних працівників для профтехосвіти [7, с. 1–2].

Головною задачею системи професійної освіти на сучасному етапі є підготовка затребуваних, конкурентоспроможних фахівців. Важливу роль у цьому відіграє розбудова налагодженого партнерства закладу освіти з роботодавцями. Ефективність взаємодії закладів освіти і роботодавців значно зростає, коли партнери-роботодавці переходять із позиції сторонніх спостерігачів і виключно споживачів освітніх послуг на позицію зацікавлених учасників освітніх та інноваційних процесів, що всіляко сприяють оволодінню здобувачами освіти комплексом професійних компетенцій, які відповідають вимогам сучасного ринку праці [2, с. 58].

Заслужують підтримки зусилля, спрямовані на підготовку педагогічних працівників за новими перспективними професіями, зокрема, «викладач для дорослих учнів (андрагог)», «тьютор», «модератор», «фасілітатор», «асистент вчителя» тощо.

Формування нового бачення перспектив педагогічної професії, привабливості професійної кар'єри педагога, престижності здобуття педагогічної освіти в Україні потребує запровадження спеціальної моделі державної підтримки здобуття педагогічної освіти [1, с. 5].

Важливим питанням в підвищенні якості викладання предметів професійного спрямування є своєчасне підвищення кваліфікації педагогічних кадрів професійно-технічних закладів освіти.

У системі післядипломної освіти підвищення кваліфікації педагогів передбачає ознайомлення слухачів з останніми досягненнями різних галузей педагогічної науки. Навчальні курси розглядають проблеми загальної педагогіки, професійної педагогіки, теорії виховання, методики викладання тощо. Але підготовку педагога професійної школи не можна вважати повною без вивчення педагогічних основ виробничого навчання. Особливо це актуально для майстрів виробничого навчання, основною функцією яких є практичне навчання професійній діяльності [3, с. 75].

Сьогодні в освіті змінюються пріоритети. Для викладачів – це перехід від передачі знань до створення умов для їх активного засвоєння та отримання практичного досвіду; для здобувачів освіти/студентів – це перехід від пасивного засвоєння знань до активного їх пошуку, практичного осмислення; для керівництва навчальним закладом – це зміни у використанні ресурсів закладу освіти, впровадження принципів сталості та демократизації в управлінні, налагодження діалогу із зацікавленими групами населення [5, с. 18].

Тому, для здійснення трансформації системи неперервної педагогічної освіти педагогічному співтовариству належить вирішувати завдання формування суб'єкта педагогічної діяльності, здатного взяти на себе ініціативу і відповідальність за здійснення перетворень [6, с. 2], здійснювати професійну діяльність на демократичних, гуманістичних, національнокультурних засадах, реалізовувати освітню політику як пріоритетну функцію держави,

спрямовану на творчий розвиток і самореалізацію особистості, задоволення її освітніх та культурних потреб [8, с. 2].

Список використаної літератури

1. Концепція розвитку педагогічної освіти. [Електронний ресурс] URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorennya/2018/03/13/kontseptsiya-pedosviti-pislya-kolegii-03-18.doc> / (дата звернення: 11.10.2022).
2. Матеріали Міжвузівської науково-практичної конференції «Формування сучасного освітнього середовища: теорія і практика»: Зб. наук. пр. / Редкол.: Н.В. Ільченко (голова) та ін. Ірпінь, 2020. 100 с.
3. Основи дидактики професійно-практичної підготовки. [Електронний ресурс] URL: <https://lib.iitta.gov.ua/9956/1/111.pdf> / (дата звернення: 12.10.2022).
4. Педагог професійної школи. [Електронний ресурс] URL: https://4vpupko.org.ua/download/metod_prob/pedagog_prof_shkoly.pdf / (дата звернення: 10.10.2022).
5. Підготовка майстра виробничого навчання, викладача професійного навчання до впровадження в освітній процес інноваційних технологій / Матеріали II Всеукраїнського науково-методичного семінару, 1 листопада 2018 року. Суми: Вінниченко М.Д., 2018. 158 с.
6. Сучасні вимоги до професійної підготовки майбутніх учителів. [Електронний ресурс] URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6927/Vyshk%D1%96vska.pdf?sequence=1&isAllowed=y> / (дата звернення: 11.10.2022).
7. Сучасні вимоги до рівня професійної компетентності педагогічних працівників ПТНЗ. [Електронний ресурс] URL: <https://cutt.ly/x0jOfTI> (дата звернення: 12.10.2022).
8. Умови якісного функціонування системи професійної підготовки вчителя. [Електронний ресурс] URL: <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2010/txt/Orshanskyi.php> / (дата звернення: 12.10.2022).

Купрієвич Вікторія Олександрівна,
*доцент кафедри професійної і вищої освіти
Центрального інституту післядипломної
Освіти ДЗВО «Університет менеджменту
освіти» НАПН України, кандидат
педагогічних наук, доцент*

ПЕДАГОГІЧНА ЛОГІСТИКА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РИНОК ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

Нова система освіти, яка сьогодні створюється в Україні, орієнтована на входження в світовий освітній простір. Цей процес супроводжується суттєвими змінами у педагогічній теорії та практиці, запроваджуються нові підходи, категорії, поняття.

Сфера освіти поєднує в собі два важливих вектори – це «якість освіти» та «якість освітніх послуг». Перед системою управління закладом освіти, зокрема закладом професійної (професійно-технічної) освіти, виникає необхідність у створенні умов щодо забезпечення якості надання освітніх послуг закладом через розвиток потенціалу кожного учасника освітнього процесу; а також через вивчення, формування, задоволення освітніх потреб споживачів послуг, що надає заклад освіти. Отже, першочерговим завданням постає побудова гнучкої системи надання освітніх послуг та системи відстеження якості їх надання.

Сьогодні ринок освітніх послуг має повсякчас відгукуватися на широкий спектр освітніх потреб людини, визнавати і реагувати на різноманітність їхніх інтересів, реально змінювати і модифікувати зміст освітніх ресурсів, продукувати ефективніші стратегії розвитку освітньої галузі на регіональному і місцевому рівнях, що, у свою чергу, позитивно впливатиме на якість освіти загалом. Проте, щоб сформувати та розвивати такий ринок освітніх послуг, необхідно володіти механізмами управління, які базуються на засадах педагогічної (освітньої) логістики [3, с.10].

Ринок освітніх послуг як сфера організацій освіти, середовище виробництва, просування, реалізації та споживання освітніх послуг, має певну кон'юнктуру, що «відображає найважливіші ознаки, риси, показники, що характеризують поточний і перспективний стан ринку, відображає економічну ситуацію, що складається на ньому, характеризується рівнями попиту, пропозиції, динаміки цін тощо» [2, с. 41].

Сучасний ринок освітніх послуг виявляє нестабільність, що загострює відносини між виробниками і споживачами освітніх послуг. Забезпечити успішне функціонування системи освіти у значній мірі може допомогти логістика, як мистецтво створення попиту та процес залучення клієнтів (здобувачів освіти), як існуючих, так і потенційних. Конкуренція є скрізь, освітній сектор послуг не є винятком. Посилення конкуренції між закладами професійної (професійно-технічної) освіти у межах регіону чи на місцевому рівні за експорт освітніх послуг, відсутність збалансованості між потребами ринку праці та номенклатурою освітніх послуг, необхідність вирішення проблем, пов'язаних із доступністю всіх споживачів до якісних освітніх ресурсів, актуалізують застосування логістичного підходу до управління розвитком ринку освітніх послуг.

Вирішення цих питань може взяти на себе такий новітній напрямок, як педагогічна логістика, метою якої є системна інтеграція і оптимізація освітніх потоків, адже досягнення цієї мети характеризується підвищенням якості освітнього процесу і зниженням загальних витрат на його підтримку.

Наразі педагогічна логістика стає новим міждисциплінарним науковим напрямом, затребуваним в різних освітніх галузях.

Логістичний процес управління розвитком закладів професійної (професійно-технічної) освіти направлений на обслуговування руху різних видів потоків (сервісного, інтегрованого з фінансовим, матеріальним, інформаційним потоком, кадровим потоком, що пов'язаний з потоками знань та здоров'я) з метою спрямованого управлінського впливу на їх параметри, а їх чітка спрямованість на продукування знань через використання інтелектуального потенціалу, говорить про можливість розгляду логістичної системи як підсистеми управління розвитком закладів професійної (професійно-технічної) освіти [6, с. 5].

Сутність логістичного підходу в управлінні розвитком ринку освітніх послуг полягає в оптимізації кон'юнктури ринку освітніх послуг шляхом взаємодії замовників, виробників, споживачів, усіх інших зацікавлених осіб (стейкхолдерів) із метою підвищення якості освіти.

Зважаючи на вище зазначені проблеми і тенденції вважаємо, що кожен заклад професійної (професійно-технічної) освіти повинен зробити власні перші кроки у напрямку реорганізації системи підготовки фахівців, її адаптацію до впровадження та використання логістичних принципів функціонування.

Враховуючи те, що педагогічна логістика пропонує набір функцій, механізмів і алгоритмів, які дозволяють оцінювати ефективність функціонування інформаційного освітнього середовища, і виробляє баланс потреб професійної освіти і роботодавців, можна стверджувати про важливість та нагальність її досконалого вивчення і впровадження в заклади професійної (професійно-технічної) освіти.

Отже, використання логістичного підходу в управлінні розвитком ринку освітніх послуг спонукає до певної перебудови управлінських впливів на всіх рівнях за ефектом синергії. Оскільки логістична управлінська діяльність спрямовується на ефективне використання

можливостей кожного закладу професійної (професійно-технічної) освіти та своєчасне прогнозування змін, на ринку підвищується рівень збалансованості попиту та пропозицій реципієнтів на ті чи інші освітні послуги, що є логістичною ознакою його розвитку.

Список використаної літератури

1. Дибач І.Л. Роль та зміст освітніх послуг в умовах соціалізації та інформатизації економіки. *Бізнес Інформ*. 2019. № 7. С. 115–122.
2. Корчинська О. Ринок освітніх послуг в Україні: економічні аспекти. Ринок освітніх послуг: виклики сучасності : зб. матеріалів наук.-практ. конф. з міжнар. участю, (м.Київ, 11 червня 2019 р.). Київ, 2019. С. 40–42.
3. Назаренко, Л.М. Освітня логістика в управлінні розвитком ринку освітніх послуг. *Імідж сучасного педагога*. 2020. 5(194) С. 9–13.
4. Руда М.В. Перспективи впровадження освітньої логістики в Україні. *Вісник національного університету «Львівська політехніка»*: зб. наук. праць. 2012. Вип. 749. С. 71–77.
5. *Сергеева Л.М., Микитюк С.М.* Впровадження моделі розвитку закладу професійної (професійно-технічної) освіти. *Наукові записки Малої академії наук України*. 2022. 1 (23). С. 101–109.
6. *Сергеева Л.М., Микитюк С.М.* Управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики: методичні рекомендації. Чернівці: Видавничий дім «Букрек», 2022. 56 с.

Лизогуб Марина Олексіївна,
*директор державного навчального закладу
«Корсунь-Шевченківський професійний ліцей»*

ІНВЕСТИЦІЯ В ЯКІСНУ ПІДГОТОВКУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО КВАЛІФІКОВАНОГО РОБІТНИКА – НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНИЙ ЦЕНТР З ПРОФЕСІЇ ЕЛЕКТРОМОНТЕР З РЕМОНТУ ТА ОБСЛУГОВУВАННЯ ЕЛЕКТРОУСТАТКУВАННЯ

Державний навчальний заклад «Корсунь-Шевченківський професійний ліцей» – є закладом, що діє на підставі Статуту та забезпечує реалізацію права громадян на здобуття професійно-технічної та повної загальної середньої освіти. Сьогодні – це навчальний заклад, який готує кваліфікованих робітників для галузей сільського господарства, торгівлі і громадського харчування, інфраструктури.

Робота закладу пов'язана з ефективною взаємодією з громадськими організаціями, роботодавцями, заснована на досягненнях кращого педагогічного досвіду, спрямована на всебічне підвищення кваліфікації та професійної майстерності кожного педагогічного працівника. Ми працюємо на результативність інноваційної діяльності закладу, зміцнення матеріальної бази, оновлення оснащення навчальних кабінетів, лабораторій та майстерень. Стратегія розвитку закладу зумовлена якісним оновленням змісту освіти, що полягає в необхідності привести її у відповідність потребам сучасного життя та запитами регіонального ринку праці.

На сьогодні педагогічний колектив – це команда згуртованих однодумців, які об'єднані спільною метою.

Педагогічний колектив закладу працює над науково-методичною проблемою: «Створення умов для розвитку ключових компетентностей здобувачів освіти через впровадження інноваційних технологій».

У ліцеї створені всі умови для повноцінної творчої праці педагогічних працівників, які спрямовані на підвищення професійної компетентності, збереження та розвиток творчого потенціалу колективу, вироблення інноваційного стилю роботи, підготовки педагогічних працівників до творчої діяльності. Належна увага приділяється організації самоосвітньої діяльності педагогічних працівників, як важливого елементу розвитку професійної компетентності. Викладачі приймають активну участь у різноманітних конкурсах та заходах. Педагогічні працівники щороку представляють свої роботи на обласній виставці інноваційних технологій. Кращі роботи відзначені Дипломами та сертифікатами. Навчальний заклад є постійним учасником міжнародних виставок «Сучасні заклади освіти» та «Інноватика в сучасній освіті».

Щороку здобувачі освіти є учасниками обласних олімпіад із загальноосвітніх предметів. Приймають участь у обласних та Всеукраїнських конкурсах. У навчальному закладі створені всі умови для роботи зі здібними учнями, працюють предметні та професійно спрямовані гуртки, спортивні секції, гурток народної пісні «Джерело», «Творча майстерня», «Територія успіху», «Перлина слова». Здобувачі освіти приймають участь у різноманітних інтернет-олімпіадах, Всеукраїнських конкурсах, спортивних змаганнях Всеукраїнського та обласного рівнів, конкурсах фахової майстерності.

Навчально-матеріальна база – якісна підготовка кваліфікованих робітників. Проектна потужність ліцею – 800 учнів. Маємо 41 навчальний кабінет, 6 – майстерень, 9 – лабораторій, навчально-практичний центр (електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування), 2 – бібліотеки, 2 – їдальні, 2 – гуртожитки, 2 – спортивні зали. Навчальні кабінети, бібліотека забезпечені комп'ютерами та мультимедійним обладнанням, працює мережа INTERNET. Результатом роботи є створення на базі навчального закладу навчально-практичного центру з професії «Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування».

Для ефективної роботи навчально-практичного центру було закуплено: столи монтажні промислові у комплекті, розподільчі щити, компресор, витяжний пристрій, переносні заземлення, заземлення глибинні, амперметри, вольтметри, лічильники активної енергії, паяльники, слюсарні інструменти, прилад для визначення місця пошкодження кабелів, та ін. Учні закладу здобувають професію, навчаючись на сучасному обладнанні. Навчально-практичний центр здійснює не лише первинну професійну підготовку, а й перепідготовку робітничих кадрів, підвищення кваліфікації, професійно-технічне навчання, стажування незайнятого населення

Новий освітньо-технологічний простір запрацював на базі Державного навчального закладу «Корсунь-Шевченківський професійний ліцей» в березні 2020 року.

Ліцей сьогодні – це устатковані сучасними засобами навчання аудиторії, кабінети, лабораторії та майстерні, це креативні педагоги та успішні здобувачі освіти.

Для проведення уроків виробничого навчання маємо трактородром, два майданчики для практичного водіння, сільськогосподарську техніку, лабораторії, майстерні, навчальне кафе та навчальне господарство. Всім необхідним забезпечений і теоретичний навчальний процес: класи для здійснення професійної та загальноосвітньої підготовки, три комп'ютерні класи, доступ до інтернету, мультимедійні й інтерактивні дошки, принтери, 3D-принтери та сканери.

Але на цьому ми не зупиняємося. На сьогоднішній день є актуальним питання ліцензування нових професій та збільшення за професіями видів підготовки: підвищення кваліфікації, професійно-технічне навчання, перепідготовка, стажування. Майбутні фахівці за професією електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування мають знати, уміти і застосовувати свої знання вміло на практиці. Для цього заклад освіти має новостворений навчально-практичний центр з новітніми освітніми технологіями та власний електрополігон що забезпечує якісну підготовку фахівців електротехнічного профілю яких потребує сучасний ринок праці нашого регіону.

Інвестиція в якісну підготовку конкурентоспроможного кваліфікованого робітника - навчально-практичний центр з професії електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування.

Лопаква Олена Миколаївна,
*методист Державного навчального закладу
«Одеський професійний ліцей сфери послуг
Південноукраїнського національного
педагогічного університету імені К.Д.
Ушинського»*

Муравйова Надія Григорівна,
*викладач Державного навчального закладу
«Одеський професійний ліцей сфери послуг
Південноукраїнського національного
педагогічного університету імені К.Д.
Ушинського»*

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ У ЗП(ПТ)О НА ПРИНЦИПАХ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЛОГІСТИКИ

Якість освіти є основою для розвитку будь-якої країни внаслідок того, що навчання компетентних людей як робочої сили створює цінність на робочому місці і веде до економічного зростання держави у майбутньому. Таким чином, заклади професійної освіти несуть відповідальність за надання якісних освітніх послуг здобувачам освіти, які потребують відповідних умов та атмосфери навчання. Заклади професійної (професійно-технічної) освіти, (далі – ЗП(ПТ)О), можуть суттєво вплинути на якість життя, шляхом впровадження інновацій та зміни традиційного навчання. Тому необхідно надалі поліпшувати освітні програми, які розроблені у системі професійної (професійно-технічної) освіти, щодо нових методів навчання та моделей управління, і це є надзвичайно важливими.

Аналізуючи роботу ЗП(ПТ)О та роботодавців щодо кваліфікаційних вимог до майбутніх фахівців, керівники ЗП(ПТ)О можуть вживати заходи, які безпосередньо спрямовані на перегляд та вдосконалення змісту освітніх програм та їх компонентів, виробничої практики та виробничого навчання, адаптуючи їх до потреб соціальної, а також і економічної сфери діяльності суспільства. Все це збільшує співпрацю між ЗП(ПТ)О і роботодавцями та сприяє підготовці справді потрібних ринку праці кваліфікованих робітників.

Сучасні моделі професійної освіти і навчання вже не можуть в повному обсязі задовольняти потреби сучасного суспільства та роботодавця, що постійно змінюються.

Враховуючи особливості системи професійної освіти, застосування концепції логістики повинно передбачати такі цілі, як високі стандарти якості професійної освіти, короткий термін оновлення освітніх програм та навчальних планів і програм, швидке реагування на зміну попиту на освітньому ринку, ефективне використання фінансових ресурсів. Основними елементами реалізації освітньо-логістичної системи повинні бути: постійне оновлення змісту та форм навчання в системі професійної освіти, партнерство із закладами освіти та іноземними партнерами, контроль за освітнім процесом, мотивація випускників у виборі професій та закладу освіти, визначення підходів до оцінювання та аналізу конкурентоспроможності ЗП(ПТ)О та як результат, зацікавлення роботодавців.

Заклади П(ПТ)О повинні орієнтувати здобувачів освіти у процесі навчання на реалії суспільної, наукової, культурної та інших сфер життя, що дасть змогу їм бачити перспективи свого життєвого шляху й, відповідно, планувати, усвідомлювати та здійснювати розвиток своїх професійних компетенцій. Імітаційна технологія може реалізовуватись у формі аналізу

конкретної ситуації або її вирішення. Заклади П(ПТ)О повинні готувати фахівців аналізуючи ринок праці майбутнього. Бо сам час навчання забирає кілька років, а тоді, коли випускник закладу, виходить на виробництво, навіть навчаючись на сучасному технологічному обладнанні, може зіштовхнутися із чимось новим. Ми живемо у час дуже швидких технологічних змін та маємо розуміти, що здобувачі освіти повинні навчатися в інноваційному просторі. Тоді вони будуть готові виконувати певні види робіт, пропонувати бізнесу, як технологічно вірно змодельювати процеси виробництва, як отримати більшу додану вартість, як втриматися на ринку праці. Тому важливим є викладання фінансової грамотності, знання іноземної мови за професійним спрямуванням, бо в деяких професіях це потрібно, зокрема, коли говоримо про інноваційні технології, аби здобувачі освіти розуміли певні технічні процеси.

Отже, засобами реалізації освітньо-логістичної системи та її стратегії має бути розробка стратегічного логістичного плану та впровадження відповідної системи логістичного менеджменту.

До освітньо-логістичних пріоритетів ЗП(ПТ)О можна віднести підвищення рівня логістичної досконалості закладу освіти; мінімізацію витрат та часового фактору за рахунок оптимізації ресурсних потоків; досягнення оптимального рівня освітньо-логістичного сервісу; інтеграційний зв'язок логістичних завдань, операцій, функцій в процесі логістичного управління освітніми потоками та, як підсумковий результат, підвищення ефективності діяльності ЗП(ПТ)О в цілому.

Тому, вивчення освітніх тенденцій, особливостей освітніх процесів у ЗП(ПТ)О, принципів та проблем, приводить до висновку, що сучасні заклади П(ПТ)О гостро потребують висококваліфікованих викладачів, здатних швидко адаптуватися до нових освітніх стандартів, приймати зміни, створювати високоякісні освітні продукти.

З огляду на особливості освітньо-логістичної системи, яку професійна освіта повинна застосувати, вона має передбачати такі цілі, як високі стандарти якості професійної освіти, ефективне використання фінансових ресурсів, швидке реагування на зміну попиту на освітньому ринку, короткий термін оновлення освітніх програм і навчальних планів.

Отже, використання принципів освітньо-логістичної системи, дозволяє узгодити вимоги роботодавця, як замовника фахівців та споживача результатів їх професійних компетенцій і закладів професійної (професійно-технічної) освіти або як виконавця цього замовлення. З точки зору роботодавця, освітньо-логістичної системи, описує потреби виробничого процесу стосовно участі у ньому фахівців з цілком визначеними навичками. Враховуючи вищезазначене, можна зробити висновок, що підготовка майбутніх фахівців в ЗП(ПТ)О повинна базуватись на принципах освітньо-логістичної системи та педагогічної логістики, оскільки логістичні потоки мінімізують витрати (інформаційні, кадрові, фінансові, та інші) на їх підготовку.

Список використаної літератури

1. Руда М. В. Перспективи впровадження освітньої логістики в Україні. *Вісник національного університету «Львівська політехніка»*: зб. наук. праць. 2012. Вип. 749. С. 71–77.
2. Сергеева Л. М. Освітня логістика в управлінні розвитком професійно-технічного навчального закладу. *Вісник післядипломної освіти*. 2014. Вип. 11. С.144-153.
3. Сергеева, Л. М., Микитюк С. М. Впровадження моделі розвитку закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики. *Наукові записки Малої академії наук України*, 2022. (1(23), 101–109. [Електронний ресурс] URL: <https://doi.org/10.51707/2618-0529-2022-23-12>

Мартиненко Катерина Валеріївна,
*методист Криворізького професійного
гірничо-технологічного ліцею, аспірант
кафедри професійної і вищої освіти ЦППО
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
НАПН України*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЕЛЕКТРОМОНТЕРІВ З РЕМОНТУ ТА ОБСЛУГОВУВАННЯ ЕЛЕКТРОУСТАТКУВАННЯ В НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНИХ ЦЕНТРАХ ЗП(ПТ)О

Тенденції інтенсифікації розвитку технологічних процесів й зростаючі потреби електротехнічної галузі у висококваліфікованих електромонтерах з ремонту та обслуговування електроустаткування актуалізують необхідність посилення уваги до розроблення стратегій забезпечення якості їх професійної підготовки. Особливого значення окреслена проблема набуває в умовах створення на базі закладів професійної (професійно-технічної) освіти сучасних структурних підрозділів – навчально-практичних центрів (далі – НПЦ) галузевого спрямування, що мають інноваційне ресурсне забезпечення й певний обсяг розширених функціональних особливостей. Тому, механізми й процедури процесу забезпечення якості професійної підготовки майбутніх електромонтерів мають базуватися на засадах комплексного та систематичного підходу.

Зважаючи на широкий спектр характеристик поняття «якість» в освітній сфері варто зауважити на тому, що найчастіше воно розглядається як:

– відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг [4].

– сукупність характеристик, які задовольняють встановленим державним вимогам та передбачуваним потребам роботодавців [3].

– здатність задовольняти попит і очікування споживачів освітніх послуг і зацікавлених учасників освітнього ринку [2].

Аналізуючи зазначені дефініції, доцільно звернути увагу на те, що кожна із них, має застосовуватися в сукупності, при організації професійної підготовки майбутніх фахівців. Так як, вимоги відповідності стандартам освіти й узгодження інтересів зацікавлених сторін є константними у сфері професійної (професійно-технічної) освіти, а процес урахування перспективних їх потреб дозволяє прогнозувати напрями розвитку електротехнічної галузі на глобальному, національному, регіональному або місцевому рівнях, сприяє підвищенню конкурентоспроможності майбутніх електромонтерів й забезпеченню довгострокових перспектив їх успіху в професійній діяльності.

У Європейській системі забезпечення якості професійної освіти і навчання процес «забезпечення якості» трактується, як «зусилля, спрямовані на те, щоб система та її учасники могли на постійній основі надавати послуги, які відповідають стандартам професійної освіти і навчання» [1]. Вітчизняна законодавча система в освітній сфері містить категорію «якість освітньої діяльності», яка означає «рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг» [4]. Виходячи з наведених тверджень, можна зробити висновок, що процес забезпечення якості професійної підготовки майбутніх фахівців у НПЦ є багатовимірним явищем та має ґрунтуватися на врахуванні зовнішніх та внутрішніх чинників. Однак, ключовою вимогою для реалізації ефективного процесу забезпечення якості виступають фактори постійного його удосконалення, а керівні принципи відображаються у цілях, механізмах управління та діяльності.

Таким чином, розробка стратегії забезпечення якості професійної підготовки майбутніх електромонтерів в НППЦ передбачає наявність конкретної мети, що реалізовується через відповідний механізм й оптимальну продуктивну діяльність та має передбачати можливі проблеми під час його реалізації.

Загалом механізми забезпечення якості в контексті освіти, стосується входу (передумов), освітнього процесу та освітніх результатів. Таким чином, процес навчання-викладання розглядається як важливий крок у результатах оцінки якості, а потім і у досягненні очікуваного результату.

Важливою складовою процесу забезпечення якості професійної підготовки є процедура її оцінювання. Розглядаючи специфіку діяльності НППЦ, процедура оцінювання має охоплювати як ефективність змісту освіти, так і аспекти використання ресурсного забезпечення, форми та методи професійної підготовки, результати сформованості професійних компетентностей майбутніх електромонтерів з ремонту та обслуговування електроустаткування та їх відповідність, затребуваність в ринковому середовищі, кадровий потенціал тощо.

Відтак, механізм оцінювання, в першу чергу, має сприяти підвищенню ефективності процесу професійної підготовки, а не узгодженню інтересів зацікавлених сторін. В залежності від конкретного дослідженого напрямку, інформація про досліджувані об'єкти транслюється за допомогою відповідних показників – індикаторів [5], що відображають очікуваний рівень продуктивності системи й включають показники, тобто ті вимірювання вхідних даних професійної підготовки, які допомагають в їх інтерпретації.

Варто відзначити, що на європейському рівні системи забезпечення якості індикатори, здебільшого, пов'язуються з наступними пріоритетами: підвищення працевлаштування, покращення відповідності між попитом і пропозицією робочої сили, надання кращого доступу до освіти, в тому числі освіти упродовж життя, зокрема для вразливих груп населення.

Отже, контекст категорії «якість професійної підготовки» засвідчує інтерактивність й залежність цього явища від конкретних чинників зовнішнього й внутрішнього впливу, що потребує розробки відповідної стратегії, алгоритм якої має охоплювати: визначення напрямів, що потребують удосконалення; розробку гіпотези, зміна якої може підвищити ефективність професійної підготовки в центрах; впровадження зміни; оцінку результатів впровадження та їх аналіз.

Окрім того, процес упровадження такої стратегії у професійну підготовку майбутніх електромонтерів з ремонту та обслуговування устаткування в НППЦ, сприяє збалансуванню інтересів на ринку праці, підвищує доступність затребуваних навичок, що приєє розширенню співпраці з різними зацікавленими сторонами.

Список використаної літератури

1. Забезпечення якості у системі професійної освіти і навчання. URL: <https://cutt.ly/j0jTdi7> (дата звернення: 19.10.2022).
2. Локшина О.І. Моніторинг якості освіти: світовий досвід. Педагогіка і психологія. 2003. № 1 (XXXVIII). С. 108–116.
3. Михацька А. В. Якість професійної підготовки фахівців як головна вимога ринку праці. Вісник ЛНУ ім. Т. Шевченка. 2012. № 22 (257), Ч. III. С.36–42.
4. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 року № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 19.10.2022).
5. Сергеева Л.М. Технологія ефективності діяльності професійно-технічного навчального закладу. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2014 р. Вип. 34 (87). С. 307–315.

Мартинюк Наталія Вікторівна,
*директор Навчально-методичного центру
професійно-технічної освіти у Черкаській
області*

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Входження України в європейський і світовий простір характеризується запозиченням світових і європейських стандартів. Нині формування освітніх цілей відбувається не на рівні держав, а на міждержавному, міжнаціональному рівнях, коли основні пріоритети й цілі проголошуються в міжнародних конвенціях і документах і є стратегічними орієнтирами міжнародної спільноти. Кожна держава формує свою освітню політику, спрямовану на інтеграцію у міжнародне співтовариство, отже, не можна нехтувати освітнім досвідом, накопиченим державами, який перевірений часом, дає позитивний результат і може сприяти розв'язанню низки окремих вітчизняних проблем в освіті.

Проблеми сучасної освіти України не можна розглядати відірвано від загальносвітових тенденцій. В умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів, соціально-економічних змін у суспільстві, трансформації виробництва, розширення невиробничої сфери зростатимуть потреби у професійно-педагогічних кадрах нової генерації для різних галузей виробництва і сфери послуг. У праці кваліфікованих робітників набувають значення інтелектуальність, креативність, критичне мислення. Зростають обсяги підготовки фахівців за професійними профілями, за інтегрованими професіями. Інтенсифікація інформаційних процесів зумовлює необхідність пристосовуватися до мінливих зовнішніх умов, зважаючи на прискорення розвитку і потреби в освічених людях [1].

Інноваційний процес в освіті – це сукупність послідовних, логічних дій, спрямований на її оновлення, де одним із шляхів, є трансформація традиційного процесу в інноваційний як альтернативний варіант наявної системи. Вдосконалення педагогічних технологій, сукупності методів, прийомів і засобів навчання виступають підґрунтям інновацій в освіті. Досягнення високого рівня професійної майстерності педагогів професійного навчання є розуміння економічної ефективності інтенсифікації виробництва, що в свою чергу характеризують такі показники, як: продуктивність праці, фондівіддача, окупність виробничих витрат, собівартість продукції, норма прибутку, рівень рентабельності, та окупність додаткових витрат [3].

Педагог професійного навчання – це спеціально підготовлений професіонал у галузі професійної (професійно-технічної) освіти, який здійснює теоретичну і практичну підготовку майбутніх кваліфікованих робітників та молодших спеціалістів у професійних закладах освіти на засадах рефлексивного управління їхньою навчально-виробничою діяльністю [2].

Педагог професійного навчання призначений для роботи на посаді викладача, майстра та інструктора виробничого навчання, асистента, молодшого наукового співробітника (наукового співробітника), методиста. В окремих випадках він може використовуватися на підприємствах і в науково-дослідних установах галузі на інженерних посадах. Згідно з функціональним призначенням педагог професійного навчання підготовлений для навчально-виховної, виробничо-технологічної, науково-дослідної та організаційно-управлінської діяльності у навчальних закладах початкової та середньої професійної освіти, навчально-виробничих комбінатах, у загальноосвітніх школах, а також у вишах, інститутах і факультетах підвищення кваліфікації, наукових установах, що займаються проблемами освіти [4].

Таким чином, під діяльністю сучасного педагога професійного навчання розуміємо комплексний інтегративний вид професійно-педагогічної діяльності, який включає взаємопов'язані професійно-педагогічний, виробничий, науково-дослідний, організаційно-управлінський, експериментальний, експертно-консультаційний, впроваджувальний,

комерційний види діяльності педагога професійного навчання в поєднанні з діяльністю із освоєння, використання, розроблення та поширення нововведень у галузі педагогічних технологій, інноваційних форм організації й управління освітнім процесом, професійної спеціалізації та суміжних галузях, спрямований на забезпечення особистісного розвитку та підвищення якості професійної освіти завдяки розробленню та застосуванню техніко-технологічних, педагогічних, організаційно-управлінських, соціально-економічних нововведень у процесі професійної підготовки майбутніх робітників і фахівців. Умовою здійснення такої діяльності є спрямованість педагога професійного навчання на позитивне сприйняття змін, потреба у постійному саморозвитку особистісно професійних якостей і вдосконаленні професійно-педагогічної діяльності на основі різних сучасних технологій, необхідність ефективної науково-методичної переробки результатів інноваційних процесів на виробництві, в економіці та соціумі [4].

Підготовка педагогів професійного навчання – це складний багаторівневий процес поліфункціональної діяльності майбутнього фахівця у сфері професійної освіти, результатом якої є формування психолого-педагогічної готовності майбутнього педагога професійного навчання, що проявляється у розвитку спеціальної психолого-педагогічної фахової компетентності, психолого-педагогічної грамотності, психолого-педагогічної культури особистості. Розроблено градуювання психолого-педагогічної підготовки педагогів професійного навчання у рівнях: 1) базова психолого-педагогічна підготовка (загальнопедагогічна), що передбачає навчання основ дидактики та історії педагогіки, основ психології; 2) класична психолого-педагогічна підготовка, що має на меті опанування майбутніми педагогами професійного навчання педагогічної психології, професійної педагогіки та елективних курсів психолого-педагогічного спрямування (педагогічна іміджологія, професійна мобільність тощо); 3) науково-дослідна психолого-педагогічна підготовка, що передбачає роботу над курсовим проектом з методики професійного навчання та дипломним проектом; 4) функціональна психолого-педагогічна підготовка, відповідно до якої студенти опановують методику як прикладні дисципліни (методика професійного навчання, методика виховної роботи, методика гурткової та позакласної роботи, е-навчання тощо) та реалізують отримані знання під час педагогічної пропедевтичної та педагогічної виробничої практики; 5) креативна психолого-педагогічна підготовка педагогів професійного навчання, що спрямована на реалізацію творчих проектів, участь в предметних олімпіадах, конкурсах тощо, підсумком яких є комплексний кваліфікаційний екзамен [3].

До методологічних підходів психолого-педагогічної підготовки педагогів професійного навчання віднесено: системний підхід – сприяє вдосконаленню професійно-педагогічних знань, умінь та професійно важливих якостей педагогів професійного навчання; компетентнісний підхід – формує здатності майбутнього фахівця до розв'язання системи психолого-педагогічних завдань; діяльнісний підхід – забезпечує засвоєння відповідних дій, пов'язаних із процесами вдосконалення результатів професійно-педагогічної діяльності; особистісно зорієнтований підхід сприяє індивідуалізації освітньої траєкторії майбутнього фахівця; акмеологічний підхід – визначає розвиток майбутнього педагога професійного навчання як процес і результат системних перетворень особистості, що розвивається, і який включає взаємопов'язані прогресивні зміни наступних основних властивостей, які формально розглядаються як підсистеми: професіоналізму діяльності, професіоналізму особистості, нормативності діяльності і поведінки, продуктивної Я-концепції; синергетичний підхід – реалізує трансформацію ціннісних орієнтацій, активне самопізнання і самовиховання педагогів професійного навчання [4].

В умовах доцільності регіоналізації та централізації професійного навчання підготовка педагога для роботи в цих умовах має спрямовуватися на формування фахової та методичної компетентності. Суспільно-економічні реалії, що зумовили пошук нових освітніх технологій, вимагають від керівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти забезпечити такі

умови для працюючих педагогів, за яких набута ними педагогічна майстерність трансформувалася б з комплексу властивостей особистості – у систему професійних компетентностей, сформованих на теоретичному, методичному і технологічному рівнях. Виходячи з вищезгаданого, під професійно-педагогічною підготовкою педагога закладу професійної (професійно-технічної) освіти в умовах децентралізації професійного навчання сьогодні розуміють процес та результат засвоєння ним нових професійно-педагогічних знань, умінь, на основі яких відбувається формування його готовності до співпраці з роботодавцями у сфері спільного методичного обґрунтування виробничо-технологічної діяльності [2].

Список використаної літератури

1. Іщенко С.М. Підготовка педагогів професійного навчання з харчових технологій в умовах інтенсифікації сучасного виробництва / С.М. Іщенко Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Україна. URL: http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/21865/2018_1-15-Ischenko_Scientific_journal_FMO.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
2. Сергеева Л.М. Підготовка педагогів професійно-технічних навчальних закладів як науково-педагогічна проблема. Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти. НТУ «ХПІ». URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/12253/1/Elita_2010_27_2_Serheieva_Pidhotovka.pdf.
3. Титова Н.М. Концепція та стратегія психолого-педагогічної підготовки педагогів професійного навчання / за ред. Н.М Титова, Т.А. Жижко, В.І. Тимошенко. URL: http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/36772/Tytova_Zhyzhko_.pdf?sequence=1&isAllowed=y
4. Щербак О. Теоретико-методичні засади підготовки і підвищення кваліфікації педагога професійного навчання для освіти дорослих / Ольга Щербак. КІІВ. 2014. URL: <https://kppk.com.ua/Metod/scherbak2014.pdf>

Микицей Ірина Антонівна,
*бібліотекар Чернівецького вищого
професійного училища радіоелектроніки*

ЛОГІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БІБЛІОТЕКИ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО ВИЩОГО ПРОФЕСІЙНОГО УЧИЛИЩА РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

Ми живемо у час небувалого злету науково-технічного прогресу. І без умілих робочих рук неможливо керувати сучасними машинами чи пристроями. Тому професійно-технічна освіта у нинішньому просторі має пріоритетне значення. Сучасні підприємства оснащені високотехнологічним обладнанням і використовують інноваційні виробничі технології.

Сьогодні робітник повинен володіти професійним мисленням, мати високу компетентність, мобільність і професіоналізм, бути соціально активною особистістю, мати загальнокультурну та фахову підготовку. Сьогодення ринку праці потребує ініціативних, творчих робітників, підготовлених до виконання фахової роботи в умовах жорсткої конкуренції. Цьому сприяє навчання в закладі професійної освіти, де куються робітничі кадри.

Ставлення до бібліотечно-інформаційної діяльності як до товару і перехід на маркетингову філософію дозволяють досить легко вирішити питання цінності діяльності бібліотеки.

Виходячи з обраної теми, слід зауважити, що і в бібліотечній сфері логістика має своє місце, оскільки логістика – це вчення про забезпечення інформації, інформаційних ресурсів.

Таким чином, логістика бібліотечної діяльності зводиться до цілеспрямованого і свідомого регулювання процесу обміну на бібліотечно-інформаційному ринку. Кожна логістична послуга, яка надається у бібліотеці, унікальна для одержувача. В умовах сьогодення, коли інформація стає одним із провідних ресурсів розвитку суспільства, значно активізується роль бібліотеки, як інформаційного центру навчального закладу.

Сучасна бібліотека навчального закладу – це не тільки місце зберігання інформації, а, насамперед, інформаційно-ресурсний центр, що здійснює повноцінне інформаційне та методичне забезпечення навчально-виховного процесу. Пріоритетними завданнями такого центру сьогодні є формування інформаційної культури особистості учнів; сприяння подоланню світоглядного протиріччя між книжковою культурою вчителя та інформаційно-телевізійною культурою учнів; зміцнення соціального партнерства навчального закладу в оновленому соціокультурному середовищі.

Чернівецьке вище професійне училище радіоелектроніки – сучасний навчальний заклад, який забезпечує якісну професійну підготовку кваліфікованих робітників з урахуванням потреб ринку.

Основна мета училища – розвивати здібності, інтереси, професійну кваліфікацію, готувати конкурентоспроможних фахівців, здатних адаптуватися до швидких суспільних і економічних змін. І важливим засобом у здобутті професії є бібліотека. Це фундамент освіти і самоосвіти, скарбниця людських знань. Вона забезпечує потреби навчально-виховного процесу в усіх його ланках, надає систематичну, цілеспрямовану допомогу учням в опануванні знань із навчальних предметів, виховує бажання розширити обсяг знань, знайомить з досягненнями науки і техніки тощо. Це - одна із важливих ділянок роботи навчального закладу, яка допомагає реалізувати єдину державну програму національної освіти і вирішує це завдання своїми методами і засобами у загальному плані навчально-виховного процесу.

Бібліотека – один із важливих структурних підрозділів у житті училища. Без неї не може бути повноцінним навчально-виховний процес, його методичне та інформаційне забезпечення. Бібліотека демонструє здобувачам освіти усе багатство наявних інформаційних і комунікативних технологій. Формування професійної компетентності учнів ЗП(ПТ)О – це комплексна програма, яка передбачає тісну співпрацю не лише викладача спецдисциплін та майстра виробничого навчання, але й бібліотекаря з усім педагогічним колективом.

Тому головною метою бібліотечної діяльності училища вбачаємо у наданні допомоги педагогам і учням у становленні та формуванні майбутнього робітника. Це впливає з головного завдання закладів професійної освіти у цілому: давати державі висококваліфікованих, пристосованих до ринкових умов, конкурентоспроможних випускників.

Основними засобами досягнення мети є широке застосування різних традиційних і нетрадиційних форм роботи з книгою, удосконалення культури читання.

Пріоритетними напрямками роботи є:

- надання допомоги учням і педагогам у забезпеченні їхніх інформаційних потреб;
- допомоги здобувачам освіти в оволодінні програмовими знаннями;
- формування в учнів бажання самостійно розширювати обсяг знань;
- ознайомлення та навчання користуватися різними джерелами інформації.

У бібліотеці закладу сформовано великий фонд навчальної та довідкової літератури, необхідної для оволодіння професією. З цією літературою учні ознайомлюються під час бібліографічних оглядів, тематичних добірок.

Інформаційна робота бібліотеки має на меті своєчасне ознайомлення насамперед педагогічного колективу з новими надходженнями навчальної та методичної літератури. З цією метою видається «Інформаційний список новинок», де відображається вся отримана література. На виробничих нарадах повідомляється про надходження до бібліотеки методичної літератури та періодичних видань. Ефективною формою інформування є також бібліографічні огляди нових надходжень.

Сьогодні актуальності набуває проблема використання інформаційних технологій та задоволення інформаційних потреб здобувачів освіти на якісно новому рівні.

Бібліотека навчального закладу обладнана 9 комп'ютерами, підключеними до Інтернету, що дає можливість здобувачам освіти отримувати додаткову інформацію, поглиблювати свій інтерес до професії, готувати реферати, курсові роботи тощо. Це дає змогу використовувати нові бібліотечно-інформаційні ресурси: комунікативні (комп'ютерні мережі), цифрові (інформація на дисках) та мультимедійні технології.

Велика допомога надається здобувачам освіти за допомогою створених електронних каталогів загальнотехнічних та загальноосвітніх дисциплін. Так само створено електронну базу підручників зі спеціальних дисциплін, які не представлені в Інтернеті.

Обладнання бібліотеки сканером і принтером дає можливість копіювати і роздруковувати навчальний матеріал з Інтернету, користуватись методичними посібниками.

З перших днів перебування в училищі учні залучаються до користування книгою. При записі до бібліотеки і видачі підручників вони ознайомлюються з довідковим апаратом, який стане надалі добрим помічником у виборі потрібної літератури.

На бібліотечно-бібліографічних заняттях підлітки вчаться самостійно вибирати необхідну літературу, долучаються до інформаційної культури.

Працюючи у тісному контакті з педагогічними працівниками та учнівським контингентом, бібліотекою використовуються усі можливості співробітництва; надається цілеспрямована допомога учням в опануванні знаннями з навчальних предметів, ознайомленні з різноманітними джерелами інформації, навчанні розуміти їх та користуватися ними.

З метою формування почуття робітничої гордості за свою професію в училищі проводяться позакласні виховні заходи, де учні зустрічаються з передовиками виробництва, кращими фахівцями провідних підприємств і фірм міста та області, які розповідають про підприємства, де працюватимуть учні, про можливості кар'єрного зросту. Активну участь у таких заходах бере бібліотека.

Система роботи, що склалася в училищі та бібліотеці, дозволяє готувати всебічно розвинутих робітників. Тому у бібліотечній роботі велика увага приділяється вихованню думаючої, активної, високоморальної, здорової людини. Разом з педагогічним колективом бібліотекар організовує і проводить вечори, читацькі конференції, огляди літератури, виховні години тощо.

Масовій роботі приділяється велика увага, адже вона дозволяє створити умови для задоволення та розвитку інформаційних потреб підлітків, сприяє задоволенню і розвитку інформаційних потреб і запитів, зростанню кола пізнавальних читацьких інтересів, проведенню дозвілля, допомагає залученню нових читачів до бібліотеки, здійснює рекламу бібліотеці, створює її імідж. Такими є: презентації книг, театралізовані вікторини, хроноскопи, поетичні альбоми, літературні диліжанси, прес-діалоги, п'ять хвилин з мистецтвом, ерудит-лото та ін. Цікавими для учнів є «Суд над ворогами здоров'я» брейн-ринги, гра «Що? Де? Коли?», літературні подорожі, вернісаж літературних героїв, де учні самі беруть участь у їхній підготовці та проведенні.

Щорічно відзначається свято української писемності, День рідної мови, вшанування пам'яті Героїв Крут, жертв голодомору, Чорнобильської трагедії, перемоги у Великій Вітчизняній війні над фашизмом та ін. У цьому навчальному році великої уваги надано подіям сьогодношньої війни, героям, що стали на захист України.

У бібліотеці створено блог, у якому здобувачі освіти та педагогічний колектив може ознайомитись із знаменними та пам'ятними датами, матеріалами до них. Також оформлено віртуальні виставки, оскільки вони є актуальними в теперішніх умовах, коли учні багато часу проводять в онлайн навчанні.

Правове виховання у бібліотеці знаходиться на чільному місці: проводиться круглий стіл «Знай свої права, виконуй свої обов'язки», «Конвенція прав дитини», вікторини «Чи знаєш ти

свої обов'язки ?», «Ти і закон». Для вшанування пам'яті людей, які віддали життя заради захисту Батьківщини оформлюються книжково-ілюстративні виставки: «Подвигу жити у віках», «Соборна Україна», «Буковинське віче» тощо.

Велика увага надається естетичному вихованню учнів. Разом з викладачами української та зарубіжної літератури проводяться літературні огляди «Творчість Михайла Івасюка», «Поетична творчість Ганни Душак», «Буковинська горлиця», брейн-ринг «Великий Кобзар», цикл «Шедеври світового мистецтва». Під час проведення виховних годин «Шедеври світового мистецтва» здобувачі освіти знайомляться з живописом та творчістю видатних художників світу, а розповідь супроводжується музичними творами класичної музики. У співпраці з Обласною універсальною науковою бібліотекою ім. М. Івасюка проведений мовознавчий батл «Знавці рідної мови».

Бібліотека ЧВПУР вносить вагомий внесок у краєзнавчу роботу. Це заходи по відзначенню пам'ятних та історичних дат Буковинського краю, літературних ювілеїв, оформлення стенду «Чернівці – місто вічної краси» до 613-ліття міста, постійнодіючої книжкової виставки «Мій край – моя історія жива». Один стелаж відведено літературі Буковинського краю, де розкрито творчість наступних митців: Ольги Кобилянської, Юрія Федьковича, Володимира і Михайла Івасюків, Володимира Вознюка, Марії Матіос, Іона Кілару та інших.

Пропаганда книги завжди пов'язана з усіма масовими заходами, які проводяться в училищі. Комп'ютеризація бібліотечних процесів – важлива складова розвитку бібліотек навчальних закладів, адже вона забезпечує інформаційне обслуговування вчителів та учнів, формування інформаційної культури здобувачів освіти.

Поступово відходить у минуле імідж бібліотеки як сховища документів та матеріалів на паперових носіях, все більше зростають потреби у використанні електронних ресурсів. Сучасні підлітки також змінюють уявлення про бібліотеку. Тому використання найсучасніших інформаційних технологій в усіх сферах діяльності дозволяє вивести інформаційно-бібліотечне обслуговування в бібліотеці ЧВПУР на якісно новий рівень, зробити бібліотеку адекватною Національній освітній програмі і привабливою для здобувачів освіти.

Очевидно, що професія бібліотекаря вимагає безперервного навчання протягом усього життя. Впровадження комп'ютерних технологій, доступу до електронних носіїв та програмного забезпечення суттєво змінює зміст ряду традиційних видів праці бібліотекаря (каталогізація, обробка літератури, пропаганда бібліографічних знань, довідкове та бібліографічне обслуговування). Але роль бібліотеки в навчальних закладах залишається великою. Учні проводять тут багато часу і кожного разу дотик до «доброго, розумного, вічного», яким є книга, дає позитивний результат. У майбутніх робітників формується стійкий інтерес до книги, глибокі знання, закладаються міцні основи загальнолюдської культури, вони стають духовно багатішими.

Сьогодні у 3-му тисячолітті формування світогляду підростаючого покоління, його інтересів і потреб набувають нового значення. Ми маємо великий матеріальний і духовний потенціал для всебічного розвитку підлітків. Нашим завданням є виховати таку особистість, навчити відчувати прекрасне і творити його у житті, цінувати рідне слово, шанувати свій рід, любити отчий край як самого себе, і ще сильніше – обов'язок кожного бібліотекаря.

Освітньо-виховні можливості художньої літератури невичерпні. Це один з найбільш всеосяжних видів мистецтва – мистецтво слова, що діє на розум емоції, почуття. Це своєрідний світ зі своїми законами і порядками. Не кожному під силу зрозуміти його, не всі в змозі увійти туди. Тому бібліотекар повинен допомогти здобувачам освіти зробити це.

Список використаної літератури

1. Воловоденко В., Олексієнко Т. Інноваційний розвиток освітянських бібліотек та інноваційна культура особистості. Шкільна бібліотека Плюс. 2010. № 23-24. С. 11-15.

2. Впровадження Інтернет-послуг у бібліотеках: функціональні зміни: Навчальні матеріали / Укладачі: В. Скнар, О. Шевченко. К., 2005. 26 с. (Сер.: Безперервна освіта бібліотекарів України; Вип. 17).
3. Как использовать Google форми. URL: https://support.google.com/docs/answer/6281888?hl=ru&ref_topic=6063584
4. Сікорська, Н.Д. Застосування шкільною бібліотекою нових бібліотечних технологій. Шкільна бібліотека. 2006. №8. С.11–14.

Нікішина Олеся Валентинівна,
*директор Вищого професійного училища №3
м. Чернівці, викладач-методист*

ЗАСТОСУВАННЯ ОСНОВНИХ ПРИНЦИПІВ ЛОГІСТИКИ В УПРАВЛІННІ РОЗВИТКОМ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Завдання сучасного закладу професійної (професійно-технічної) освіти – підготовка висококваліфікованих робітників, ефективна реалізація інноваційної, професійної освіти та сприяння кожному у всебічному розвитку і лідерському становленню для задоволення потреб особистості, суспільства, держави.

Управляти сучасним закладом професійної (професійно-технічної) освіти – означає створювати освітній простір, адекватний змінам в освіті, сучасним тенденціям розвитку держави, конкурентоспроможності в умовах, що відповідають соціальним запитам суспільства.

Діяльність закладу професійної (професійно-технічної) освіти можна охарактеризувати як процес, що постійно повторюється, тому логістичне управління можна розглядати як замкнений управлінський цикл, який також постійно повторюється і направлений на обслуговування руху різних видів потоків з метою спрямованого управлінського впливу на їх параметри. Педагогічна логістика сприймається як механізм ефективного управління, ідея, технологія, спрямована на підвищення якості освітнього процесу.

Робота усіх складових сучасної професійної (професійно-технічної) освіти вимагає кардинально інших підходів:

- гнучкості замість сталості,
- ініціативності замість очікування,
- якості замість кількості,
- орієнтації на результат, а не на виконання плану.

Враховуючи вищезазначене, ми опираємося на принципи логістики, які є актуальними при управлінні розвитком ЗП(ПТ)О, зокрема комплексність та варіативність.

Вище професійне училище №3 м. Чернівці – демократичний заклад професійної освіти, в якому панує атмосфера порозуміння, довіри, творчості, вільного волевиявлення, академічної свободи. Система управління закладом – ефективна та відкрита, створена на основі інформаційної системи, базується на здобутках сучасної науки та техніки. Заклад має позитивний імідж, зберігає та примножує власні традиції, активно розвивається через взаємодію освітнього, професійного та соціального осередків.

Заклад розвивається у таких напрямках:

- матеріально-технічна база;
- педагогічні працівники;
- освітній процес;
- здобувачі освіти.

Для здійснення якісної підготовки кваліфікованих робітників в училищі створена матеріально-технічна база, яка дозволяє виконувати робочі навчальні плани і програми з

професій та відповідає вимогам нормативних документів: навчальні корпуси, де розміщені кабінети професійної та загальноосвітньої підготовки; навчально-виробничі майстерні. Варто зауважити, що протягом останніх шести років матеріально-технічна база закладу суттєво оновилася і поповнилася.

На базі закладу створені Навчально-практичний центр сучасних швейних технологій (2017р.) та Навчально-практичний центр сучасних технологій крою та дизайну (2022). У гуртожитку училища завдяки тісній співпраці з міжнародною гуманітарною організацією Save The Childrer відбулося відкриття дитячого простору, Цифрового навчального центру DLS як осередку дистанційного навчання для дітей ВПО та учнів закладу. Кабінети та майстерні оснащені сучасними засобами навчання: швейним і перукарським обладнанням, комп'ютерною технікою, доступом до мережі Інтернет.

Вище професійне училище № 3 м. Чернівці – освітній простір, що сприяє діловому спілкуванню та професійному зростанню педагогів, реалізації їх педагогічної свободи. Керівник закладу та його заступники (адміністрація закладу) є ключовими фігурами з впровадження інноваційних технологій в освітній процес. В училищі запроваджено якісну вертикаль адміністративного супроводу діяльності, а саме кожний структурний підрозділ очолюють досвідчені фахівці, які користуються повагою колег і вибудовують стратегічний розвиток підрозділу в контексті загальної політики освітнього закладу, максимально залучаючи педагогів та матеріально-технічні можливості.

Керівник взаємодіє з учасниками освітнього процесу в освітньому середовищі. Він впливає на нього – формує, оскільки визначає стратегію розвитку закладу, представляючи його на різних рівнях зовнішніх контактів.

Сьогодні у закладі створені всі умови для участі педагогів в освітніх програмах (у тому числі і міжнародних), науково-практичних конференціях, семінарах, тьюторіалах, продовження навчання та підвищення кваліфікації, публікації власних робіток у педагогічній пресі, на спеціалізованих сайтах. Викладачі, майстри виробничого навчання – активні учасники педагогічного експерименту регіонального рівня за темою «Формування м'яких навичок майбутніх кваліфікованих робітників в освітньому середовищі закладу професійної (професійно-технічної) освіти» (вдячні за таку можливість обміну досвідом завідувачці кафедри професійної і вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, доктору педагогічних наук, професору, Л. Сергєєвій, директору Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Чернівецькій області, С. Микитюк).

Серед пріоритетних напрямів організації освітнього процесу:

1. Вивчення ринку освітніх послуг, попиту та пропозицій ринку праці у регіоні.
2. За результатами аналізу цих показників розширення напрямів підготовки затребуваних у регіоні кваліфікованих робітників, розробка нових конкурентоздатних освітніх програм з підготовки кваліфікованих робітників.
3. Упровадження змішаної форми навчання: очна (денна) + онлайн, дистанційна (за вимогами сьогодення). Саме таке навчання дозволяє залучити весь контингент в освітній процес, при цьому не порушити встановлених вимог розташування учасників процесу в укріпленнях та протиепідемічних заходів.
4. Здійснення освітнього процесу на основі технологій інноваційного навчання: інтерактивних, проектних, інформаційних.
5. Формування у здобувачів освіти якостей, навичок і вмінь, необхідних сучасній людині: здатність до комплексного вирішення проблем, критичне мислення, медіаграмотність, уміння мислити глобально, готовність працювати у команді.
6. Соціальне партнерство: співпраця з центрами зайнятості, підприємствами міста та регіону на підготовку кадрів, проведення виробничої практики та дипломної практики. Більш як 70 років наш заклад готує кваліфікованих робітників для підприємств міста, регіону та всієї

України. За багаторічну діяльність заклад освіти змінював назву, але неодмінною лишилася вимога – забезпечення підприємств легкої промисловості та сфери побуту висококваліфікованими, конкурентоспроможними робітниками. На сьогоднішній день соціальними партнерами Вищого професійного училища №3 м. Чернівці є більше сорока підприємств легкої промисловості та сфери побуту.

Добровільними та зацікавленими партнерами, рівноправними учасниками освітнього процесу у закладі є здобувачі освіти. Для реалізації їхніх потреб у закладі реалізуються такі заходи:

1. З метою формування якісного та професійного контингенту, впровадження більш дієвих методів профорієнтаційної роботи викладачами та майстрами виробничого навчання проводяться тренінги, воркшопи, Дні відкритих дверей, онлайн-семінари для учнів шкіл,

2. Налагодження тісної співпраці з громадськими і молодіжними організаціями, комунікації з органами місцевої влади шляхом участі у міських та регіональних заходах. Грунтова практична підготовка у тісній взаємодії з роботодавцями;

3. Активізація роботи «Центру кар'єри», розвиток soft skills та hard skills у майбутніх кваліфікованих робітників через участь у конкурсах професійної майстерності різних рівнів (від училищних до міжнародних), діяльність творчої студії «STYLE».

4. Психолого-педагогічна підтримка учнівської молоді задля формування здорової та успішної особистості. Майстер-класи, тренінги, соціальні проекти, квести, флешмоби допомагають активізувати таланти та здібності для реалізації комплексного вирішення проблем, міркування та ідей.

5. Спонування та підтримка молодіжних ініціатив через роботу учнівського самоврядування – активного учасника процесу управління училищем, ініціатора різноманітних заходів, захисника прав та інтересів здобувачів освіти.

6. Стимулювання кращих здобувачів освіти закладу за результатами їх навчання та громадської активності.

Отже, підсумовуючи, варто зазначити, що логістичний підхід в управлінні розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти визначає ряд пріоритетів, дотримання яких дозволить професійній освіті в Україні наблизитися до тих загальних підходів, які існують в ЄС:

- розширити управлінські повноваження на регіональному рівні та рівні освітнього закладу;
- якісно підвищувати управлінську спроможність керівних кадрів ЗП(ПТ)О;
- визначити співпрацю з роботодавцями та іншими соціальними партнерами пріоритетним напрямом;
- активізувати роботу над створенням Національної системи кваліфікації, яка б сприяла гнучкості реагування на потреби ринку праці;
- постійно підвищувати рівень інформатизації та рівень застосування інформаційно-комунікативних технологій.

Вказані пріоритети в управлінні розвитком ЗП(ПТ)О дають можливість забезпечити якісно новий рівень системи підготовки кваліфікованих робітників, співпраці з громадськістю, роботодавцями, розширюють діапазон запровадження нових форм і методик, інновацій в освітньому процесі, змістовно змінюють поняття «професійно-технічна освіта», трансформуючи його в професійну освіту та навчання.

Список використаної літератури

1. Кальченко А.Г. Основи логістики: Навчальний посібник. Київ: Товариство «Знання», КОО, 1999. 135 с.
2. Сергеева Л.М. Керівнику професійного навчального закладу. Київ: Вид. група «Шкільний світ», 2018. 112 с.

3. Сергеева Л.М., Микитюк С.М. Управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики: методичні рекомендації. Чернівці. «Букрек», 2022. 56 с.
4. Пономарьова Ю.В. Логістика: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 192 с.
5. Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики. Київ, 2003. 296 с.
6. Управління розвитком професійно-технічної освіти в сучасних умовах: теорія і практика : монографія / [Г.В. Єльнікова [та ін.]; за ред. В.І. Свистун. Київ : «НВП Поліграфсервіс», 2014. 338 с.

Оліфіра Лариса Миколаївна,
*доцент кафедри менеджменту освіти та
 права Центрального інституту
 післядипломної освіти ДЗВО «Університет
 менеджменту освіти» НАПН України,
 кандидат педагогічних наук, доцент*

ЛОГІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

В умовах інтеграції України в європейський освітній простір вітчизняна освіта передбачає стрімкі процеси трансформаційних змін відповідно до тенденцій розвитку ринкових відносин у освітній сфері.

Наразі ці процеси супроводжуються низкою нових викликів в освіті, зумовлених широкомасштабною військовою агресією російської федерації проти нашої держави. З-поміж них визначені такі, як:

- інфраструктурні: зруйнована/пошкоджена інфраструктура закладів освіти; недосконалість їх безпекової інфраструктури; відсутність у значної частини учасників освітнього процесу можливостей щодо доступу до дистанційного навчання; зруйнована/пошкоджена дослідницька інфраструктура та ін.;
- кадрові: низька відповідність працівників потребам ринку праці, труднощі у працевлаштуванні певної частки населення; зменшення кількості здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти, демографічні зміни їх складу в умовах війни й водночас зростання потреб в кваліфікованих робітниках на ринку праці; значні зміни контингенту здобувачів освіти та педагогів, викликані війною та ін.;
- змістові: застарілий зміст освітніх програм; недостатня відповідність компетентностей випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти вимогам сучасного ринку праці; значна втрата / відсутність партнерських зв'язків закладів професійної та вищої освіти з бізнесом через призупинення (припинення) діяльності підприємств та ін.;
- фінансові: обмежене фінансування освіти; неефективна система управління та фінансування закладами освіти та ін. [1].

Якість освіти в контексті державної політики відновлення та розвитку галузі освіти, науки та інновацій розглядається як цінність і вагомий потенціал людських ресурсів у війсьній та повоєнній відбудові економіки держави.

Необхідність гідної відповіді на вищезазначені виклики та трансформацію освітнього запиту щодо підготовки фахівців галузі освіти високої якості, здатних ефективно й умотивовано здійснювати професійну діяльність в умовах динамічних змін, невизначеності та криз, спонукає до модернізації післядипломної педагогічної освіти й зокрема управління якістю підвищення кваліфікації на засадах логістичного підходу.

У сучасних дослідженнях логістика розглядається як один з найуспішніших механізмів управління, які дають змогу «синхронізувати діяльність елементів педагогічної системи освітньої організації та знизити ризик неефективного використання освітніх ресурсів» [2].

Зазначимо, що логістика забезпечує організацію й управління логістичними потоками задля створення попиту та процесу залучення контингенту слухачів – клієнтів / споживачів освітніх послуг.

За логістичного підходу управління якістю підвищення кваліфікації сконцентровано на забезпеченні потоків, головним з яких є потік тих, хто навчається (слухачів – споживачів освітньої послуги), а допоміжними – потоки, що його обслуговують. До останнього відносять «сервісний потік, інтегрований з фінансовим, матеріальним та / або інформаційним потоком, а також кадровий потік і потік знань, який включає в себе такі ланки як виробництво знань, видалення застарілих і дистрибуцію (розподіл) знань у відкритому освітньому середовищі» [2].

Водночас важливим є розгляд зазначених логістичних потоків як цілісної системи, яка на основі спрямованого впливу на їх параметри дає змогу досягати бажаного управлінського ефекту – якості підвищення кваліфікації з максимальним задоволенням потреб споживачів. Інтеграція цієї логістичної системи в розбудову внутрішньої системи забезпечення якості підвищення кваліфікації закладу освіти (зокрема такі її сфери, як слухачі, викладачі, освітнє середовище, управлінські процеси та ін.) сприяє його успішному розвитку та просуванню на ринку освітніх послуг.

За допомогою логістичних механізмів і технологій здійснюється постійне відстеження, аналіз динаміки характеристик, параметрів потоків зазначеної системи та оцінювання ефективності заходів щодо її вдосконалення та розвитку.

Упровадження логістичної системи в управління якістю підвищення кваліфікації педагогічних працівників у Центральному інституті післядипломної освіти сприяє розвитку контингенту слухачів, розширенню та вдосконаленню освітніх послуг відповідно до суспільних запитів і потреб споживачів.

Дослідження свідчать, що упродовж останніх п'яти років у Центральному інституті післядипломної освіти контингент слухачів курсів підвищення кваліфікації – педагогічних, науково-педагогічних працівників і керівників закладів освіти зріс на понад 10%. З них кількість слухачів із закладів професійної (професійно-технічної) освіти зросла майже у два рази, вищої освіти – у 1,3 рази.

Запроваджена у 2020 р. система неформальної післядипломної освіти «Український відкритий університет післядипломної освіти» дала змогу розширити контингент слухачів. За 2020-2022 рр. підвищенням кваліфікації у цій системі охоплено понад 13 тис. педагогічних, науково-педагогічних працівників і керівників закладів/установ освіти.

Позитивні зміни відбулися у пропозиції послуг з підвищення кваліфікації, що пов'язано з урізноманітненням та розширенням курсів, зокрема тематичних, авторських, курсів «Організація, яка навчається», за накопичувальною системою та ін. Так, з 2018 р. контингент слухачів тематичних, авторських курсів зріс у 2,5 рази, а курсів «Організація, яка навчається» – у 1,4 рази.

Поліпшенню якості й конкурентоспроможності послуг з підвищення кваліфікації сприяють інновації, що розробляються науково-педагогічними працівниками інституту під час виконання прикладних наукових досліджень та експериментальної роботи в закладах освіти різних рівнів – від початкової до післядипломної освіти, освіти дорослих. У цьому контексті відзначимо інновації в освітньому середовищі, насамперед NGDLE (Next Generation Digital Learning Environment) – цифрове навчальне середовище наступного покоління, елементи штучного інтелекту (чат-боти), різноманітні цифрові канали комунікації, технологія тьюторського супроводу. В освітньому процесі курсів підвищення кваліфікації впроваджуються інноваційні технології, методи та форми навчання (експірієнс-технології, педагогічні батли, віртуальні майстер-класи, тренінги, відеопрезентації досвіду експериментальної роботи,

діджитал-діалоги тощо), гостьові лекції та вебінари, які проводять провідні вітчизняні та зарубіжні науково-педагогічні працівники, вчені, педагоги-практики та міжнародні партнери.

Отже, впровадження логістичного підходу в управління якістю підвищення кваліфікації педагогічних працівників забезпечує високий рівень надання освітніх послуг відповідно до суспільних запитів і потреб споживачів, сприяє розвитку закладу та його конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг.

Список використаної літератури

1. Проект Плану відновлення України. Матеріали робочої групи «Освіта і наука». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorennya/2022/08/19/НО.projekt.Planu.vidnovl.Osv.i.nauky-19.08.2022.pdf>
2. Сергєєва Л.М., Микитюк С.М. Управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики: методичні рекомендації. Чернівці: Видавничий дім «Букрек», 2022. 56 с.

Отамась Інна Григорівна,

*доцент кафедри професійної і вищої освіти
Центрального інституту післядипломної
освіти ДЗВО «Університет менеджменту
освіти» НАПН України, кандидат історичних
наук, доцент*

СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ОСВІТНЬО- НАУКОВОГО СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНИ ТА ЄС

Індустрія електронного навчання ніколи не стоїть на місці. Системи управління навчанням (Learning Management System - LMS) змінили гру електронного навчання, надаючи організаціям шлях, який централізує навчальну діяльність у цифровому вигляді, що прискорить організацію освітньої та наукової діяльності без шкоди для якості результатів. LMS відкривають нові можливості для централізованого цифрового навчання, що дозволяє науковцям та здобувачам освіти відігравати активну роль у внесенні капіталу знань, створених користувачами, яке сприяє справжньому відчуттю спільної співпраці.

Тим часом, LMS дозволяють організаціям пов'язувати навчання з усунення прогалин у навичках співробітників та учнів за допомогою цілеспрямованих навчальних заходів. Найбільш захоплюючими у розробках LMS є концепції, пов'язані зі штучним інтелектом як двигуном, що забезпечує сучасну діяльність в галузі машинного навчання, великих даних та мобільного навчання. Штучний інтелект в електронному навчанні вже не модне слово, а дуже реальний, неймовірно корисний інструмент, який змінить людство і покоління Z, які в багатьох випадках роблять більше акцент на можливості для професійного розвитку, ніж підвищення зарплати.

Інформація є ключовим компонентом для ефективної системи управління освітою. У науковій сфері реформа покликана зупинити ізоляцію і стагнацію у сфері досліджень, сформувавши запит на якісну підготовку дослідників та якісні розробки в галузі фундаментальних і прикладних наук, скоротити розрив між дослідженнями та впровадженням їх результатів, інтегрувати вищу освіту й науку України в освітній та дослідницький простір Європейського Союзу [1].

Освітній сектор зазнав прогресу завдяки різноманітним технологічним інноваціям, які змінили освітнє середовище. Незважаючи на те, що традиційний підхід до навчання діє й сьогодні, потреби студентів і викладачів змінюються. Університети, школи та інші заклади можуть пропонувати онлайн або змішані заняття за допомогою LMS. Більше того, багато з цих

платформ містять розширені функції для керування учнями, полегшення співпраці тощо. Єдине запитання зараз полягає в тому, чи зможуть ці цифрові навчальні платформи забезпечити заклади освіти відповідністю останнім вимогам і тенденціям? У недавньому дослідженні майже 50% респондентів віддають перевагу онлайн-курсам через наявні зобов'язання, такі як робота, сім'я тощо. Крім того, окремі предмети, які зазвичай не отримують значного фінансування в типовому навчальному закладі, тепер можливо пропонувати онлайн [2].

Бажання забезпечити більше курсів і ресурсів, використовуючи менше фінансування, вимагає впровадження різних моделей. Такі інновації, як LMS, дозволяють закладам освіти вирішувати ці проблеми. Крім того, такі платформи надають розробникам курсів цінну інформацію для оптимізації операцій і адаптації до потреб учнів. Розглянемо важливі фактори, які слід враховувати під час оцінки LMS. Системи керування навчанням, подібні до EdTech, наприклад програмне забезпечення для керування бібліотекою та інструменти керування віртуальними класами, відрізняються залежно від цільового ринку. Деякі пропонують простий інтерфейс і потребують досвідченого працівника для налаштування. У той же час інші є повнофункціональними, які можна використовувати одразу після отримання. Одна й та сама екосистема електронного навчання може сприяти більшій співпраці між учнями, які навчаються в одній школі або навіть перебувають на відстані один від одного. Співпраця веде до соціального навчання, коли учні регулярно обмінюються інформацією та співпрацюють над проєктами, використовуючи блоги, форуми, живі події, соціальні мережі, програми для чатів та інші канали зв'язку. Студенти та викладачі можуть обговорювати ідеї, обговорювати проблеми або надавати відгуки один одному, генеруючи більше знань і найкращих практик у масштабі, якого раніше не бачили. Зважаючи на це, перераховано основні функції, які слід враховувати при виборі LMS рис. 1.

Рис. 1. Основні функції при виборі системи управління навчанням (LMS)

Варто пам'ятати, що LMS призначений для підвищення досвіду навчання здобувачів освіти і покращення робочого процесу викладачів. Беручи це до уваги, ви можете бути впевнені, що знайдете платформу, яка виведе ваше освітньо-наукове середовище на новий рівень. LMS еволюціонувала від простого адміністрування записів студентів і розповсюдження навчальних матеріалів до сучасної основної системи, яка об'єднує інші технології, які просувають освіту та науку в майбутнє. Сучасні системи LMS сьогодні не просто розміщують і розгортають курси; вони використовують аналітику, яка приносить із собою глибше розуміння не лише успішності учнів, а й усього процесу навчання з точки зору адміністратора, інструктора та учня.

Список використаної літератури

1. Реформа освіти та науки. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu/reforma-osviti>
2. 2019 online education trends report. URL: <https://res.cloudinary.com/highereducation/image/upload/v1556050834/BestColleges.com/edutrends/2019-Online-Trends-in-Education-Report-BestColleges.pdf>

Петренко Лариса Михайлівна,
*професор кафедри професійної і вищої освіти
Центрального інституту післядипломної
освіти ДЗВО «Університет менеджменту
освіти» НАПН України, доктор педагогічних
наук, професор*

ВІДКРИТА ОСВІТА: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Старт нового руху відкритої освіти, яка поєднує усталену традицію обміну ідеями між освітянами та інтерактивну культуру співпраці в Інтернеті, зафіксований у Кейптаунській декларації (2007). В ній сформульована та обґрунтована Всесвітня ініціатива з розвитку відкритих освітніх ресурсів, яка ґрунтується на засадах:

- нової педагогіки, основним принципом якої є партнерська взаємодія викладачів та учнів у створенні, формуванні, поглибленні та осмисленні знань та розвитку навичок;
- свободи використовувати, налаштовувати, покращувати та перерозподіляти освітні ресурси без обмежень;
- об'єднання у всесвітній рух доступної та ефективної освіти [2].

На Кейптаунській зустрічі учасниками наради прийнято три стратегії:

освітяни та учні – їх співпраця і активна участь у створенні, використанні, адаптації та поліпшенні відкритих освітніх ресурсів, розвиток співпраці у запровадженні освітніх практик щодо пошуку і спільного продукування знань; залучення широкого кола педагогів до співпраці у створенні матеріалів, програм, методик;

відкриті освітні ресурси – видання ліцензованих відкритих навчальних матеріалів, що уможлиблює їх використання, доопрацювання, переклад, покращення та обмін усіма бажаними, для чого формат їх публікацій має дозволяти використання та редагування з урахуванням відмінностей між технічними платформами (доступними для осіб з особливими потребами та для тих, хто ще не має доступу до Інтернету);

відкрита освітня політика – забезпечення урядами можливостей для надання переваги відкритій освіті: освітні ресурси, створені коштом платників податків, повинні бути відкритими, а репозиторії навчальних матеріалів необхідно включати у свої колекції з метою популяризації відкритих освітніх ресурсів [2].

Дані стратегії активно втілюються в життя в національній системі освіти, про що свідчать результати 57 тем науково-дослідних робіт (з початку 2007 року до тепер), спрямованих на вивчення різних аспектів проблеми розвитку відкритої освіти в Україні, в яких взяли участь науковці НАПН України [1].

Відкрита освіта потребує відкритого освітянина (Open Educator), педагога, характеристики якого на сьогодні залишаються не визначеними. На думку Ф. Наскімбені та Д. Бургос (F. Nascimbeni and D. Burgos) [3], існує досить багато різних точок зору з приводу того, що може і має робити відкритий педагог, наприклад: краще використовувати відкриті підходи, коли це можливо і доречно, з метою усунення всіх існуючих бар'єрів у процесі навчання; працювати через відкриту онлайн-ідентифікацію з використанням соціальних мереж для урізноманітнення та реалізації своєї діяльності, розуміючи, що у співробітництві несе відповідальність за роботу інших. На їх думку, відкритість діяльності педагога реалізується через впровадження відкритого дизайну навчання, використання відкритого освітнього контенту із застосуванням своїх ліцензованих навчальних ресурсів, імплементацію відкритої педагогіки, застосування методів відкритого оцінювання (це може бути колегіальна оцінка).

Таким чином, відкрита освіта спонукає педагога до постійного розвитку, відкриває нові можливості для трансформації професійної компетентності, підходів до організації освітнього

процесу, методик і технологій, що мають будуватися на принципах нової педагогіки. А це потребує розширення автономії закладів освіти і самого педагога, його ініціативи і створення умов: соціально-економічних, матеріально-технічних, педагогічних, психологічних тощо.

Дана проблема потребує всебічного вивчення, результати якого уможливають розроблення нормативно-правової бази для імплементації відкритої освіти відповідно до прийнятих міжнародних документів, рекомендацій щодо ліцензування електронних відкритих ресурсів, створення такого інформаційно-освітнього середовища, в якому би панували такі цінності, як: відкритість, чесність, довіра, справедливість, автономія і свобода.

Список використаної літератури

1. Петренко Л.М., Зеліковська О.О., Білоусова Н.А. Відкрита освіта: сучасні тренди і нові концепції. Вісник післядипломної освіти. Серія «Педагогічні науки». Київ, 2022. № 21(50). С. 206-218. DOI [https://doi.org/10.32405/2218-7650-2022-21\(50\)-206-218](https://doi.org/10.32405/2218-7650-2022-21(50)-206-218). URL: <http://umo.edu.ua/pedagoghichni-nauki-vipuski/zbirnik-naukovikh-pracj-visnik-pisljadiplomnoji-osviti-serija-pedagoghichni-nauki-vipusk-2150-2022>.
2. Cape Town Open Education Declaration, 2018. URL: <https://www.capetowndeclaration.org/read/>.
3. Nascimbeni, F., & Burgos, D. (2016). In Search for the Open Educator: Proposal of a Definition and a Framework to Increase Openness Adoption Among University Educators. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 17(6). <https://doi.org/10.19173/irrodl.v17i6.2736>

Подрез Валентина Михайлівна,

*викладач загальноосвітньої підготовки
Криворізького професійного гірничо-
технологічного ліцею*

ІНТЕГРАЦІЯ ЗНАТЬ З ПРЕДМЕТІВ ПРИРОДНИЧО–МАТЕМАТИЧНОГО ТА ПРОФЕСІЙНО–ТЕОРЕТИЧНОГО ЦИКЛУ

Модернізація промислового обладнання, відповідно до потреб світового ринку та можливостей науково-технічної революції, вимагає від освітньої сфери більш якісної підготовки кваліфікованих робітничих кадрів. За таких обставин необхідно створювати оптимальні умови для набуття кожним здобувачем освіти затребуваної професії та залучення його до продуктивної праці. При цьому слід добре усвідомлювати, що більшість здобувачів освіти, які навчаються у закладах професійної (професійно-технічної) освіти, не володіють повною мірою необхідними фаховими та загальноосвітніми компетентностями. Передусім такий стан речей зумовлений тим, що отримані знання вони часто не можуть застосовувати на практиці. Тому, така категорія здобувачів освіти потребує актуалізації соціально-значущої професійної освіти, розвитку індивідуально-професійних якостей, здібностей та формування готовності до реалізації власного трудового потенціалу. Для цього необхідна інтеграція змісту загальноосвітнього (а особливо природничо-математичного) та професійно-теоретичного компонентів [3, с. 323].

Вказана задача може бути реалізована у єдиній системі пізнавальної діяльності педагога і здобувача освіти, оволодіння останнім компетентностей, а також відпрацювання фахових умінь та навичок. Цьому сприяє сукупність прийомів та способів організації пізнавальної діяльності здобувачем освіти, розвиток його інтелектуальних здібностей, та усвідомлення шляхів подальшого використання отриманих знань. Загальновизнаним фактом є те, що формування професійного інтересу у юнаків та дівчат протікає ефективно у випадку, якщо навчання

математики, фізики чи хімії поєднується зі спеціальними дисциплінами. Не можна прищепити підлітку стійкий інтерес до освітнього процесу, якщо він не відчуває зв'язку набутих теоретичних знань з омріяною професією [2].

У цілому, фрагментарність у змісті професійної (професійно-технічної) освіти спричинена, з одного боку, неготовністю викладачів до реалізації сучасних підходів у навчанні та недостатнім рівнем їх підготовки, а з іншого – недостатнім рівнем вивченості проблеми взаємозв'язків між дисциплінами природничо-математичного та професійно-теоретичного циклу у педагогіці професійної (професійно-технічної) освіти [5, с. 58]. Однак, без сумніву, теоретичне навчання має супроводжуватися потребою здобувачів освіти у практичній реалізації набутих компетентностей, що пов'язано з виробленням нових динамічних стереотипів. Спонукаючи інтерес до знань, викладач дає тим самим психологічний імпульс для зростання фахового інтересу. Тому інтеграція, з одного боку, спеціальних дисциплін, а з іншого – математики, фізики, хімії чи біології (в залежності від конкретної спеціальності), надає широкі і сприятливі можливості для повноцінного засвоєння отриманої на заняттях інформації, і водночас з цим – використання даних відомостей в практичній діяльності [1, с. 30].

Головним індикатором ефективності процесу інтеграції є перехід здобувачів освіти від теоретичного навчання до результативної праці, коли їм доручають самостійно виконати конкретне завдання в умовах виробництва. Такий педагогічний підхід допомагає педагогу виховувати інтерес до професії, спираючись на отримані знання з природничо-математичних дисциплін і на їх можливості. Тому інтегроване вивчення дисциплін у закладах професійної (професійно-технічної) освіти розкриває неосяжні перспективи формування фахової компетентності кваліфікованих робітничих кадрів. Ще Василь Сухомлинський радив усім учителям: «Бережіть дитячий вогник допитливості, зацікавленості, спраги знань. Єдиним джерелом, який підтримує цей вогник, є радість успіху в праці...» (цит. за [1, с. 32]).

Необхідність здійснення інтеграції безпосередньо впливає з сучасних педагогічних, психологічних і філософських підходів до вдосконалення процесу та підвищення пізнавальної активності учнів. Сьогодні інтеграція стає провідною педагогічною категорією, яка визначає ряд суттєвих професійних дій викладача. У контексті інтегративного підходу до формування змісту освіти навчальний матеріал повинен певним чином бути організований: кожен дисципліну треба вивчати не ізольовано, а як частину цілого. З дидактичного погляду це дає можливість уникати дублювання навчального матеріалу, розглядати споріднені поняття під різним кутом зору, визначати оптимальну послідовність вивчення окремих тем як у структурі окремих дисциплін, так і в системі навчальних дисциплін. Для розкриття основних положень теми важливо, щоб понятійний апарат спирався на зміст інших базових предметів, на інформацію, яку отримують здобувачів освіти із засобів масової інформації, літератури, на їх власний життєвий досвід. Вони повинні вміти оперувати ілюстративним матеріалом з інших навчальних дисциплін, правильно визначати місце опорних інтегрованих знань у структурі своєї відповіді [1, с. 32].

Варто зазначити, що інтеграція знань з дисциплін природничо-математичного та професійно-теоретичного циклу також є важливою запорукою конкурентоздатності молодого спеціаліста на ринку праці та формування у ньому рис, необхідних для подальшої професійної кар'єри. Це пояснюється тим, що завдяки поєднанню знань з різних предметів відбувається нелінійна взаємодія здобувачів освіти з інтелектуальним та професійним середовищем, при якому вони сприймають його для збагачення власного внутрішнього світу й завдяки цьому самі сприяють примноженню потенціалу самого середовища. Наприклад, комплексне засвоєння теоретичних основ електростатики зі шкільного курсу фізики та базових знань з електротехніки дозволяє досконало засвоїти навички електрогазозварника, електрослюсаря чи електромонтера [4, с. 211].

Таким чином, завдяки інтеграції знань з предметів природничо-математичного та професійно-теоретичного циклу відбувається забезпечення оптимальних умов для виховання

гнучкого й багатогранного професійного мислення, різних способів сприйняття дійсності, створення внутрішньої потреби в саморозвитку й самоосвіті майбутніх креативних кваліфікованих робітників упродовж всього життя.

Список використаної літератури

1. Дейнека О.М., Касперський А.В., Кучменко О.М. Методичні засади інтегрованого навчання загальнотехнічних дисциплін у професійно-технічних училищах. Фізико-математична освіта. 2019. Вип. 2(20). С. 29–34.
2. Жуковіна Г.В., Корнус І.В., Жуковіна Т.В. Інтеграція предметів природничо-математичного циклу як засіб підвищення якості знань учнів. URL: <https://genezum.org/library/integraciya-predmetiv-prirodnycho-matematichnogo-cyklu-yak-zasib-pidvyshchennya-yakosti-znan-uchniv>. (дата звернення 12.10.2022).
3. Засєкіна Т. Інтеграція в шкільній природничій освіті: теорія і практика. Київ : Педагогічна думка, 2020. 400 с.
4. Солом'яна О.П. Інтеграція природничих наук у старшій школі. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/14342/1/Solomiana.pdf>. (дата звернення 12.10.2022).
5. Темченко В.М. Проблеми інтеграції предметів природничо-математичного циклу та перспективних інноваційних технологій. Інтеграція знань з предметів природничо-математичного циклу: проблеми та шляхи їх вирішення : зб. матеріалів інтернет-семінару. / упорядн. О.І. Замулко. Черкаси, 2012. Ч. 2. С. 55–60.

Попович Олеся Василівна,

майстер виробничого навчання Криворізького професійного гірничо-технологічного ліцею, магістрантка зі спеціальності 015 «Професійна освіта (Цифрові технології)» Криворізького національного університету

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧОМУ ПРОЦЕСІ ЗП(ПТ)О

Сучасний світ постійно висуває до нас нові вимоги, змінюється дуже швидко, тому пристосуватися до таких мінливих умов може лише творчо обдарована особистість. Уміння застосувати творчий підхід до розв'язання завдань є критерієм успішності у будь-якій сфері професійної діяльності, а здатність мислити нестандартно, нелінійно, виявляти проблему під незвичним кутом зору, мотивація до творчого пошуку – все це є найбільш професійно важливими якостями працівника, чинниками, що забезпечують якісний результат роботи. Потреба суспільства у кваліфікованих робітниках із високим рівнем розвиненості творчого потенціалу актуалізує питання про науково обґрунтовану систему розвитку творчих здібностей.

Окремим аспектам проблеми розвитку творчого потенціалу присвячено роботи з питань психології творчості (Я.О. Пономарьов, В.А. Роменець), вивчення проблеми здібностей (Б.Г.Ананьєв, Л.С. Виготський, С.Л. Рубінштейн), аспектам формування творчої особистості (Б.Г. Ананьєв, В.І. Андрєєв, Ю.В. Бабанський, І.Д. Бех, Д.Б. Богоявленська, Г.О.Сіліна, С.О.Сисоєва, Н.С. Лейтес). Дослідження професійної технічної творчості у психології проводяться з початку ХХ століття та особливо інтенсивно розробляються на сьогодні, це відображено у працях В.С. Алексеєва, А.В. Антонова, Г.М. Василевської, Є.П. Верещака, Ю.З.Гільбуха, С.Ю. Губенкова, О.В. Зазимка, О.М. Коркунової, А.К. Маркової, В.О. Моляко, В.Д. Путиліна та ін.

Творчість сприяє виробленню вмінь вирішувати різні завдання, орієнтуватися в нових умовах, переборювати труднощі, вона збуджує і стимулює розвиток інтересів до діяльності, оскільки завжди пов'язана з відкриттям нового, знаходженням чогось раніше невідомого. Творча праця – особливо складна, і навчання в умовах творчої праці якоюсь мірою гарантує в подальшому успішну діяльність, а також постійну спрямованість на її раціоналізацію, поліпшення якості та підвищення ефективності. Зокрема, виявлено позитивну роль творчості в стимулюванні пізнавальних інтересів, допитливості, розвитку мислення, дослідницької активності, здатності до знаходження оригінальних рішень, до прогнозування.

Творчий потенціал особистості відображає здатність здобувачів освіти до перетворень у будь-якій із соціальних форм життєдіяльності. В основному творчий потенціал характеризується здатністю здобувача освіти до саморозвитку, створення нового не тільки в навколишньому світі, а й у самому собі. Формування та ступінь реалізації цієї здатності визначаються рядом зовнішніх і внутрішніх чинників, оптимальністю їх поєднання та узгодженістю в життєдіяльності особистості.

Творчий потенціал особистості – це дуже різноманітне та складне поняття, яке розглядалось багатьма науковцями по-різному та має різноманітні аспекти дослідження. Наприклад, О. Матюшкін та В. Давидов, трактують поняття «творчого потенціалу» – як основа психічного розвитку індивіда, завдяки якій визначаються темпи та напрями формування особистості [5]. Хоча Є. Яковлева, формує протилежне визначення творчого потенціалу – процес виявлення людиною власної індивідуальності [7].

На думку О.М. Матюшкіна, сутнісною характеристикою творчого потенціалу слід визнати креативність або здатність до творчості (від лат. Creation – творення, створення). Саме креативність, як внутрішній ресурс людини, є ядром творчого потенціалу, що дозволяє індивіду актуалізувати свої творчі сили в творчій діяльності [5].

Одним із головних аспектів ефективного розвитку творчого потенціалу у здобувачів ЗП(ПТ)О є мотивація, яка формує бажання до саморозвитку та самореалізації своїх творчих здібностей. Як зазначає А.К. Маркова, «навчальна мотивація складається з низки спонукань, які постійно змінюються та вступають у зв'язки один з одним. Тому становлення мотивації – не просте зростання позитивного або послаблення негативного ставлення до навчання, а складання структури мотиваційної сфери, спонукань, що входять до неї, поява нових, більш зрілих, інколи суперечливих відношень між ними» [1, с. 69-87].

Особливе місце посідає проблемне навчання, значущість якого полягає в активізації творчого потенціалу та самостійності здобувачів. Суттєвою ознакою проблемного навчання є пропонування здобувачам задачі, спосіб розв'язання якої їм невідомий. Здобувачі освіти повинні розв'язувати задачі самостійно, методом спроб і помилок, аналізувати та комбінувати їх шляхом актуалізації набутих опорних знань. У дослідженнях Г.В. Кірія, Т.В. Кудрявцева, Є.О. Мілеряна та ін., присвячених проблемному навчанню, з метою розвитку творчого потенціалу здобувачам пропонувалося самостійно розробляти засоби розв'язання різноманітних технічних задач.

Проблемне навчання, у порівнянні з ілюстративно-інформаційним, має свої переваги. Як зазначає О.М. Матюшкін, поняття «задача» і «проблемна ситуація» принципові у проблемному навчанні, вони означають різні психологічні реальності. Проблемне навчання, як відомо, спрямовано на створення для здобувачів проблемних ситуацій у процесі спільної діяльності педагога й здобувача, за умов оптимальної самостійності здобувачів і під загальним керівництвом педагога. В його основу покладено суттєві для навчання психологічні умови:

- створення проблемних ситуацій формує мотивацію до пізнання засвоєного матеріалу, що активізує пошукову діяльність здобувачів;
- засвоєння матеріалу відбувається у процесі розв'язання проблемних задач через самостійний пошук;

- сама діяльність організується (через систему підказок) з максимальним використанням набутих здобувачем знань, умінь та навичок [5].

Вивчаючи можливості використання проблемного методу навчання, Т.В. Кудрявцев виділяє такі рівні ефективності проблемного навчання відносно технічної діяльності:

- на першому рівні висувається гіпотеза, здійснюється її перевірка, знаходяться рішення й оцінюються результати;

- другий рівень досягається, коли педагог організовує проблемні ситуації, а здобувачі залучаються до їх розв'язання;

- на третьому рівні проблемна ситуація створюється педагогом, а розв'язання її здійснюється здобувачами самостійно;

- четвертий рівень характеризується тим, що здобувачі самі знаходять проблему на підставі знань, які дає педагог.

Отже, саме з проблемним навчанням чимало дослідників пов'язують можливість формування в здобувачів освіти творчого потенціалу та творчих професійних здібностей, зокрема: професійного мислення, конструктивно-технічних вмінь та навичок, здібність до винахідництва та раціоналізації тощо. Однак, стосовно розвитку творчого потенціалу здобувачів ЗП(ПТ)О проблема ще недостатньо вивчена, методика викладання спеціальних дисциплін у системі професійно-технічної освіти залишається, в основному, традиційною, система методів і способів навчання не забезпечує належного формування професійного мислення здобувачів і творчого потенціалу особистості. З огляду на це, ми зорієнтували наше дослідження, насамперед, на вивчення психолого-педагогічних умов розвитку творчого потенціалу майбутніх кваліфікованих робітників у ЗП(ПТ)О.

Зважаючи на це, викладачеві під час навчання необхідно використовувати різноманітні методи та прийоми, які б розвивали творчий потенціал здобувачів у навчально-виробничому процесі ЗП(ПТ)О. На заняттях доцільно використовувати проблемні ситуації, вирішення яких би здобувачів зацікавило; бажано використовувати диференційовані завдання на практичних, самостійних, контрольних роботах. Адже забезпечення максимального розвитку мотивації творчого потенціалу та ініціативи здобувачів найвірогідніше за умови поєднання творчої активності викладача й здобувачів.

Список використаної літератури

1. Алексеев В.Е. Активизация работы по развитию технического творчества учащихся. М.: Высшая школа, 1989. 72 с.
2. Альтшуллер Г. Как стать гением: Жизненная стратегия творческой личности. Минск: Беларусь, 1994. 479 с.
3. Богоявленская Д.Б. Интеллектуальная активность как проблема творчества. Ростов-на-Дону: Издательство Ростовского университета, 1983. 176 с.
4. Брушлинский А.В. Психология мышления и проблемное обучение. Знание, 1983. 95 с.
5. Матюшкин А.М. Проблемные ситуации в мышлении и обучении. М.: Педагогика, 1972. 168 с.
6. Моляко В.А. Психология конструкторской деятельности. М.: Машиностроение, 1983. 134 с.
7. Психологія і педагогіка життєтворчості: Навч.-метод. посіб. / Ред. рада. К.: ІЗМН, 1996. 792 с.
8. Рибалка В.В. Психологія розвитку творчої особистості: навч. посіб. / В.В. Рибалка. К.: ІЗМН, 1996. 236 с.

Порубана Анжела Миколаївна,
*спеціаліст вищої категорії, практичний
психолог ДПТНЗ «Чернівецький професійний
лицей автомобільного сервісу»*

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ МЕТОДИ ЛОГІСТИЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Логістичне управління охоплює не тільки потокові процеси, а й управління трудовим колективом, який виконує логістичні операції і всі логістичні системи. Будь-яка освітня структура виступає як логістична, в якій відбуваються логістичні операції і формується колектив їхніх виконавців. Тому особливого значення в логістичному управлінні набувають соціально-психологічні методи, спрямовані на ефективне формування й розвиток трудового колективу і конкретних виконавців логістичних операцій в освітньому закладі.

Такі методи охоплюють різноманітний арсенал інструментів, розроблених соціологією, психологією та іншими науками з вивчення міжособистісних відносин педагогів в процесі надання освітніх послуг. Вони призначені для впливу на психологію, мораль, совість людей і тим самим переконують їх діяти відповідно до ефективних управлінських рішень.

Соціально-психологічні методи реалізують мотиви соціальної поведінки людини. Рівень сучасного виробництва, зростання загальноосвітнього та професійно-кваліфікаційного рівня призвели до суттєвих змін у системі ціннісних орієнтацій та структурі мотивації виробничої діяльності людей.

Знаючи особливості поведінки, характеру кожної окремої людини, можна прогнозувати її поведінку в потрібному для колективу напрямі. Для збільшення результативності роботи, необхідно не тільки знати моральні і психологічні особливості окремих педагогів, соціально-психологічні характеристики груп і колективів, а й здійснювати відповідний керуючий вплив. Для цих цілей застосовуються **соціально-психологічні методи**, які являють собою сукупність специфічних способів впливу на особистісні відносини і зв'язки, що виникають у трудових колективах, а також на соціальні процеси, що протікають в них.

Методи соціально-психологічного впливу широко застосовують при формуванні кадрів, в управлінні формальними й неформальними групами працівників і в подоланні конфліктних ситуацій.

Знання цих методів і вміння застосовувати їх на практиці належать до основних вимог, що відносяться до інтегральної логістики, оскільки соціальна психологія допомагає зрозуміти природу влади і лідерства дозволяє удосконалювати стиль управління і забезпечує дотримання етичних норм поведінки в колективі. Такі методи управління досить ефективні за умов, коли економічна діяльність пов'язана не просто з виконанням доручень керівництва а вимагає власної ініціативи, творчого підходу до своєї роботи. Принципова особливість соціально-психологічних методів управління полягає в тому, що їхня результативність залежить від психологічного типу і настрою особистості.

Інакше кажучи, аби ефективно застосовувати ці методи, необхідно підбирати способи переконань, морального впливу, що позитивно сприймаються, не відштовхуються людьми, на яких вони спрямовані. Доводиться також задумуватись над вибором індивідуального чи групового впливу, перевагами вибраного інструмента управління, а також над характером можливої реакції у відповідь на такі управлінські дії.

Головна мета застосування цих методів – формування в колективі сприятливого соціально-психологічного клімату, завдяки якому можна вирішувати організаційні та економічні і навіть виховні завдання.

До конкретних способів вивчення і застосування соціально-психологічних методів в логістичному управлінні можна віднести такі:

- моніторинг соціально-психологічних процесів для виявлення об'єкта і предмета переконань, тобто постійне безперервне спостереження за трудовим колективом і його членами з метою встановлення параметрів психологічного портрета особи (колективу), її мотивів і цінностей, знаходження шляхів задоволення фізіологічних, соціальних та інших потреб особистості, пошуків методів і засобів переконання працівника і трудового колективу в необхідності виконання робіт якісно у визначені строки з мінімальними витратами;

- моделювання соціально-психологічних процесів для вибору оптимальних параметрів предмета переконань з метою обґрунтування програми гармонічного розвитку особистості і плану удосконалювання організації праці;

- розроблення психотехнології щодо реалізації рекомендацій моделювання соціально-психологічних процесів, які охоплюють фізичне моделювання умов праці, логічне моделювання соціальних процесів за допомогою побудови спеціальних схем і ланцюгів, матриць, таблиць, економічне моделювання параметрів процесів на основі факторного аналізу, фотографування робочого дня, самофотографування, методу моментних спостережень, кореляційно-регресійного аналізу та інших способів;

- створення системи морального стимулювання співробітників за високу якість і ефективність праці шляхом схвалення ходу роботи; підтримки невпевнених у своїх діях працівників через зниження рівня претензій; похвали працівника або всього колективу за високі результати роботи шляхом винесення подяки, нагородження почесними знаками, грамотами, а також повідомлення про досягнення в друкованих виданнях, по радіо, телебаченню або Інтернеті.

Знання цих методів і вміння застосовувати їх на практиці належать до основних вимог, що ставляться до інтегрального логістика (фахівця психологічної служби), оскільки соціальна психологія допомагає зрозуміти природу влади і лідерства дозволяє удосконалювати стиль управління і забезпечує дотримання етичних норм поведінки в колективі. Такі методи управління досить ефективні за умов, коли економічна діяльність пов'язана не просто з виконанням доручень керівництва, а вимагає власної ініціативи, творчого підходу до своєї роботи. Принципова особливість соціально-психологічних методів управління полягає в тому, що їхня результативність залежить від психологічного типу і настрою особистості.

Інакше кажучи, аби ефективно застосовувати ці методи, необхідно підбирати способи переконань, морального впливу, що позитивно сприймаються, не відштовхуються людьми, на яких вони спрямовані. Доводиться також задумуватись над вибором індивідуального чи групового впливу, перевагами вибраного інструмента управління, а також над характером можливої реакції у відповідь на такі управлінські дії.

Формування сприятливого психологічного клімату в колективі є важливим аспектом для ефективної роботи та психоемоційних станів учасників освітнього процесу.

Проблема збереження та зміцнення психологічного здоров'я педагога є особливо актуальною в умовах сьогодення, коли кількість стресогенних чинників у професійній діяльності педагога постійно зростає.

Враховуючи актуальність проблеми, важливо зберігати та покращувати професійне здоров'я педагогічного працівника, формувати стресостійкість, покращувати здатність організму зберігати й активізувати компенсаторні, захисні, регуляторні механізми, що забезпечують працездатність, ефективність і розвиток особистості вчителя в умовах протікання педагогічної діяльності.

Враховуючи вище сказане, за програмою Всеукраїнського конкурсу авторських програм «Нові технології у новій школі», на базі ДПТНЗ «Чернівецький професійний ліцей автомобільного сервісу» та ДПТНЗ «Чернівецький професійний ліцей сфери послуг» колективом практичних психологів розроблено та апробовано просвітницьку програму для педагогів «Професійне здоров'я педагога як ресурс професійно-особистісного зростання». Метою програми є збереження та покращення професійного здоров'я педагогічного працівника

шляхом просвітницької діяльності через: усвідомлення основних умов збереження професійного здоров'я педагога; навчання педагогів раціонально використовувати час; розвиток навичок усвідомлення свого емоційного стану; навчання навичкам саморегуляції та самопомоги; формування навичок ефективної взаємодії; розширення знань педагогів про конфлікт і показати шляхи розв'язання конфліктних ситуацій; розвиток практичних вмінь та навичок роботи у команді; набуття умінь з підготовки та проведення колективних творчих справ.

Основними показниками ефективності даної просвітницької програми стали:

- сформоване в учасників тренінгу свідоме ставлення щодо важливості і необхідності збереження та зміцнення професійного здоров'я педагога;
- сформовані в учасників розуміння понять «тайм-менеджмент та хронофаги», «синдром вигорання», «стрес і неврози», «конфлікт», «толерантність», «резелієнс»;
- вироблені навички ефективної саморегуляції і самопомоги, навички конструктивної поведінки в конфліктних ситуаціях;
- опанування емоційними компетенціями, позитивна реакція учасників тренінгу та зміни в їхній поведінці.

Список використаних джерел:

1. Руда М.В. Перспективи впровадження освітньої логістики в Україні. Вісник національного університету «Львівська політехніка»: зб. наук. праць. 2012. Вип. 749. С. 71-77.
2. Сергеева Л.М. Освітня логістика в управлінні розвитком професійно-технічного навчального закладу. Вісник післядипломної освіти. 2014. Вип. 11. С.144–153.
3. Скоробогатова Т.Н. Образовательная логистика: сущность и место в сервисной логистике. Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия «Экономика и управление», Том 23. 2010. № 3. С. 280–285.

Пуляк Ольга Василівна,

доцент кафедри технологічної та професійної освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, кандидат педагогічних наук, доцент

Пуляк Анастасія Ігорівна,

студентка II курсу магістратури факультету математики, природничих наук та технологій Центральноукраїнського державного педагогічного Університету імені Володимира Винниченка

ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Українська професійна (професійно-технічна) освіта активно запроваджує світові тенденції, серед яких окреме місце посідає гендерна рівність. Тема гендерної рівності важлива для сучасної освіти України. Адже рівні можливості для жінок та чоловіків, подолання дискримінації за ознакою статі – одна з цілей сталого розвитку ООН.

Більш того, Україна є учасницею Пекінської платформи дій, плану дій із виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека»; наша країна приєдналася до

міжнародної ініціативи «Партнерство Біарриц», яка об'єднує зусилля різних країн на шляху до рівності жінок і чоловіків, інших міжнародних програм, які націлені на подолання гендерної нерівності.

В межах «Партнерства Біарриц», Україна визначила для себе 5 основних напрямків роботи: «зменшення розриву в оплаті праці чоловіків і жінок; розвиток безбар'єрного та універсального публічного простору; забезпечення рівних можливостей для матері та батька щодо декрету; протидія домашньому та гендерно зумовленому насильству; забезпечення комплексного інтегрування принципів гендерної рівності в освіті» [4].

У підготовці педагогів професійного навчання найбільшу відповідальність за формування гендерної компетентності покладено на викладачів закладів вищої педагогічної освіти. Зрозуміло, що сучасні українські викладачі розвиваються в цьому напрямку – долучаються до роботи конференцій, тренінгів, воркшопів, вебінарів, знаходять можливості для професійного росту та розвитку, обміну досвідом із вітчизняними та зарубіжними колегами, обмінюються власними методичними рекомендаціями щодо впровадження гендерночутливого підходу в навчанні і освіті.

Але проблема наразі, потребує уваги та вирішення, як зазначено у Державній стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року [5], в Україні «недостатнє врахування гендерних аспектів під час формування та реалізації освітньої політики, що призводить до збереження гендерних стереотипів та дискримінаційного змісту навчального контенту на всіх освітніх рівнях, низького рівня гендерної чутливості освітян, відсутності комплексної системи гендерної освіти».

В останні декілька навчальних років, а особливо за частково дистанційного формату навчання, освітянам важливо гендерно толерантно й екологічно вибудовувати свою комунікацію з усіма учасниками освітнього процесу, враховуючи гендерний аспект й не створюючи напруження та стресових станів. Створення відповідної корпоративної культури гендерної рівності позиціонує заклад освіти не лише на внутрішньому рівні, але й показує відношення до гендерних проблем для всіх стейкхолдерів; доступу до навчання і до керівних посад закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

У Розпорядженні КМУ «Про схвалення Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року та затвердження операційного плану з її реалізації на 2022-2024 роки», цікавою для нашої розвідки є оперативна ціль 3.3. Забезпечення рівного доступу дівчат і хлопців, жінок і чоловіків до освіти та професійного навчання, завданням для реалізації якої є «забезпечення інтеграції гендерних підходів до планування, реалізації та моніторингу державної політики у сфері освіти, зокрема, включення гендерної складової до стандартів вищої, *професійної (професійно-технічної) освіти* за всіма спеціальностями, а також базової середньої освіти; формування культури гендерної рівності серед представників академічної спільноти, зокрема шляхом *навчання педагогічних працівників*; забезпечення недопущення видання освітньої літератури та підручників з дискримінаційним змістом шляхом створення системи гендерної експертизи *всього освітнього контенту*» [5].

Наразі в Україні діє низка законодавчих актів з напрямку гендерної рівності в освіті, враховувати які необхідно під час підготовки майбутніх педагогів професійного навчання в закладах вищої педагогічної освіти України.

Список використаної літератури

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок: Конвенція від 18.12.1979 р. Дата оновлення: 06.10.1999. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207.
2. Оксамина С. Гендерні відмінності у сфері зайнятості, освіти і навчання в Україні в контексті Угоди про асоціацію. Український центр європейської політики, 2020. 33 с. URL: http://ucep.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/Doslid_01_2021_WEB_NEW_2.pdf

3. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 06.09.2012р. №5207-VI. Дата оновлення: 30.05.2014. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17/>
4. Про затвердження Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.10.2020р. №1544-р. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1544-2020->
5. Про схвалення Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року та затвердження операційного плану з її реалізації на 2022-2024 роки. Розпорядження КМУ від 12 серпня 2022р. №752-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-2022-%D1%>

Розлач Анатолій Васильович,
*викладач загальноосвітньої підготовки
Криворізького професійного гірничо-
технологічного ліцею*

РОЗВИТОК ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ У ЗП(ПТ)О

Ми всі є свідками того, що світ стрімко змінюється і рухається у напрямі інформаційно-цілісного світового простору. Це закономірний процес, оскільки чим різноманітніша система, тим більша інформаційна єдність повинна існувати між її компонентами для забезпечення цілісного функціонування системи вищого порядку [3, с.7].

Основна увага приділяється формуванню фахової компетентності, тобто ґрунтовному оволодінню знаннями, уміннями, навичками, ставленнями, необхідними в конкретній сфері діяльності.

Методологічною основою розробки сучасної освітньої стратегії є саме компетентнісний підхід, проблемам упровадження якого присвячено чимало вітчизняних та зарубіжних наукових досліджень (Б. Авво, А. Бермус, А. Вербицький, О. Гейна, І. Зимня, О.Локшина, Л. Морська, О.Овчарук, В. Петрук, О. Савченко, О. Субетто, С. Трубачева, А.Хуторський та ін.). Так, теоретичні питання фахової підготовки майбутніх економістів розглядають І. Драч, І. Зайцева, С. Кубицький, О. Михайлов та ін. Проблеми формування професійної компетентності фахівців економічного профілю висвітлюють у своїх працях О.Бабаян, Н. Баловсяк, О. Гончарова, І.Демура, Л. Дибкова, Є. Іванченко, Т. Коваль, Н.Кошелева, М. Левочко, В. Локшин, І. Носач, О. Олефір, І. Полещук, О. Романовський, Н.Уйсімбаєва та ін.

Наразі під «професійною компетентністю» розуміють «інтегральну характеристику особистості, що визначає здатність вирішувати професійні проблеми й типові професійні завдання, що виникають у реальних ситуаціях професійної діяльності, з використанням знань, професійного й життєвого досвіду, цінностей і нахилів» [2, с.318].

Професійна компетентність як одна зі складових ділової компетентності сучасного економіста (за В. Заутером) являє собою «спроможність до реалізації спеціалістом усіх компонентів професійної діяльності завдяки своїм знанням, навичкам, умінням, здібностям і психічним властивостям» [1, с. 206].

Екологічна ситуація, що склалася у світі, наполегливо вимагає швидкої перебудови мислення людства і кожної конкретної людини, формування екологічної компетентності та споживчої культури. Національна доктрина розвитку освіти у ХХІ столітті розглядає проблему екологічного виховання як одну з ключових у системі освіти. У сучасних соціально-

економічних умовах швидко змінюється суспільне життя, що передбачає постійне й неперервне вдосконалення системи освіти та її складових, принципів і парадигм.

Біологічні помилки починають формуватися в початковій школі. Зокрема, на уроках природознавства учням розповідають химерні речі, які, треба сказати, написані в підручниках та науково-популярній дитячій літературі. Наводжу приклади: *Гриби – це представники Царства Рослини (треба – Царства Гриби).*

Ланцюги живлення починаються з хижаків: *лисиця – заєць – капуста (правильно навпаки: капуста – заєць – лисиця).*

Рослини дихають вуглекислим газом або з вуглекислого газу рослини утворюють кисень у процесі фотосинтезу (правильно – рослини дихають киснем, який утворюють з води).

Рослини вдень дихають вуглекислим газом, а вночі киснем (насправді рослини дихають цілодобово киснем).

Такі хибні уявлення доводиться виправляти під час викладання біології. Під час роботи нами застосовано такі прийоми: елементи ейдетики (царства живої природи – наші пальці); мультфільми, де показано ланцюги живлення, наприклад, про конюшину, джмеля, який її не запилів через мишей, яких не з'їв кіт, та корову, що в результаті не дала молока; рольові ігри «Фотосинтез», «Дихання» тощо.

Варто зазначити, що формування професійної компетентності майбутніх фахівців на уроках біології та екології залежить від розвитку професійно важливих якостей особистості. Це:

1) професійна самостійність – здатність виконувати вимоги, що висуває професія, вміння планувати, організовувати, регулювати й контролювати свою діяльність, проявляти ініціативу;

2) професійна мобільність – здатність до прийняття швидких раціональних рішень, готовність до мінливості ситуацій;

3) комунікативність – відображає спрямованість особистості на спілкування, толерантність, зацікавленість у людях;

4) відповідальність за свої рішення та результати своєї діяльності;

5) здоров'я як основа збереження й розвитку психічних та фізіологічних функцій, оптимальна працеспроможність і соціальна активність [1, ст.205].

Отже, професійна компетентність є інтегративним комплексним поняттям, яке являє собою єдність знань, умінь і навичок, цінностей та особливостей особистості.

Керуючись цим сформованим комплексом, спеціаліст визначає цілі своєї професійної діяльності і здатен виконувати соціально-професійні обов'язки.

Список використаної літератури

1. Ковальська Н. А. Формування професійної та комунікативної компетентності майбутніх фахівців. Матеріали VI Міжнародної науково-методичної конференції, 8–9 жовтня 2015 р. Одеса: ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2015. С. 205– 207.
2. Орбан-Лембрик Л. Е. Детермінанти соціально-психологічної компетентності. Вісн. Прикарпат. ун-ту. Педагогіка. 2005. Вип. XIII–XIV. С. 314–322.
3. Степанюк А. В. Формування цілісних знань школярів про живу природу: монографія. Вид. 2-ге, переробл. й доповн. Тернопіль: Вектор, 2012. 228 с.

Романов Леонід Анатолійович,
доцент кафедри професійної і вищої освіти
Центрального інституту післядипломної
освіти ДЗВО «Університет менеджменту
освіти» НАПН України, кандидат
педагогічних наук

СТВОРЕННЯ СУЧАСНОГО ВІЗУАЛЬНОГО КОНТЕНТУ ДЛЯ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ СЛУХАЧІВ КУРСІВ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Сьогодні ефективність візуалізації навчального матеріалу не викликає сумнівів, оскільки більшості здобувачів освіти значно легше сприймати нову інформацію завдяки яскравим інтерактивним матеріалам. Тому цілком закономірно, що інтерактивність та візуалізація стали невід'ємною частиною сучасного освітнього процесу, зокрема й процесу підвищення кваліфікації.

Актуальними для викладачів курсів підвищення кваліфікації є питання щодо підтримки уваги слухачів в умовах дистанційного навчання та використання сучасних онлайн-сервісів для створення наочних матеріалів.

Унаочнення інформації має багато переваг, серед яких інтенсифікація навчання (допомагає коротко передати значні обсяги інформації); використання об'єктивних можливостей зорового сприйняття людини; активізація навчально-пізнавальної діяльності та її афективної сфери (дозволяє зацікавити здобувачів освіти та мотивувати їх до навчання); концентрація уваги на навчальному матеріалі, а також на найголовніших моментах; розвиток креативного, критичного мислення, медіаграмотності, асоціативних навичок; урізноманітнення навчального процесу, орієнтація на інтереси конкретного здобувача освіти.

Інформатизація різних сфер життєдіяльності людей привела до якісних змін у використанні аудіо- і відеотехніки за допомогою мультимедійних технологій, що застосовуються нині не лише в навчальному процесі, а й під час організації наукових конференцій, презентацій, виставок тощо.

Сьогодні мультимедіа-технології – один із перспективних напрямів у інформатизації навчального процесу. Мультимедіа- та гіпермедіа-технології інтегрують у собі потужні розподілені освітні ресурси, що здатні забезпечити середовище для формування та розвитку ключових компетентностей, до яких відносяться в першу чергу інформаційна й комунікативна. Мультимедіа- та телекомунікаційні технології відкривають принципово нові методичні підходи до організації освітнього процесу.

Мультимедіа – це система комплексної взаємодії візуальних і аудіоефектів під управлінням інтерактивного програмного забезпечення з використанням сучасних технічних і програмних засобів, які об'єднують текст, звук, графіку, фото, відео тощо в одному цифровому відтворенні. Гіпермедіа – це комп'ютерні файли, що зв'язані за допомогою гіпертекстових посилань для переміщення між мультимедійними об'єктами [1, с. 27].

Оволодіння мультимедійними засобами навчання дозволяє:

- забезпечити повноту й точність інформації, що презентується, про явища, процеси й об'єкти матеріального світу;
- збільшити наочність навчального матеріалу і, як наслідок цього, зробити доступним для слухачів такий навчальний матеріал, що за звичайних способів викладання є малодоступним;
- інтенсифікувати й підвищити ефективність навчального процесу засобами комп'ютерного навчання і контролю;
- підвищити інтерес здобувачів освіти до вивчення навчального матеріалу й активізувати їхню пізнавальну діяльність;
- стимулювати самостійну роботу слухачів щодо засвоєння навчального матеріалу;
- сприяти оволодінню сучасними педагогічними технологіями.

На етапі підготовки до онлайн-занять із застосуванням мультимедійних технологій викладачу важливо проаналізувати можливості різних платформ та сервісів. Так найпопулярнішим у світі сервісом для проведення відеоконференцій є Zoom [2, с. 20]. Його безкоштовна версія має дещо обмежений функціонал, якого, утім, цілком вистачає для

ефективної роботи та навчання. Значною перевагою Zoom є можливість запису конференції, здійснення онлайн-трансляції в YouTube чи Facebook. З досвіду викладання у Центральному інституті післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» зазначимо, що великий арсенал можливостей надає доступна безкоштовна платформа BigBlueButton, яка має детальну довідкову систему з налаштування і використання сервісу не перестає розвиватися.

Широкі можливості для візуалізації навчання надають сьогодні соціальні мережі, зокрема Фейсбук, Пінтерест, ВікіВікі. З точки зору застосування відеоконтенту найпопулярнішим є Ютуб. Це дійсно унікальний відеохостинг, де користувачі мають змогу слухати музику, переглядати тематичні відеоролики. Це безкоштовна платформа для самоосвіти, проведення онлайн-занять, яка дозволяє знаходити, переглядати та зберігати аудіо-та відеофайли, формувати плейлисти, тематичні колекції відео, презентації.

У 2020 році найпопулярнішим застосунком за кількістю завантажень у світі стала молодіжна платформа ТікТок. Переважна більшість її аудиторії – користувачі віком від 10 до 29 років. Основний контент ТікТок, на відміну від інших соціальних мереж, – це короткі тематичні відеоролики-тіктоки. Для того, щоб створити якісний контент, не потрібні спеціальні навички – монтувати, обрізати, пришвидшувати, уповільняти, додавати ефекти та музику можна безпосередньо у самому додатку. У ТікТок популярні танцювальні флешмоби, а також челенджі, в яких користувачі публікують відео зі схожою тематикою. Наприклад, діляться лайфхаками, демонструють власні вміння, розповідають про книги, які читають, тощо. Отже, формат коротких відео цілком підходить не лише для розважального, а й для освітнього контенту. На відміну від інших соцмереж, стрічка кожного користувача формується автоматично. За допомогою спеціальних алгоритмів ТікТок відстежує, які відео подобаються кожному окремому користувачу, і відповідно до цього налаштовує показ рекомендацій.

Однак для налаштування персоналізації потрібен час. Кожному новому користувачу в рекомендованих показуються лише вірусні розважальні відео від популярних авторів. На платформі «Всеосвіта» знаходимо корисні рекомендації щодо налаштування мережі для автоматичного показу лише корисного цікавого контенту [4].

Розглянемо також такий мережевий соціальний ресурс, як віртуальна інтерактивна дошка (онлайн-дошка, електронна дошка, стіна, whiteboard-проект). Він призначений для організації спільної роботи зі створення й редагування зображень і документів, спілкування в реальному часі. Це корисний інструмент для навчання, завдяки якому можливе поєднання тексту, зображення, відео- й аудіоматеріалу на одному майданчику. Електронні дошки або стіни з'явилися 2006–2007 рр. і нині ще популярні серед педагогів. На сьогодні в мережі Інтернет створено значну кількість веб-ресурсів віртуальних інтерактивних дошок. Відповідно до особливостей користування в освітньому процесі, їх умовно можна розподілити на 4 групи:

1. дошки для створення інтерактивних плакатів, шкільних газет;
2. дошки для малювання;
3. дошки для зберігання нотаток;
4. дошки для організації сумісної роботи із різноманітним контентом із можливістю спільного його редагування.

Для оволодіння слухачами КПК Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» процедурою застосування онлайн-дошок розроблено і впроваджено в освітній процес низку завдань [3, с. 47, 68–71].

На останнє зазначимо, що для кращого сприйняття інформації через екран варто дотримуватись певних принципів під час підготовки візуальних матеріалів. Отже, вони мають бути: оптимальними за об'ємом, цікавими для аудиторії, доступними для сприйняття, естетично оформленими, динамічними, різноманітними за формами.

Список використаної літератури

1. Гуржій А.М., Гуревич Р.С., Коношевський Л.Л., Коношевський О.Л. Мультимедійні технології та засоби навчання : навчальний посібник; за ред. академіка НАПН України Гуржія А. М. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2017. 556 с.
2. Лебідь Н., Бреус Ю. Онлайн-заняття для молоді: від старту до фінішу. Дніпро, 2021. 63 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/36458/1/N_Lebid_Y_Breus_IL_NNCKL.pdf
3. Романов Л. А. Методичні рекомендації з формування готовності майбутніх кваліфікованих робітників автотранспортної галузі до застосування інноваційних виробничих технологій. Київ : Наукова столиця, 2020. 72 с.
4. Як TikTok може стати корисним для навчання. URL: <https://vseosvita.ua/news/yak-tiktok-mozhe-staty-korysnym-dlia-navchannia-45522.html> (дата звернення 08.10.2022).

Романова Ганна Миколаївна,
*професор кафедри професійної і вищої освіти
Центрального інституту післядипломної
освіти ДЗВО «Університет менеджменту
освіти» НАПН України, доктор педагогічних
наук, професор*

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ВІДКРИТОЇ ОСВІТИ

В умовах воєнного стану наша країна набула статусу кандидата на членство в ЄС, що посилює актуалізацію принципів і показників формування суспільства знань, а також європейських професійних цінностей. Стратегія розвитку об'єднаної Європи спрямована на гармонійний розвиток трьох вершин так званого «трикутника знань» – освіти, досліджень та інновацій. Тісна взаємодія науково-дослідної та освітньої діяльності в університетах надає їм справді унікальної і вирішальної ролі у сучасному суспільстві знань.

Результати наукових досліджень і впровадження нових технологій є надійною та сучасною навчальною базою для створення освітніх програм підготовки не тільки студентів і аспірантів, а й на рівні післядипломної освіти. Сучасна післядипломна педагогічна освіта має базуватися на новітніх знаннях, дослідженнях і розробках, які дадуть можливість сформуванню наукомістку базу знань для теоретичної та практичної підготовки слухачів. Підготовлені за такими програмами слухачі зможуть успішно вирішувати питання впровадження і розвитку нових технологій на високому професійному рівні в будь-якій сфері діяльності, зокрема педагогічній. Виходячи з цього зростає роль закладів післядипломної педагогічної освіти у створенні і розвитку інноваційних педагогічних технологій.

Реалізація концепції «трикутника знань» ґрунтується на ідеї синергізму (synergy) чи «синергетичного ефекту» – спільної дії для досягнення спільної мети, що заснована на принципі, що ціле являє собою щось більше, ніж сума його частин [1, с. 113-114]. У цілому, синергетичні ефекти можна описати чотирма змінними: збільшення прибутку в грошовому вираженні, зниження оперативних витрат, зниження потреби в інвестиціях, прискорення змін. Таким чином саме синергізм «трикутника знань» дозволяє найбільш ефективно забезпечити взаємодію освіти, науки та інновацій, отримуючи ефективні результати у вигляді розвитку інноваційної інфраструктури, механізмів і моделей її реалізації, підвищення якості освітніх послуг, їх конкурентоздатності, максимізації продуктивності розробок і досліджень, їх комерціалізації, забезпечення додаткових надходжень (прибутку) від реалізації об'єктів

інтелектуальної власності (інтелектуальних продуктів) для університетів, освітніх і науково-дослідних установ, трансферу технологій тощо.

Надзвичайно важлива роль в цьому процесі належить університетам. В умовах відкритої освіти для цього при закладах вищої освіти можуть формуватися тимчасові творчі колективи із співробітників різних підрозділів не тільки самого університету, а й науково-дослідних і науково-технологічних центрів і технопарків [2, с. 184]. Водночас роль кафедри як базового структурного підрозділу залишається ключовою саме з огляду на можливості забезпечення синергетизму, що переконливо доводить аналіз досвіду діяльності кафедри професійної і вищої освіти ЦПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти».

Упровадження результатів наукових досліджень в освітній процес курсів підвищення кваліфікації для категорій слухачів, закріплених за кафедрою професійної і вищої освіти, знаходиться у постійному фокусі уваги науково-педагогічних працівників кафедри. Сьогодні це 17 освітньо-професійних програм і робочих навчальних планів. Системно впроваджуються результати досліджень, в яких викладачі брали участь на рівні міжнародних проєктів, НДР, всеукраїнських та регіональних педагогічних експериментів, дисертаційних досліджень науковців, докторантів та аспірантів кафедри.

Зокрема, проф. Л. Сергєвою та доц. В. Купрієвич у практиці викладання реалізуються результати проєкту за програмою «EU4Skills: кращі навички для сучасної України», що проводився Фінським консорціумом за підтримки МОН України за напрямом розвитку компетентностей та інновацій для керівників закладів освіти. Участь у розробленні проєктів розвитку закладів дозволило оновити зміст підвищення кваліфікації керівників і педагогічних працівників ЗП(ПТ)О такими питаннями, як розвиток компетентності персоналу закладу П(ПТ)О, екологізація П(ПТ)О, інноваційна співпраця закладу освіти та промисловості, розвиток закладу освіти як мотивуючого навчального середовища.

Мультиплікація досвіду на кафедрі відбувається завдяки проведенню внутрішньокафедральних науково-практичних семінарів. Зокрема, щодо розглянутого вище проєкту В. Купрієвич. проведено науково-практичний семінар «Педагогіка партнерства як основа особистісного та професійного розвитку учасників освітнього процесу».

Результати міжнародного проєкту за програмою Еразмус+ «Нові механізми управління на основі партнерства та стандартизації підготовки викладачів професійної освіти в Україні» (PAGOSTE), зокрема концептуальні засади розвитку системи підготовки викладачів професійної освіти на основі стандартизації та партнерства і рекомендації щодо розвитку партнерства у підготовці викладачів на національному рівні впроваджуються в освітній процес підвищення кваліфікації учасником проєкту в 2020–2021 рр. проф. Г. Романовою (оновлено зміст тематичних дискусій «Застосування особистісно орієнтованих педагогічних технологій у підготовці майбутніх фахівців», «Планування проєктного навчання», спецкурсу «Управління проєктним навчанням у закладах професійної освіти»; в ході науково-практичних конференцій для слухачів «Підготовка конкурентоздатних робітників у закладах професійної освіти: стан, проблеми та перспективи розвитку» здійснено відповідні доповіді).

Проф. Н. Муранова і доц. кафедри Л. Романов, як члени робочої групи українсько-австрійського проєкту від УМО «Цифровізація викладання» (наказ ректора УМО від 15.11.2021 року), здійснюють мультиплікацію його результатів в розрізі реалізації в освітньому процесі інноваційних методів і форм, сучасних інформаційних технологій. Окремі аспекти обговорено в ході проведеного Л. Романовим науково-практичного семінару «Створення сучасного візуального контенту для онлайн-навчання слухачів курсів підвищення кваліфікації».

В освітній процес курсів підвищення кваліфікації впроваджуються результати таких прикладних НДР:

1) «Наукові засади управління якістю вищої освіти в контексті чинного законодавства України» (РК0117U002379, 2017–2019 рр.; науковий керівник – проф. Л. Сергєва) – розроблено та впроваджено ряд спецкурсів («Європейський досвід розвитку системи освіти

дорослих»; «Системне управління розвитком коледжу (технікуму)»; «Аналітична діяльність керівника коледжу (технікуму)» та ін.);

2) «Трансформація професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах відкритого університету післядипломної освіти» (РК 0120U104637, 2020–2025 рр.; науковий керівник підтеми кафедри «Методична система професійного розвитку фахівців в умовах відкритої освіти» проф. Л. Сергеева), розроблено та впроваджено лекції, тематичні дискусії, спецкурси, освітньо-професійні програми, робочі програми змістових навчальних модулів (тем), методичні рекомендації «Професійний розвиток педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах відкритої освіти: освітня практика» [3].

У процес підвищення кваліфікації керівних і педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ПТ)О) впроваджуються результати експериментів всеукраїнського та регіонального рівнів, науковими керівниками і консультантами яких є викладачі кафедри.

Зокрема, за результатами експерименту всеукраїнського рівня «Управління розвитком закладів професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики» (*терміни проведення*: червень 2019 – грудень 2022 р., наказ МОН України №693 від 21.05.2019р. *науковий керівник*: проф. Л. Сергеева) у змісті посадово-функціонального модулю знайшли відображення методичні основи підготовки педагогів ЗП(ПТ)О до впровадження елементів педагогічної логістики (педагогічні умови ефективності системи управління розвитком закладів професійної освіти на засадах педагогічної логістики; методика проектування освітньо-логістичних систем управління розвитком ЗП(ПТ)О; організаційно-управлінські механізми педагогічної логістики ЗП(ПТ)О; логістична модель управління розвитком закладу професійної освіти; створення освітньо-логістичних бізнес-інкубаторів на базі ЗП(ПТ)О).

У науково-методичному супроводі освітнього процесу застосовуються підготовлені і опубліковані в ході виконання експерименту методичні рекомендації «Управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики» [4]. Результати експерименту оприлюднюються на міжнародних та всеукраїнських конференціях [5; 6; 7].

За результатами експерименту регіонального рівня «Формування м'яких навичок (softskills) майбутніх кваліфікованих робітників в освітньому середовищі закладу професійної (професійно-технічної) освіти» (*терміни проведення*: жовтень 2021 – грудень 2024 рр., *науковий керівник*: проф. Л. Сергеева) оновлено зміст підготовки керівників і педагогічних працівників ЗП(ПТ)О. Наприклад, до змісту тематичної дискусії «Праксеологічні засади управління розвитком освітнього закладу» модулю «Менеджмент і лідерство» включено педагогічну технологію формування м'яких навичок (softs kills) майбутніх кваліфікованих робітників в освітньому середовищі ЗП(ПТ)О.

Зміст зазначеної теми також оновлено питанням застосування технології професійної підготовки майбутніх фахівців електротехнічного профілю в навчально-практичних центрах закладів професійної (професійно-технічної) освіти, розробленої в ході експерименту регіонального рівня «Забезпечення якості підготовки майбутніх фахівців електротехнічного профілю у навчально-практичних центрах закладів професійної (професійно-технічної) освіти», об'єднаних в інноваційний віддалений кластер «Енергоімпульс» (*терміни проведення*: жовтень 2021 – грудень 2024 рр., *науковий керівник*: голова координаційної ради кластеру проф. Л.Сергеева).

Професорами і доцентами кафедри у контексті реалізації наукового потенціалу, забезпечення інноваційно-орієнтованого змісту курсів підвищення кваліфікації системно впроваджуються результати власних дисертаційних досліджень, доробку аспірантів і докторантів в освітній процес слухачів 10 категорій та 7 тематичних курсів.

З метою упровадження в освітню практику результатів наукових досліджень кафедрою професійної і вищої освіти розміщено матеріали на сайті ДЗВО «Університет менеджменту освіти» (<http://umo.edu.ua/institutes/cippo/struktura/kafedra-upor/materiaju>) та в електронному освітньому середовищі Центрального інституту післядипломної освіти (<http://dist.ues.net.ua/index.php/ua/libraries-ua/library-ua?view=viewcategory&category=30>).

Для оприлюднення результатів наукових досліджень науково-педагогічними працівниками кафедри також використовуються методичні видання обласних НМЦ ПТО, зокрема, «Методичний вісник професійно-технічної освіти Чернівецьчини» (<http://nmcpto.com.ua/vydavnycha-dijalnist>), в якому опубліковані розробки на допомогу слухачам курсів підвищення кваліфікації: «Праксеологічні засади управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти (конспект лекції для слухачів курсів підвищення кваліфікації)» (проф. Л.М. Сергєєва), «Управління проектним навчанням у закладах професійної освіти із застосуванням цифрових технологій» (проф. Г.М. Романова); «Дидактичні засади професійного розвитку педагогічних працівників закладів професійної освіти в умовах воєнного стану» (проф. Л.М. Петренко) та ін.

Індикатором успішного впровадження можна вважати безпосередню залученість слухачів курсів підвищення кваліфікації до участі в масових заходах кафедри, на яких здійснюється оприлюднення результатів наукової діяльності. Зокрема, вже в умовах воєнного стану загалом 17 груп слухачів взяли участь у заходах, де організатором чи співорганізатором є кафедра професійної і вищої освіти» (серії панорамних вебінарів «Джерело інновацій», «Softskills: практики формування в умовах воєнного стану» (квітень-травень 2022р.), Макарєнківські педагогічні читання «Феномен Антона Макаренка» (березень 2022), II Всеукраїнська науково-практична конференція «Розвиток педагогічної майстерності майбутнього педагога в умовах освітніх трансформацій» (квітень 2022)).

Важливим напрямом упровадження результатів наукових досліджень в освітній процес є підготовка і захист слухачами випускних робіт за консультування викладачів кафедри. Акцентуємо увагу на тому, що за науково-методичний супровід і високу відповідальність у процесі керівництва випускними (підсумковими) роботами за підсумками 2021 н.р. конкурсна комісія відзначила роботи, виконані під керівництвом проф. Л. Сергєєвої (3), проф. Л. Петренко (1), доц. В.О. Купрієвич (2).

Варто відзначити надходження від окремих слухачів і керівництва ЗП(ПТ)О подяк і рекомендацій щодо подальшого використання результатів наукової діяльності кафедри.

Слід зазначити, що кафедра вживає заходів із підвищення ефективності впровадження результатів НДР в освітній процес курсів підвищення кваліфікації для категорій слухачів, закріплених за кафедрою професійної і вищої освіти, про що, зокрема, свідчить неодноразове обговорення зазначених питань на засіданнях кафедри протягом 2021–2022 рр. Як наслідок, на сьогодні кафедра забезпечує таке впровадження у 17 ОПП і РНП у контексті оновлення змісту, форм, методів, освітніх технологій та науково-методичного забезпечення курсів підвищення кваліфікації 841 слухачів.

Отже, викладачі кафедри професійної освіти системно реалізують результати наукових досліджень, отримані в ході участі в міжнародних проєктах, НДР, експериментах різного рівня, в освітньому процесі підвищення кваліфікації, взаємодіють з партнерами-освітянами, впроваджуючи розроблені моделі, методики і технології. Таким чином реалізується трикутник знань і забезпечуються синергетичні ефекти на рівні кафедри.

Список використаної літератури

1. Бутурлакiна Т.О. Реалiзацiя «трикутника знань» як стратегiя розвитку європейської освіти. Мiжнародний науковий вiсник: збiрник наукових статей за матерiалами ХХVІІ Мiжнародної науково-практичної конференцiї, Ужгород – Будапешт, 26-29 листопада

- 2013 року /ред. кол. В.І. Смоланка (голова), І.В. Артёмов та ін. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2014. Вип. 8(27). С. 109–118.
2. Данчук В.Д., Ляковський В.П., Ткаченко В.А. Трикутник знань – рушійна сила інноваційного розвитку. *Вісник Національного транспортного університету*. 2015. № 31. С. 183–188. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vntu_2015_31_25
 3. Професійний розвиток педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах відкритої освіти: освітні практики: метод. реком. / авт. кол.: Л.М. Петренко, Л.Ю. Султанова, П.С. Олешко, В.О. Купрієвич та ін. / за наук. ред. Л.М. Петренко. Луцьк: Волиньполіграф, 2021. 92с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/725123/>
 4. Сергеева Л.М., Микитюк С.М. Управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики: методичні рекомендації. Чернівці. «Букрек», 2022. 56 с.
 5. Сергеева Л.М., Муранова Н.П. Логістика безперервного професійного розвитку майстра виробничого навчання. Підготовка майстра виробничого навчання, викладача професійного навчання до впровадження в освітній процес інноваційних технологій : матеріали V Всеукраїнського науково-методичного семінару (5 листопада 2021 р.) / Глухівський НПУ ім. О. Довженка. Глухів, 2021. 336 с. С. 42–44.
 6. Сергеева Л., Кінах Н. Впровадження концепцій педагогічної логістики в освітній процес закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Професійний розвиток фахівців в умовах цифровізації суспільства: сучасні тренди: наук.-практ. конф. з міжнар. участю : Матеріали конф. /наук. ред. О. М. Спирін, О. А. Остряньська. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2021. 279 с. С. 81–88.
 7. Сергеева Л.М., Микитюк С.М., Кінах Н.В. Обґрунтування можливості проектування освітньо-логістичних систем в освітній процес ПТНЗ. Методичний вісник професійно-технічної освіти Чернівецької області. Випуск 1. Чернівці. 2021. С.10–15.

Руснак Тетяна Ананіївна,
*спеціаліст вищої категорії, старший
викладач, ДПТНЗ «Чернівецький професійний
ліцей сфери послуг»*

ЛОГІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИФРОВОГО ПОТОКУ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА СУЧАСНОГО ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ТА ВІЙНИ

Останнім часом логісти дуже зацікавилися дослідженням сфери освітніх послуг в Україні. Насправді, це логічно, адже у період з 2006 по 2010 роки українська освіта розпочала впровадження інтеграції в європейський та світовий освітній простір, відбувалося підвищення якості освітніх послуг та якості освіти, забезпечення рівного доступу до здобуття якісної освіти громадянами України, встановлення соціального статусу та захисту учасників навчально-виховного процесу [4].

Дана стратегія може досягнути успіху лише за виконання умови ефективної структури управління самою професійно – технічною системою освіти, правильної координації функціонування всіх структурних елементів механізму професійно – технічної освітньої діяльності, поєднання структурних ланок, пошуку оптимального співвідношення між централізацією та децентралізацією функцій влади. Останні відносно сфери освіти можна структурувати таким чином [3]:

1) визначення стратегії розвитку професійно – технічної освіти, детальна розробка національного освітнього законодавства, моніторинг та оцінка його втілення в практичну діяльність;

2) управління професійно – технічною системою освіти, забезпечення наявності адекватної кількості закладів, підручників, викладачів, майстрів виробничого навчання;

3) забезпечення реального фінансування професійно – технічної освіти в тих обсягах, що об'єктивно необхідні для будь-якого типу чи рівня освіти.

Виконанню цих завдань може допомогти логістика, як наука і практика про оптимізацію потокових явищ господарських систем різного рівня.

Зокрема це конкретно може взяти на себе такий новітній напрямок логістики, як логістика освітніх послуг, яка розглядається як складова логістики послуг. Теоретичні підстави останньої розробляються в Україні – авторами Ситнік Г.В., Ситнік А.А. При цьому нами враховується і світовий доробок з цієї проблеми [1].

Логістика освітнього середовища повинна забезпечувати ряд послуг, зокрема: прогнозування обсягу послуг, найм персоналу, розклад роботи персоналу, рух інформації, управління потужностями сервісного устаткування, зберігання інформації, взаємодія з клієнтами, планування сервісної мережі комунікацій, контроль мереж і комунікацій, надання інформації про послуги, мережеве адміністрування.

Логістичне забезпечення цифрового потоку освітнього середовища або логістика освітнього середовища є одним з галузевих напрямів ефективної організації економічних зв'язків закладів професійно-технічної освіти і закладів вищої освіти та безпосередньо роботодавців на підставі оптимізації логістичних потоків. Її завданням є ефективна організація та управління логістичними потоками, що з'єднують професійно-технічні навчальні заклади з зовнішніми партнерами (зокрема з роботодавцями).

Слід зазначити, вся логістика галузей сфери послуг освітнього середовища є поки що великою та в цілому не висвітленою проблемою. Те саме стосується суспільних аспектів логістики послуг, публікацій, які практично відсутні.

Висновок. Логістика освітнього простору професійно-технічної освіти належить до новітнього напрямку логістичної теорії та практики. Вона лише формується і розвивається.

Список використаної літератури

1. Заблоцька Р.О. Світовий ринок послуг. К.: Знання України, 2004. 280 с.
2. Смирнов І.Г. Логістика: просторово-територіальний вимір. К.: Обрії, 2004. 335 с.
3. Коpecь Г.Р. Розвиток логістики туризму в сучасних умовах господарювання України//Маркетинг і логістика в системі менеджменту: Тези доповідей VI Міжн. наук.-практ. конф. – Львів: Вид-во НУ Львівська політехніка, 2006. с. 149–150.
4. Основы логістики / Под ред. Л.Б. Миротина, В.Н. Сергеева. М.: ИНФРА М, 2001. 200 с.
5. Сытник Г.В., Сытник А.А. Сущность и предпосылка развития финансовой логистики Логистика. Проблемы и решения. 2006. №1. с. 70–76.
6. Шпарага Т.І. Проблеми інтеграції України до світового ринку освітніх послуг// Проблеми розвитку прикордонних територій та їх участі в інтеграційних процесах: Матеріали III Міжн. наук.-практ. конф. Луцьк, 2006. С. 71–76.

Рябець Сергій Іванович,

доцент кафедри технологічної та професійної освіти Центральноукраїнського державного педагогічного Університету імені Володимира Винниченка кандидат технічних наук, доцент
Щирбул Олександр Миколайович,

старший викладач кафедри технологічної та професійної освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, кандидат педагогічних наук

ТЕХНІЧНА ТВОРЧИСТЬ СТУДЕНТІВ У ТЕХНОЛОГІЯХ ТА МАТЕРІАЛОЗНАВСТВІ

В умовах інтеграції України в європейський освітній простір розвиток творчості як учнів, так і студентів є важливим завданням сучасної освіти.

Адже, впровадження нових виробничих технологій, комп'ютеризація, інформатизація суспільства, швидкий розвиток інновацій в різних галузях людської діяльності вимагає від випускників вищих навчальних закладів сучасних знань, умінь швидко та ефективно опанувати нові технології, умінь критично мислити, аналізувати, узагальнювати, розв'язувати проблеми різного рівня складності, самостійно здобувати нові знання. Тобто, щоб бути висококваліфікованим, конкурентним фахівцем в наш час кожна особистість повинна мати розвинені як загальні, так і спеціальні творчі здібності, а зміст підготовки студентів повинен бути спрямований на вирішення завдань їхнього творчого розвитку.

Вагомий внесок у розвиток проблем творчості й творчої діяльності зробили багато науковці. Враховуючи багатогранність зазначеної проблеми, питання творчості розглядалися з різних поглядів, а саме: психологічні аспекти знайшли своє розкриття в працях А.В. Антонова, Г.Я. Буша, Л.С. Виготського А.Н. Лука, Я.О. Пономарьова та ін., проблеми формування здібностей та їхньої діагностики досліджували В.І. Андреев, Т.І. Артем'єва, Д.Б. Богоявленська, О.М. Матюшкін, Б.М. Теплов та ін., питаннями психології технічної творчості займалися Т.В.Кудрявцев, В.О. Моляко та ін., безпосередньо технічна творчість була предметом вивчення В.І. Амелькіна, І.І. Бака, М.А. Віднічука, В.Я. Горського, А.А. Давиденка, М.С. Корця, А.С.Линди, А.М. Плутка В.К. Сидоренка, Ю.С. Столярова, М.П. Турова, Д.О. Тхоржевського, О.В. Чуса та ін.

Аналіз наукових праць зазначених авторів дає можливість стверджувати, що формування та розвиток творчих здібностей студентів може відбуватися в різних видах діяльності: «...розв'язання технічних задач, моделювання, макетування, удосконалення засобів навчання, створення різних технічних пристроїв» [3, с. 28]. Також розвиток комп'ютерної техніки, різного програмного забезпечення створює сприятливі умови для модернізації змісту сучасної технічної творчості, яка може реалізуватися в галузі робототехнічних пристроїв, використанні комп'ютерної техніки для моделювання технічних об'єктів, розробки технічної документації та ін.

Важливою умовою, на наш погляд, для розвитку творчості студентів є логічно побудований зміст їхньої фахової підготовки, котрий має забезпечувати цілісне формування нових знань, формування умінь до перенесення досвіду, тобто здатність бачити аналогії, використовувати набуті знання при вивченні однієї дисципліни до розв'язання різних завдань з інших дисциплін [1].

Проаналізуємо зміст підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій з погляду можливості розвитку їхніх творчих технічних здібностей. Зокрема, студенти повинні опанувати наступні дисципліни технічного спрямування: креслення, інженерна та комп'ютерна графіка, електротехніка із практикумом електромонтажних робіт, основи техніки й технологій, матеріалознавство та технології виробництва конструкційних матеріалів, основні процеси обробки матеріалів, технологічні практикуми, технічна творчість та ін.

Наприклад, при вивченні електротехніки та проходженні практикуму з електротехнічних робіт, майбутні педагоги навчаються проводити вимірювання електротехнічних величин, працювати з електротехнічними схемами, монтажними матеріалами, інструментами та ін. Отже,

ця дисципліна сприяє формуванню в студентів умінь аналізувати, оцінювати, робити висновки, розв'язувати суперечності між конкретним технічним пристроєм та його схематичним зображенням (читання електричних схем), тобто вироблення умінь швидко знаходити відповідність між певними елементами електричних пристроїв та їхнім схематичним зображенням.

Вивчення креслення та комп'ютерної графіки також сприяє формуванню й розвитку особистісних здібностей студентів, виробленню умінь бачити об'єкт цілісно на основі графічного зображення його елементів (цілісність сприйняття).

Чи не найважливіша серед інших інженерна дисципліна «Матеріалознавство та технології виробництва конструкційних матеріалів» спрямована на формування та розвиток у студентів наукових знань і вмінь, необхідних і достатніх для розуміння явищ і процесів, які відбуваються у природі, техніці, знання властивостей матеріалів та вміння застосовувати ці знання до розв'язування завдань підбору заготовок під майбутні вироби у стандартних та нестандартних ситуаціях.

Тобто при вивченні цієї дисципліни є елементи творчого підходу, оскільки практичні завдання для студентів спрямовані на розв'язання пізнавальних протиріччя, які виникають між минулим досвідом і новим способом дії.

Важливим елементом змісту підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій є вивчення технологічних практикумів (деревообробка, металообробка тощо). Саме ці дисципліни сприяють формуванню практичних умінь і навичок студентів з технологій та використанню набутих раніше знань з інших дисциплін.

При виготовленні виробів з використанням методу проєктно-технологічної діяльності [2] студенти навчаються аналізувати, порівнювати, робити узагальнення, проводити корекцію, планувати свою наступну діяльність, здійснювати підбір матеріалів та інструментів, визначати найбільш доцільну технологію виготовлення обраної конструкції, виконувати економічні розрахунки, проводити самоаналіз, тобто технологічні практикуми максимально сприяють розвитку різних технічних здібностей студентів.

Фахова підготовка майбутніх учителів трудового навчання й технологій передбачає вивчення дисципліни «Технічна творчість» основним завданням якої є набуття студентами теоретичних знань про творчість і творчі процеси, про методи пошуку розв'язків технічних завдань, про принципи та прийоми розв'язання технічних протиріч. Реалізація цього завдання відбувається через ознайомлення із методами активізації творчості, вивчення різних прийомів подолання технічних протиріч, розв'язання творчих технічних задач, практичної діяльності з розробки та виготовлення технічних об'єктів. При вивченні зазначеної дисципліни у студентів формується цілий комплекс здібностей, котрий приє технічній творчості: вміння генерувати нові ідеї, умінь аналізувати і критично оцінювати результати діяльності, бачити аналогії та використовувати їх в практичній діяльності, вміння переносити досвід, здатність до доопрацювання та ін.

Таким чином, вивчення різних дисциплін в процесі фахової підготовки майбутніх учителів трудового навчання й технологій створює умови для цілісного сприйняття знань, розвитку технічних здібностей студентів, формування потенціалу до творчих дій.

Список використаної літератури

1. Крамаренко Н.М., Рябець С.І. Про один з підходів визначення міжпредметних зв'язків як засобу формування у студентів компетентності в галузі природничих наук, техніці і технологіях. *Педагогічна освіта: теорія і практика*: Збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України. Київ: Міленіум, 2021. Вип.30 (1-2021). С. 251–261.
2. Коберник О.М. Проєктна діяльність як ефективна технологія громадянського виховання учнів. *Перспективи та інновації науки*. 2022. Вип. 3(8). С.109–118.

3. Щирбул О.М. Технічна творчість з методикою викладання: навчально-методичний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2008. 120 с.

Снежко Людмила Олексіївна,
директор ДЗП(ПТ)О «Кропивницький професійний ліцей сфери послуг і торгівлі»
Соколенко Наталія Миколаївна,
викладач загальноосвітніх дисциплін ДЗП(ПТ)О «Кропивницький професійний ліцей сфери послуг і торгівлі»

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК АКТИВНОГО НАВЧАННЯ ТА ПРОГРАМУВАННЯ ЗАСОБАМИ ПРОЄКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Сучасний учень, маючи кліпове мислення, звик до швидкої, легкої в отримванні і вичерпної інформації, яку можна почерпнути з всесвітньої мережі. Та для створення якісного навчального продукту необхідне ґрунтовне, глибоке дослідження, яке передбачає виконання певної послідовності дій, тобто мати навички програмування. Завданням сучасного педагога є створення таких логістичних потоків, які б забезпечили виготовлення якісного педагогічного продукту високого рівня. Під терміном «педагогічна логістика» розуміють галузь педагогіки, що розкриває тактику урахування взаємодії ресурсів і реалізації моделей управління, спрямовану на оптимізацію та підвищення ефективності навчально-виховного процесу [1, с.12].

На нашу думку, навички активного навчання та програмування, шляхом впровадження елементів педагогічної логістики, ефективно розвиває проєктна технологія, яка забезпечує активну участь учнів у навчально-пізнавальній і науково-пошуковій діяльності. Працюючи над проєктом індивідуально, в парах або в підгрупах учень програмує, проєктує і виконує пізнавальні та практичні завдання, в результаті чого отримується конкретний творчий продукт.

Процес учнівського пошуку є головним елементом цієї технології, починаючи від моделювання тренувальних умінь, постановки навчальної проблеми та її дослідження, до конструювання й визначення оптимальних шляхів її розв'язання у вигляді проєкту.

Ефективними методами активізації пізнавального інтересу учнів в ході роботи над проєктом є: «Обмін завданнями», «Передавання тем», «Коло ідей», «Обговорення проблем», «Мозковий штурм», «Броунівський рух» тощо.

Проєктна технологія широко впроваджується викладачами КПЛСПіТ, оскільки дозволяє, шляхом створення логістичного потоку вдало дібраних методів і прийомів, що відповідають певному етапу роботи, включати учнів в активне навчання.

Так, у межах Всеукраїнського конкурсу «Літературна візитка краю» учнями ліцею було реалізовано творчо-інформаційний довгостроковий проєкт зі створення веб-сайту присвяченого письменнику-земляку Іванові Карпенку-Карому. Кураторами стали викладачі української мови та літератури.

Основними етапами проєктної технології в навчальному процесі за О.М. Тадеуш є: організаційно-орієнтовний, технологічно-реалізаційний, результативно-узагальнюючий та презентативно-творчий [3, с. 144].

На організаційно-орієнтовному етапі поданого проєкту активізація роботи відбувалася завдяки стратегії активного навчання та програмування:

- створено ініціативні групи, які самостійно обрали напрямки: дослідницький, пошуковий, творчий, технічний тощо, таким чином кожен учень зміг реалізувати себе в активному навчанні у максимально комфортних, здоров'язберезливих умовах;
- здійснено вибір об'єкту дослідження шляхом методу «Коло ідей»;
- проведено збір необхідної початкової інформації (чим цікавий письменник і чому саме обрано його);
- створено модель кінцевого результату.

Під час технологічно-реалізаційного етапу робота проводилася за напрямками:

- взаємодія з компетентними спеціалістами: працівниками літературно-меморіального музею Івана Карпенка-Карого, літературознавцем Центральноукраїнського педагогічного університету ім. Винниченка, з метою ґрунтовного вивчення біографії та творчості письменника; проведено моніторинг постановки п'єс Академічного театру ім. Кропивницького; організовано пошук свідчень, що містяться у друкованих виданнях, архівах, Інтернеті тощо;
- обробка та цифровізація зібраних матеріалів, формування розділів;
- опрацювання творів письменника, запис поезій, постановка уривків п'єс, створення рубрики «Для кмітливих» – квести, опитування, меми.

На результативно-узагальнюючому етапі відбулася:

- оцінка якості проекту: групове обговорення методами «Мозкова атака», «Круглий стіл»;
- подання результатів через демонстрацію власного веб-сайту письменника-земляка на сторінці КПЛСПіТ, він є у вільному доступі як для учнів, так і для жителів міста.

Роботу надіслано організаторам Всеукраїнського конкурсу «Літературна візитка краю», за цікаву організацію сайту проєкт відзначено дипломом, саме цим було успішно реалізовано презентативно-творчий етап.

Ще одним цікавим довготривалим дослідницьким проєктом є «Софія Київська в радянські часи» з історії України, що реалізовувався у межах міжнародного проєкту. Учнями було досліджено, які методи та способи використовувались радянською владою для винищення релігії та церкви, яким чином окремим людям вдавалося зберігати свою релігійність та відстоювати власне право на свободу віросповідання. Проєкт було відзначено дипломом.

Красзнавчий інформаційно-дослідницький проєкт «Двері у минуле», розкриває історію архітектури міста ХІХ століття, його метою було заохочення до туризму в Кропивницькому та збереження культурної спадщини міста. Проєкт представлено в рамках обласного тренінгу «Skills lab успішна кар'єра».

В професійно-технічній освіті важливою є компонента, яка ілюструє зв'язок загальноосвітніх наук з професією. Так, короткотривалий, дослідницько-прикладний навчальний проєкт з географії «У світі цікавої кави», організований для спеціальності «Перукар», знайомив учнів з етимологією, історією походження, географією кави. А також учасники проєкту навчилися виготовленню скрабів для догляду за шкірою рук та застосували технологію фарбування волосся кавовою сумішшю. Інший цікавий прикладний проєкт «Дайте мені точку опори і я зрушу Землю!» з фізики організовано для груп спеціальності «Кухар». Під час його реалізації було зібрано та систематизовано матеріал про історію простих механізмів, важелі в будівництві, побуті, біології, літературі, професії. Результатом роботи став навчальний кінофільм «Прості механізми на кухні».

STEM-навчання – перспективний напрям сучасної освіти, в майбутньому кількість STEM-професій значно зростатиме. STEM-проєкт – це спосіб досягнення цілі шляхом детальної розробки проблеми, що завершується реальним практичним результатом [3, с.7]. Прикладом впровадження освітніх STEM-принципів в ліцеї є проєкт «Оптимальний спосіб реалізації продовольчих товарів» для учнів, що здобувають професію «Продавець продовольчих товарів» з предмета «Інформатика». Метою проєкту було дослідити, методом статистичного аналізу опитувань споживачів, рентабельність каналів збуту продукції. В результаті учнями було

оформлено інформацію про обраний продовольчий продукт, створено презентації про асортимент продовольчого товару, розроблено інфографіку тощо. Зібрані відомості об'єднано в один сайт, який містить повну інформацію про основні групи продовольчих товарів.

Викладачами ліцею зазначалося, що активне впровадження проєктної технології в навчальному процесі призвело до значного зростання рівня сформованості навички активного навчання та програмування в учнів.

Отже можна зробити висновок, що технологія проєктного навчання надзвичайно ефективна в професійній освіті оскільки, правильно організовані логістичні потоки, надають кожному учневі можливість реальної активної навчальної діяльності, в якій він може не тільки розкрити свою індивідуальність, а і збагатити її.

Список використаної літератури

1. Мельник Ю. Б. Сутність і взаємозв'язок понять «освітня логістика», «педагогічна логістика», «навчальна логістика» [Електронний ресурс]. Актуальні питання освіти і науки. 2017. URL: https://www.researchgate.net/publication/339596686_Sutnist_i_vzaemozv'azok_ponat_osvitna_logistika_pedagogicna_logistika_ta_navcalna_logistika.
2. Патрикеева О., Горбенко С., Лозова О. Проєктна діяльність як основа упровадження STEM-освіти [Електронний ресурс]. Збірник матеріалів «STEM – світ інноваційних можливостей. Реалізація програми інноваційного освітнього проєкту «Я – дослідник». 2020. URL: http://yakistosviti.com.ua/userfiles/file/stem-svit_mozlyvostey.pdf.
3. Тадеуш О. М. Метод проєктів як форма продуктивного навчання студентів [Електронний ресурс]. 2017. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/19155/Tadeush.pdf;jsessionid=0D9D62302BB4700A9BDA29138F8136A7?sequence=1>.

Стасєєва Марина Андріївна,
*директор Навчально-методичного кабінету
професійно-технічної освіти у Київській
області*

Слюсар Ірина Володимирівна,
*заступник директора з навчально-виробничої
роботи ДПТНЗ «Переяслав-Хмельницький
центр професійно-технічної освіти»*

МАРКЕТИНГОВЕ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Освітній маркетинг – один із напрямів управління закладом професійної (професійно-технічної) освіти в умовах ринкової економіки, що досліджує попит на освітні послуги та певні знання понад стандарти, встановлені державою, впливає на розвиток освітніх потреб громадян, формує позитивний імідж освітнього закладу, розробляє та впроваджує концепції надання якісних освітніх послуг [1].

Актуальними для освітньої галузі, зокрема закладів професійної (професійно-технічної) освіти, є наступні питання.

Що виробляти? Відповідаючи на це питання, аналізуємо, які саме освітні послуги мають чи будуть мати попит на ринку праці у наступному році у відповідному регіоні, проводимо зустрічі із соціальними партнерами, укладаємо угоди з роботодавцями щодо

підготовки робітничих кадрів, вивчаємо професійні уподобання споживачів освітніх послуг, види та терміни професійної підготовки, вартість освітнього продукту тощо.

Як виробляти? Визначаємо, які можливості, переваги маємо для надання відповідних освітніх послуг: наявність необхідної матеріально-технічної бази, навчально-методичного і кадрового забезпечення педагогічних і виробничих технологій, оптимальні форми навчання та види підготовки.

Для кого виробляти? Враховуючи, що заклад освіти функціонує одночасно на двох основних ринках – праці та освітніх послуг, – обов’язково визначаємо, для яких саме категорій споживачів будуть призначатися відповідні освітні послуги та в яких галузях, на яких підприємствах зможуть працевлаштуватися випускники ЗП(ПТ)О.

Маркетингове управління забезпечує послідовну реалізацію колективом освітнього закладу завдань з аналізу ринку освітніх послуг, дослідження ринку праці, вироблення на основі отриманої інформації стратегії й тактики розвитку.

Ринок освітніх послуг складається з освітніх установ і споживачів освітніх послуг – здобувачів освіти. Заклад професійної освіти є виробником освітніх послуг у вигляді освітніх програм, які він пропонує на ринку. Результатом споживання освітніх програм є випуск закладом освіти «готового продукту» – кваліфікованого робітника з певним набором знань, умінь і навичок [2].

Випускник ЗП(ПТ)О вступає у ринкові відносини на іншому ринку – ринку праці. Від того, яку спеціальність він отримав і якої якості отримані ним знання й набуті навички, залежить, наскільки затребуваним він буде на ринку праці. Ступінь затребуваності кваліфікованого робітника і якість отриманих ним знань, у свою чергу, впливають на формування іміджу закладу освіти, що визначає переваги для майбутніх абітурієнтів при виборі ними освітнього закладу.

Отже, заклад освіти безпосередньо зацікавлений, щоб випускники відповідали вимогам ринку праці.

Для цього у закладі професійної освіти створена система постійного контролю за працевлаштуванням випускників, яка дає змогу аналізувати стан справ у розрізі регіону, та напрямів підготовки кваліфікованих робітників.

Упровадження маркетингового управління у ЗП(ПТ)О не змінює мети та цілей управлінської діяльності. Метою залишається ефективна організація освітнього, навчально-виробничого процесів, спрямованих на задоволення освітніх потреб споживачів, забезпечення соціальної адаптації особистості через її інтелектуальний і професійний розвиток з урахуванням вимог ринку праці [1].

Основними цілями управлінської діяльності у Переяслав-Хмельницькому центрі професійно-технічної освіти є:

- ✓ створення умов для формування професійно компетентної, соціально активної, творчої особистості;
- ✓ забезпечення в межах своїх повноважень реалізації рівних прав громадян на освіту, соціального захисту учнівської молоді;
- ✓ забезпечення соціального захисту працівників закладу професійно освіти, створення умов для їх розвитку і самовдосконалення;
- ✓ забезпечення реалізації неперервної професійної освіти і навчання впродовж життя з урахуванням національно-культурних, соціально-економічних, демографічних та інших особливостей регіону;
- ✓ сприяння в реалізації державної політики зайнятості населення;
- ✓ задоволення регіональних потреб у кваліфікованих робітничих кадрах.

Управлінська діяльність у ЗП(ПТ)О здійснюється через маркетингові групи, кожна з яких забезпечує вирішення конкретних завдань, зокрема:

- ✓ група аналізу ринку праці та комунікацій із соціальними партнерами;

- ✓ група створення освітніх продуктів і програм, аналізу ринку освітніх послуг;
- ✓ група формування попиту на освітні та інші послуги.

Кожна маркетингова група складається з кількох осіб, які визначають маркетингові заходи, забезпечують їх виконання, залучаючи інших працівників ЗП(ПТ)О, аналізують отримані результати, узагальнюють і роблять висновки та пропозиції, які розглядаються та узгоджуються на виробничій нараді, що проводить директор.

У зв'язку з упровадженням маркетингового управління ЗП(ПТ)О його структурні підрозділи виконують такі функції: навчально-методичну (розробка освітніх програм, навчальних посібників, дидактичних матеріалів; упровадження нових форм навчання та педагогічних технологій); навчально-виробничу (виробництво та реалізація товарів і послуг); освітню (здійснення інформаційно-іміджевої та профорієнтаційної роботи).

Якість діяльності ЗП(ПТ)О залежить від якості процесу навчання, що значною мірою визначається якістю педагогічних працівників. Це зумовлює необхідність наявності у них сформованої організаційної культури, рольової й функціональної готовності до управлінської діяльності, здатності до розпізнання та розуміння проблем творчого характеру, їх раціонального розв'язання, навичок самоосвіти тощо [3].

Таким чином, без чіткого розуміння маркетингової політики закладу професійної освіти педагогами закладу професійної освіти, без їх активної участі у впровадженні маркетингових заходів, досягти успіху буде надзвичайно важко.

Важливо постійно пам'ятати, що маркетинг – справа командна. Саме єдиною командою і працює Переяслав-Хмельницький центр професійно-технічної освіти. Всі без виключення працівники чітко усвідомлюють цілі маркетингу, знають і використовують найважливіші маркетингові інструменти, вміють ефективно презентувати освітній заклад, завдяки чому він успішно позиціонує себе на ринку праці регіону.

Список використаної літератури

1. Свистун В.І., Помаран П.І., Панькевич Ю.С., Чернобук Г.Г. Маркетинг управління професійно-технічним навчальним закладом в умовах ринкової економіки. 2015. 102 с.
2. Сергеева Л.М., Микитюк С.М. Впровадження моделі розвитку закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики. *Наукові записки малої академії наук України*. 2022. №1(23). С.101–109.
3. Сергеева Л.М. Освітня логістика в управлінні розвитком професійно-технічного навчального закладу. *Вісник післядипломної освіти*. 2014. Вип. 11. С. 144–153.

Тарасова Олена Володимирівна,
керівник Центру забезпечення якості вищої
освіти Криворізького національного
університету, кандидат психологічних наук,
доцент

Тарасов Ігор Веніамінович,
майстер виробничого навчання Криворізького
професійного гірничо-технологічного ліцею

КВАЗПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ

Недостатня ефективність традиційного навчання майбутніх кваліфікованих робітників спонукає науковців до пошуку більш дієвих технологій формування професійної компетентності та розвитку пізнавальної самостійності. В якості одного зі шляхів розв'язання

означеної проблеми виступає посилення практичної спрямованості навчання, об'єднання теоретичної і практичної складових підготовки майбутніх кваліфікованих робітників. Це завдання може бути розв'язано шляхом упровадження квазіпрофесійної діяльності у процес професійної підготовки здобувачів у закладах професійної (професійно-технічної) освіти (далі – ЗП(ПТ)О), що забезпечує природний зв'язок набутих знань із майбутньою професійною діяльністю.

При організації підготовки майбутніх кваліфікованих робітників варто зосередити увагу на трьох базових формах діяльності здобувачів: навчальній, квазіпрофесійній та навчально-професійній.

Квазіпрофесійна діяльність є проміжною, підготовчою формою у процесі професійної підготовки, яка має на меті практико-орієнтовне теоретичне навчання, що здійснюється завдяки моделюванню цілісних фрагментів майбутньої професійної діяльності через ігрові та проектні форми, а також методи, що сприяють розвитку пізнавальної самостійності майбутніх кваліфікованих робітників.

Процес квазіпрофесійної діяльності характеризується формуванням досвіду використання навчальної інформації у ситуаціях, що імітують професійну діяльність. Це дає можливість учням засвоїти і реалізувати знання в майбутній професії, мотивує здобувачів освіти навчатись, сприяє розвитку професійного мислення та набуттю досвіду реалізації, отриманого об'єму теоретичних знань, а також розвитку пізнавальної самостійності здобувачів. Упровадження викладачами квазіпрофесійної діяльності у навчально-виробничий процес ЗП(ПТ)О максимально сприятиме наближенню майбутніх кваліфікованих робітників до їх реальної професійної діяльності.

Як зазначає В. Зінченко, «однією з особливостей сучасної освіти є створення передумов, які б дозволили учневі – майбутньому фахівцеві – перейти від навчання до професійної діяльності. Модель діяльності, безперечно, є прикладним дослідженням, оскільки обумовлена заздалегідь визначеною метою та орієнтована на практичне застосування результатів. Тому створення моделі діяльності повинно здійснюватися на основі комплексного, міждисциплінарного підходу, що забезпечує дослідження діяльності фахівця як цілісної системи» [6, с. 81].

Квазіпрофесійна діяльність є сполучною ланкою між власне навчальною (академічною) та навчально-професійною діяльністю. Процес характеризується формуванням досвіду використання навчальної інформації у ситуаціях, що імітують професійну діяльність. Використання у такий спосіб навчальної інформації дає можливість учням засвоїти та актуалізувати знання в контексті майбутньої професії, мотивує здобувачів навчатися, сприяє розвитку професійного мислення та набуттю досвіду реалізації отриманого об'єму теоретичних знань, а також розвитку пізнавальної самостійності здобувачів [4].

М. Боброва [1] виокремила методи квазіпрофесійної діяльності:

- ігрові (розігрування ролей, ділова гра, ігрове проектування тощо);
- неігрові (аналіз ситуацій, дія за інструкцією тощо). Неігрове моделювання полягає в розробці конкретних професійних ситуацій й алгоритму їх розв'язання.

В. Вонсович [3] характеризує кілька їх видів:

- ситуація-проблема, в якій здобувачі знаходять причину виникнення описаної ситуації, ставлять і розв'язують проблему;
- ситуація-оцінка, в якій здобувачі дають оцінку ухваленим рішенням;
- ситуація-ілюстрація, в якій здобувачі освіти отримують приклади з основних тем спецдисципліни на підставі вирішених проблем;
- ситуація-вправа, в якій здобувачі розв'язують нескладні завдання, використовуючи метод аналогії (навчальної ситуації).

Квазіпрофесійна діяльність актуалізує міждисциплінарні зв'язки, адже набуті знання із спецдисциплін освітньої програми мають бути реалізовані як складові компетентностей

майбутнього кваліфікованого робітника. За дослідженням Н.В. Захарченка, квазіпрофесійна діяльність є перехідною від навчальної до професійної і передбачає застосування методу ділової гри. У діловій грі моделюється предметний (імітація конкретних умов і динаміки виробництва й моделювання професійної діяльності фахівців) і соціальний зміст (формування фахівця) майбутньої діяльності [5].

Науковці виокремлюють такі види ділових ігор: рольові (відпрацьовується тактика виконання соціальної ролі, функції, обов'язки, дія якоїсь конкретної особи), імітаційні (у процесі них імітується діяльність будь-якої організації, підприємства, фірми, дія їх управлінського апарату, яка виробляє поведінкові навички), ситуаційні (розігрується будь-яка ситуація та спостерігається поведінка людини в цій ситуації) та операційні (допомагають відпрацьовувати конкретні специфічні операції) [7].

Найбільш яскрава форма квазіпрофесійної діяльності – імітаційна, рольова гра. Тут вдало моделюється предметний і соціальний зміст майбутньої праці, задається його контекст. Засобом таких ігор створюється можливість «програти ситуацію» професійної діяльності на уроці з різних позицій, що дає можливість набутти певного досвіду цієї професійної діяльності.

Квазіпрофесійний досвід сприяє розвитку в здобувачів не лише пізнавальної активності, а й професійної мотивації [2]. Адже міцні знання, уміння й навички здобувачі набувають у процесі активної пізнавальної діяльності, важливим стимулом якої є наявність інтересу. Задля підтримки цього інтересу викладачу потрібно використовувати методи стимулювання діяльності та різні форми зацікавленості, такі як: дидактичні та сюжетні ігри, ігрові та цікаві ситуації, задачі у віршах, задачі-жарти, ребуси тощо.

Т. Шамова зазначає, що стимулювання пізнавальної діяльності здобувачів передбачає удосконалення методів викладання та учіння з метою підвищення активності здобувачів; індивідуальний підхід до здобувачів в процесі пізнання; формування позитивного ставлення до змісту й процесу учіння; виділення провідних ідей навчального матеріалу; вивчення передового педагогічного досвіду тощо [8].

Джерелами стимулів пізнавальної діяльності Г. Щукіна називає процес діяльності (проблемність, практичні роботи, різні форми самостійної роботи); її зміст (новизна матеріалу, ступінь складності змісту, його практичне значення); стосунки між педагогом і учнем [9].

Отже, побудова навчально-виробничого процесу через упровадження квазіпрофесійної діяльності максимально наближує зміст і процес навчальної діяльності здобувачів ЗП(ПТ)О до їхньої подальшої професії. У різноманітних формах навчальної діяльності поступово ніби вимальовується зміст майбутньої спеціальності, що сприяє ефективному загальному та професійному розвитку майбутніх фахівців.

Список використаної літератури

1. Боброва М.П. Дидактическая подготовка педагогических кадров дошкольных учреждений в контексте профессиональной деятельности : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования». Барнаул, 1997. 17 с.
2. Вербицкий А.А. Проблема трансформации мотивов в контекстном обучении [Электронный ресурс] URL: <http://www.library.by/portalus/modules/psychology/>
3. Вонсович В.П. Використання імітаційних технологій і прийомів у навчально-професійній діяльності учнів [Електронний ресурс]. URL: <http://www.nbu.gov.ua>
4. Горяча Л.О., Прокопенко Т.С., Коломієць І.В. Квазіпрофесійна діяльність студентів як форма оволодіння професійними компетентностями. Шляхи удосконалення підготовки фармацевтів : матеріали Всеукр. дистанційної наук.-метод. конф., м. Харків, 22 квіт. 2019 р. Харків : Коледж НФаУ, 2019. С. 98–99.
5. Захарченко Н.В. Педагогічні умови використання ділових ігор у підготовці фахівців : дис. ... кандидата пед. наук :13.00.04. Вінниця, 2006. 235 с.

6. Зінченко В.О. Тенденції розробки моделі фахівця. Наукові записки кафедри педагогіки : зб. наук. праць / редкол. Л.С. Нечепоренко. 2011. Вип. 27. С. 80 – 89.
7. Малахова Ж.Д., Огаренко В.М. Викладання соціології: досвід інноваційних прийомів: навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2008. 280 с.
8. Шамова Т.И. Активизация учения школьников. М.: Педагогика, 1982. 209 с.
9. Щукина Г.И. Проблема познавательного интереса в педагогике. Москва : Педагогика, 1971. 352 с.

Тарасюк Ірина Володимирівна,
*доцент кафедри професійної і вищої освіти
Центрального інституту післядипломної
освіти ДЗВО «Університет менеджменту
освіти» НАПН України, кандидат
педагогічних наук*

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЕКТУВАННЯ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВА

Глобалізація та інтеграція вимагають змін, нових моделей побудови освітнього процесу, нетрадиційних підходів до їх впровадження засобами інформаційних та телекомунікаційних технологій. Професійна освіта має стати неперервним процесом самовдосконалення особистості, головним завдання якого є підготовка фахівця, який готовий самостійно вирішувати низку питань, пов'язаних із самореалізацією, самоосвітою, самоствердженням на ринку праці.

Одним із дієвих механізмів реалізації основних компетенцій майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи є логістичний менеджмент, який давно вже став практичним інструментом організації підприємства як економічного так і освітнього. Якщо мова йде про професійні навчальні заклади, то основи логістики стають у нагоді, оскільки логістика є типовим прикладом системного підходу до організації діяльності, ефективним засобом підвищення конкурентоспроможності, організаційним механізмом управління, який координує роботу фахівців різних галузей.

Важливі концептуальні особливості проектування логістичних систем відображені в працях вітчизняних та зарубіжних вчених: В. Диканя, А. Глазкової, Л. Міротіна, Л. Сергеева, А.Альбекова, М. Окландера, С. Бонаря, Д. Ламберта, Н. Ліндерса та інших. Важливість логістичного підходу організації діяльності майбутнього фахівця сфери обслуговування обґрунтовано в працях В. Герасимчука, С. Димарчука, А. Зевакова, Н. Зубар, М. Григорака, І.Смирнова, А. Кизима та інших

Закон України «Про професійну освіту» говорить, що професійна (професійно-технічна) освіта є комплексом педагогічних та організаційно-управлінських заходів, спрямованих на забезпечення оволодіння громадянами знаннями, уміннями і навичками в обраній ними галузі професійної діяльності, розвиток компетентності та професіоналізму, виховання загальної і професійної культури [3].

Сьогодні спостерігаємо тенденцію зменшення кількості фахівців робочих професій. Це змушує віднайти певні методи які допоможуть професійній освіті стати такою, яка, з одного боку, зможе задовольнити потреби ринку праці, а з іншого, готувати компетентного фахівця, який розвиватиметься протягом усього життя. Таку новизну ми вбачаємо в основах логістики, метою якої є навчити будь-яку людину, навіть ту, яка не пов'язана ніяким чином з цією сферою, діяти згідно логістичного міксу [6].

Ця схема є робочою для економічного підприємства, для освітнього закладу, для підприємств соціального призначення, для кожної особистості окремо, тому що наша діяльність має бути актуальною. Як відображаються правила логістики в професійній освіті:

- потрібні знання, вміння та навички;
- потрібна їх кількість;
- потрібна якість;
- надаються в конкретному місці та в певний час;
- спрямовані на певного споживача (студента);
- з розробленою системою обслуговування (викладання) [6].

Сьогодні сфера обслуговування чітко асоціюється з таким швидко розвиваючим напрямом як індустрія гостинності, куди входить туризм, готельний, ресторанний та спортивний менеджмент. Вона постійно розширює свої кордони, виходячи за межі вже звичної трійки «готель – ресторан – конференц-центр». В умовах постійних змін фахівці сфери обслуговування повинні шукати дієві механізми функціонування системи, які дозволять знайти практичний і ефективний інструмент бізнесу [6].

Логістика – це основа економічної діяльності закладів, зняряддя в конкурентній боротьбі і являє собою управлінську логіку для реалізації планування, організації, керування і регулювання руху продукту від первинного джерела до кінцевого споживача.

Мета застосування концепції логістики (на підставі якої створюються логістичні системи) у сфері послуг полягає у знаходженні нових шляхів кардинального підвищення ефективності використання ресурсного та виробничого капіталу, забезпечення більш високої конкурентоспроможності всіх учасників інтегрованих логістичних ланцюгів [5].

Щоб зрозуміти, що таке логістична система, необхідно звернутися до поняття «система», адже перший термін є часткою стосовно загального. Як зазначено в тлумачному словнику економіста «система – це сукупність елементів, що перебувають у відношеннях і зв'язках між собою та утворюють певну цілісність, єдність» [7].

Здійснений аналіз Н. Валькової стосовно визначень логістичної системи дозволив зробити висновок, що науковці акцентують увагу на тому, що система є складною сукупністю певної кількості підсистем, об'єднаних загальною метою, яка пов'язана з організацією ефективного логістичного процесу [1].

Як уже зазначалось, індустрія гостинності сьогодні представлена групою галузей і підприємств, функції яких полягають у задоволенні різноманітного попиту на різні види відпочинку і розваг. Це готелі та організації, які випускають товари і надають послуги, що тісно пов'язані з готельним бізнесом (транспортні підприємства; навчальні заклади готельногосподарського профілю; інформаційні та рекламні служби; готелі; підприємства харчування, зокрема ресторанного господарства; підприємства з виробництва готельно-господарських товарів (які необхідні туристу) тощо). Все перераховане є мікрологістичною системою, тому що охоплює внутрішньовиробничу логістичну сферу підприємства як самостійної одиниці, так і групи, об'єднаної спільними корпоративними засадами. Основні підсистеми, які функціонують в мікрологістичній системі є закупівля (надходження матеріального потоку в логістичну систему), виробництво (приймання матеріального потоку та його управління в процесі виконання різних технологічних операцій, які перетворюють предмет праці в продукт праці) і збут (вибуття матеріального потоку з логістичної системи).

Процеси закупівлі, виробництва та збуту мають, по-перше, плануватись, прогнозуватись, управлятись та контролюватись фахівцем, по-друге, вдосконалюватись (реінжиніринг) згідно ситуації на ринку, щоб досягти основної мети існування логістичної системи – забезпечення необхідним товаром (послугою) в необхідній кількості, заданої якості, в потрібному місці й у потрібний час, в максимально можливому ступені підготовлених до виробничого процесу або споживанню при заданому рівні логістичних витрат [6].

В нинішніх умовах розвитку бізнесу логістична концепція менеджменту стала визначати загальну стратегію і тактику конкурентоспроможності підприємства на внутрішньому і зовнішньому ринку. Необхідність підвищення якості кулінарної продукції та готельних послуг призвела до того, що заклади готельно-ресторанного господарства вимушені підвищувати рівень обслуговування споживачів. В таких умовах вивчення основ логістики готельно-ресторанної індустрії дозволяє готувати кваліфікованих фахівців, обізнаних із сучасними підходами високоефективного управління готельно-ресторанним бізнесом.

Отже, індустрія гостинності як концептуальна одиниця розвитку економіки країни має працювати так, щоб за мінімальних витрат забезпечувати якісними, актуальними послугами споживачів. Всі професійні компетентності майбутнього фахівця готельно-ресторанної справи мають виховуватись в комплексі педагогічних, економічних, соціальних, психологічних прийомів та методів, які націлені на основний результат – підготувати фахівця із гнучкими вміннями та навичками, готового до саморозвитку, самовдосконалення, самоорганізації впродовж професійної діяльності. Логістика в цілому, логістична система та її проектування зокрема допомагають оволодіти навичками логістичного мислення, мета якого є побудова будь-якої діяльності згідно логістичного міксу. Подальші перспективи роботи вбачаємо в побудові практичної моделі логістичної системи, мета якої є оптимізація роботи майбутнього фахівця готельно-ресторанної справи.

Список використаної літератури

1. Валькова Н.В. Логістичні системи: визначення, класифікація та роль на різних рівнях управління. Молодий вчений. 2015. № 2(1). С. 146–150. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_2\(1\)_36](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_2(1)_36). (дата звернення 08.10.2022р)
2. Економічна енциклопедія. Електронна інтернет онлайн «Бібліотека Студента UaRus». URL: <https://studentbooks.com.ua/content/view/55/39/1/58/#281837> (дата звернення 08.10.2022р)
3. Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, № 32, ст. 215.
4. Моргулець О.Б. Менеджмент у сфері послуг. Київ : Центр учб. л-ри, 2012. 383 с.
5. Основні види послуг, їх характеристика та класифікація. Бізнес-портал Луцька URL: http://toplutsk.com/articles-article_1604.html. (дата звернення 08.10.2022р)
6. Созонюк О.С. Особливості проектування логістичних систем в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування. URL: [file:///C:/Users/GRS/Downloads/1189-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-2213-1-10-20220402%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/GRS/Downloads/1189-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-2213-1-10-20220402%20(1).pdf) (дата звернення 08.10.2022р.)
7. Тлумачний словник економіста / за ред. проф. С.М. Гончарова. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 264 с

Ткач Людмила Іванівна,
*заступник директора з виховної роботи
ДПТНЗ «Чернівецький професійний ліцей
сфери послуг»*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ТА КАДРОВОГО ПОТОКІВ ЦЕНТРУ ПРОФЕСІЙНОЇ КАР'ЄРИ ЗАКЛАДУ П(ПТ)О

Сьогодні освіта є основою інтелектуального, культурного, духовного, соціального та економічного розвитку особистості, суспільства, нації і держави.

Необхідність своєчасного реагування на виклики суспільного розвитку вимагає не лише модернізації змісту освіти, а й реформування системи її управління. Модернізацію механізму управління закладами професійної (професійно-технічної) освіти та підвищення їх конкурентоспроможності допомагають здійснювати технології управління розвитком закладу на засадах педагогічної логістики. А це значить – вміння планувати, контролювати, управляти освітньою діяльністю, яка здійснюється в процесі формування освітньої послуги, доведення готової продукції до споживача відповідно до інтересів і вимог.

Педагогічна логістика допомагає нам розкрити тактику урахування взаємодії ресурсів і реалізацію моделей управління, яка спрямована на оптимізацію та підвищення ефективності освітнього процесу в цілому. Педагогічна логістика є системою, яка містить функціональні області, кожна з яких вирішує певні проблеми:

- 1) інформація – планування освітнього процесу, обробка замовлень, прогнозування попиту;
- 2) навчально-лабораторна база – це вибір виду та засобів надання освітніх послуг;
- 3) кадри, які обслуговують здобувачів освіти.

Педагогічна логістика займається менеджментом різних педагогічних потоків. У даній публікації ознайомлено з організацією інформаційного та кадрового потоку, продемонстровано модель управління Центром професійної кар'єри, який був створений за ініціативи НМЦ ПТО у Чернівецькій області, з метою визначення та легітимізації основних параметрів нормативно-правових, організаційно-методичних вимог до змісту, форм, результатів консультування з професійної кар'єри здобувачів освіти, окреслення пріоритетних напрямків та механізмів їх реалізації, у Чернівецькому професійному ліцеї сфери послуг.

Діяльність Центру професійної кар'єри забезпечує інформаційне функціонування логістичного потоку, інтегрованого з сервісним: безперервне консультування здобувачів ліцею з професійної кар'єри, розвиток кар'єрної компетентності, ефективну роботу щодо сприяння працевлаштування випускників, сприяння реалізації права здобувачів освіти і випускників на працю й забезпеченню випускників першим робочим місцем, підвищення кваліфікації або перепідготовці у разі потреби, активізацію власних зусиль молоді щодо вирішення проблем зайнятості, формування активної життєвої позиції, сприяння розвитку підприємницької ініціативи, опанування навичками самопрезентації, розширення спектру методів пошуку роботи, забезпечення відповідного психолого-педагогічного супроводу, узгодження координування діяльності щодо профорієнтаційної роботи, підвищення конкурентоспроможності випускників на ринку праці.

Центр професійної кар'єри Чернівецького професійного ліцею сфери послуг запроваджений в дію відповідно наказу ліцею №112, від 30.06.2021. Положення про Центр розглянуто й схвалено на засіданні педагогічної ради (протокол №8 від 07.06.2021) та затверджено наказом ліцею. Положення містить: загальні положення, порядок створення, основні завдання та напрямки роботи, порядок роботи, структура Центру, фінансова діяльність.

Укладений Меморандум про співпрацю між Центром професійної кар'єри, який є структурним підрозділом Державного професійно-технічного навчального закладу «Чернівецький професійний ліцей сфери послуг» в особі директора О. Цимбал та Чернівецьким обласним центром зайнятості в особі директора Л. Кожоляно (28.08.2021).

Всі нормативно-правові документи Центру висвітлені на сайті навчального закладу у вкладці «Центр кар'єри». Інформація про проведені заходи висвітлюється не тільки на сайті ліцею, а на соціальних сторінках закладу в Instagram, Facebook.

Відповідно законодавчій базі Центру в ДПТНЗ «ЧПЛСП» існує модель управління, яка спрямовує кадрові потоки. Забезпечують діяльність Центру 8,5 кадрових штатних одиниць: 1 керівник, 3,5 координатори, 2 консультанти, 2 спеціалісти із загальних питань. До складу Центру професійної кар'єри ліцею входять:

- ✓ керівник – Цимбал О.В., директор,

- ✓ координатор з питань працевлаштування та зв'язків з роботодавцями – Лакатуш А.В., заступник директора з навчально-виробничої роботи,
- ✓ координатор з питань профорієнтаційної роботи – Ткач Л.І., заступник директора з виховної роботи,
- ✓ координатор з питань організації виробничої практики – Мироник Ю.І., старший майстер,
- ✓ консультанти з професійної кар'єри – Харівська С.В., практичний психолог, Корнійчук І.В., соціальний працівник,
- ✓ спеціалісти із загальних питань – Федорак Г.М., інженер з ОП, Мороз Є.В., юрисконсульт.1

Штатний розпис Центру професійної кар'єри затверджений директором ліцею та погоджений Чернівецький обласним центром зайнятості.

Інтегруючи кадровий, інформаційний, сервісний, цифровий потоки, координатори та консультанти Центру беруть участь у тренінгу «Кар'єра і підприємництво», який організував та проводить НМЦ ПТО у Чернівецькій області. Працівники Центру підвищили свій освітній рівень з таких тем: «Розвиток Soft Skills – основа успішності здобувача освіти ЗП (ПТ)О», «Методика організації системи кар'єрного консультування зі здобувачами ЗП(ПТ)О та розвиток їх підприємницьких навичок», «Розвиток підприємницьких навичок», «Розвиток навичок самозайнятості майбутніх кваліфікованих робітників за методологією VIZ-UP: Навички самозайнятості для молоді. Підприємницькі навички. Бізнес-ідеї та можливості. Аналіз ринку».

Троє здобувачів освіти ліцею протягом квітня-травня 2022 року залучені до участі у Відкритому освітньому кафе для учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти України та Фінляндії в рамках проекту «EU4Skills: Кращі навички для сучасної України», організованим Міністерством освіти і науки України спільно з Національним агентством Фінляндії з питань освіти (EDUFI).

Роботодавці вважають, що найбільш важливими якостями висококваліфікованого робітника є практично-професійні навички, уміння вирішувати проблемні ситуації та навички роботи з клієнтами. І саме цих навичок, на їх думку, найчастіше бракує молодим робітникам.

Означене було підтверджене результатами опитування роботодавців відповідних галузей, що проводився у межах «EU4Skills: Кращі навички для сучасної України». Тому, питанню працевлаштування та зв'язків з роботодавцями приділяється велика увага. Відповідно до Плану роботи, координатором Центру професійної кар'єри у 2021/2022 навчальному році організовані та проведені ряд заходів, а саме:

- 1) участь у Ярмарці професій та Ярмарці вакансій (23.09.21);
- 2) організація зустрічей у рамках проекту «Планування кар'єри – запорука успішного майбутнього» з представниками Чернівецького обласного та міського центрів зайнятості (24.11.2021);
- 3) проведення заходів з теми: «Моя формула успіху» із залученням роботодавців та успішних амбасадорів ЗП(ПТ)О (22.11.21–26.11.21): Стецюк Людмила Миколаївна, начальник відділу кадрів Чернівецької міської ради; Мінтянська Тетяна Сергіївна, спеціаліст I категорії Трудового архіву при виконавчому комітеті Чернівецької міської ради; Буряк Олеся Миколаївна, менеджер Готельно-ресторанний комплекс «Буковина»; Цибуленко Олександр Миколайович, директор сервісного центру DUST; Харюк Марина Віталіївна, директорка ДНЗ №48 комбінованого типу «Гніздечко», Сивачук Аліна Василівна, директорка Брусницького закладу дошкільної освіти (ясла-садок); Грицуник Інесса Едуардівна, помічник вихователя дошкільного навчального закладу №41 «Центр розвитку дитини», Ткач Анастасія Юріївна, помічник вихователя дошкільного навчального закладу комбінованого типу №43 «Вербиченька»;
- 4) здійснення моніторингу пошуку вакансій на підприємствах, організаціях, установах;
- 5) організація систематичної роботи з розширення мережі роботодавців.

Проведені заходи сприяють зменшенню дистанції між ЗП(ПТ)О і роботодавцями, а також підготовці фахівців, затребуваних ринком праці.

Відповідно до Плану роботи, координатором Центру професійної кар'єри у 2021/2022 навчальному році організовані та проведені ряд профорієнтаційних заходів, які дозволили інтегрувати вже названі потоки, а саме: інформаційний, цифровий, кадровий, матеріальний, які впливають на потік знань та потік здобувачів освіти:

1) проведення профорієнтаційних заходів з популяризації робітничих професій у 8-11 класах закладів загальної середньої освіти міста та районів та налагодження тісної взаємодії з об'єднаними територіальними громадами(ОТГ);

2) створення та розповсюдження у соціальних мережах профорієнтаційних матеріалів з професій: «Помічник вихователя», «Соціальний робітник», «Секретар керівника», «Оператор з обробки інформації та програмного забезпечення», «Канторський службовець», «Електромеханік з ремонту та обслуговування ЛОМ», «Діловод», «Адміністратор», а також «Організація виховного простору у Чернівецькому професійному ліцеї сфери послуг». У 3-х хвилинних сюжетах вступник ознайомиться з історією професії, кваліфікаційними вимогами, порине у буденне життя здобувачів освіти та переліком базових підприємств, де у перспективі зможе працювати;

3) проведення діджитал-майстер-класів робітничих професій на теми: «Реєстрація вхідної та вихідної документації» (секретар керівника; діловод); «Заповнення форм первинних документів під час реєстрації гостя в готелі» (адміністратор); «В'язання схемних джгутів, кабелів, шнурів» (електромеханік з ремонту та обслуговування ЛОМ); «Заправка картриджа для лазерного принтера» (електромеханік з ремонту та обслуговування ЛОМ); «Обжимка мережевого кабеля» (електромеханік з ремонту та обслуговування ЛОМ); «Заправка картриджів у багатофункціональному пристрої» (оператор з обробки інформації та програмного забезпечення); «Масаж шийно-комірцевої області» (соціальний робітник); «Оплата комунальних послуг через термінал» (соціальний робітник); «Очищення системного блоку ПК та підготовка його до роботи» (оператор з обробки інформації та програмного забезпечення); «Виготовлення атрибутів до рухливих ігор» (помічник вихователя);

4) організація та проведення онлайн-трансляцій на офіційному Instagram каналі ліцею у рамках заходів Днів відкритих дверей (у ході підготовки до заходу здійснювалася попередня робота з висвітленням оголошень, пропонувалося заздалегідь під постом поставити актуальні для вступників запитання, відповіді на які озвучувалися під час онлайн-заходу майстрами в/н і викладачами спеціальних дисциплін). Онлайн-трансляції проходили в один і той же час протягом тижня;

5) оновлення та наповнення інформації на сайті ліцею у вкладці «Абітурієнту»;

6) створення та розповсюдження відео-ролика «Віртуальна екскурсія по ліцею» де відображено навчально-методичну та матеріально-технічну базу закладу;

7) у зв'язку із карантинними обмеженнями та введення в дію воєнного стану, вступник може скористатися вкладкою «Онлайн-вступ», заповнити онлайн-заяву в Google Формі. З даними заявки працюють члени приймальної комісії та протягом дня встановлюють зв'язок з вступником;

8) створення профорієнтаційних банерів та розміщення на території навчального закладу та поблизу;

9) співпраця з рекламною агенцією «Крок»: розповсюдження профорієнтаційних матеріалів у 60 транспортних засобах приміського сполучення, демонстрація відеоролика у 20 транспортних засобах міського сполучення.

Виробнича практика це невід'ємна складова частина освітньо-професійної програми підготовки кваліфікованого робітника. Відповідно до Плану роботи, координатором Центру професійної кар'єри у 2021/2022 навчальному році організовані та проведені ряд заходів, а саме:

- 1) організація проходження виробничої практики (протягом навчального року);
- 2) організація екскурсій на виробництва, підприємства, установи: Відділ кадрів Чернівецької міської ради (секретар керівника); Чернівецький міський архів (діловоди); Готельно-ресторанний комплекс «Буковина» (адміністратор); ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» (електромеханік з ремонту та обслуговування ЛОМ); Чернівецький обласний центр науково-технічної творчості учнівської молоді (оператор з обробки інформації та програмного забезпечення); Сервісний центр DUST (оператор з обробки інформації та програмного забезпечення); Чернівецький комунальний територіальний центр соціального обслуговування «Турбота» (соціальний робітник); ТОВ «АНТ ЛТД друкарня» (оператор з обробки інформації та програмного забезпечення); Дошкільний навчальний заклад №48 комбінованого типу «Гніздечко» (помічник вихователя); Навчально-тренінговий центр стимуляційної медицини при Буковинському Державному медичному університеті (помічник вихователя; соціальний робітник);

Консультантами професійної кар'єри та спеціалістами із загальних питань, відповідно до Плану роботи, у 2021/2022 навчальному році організовані та проведені ряд заходів, а саме:

- 1) організація участі в обласному проєкті «Підвищення рівня обізнаності молоді Чернівецької області щодо безпечної міграції та працевлаштування» (вересень-листопад 2021);
- 2) надання консультацій з питань професійної кар'єри (постійно);
- 3) проведення тематичних заходів, виховних справ, годин спілкування, бесід (протягом навчального року).

З метою формування компетенцій у випускників ліцею для розвитку власної кар'єри у здобутій робітничій професії, у наступному навчальному році планується впровадження в освітній процес факультативного курсу «Навички для успішної кар'єри» (30 годин), матеріал якого розроблені ГО «Центр «Розвиток корпоративної соціальної відповідальності» за підтримки Фонду ООН у галузі народонаселення та Міністерства освіти і науки України в рамках проєкту «Skills Lab».

Кадровий потік Центру професійної кар'єри, інтегрований з іншими потоками дає можливість запроваджувати інновації, новітні ідеї, технології, які у свою чергу забезпечують потік здобувачів освіти та логістичний потік знань.

Змістовна організація та ефективна інформаційно-кадрова діяльність Центру професійної кар'єри допомагає вирішити одне із основних завдань закладів П(ПТ)О – підготувати висококваліфікованих робітників, які володіють необхідними знаннями та навичками, компетенціями не тільки з обраної професії, а й мобільних, конкурентоспроможних, думуючих, ініціативних, творчих робітників.

Ткаченко Ніна Григорівна,

*директор Державного навчального закладу
«Регіональний центр професійної освіти швейного
виробництва та сфери послуг Харківської області»*

Яловенко Наталія Максимівна,

*заступник директора з навчально-виховної роботи
Державного навчального закладу «Регіональний
центр професійної освіти швейного виробництва
та сфери послуг Харківської області»*

ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬО-ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ ЗА УМОВ ВОЄННОГО СТАНУ

З початком повномасштабного вторгнення загарбників, вся велика освітянська громада України мусила швидко адаптуватись до нових реалій та складних умов функціонування. Незважаючи на внесені війною корективи в освітянське життя, незмінною залишається головна місія педагога – виховання особистості, що успішно само реалізується в соціумі як свідомий відповідальний громадянин та висококваліфікований професіонал.

Функціонування системи освіти в умовах воєнного стану характеризується інтенсивним пошуком нових підходів до навчання, інноваційних форм організації освітнього процесу, ефективних педагогічних та інформаційних технологій.

Поширення інноваційних технологій в освітній галузі стало об'єктивною закономірністю, зумовленою новою філософією освіти. Інновації розглядаються як ефективні та результативні нововведення у змісті, методах, засобах і формах навчання та виховання особистості, в управлінні системою освіти, в організації освітнього процесу, у структурі закладів освіти.

Заклади професійної освіти несуть відповідальність за надання якісних освітніх послуг здобувачам освіти, які потребують відповідних умов та гарної атмосфери навчання. Ми можемо суттєво вплинути на якість життя, шляхом інновацій та зміни парадигми традиційних освітніх послуг. В даний час одним з основних чинників формування попиту на освітні послуги стає постулат про раціональну поведінку людини, яка інвестує кошти в підвищення свого освітнього рівня в умовах досконалої конкуренції з урахуванням можливих майбутніх альтернативних доходів, очікуваних нею протягом свого життя.

Фактично, забезпечити успішне функціонування системи освіти у значній мірі може допомогти логістика, як мистецтво створення попиту та процес залучення клієнтів, як існуючих, так і потенційних. Конкуренція є скрізь, освітній сектор послуг не є винятком. Тому, вирішення цих питань може взяти на себе такий новітній напрямок, як педагогічна логістика, метою якої є системна інтеграція і оптимізація освітніх потоків, адже досягнення цієї мети характеризується підвищенням якості освітнього процесу і зниженням загальних витрат на його підтримку.

Використання та інтеграція інформаційно-цифрового, сервісного, кадрового, фінансово-матеріального, *здоров'язберігаючого*, психологічного, екофасилітаційного логістичних потоків формування у здобувачів освіти навичок успішності відкриває для закладу професійної освіти чималі резерви оптимізації своєї інноваційної діяльності, що підвищує якість наданих освітніх послуг.

Ефективне управління кадровою логістикою з точки зору менеджменту – це системний, планомірно організований процес управлінського впливу на кадрові потоки в процесі формування, розподілу, обміну та використання персоналу для ефективного надання освітніх послуг.

Який складається з напрямків:

- ✓ підбір педагогічних кадрів (всі майстри виробничого навчання мають робочі розряди з професій, більшість з них мають досвід роботи на виробництві);
- ✓ підвищення педагогічної майстерності (курси підвищення кваліфікації, стажування, семінари, тренінги тощо);
- ✓ самоосвіта, саморозвиток, професійне зростання педагогів .
- ✓ наставництво.

Сьогодення потребує від майстра виробничого навчання бути гнучким, обізнаним та сучасним. Освічений педагог повинен швидко сприймати та впорядковувати нову інформацію, самостійно мислити, гнучко адаптуватися до нових вимог і самовдосконалюватися, вміти використовувати сучасні інноваційно-виробничі технології.

Ефективність дистанційного навчання в умовах воєнного стану напряму залежить від впевненого користування всіма учасниками освітнього процесу інформаційно-комунікаційними

технологіями, які поєднують в собі сукупність методів, виробничих процесів і програмно-технічних засобів.

Основні інформаційні технології, що використовуються в процесі навчання, умовно поділяються на три категорії:

- ✓ інтерактивні (аудіовізуальні носії);
- ✓ комп'ютерне навчання (включаючи засоби мультимедіа);
- ✓ засоби телекомунікації (відеоконференції, форуми тощо)

При переведенні на дистанційне навчання найбільшої популярності набувають засоби телекомунікації, до яких належать: Zoom, Microsoft Teams, Google Meet, Viber, WhatsApp

При дистанційній системі навчання, в якій одним з технічних засобів виступає комп'ютер або смартфон, активно використовуються платформи

Google клас, kahoot, liveworksheets, Jamboard, classtime, Padlet.

Викладачі професійно-теоретичної підготовки з професій швейного напрямку використовують мобільні додатки «Імперія моди» та Fashion Design, які дозволяють здобувачам освіти в найкоротші терміни створювати та експортувати професійні плоскі дизайни одягу, допомагають в режимі онлайн вигадувати креативний образ моделі. Додатки доступні для пристроїв android та ios та завантажуються просто і безкоштовно.

Застосування здобувачами освіти гаджетів та мобільних додатків до них активізує інтерес до обраної професії, посилює бажання самостійно вирішувати поставлені завдання.

Для кращої візуалізації обраних рецептів, можливості послідовно дотримуватися інструкції виготовлення страви, майбутні кухари-кондитери використовують мобільні додатки Cook Pad - бібліотека рецептів та «Кухонні історії». Мобільний додаток Poster навчає здобувача освіти створювати необхідну документацію для ведення ресторанного бізнесу від меню до урахування залишків продукції на складі.

Отримання здобувачами освіти професії потребує ефективної взаємодії кадрового та сервісного логістичних потоків, що передбачає створення умов для вдосконалення професійного рівня педагога, налагодження сталих комунікаційних стосунків всередині команди однодумців.

Для проведення он-лайн уроків, майстрами виробничого навчання успішно використовуються інноваційні методи навчання, такі як: метод проектів, майстер-класи, метод воркшопів. На уроках виробничого навчання проводяться майстер-класи, демонструються відео-матеріали за темами. Практика застосування воркшопу є найефективнішим методом, який найкраще поєднує розвиток навичок аналітичного мислення, інноваційності, критичного мислення, комунікативних навичок, командної роботи, таймменеджменту, клієнтоорієнтованості у виробничій діяльності здобувачів освіти

Як різновид воркшопу, на платформі сайту закладу освіти створена сторінка під назвою «Віртуальна майстерня», де розміщені майстер-класи, відео уроки педагогів закладу, мобільні застосунки для проектування і дизайну одягу, віртуальна виставка, що допомагає в пошуковій та дослідницькій роботі. Тут можна не тільки отримати нові знання, і певний досвід, але й самому долучитись до створення нових продуктів в своїй професії. На допомогу приходять діджиталізація і цифровізація освітнього процесу. З появою у «віртуальній майстерні» дизайнерського мобільного застосунку Fashion Design FlatSketch виникла ідея створити колекцію одягу з використанням старовинних автентичних технологій виготовлення сучасного одягу.

Війна внесла корективи в життя кожної людини як і закладу освіти.

Нинішня складна ситуація в Україні не могла не позначитись на емоційному стані учасників освітнього процесу, поведінці здобувачів освіти, на їх здатності засвоювати матеріал. Стрес впливає на увагу, пам'ять, на здатність зосереджуватись.

Здоров'язберігаючий і психологічний логістичні потоки формування навичок гнучкості, толерантності і терпимості вдосконалюють механізми захисту психіки учасників освітнього процесу. Досягти нормалізації психічного стану допомагає соціальна та фізична активність: турбота про ближніх, допомога тим, хто її потребує.

З'явилися актуальні потреби сьогодення, до яких колектив нашого закладу відразу долучився. Ми шиємо необхідний одяг для наших захистників і захисниць, кухарі готують смаколики для воїнів на передовій: печиво, пиріжки. Волонтерська діяльність сприяє розвитку і підтримці командного духу, вихованню патріотизму, людяності, взаємоповаги. Адже досвід подолання невеликих випробувань, дозволяє справлятися із серйозними викликами, які кидає нам життя. Будь яка позитивна активність стабілізує емоційний стан людини, приводить її до тями і надає сил для подальших дій, актуалізує гасло «Кожен здобуває Україні славу на своєму фронті».

Створений соціально- психологічною службою закладу телеграм канал психологічної підтримки містить в собі поради педагогам, батькам і учням щодо відновлювання власного емоційного ресурсу, корисні посилання та матеріали, проводяться щотижневі години спілкування «Виникло питання».

Впевненість педагога у своїх діях та вміння бути переконливим надихає здобувачів освіти на навчання, формує у них навички успішності – стресостійкість, здатність активної взаємодії, вміння експериментувати та не боятися ризиків.

І під час війни, і після її завершення головним завданням освітньої галузі є і буде забезпечення якості освіти. Умовою вирішення цієї задачі в освітньому середовищі є поєднання і узгодження логістичних потоків, спрямованих на розвиток у здобувача освіти навичок успішності. Тому цілком закономірним є подальше застосування і вдосконалення освітньо-логістичних систем в освітньому процесі як приклад вдалого впровадження інноваційних технологій у практику педагога.

Трифорова Олена Михайлівна,
доцент кафедри технологічної та професійної освіти, Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка доктор педагогічних наук, доцент

Павлюк Денис Андрійович,
студент III курсу, спеціальності 015 Професійна освіта (Цифрові технології), Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

СПІВПРАЦЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 015 ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА (ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ) ЗІ СТЕЙКХОЛДЕРОМ: ДЕПАРТАМЕНТОМ КІБЕРПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Під час вторгнення російських військ на територію України виникла потреба не тільки у фізичній боротьбі, а ще і в створенні інформаційного поля бою. Силами Кіберполіції України та волонтерським рухом були створені команди, які працювали в різних напрямках та координувалися кураторами або іншими учасниками.

Однією з основних задач Кіберполіції є блокування проросійських пабліків та стримування пропаганди в Україні від РФ. В синергії роботи Кіберполіції України та волонтерів було створений проект «Екосистема «MRIYA»», ціллю якого було розповсюдження

та подальше блокування проросійських ресурсів, для чого потрібен величезний людський ресурс небайдужих громадян.

Зі сторони ворога почала з'являтися пропаганда, яка була націлена зламати мужній дух нашого населення, як ми бачимо сьогодні, їм це не вдалося. Завдяки зусиллям телеведучих, кіберполіції, небайдужих громадян та волонтерів була проведена величезна робота з антипропаганди.

Наприкінці квітня 2022 року студенти спеціальності 015 Професійна освіта (Цифрові технології) Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка отримали змогу співпрацювати з відділом протидії кіберзлочинам в Кіровоградській області Департаменту кіберполіції НПУ [5]. Частину студентів було долучено до координаційної групи, де відбувався зв'язок з куратором. Після детального ознайомлення з окремими напрямками роботи група приступила до виконання поставлених цілей.

У ході роботи координатори використовували традиційну форму організації командної роботи. Традиційна концепція керівництва спирається на індивідуальні форми організації роботи. Відповідно до цієї концепції участь членів колективу в прийнятті рішень майже відсутня [3]. Основною ознакою команди була наявність спільної мети, яка спричинена великою кількістю пропаганди. Також серед основних потреб команди була саме комунікація один з одним, яку забезпечили організатори з самого початку, створивши координаційну групу та таблиці звітності для кожного учасника команди. Інформаційний потік та цілі були забезпечені для кожного робочого дня. Було виділено 2 напрями роботи, а саме: самостійне опрацювання, яке не вимагало конкретних рамок в часі, що полегшувало роботу для волонтерів, які не встигали чи не могли з певних причин приймати участь у основному завданні. Виконавцю завдання потрібно було мати навички рерайту, які забезпечили якісне виконання поставлених цілей, зокрема виявлення джерел поширення пропаганди, фейкових матеріалів країни-агресора, спрямувавши знайдену інформацію для подальшого розслідування в рамках кримінальних проваджень. За результатами прийняття участі у координаційних групах та проведенні зазначених робіт, студентам вдалося ознайомитись та засвоїти основні правила кібергігієни активного Інтернет-користувача, а також опанувати фундаментальні знання у галузі кібербезпеки [1].

На початку вересня був проведений загальний Meet, основною темою якого була презентація Екосистеми «MRIYA». Організатором даної зустрічі виступив представник від Департаменту кіберполіції НПУ в Кіровоградській області, який запропонував всім учасникам прийняти активну участь у волонтерському русі. Відповідальним за контактну групу викладачі університету запропонували студента групи ЦТ20Б (спеціальність 015 Професійна освіта (Цифрові технології)), Павлюка Дениса. Після чого з'явилася необхідність у надійній команді для виконання поставлених задач.

Виникла потреба у створенні та забезпечення правил і методів ведення командної роботи. Першим завданням керівника студентської команди було створення комунікації між учасниками. Для створення та зручності в подальшому використанні було проведено анонімне опитування, яке включало в собі вибір платформ для роботи в команді. Для цього було використано метод експертних оцінок, у якому учасники команди незалежно й анонімно формулюють свою думку щодо вирішення проблеми, узагальнення та прийняття рішення здійснює керівник. Рішення приймається за усередненою оцінкою експертів – учасників команди. Зведені дані усіх оцінок подаються на розгляд кожному учаснику команди для з'ясування причин відхилення з повторенням цієї процедури до досягнення консенсусу [3]. У результаті таких дій була створена група в Telegram та сервер в Discord. Після створення груп та додавання всіх учасників почався етап адаптації. Це період, коли відбувається постановка завдань. Учасники знайомляться та починають формувати власні думки та стратегію подальшої роботи в колективі. На цьому етапі ефективність роботи – низька. Отримавши завдання від Департаменту кіберполіції в Кіровоградській області, всі учасники були зібрані в голосовому

каналі Discord. На основі раніше приставленої інформації від представника кіберполіції була проведена більш детальна розповідь про проекти, а саме про основні інструменти роботи:

- бот «StopRussia | MRIYA» – приймає інформацію про фейкові ресурси, котрі перевіряються нашими модераторами та відправляються на блокування в Телеграм-канал. Зібрано найбільшу кількість антиукраїнських ресурсів та профілів – більше 50 тис. [2].

- канал «StopRussia | MRIYA» – спільнота небайдужих українців, котрі блокують та протидіють російській агресії в Інтернеті. Канал – це головна інструкція та засіб комунікації з підписниками щодо блокування, а також платформа, де щоденно та систематично надаються онлайн-завдання для підписників, актуальні новини та свіжа інформація, у тому числі навчальні матеріали з кібергігієни [2].

Після ознайомлення з завданнями кожного було додано до боту, який давав змогу виконувати поставлену ціль. Проводилось спілкування та передача інформації координаторам MRIYA, що використовували принципи системності та послідовності. Після чого настав етап «групування», на цьому етапі учасники вже знають одне одного, а тому вони групуються за симпатіями чи інтересами. Для розуміння обсягу завдань була створена таблиця для простішого та швидшого виконання поставленої цілі. Найоптимальнішим ресурсом для цього було обрано саме Google-таблиці, надавши до них персональний доступ кожному учаснику команди.

Керівник студентської групи формував звіти про виконану роботу та відправляв їх відповідальній особі за нашим регіоном в Департамент кіберполіції Національної поліції України, місто Київ. Опрацювавши великий об'єм завдань, Кропивницький регіон став одним із кращих в цьому напрямку, тим самим отримавши гарні відгуки від керівництва.

Рис. 1. Профагітаційна робота в контексті співпраці студентів спеціальності 15 Професійна освіта (Цифрові технології), Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка з Департаментом кіберполіції Національної поліції України

Висновки. Російське військове вторгнення в Україну спричинило не тільки військову протидію, а й боротьбу в інформаційному просторі, тим самим створюючи волонтерські рухи не тільки серед студентів, а й всіх громадян України в протидію російській пропаганді. Керуючись знаннями отриманими в ході роботи координаційних груп, була створена своя власна команда, організація роботи якої базувалась на засадах педагогічної синергетики [4], що дало позитивний результат – отримання за особливі успіхи подяки від Департаменту кіберполіції Національної поліції України в місті Київ.

Список використаної літератури

1. Департамент кіберполіції Національної поліції України в місті Київ. URL: <https://cyberpolice.gov.ua/>
2. Методи організації командної роботи. URL: <https://monetary-flow.com/metody-organizatsii-komandnoji-roboty/>
3. Організація командної роботи. URL: https://pidru4niki.com/10140809/menedzhment/organizatsiya_komandnoyi_roboti

4. Садовий М.І., Трифонова О.М. Теорія самоорганізації та синергетики у навчанні студентів педагогічних ВНЗ: посібник. Кропивницький: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2017. 184 с.
5. Соменко Д.В., Соменко О.О. Ефективне занурення студентів спеціальності «Цифрові технології» у професійне середовище при проходженні практики з фаху. Проблеми та інновації в природничо-математичній, технологічній і професійній освіті: зб. мат. XII міжн. наук.-практ. онлайн-інтернет конф., м. Кропивницький, 01-16 листоп. 2021р. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. Володимира Винниченка, 2021. 110 с. С.75–77.

Фатюшина Ганна Петрівна,
директор ДПТНЗ «Конотопське вище професійне училище»

ЛОГІСТИЧНІ ОСНОВИ ПРОЄКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

В умовах конкурентного середовища джерелом розвитку закладу освіти може бути тільки новизна в прийомах, технології, схемах організації роботи закладу освіти. Той, хто пропонує більше ідей у цих напрямках – той ближче до успіху. Але генерування ідей повинно бути закріплено методами впровадження їх у практичну діяльність. Саме проєкт і є тією стадією, яка передбачає дії щодо практичної реалізації ділових ідей.

Як відомо, управління освітніми проєктами на різних фазах життєвого циклу супроводжується низкою особливостей. Для належного управління освітніми проєктами, правильного вибору методів управління окремими процесами необхідно мати чітке уявлення про їх ознаки, характеристики, класифікаційні особливості тощо. Саме тому, з метою коректного застосування методів проєктного менеджменту в освітній галузі виникає необхідність висвітлення особливостей такого роду проєктів, окреслення їх чітких ознак та визначення класифікаційних характеристик.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Аналіз наукової літератури свідчить про значний інтерес вчених до проблеми процесу управління професійним (професійно-технічним) закладом освіти. Ґрунтовно розглянуто в роботах Бабенко Т.А. [1], Березняка Є.С. [2], Бондаря В.І. [3], Даниленко Л.І. [9], Махіні Т.А. [16], Рябової З.В. [18]. Найбільш узагальненими, фундаментальними працями вітчизняних дослідників, у яких аналізуються і докладно описуються функції процесу управління освітніми закладами є роботи Е. Березняка [2], Л. Даниленко [9]. Якщо у монографії Е. Березняка [5] функції процесу управління освітнім закладом розкриваються згідно з класичними поглядами, існуючими в теорії управління на цей процес, то в працях Л. Даниленко [9] і В. Пікельної з'являються нові підходи, що більш адекватно відображають сучасні умови управління діяльністю освітніми закладами.

Також дослідженню питанням розвитку закладу професійної (професійно-технічної) освіти у тому числі інноваційного присвячені роботи таких авторів як Г. Єльнікової – управлінська компетентність, Л. Кубської – маркетингова діяльність ПТНЗ із використанням PR- технологій; Л. Петренко – інформаційне забезпечення управління маркетингом ПТО у регіоні; Л. Сергєєвої – маркетинговий інструментарій управління розвитком ЗП(ПТ)О, В. Свістун – організацію діяльності маркетингової служби в ПТНЗ, З. Рябової – маркетингова стратегія як складова освітнього маркетингу і механізм забезпечення конкурентоспроможності навчального закладу.

Сутність проєктного менеджменту й інноваційний розвиток закладу освіти розглядалися у працях таких авторів, як О. Алейнікова, С. Бушуєв, М. Гриньова, Л. Ноздріна, Є. Матвишин, В. Морозов, Л. Пономаренко, О. Полотай, Ф. Фрейх, В. Ящук та ін.

Проте, незважаючи на наявність окремих праць науковців із проблеми маркетингового управління в системі ПТО, практично, не приділяється увага проблемам проєктного управління, комунікаційним стратегіям, як інструментарію маркетингового управління професійного (професійно-технічного) освітнього закладу.

Метою є опис сутнісної характеристики технології проєктного менеджменту як технології управління розвитком закладу освіти.

Виклад основного матеріалу

Визначено що проєктно-орієнтований контекст сучасного управління закладу професійної (професійно-технічної) освіти зумовлює необхідність трансформації вітчизняної системи у напрямку активного впровадження міжнародних стандартів проєктного менеджменту. Проєктний «формат» управління орієнтується на дотримання чітких параметрів за часом, фінансами, матеріальними і трудовими ресурсами.

Умови, в яких функціонують і розвиваються заклади освіти, є ринковими. Саме виклики сьогодення певним чином спонукають до перетворень, що відбуваються як у системі освіти взагалі, так і у кожному закладі освіти, зокрема. Такі перетворення забезпечують створення умов для відповідного розвитку людського (інтелектуального) потенціалу, що є вирішальним фактором для забезпечення якості, доступності та ефективності діяльності, що, зі свого боку, є сутністю інноваційного розвитку кожного закладу освіти.

Напрямів застосування концепції проєктного менеджменту надзвичайно багато, і вони можуть охоплювати практично всі сфери людського життя, у тому числі й управління професійним (професійно-технічним) освітнім закладом. Проте на сьогодні інструменти проєктного менеджменту все ще не знайшли широкого застосування в освітніх закладах. (рис.1).

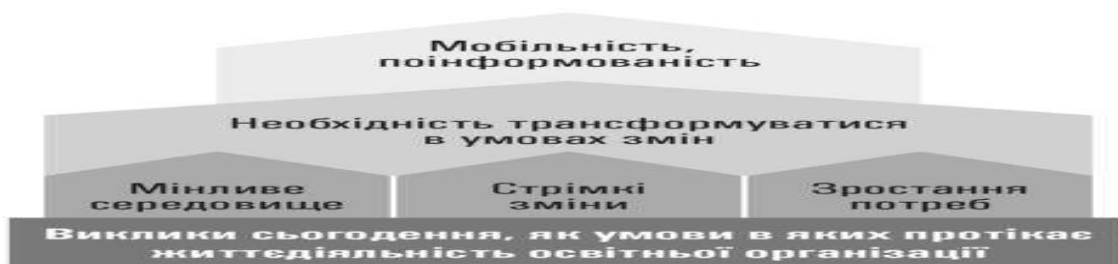

Рис. 1 Виклики сьогодення освітньої організації.

Підкреслимо, що в бурхливих умовах сьогодення провідними навичками вважається здатність організувати життєдіяльність у світі як проєктну:

- ✓ визначати далеку і найближчу перспективу;
- ✓ знаходити й залучати необхідні ресурси;
- ✓ накреслювати план дій і, здійснивши його, оцінювати, чи вдалося досягти поставлених цілей

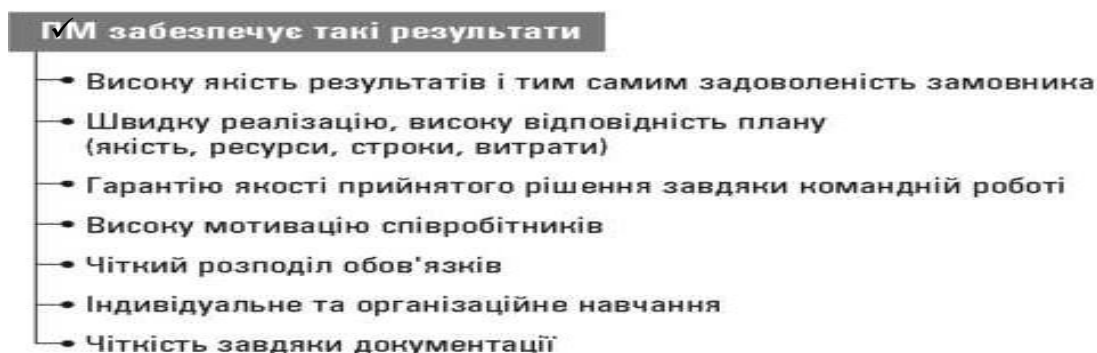

Рис.2 Чому саме проєктний менеджмент є відповіддю на виклики сьогодення

Проектний менеджмент дає змогу знайти баланс між академічними знаннями та практичними вміннями, задовольнити прагнення особистості до вільного вибору діяльності з опорою на зацікавленість та особистісну значущість проблем, що вирішуються.

Ключовим поняттям в проектному менеджменті є поняття «проект».

Логістичний підхід до управління проектами повністю відповідає системному підходу в управлінні проектами в галузі забезпечення. Проте, реалізація концепції логістики в управлінні проектами є значно ширше, ніж просто управління ресурсами проекту, - як стратегічна концепція управління проектом на основі системного підходу.

Характеристику проекту можна визначити як певну сукупність управлінських завдань та організаційних дій, методів та засобів, що спрямовані на досягнення визначеної мети проектною діяльністю (рис.3).

Рис. 3 Характеристика проектної діяльності

Зміст зазначеного полягає в тому, щоб зібрати в одну команду найкваліфікованіших педагогів для здійснення складного освітнього проекту у встановлений термін із заданим рівнем якості.

Потенційні можливості використання логістики в управлінні проектами обумовлюються наявністю безлічі поточкових процесів, які потребують в управлінні. Це, в свою чергу, пов'язано з тим, що здійснення проекту підтримується різними видами забезпечення, включаючи забезпечення:

- матеріально-технічне - закупівля і доставка
- фінансове - пошук джерел і залучення інвестицій;
- кадрове - підбір «команди», прийом і розстановка персоналу, звільнення;
- інформаційне- накопичення, систематизація та оновлення інформації по етапах робіт і видам забезпечення проекту;
- правове - юридичний супровід проекту;
- математичне і програмне - економіко-математичні моделі, програми і бази даних.

Найважливішими завданнями логістики в управлінні проектами є:

- створення інтегрованої системи управління матеріальними потоками на основі інформаційних потоків;
- розробка методів управління рухом ресурсів і контролю матеріальних потоків;
- визначення стратегії і технології фізичного розподілу ресурсів по роботах проекту;
- прогнозування обсягів та ін.

Разом з тим логістика в управлінні проектами не обмежується у функціональному плані тільки сферою забезпечення, а в ресурсному – тільки матеріальними потоками і охоплює весь ресурсно-функціональний спектр поточкових процесів, що виникають в ході здійснення проекту. Управління цими процесами на основі логістики знаходить своє вираження в понятті «проектний логістичний менеджмент», яке визначається фахівцями як системно організований процес управління інвестиційними та ініційованими ними матеріальними, фінансовими, інформаційними, сервісними потоками проекту, реалізованого в послідовності етапів робіт життєвого циклу відповідно до правил логістики за допомогою побудови логістичних ланцюгів.

На сьогодні **управління проектами** – це визнана у всьому світі методологія вирішення організаційно-технічних проблем, це філософія керівництва проектами. Важливим елементом є оточення проекту, оскільки важливо визначити середовище, в якому виникає, існує і завершується проект.

Оточення проекту – це чинники впливу на його підготовку та реалізацію. Їх можна поділити на внутрішні й зовнішні. До зовнішніх відносяться політичні, економічні, суспільні, правові, науково-технічні, культурні та природні.

Організація проекту є розподілом прав, відповідальності та обов'язків між учасниками проекту.

Характеристика моделі управління проектами

Поєднати основні функції управління проектами з інструментарієм, який для цього застосовується, можна за допомогою моделі управління проектами (рис.4). Ефективність проекту залежить від рішень на кожній стадії його здійснення, причому неправильне вихідне розуміння цілей спричиняє по ланцюжку помилки у постановці задач та у визначенні обсягу робіт за проектом, що, в свою чергу, призводить до втрат часу і коштів. Встановлення цілей проекту передбачає дотримання таких правил:

- результат проекту повинен бути чітко окреслений (обсяг робіт);
- проект має здійснюватися у визначеному зовнішньому середовищі (учасники);
- повинні бути встановлені терміни проекту (строки);
- бюджет проекту не повинен перевищувати заданої величини (затрати);
- продукт має задовольняти визначеним стандартам (якість);
- необхідно мати справу з надійними, гнучкими і стабільними постачальниками і підрядчиками (ресурси).

Цей список можна продовжити. Проте, щоб основні вимоги не були взаємовиключаючими, всі вони повинні бути погоджені на ранніх стадіях проекту.

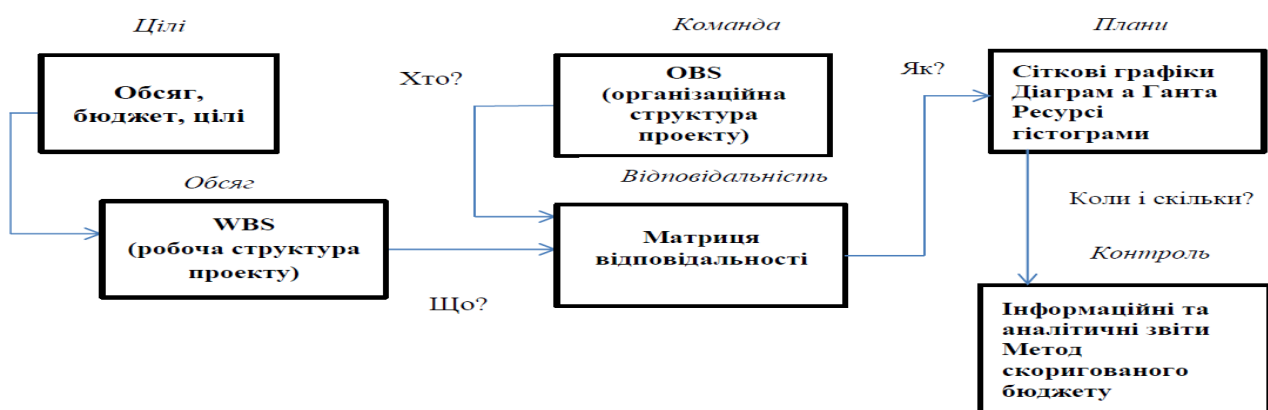

Рис.4 Модель управління проектами

Отже, ми розглянули певну характеристику проектного менеджменту як провідної технології управління інноваційним розвитком освітньої організації і з'ясували, що саме використання методів проектного менеджменту забезпечить успішність життєдіяльності освітньої організації і сприятиме її конкурентоспроможності. Підкреслимо, що технологія проектного менеджменту є відповіддю на виклики сьогодення, а володіння нею керівником освітнього закладу сприятиме сталому розвитку людського капіталу України.

Вирішуючи всі перелічені питання, ми стикаємось з поєднанням логістики проектного управління та маркетингового дослідження. Тобто з особливим мистецтвом, яке можна виокремити і вивчити.

Список використаних джерел

1. Бабенко Т. Формування особистості менеджера освіти. Директор школи. 2007. №21–22. С.3–36.
2. Березняк С.С. Реалізація принципу демократизації в управлінській діяльності директора школи. : ІСДО, 1996. 64 с.
3. Бондар В.І. Теорія і технологія управління процесом навчання в школі. К.: Школяр, 2000. 191с.
4. Білоусова С.В. Маркетинг освітніх послуг: стан, тенденції, перспективи. Бізнес-Навігатор. 2015. № 1 (36). С. 39–43.
5. Братаніч Б.В. Маркетинг в освіті як предмет філософського аналізу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора філософських наук: 09.00.10 – «філософія освіти» / Борис Володимирович Братаніч. К. : Інститут вищої освіти АПН України, 2006. 20 с.
6. Васильченко Л.В. Управлінська культура і компетентність керівника Х.: Вид. група «Основа», 2007, 176 с. Б-ка журн. «Управління школою»; Вип. 3(51)
7. Вініченко А.А. Особливості формування «культури управління» в сучасному соціумі / Науковий вісник УМО. URL: <http://umo.edu.ua/materiali-konferencij-nimp/i-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferenc-30>
8. Вознюк В. С. Маркетинг освітніх послуг [Навчальний посібник]. Луцьк : Волинська книга, 2007. 64 с.
9. Даниленко Л.І. Модернізація змісту форм і методів управлінської діяльності директора загальноосвітньої школи : Монографія. К. : Логос, 1998. 140 с.
10. Даниленко Л.І. Інноваційний освітній менеджмент: Навч. посібник. К., Главник, 2006. 144 с.
11. Даниленко Л.І. Сучасні підходи до управління професійно-технічними закладами : навч.-метод. посіб. / Даниленко Л.І., Сергеева Л.М. та ін.; За заг. ред. В.В.Олійника. К.: ТОВ «Етіс Плюс», 2007. 104 с.
12. Кузьміна Е.Е. «Маркетинг освітніх послуг» [Електронний ресурс]. URL: http://stud.com.ua/73181/marketing/marketing_osvitnih_poslug маркетинг освітніх послуг.
13. Оболенська Т.Є. Маркетинг у сфері освітніх послуг : автореферат дисертації. на здобуття наук. ступеня доктора економічних наук: 08.06.02 – «підприємництво, менеджмент та маркетинг» / Оболенська Тетяна Євгенівна. Харківський державний економічний університет, 2002. 33 с. 7. С.С. Гаркавенко «Маркетинг» [Електронний ресурс]. URL: http://pidruchniki.com/1018040641713/marketing/kontseptsiyi_vidi_marketingu
14. Махиня Т. А. Медіаменеджмент як складова підготовки сучасного керівника навчального закладу. Соціально-економічні та гуманітарні аспекти світових інноваційних трансформацій: Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції викладачів і аспірантів 30 березня 2016 р. К.: ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», 2016. – 1 електрон. опт. диск [електронний ресурс].
15. Мороз І.В. Менеджмент і маркетинг в освіті [Навчально-методичний посібник] К.: Освіта України, 2009. 192 с.
16. Саламатова А.О. Ідентифікація загальних характеристик проектно орієнтованих організацій. Формування ринкової економіки: наук. зб. / Міністерство освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана»; відп. ред. О.О. Беляєв. 2010. Вип. 24. С. 244–258.
17. Сергеева Л.М., Микитюк С.М. Управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики: методичні рекомендації. Чернівці: Видавничий дім «Букрек», 2022. 56 с.
18. Рябова З. В., Єрмоленко А. Б., Махиня Т.А. та ін.; Проектний менеджмент для інноваційного розвитку освітніх організацій України: навч.посіб. для підготовки магістрів за спеціалізаціями «Управління навчальним закладом» та «Управління проектами», підвищення кваліфікації слухачів, керівників навчальних закладів/ за заг.

ред. академіка В.В. Олійника, маг. Ф. Фреха; НАПН України, ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти»; КультурКонтакт Австрія. К., 2016. 118 с.

19. Економічний словник [Електронний ресурс]. URL: http://mirslivarej.com/content_eco/CIKL-UPRAVLENIJA-7880.html

Федорук Наталія Іванівна,

заступник директора з навчально-виховної роботи, Вищого професійного художнього училища №5 м. Чернівці

ЛОГІСТИКА УЧАСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗП(ПТ)О У ТРАНСКОРДОННИХ ПРОЄКТАХ

Міжнародна діяльність це важливий крок до європейської та світової інтеграції України та розвитку демократичного суспільства. У період формування усталених відносин між країнами Європи та розширення політики співробітництва щодо України набуває важливого значення виховання молоді, що буде захищеною та мобільною на ринку праці, здатною робити особистий духовно-світоглядний вибір, матиме необхідні знання, навички та компетентності для інтеграції в європейську і світову спільноту. Сьогодні інтеграція до Європейського Союзу – одна з головних стратегічних цілей України [3, с.3].

У програмі вступу України до Європейського Союзу зазначено, що головною метою інтеграції у галузі освіти є розбудова взаємовигідної співпраці з державами-членами ЄС для створення в Україні життєздатної системи безперервного навчання й виховання, досягнення високих освітніх рівнів, забезпечення можливостей постійного духовного самовдосконалення особистості, формування інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності нації. Одним із основних факторів вирішення названих проблем є міжнародна діяльність закладу освіти. Саме тому, у Вищому професійному художньому училищі №5 м. Чернівці пріоритетним напрямком розвитку закладу є міжнародна співпраця та проєктна діяльність.

Одним з головних завдань педагогічного колективу нашого училища є формування сучасної полікультурної особистості, відкритої до діалогу з представниками інших країн, готової до інтеграції у світовий культурний простір, ознайомлення з іншими країнами, їхніми культурою, мовою, підвищення інтелектуального рівня здобувачів освіти, відкриття для себе цікавого, європейського бачення світу, формування нового покоління, виховання молодих лідерів. Тому, особлива увага приділяється налагодженню транскордонного співробітництва. З цією метою у Вищому професійному художньому училищі №5 м. Чернівці був успішно реалізований транскордонний проєкт «Creative Workforce for Cross-Border Future» («Креативні фахівці для транскордонного майбутнього») за номером 2SOFT/1.1/142 та підходить до завершення реалізація другого транскордонного проєкту «Smart4Youth - Support, Mobility and Arts for youth across the border Romania – Ukraine» («Підтримка, мобільність та мистецтво для молоді через румуно-український кордон») за номером 2SOFT/1.1/139. Транскордонний проєкт «Smart4Youth – Support, Mobility and Arts for youth across the border Romania – Ukraine» передбачає навчання молоді соціально вразливих категорій та розрахований на молодих людей віком 14-20 років. Назва проєкту «Smart4Youth» українською мовою звучить як «Підтримка, мобільність та мистецтво для молоді». Програма передбачає співпрацю між Україною та Румунією і фінансується за кошти Європейського Союзу та співфінансується закладами-партнерами.

Проєкт розрахований на півтора року (18 місяців) і об'єднав чотирьох партнерів з Чернівецької області та Сучавського повіту сусідньої Румунії. З українського боку це Вище професійне художнє училище №5 м. Чернівці та Буковинський мистецький центр відродження

та сприяння розвитку румунської традиційної культури. З румунського – Технологічний ліцей «Oltea Doamna» та Асоціація консультантів з розвитку громад – ACDC.

Загальною метою міжнародної програми є розробка та впровадження спеціальних спільних програм в освіті, здатних запобігти тому, щоб молоді люди соціально вразливих категорій віком від 14 до 20 років не покидали освітні заклади до завершення навчання. Проєкт складається з програм інтегративної допомоги, тренінгів, заходів з обміну досвідом для викладачів та молоді, вдосконалення навичок та збільшення доступності на ринку праці, позакласних заходів і семінарів та інших подій, які стали можливими завдяки партнерству між двома навчальними закладами і двома неурядовими організаціями й міцній транскордонній співпраці. Очікується досягнути високого рівня розвитку інноваційних виховних заходів та зробити професійну (професійно-технічну) освіту привабливішою для молоді.

Проблеми у сфері професійної освіти, як вказують автори проєкту, спільні і в Україні, і в Румунії: «Згідно зі статистичними даними, по обидва боки кордону зростає кількість відрахованих з навчальних закладів молодих людей, тих, хто кинув школу чи достроково припинив навчання. Оскільки в молодіжному середовищі технічні професії вважаються застарілими та менш привабливими, все більше компаній відчують нестачу кваліфікованого персоналу, а також людських ресурсів загалом. Ми не можемо думати про сталий розвиток у майбутньому, не розглядаючи інвестиції в молодих людей у прикордонній зоні. Партнерство здатне призвести до створення інноваційної моделі соціальної інтеграції для молоді, яка перебуває в групі ризику, моделі, яка може бути використана в довгостроковій перспективі по обидва боки кордону».

Як зазначено у проєктній угоді, цільовою аудиторією програми Smart4Youth є молоді люди, адже саме від цієї категорії населення прикордонної зони залежить майбутнє регіону. Проєкт допоможе пропагувати спільні цінності, знаходити спільні точки дотику у сферах та інтересах для співпраці між Україною та Румунією, особливо між молоддю, допоможе адаптуватися в дорослому житті нашим майбутнім випускникам. Розрахований він на молодих людей з груп ризику (молодь з багатодітних, малозабезпечених, неповних та багатодітних родин, молоді люди з інвалідністю та інші соціально вразливі категорії). Саме тому, учасниками проєкту стала молодь із малозабезпечених, неповних та багатодітних сімей - по 100 учнів з ВПХУ №5 м. Чернівці та з Технологічного ліцею «Oltea Doamna» повіту Сучава.

Проєкт передбачає також спеціальні курси для педагогів з організаційної та виховної роботи з такою категорією підлітків. 20 викладачів з ВПХУ №5 та кількох інших училищ Чернівців у рамках проєкту упродовж листопада 2020 року та січня 2021 року пройшли дистанційне навчання щодо роботи з молодими людьми соціально вразливих категорій. Вони отримали знання щодо психологічного, сімейного, професійного консультування здобувачів освіти. Одночасно з чернівецькими викладачами пройшли це навчання також 20 викладачів технологічного ліцею м. Долгаска (Румунія), який є нашим партнером у проєкті. Всі учасники отримали міжнародні сертифікати. Здобувачі освіти, які виявили бажання взяти участь у проєкті, мали змогу безкоштовно пройти навчання за одним з обраних напрямків: традиційне народне мистецтво (художній розпис та різьба по дереву), підприємництво, фото- і відеомистецтво, інформаційно-комп'ютерні технології. Навчалися вони не лише вдома, а брали участь у п'ятиденних виїзних семінарах.

Таким чином, у результаті реалізації проєкту було зроблено наступне:

– 200 молодих людей – учасників проєкту з України та Румунії успішно пройшли навчання за одним з обраних напрямків, що дало нам змогу не тільки розвивати та вдосконалити професійні компетенції наших здобувачів освіти, а й розширити їх знання та вміння у інших галузях, таких як підприємництво, традиційне мистецтво, ІКТ, фото- та відео мистецтво;

- 40 викладачів-учасників проєкту з України та Румунії пройшли онлайн-навчання з питань побудови кар'єри здобувачів освіти та були залучені до проведення консультацій молодих людей з цільової групи проєкту;
- усі учні-учасники отримали фахову допомогу з побудови майбутньої кар'єри, професійне консультування з різних питань та сімейне консультування;
- кожним зі 100 учасників створено індивідуальні проєкти (сайт, бізнес-план майбутньої власної справи, колекцію художніх виробів) та проведено їхню презентацію під час виставок та учнівських конференцій у закладах-партнерах;
- здобувачі освіти продовжують навчатися мистецтву фото та відеозйомки на базі Буковинського мистецького центру відродження та сприяння розвитку румунської традиційної культури у Чернівцях;
- кожен з молодих людей – учасників проєкту та викладачів, які взяли у ньому участь, пройшов підсумкову перевірку знань та отримав сертифікат європейського зразка;
- проєкт взяв участь у відборі найкращих подібних транскордонних програм ЄС і увійшов до трійки найкращих;
- створено два багатофункціональні центри, з усіма допоміжними послугами, які будуть доступні для отримання освітніх послуг у всіх чотирьох партнерів-виконавців. Вони стануть місцем проведення офіційних та неформальних навчальних заходів для вчителів та спеціалістів, а також для залучених молодих людей та представників неурядових організацій;
- налагоджена співпраця в галузі освітніх послуг та обміну досвідом між викладачами з Сучави та Чернівців;
- створено можливості для молодих людей для закордонних зустрічей на основі спільних освітніх інтересів, покращення міжкультурного взаєморозуміння, міжкультурного навчання та заохочення співпраці у програмах інформаційно-комп'ютерних технологій, декоративно-прикладного мистецтва, підприємництва та нових медіатехнологій, які сьогодні є дуже затребуваними на ринку праці;
- діє спільна онлайн-платформа <https://smart4youth.com/>, де викладачі та експерти мають можливість співпрацювати та обмінюватися передовим досвідом у галузі освітніх послуг та довгострокових методологій викладання. У свою чергу, молоді люди – учасники проєкту на цій платформі зможуть і надалі підтримувати зв'язок та співпрацювати після його завершення.

На завершення проєкту, восени 2022 року планується проведення міжнародного фестивалю молодіжних короткометражних фільмів «RO-UA Film Fest», на якому будуть представлені найкращі короткометражні фільми, зняті нашими учасниками напрямку «Фото та відеомистецтво». Також планується проведення фінальних конференцій проєкту у закладах-партнерах, узагальнення здобутого досвіду та масштабування його у подальшій діяльності училища.

Як бачимо, міжнародне співробітництво значно розширює перспективи розвитку закладу освіти та виступає одним із найважливіших факторів забезпечення інтеграції нашої освіти до міжнародного освітнього простору, що відбувається шляхом розширення мобільності здобувачів освіти, педагогів, їх участі у міжнародних проєктах та програмах, що у свою чергу формує європейську свідомість молоді, яка в перспективі дасть змогу місцевим, вітчизняним підприємствам, організаціям, державним установам залучати високопрофесійні кадри зі знанням особливостей комунікації в умовах європейської інтеграції та транскордонного співробітництва. Ми переконані, що здобуті у проєкті знання та вміння допоможуть нашим здобувачам освіти краще адаптуватися до дорослого життя, реалізувати себе і стати успішними у майбутньому.

Список використаної літератури

1. Пірен М. І. Європейські цінності – важливий чинник ефективної співпраці україно-румунського транскордонного співробітництва в галузі соціально-економічного

- розвитку прикордонних місцевих громад. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2015. № 6. С. 42–45.
2. Про затвердження Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2021-2027 роки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/408-2021-%D0%BF#Text>
 3. Чернівецька обласна державна адміністрація. Регіональна програма розвитку міжнародного співробітництва Чернівецької області на 2021–2023 роки. Затверджена рішенням 2-ї сесії обласної ради VIII скликання від 30 березня 2021 р. №10-2/21. URL: https://bukoda.gov.ua/storage/app/sites/23/Prohramy/dep%20comm/rehional_na-prohrama-rozvytku-mizhnarodnoho-spivrobotnytstva-chernivetskoyioblasti-na-2021-2023-roky.pdf
 4. Чернівецька обласна державна адміністрація. Стратегія розвитку Чернівецької області на період до 2027 року. URL: <https://bukoda.gov.ua/storage/app/sites/23/uploadedfiles/strategiachernivetska-2027.pdf>

Харівська Світлана Василівна,
методист Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Чернівецькій області, практичний психолог вищої категорії, «психолог-методист» ДПТНЗ «Чернівецький професійний ліцей сфери послуг»

РОЗВИТОК КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЛОГІСТИКИ

Сьогодні освіта є основою інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку особистості суспільства, нації і держави, нарощення їх інтелектуального, духовного та економічного потенціалу.

Необхідність своєчасного реагування на виклики суспільного розвитку вимагає не лише модернізації змісту освіти, а й реформування системи її управління. Тому ми бачимо суттєві зміни у педагогічній теорії та практиці, нові підходи, категорії, поняття.

Тому, модернізацію механізму управління закладами професійної (професійно-технічної) освіти та підвищення їх конкурентоспроможності допоможуть здійснити технології управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики. А це значить – вміння планувати, контролювати, управляти освітньою діяльністю, яка здійснюється в процесі формування освітньої послуги, доведення готової продукції до споживача відповідно до інтересів і вимог, а також в процесі передачі, зберігання й обробки відповідної інформації.

Педагогічна логістика допомагає нам розкрити тактику урахування взаємодії ресурсів і реалізацію моделей управління, яка спрямована на оптимізацію та підвищення ефективності освітнього процесу в цілому.

Педагогічна логістика є системою, яка містить функціональні області, кожна з яких вирішує певні проблеми. До складу системи входять:

- 1) інформація – планування освітнього процесу, обробка замовлень, прогнозування попиту;
- 2) навчально-лабораторна база – вибір виду та засобів надання освітніх послуг;
- 3) кадри, які обслуговують здобувачів освіти.

Застосування педагогічної логістики в закладах професійної (професійно-технічної) освіти допоможе реалізувати такі цілі:

- 1) одну з вирішальних цілей це – якість професійної освіти і навчання;

- 2) ефективне використання фінансових ресурсів;
- 3) швидке реагування на зміну попиту на ринку праці;
- 4) короткий термін оновлення освітніх програм і навчальних планів;
- 5) партнерство з підприємствами-замовниками робітничих кадрів.

Законом «Про освіту» передбачено поняття «освітня послуга». Її якість визначається тим, чи набув здобувач освіти компетентностей, передбачених тим чи іншим стандартом освіти. «Освітня послуга – комплекс визначених законодавством, освітньою програмою та/або договором дій суб'єкта освітньої діяльності, що мають визначену вартість та спрямовані на досягнення здобувачем освіти очікуваних результатів навчання.

Суб'єктами освітньої діяльності є: педагогічні та науково-педагогічні працівники закладів освіти, наукові працівники, працівники органів управління освітою, заклад освіти, підприємства, установи та організації, що надають освітні послуги.

Освітні послуги мають вартість, є товаром і можуть виступати об'єктом ринкових відносин. Вони є дорогими, що обумовлено використанням висококваліфікованої педагогічної праці, навчально-лабораторного устаткування, високою часткою постійних витрат.

Педагогічна логістика займається менеджментом (управлінням) педагогічних потоків, а саме:

1) потік знань та інтелекту (цей потік включає в себе такі ланки як виробництво знань і виробництво інтелекту, видалення застарілих і дистрибуцію знань по освітнього простору

2) потік навчання і розвитку інтелекту (потік навчання складається з двох просторів: вищого і шкільного, в тому числі професійного; основна проблема в цьому потоці - створення єдиного освітнього простору. Для вищої освіти вона вирішується в рамках Болонського процесу; у ЗСО – Єдиного державного іспиту (ЄДІ) ЗНО, яке дозволяє стандартизувати оцінки рівня знань у здобувачів освіти, а також синхронізувати оцінки в масштабі країни, а також визначати заклади освіти. Для оптимізації методів навчання використовуються найбільш придатні в конкретних умовах освітні технології. Потік інтелекту базується на Центрах раннього розвитку дитини і Інтелектуальних університетах)

3) психологічний потік (педагогічна психологія традиційно бере участь в потоці навчання; на психологів покладається завдання щодо розвитку і виховання здобувачів освіти а на педагогів – навчання);

4) потік нейропедагогіки (це нові знання про функціональний розвиток мозку дитини, нові стратегії експериментального дослідження активного, осмисленого ставлення здобувачів освіти до діяльності, нові наукові програми роботи з ними, нові педагогічні технології);

5) потік здоров'я (стан здоров'я, не тільки в умовах пандемії, інформаційний потік (цей потік працює за принципами інформаційної логістики, принципи якої заклав Білл Гейтс. Він з'єднує весь освітній простір в єдину систему. Інформаційний потік дозволяє здійснювати управління і макрооб'єктів і окремих здобувачів освіти);

б) потік обладнання (цей потік для освітнього простору традиційно вже добре налагоджена область економічної логістики).

Законом «Про освіту» передбачено поняття «**освітня послуга**». Її якість визначається тим, **чи набув** здобувач освіти **компетентностей**, передбачених тим чи іншим стандартом освіти.

Закон України «Про освіту» (ст. 1) визначає компетентність як динамічну комбінацію знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність.

Основні (або ключові) компетентності (англ. *key competences*) — це ті, які необхідні всім громадянам для особистої реалізації та розвитку, активного громадянського життя, соціальної єдності та можливості працевлаштування.

Тому, діяльність психологічної служби у системі освіти має бути спрямована на формування ключових компетентностей здобувачів освіти з урахуванням їх вікових, зокрема психологічних особливостей та ґрунтуючись на чинних на даному етапі Державних стандартах освіти.

Концепція «Нова українська школа» визначає такі **загальні ключові компетентності здобувачів освіти:**

- спілкування державною і рідною (у разі відмінності) мовами (*це вміння усно і письмово висловлювати й тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання, письмо, застосування мультимедійних засобів). Здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ – у навчанні, на роботі, вдома, у вільний час. Усвідомлення ролі ефективного спілкування*)

Завдання/напрями діяльності психологічної служби: (Формування та розвиток умінь і навичок ефективної комунікації. Розвиток умінь ефективного зворотного зв'язку);

- спілкування іноземними мовами (*уміння належно розуміти висловлене іноземною мовою, усно і письмово висловлювати і тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання і письмо) у широкому діапазоні соціальних і культурних контекстів. Уміння посередницької діяльності та міжкультурного спілкування*).

Завдання/напрями діяльності психологічної служби: (Формування та розвиток умінь і навичок ефективної комунікації. Розвиток умінь ефективного зворотного зв'язку. Формування/розвиток емпатії. Розвиток емоційного та соціального інтелекту);

- математична компетентність (*культура логічного і алгоритмічного мислення. Уміння застосовувати математичні (числові та геометричні) методи для вирішення прикладних завдань у різних сферах діяльності. Здатність до розуміння і використання простих математичних моделей. Уміння будувати такі моделі для вирішення проблем*).

основні компетентності у природничих науках і технологіях (*наукове розуміння природи і сучасних технологій, а також здатність застосовувати його в практичній діяльності. Уміння застосовувати науковий метод, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати результати*);

Завдання/напрями діяльності психологічної служби: (Діагностика здібностей та здатності до вивчення різних предметів. Розвиток творчого та креативного мислення. Розвиток умінь та навичок працювати в команді. Розвиток умінь досліджувати, спостерігати. Корекційно-розвиткова робота (за потребою).);

- інформаційно-цифрова компетентність (*передбачає впевнене, а водночас критичне застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією на роботі, в публічному просторі та приватному спілкуванні. Інформаційна й медіа-грамотність, основи програмування, алгоритмічне мислення, робота з базами даних, навички безпеки в інтернеті та кібербезпеці. Розуміння етики роботи з інформацією (авторське право, інтелектуальна власність тощо)*).

Завдання/напрями діяльності психологічної служби: (Профілактика інтернет-залежності. Формування навичок безпечної поведінки в інтернет-мережі (запобігання потраплянню у ситуації шахрайства, торгівлі людьми/дітьми, ґрумінгу, секстингу та інших ризикованих ситуацій). Запобігання та протидія кібербулінгу. Формування відповідальної поведінки та усвідомленої громадянської позиції щодо запобігання негативним явищам у інтернет-просторі. Формування правової грамотності, зокрема розуміння прав, обов'язків та відповідальності громадянина України. Формування розуміння логічних причинно-наслідкових зв'язків. Розвиток умінь протидіяти проявам тиску, неповаги та приниження щодо себе та інших осіб, самостійно або за допомогою дорослих залежно від ризику. Формування розуміння власної безпеки та безпеки тих, хто поруч, а також умінь піклуватися про безпеку. Консультування. Розвиток критичного мислення);

- уміння вчитися впродовж життя (*здатність до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових вмінь і навичок, організації навчального процесу (власного і колективного), зокрема через ефективне керування ресурсами та інформаційними потоками, вміння визначати навчальні цілі та способи їх досягнення, вибудовувати свою освітньо-професійну траєкторію, оцінювати власні результати навчання, навчатися впродовж життя*).

Завдання/напрями діяльності психологічної служби: Діагностика рівня вікового та психічного розвитку особистості. Своєчасне виявлення причин, що ускладнюють або викликають труднощі в навчанні. Вивчення та супровід адаптаційного періоду. Своєчасне перенаправлення до відповідних фахівців у разі виявлення нозологій, які належать до їх компетенції. Діагностика здібностей та здатності до вивчення різних предметів. Розвиток творчого та креативного мислення. Розвиток умінь та навичок працювати в команді. Розвиток умінь і здатності до проектної діяльності. Корекційно-розвиткова робота (за потребою). Профорієнтаційна робота. Консультування. Розвиток критичного мислення. Попередження та профілактика емоційного вигорання);

- ініціативність і підприємливість (*уміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення як власного соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства і держави. Вміння раціонально вести себе як споживач, ефективно використовувати індивідуальні заощадження, приймати доцільні рішення у сфері зайнятості, фінансів тощо*).

Завдання/напрями діяльності психологічної служби: Формування та розвиток лідерських якостей. Формування розуміння власної безпеки та безпеки тих, хто поруч, а також умінь піклуватися про безпеку. Розвиток критичного мислення. Формування відповідальної поведінки та усвідомленої громадянської позиції. Розвиток умінь та навичок працювати в команді. Розвиток уміння досліджувати, спостерігати. Корекційно-розвиткова робота (за потребою). Профорієнтаційна робота. Консультування);

- соціальна та громадянська компетентність (*усі форми поведінки, які потрібні для ефективної та конструктивної участі у громадському житті, в сім'ї, на роботі. Уміння працювати з іншими на результат, попереджати і розв'язувати конфлікти, досягати компромісів. Повага до закону, дотримання прав людини і підтримка соціокультурного різноманіття*).

Завдання/напрями діяльності психологічної служби: Своєчасна діагностика особливостей поведінки здобувачів освіти. Вивчення та супровід адаптаційного періоду. Формування відповідальної поведінки та усвідомленої громадянської позиції. Формування або підвищення рівня правової грамотності. Формування навичок та популяризація здорового способу життя. Формування розуміння логічних причинно-наслідкових зв'язків. Профілактика конфліктів. Впровадження відновних практик, медіації. Створення Служби порозуміння у закладі освіти, навчання медіаторів з числа учнів/учениць. Формування умінь і навичок ефективної комунікації. Формування поважливого та рівного ставлення до інших, у т.ч. представників інших культур та національностей. Формування/підвищення рівня особистої гідності. Формування емпатії. Формування емоційної компетентності. Формування/підвищення рівня психологічної та соціальної грамотності. Корекційно-розвиткова робота. Консультування. Налагодження співпраці для проведення профілактичної, просвітницької, захисної роботи із державними установами і закладами, громадськими організаціями, які є суб'єктами захисту прав дитини. Популяризація і формування безпечних для життя моделей поведінки і організації вільного часу. Попередження та профілактика емоційного вигорання. Розвиток критичного мислення);

- обізнаність та самовираження у сфері культури (*здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва. Ця компетентність передбачає глибоке розуміння власної*

національної ідентичності як підґрунтя відкритого ставлення та поваги до розмаїття культурного вираження інших).

Завдання/напрями діяльності психологічної служби: Діагностика та розвиток творчих здібностей. Попередження та профілактика емоційного вигорання. Розвиток творчого та креативного мислення. Розвиток критичного мислення. Розвиток умінь та навичок працювати в команді. Розвиток умінь досліджувати, спостерігати, аналізувати, узагальнювати та робити висновки. Консультування);

- екологічна грамотність і здорове життя (уміння розумно та раціонально користуватися природними ресурсами в рамках сталого розвитку, усвідомлення ролі навколишнього середовища для життя і здоров'я людини, здатність і бажання дотримуватися здорового способу життя).

Завдання/напрями діяльності психологічної служби: Формування навичок та популяризація здорового способу життя. Формування відповідального ставлення та усвідомленої громадянської позиції. Формування правової грамотності, зокрема розуміння прав, обов'язків та відповідальності громадянина України. Формування розуміння логічних причинно-наслідкових зв'язків. Консультування).

Разом з тим визначено і **наскрізні уміння** здобувачів освіти в Новій українській школі:

- Вміння читати.
- Уміння доносити думку.
- Критичне мислення.
- Логічний захист позиції.
- Ініціативність.
- Проблеми, рішення і ризику,
- Емоційний інтелект.
- Робота в команді.
- Творчість.

Важливими умовами досягнення ефективних результатів в роботі працівників психологічної служби, зокрема щодо формування ключових компетентностей здобувачів освіти є:

- командна співпраця з батьками, педагогічними працівниками та адміністрацією закладу освіти, підвищення їх рівня психологічної культури та емоційної і соціальної компетентності;
- постійний професійний розвиток, набуття нових умінь та навичок, зокрема щодо роботи в дистанційному режимі, здатність гнучко і швидко реагувати на зміни та виклики динамічного освітнього простору;
- впровадження в освітній простір відновних практик, зокрема медіації, формування культури творчого та мирного вирішення конфліктних ситуацій, підвищення рівня стресостійкості як усіх учасників освітнього процесу, так і самих працівників психологічної служби.

Список використаної літератури:

1. Сергеева Л.М., Микитюк С.М. Впровадження моделі розвитку закладу професійної (професійно-технічної) освіти. *Наукові записки Малої академії наук України*. 2022. 1 (23). С. 101–109.
2. Сергеева Л.М., Микитюк С.М. Управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики: методичні рекомендації. Чернівці: Видавничий дім «Букрек», 2022. 56 с.
3. Войцях Т. Роль психологічної служби у розвитку ключових компетентностей здобувачів освіти відповідно до державних стандартів: методичні рекомендації Комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», 2020. 10 с.

Циба Юлія Анатоліївна,
*викладач Державного професійно-технічного
навчального закладу «Конотопське вище
професійне училище»*

Нагуло Тетяна Олександрівна,
*методист Державного професійно-
технічного навчального закладу
«Конотопське вище професійне училище»*

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНО-ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКОВАНОГО РОБІТНИКА ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Виклики сьогодення вимагають мінливості в усіх сферах суспільного життя. Ринок праці має швидко адаптуватися до потреб держави в умовах війни та відновлення по її завершенню. Необхідною складовою гнучкості ринку праці є наявність кваліфікованих робітників різного профілю. Постійні атаки країни-агресора на об'єкти цивільної інфраструктури, особливо енергетичний комплекс, призводять до виведення з ладу електропідстанцій, електромереж та електроустаткування. Для проведення відновлювальних робіт затребуваними є кваліфіковані робітники електротехнічного профілю.

Актуальність дослідження проблеми діджиталізації професійно-теоретичної підготовки кваліфікованого робітника електротехнічного профілю зумовлена необхідністю переходу на дистанційну та змішану (очно-дистанційну) форми навчання для забезпечення можливості доступу до освітнього процесу в умовах війни.

Мета даної статті: проаналізувати проблеми та перспективи діджиталізації професійно-теоретичної підготовки кваліфікованого робітника електротехнічного профілю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема діджиталізації освіти є відносно новою. Питання використання електронних засобів у закладах освіти висвітлювали В. Биков, А. Гуржій, О. Співаковський, М. Шишкіна, М. Яшанов. Дослідженням використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій та діджиталізації початкової школи займалися В. Чайка, Н. Морзе, Н. Дементієвська, А. Шишак та інші.

Діджиталізація (від англійського digitalization) – широке впровадження цифрових технологій у суспільне життя. Цифровізація, точніше – «цифрова трансформація» суспільства. Трансформація – це процес, у рамках тренду глобальної цифрової революції. За цим новим (для багатьох) словом криється зміна епох. Епоха нових технологій визначає розрив між суб'єктами цивілізаційних процесів і виявляє наше місце та перспективи у цих змаганнях [2].

Отже, діджиталізація – це процес переведення різноманітної інформації в усіх її формах – текстовій, звуковій, графічній – у цифровий формат, зрозумілий сучасним гаджетам.

У 2021 році Президент України Володимир Зеленський заявив, що підтримує діджиталізацію країни та радий, що Кабінету Міністрів вдалося сформулювати чітку стратегію цифрової трансформації на наступні три роки [1].

В умовах війни цифрова трансформація освіти набула нового значення. За словами Міністра освіти і науки України Сергія Шкарлета: «Діджиталізація є тим каталізатором швидких перемог в освіті, що творять дива. Ковід нас багато чого навчив, під час війни завдяки діджиталізації ми змогли відновити освітній процес і крокувати далі». МОН планує створити цифровий освітній паспорт кожного українця. Це спеціалізована платформа, що дозволить систематизувати всю інформацію про дитину, а також надасть можливість роботодавцям обирати найкращі здібності та здобутки кожного з наших громадян [6].

З вище зазначеного, стає зрозумілим, що держава сприяє цифровій трансформації освіти на всіх рівнях. В цій сфері активно розвивається загальна середня освіта та освіта дорослих.

Гостро постає проблема цифрової трансформації професійної (професійно-технічної) освіти. Оскільки, відбудовчий процес в Україні буде потребувати величезну кількість кваліфікованих робітничих кадрів. Професійна (професійно-технічна) освіта передбачає професійно-теоретичну та професійно-практичну підготовку. Професійно-теоретична підготовка кваліфікованого робітника електротехнічного профілю має на меті формування професійних знань відповідно до сучасного розвитку техніки та технології виробництва, належний рівень знань з охорони праці, здобуття базових економічних, правових та інших знань, необхідних для виконання певного виду робіт [4, с.147]. Професійно-практична підготовка передбачає оволодіння жорсткими навичками, тобто професійними вміннями, які можна виміряти. Наприклад, електрик з ремонту та обслуговування електроустаткування повинен вміти користуватися електроінструментом, захисними засобами і пристосуваннями, проводити збирання та розбирання електричних схем, користуватися технічною документацією, виконувати монтаж, ремонт і налагодження електроустановок, електрообладнання, машин і агрегатів [3]. Але особливість професійної (професійно-технічної) освіти дає можливість діджиталізувати тільки професійно-теоретичну підготовку кваліфікованого робітника, бо для набуття практичних вмінь та навичок, потрібно забезпечити здобувачеві освіти доступ до відповідного виробничого обладнання.

Чайка В.М та Шишак А.М. у своїй статті «Діджиталізація початкової освіти: проблеми і перспективи» окреслили ряд сучасних проблем діджиталізації освіти [5]. Значна частина яких може бути застосована і до професійно-теоретичної підготовки кваліфікованого робітника електротехнічного профілю. А саме:

- відсутність професійного україномовного та необхідність створення власного контенту для навчальних занять;
- значні затрати часу та особистого ресурсу педагога для того, щоб навчитися працювати в онлайн-сервісах;
- відсутність нормативно-правової бази та навчально-методичних матеріалів щодо організації та здійснення освітнього процесу закладу професійної (професійно-технічної) освіти в умовах цифрової трансформації. Концепцію цифрової трансформації освіти і науки України, запропоновану до розгляду у 2021 році, досі не затверджено;
- відсутнє забезпечення учасників освітнього процесу електронними освітніми ресурсами;
- значні матеріальні затрати на оцифрування інформації.

Враховуючи проблеми діджиталізації професійно-теоретичної підготовки кваліфікованого робітника електротехнічного профілю, потрібно визначити її перспективи, які відкривають нові можливості для всіх учасників освітнього процесу:

- доступність освіти для здобувачів, які перебувають у будь-якій точці України або ж за кордоном;
- мобільність всіх учасників освітнього процесу, можливість продовження навчання після евакуації закладу або переведення освітнього процесу на дистанційну форму в зв'язку з бойовими діями;
- економія фінансових ресурсів. Кошти для створення електронного контенту відповідно до програми витрачаються одноразово, легко можна вносити зміни до електронних освітніх ресурсів. Тобто затрати коштів та часу будуть набагато меншими ніж при необхідності, наприклад, передрукувати підручник;
- трансформація класичних лекцій у цікавий SCORM-курс;
- оптимізація освітнього процесу під потреби ринку праці;
- можливість підготовки робітника за частковими кваліфікаціями, що в свою чергу, підвищує його рівень конкурентоспроможності;
- формування позитивного іміджу закладу освіти, що є одним з основних завдань закладів професійної (професійно-технічної) освіти в умовах ринкової економіки [5].

Висновки. Окреслено низку проблем та перспектив діджиталізації професійно-теоретичної підготовки кваліфікованого робітника електротехнічного профілю. Основними проблемами діджиталізації освітнього процесу професійно-теоретичної підготовки електрика є необхідність значних затрат людського ресурсу для створення якісного професійного українськомовного е-контенту та відсутність нормативно-правової бази та навчально-методичних матеріалів щодо організації та здійснення освітнього процесу. Перспективи діджиталізації освітнього процесу професійно-теоретичної підготовки кваліфікованого робітника електротехнічного профілю полягають в доступності освіти, мобільності всіх учасників освітнього процесу, економії фінансових ресурсів, оптимізації освітнього процесу, формування позитивного іміджу закладу освіти. Досліджуючи процес діджиталізації професійно-теоретичної підготовки кваліфікованого робітника електротехнічного профілю можна зробити висновок про те, що процес переведення різноманітної інформації у всіх її формах - текстовій, звуковій, графічній - у цифровий формат є необхідним в умовах глобалізації та війни.

Список використаної літератури

1. Володимир Зеленський підтримує стратегію цифрової трансформації України на наступні роки [Електронний ресурс]. ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ВОЛОДИМИР ЗЕЛЕНСЬКИЙ. Офіційне інтернет-представництво. 2021. URL: <https://www.president.gov.ua/news/volodimir-zelenskij-pidtrimuye-strategiyu-cifrovoyi-transfor-66605>.
2. Карачинцев В. Словник доби. Діджиталізація [Електронний ресурс]. Слово просвіти. 2021. URL: <http://slovoprosvity.org/2020/01/22/slovnyk-doby-didzhytalizatsiia/>.
3. Професійний стандарт «Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування» [Електронний ресурс]. Наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 05.10.2020 № 1962. С. 14–16. URL: <https://www.me.gov.ua/Files/GetFile?lang=uk-UA&fileId=29c731ec-efb3-48f6-a930-c5f3055b8d2b>.
4. Свиридюк В. Особливості фахової підготовки майбутніх електромонтерів з ремонту та обслуговування електроустаткування у закладах професійно-технічної освіти [Електронний ресурс]. Збірник наукових праць «Проблеми підготовки сучасного вчителя». 2020. URL: <http://psv.udpu.edu.ua/article/view/219582/219313>.
5. Чайка В.М., Шишак А.М. Діджиталізація початкової освіти: проблеми і перспективи. Педагогічний альманах: збірник наукових праць. Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2021. Вип. 50. С. 38-47.
6. Шкарлет С. Жодна дитина не повинна страждати від зупинки чи призупинення освітнього процесу [Електронний ресурс]. 2022. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/zhodna-ditina-ne-povinna-strazhdati-vid-zupinki-chi-prizupinennya-osvitnogo-procesu-sergij-shkarlet>.

Чернушка Ольга Петрівна,

голова обласної методичної комісії харчових технологій, викладачка спеціальних дисциплін, майстер виробничого навчання Глибоцького професійного ліцею

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗП(ПТ)О У ФОРМАЛЬНІЙ ТА НЕФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ ЯК РОЗВИТОК ПЕДАГОГА

Викладачі входять у професію з певною базою знань і набувають нові знання і досвід, «дорощуючи» їх. Тому роль професійного розвитку полягає в тому, щоб допомогти викладачам

у створенні й реалізації нових педагогічних теорій і практик, а також у підвищенні їх компетентності щодо педагогічної діяльності.

На мою думку, сучасна професійна освіта перетворилася на освіту, яка навчилася швидко реагувати на виклики розвитку суспільства, створювати умови для отримання громадянами відповідних кваліфікацій, які потребує ринок праці сьогодення. Саме гнучкість дає змогу професійній освіті бути успішною та затребуваною.

Звісно, одним із основних способів розвитку педагога є підвищення кваліфікації.

Сучасні реалії надають можливість організовувати і забезпечувати підвищення кваліфікації у будь-яких формах і видах.

Існують форми підвищення кваліфікації:

- інституційна до якої відносяться (очна (денна, вечірня);
- заочна, (дистанційна, мережева), (яка розповсюджена та є актуальною в даний період часу);
- дуальна, (на робочому місці, на виробництві тощо) .

Стрімкий розвиток технологій вимагає від майстра виробничого навчання та викладача в системі професійної освіти досконаліших форм і методів проведення уроків виробничого навчання спеціальних предметів, в яких переплітаються три великих напрямки: педагогічна діяльність, методична та виховна.

- Важливою формою підвищення кваліфікації є інституційна форма, яка дає змогу викладачу ППТО розвивати професійні компетентності (знання навчального предмета, фахових методик, технологій і т.д)

- Дистанційна форма підвищення кваліфікації є зручною для оволодіння новими знаннями з викладання предметів в сучасних реаліях та темпах життя.

- Яскравою формою підвищення кваліфікації можна виділити дуальну форму підвищення кваліфікації з набуттям практичних навичок роботи для майстра виробничого навчання на виробництві. Кулінарія та харчова індустрія розвивається з великою швидкістю. І в сучасній професійній освіті викладачам та майстрам в/н важливо знати модні тенденції, сучасні способи методи приготування страв, подачі, оформлення, поєднання продуктів і т.д. Тому є необхідність постійного підвищення кваліфікації саме на підприємстві.

Сучасна освіта пропонує нам різні методи навчання, самоосвіти, вдосконалення.

Освіта в наш час може бути формальною і неформальною. Прикладом неформальної освіти можуть бути :

- професійні курси/тренінги чи семінари для працівників закладів освіти з підвищення кваліфікацій та/чи здобуття нових навичок. Як правило, професійні курси проводяться в короткі періоди часу.

Професійні курси це знахідка для майстра виробничого навчання, щоб залишатися цікавим для здобувачів освіти, давати нові знання та навички, внести в приготування страв нові методики приготування, які стрімко заповняють світ кулінарії (дегідратація, сферифікація, піноутворення, супрім, емульгування, гратінування – сучасні техніки в приготуванні страв) Професійні курси це чи не найкращий спосіб самовдосконалення та самоосвіти для майстра виробничого навчання.

Варто пам'ятати що сучасний викладач, а тим більше майстер в/ н професійного закладу, має бути професіоналом своєї справи і вихователем, творцем і винахідником, психологом і філософом. Він має навчати і виховувати, творити і постійно навчатися сам.

- онлайн освіта це доступ до знань всього світу через інтернет в зручний для нас час. Це одна із найновіших форм дистанційного навчання, яка активно розвивається у світовій освіті

- професійне стажування – навчання персоналу на робочому місці під керівництвом відповідальної особи після теоретичної підготовки або одночасно з нею з метою практичного оволодіння спеціальністю, адаптації до об'єктів обслуговування та керування, набуття навичок швидкого орієнтування на робочому місці та інших прийомів роботи.

- різні підходи учених до методів неформальної освіти все ж передбачають узгоджену позицію щодо ролі неформальної освіти у професійному розвитку педагогічних працівників та її характер. Студіювання нормативних документів, наукових джерел, статей дозволив нам констатувати, що неформальна освіта, як і формальна на сучасному етапі зазнають змін, діапазон їх вивчення значно розширився.

- неформальний рівень організації курсів підвищення кваліфікації розвивається як інноваційний, додатковий, громадський; включає освітню діяльність поза інституційного характеру; характеризується орієнтованістю на потреби, індивідуалізованістю, суб'єктністю, добровільністю, децентралізованістю.

- залежно від сфери застосування неформальної освіти, автори трактують її як процес або діяльність, що спрямовані на поглиблення життєвих та соціальних компетенцій учасників неформального навчання шляхом врахування індивідуальних інтересів тощо.

- неформальну освіту розглядають як освітню систему, неформальне навчання, професійно спрямоване загальнокультурне навчання, як додаткову освіту, складову частину освіти дорослих, освітню діяльність, будь-яку освіту, як передумову готовності до освоєння нового знання, досвіду, як процес навчання.

- одним із напрямів, що забезпечить реалізацію окреслених завдань щодо нової якості професійного розвитку педагогічних працівників може стати неформальна освіта, яка передбачає співпрацю освітніх інституцій післядипломної педагогічної освіти із різними групами партнерів задля вирішення нагальних соціальних проблем.

- зокрема, основними організаційними формами можуть бути : стажування, спеціалізовані конференції, семінари, презентації, тренінги, курси, студії, майстер-класи, творчі майстерні, круглі столи, відео лекторії, об'єднання у фахові мережі / професійні асоціації, діалогові групи, публічні дискурси, дистанційне навчання, онлайн навчання, виїзні заняття, «компенсаційні програми», спрямовані на соціально-особистісний розвиток педагогічних працівників П(ПТ)О.

- визначені форми неформальної освіти працівників П(ПТ)О насичувалися діалогічними методами: дискусії (вільні, панельні, регламентовані, структуровані, тощо) та дебати, кейс-навчання, моделювання проблемних ситуацій, портфоліо, ігри (ділові, рольові, навчальні, організаційно-діяльнісні, виробничі, дослідницькі, проблемно-ділові, проектувальні), консультації, симуляції професійних/соціокультурних процесів і явищ, інноваційні освітні технології (open space, відкритий простір, майстерня майбутнього, world-cafe, всесвітнє кафе, peer-education, рівний навчає рівного тощо).

- визначені форми і методи базуються на взаємодії, обміні інформацією, спільному вирішенні проблем, моделюванні ситуацій, власній рефлексії, діловому співробітництві.

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

Зміни, що відбулись в Україні на початку 21 століття, стосуються не тільки політичної, правової, соціально-економічної сфер життєдіяльності людини, але й галузі освіти.

Зростає роль особистості: підвищуються вимоги до професійної підготовки фахівців і здобувачів П(ПТ)О освіти. На ринку праці потрібні спеціалісти, здатні не тільки абстрактно й логічно мислити, узагальнювати інформацію, але й створювати принципово новий творчий продукт з використанням інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ).

За їх допомогою у закладах освіти створюють глобальне освітнє середовище, що сприятиме покращенню якості навчання, управлінню освітнім процесом, використанню інтегрованих навчальних програм, створенню мотивації для формальної та неформальної освіти.

Використання мультимедіа як інструмента пізнання допомагає у представленні інформації різними способами, реалізує творчий підхід до оволодіння знаннями.

Протягом останніх років кількість список принципів розширився, проте вони все ще є актуальними та загальноприйнятими правилами для розробки ефективних тренінгів, лекційних та практичних занять:

1. Принцип мультимедійності – слухачі навчаються краще за допомогою слів і малюнків, ніж тільки за допомогою слів.

2. Принцип розподілу уваги – слухачі навчаються краще, коли слова та малюнки інтегровані у часі.

3. Принцип модальності – слухачі краще навчаються засобами графіків та розповідей, ніж графіків та надрукованих текстів.

4. Принцип сигналізації – слухачі навчаються краще, коли додаються сигнали, що виділяють ключову інформацію.

5. Принцип надмірності – слухачі навчаються краще, коли однакова інформація представлена у декількох форматах.

6. Принцип узгодженості – слухачі навчаються краще, коли сторонній матеріал виключається, а не включається.

7. Принцип просторової суміжності – слухачі навчаються краще, коли відповідні слова та зображення подаються близько, а не далеко один від одного на екрані, або сторінці, або у часі.

8. Принцип тимчасової приналежності – слухачі навчаються краще, коли відповідні слова та зображення подаються одночасно, а не послідовно.

9. Принцип попереднього навчання – слухачі краще навчаються в мультимедійному повідомленні, коли знають назви та характеристики основних понять.

10. Принцип персоналізації – слухачі навчаються краще, коли слова мультимедійної презентації знаходяться у розмовному, а не у формальному стилі.

Використання мультимедіа має певні переваги: посилює мотивацію студентів, покращує систему керування навчанням на різних етапах навчального процесу, а також його якість, підвищує рівень підготовки майбутніх спеціалістів у галузі сучасних інформаційних технологій. Грунтуючись на викладеному можна зробити висновки, що мультимедійні технології можуть бути використані і як засоби, і як методи навчання студентів. Мультимедійний супровід навчального процесу дозволяє наблизити наукові положення до професійних контекстів. Засоби мультимедіа мають відповідати певним вимогам, що продиктовані принципами наочності, науковості, послідовності, систематичності, самостійної активності.

Можна порекомендувати такі основні підходи до організації навчання сучасного слухача, здобувача освіти:

- уроки із застосуванням мультимедійних презентацій;

Мультимедіа як слайд, презентація або відео презентація вже доступні протягом довгого часу. Використання мультимедіа презентацій підкупило викладачів зручністю, активністю подавання інформації, концентрація уваги учнів на уроці, інформації. ІКТ дозволяють не тільки наситити учнів великою кількістю строго відібраних, організованих знань, але і розвивати інтелектуальні здібності учнів.

- реалізація індивідуального підходу, що включає широке використання на практичних заняттях навчальних індивідуальних програм, банка різнорівневих завдань тощо (коли ми говоримо про індивідуальний підхід, маємо на увазі пристосування форм і методів педагогічного впливу щоб забезпечити повноцінний розвиток особистості. До методів індивідуального підходу на виробничому навчанні можемо віднести:

- стимулювання самостійної індивідуальної навчально-пізнавальної діяльності
- здійснення професійної орієнтації з урахуванням інтересів та здібностей
- виявлення творчого потенціалу в певній сфері роботи.)

ВИКОРИСТАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ, ВИРОБНИЧИХ ТА НАВЧАЛЬНИХ ІГОР ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

- проведення значної частини занять виробничого навчання у формі ділових ігор; (Усі ділові ігри, за цілями, що стоять перед ними, можна розбити на три категорії: дослідницькі, виробничі і навчальні. У трудовій підготовці учнів професійно-технічної освіти більше всього застосовуються навчальні ігри, іноді – виробничі.

У цьому плані у виробничій підготовці учнів знайшли широке застосування ігри, що моделюють окремі аспекти професійної діяльності чи виробничі ситуації. Це можуть бути дидактичні ігри, ігри-вправи, сюжетно-рольові, імітаційні, операційні ігри, ігри-змагання. Усі вони дозволяють вирішувати не тільки освітні, але виховні, розвиваючі та профорієнтаційні завдання.

Ігри-вправи можуть бути спрямовані на подолання модельованих ситуацій «розриву» (наприклад, технологічного процесу). При цьому найважливішою умовою гри є динамізм ситуацій, тобто можливісний їхній характер стосовно до умов реального виробництва, що передбачає багатоваріантність можливих рішень у досягненні мети.

Рольові ігри – це ігри з одним чи декількома партнерами. Основним призначенням рольових ігор є: надання можливості їхнім учасникам діяти в рамках запропонованих ролей - члена бригади, бригадира, майстра цеху й інших відповідальних на виробництві облич; дати можливість учням активно брати участь в обговоренні соціально важливих проблем, що відбуваються в трудових колективах підприємств, в аналізі рис особистості робітника-колективіста.

Рольові ігри можуть моделювати процеси керівництва бригадою, ланкою, класом, роботу посад і комісій. Метод розігрування ролей передбачає: створення проблемних ситуацій; визначення функцій кожного учасника гри з урахуванням його інтересів і схильностей; підготовку інструктивних матеріалів для кожної ролі; визначення послідовності етапів гри (згідно дійсності); розробку способів відображення можливісного характеру реальної діяльності, імітацію впливу зовнішніх факторів; забезпечення взаємодії гравців шляхом дискусій і спільного виконання трудових завдань; уведення коригувальних умов; оцінку результатів обговорення і підведення підсумків експертною комісією.

Імітаційні ігри. На заняттях імітується діяльність якої-небудь організації, установи, його підрозділів. Імітуватися можуть події, конкретна діяльність людей (ділові наради, обговорення плану) і обстановка, умови, у яких відбувається подія чи здійснюється діяльність (кабінет начальника цеху).

- широке використання методу проектів; Застосування методу проектів у процесі професійної підготовки допомагає підготувати здобувачів до майбутньої самостійної професійної діяльності. Під час використання методу проектів змінюється роль майстра в/н. Майстер виконує такі функції:

- допомагає учням у пошуку джерел;
- сам є джерелом інформації
- координує увесь процес;
- створює умови для творчого розвитку учнів;
- підтримує і заохочує учнів;
- допомагає оцінити отримані результати.

Включення інформаційних мультимедійних технологій робить процес навчання більш технологічним і більш результативним.

Найбільш ефективною формою професійного розвитку викладача в першу чергу є щоденна діяльність його на уроках теорії та виробничого навчання.

Висновок. Як показала практика методичної роботи, інформаційно-комунікаційні технології відкривають величезні можливості для комунікації в рамках онлайн-взаємодії:

- зникає потреба в одночасній присутності педагогів в одному місці;
- викладачі мають вільний доступ до спільних ресурсів в інформаційному просторі;
- стають доступними досягнення викладачів для усієї освітянської спільноти;
- з'явилась можливість доступності всіх нормативних документів; – можна проводити дистанційні наради, семінари, конкурси;
- спрощується процедура проведення моніторингу якості освіти, методичної діяльності.

Вагомого значення у науково-методичній роботі з педагогічними кадрами набувають телекомунікації: відео-конференції, вебінари, скап-зв'язок. Необхідною умовою формування єдиного інформаційно-навчального середовища є створення веб-сайтів навчальних закладів, блогів та сайтів викладачів. Для того щоб методична робота була успішною та дієвою, а у викладача – стимул для розвитку, потрібно варіювати різні види діяльності, забезпечувати право на вибір самим викладачем.

Виходячи з вищесказаного можна зробити висновок що викладач, майстер в/н розвивається тоді, коли сам навчається разом з учнями, слухачами, коли викладач не втрачає зацікавленість до пізнання, до самовдосконалення. Розвивати себе та обрану професію в собі можна різними способами та методами, але завжди це має йти з середини душі, з любов'ю до професії.

Шумило Юлія Володимирівна,
*викладач професійно-теоретичної підготовки
 Криворізького професійного гірничо-
 технологічного ліцею, магістрантка зі
 спеціальності 015 «Професійна освіта.
 Цифрові технології» Криворізького
 національного університету*

ХМАРНІ СЕРВІСИ MICROSOFT OFFICE 365: ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

В умовах формування інформаційного суспільства дуже важливо підготувати висококваліфікованих фахівців. Тому необхідно шукати нові методичні підходи до організації навчання, які б сприяли глибокому засвоєнню та розумінню основних понять, правил, принципів і методів вивчення дисциплін, їх взаємозв'язку з суміжними дисциплінами та способів їх використання на практиці.

З розвитком хмарних обчислень з'явилась можливість забезпечити повсюдний доступ до програмного забезпечення і різних сервісів мережі Інтернет. Ці сервіси забезпечать викладачам та здобувачам освіти умови повсюдної комунікації, співпраці та кооперації протягом усього періоду навчання. Тому хмарні сервіси дозволяють перенести обчислювальні ресурси, програмне забезпечення й документи на віддалені Інтернет-сервери і не зберігати великі обсяги інформації на своїх комп'ютерах. Прикладом такого хмаро орієнтованого сервісу є Microsoft Office 365.

Можливості використання Microsoft Office 365 для вирішення задач пошуку, обробки, обміну, зберігання та подання даних і відомостей досить широкі. Здобувачі освіти, використовуючи хмарні сервіси, вирішують поставлену перед ним задачу, і, таким чином, не мають психологічного бар'єру у застосуванні сучасних засобів ІКТ, а крім того, вони також усвідомлюють, які сервіси потрібно добрати для успішної реалізації даної проблеми. Рішення задач прикладного характеру за допомогою хмарних сервісів забезпечує можливість формування професійних компетентностей.

Методичні особливості організації навчання, зокрема, спільної роботи здобувачів із використанням Microsoft Office 365 розглядаються у роботах С.Г. Литвинової, В.М. Веденева.

У роботах В.П. Татауров, М.П. Шишкіна вивчені основні підходи до проектування хмаро орієнтованого середовища навчання інформаційних технологій в освіті на базі Office 365.

Результати останніх досліджень (Вакалюк, 2016; Литвинова, 2016; Аргасі, 2017) свідчать, що використання хмарних сервісів в освітньому процесі закладів освіти є актуальним предметом досліджень. Зокрема у роботах С.Г. Литвинової розглядаються різні аспекти формування і використання хмаро орієнтованого навчального середовища закладу освіти на базі Microsoft Office 365 [4].

У дослідженнях науковців розглядалися такі питання, як організація спільного доступу до програмного забезпечення навчального призначення; створення і використання електронних освітніх ресурсів, підтримування процесів відкритого навчання і досліджень; командної роботи на базі хмарних сервісів Microsoft Office 365.

Аналіз наукових праць дозволяє визначити такі переваги Microsoft Office 365: можливість використовувати на різних пристроях; постійний доступ до оновленої версії Office 365; доступ до онлайн-версії сервісів; незалежність від типу операційної системи; такий корисний компонент, як Teams; наявність персонального сховища даних об'ємом один терабайт; просте обслуговування; можливість збою в роботі менше 1%; підлаштування під потреби споживачів при збільшенні кількості розміщувачів на серверах Microsoft. Найбільша проблема нового офісу впливає з його достоїнств. Інтерактивність обертається втратою функціональності в умовах відсутності Інтернету.

Microsoft Office 365 є однією з найбільш відомих платформ та призначена для дистанційного навчання. Вона являє собою хмарні технології, використання яких покликано підвищити ефективність спілкування і спільної роботи здобувача і викладача. В той же час, сервіси Microsoft Office 365 постійно вдосконалюються, розширюючи спектр інструментів підтримування освітнього процесу [1].

Сервіси Календар та Outlook інтегровані для спілкування у Skype, завдяки якому здобувачі та викладачі можуть здійснювати голосові або відеовиклики, обмінюватись миттєвими повідомленнями та організувати відеоконференції, спільний перегляд з екрану, проводити он-лайн презентації. Власне хмарне сховище OneDrive дає можливість здобувачам спільно працювати з документами та впорядковувати папки та файли. Завдяки сервісам Word Online, Excel Online, Power Point Online здобувачі можуть виконувати як індивідуальні, так і групові завдання. Також на платформі є інтегрований цифровий блокнот OneNote. Органічно поєднати викладення навчального матеріалу з допомогою сайту Teams, що дозволяє проводити контрольні опитування та консультації. Для відкритого спілкування й кращого порозуміння між ними та викладачем здобувачі, приєднавши до власного порталу соціальну мережу Yammer, мають можливість обговорювати свої ідеї, ділитись новинами та користуватись досвідом.

Саме Microsoft Teams (MS Teams, Teams) містить функції та інструменти, які здатні забезпечити продуктивну спільну роботу команд, в тому числі, забезпечувати організацію і здійснення дистанційного навчання. Як і багато інших хмарних систем дистанційного навчання, MS Teams будує управління онлайн навчанням (організацію навчального процесу), виходячи з навчального контенту.

Перевагами використання сервісу Microsoft Teams є інтуїтивно зрозумілий інтерфейс, можливість проводити як лекції, так і практичні заняття згідно складеного плану, що дозволяє не порушувати розклад, а також деякою мірою стимулювати здобувачів. Завдяки вбудованому календарю кожен викладач може створити свій особистий розклад та спланувати заздалегідь проведення лекцій, практичних занять чи консультацій, а здобувачі, згруповані за певним принципом (наприклад група), отримують запрошення автоматично та мають можливість приєднатися до події. В команді, створеній в MS Teams можливо надати здобувачам доступ до будь-якого навчального матеріалу у зручному форматі – у документі Word, таблиці Excel, у вигляді PDF-документу чи зображення, тестового питання у MS Forms. Доступ до MS Teams

можливий у будь-який час із різним технічним забезпеченням – планшету, ноутбуку, персонального комп'ютера чи навіть з мобільного телефону.

Насичення навчального процесу сучасними хмарними сервісами Microsoft Office 365 зумовлює тісний зв'язок між окремими тенденціями розвитку інформаційних технологій та методичними системами навчання за рахунок впливу на їх технологічні підсистеми [5]. Здійснюючи суттєвий вплив на засоби навчання, хмарні технології впливають і на інші компоненти технологічної підсистеми методичної системи, зокрема на методи та форми організації навчання. Досвід використання хмарних засобів навчання [3] є підставою для «перегляду» методичної системи навчання – збільшення частки групових та активних форм навчальної діяльності здобувачів, інтенсифікації їх самостійності у здобутті знань та опануванні навичок з використанням змішаного навчання.

Сьогодні спостерігаємо залежність якості освітнього процесу від інформаційних технологій, без яких неможливо забезпечити рівний доступ до освіти та ефективний навчально-виховний процес. Новітні технології, такі як веб, віртуальні, хмарні, радикальним чином змінюють імідж навчальних закладів, навчально-виховний процес, природу освіти та її доступність. Завдяки зростанню популярності хмарних сервісів для навчальних закладів з'являються нові можливості організації навчально-виховної діяльності, що забезпечується впровадженням віртуальних навчальних кабінетів, віртуального документообігу, організацією самостійної роботи та факультативного навчання здобувачів освіти. Отже, використання хмарних сервісів Office 365 є на сьогодні актуальним і своєчасним.

Список використаної літератури

1. Microsoft Corporation «Основи комп'ютерних мереж і Інтернету» (навчально-методичний посібник). К: Видавнича група BHV, 2006. 256 с.
2. Пасічник О.Г., Пасічник О.В., Стеценко І.В. Основи веб-дизайну: Навчальний посібник. Видавнича група BHV, 2007. 330 с.
3. Глазунова О.Г., Касаткін Д.Ю., Кузьмінська О.Г., Мокрієв М.В., Блозва А.І., Волошина Т.В., Саяпіна Т.П. Інтеграція навчальних ресурсів та сервісів ІТкомпаній у освітнє середовище університету [колективна монографія]. Київ: ТОВ: «НВО» «Інтерсеріс». 2016.
4. Литвинова С.Г. Поняття та основні характеристики хмаро орієнтованого навчального середовища середньої школи. Інформаційні технології і засоби навчання: електронне наукове фахове видання. 2014. №2 (40). С. 26-41. URL: http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/756#.U2aW6IF_vZA
5. Стрюк А.М., Стрюк М.І., Коваль М.В. Методична система навчання інформатичних дисциплін з використанням хмарних технологій. 2017. URL: http://lib.iitta.gov.ua/1193/1/stryuk_v3.pdf.

Юденкова Олена Петрівна,
*доцент кафедри методики професійної
освіти та соціально-гуманітарних дисциплін
Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти ДЗВО «Університет
менеджменту освіти» НАПН України,
кандидат педагогічних наук*

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

Проблема підвищення якості професійної компетентності педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти (далі – ЗП(ПТ)О) зумовлена зростанням вимог до рівня їх професійної майстерності у системі неперервної освіти. Неперервність освітнього процесу у контексті сучасного культурно-освітнього простору виступає як ідеологічний принцип навчання, якісний процес освіти, важлива умова становлення людини як особистості та професіонала [1, с. 44]. Неперервна освіта характеризується трьома значимими компонентами, що пов'язані з дорослою категорією населення: підвищення грамотності в широкому сенсі, що включає комп'ютерну, функціональну, соціальну та ін.; професійне (фахове) навчання, складовими якого є професійна підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації та загальнокультурна додаткова освіта, пов'язана з іншими сферами життєдіяльності індивіда [1, с. 107].

Розбудова відкритої освіти в Україні розкриває нові можливості для вдосконалення професійних компетентностей науково-педагогічних працівників, які мають розглядатися на тлі тенденцій розвитку європейських та вітчизняних освітніх систем в майбутньому, серед яких: глобалізація, у процесі якої спостерігається зникнення економічних, культурних та інших кордонів між країнами, збільшення міграційних потоків у сферах економіки, зайнятості, освіти; інтернаціоналізація, спрямована на посилення міжнародного виміру в освітній, науковій, інноваційній діяльності освітніх закладів; формування постіндустріальної економіки, основним ресурсом якої виступають знання [2, с. 25]. Реалізація цих стратегічних орієнтирів вимагає пошуку шляхів розвитку професійної компетентності педагогічних працівників ЗП(ПТ)О, зумовлює здійснення дослідження її структури.

Соціально-економічна ситуація потребує інноваційних пошуків, самоосвіти, розв'язання нестандартних проблем, підвищення свого особистісного та професійного рівня. У зв'язку з цим, актуальною метою дослідження є структура професійно-педагогічної компетентності педагогічного працівника ЗП(ПТ)О на основі системного підходу та визначення взаємозв'язків її структурних компонентів у педагогічній системі. Розгляд проблеми передбачає визначення змісту поняття «професійно-педагогічна компетентність педагогічного працівника ЗП(ПТ)О» та відповідного наукового підходу.

У психолого-педагогічній літературі проблема формування професійно-педагогічної компетентності педагогічного працівника досліджувалась Л. Алексеевою, В. Баркасі, О.Дубасенюк, В. Калінін, Л. Хоружа та ін. Дослідженням особливостей професійної компетентності педагога та її впливу на ефективність підготовки майбутніх фахівців професійної освіти займались О. Потапчук, І. Луцик [3, с.126].

На основі глибокого аналізу дефініцій поняття «професійно-педагогічна компетентність педагогічного працівника ЗП(ПТ)О» маємо змогу дати цьому поняттю наступне визначення – професійно-педагогічна компетентність (ППК) – це здатність педагогічного працівника ЗП(ПТ)О кваліфіковано здійснювати професійно-спрямоване навчання і виховання в рамках конкретної професії на рівні вимог, які встановлені державними освітніми стандартами професійної освіти з конкретних професій на основі поєднання техніко-технологічних та психолого-педагогічних знань, умінь та навичок.

Професійно-педагогічна компетентність педагогічного працівника ЗП(ПТ)О складається з двох інтегрованих одна в іншу складових: компетентності техніко-технологічної і компетентності психолого-педагогічної. При цьому, техніко-технологічна компетентність є предметною або змістовною сферою діяльності, тобто тією сукупністю знань, умінь і навичок і якостей особистості, яку необхідно передати здобувачу освіти в процесі здобування професійної освіти. Психолого-педагогічна компетентність, в свою чергу, є засобом, який забезпечує цю передачу.

Таким чином, професійно-педагогічна компетентність є єдиним інтегрованим утворенням, яке формує одну із підсистем особистості педагогічного працівника ЗП(ПТ)О. Зазначимо, що будь-які зміни, навіть в одному елементі системи, призводять до зміни загальної

якості системи. Саме тому, удосконалюючи один з компонентів ППК, можна покращити її якість в цілому, тобто підвищити рівень професійно-педагогічної компетентності педагогічного працівника ЗП(ПТ)О. Здійснювати це маємо на підставі визначеної структури ППК.

Вирішується це завдання за допомогою системного підходу, який, з однієї сторони, полягає у сприйнятті педагогічного явища як цілісної педагогічної системи, а з іншої, в отриманні якомога більшої інформації про зміст і стан кожного її компонента, а також взаємодію його з іншими компонентами.

Виходячи з уявлення про педагогічну систему (ПС) як цілісну та на основі досліджень науковців, її структуру можемо подати як шестикомпонентну: мета освіти і її інформаційний еталон; зміст освіти; учень (слухач ЗП(ПТ)О); педагогічний працівник ЗП(ПТ)О; засоби (засоби, методи і форми) навчання і виховання; результат і продукт професійної освіти.

Визначена структура ПС – це її статистична характеристика. Вважаємо, що процес взаємодії структурних компонентів ПС – це і є сам педагогічний процес з усіма його характеристиками, які можна вважати динамічними характеристиками ПС. Маємо зазначити, що взаємодія структурних компонентів між собою можлива тільки за чітко визначених умов. Поняття «умова» у довідниковій та науковій літературі трактується як «середовище, в якому явище виникає, існує та розвивається: «в умові відображається відношення речі до тих факторів, завдяки яким вона виникає і існує»[4, с. 531]. Завдяки наявності відповідних умов властивості речей переходять з можливості в дійсність.

У науково-педагогічній літературі умови розуміють як сукупність заходів (об'єктивних можливостей) освітнього процесу, які забезпечують досягнення здобувачами освіти вищого рівня діяльності. Узагальнивши думки різних науковців, визначаємо, що будь-яка умова – це певне обмеження, яке покладається на дійсність, тобто на функціональність предмета. Таким чином, можемо зазначити, що кожен компонент педагогічної системи містить у собі додаткове змістовне навантаження. Науковці називають його функціональною оболонкою (ФО) компонента педагогічної системи. Дослідники пропонують використовувати функціональні оболонки до кожного компонента педагогічної системи, які співіснують у тісній інтеграції (пропонуємо розглянути за схемою «ПС – її функціональна оболонка»): мета освіти і її інформаційний еталон (1) – соціально-професійний прогноз (А); зміст освіти (2) – принципи відбору змісту освіти (Б); учень (слухач ЗП(ПТ)О) (3) – індивідуальні психофізіологічні особливості (В); педагогічний працівник ЗП(ПТ)О (4) – професійно-педагогічна компетентність (Г); засоби (засоби, методи і форми) навчання і виховання (5) – принципи та правові норми навчання і виховання (Д); результат і продукт професійної освіти (6) – педагогічна діагностика (Е).

На підставі виокремлених одиниць можемо сформувати взаємозалежність елементів професійно-педагогічної компетентності з компонентами педагогічної системи та функціональними оболонками. Окремо зазначимо, що необхідно виділити додатково управлінську компетентність, як компетентність у галузі управління процесами навчання і виховання. При цьому, педагогічний працівник, управляючи процесами навчання і виховання, фактично управляє розвитком особистості учня.

Таким чином, на основі системного підходу та аналізу наукових праць маємо можливість визначити структуру професійно-педагогічної компетентності педагогічного працівника ЗП(ПТ)О. Перш за все ми маємо з'єднати в єдине ціле такі структурні елементи ППК як цільова та прогностична компетентність, які в подальшому пропонуємо розглядати як прогностично-цільову компетентність. Поряд з цим виокремлюємо ще одну додаткову компетентність – комунікативну, як здатність здійснювати професійно-педагогічне спілкування (з учнями, батьками, колегами, роботодавцями тощо). Після усіх уточнень структура ППК педагогічного працівника ЗП(ПТ)О буде включати дванадцять елементів. По друге, ми маємо враховувати, що в основі компетентності, як здатності здійснювати діяльність, лежать відповідні знання, а також уміння і навички їх використання.

Дослідивши структуру професійно-педагогічної компетентності педагогічного працівника ЗП(ПТ)О на основі системного підходу, маємо зазначити, що сьогодні, в умовах цифровізації освіти, швидких умовах техніко-технологічних змін виробництва кожен педагогічний працівник ЗП(ПТ)О має сам моделювати методикою підвищення своєї професійно-педагогічної компетентності різними формами, методами і засобами на основі системного підходу. На підставі вивчення сучасних вимог до діяльності педагогічного працівника ЗП(ПТ)О пропонуємо виокремити кожен із елементів професійно-педагогічної компетентності:

1. Прогностично-цільова компетентність передбачає володіння методикою прогнозування в галузі розвитку професій всіх освітньо-кваліфікаційних рівнів; знання професіограм та кваліфікаційних характеристик робітничих професій; способи визначення цілей професійного навчання та виховання тощо.

2. Спеціально-предметна компетентність передбачає якісне володіння змістом навчального предмету (виробничого процесу), знання його місця та ролі в структурі професійної підготовки випускника ЗП(ПТ)О; знання змісту професійної діяльності кваліфікованих робітників галузі; сучасну техніку, технологічне обладнання й інструмент, що використовуються в професійній діяльності та її наукові основи; передовий виробничий досвід тощо.

3. Соціально-професійна компетентність передбачає знання та володіння принципами формування та відбору змісту професійної освіти; правові норми відбору змісту професійної освіти тощо.

4. Біографічна компетентність передбачає комплексне володіння відомостями із біографій учнів, які необхідні для організації особистісно-зорієнтованого процесу навчання і виховання; знання способів збору всієї необхідної інформації; методикою обробки та фіксації біографічної інформації про учнів тощо.

5. Психологічна компетентність: психологія навчання (теоретичного і практичного); психологія виховання; підліткова психологія; психологія праці; фізіологічні основи теоретичного та практичного навчання.

6. Аутопсихологічна компетентність – знання способів самопізнання (методів, засобів, форм); способів оцінювання адекватно самооцінки; методикою саморегуляції й самовідновлення тощо.

7. Методична компетентність – знання методів, засобів й форм професійного навчання; громадянського й сімейного виховання; технології професійно-теоретичного й практичного навчання; перелік та уміння розробляти навчально-плануючу, методичну й виховну документацію.

8. Регламентно-нормативна – принципи організації процесу професійної та загальної середньої освіти; правові норми організації процесу професійної (професійно-технічної) та повної загальної середньої освіти.

9. Акмеологічна компетентність – знання способів самопізнання своєї особистості та самооцінки своєї діяльності.

10. Діагностична компетентність – знання критеріїв та показників навченості; критерії та показники вихованості; методи та засоби дидактичної діагностики; технології моніторингу навченості і вихованості.

11. Управлінська компетентність – знання теоретичних основ управління; функції управління і способи їх практичної реалізації в процесі навчання і виховання; володіння педагогічним менеджментом.

12. Комунікативна компетентність – знання структури й закономірностей спілкування; видів і стилів педагогічного спілкування; особливості спілкування системах «учень-викладач»; «учень-учень»; «викладач-батьки»; «викладач-викладач»; «викладач- адміністратор»; знання недоліків та переваг володіння власною мовою та мимікою.

Список використаної літератури

1. Десятов Т.М. Тенденції розвитку неперервної освіти в країнах східної Європи (друга пол. XX ст.) : монографія. Київ : АртЕк, 2005. 405 с.
2. Концептуальні засади психолого-педагогічної підготовки конкурентоздатного фахівця в умовах післядипломної педагогічної освіти / авт. кол. Л.М. Сергеева, О.І. Бондарчук, М.І. Скрипник, А.О. Молчанова, О.А. Філь; Г.О. Козлакова. Київ: ДВНЗ «Ун-т менеджменту освіти», 2015. 40 с.
3. Потапчук О.І., Луцик І.Б. Особливості професійної компетентності педагога як умова ефективності підготовки майбутніх фахівців професійної освіти. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2020. № 76. С. 126–129.
4. Український радянський енциклопедичний словник. В 3-х т. / [редкол.: Бабичев Ф.С., Денисов А.Ф., Дзевєрін І.О. та ін.]. Вид. 2-ге. К. : Голов. ред. УРЕ, 1987. Т. 3: Портулак. 734 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

**Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Управління розвитком закладів професійної (професійно-технічної) освіти на засадах
педагогічної логістики: стан, реалії, досвід»**

Голова оргкомітету

Кириченко Микола Олексійович, ректор ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, професор кафедри філософії і освіти дорослих Центрального інституту післядипломної освіти, доктор філософії, член-кореспондент Національної академії наук вищої освіти України.

Заступники голови:

Микитюк Світлана Миколаївна, директор Навчально-методичного Центру професійно-технічної освіти у Чернівецькій області;

Муранова Наталія Петрівна, проректор з науково-педагогічної, освітньої роботи та міжнародних зв'язків ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, професор кафедри професійної і вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти, доктор педагогічних наук, професор;

Палійчук Оксана Михайлівна, начальник Управління Державної служби якості освіти у Чернівецькій області, кандидат педагогічних наук, доцент, голова комісії з питань освіти і науки Чернівецької обласної ради;

Паржницький Віктор Валентинович, начальник відділу науково-методичного забезпечення професійної освіти ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», кандидат педагогічних наук;

Сергеева Лариса Миколаївна, завідувач кафедри професійної і вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, доктор педагогічних наук, професор;

Сорочан Тамара Михайлівна, директор Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, доктор педагогічних наук, професор.

Члени організаційного комітету:

Беляєв Сергій Борисович, завідувач кафедри педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, доктор педагогічних наук, професор;

Бурченко Лілія Іванівна, начальник відділу професійної освіти і ліцензування Департаменту освіти і науки Чернівецької державної військової адміністрації;

Вишневська Світлана Андріївна, методист Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Чернівецькій області, секретар організаційного комітету конференції;

Клочек Лілія Валентинівна, проректор з наукової роботи Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, доктор психологічних наук, доцент;

Ковальчук Василь Іванович, професор кафедри професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженко, доктор педагогічних наук, професор;

Купрієвич Вікторія Олександрівна, доцент кафедри професійної і вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, кандидат педагогічних наук, доцент;

Мірошніченко Катерина Борисівна, президент громадської організації «Всеукраїнська асоціація працівників професійно-технічної освіти»;

Одайський Савелій Іванович, директор Чернівецького вищого професійного училища радіоелектроніки, кандидат педагогічних наук;

Паржницький Віктор Валентинович, начальник відділу науково-методичного забезпечення професійної освіти ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», кандидат педагогічних наук;

Стойчик Тетяна Іванівна, заступник директора з навчально-виробничої роботи Криворізького професійної гірничо-технологічного ліцею, доктор педагогічних наук;
Сулима Тетяна Сергіївна, проректор з науково-педагогічної та виховної роботи Криворізького національного університету, кандидат педагогічних наук, доцент;
Харівська Світлана Василівна, методист Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Чернівецькій області;
Цимбал Оріся Василівна, директор ДПТНЗ «Чернівецький професійний ліцей сфери послуг».

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

**Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Управління розвитком закладів професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики: стан, реалії, досвід»**

Голова програмного комітету:

Муранова Наталія Петрівна, проректор з науково-педагогічної, освітньої роботи та міжнародних зв'язків ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, професор кафедри професійної і вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти, доктор педагогічних наук, професор.

Заступники голови:

Романова Ганна Миколаївна, професор кафедри професійної і вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, доктор педагогічних наук, професор;

Отамась Інна Григорівна, завідувач відділу наукової роботи, доцент кафедри професійної і вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, кандидат історичних наук, доцент.

Члени програмного комітету:

Абрамова Оксана Віталіївна, доцент кафедри теорії і методики технологічної підготовки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, кандидат педагогічних наук, доцент;

Братко Марія Василівна, професор кафедри професійної і вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, доктор педагогічних наук, професор;

Льїна Тетяна Володимирівна, старший викладач кафедри професійної і вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, секретар програмного комітету;

Отамась Інна Григорівна, завідувач відділу наукової роботи, доцент кафедри професійної і вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, кандидат історичних наук, доцент;

Романова Ганна Миколаївна, професор кафедри професійної і вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, доктор педагогічних наук, професор;

Романов Леонід Анатолійович, доцент кафедри професійної і вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України;

Петренко Лариса Михайлівна, професор кафедри професійної і вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, доктор педагогічних наук, професор;

Садовий Микола Ілліч, завідувач кафедри технологічної та професійної освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира

Винниченка, доктор педагогічних наук, професор;

Тарасова Олена Володимирівна, керівник центру забезпечення якості вищої освіти, доцент кафедри професійної та соціально-гуманітарної освіти Криворізького національного університету, кандидат психологічних наук, доцент;

РЕКОМЕНДАЦІ
Всеукраїнської науково-практичної онлайн конференції
«Управління розвитком ЗП(ПТ)О на засадах педагогічної
логістики: стан, реалії, досвід»
17 листопада 2022 р.

Збройна агресія російської федерації, безпричинне вторгнення на суверенну територію незалежної держави, жахлива, загарбницька, кривава війна серйозно вплинула на всі галузі життєдіяльності людини. Освіта належить до однієї з тих галузей, які зазнали значного впливу та значних втрат і руйнувань.

Україна, її народ та її Збройні Сили в тяжких умовах повномасштабної військової агресії росії проти України мужньо та безстрашно б'ються за майбутнє усього цивілізованого світу.

Посилення тенденцій упровадження технологічного прогресу в промисловій сфері зумовлює перебіг стійких економічних перетворень та здійснює безпосередній вплив на зміну пріоритетів, перерозподіл інтересів на сучасному ринку праці. Актуальним питанням сьогодення є модернізація системи професійно-технічної освіти, яка відіграє важливу роль у формуванні конкурентоспроможних робітничих кадрів, без яких сьогодні неможливо уявити сучасне високотехнологічне виробництво.

Всеукраїнська науково-практична конференція проведена за програмою дослідно-експериментальної роботи з теми «Управління розвитком закладів професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики» (наказ МОН України від 21.05.2019 р. № 693).

Організаторами науково-практичної конференції виступили: кафедра професійної і вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» НАПН України; Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства освіти і науки України (відділ науково-методичного забезпечення професійної освіти); Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка (кафедра професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва); Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка (кафедра технологічної та професійної освіти); Криворізький національний університет (кафедра професійної та соціально-гуманітарної освіти); Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (кафедра педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту); Навчально-методичний Центр професійно-технічної освіти у Чернівецькій області; Громадська організація «Всеукраїнська асоціація працівників професійно-технічної освіти» (ВАПП).

Всі співорганізатори конференції та кафедра професійної і вищої освіти Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» мають давні творчі взаємозв'язки на підставі підписаних Меморандумів про взаєморозуміння та взаємодію у фундаментальних та прикладних наукових дослідженнях, де сторони погодилися працювати разом з метою поглиблення фундаментальних та прикладних наукових досліджень; розширення науково-дослідної, видавничої діяльності, обміну досвідом; підвищення рівня педагогічної майстерності, удосконалення професійних якостей, професійної наукової і викладацької культури.

Модератори конференції: *Лариса Сергеева*, завідувач кафедри професійної і вищої освіти, Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, доктор педагогічних наук, професор; *Світлана Микитюк*, директор Навчально-методичного Центру професійно-технічної освіти у Чернівецькій області.

Учасників конференції привітали: *Наталія Муранова*, проректор з науково-педагогічної, освітньої роботи та міжнародних зв'язків ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, професор кафедри професійної і вищої освіти Центрального інституту післядипломної

освіти, доктор педагогічних наук, професор; *Людмила Гармаш*, начальник відділу змісту освіти та організації освітнього процесу директорату професійної освіти Міністерства освіти і науки України; *Лілія Бурченко*, начальник відділу професійної освіти та ліцензування Департаменту освіти і науки Чернівецької обласної військової адміністрації; *Віктор Паржницький*, начальник відділу науково-методичного забезпечення професійної освіти ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», кандидат педагогічних наук; *Оксана Полійчук*, начальник Управління Державної служби якості освіти у Чернівецькій області, кандидат педагогічних наук, доцент, голова комісії з питань освіти і науки Чернівецької обласної ради; *Катерина Мірошниченко*, президент Громадської організації «Всеукраїнська асоціація працівників професійно-технічної освіти»; *Ліля Клочек*, проректор з наукової роботи Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, доктор психологічних наук, доцент; *Тетяна Сулима*, проректор з науково-педагогічної та виховної роботи Криворізького національного університету, кандидат педагогічних наук, доцент; *Іван Степанець*, проректор з наукової роботи Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, кандидат педагогічних наук, професор.

У роботі конференції взяли участь 213 учасників із 17 областей України – Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Київської, Кіровоградської, Львівської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Сумської, Харківської, Черкаської, Чернігівської, Чернівецької та міста Києва.

Учасники Всеукраїнської науково-практичної конференції «Управління розвитком ЗП(ПТ)О на засадах педагогічної логістики: стан, реалії, досвід» 17 листопада 2022 р. *обговоривши актуальні проблеми* впливу воєнної агресії на освіту у європейському та національному вимірах; педагогічної логістики в аспекті інноваційного розвитку відкритої професійної освіти; логістичної моделі управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики; впровадження механізмів інформаційної логістики в освітньому менеджменті закладу професійної (професійно-технічної) освіти; забезпечення якості освіти в умовах воєнного стану; внутрішньої системи забезпечення якості освіти в закладах освіти; розвитку Soft skills; менеджменту професійного розвитку персоналу закладу освіти на засадах педагогічної логістики; *обмінявшись* досвідом і кращими практиками; *визначивши* пріоритети наукового пошуку з питань управління розвитком ЗП(ПТ)О для забезпечення сталого розвитку України й інтеграції до Європейського і світового дослідницького та інноваційного простору, *висловлюємо* підтримку учасникам науково-освітнянського фронту у боротьбі проти повномасштабної російської агресії проти української державності та ураховуючи актуальність, теоретико-методологічну та методичну важливість пропозицій, викладених у доповідях і виступах, присвячених актуальним проблемам сучасної освіти, теорії і методики управління розвитком ЗП(ПТ)О на засадах педагогічної логістики, учасники Всеукраїнської науково-практичної конференції *рекомендують*:

- здійснити апробацію запропонованої моделі управління розвитком ЗП(ПТ)О на засадах педагогічної логістики, врахувавши можливість поєднання традиційної взаємодії між учасниками освітнього процесу з он-лайн розробками для дистанційної форми освіти з метою запровадження механізмів розвитку професійних і творчих здібностей педагогічних працівників та логістики педагогічних інновацій як методології управління розвитком ЗП(ПТ)О;
- продовжити здійснення експериментальної перевірки педагогічних умов ефективності системи управління розвитком закладів професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики;
- впровадити методику проектування освітньо-логістичних систем управління розвитком ЗП(ПТ)О, вироблення та застосування організаційно-управлінських механізмів педагогічної логістики в управління розвитком ЗП(ПТ)О;

- створити банк результатів впровадження елементів педагогічної логістики в управлінні розвитком ЗП(ПТ)О, а саме: банк даних інноваційного педагогічного та виробничого досвіду, авторські педагогічні технології по впровадженню педагогічної логістики в управління розвитком ЗП(ПТ)О;
- продовжити аналіз ефективності впровадження логістичної моделі управління розвитком ЗП(ПТ)О та системно здійснювати перевірку ефективності впровадження логістичної моделі управління розвитком ЗП(ПТ)О;
- передбачити введення до тематики випускних (підсумкових) робіт слухачів курсів підвищення кваліфікації проблематику з теорії та методики управління розвитком закладу освіти на засадах педагогічної логістики;
- активно розповсюджувати результати дослідної роботи та активно знайомити педагогічну громадськість із кращими практиками управління розвитком ЗП(ПТ)О на засадах педагогічної логістики (статті, доповіді, публікації у науково-методичних виданнях).

Організаторам Всеукраїнської науково-практичної конференції узагальнити рекомендації, розглянути їх на засіданні кафедр, науково-методичних радах обласних Навчально(науково)-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти, педагогічних радах ЗП(ПТ)О; розмістити програму і рекомендації конференції на сайтах закладів та установ освіти, в соціальних мережах для широкого ознайомлення педагогічної спільноти та обговорення науковцями та освітянами України.

Наукове видання

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЗП(ПТ)О НА ЗАСАДАХ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЛОГІСТИКИ: СТАН, РЕАЛІЇ, ДОСВІД

МАТЕРІАЛИ

ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Київ, 17 листопада 2022 р.

Дизайн-макет збірника матеріалів конференції *Вишневська Світлана Андріївна* – методист Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Чернівецькій області,

Комп'ютерна верстка *Харівська Світлана Василівна* – методист Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Чернівецькій області

Підписано до друку 1.12.2022 р. Формат 60x84 /16.

Папір офс. Гарнітура Cambria. Друк офсетний

Наклад 200 прим.

Видавничий дім «Букрек»

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ЧЦ № 1 від 10.07.2000

58000 Україна, м. Чернівці, вул. Радищева 10.

Тел./факс 0372 552 943

<http://www.bukrek.net/index.php/uk/>